

GENT D'UN SEGLE

SANT FELIU DE GUÍXOLS 1900-2000

[401 apunts biogràfics]

GERARD BUSSOT I LIÑÓN

GENT D'UN SEGLE

SANT FELIU DE GUÍXOLS 1900-2000

[401 apunts biogràfics]

GERARD BUSSOT I LIÑÓN

EDITA

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. Arxiu Municipal
Diputació de Girona

COL·LECCIÓ

Urània
Estudis Guixolencs
Núm. 26

AUTOR

© Gerard Bussot i Liñón

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

Josep Solà

GRAFISME I MAQUETACIÓ

Dosis, Projectes Gràfics

IMATGE DE LA PORTADA

Composició feta a partir de la base fotogràfica d'arxius de particulars, de l'autor i de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

IMPRESSIÓ

Palahí Arts Gràfiques

Primera edició, abril 2011

© 2011 Bussot Liñón, Gerard. Fotos acolorides informàticament dels següents personatges: 020 (foto 1), 051 (foto 2), 063 (foto 1), 073 (foto 3), 076 (foto 2), 085 (foto 4), 128 (foto 3), 199a (foto 3), 199b (foto 3), 249 (foto 3), 266 (foto 2), 271 (foto 3), 278 (foto 3) i 359 (foto 1)

© 2011 Bussot Carbonell, Sònia. Foto acolorida informàticament del personatge 330 (foto 2)

URÀNIA
ESTUDIS
GUIXOLENCs

Publicacions de
Sant Feliu de Guíxols

Urània és la musa inspiradora de la ciència segons la mitologia grega. El modernista Alexandre de Riquer la representà a l'ex-libris del guixolenc Rafel Patxot i Jubert, mecenes i protector de la cultura catalana. Com a mostra de reconeixement, la col·lecció Estudis Guixolencs vol ser fidel a la seva llegenda "Per molt que sàpies, és molt més lo que ignores".

Dipòsit legal: GI-173-2011
ISBN: 978-84-938593-0-5

Qualsevol part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, plànols i fotografies, pot ser reproduïda, emmagatzemada i/o transmesa sempre i quan es demani l'autorització prèvia de l'autor, l'editor o el titular dels drets d'explotació.

SIMBOLOGIA

→ Indicació de personatge biografat al llibre.

A la Sílvia Carbonell i Garcia (11/IX/1959 – 8/I/2010), esposa, companya, amiga, refugi i consell. La persona més important de la meva vida, a qui he estimat, estimo i estimaré amb passió.

A les nostres estimades filles Eva i Sònia, a les quals desitjo tota la felicitat d'aquest món, la mateixa que nosaltres –la seva mare i jo– hem tingut el privilegi de viure.

ÍNDEX

PRÒLEG	7
Jordi Gaitx i Moltó	
PRESENTACIÓ	9
Magda Lupiáñez i Soler Laura Aiguaviva i Carreras	
INTRODUCCIÓ	11
Gerard Bussot i Liñón	
APUNTS BIOGRÀFICS	13
Apunts biogràfics dels 401 personatges més representatius de Sant Feliu de Guíxols al llarg del segle XX	
FONTS D'ARXIU I BIBLIOGRAFIA	473
Llistat de documents consultats durant la preparació del llibre	
PROCEDÈNCIA DE LES FOTOGRAFIES	491
Llistat de les persones que han cedit les fotografies	
AGRAÏMENTS	501
Llistat de les persones que han fet possible aquest llibre	
ÍNDEX ALFABÈTIC DE PERSONATGES	505
Llistat dels 401 personatges ordenats alfabèticament	

PRÒLEG

La biografia 402. Fa gairebé 10 anys, vaig demanar a en Gerard Bussot que fes el pròleg per a la guia d'arquitectura i urbanisme, d'en Quim Díaz i meva, titulada *Passejades per Sant Feliu de Guíxols* (2002). En aquell escrit, ell deia: "Sant Feliu està de sort; poques ciutats tenen tants estudiosos interessats en el seu patrimoni". I, sense mencionar-ho explícitament, també s'estava referint a ell. Ho prova el fet que, de nou, ens trobem davant un llibre seu –el sisè, ja– que, com de costum, és d'una excel·lent factura.

En efecte, en Gerard és un dels investigadors locals que marcaran una època. Però no és només per això que em plau, amb aquestes ratlles, presentar el seu nou estudi, sinó també pel fet que amb ell m'uneix una cordial amistat. Malgrat que actualment –i casualment– treballem a la mateixa oficina, a poca distància –4,70 m, per ser exactes–, la nostra relació es remunta als temps en què diversos investigadors ens trobàvem a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, llavors animat –a més de dirigit– per l'Àngel Jiménez. Allà ens deguérem conèixer, mentre tothom –uns amb més experiència que altres– portava a terme els seus propis projectes d'investigació. Pocs anys després vam tenir l'oportunitat de col·laborar, plegats, en el llibre *El port de Sant Feliu de Guíxols. Recorregut històric amb motiu del seu centenari* (2004). Més recentment, quan jo treballava en el llibre sobre l'exili del Baix Empordà, vaig recórrer a ell per contrastar informació de persones i famílies; i, a la inversa, amb aquest nou llibre he pogut facilitar-li algunes dades de població que li feien falta.

He estat testimoni, doncs, que *Gent d'un segle. Sant Feliu de Guíxols 1900-2000* s'ha elaborat partint de dades primàries, extretes de fonts documentals diverses i també de fonts orals. De fet, en Gerard sempre ens garanteix una recerca metòdica, i aquest llibre no n'és una excepció. En el present volum trobem els apunts biogràfics de 401 guixolenques i guixolencs del segle XX que, segons el criteri de l'autor, han merescut ser ressenyats. Cada apunt detalla el nom, les dates i llocs de naixement –i, si s'escau, de defunció–, la professió –o el càrrec, la dedicació– i les vicissituds biogràfiques més destacables. El resultat és un retrat social de caràcter transversal que inclou una gran diversitat de condicions humanes de la ciutat dels darrers cent anys.

Aquesta obra, d'una envergadura material –i també intel·lectual– molt considerable, de ben segur esdevindrà un llibre de capçalera per a moltes guixolenques i guixolencs als quals els plau mirar-se al mirall de la seva història, i que en aquest cas ho faran des d'un punt de vista social, gairebé genealògic. El llibre, però, funciona no tant com un volum de lectura lineal, sinó més aviat com un referent de consulta en el qual s'hi pot anar a cercar el personatge que es desitgi o bé s'hi poden fer petits o grans salts, d'una nota a l'altra, fruit de la curiositat que cadascú projecti cap a aquest passat biogràfic.

Més enllà de la seva repercussió popular, és possible que *Gent d'un segle* esdevingui també una eina de referència per a posteriors treballs de caràcter històric, perquè en Gerard és del tipus d'investigadors que piquen i han picat molta pedra per tal que altres puguin donar forma a l'es-cultura final. Estudis com aquest posen les bases d'un coneixement que, si no existís, s'hauria d'elaborar. Aquestes compilacions de dades de caràcter enciclopèdic, si s'han fet bé, es troben a la base de treballs de caràcter més interpretatiu. Es tracta, doncs, del tipus d'estudi que permet, al seu damunt, bastir una història que treu conclusions del passat i ofereix perspectives de futur.

A Sant Feliu trobem altres casos de treballs que han reunit en les seves pàgines coneixements bàsics i que, per tant, han esdevingut referents de consulta obligada. Un exemple podria ser l'article de Lluís i Elena Esteva "Inventari de la premsa guixolenca (1878-1979)", aparegut als *Estudis sobre temes guixolencs* (1980). Però en bona mesura es tracta de llibres del propi Gerard Bussot: *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols, 1865-1965* (1992); *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000), i *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols, 1800-1930* (2002). Tots ells presenten unes acurades i exhaustives relacions d'elements que permeten comparar-los entre si i fer-ne deduccions. Així mateix, una altra obra de referència guixolenca, *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica* (1997), d'Àngel Jiménez, va molt més enllà i esdevé un encertat exemple d'història local, ja que reuneix les dades, les contextualitza i les interpreta, tot d'un plegat.

En aquesta ocasió, l'estudi que ens presenta en Gerard és –com de costum– d'aquells que sumen, que fan una aportació al camp de la història local, de la mateixa manera com el recull de les dades de pluviometria d'un lloc permet al meteoròleg interpretar el comportament del clima en una regió i època determinada.

Aquest treball, doncs, no té cap relació amb els estudis de caràcter local que, al segle XVIII, reivindicaven el passat gloriós d'una ciutat, ni amb les notes sobre fets històrics inconnexes, típiques dels erudits del segle XIX; ni tampoc amb el recull anecdòtic de *souvenirs* històrics del cronista del segle XX. És, ben al contrari, un treball que presenta uns coneixements seriat i connectats entre si, que permet fer aquell necessari "joc de relacions" que Ucelay Da Cal (1985) demanava a la història local. I malgrat que no estableix ponts amb altres realitats municipals o generals ni pretén treure conclusions de la societat guixolenc del nou-cents –crec que no és l'objectiu d'aquest treball–, sí que facilitarà que posteriors estudis puguin fer-ho.

A banda de l'enfocament local, una segona característica metodològica de *Gent d'un segle* és l'ús dels testimonis orals per tal delaborar bona part de les notes biogràfiques, la qual cosa converteix el llibre en un exemple –també, però no exclusivament– d'història oral.

La narració oral es basa en la interpretació subjectiva de l'existència d'un mateix; no és un reflex fidedigne del passat. D'aquesta manera, cada testimoni elabora un record que dóna sentit a la seva pròpia vida i que li permet forjar la seva identitat. Mentre que l'objectiu de la memòria és fer perviure una identitat particular –la que sigui–, el de la història és construir un relat en base a fets demostrables que, a més, tenen connexions amb el seu entorn. Així doncs, ha de fugir dels particularismes i cercar "allò universal" –en paraules de Hobsbawm (1996)–.

Penso que pot ser útil tenir present la distinció entre memòria i història quan ens trobem davant de llibres que s'han fet –encara que sigui parcialment, com aquest– en base a testimonis orals. Malgrat tot, la tasca d'en Gerard ha estat contrastar-los amb documents d'altres naturaleses per tal d'elaborar cadascuna de les notes biogràfiques.

Per últim, és obvi que aquest treball també té a veure amb el gènere de la biografia, malgrat que aquí es tracti més aviat de microbiografies. En qualsevol cas, els apunts biogràfics depassen el compendi de dades sobre la vida i obra d'una persona ja que les contextualitzen amb relació al seu temps i espai viscuts. En aquest sentit, faig notar un detall que no és casual: a la portada del llibre proposada per l'autor, les fotografies de les biografiades i biografiats apareixien envoltant una vista paisatgística de Sant Feliu. El disseny ha fet que finalment no fos així, però el detall demostra que, per a en Gerard, persones i lloc guarden una estreta relació.

Podríem concloure, doncs, que l'autor ha emprat la història oral i el gènere biogràfic per elaborar un estudi local molt ben estructurat. En l'àmbit català –i amb resultats desiguals– existeixen productes similars al llibre que es presenta. En aquest sentit, trobem els diccionaris biogràfics –sovint anomenats d'aquesta manera– de l'Alt Empordà (Padrosa, 2009), Igualada (Bisbal, 1986), Reus (Olesti, 1991-1992), Montblanc (Grau; Badia, 2008), Sueca (Carrasquer, 2001), les terres de Lleida (Mir, 2010) o dels Països Catalans en general (*Diccionari biogràfic*, 1966-1970 o *La nostra gent*, 1988). Alhora, n'hi ha de circumscrits a una temàtica concreta, com el dels escultors d'Olot (Verdaguer, 1987), dels metges (Calbet, 1981-1983), dels catalanistes de les Bases de Manresa (Ollé, 1995) o dels obreristes (Martínez; Pagès, 2000). I altres van més enllà de la persona física i remarquen també a persones jurídiques o aspectes toponímics i històrics, com el *Diccionari de l'Alt Empordà* (Vallès, 1984) o el dels catalans d'Amèrica (Manent, 1992). Per la seva proximitat, malgrat que no té les pretensions d'un diccionari, cal esmentar el recull de biografies de la Bisbal d'Empordà (*Bisbalencs d'abans*, 1999).

A banda dels treballs que hem mencionat fins ara, cal dir que en Gerard Bussot també és l'autor d'*El capità Narcís Massanas (1786-1811). Heroi guixolenc a la Guerra del Francès* (1989) i de *Recull d'imatges i comentaris de Santa Cristina d'Aro* (1991). Col·laborà, a més, en el volum *Perspectives del cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995) i ha publicat nombrosos articles, especialment a la revista *L'Arjau*, editada per l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

En tots aquests treballs, els elements comuns són el mètode en la recerca, el rigor en les dades, la cerca de l'objectivitat o la claredat en l'exposició dels resultats; tot plegat, cuinat amb una enorme perseverança en el treball; qualitats, totes elles, que el converteixen en un bon investigador.

Per la seva trajectòria i per les qualitats esmentades, em permeto aprofitar aquestes línies per reivindicar la inclusió de la biografia que no apareix –com ens podem imaginar– en les pàgines d'aquest volum, però que hi hauria de ser. I atès que l'autor ha dedicat l'apunt biogràfic 401 a qui va ser la seva companya i parella durant tants anys, fins que traspassà l'any passat –perquè els llibres també es fan amb el cor, o potser es fan especialment amb el cor–, des d'aquí proposo que en Gerard Bussot sigui la biografia 402.

Jordi Gaitx i Moltó
Historiador i arxiver

PRESENTACIÓ

Sant Feliu de Guíxols s'ha construït en el transcurs dels segles amb l'esforç, l'experiència i el treball de la seva població. El nostre municipi ha estat des dels seus orígens un lloc d'integració i acollida. L'aportació dels guixolencs, tant dels nascuts aquí com dels nouvinguts, ha permès dibuixar un model específic de ciutat i, alhora, enfortir els lligams de pertinença a una mateixa comunitat.

El llibre *Gent d'un segle*, escrit per Gerard Bussot, és un reconeixement al capital humà que ha definit Sant Feliu de Guíxols en el transcurs del segle XX. En Gerard ha reunit 401 apunts biogràfics de guixolencs i guixolenques fins a conformar un volum que representen una poderosa eina de divulgació de la ciutat, en la mesura que ajuda a explicar per què Sant Feliu gaudeix d'una personalitat pròpia que la fa especial i diferent de la resta de poblacions. Només algú com ell podia portar a bon port un projecte d'aquestes dimensions. És un investigador incombustible, exhaustiu, capaç de regirar cel i terra fins a trobar aquella dada que es fa esmunyedissa. Els seus treballs tenen un abast enciclopèdic i combinen l'erudició amb la divulgació, amb un llenguatge precís però alhora entenedor que els fa assequibles per a tots els públics. De ben segur que *Gent d'un segle* esdevindrà una obra de capçalera per a tots aquells que estem interessats per la història de la ciutat.

En aquest *Gent d'un segle* hi ha, per part d'en Gerard Bussot, una clara voluntat de servei a la col·lectivitat, de proporcionar als ciutadans les claus que fan possible entendre i, en conseqüència, conèixer el nostre entorn. És per això que la proposta d'edició d'aquesta obra va rebre des del primer moment una entusiasta acollida tant des de l'Àrea de Cultura com per part de l'Arxiu Municipal. El llibre suma ja el volum número 26 de la col·lecció Urània – Estudis Guixolencs, que impulsa l'Arxiu Municipal amb l'objectiu de difondre la història i la memòria de les institucions, entitats i persones de Sant Feliu de Guíxols.

Amb *Gent d'un segle* en Gerard dóna veu, més que mai, als habitants de Sant Feliu. Homes i dones d'orígens, procedències i trajectòries vitals diverses, però amb un denominador comú en l'espai i el temps: la ciutat durant el segle XX. Persones nascudes o arrelades al municipi que en el passat segle van excel·lir a la nostra localitat, contribuïren a fer-la prosperar o bé esdevingueren un referent entre els seus conciutadans. Un llibre, doncs, que és un homenatge a tots aquells sense l'aportació dels quals Sant Feliu no seria el que és ara. Persones extraordinàries que han deixat petja i que ens van abandonar fa temps, o que sortosament continuen essent entre nosaltres i de ben segur encara tenen moltes coses a dir. El perfil de biografiats és polièdric, com també ho és la nostra societat. Per això, fruit de la seva sensibilitat, en Gerard també ha volgut deixar constància a les pàgines del llibre del paper que han jugat moltes dones dins la col·lectivitat guixolenc.

Sant Feliu de Guíxols és i ha de seguir essent una ciutat de cultura, que no pot ni ha de renunciar a les seves arrels. Cal apostar perquè projectes d'abast col·lectiu com el d'en Gerard Bussot siguin coneguts, compartits i gaudits per tots els que estimem Sant Feliu. És gràcies a aquesta voluntat que el llibre *Gent d'un segle* és avui una realitat. Una obra que condensa l'essència dels guixolencs i que, pàgina a pàgina, persona a persona, permetrà descobrir-nos a nosaltres mateixos. En definitiva, un instrument capaç de refermar la nostra consciència comuna. Perquè comprendre millor el que som ens ajuda a saber amb major claredat el que volem ser.

Magda Lupiáñez i Soler
Regidora de l'Arxiu Municipal

Laura Aiguaviva i Carreras
Regidora de l'Àrea de Cultura

INTRODUCCIÓ

Aquesta introducció que ara comenceu a llegir, i que per a vosaltres representa, per tant, un inici, és per a mi el punt i final d'una sèrie d'anys dedicats a la recerca i redacció d'aquest llarg treball biogràfic. I si dic *llarg treball biogràfic* és perquè la seva confecció, amb desenes d'entrevistes a familiars i interessats, i abundant recerca de material gràfic a diversos llocs del nostre país i de l'estranger, m'ha acompanyat dia i nit durant més de set anys.

El treball que teniu a les mans, doncs, titulat *Gent d'un segle. Sant Feliu de Guíxols (1900-2000)*, vol ser un petit homenatge a totes aquelles persones que d'una manera o altra s'han distingit a la nostra ciutat a la darrera centúria o n'han estat representatives. I, malgrat que ha estat una decisió personal el fet d'incloure unes o altres persones, en fer-ho, he seguit una metodologia d'investigació que ha passat, en primer lloc, per llegir tota la premsa existent corresponent a aquells anys i determinar aleshores qui era mereixedor de figurar al llibre pels seus mèrits o rellevàncies.

Tanmateix, he volgut incloure en aquesta relació els alcaldes més destacats de l'època, els presidents de la Cambra de Comerç i també els de la Confraria de Pescadors, com també els escriptors i músics més representatius, els poetes, mestres, metges, comerciants, polítics, industrials, tapers, pescadors, mestres d'aixa, farmacèutics, modistes o gent popular que hi ha hagut. És a dir, el meu objectiu ha estat mostrar-hi tot el ventall social, incloent-hi les persones més destacades o conegudes de la ciutat al llarg del segle XX, nascudes o domiciliades a Sant Feliu i que s'hi hagin distingit com a guixolencs de naixença o d'adopció (mereixedors de guardons com la medalla d'or de la ciutat o la Porta Ferrada d'Or, o bé amb distincions rebudes de la Generalitat de Catalunya, per exemple).

D'aquesta manera, i en la primera relació d'aspirants que vaig fer, el recompte depassava, ni més ni menys, el miler de personatges. Amb el temps, però, aquesta llista –per imperatius de feina i de pressupost– es va anar reduint fins a quedar-se en 400 personatges. Arribats a aquest punt, us preguntareu, doncs, el perquè del nombre final de 401 apunts biogràfics que acompanya el títol del llibre *Gent d'un segle*. Malauradament, l'explicació és la següent: durant aquest trajecte literari vaig perdre la meua companya, amiga i esposa, la Sílvia Carbonell. Jove encara, tot i la seva malaltia, em va animar una i altra vegada a seguir endavant quan jo havia llançat anímicament la tovallola. Si avui teniu aquest llibre a les vostres mans –i podeu gaudir llegint i trobant o coneixent els personatges que hi figuren– és sobretot perquè hi va haver una persona al meu costat que, tot i el dolor a què ens enfrontàvem, va ser la força i l'acompanyament moral i sentimental que em va permetre dur a terme aquest projecte. A ella, doncs, va dedicat aquest llibre, i aquest llibre, dolorós per a mi en la seva redacció, sempre em recordarà a ella. Per això ha estat inclosa la Sílvia com un dels personatges més importants de l'obra. Sense aquest suport –i amb el que suposa escometre un projecte d'aquestes dimensions, amb els seus encerts, si n'hi ha, però també amb els seus defectes i errades, que segur que hi són–, mai no hauria arribat aquest producte a les llibreries.

Dit això, i demanant disculpes a la gent que pels seus mèrits no figura al llibre i segurament és mereixedora de ser-hi, tampoc és ben cert que siguin un total de 401 personatges; m'explicaré. Vaig tenir des de l'inici un dubte que encara continuo tenint. Es tracta del personatge número 199, que comparteixen els futbolistes de l'Ateneu Deportiu Josep Lluhí Llinàs i Eduard Lluhí Prat, que varen guanyar amb el seu equip al camp del FC Barcelona el Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria el 9 de juliol de 1922. Ambdós esportistes jugaven al mateix equip pels volts de la mateixa època, tot i que només un d'ells va participar en la consecució del títol. La pèrdua de les corresponents fitxes federatives dels jugadors –circumstància afegida al fet que a la premsa de l'època només es fa referència al seu cognom, com també al fet que la família d'Eduard Lluhí, resident a França, de qui jo pensava que no havia participat en aquell campionat, aportés molts records i anècdotes d'aquella fita esportiva, identificant-lo a més amb les fotografies de l'Ateneu Deportiu– em va fer decidir de posar al llistat els dos esportistes guixolencs, tot i que per la meua part –sobretot pel seguiment fet a la premsa de l'època i els padrons de veïns municipals– m'inclinés pel jugador que es traslladà a Cuba, Josep Lluhí Llinàs. Per aquest motiu trobareu dividit el número del personatge 199 en dos apartats diferenciats i amb les lletres A i B. Per tant, si fem bé els comptes, el nombre d'apunts biogràfics és exactament d'un total de 402.

D'altra banda, cal puntualitzar la dificultat de trobar informació sobre alguns personatges que, allunyats de Sant Feliu, no varen deixar descendència. La recerca d'aquests biografiats amb defuncions fora de la nostra ciutat no ha donat resultat en alguns dels personatges (Eduard Carbonell i Bosch, Pere Colomer i Fors, Josep Costa Cordoneda, Lucien Demazel o Mauricio Iglesias Expósito). I, concretament, pel que fa a la investigació feta sobre l'aviador francès Lucien Demazel, del qual he pogut esbrinar gairebé tota la biografia, amb fotografies inèdites i noves facetes esportives i professionals, m'ha estat impossible, per contra, determinar-ne la data i el lloc de defunció. Ni l'associació de pilots francesos anomenada Vieilles Tigres, de París, de la qual Demazel va formar part com a membre actiu durant molts anys, ni els arxius de l'Ajuntament de Bordeus –localitat on residí un període de temps– ni els de la població de Villemur-sur-Tarn, a l'Haute-Garonne –on té dedicat un carrer–, institucions a les quals em vaig dirigir, no me'n varen poder aclarir ni el lloc ni la data de defunció.

Arribats a aquest punt, cal fer una precisió sobre el sexe predominant entre els personatges del llibre. És prou evident que en aquest aplec de biografies –per la circumstància social, política, cultural i professional de l'època–, hi tenen un pes molt determinant els personatges masculins, mentre que el personal femení, que hi hauria d'haver mantingut una relació de paritat, només ocupa un 11,44% del total. Per aquesta raó, he intentat donar més extensió als capítols dedicats als personatges femenins, quan la recerca i obtenció de dades personals i professionals així ho ha permès.

Voldria remarcar també el que ha suposat per a la recerca d'imatges inèdites el fet de treballar directament amb fons particulars dels familiars dels biografiats. Aquest procediment m'ha permès obtenir una àmplia documentació gràfica i de gran rellevància, de la qual només s'ha acabat destinant un petit tant per cent a l'elaboració de la present publicació. Aquest fons, doncs, estudiat, classificat i inventariat, haurà de passar amb el temps a formar part del fons d'imatges de l'arxiu municipal que vetllarà per la seva preservació amb l'objectiu de fer en el seu moment, després de les corresponents autoritzacions, una àmplia difusió del seu contingut. No en va, aquest fons m'ha estat lliurat no tan sols per famílies amb residència a Sant Feliu o domiciliades a diversos llocs de Catalunya i de l'estat espanyol, sinó també per altres directament relacionades amb personatges establerts a la nostra ciutat a començament del segle XX, i que actualment resideixen a Alemanya, França o Anglaterra.

Per finalitzar, m'agradaria recordar el que va escriure fa trenta-dos anys un dels personatges aquí biografiats, el mai oblidat mestre Jaume Lloveras i Albertí, qui manifestava que “el prestigi d'una població no solament l'aixequen els que hi resideixen, sinó que ajuden a formar-lo i l'enalteixen els que hi han nascut, s'hi han format, s'hi han educat, s'hi han instruït, i que amb el seu esforç o capacitat han assolit obrir-se camí, situant-se en llocs representatius importants o que han destacat en les ciències, en les arts, en la indústria o en altres activitats, amb la particularitat que mai s'han avergonyit de la seva ciutat nadiua, ans al contrari, que a pesar dels seus èxits, li han demostrat el seu amor”.

Aquest és el valor més preuat que se'ns pot demanar a tots els guixolencs d'arrel o a tots aquells que per diverses circumstàncies han vingut a viure entre nosaltres: l'amor cap a la ciutat que ens ha vist néixer o ens ha acollit amb els braços oberts, oferint-nos la possibilitat de viure en un dels llocs més meravellosos i privilegiats del món.

Desitjo, doncs, que la lectura d'aquest llibre us sigui ben plaent.

Gerard Bussot i Liñón

(9 de febrer de 2011. Set anys, un mes i vint dies després del seu inici)

AGUILAR GÓMEZ, Antonia

(La Unión, Múrcia 1896 – Sant Feliu de Guíxols 1975)

Acabada la guerra civil, les autoritats la suspengueren de sou i feina fins l'any 1942, per considerar-la desafecta al règim.

1

2

Mestra. Filla de Gregorio Aguilar, militar de carrera amb grau de tinent d'Infanteria, i de Josefa Gómez, naturals d'Alumbres, Cartagena, es matriculà a l'Escola Normal de Toledo, on residia amb els seus pares, quan comptava tan sols disset anys d'edat. Allà estudià la carrera de Magisteri, i en data 16 d'octubre de 1919, obtingué la titulació de mestra de Primer Ensenyament Elemental.

Destinada interinament entre els anys 1929 i 1933 a diverses escoles d'Andalusia, de localitats com Valle de Abdalajis, Trigliana, Màlaga, Fuengirola, o Herrera, el 1934 realitzaria oposicions a Magisteri, i aconseguia plaça en propietat en una escola de Bailén (1934-1939). Acabada la guerra civil (1939), les autoritats governatives la suspengueren de sou i feina fins l'any 1942, per considerar-la, tant a ella com a part de la seva família, desafecta al nou règim, malgrat que un seu germà era un oficial de l'Exèrcit de Franco.

Traslladada més tard a una escola rural de Torreperogil (1942-1943), passà poc després a fer classes a Puigcerdà (octubre-desembre 1943), fins que a començament de l'any 1944 va venir destinada a Sant Feliu de Guíxols, amb caràcter interí per fer-se càrrec d'una de les Escoles Unitàries de nenes de la nostra població.

Dotada d'una gran capacitat de treball i amb una excel·lent metodologia escolar a l'hora de formar el seu alumnat –de la qual cosa han estat testimoni diverses generacions de nenes guixolenques que la varen tenir com a mestra als Estudis Nous–, *Doña Antonia* obtindria la plaça definitiva a les Escoles Nacionals (avui, col·legi Gaziel) el 29 de maig de 1945. Domiciliada al carrer de Santa Magdalena, on també residia la seva germana Maria, Antonia Aguilar desenvoluparia la tasca docent fins a la seva jubilació l'any 1966.

Simpatitzant de l'ideari polític del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), a través de l'amistat que la unia amb Àngel Jiménez i Navarro →, aleshores un capellà d'idees progressistes, que amb el temps esdevindria el futur director del Museu i Arxiu Municipal, assistiria a alguna reunió clandestina on s'intentava fer oposició ferma –en l'aspecte social i polític– al franquisme.

1. Retrat d'Antònia Aguilar Gómez, pels volts dels anys 1945-1950
2. Antonia Aguilar amb un grup de mestres dels Estudis Nous (c. 1955)
3. La mestra Doña Antonia, l'any 1952

3

AGULLÓ VIDAL, Ferran

(Girona 1863 – Santa Coloma de Farners 1933)

Poeta, periodista i comediògraf, participà a la Lliga Regionalista i hi va destacar com un gran catalanista i defensor de la llengua.

Escriptor i poeta. Es considera que, el 1908, des de l'ermita de Sant Elm, va batejar amb l'escaient nom de *Costa Brava* la costa que va des de Portbou fins a Blanes. Fill de Ferran Agulló i Calçada, Agulló Vidal era nascut –segons ell mateix va escriure a les seves *Marines*– en aigües de la badia guixolenc a bord d'un bergantí que feia el trajecte de Barcelona fins a la nostra ciutat.

Pel que fa als seus avantpassats, el seu pare havia nascut a Sant Feliu el dia 25 de juliol de 1825, on fou batejat el dia següent, i era fill de Ferran Agulló i Especier –l'avi patern del nostre poeta–, natural de Sort, militar de professió amb rang de sergent primer, adscrit al Primer Regiment Quarta Companyia del Primer Batalló de Línia Número 10 de la Divisió del Baró d'Eroles, estacionada a la nostra població, i de la guixolenc Maria Mercè Calçada i Llambí. Els futurs avis s'esposaren el 22 de maig de 1824, a casa de la contraent, al carrer de la Processó. Res no se'ns diu en els documents oficials sobre el fet que el fill d'ambdós nasqués en aigües guixolenques a bord d'un vaixell. L'any 1833 naixeria la Maria Mercè, en una època en què el pare era sergent de Carrabiners a Sant Feliu.

En Ferran Agulló nét, el nostre biografiat, va néixer a Girona, on el seu pare s'havia traslladat i on s'havia unit en matrimoni amb la gironina Isabel Vidal. A l'edat de setze anys es va traslladar a Barcelona, on estudià Dret. Als seus vint-i-dos anys d'edat va obrir el seu primer despatx de llicenciat al carrer de la Rutlla de Sant Feliu. A la nostra població s'esposaria amb la també guixolenc Joana Cibils i Forest (1888), amb qui va tenir la seva primera filla, Maria, i, més tard, ja amb el seu bufet professional instal·lat a Girona, naixeria la Isabel.

Poeta, periodista i comediògraf, gairebé no tingué temps per dedicar-se a la carrera de l'advocacia. Dirigi des de l'any 1898 la revista *Atlàntida* i, dos anys després, *El Diario del Comercio* (1900). Fou secretari del partit de la Lliga Regionalista i participà activament en aquella agrupació, en la qual destacà –per damunt de tot– com un gran catalanista i defensor de la seva llengua. A *La Veu de Catalunya*, publicació en què va adoptar el pseudònim de Pol, es mostrà com un perspicaç periodista de fluïda dialèctica. La seva primera Flor Natural la va guanyar als Jocs Florals de Barcelona el 1883, i deu anys després seria distingit amb el títol honorífic de mestre en gai saber (1893). Publicà *Llibre de versos* (1905), *De tot temps* (1918), *Comandes* (1924) i *Ponentines* (1925).

L'any 1956 la ciutat de Sant Feliu li va dedicar el primer homenatge, al qual es va adherir *La Vanguardia*; arran d'aquest acte es realitzaren diversos actes culturals i esportius que culminaren amb la presència de l'Orfeo Català. Set anys després (1963), la nostra ciutat li va retre un segon homenatge amb la dedicació d'una plaça i la col·locació d'una figura escultòrica obra de J. Rebull, com també l'aixecament d'un monòlit a la terrassa de l'ermita de Sant Elm, on es contempla amb tota la seva esplendor la seva incomparable Costa Brava.

1. Ferran Agulló i Vidal

2. Plaça de Ferran Agulló, abans del Raig, inaugurada el 1963

ALBERT PEY, Salvador

(Palamós 1868 – Cerdanyola 1944)

003

Secretari de la Cambra de Comerç de la nostra ciutat,
des d'aquest lloc defensaria els interessos surers de tota la demarcació.

Poeta, assagista, autor teatral i polític.

Estudià Magisteri i obtingué la titulació als dinou anys (1887). L'any següent es traslladà a Madrid, on inicià la carrera d'enginyer de Camins, Canals i Ports, que no va poder acabar per una greu malaltia. Domiciliat a Sant Feliu pels volts de 1890, fou mestre del col·legi Vidal, de l'escola municipal, alhora que donà classes particulars i també nocturnes per tal que poguessin assistir-hi treballadors i fills d'obrers. Secretari de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de la nostra ciutat (1905-1931), des d'aquest lloc defensaria aferrissadament els interessos surers de tota la seva demarcació.

Per la seva vinculació amb Sant Feliu, hom pot considerar-lo guixolenc d'adopció. Aquí escrigué la major part de la seva obra literària (assaigs, novel·les, poemes, obres de teatre): *El despertar d'un cor* (1896), *Ideal* (1898), *Soldats de la vila* (1898), *De mi jardí* (1903), *Involució* (1908), *Florida de tardor* (1918), *Les hores que tornen* (1919), *Els estudis d'Amiel* (1919), *El tesoro dramático de Henrik Ibsen* (1920), *Confins* (1921) o *Òpals* (1924).

També impartí classes particulars de comptabilitat i d'idiomes (francès i anglès), i es forjà en la seva vida pública. En l'àmbit periodístic, fundà i dirigí la *Revista Corchotaponera* (1893) i va col·laborar també en alguns periòdics de Madrid, com *El Imparcial* i *La Jornada*; de la premsa barcelonina, com *La Publicidad*, *El Día Gráfico*, *L'Autonomista*, *Joventut* o *Revista de Catalunya*; de Girona, *Lectura*, o de Sant Feliu de Guixols, *El Programa*. Membre de la lògia maçònica local Gesòria, i també de Redención, de Palamós, s'afilià a la Unió Federal Nacionalista Republicana i, després, al Partit Republicà Català i va ser elegit diputat a Corts pel districte de la Bisbal entre els anys 1910 –en una dura contesa amb el candidat conservador Francesc Cambó– i 1921. Vinculat més tard a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), seria escollit diputat per Girona a les eleccions generals de l'Estat el 1931.

Polític serè, persuasiu i gran orador, durant la Segona República va ser nomenat ambaixador d'Espanya a Brussel·les (1931-1934). L'any 1939, Albert seria empresonat per responsabilitats polítiques pel règim franquista, i condemnat a trenta anys de presó; una condemna que no es va fer efectiva en superar els seixanta anys d'edat. Malauradament, Salvador Albert va morir pocs mesos després de sortir del presidí.

2

1. Salvador Albert, ambaixador a Brussel·les (1931-1934)

2. Aplec de Sant Pol en honor de Salvador Albert (1910)

3. Full de la lògia maçònica Gesòria

ALBERTÍ BOSCH, Benet

(Santo Domingo, República Dominicana 1867 – Sant Feliu de Guíxols 1942)

Coneixedor del creixement urbanístic de la ciutat,
fou autor de l'estampa barroca del legendari salvament de sant Feliu l'Africà.

Director de l'Escola d'Arts i Oficis. Delineant de professió, era fill de Benet Albertí i Isern i d'Elena Bosch i Soler, ambdós emigrants guixolencs establerts a l'illa de l'Espanyola, a la ciutat de Santo Domingo (1861), on el seu pare es guanyaria la vida fent d'armador de vaixells a l'empresa dels Hermanos Capell, un dels propietaris de la qual, Josep Capell, estava casat amb la seva germana Escolàstica.

De retorn amb la seva família a Sant Feliu (1872), en Benet estudià Delineació Tècnica, i passà més tard a treballar per als millors arquitectes i mestres d'obres establerts a la nostra població.

L'any 1901, la corporació municipal el va nomenar professor interí de l'Escola de Belles Arts de Sant Feliu, amb el benentès que hauria de cessar del càrrec quan en prengués possessió el professor titular de la plaça. Durant aquest temps, Albertí alternaria aquesta ocupació amb les classes particulars de dibuix que feia al seu domicili particular. Fou precisament en aquell decenni que fundà l'Escola Privada d'Arts i Oficis de Sant Feliu, situada al carrer de l'Hospital, i de la qual seria el director fins l'any 1910, i a la qual s'impartien tècniques d'arquitectura (estil alemany), arquitectura mecànica o dibuix lineal.

L'any següent seria nomenat ajudant interí de l'Escola Elemental d'Arts i Oficis de la ciutat (1911). D'aquesta manera, gràcies al llegat fet a l'escola el 1913 per Lluïsa Civils, vídua de Remus i Rufí, Benet Albertí –que n'arribaria a ésser el director a mitjan dècada dels anys trenta– formaria part d'un grup selecte de professors, entre els quals destacarien Joan Bordàs i Salellas → i Josep Berga i Boada →. Autor de diversos dibuixos, plànols i còpies sobre gravats d'època de la nostra ciutat, com l'estampa barroca del legendari salvament de sant Feliu l'Africà o del plànol del port comercial (1904), entre altres, esdevindria un gran coneixedor del creixement urbanístic de la ciutat. L'any 1924, Benet Albertí –que estava casat amb Àngela Rabassa i Duran, i domiciliat al carrer de la Creu– seria designat per a formar part com a tècnic en l'elaboració de l'expedient de delimitació del terme municipal de Sant Feliu de Guíxols.

1. Retrat de Benet Albertí i Bosch

2. Albertí, assegut, davant l'ebenisteria familiar del carrer de la Notaria

ALBERTÍ BOSCH, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1860 – Santo Domingo, República Dominicana 1932)

Fundador del Museu Nacional de la República Dominicana, és considerat l'explorador geogràfic més important d'aquell país.

Viriato i Luis—, hom li encomanà la tasca de metge militar de la província de La Vega, Albertí es distingiria com una de les figures més importants de la seva vida social i intel·lectual: regidor municipal i metge de la societat La Humanitaria, fou un dels fundadors del Cos de Bombers, i cofundador del Comitè de la Societat Internacional de la Creu Roja i de la Sanitat Municipal.

Fundador i director del Museu Nacional, inicià tot un seguit de treballs sobre arqueologia, geologia i espeleologia de l'illa de Quisqueya (l'Espanyola), que li duraren un total de deu anys, i que es traduïren finalment en el llibre *Apuntes para la Prehistoria de Quisqueya* (1912).

Actualment, hom considera Narcís Albertí i Bosch com el pioner de l'arqueologia i dels estudis de l'art rupestre dominicà més important d'aquell país. Distingit amb les medalles d'argent a l'Exposició Regional de Puerto Rico (1886), de bronze i menció honorífica a la de Brussel·les (1898), i d'or a la de Santo Domingo (1907), el seu nom identifica la Sala de los Monolitos del Museo del Hombre Dominicano, i la dels precursors de l'arqueologia dominicana, mentre que una de les coves més importants localitzades al Parque Nacional del Este pels investigadors Abelardo Jiménez Lambertus i Dato Pagán Perdomo porta el nom de *Cueva Narciso Albertí Bosch*.

Metge, farmacèutic i científic.

Germà de Benet Albertí i Bosch →, va emigrar cap a Santo Domingo l'any 1863, acompanyat de la seva mare, Elena Bosch i Soler, per establir-s'hi definitivament amb el seu pare, Benet Albertí i Isern, que hi residia des de l'any 1861, tot treballant d'armador de vaixells a l'empresa del seu cunyat, Josep Capell, que estava casat amb la seva germana Escolàstica.

Domiciliats al barri de Santa Bárbara, concretament al carrer de San Antón, en Narcís rebria les seves primeres nocions escolars de la mà d'una professora nadiua anomenada Carmen. La malaltia contreta pel seu pare els va fer tornar a Sant Feliu, on passà una llarga convalescència entre els anys 1865-1867. Refet de la malura, es traslladaren novament a l'illa, on Narcís fou escolaritzat en el col·legi Padre Bellini. En desfermar-se, però, el còlera, la família cercà recés a San Juan de Puerto Rico (1870), on estudiaria llatí i filosofia amb els pares jesuïtes, al Seminari Conciliar. Allà, Narcís Albertí tingué el seu primer contacte amb l'art i les cultures aborígens, que, amb tan sols deu o onze anys d'edat, el fascïnaren.

En tornar a emmalaltir el seu pare, decidiren retornar a Sant Feliu, el 1872. Trobant-se novament a la nostra població, en Narcís va fer el batxillerat al col·legi Vidal (1872-1874), alhora que feia de practicant de farmàcia durant quatre anys, i més tard es graduà en Ciències i Lletres a l'Institut Provincial de Girona (1876).

Matriculat més endavant en Medicina a la Universitat de Barcelona, hi féu només els dos primers cursos, en deixar la carrera a mitges per tornar novament a Amèrica. Al nou continent va passar uns anys dedicat al comerç, concretament a la Casa de Hernández y Mención, a San José de las Lajas, a la província de l'Havana, on aprofità per inspeccionar diverses caveres de la zona. Tot i així, i després de residir un temps als Estats Units, retornà mig malalt a Santo Domingo, a casa dels oncles Capell. Allà acabaria les llicenciatures de Farmàcia (1889) i de Medicina (1890), sota la protecció del doctor Juan Francisco Alfonseca i de monsenyor Arturo de Meriño.

Nomenat pel Govern metge de Sanitat Militar de la província d'El Seibo, on va residir un any, regentà també la farmàcia de José Mieses y Co., a Santo Domingo, durant sis anys. Esposat més tard amb la filla del farmacèutic, Maria de la O Mieses Alfonseca —d'aquesta unió naixerien cinc fills: Almanzar, Benito Narciso, Carlos,

1. Narcís Albertí, en un retrat d'estudi (1912)
2. El científic guixolenc amb membres de la seva família (1925-1930)

ALBERTÍ CALZADA, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1924 – 1995*)

006

Alcalde en un dels períodes més difícils de la nostra història contemporània, procurà fer una transició poc traumàtica d'un règim a l'altre.

1

Alcalde, advocat i agent de duanes.

Fill del consignatari de vaixells Pere Albertí i Miró → i de Fernanda Calzada i Escriba, estudià a l'institut guixolenc de Segon Ensenyament, i més tard es matriculà a la carrera de Dret a la Universitat Central de Barcelona, per a la qual cosa s'allotjà a la residència que tenia a la Ciutat Comtal la guixolencina Isabel Pagès, vídua de Juli Garreta. Llicenciat pels volts de l'any 1950, Albertí va formar part inicialment de la societat mercantil familiar P. Albertí e Hijos, dedicada a la gestió d'agències de duanes, mentre que a la dècada dels anys setanta treballaria també amb el consignatari de Palamós Fèlix Ribera.

Nomenat alcalde de la ciutat el 21 d'agost de 1973, en seria la primera autoritat fins el 18 d'abril de 1979. Albertí presidiria l'alcaldia en un dels períodes més difícils de la nostra història contemporània, amb el mèrit, tanmateix, de procurar fer una transició poc traumàtica d'un règim a l'altre. Durant el seu mandat gestionà diverses obres de millora i ampliació dels equipaments educatius de la població, com l'ampliació de l'institut de batxillerat (actual IES Sant Elm), l'adquisició i ampliació del convent de les Vetlladores per tal d'ubicar-hi el centre de Formació Professional, l'ampliació de l'Agrupació Mixta de Vilartagues, la construcció del col·legi públic Baldri Reixach, com també el compromís i la cessió de terrenys de l'antiga estació del tren per a construir-hi un nou centre d'ensenyament.

2

Tres fets importants definiren la seva legislatura: la consolidació urbanística del veïnat de Vilartagues (1973-1977) –amb la seva problemàtica de serveis, veïnatge i parcel·lació–, l'intent d'instal·lar al port comercial unes sitges de ciment, fet que generà rebuig social i els corresponents rebomboris (1974), i el moment de la mort del general Francisco Franco (1975), amb la consegüent transició a un règim democràtic.

Pere Albertí –que estava casat amb la ceramista Quimeta Serra i Fornós i rebria l'any 1979 un emotiu homenatge per part de l'Associació de Pares d'Alumnes dels centres oficials d'ensenyament de la nostra ciutat–, retornà a la política en les eleccions municipals de 1983, com a segon de llista de la coalició de Convergència i Unió (CiU), que encapçalava Joan Josep Gironella i Cosp.

1. Pere Albertí i Calzada (1985)
2. Pere Albertí prenent possessió de l'alcaldia (1973)

* Centre hospitalari de Girona

ALBERTÍ COROMINAS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1993)

Als tretze anys patí una tuberculosi òssia que el va tenir al llit prostrat durant tres anys, la qual cosa el transformà en una persona espiritual, poètica i mística.

Pintor i poeta. De formació autodidacta, malgrat que en l'adolescència va assistir durant dos anys a classes de dibuix amb la professora Gertrudis Romaguera i Valls → a l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra ciutat, la faceta més coneguda de Josep "Pitu" Albertí, la de pintor, no s'iniciaria –per tot un seguit de circumstàncies– fins ben entrada la dècada dels anys quaranta.

Josep Albertí era fill del matrimoni format per Jaume Albertí i Comalada, natural de Vidreres, peó de fàbrica de professió, domiciliat a Sant Feliu l'any 1901, i d'Antònia Corominas i Simon, treballadora d'una fàbrica de suro, oriünda de Santa Coloma de Farners, però amb residència a la nostra ciutat d'ençà del 1898.

En Pitu –o en Pepitu, tal com l'anomenava la seva mare– va estudiar en una escola laica per desig exprés del seu pare. Posseïdor d'una extraordinària veu de baríton, de sempre la música –i l'òpera, en concret– va ser una de les seves grans passions. Als tretze anys d'edat, va patir una mena de tuberculosi òssia que el va tenir prostrat al llit durant tres llargs anys, immobilitzat i amb parts del cos enguixades. Va ser en aquestes dures condicions quan Albertí, tot i la seva joventesa, va començar a adquirir una personalitat pròpia, de tal manera que va esdevenir una persona espiritual, poètica i mística.

1

2

1. Josep Albertí i Corominas
2. Pitu Albertí retocant un dels seus quadres

Mobilitzat pel Govern de la República cap al front, va estar a primera fila, i, com tants altres, durant la retirada de l'Exèrcit republicà, al mes de gener de 1939, va travessar la frontera francesa i anà a parar poc després al camp de concentració d'Argelers. De retorn a Sant Feliu, va fer de fuster, l'ofici que havia après en la seva joventut, i va formar part de la coral Nova Gesòria, que dirigia el mestre guixolenc Rafael Figueras i Auladell →. En les seves estones lliures, Albertí es convertiria en un dels personatges clau –al costat dels cantaires Prujà, Frederic Charles i Jou →, Arnald Maymí i Regí → i Joan Bou i Rovira– de les nits estiuenques de cant i gatzara a les tavernes de cal Canari i de can Saura, tot just encetat el primer turisme de masses.

A les darreries dels anys quaranta, i mentre treballava conjuntament amb Ferran Ponsjoan i Delós → decorant caps de suro d'artesanía com a *souvenirs* per a turistes (principalment temes a l'aquarel·la de marines i paisatges) es va iniciar amb els seus primers quadres a l'oli. La seva primera exposició la realitzà al Palau Municipal de Sant Feliu de Guíxols l'any 1953, moment clau de la seva vida personal i professional, en què decidí dedicar-se en cos i ànima a la pintura. Durant aquells primers anys, Josep Albertí va exposar a diverses sales d'art de Barcelona, i rebé molt bones crítiques per la seva concepció del color. La seva trajectòria personal amb la pintura va fer que s'adaptés a períodes i estils ben diversos, com l'art naíf, el simbolisme, l'abstracció, l'impressionisme o l'expressionisme. Hom deia que Albertí pintava de dins cap enfora, deslliurat de les convencions acadèmiques de la pintura: "La meua pintura expressa la síntesi, la reconciliació de la vida. L'important està en les coses senzilles", afirmava Albertí tot convençut.

A la dècada dels anys seixanta i setanta va exposar també les seves obres a Suïssa, Alemanya i França. Foren anys de gran activitat pictòrica, i ho seguirien essent les dècades posteriors, en què fou guardonat amb diversos premis i mencions especials. D'altra banda, la poesia –entesa des del cor– la conreà espiritualment des de la devoció per la mar, el paisatge, la dona, el cel, l'infinit... El seu generós llegat a la ciutat vindria després de la seva defunció, amb la cessió de l'habitatge de la seva propietat al carrer de la Penitència i un total de 59 obres pictòriques compreses entre els anys 1925 i 1990 per fer el Museu Albertí; una realitat de què avui gaudeix la nostra població.

3. Retrat del pintor Josep Albertí
4. Albertí pintant un quadre al passeig del Mar

008

ALBERTÍ MIRÓ, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1889 – 1967)

A proposta del president del Consell de Ministres,
se'l distingiria amb el títol de cavaller de l'Orde al Mèrit de la República Italiana.

Consignatari. Heretà del seu pare, Pere Albertí i Güitó, conjuntament amb el seu germà Jaume, l'empresa familiar P. Albertí e Hijos, que era la successora de l'antiga companyia Salazar, Albertí y Cía., dedicada a la compra i venda de suro i taps manufacturats, com també al lloguer de suredes a Andalusia i Extremadura. Alhora, la família era propietària de tres embarcacions tipus llanxa per a tràfic marítim anomenades *Paulita*, *Ramoneta* i *Victòria*. Pere Albertí també s'encarregaria, des de l'any 1913, de la gestió de l'agència de duanes, que estava domiciliada al carrer de Girona, amb casa, despatx i magatzem.

Vocal de la Sociedad de Náufragos de San Feliu de Guíxols –que aleshores (1924) presidia l'ajudant de Marina del port, Juan Ferrándiz Boado–, seria nomenat agent consular d'Itàlia a la província de Girona en substitució de Joan Fortó i Galceran →. Gestor dels afers comercials en un dels períodes de més transició, tant pel que fa al sector surer com a la seva activitat portuària, durant molts anys Albertí va vetllar pels interessos, béns, embarcacions i persones del país que representava. Malgrat que

l'activitat d'aquest viceconsol es limitava a les funcions estrictament comercials i representatives, restava directament relacionat amb l'agent consular de Girona, Josep Magaldi, i amb el vicecònsol de Barcelona, el *cavaliere* Alfredo Andreoli.

L'any 1927, el cònsol general d'Itàlia a Barcelona, el coronel comanador Guido Romanelli, va efectuar una visita a Sant Feliu, acompanyat de la seva esposa, Bianca Romanelli de Colloredo Mels, comtessa d'Udine, i del professor de la Universitat de Comerç de Venècia, Giovanni Lesorsa, i foren rebuts per Pere Albertí i l'alcalde de Sant Feliu, Pere Torres i Albertí →.

Per la seva eficient gestió al capdavant de la representació comercial, Pere Albertí i Miró –que residia al carrer de Sant Joan i estava casat amb Fernanda Calzada i Escriba– seria distingit l'any 1958 amb el títol de cavaller de l'Orde al Mèrit de la República Italiana, a proposta del president del Consell de Ministres d'aquell país. D'aquesta manera, el president de la República Italiana, Giovanni Gronchi, li atorgà l'esmentada distinció en el decret del Govern italià de 2 de juliol d'aquell mateix any, signat i rubricat a Roma.

1. Pere Albertí i Miró
2. Vaixell de passatgers sortint del port guixolenc

009

ALBERTÍ SALIP, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1909 – 1980)

El seu tarannà dialogant amb els obrers de la seva fàbrica li reportaria grans simpaties per part dels seus treballadors.

Industrial surer. President de la Cambra de Comerç. Fill i nét d'industrials surotapers de la nostra població –el seu avi matern, Josep Salip i Rifà, havia fet bastir una fàbrica de suro als carrers Jofre-Llibertat (1899)–, de jove va anar a estudiar a Londres, on residí durant alguns anys. En retornar a Sant Feliu, es va fer càrrec de la direcció de l'empresa familiar J. Albertí y Cía, a la qual donà un nou impuls industrial amb l'obertura de nous mercats comercials a Europa, especialment al Regne Unit.

El seu tarannà obert i dialogant amb els obrers i obreres de la seva fàbrica, poc corrent en aquella època, i menys dins el sector surer, li va reportar grans simpaties i consideració per part de tots els seus treballadors. Casat amb la professora i escriptora guixolenca Margarita Wirsing i Bordas →, les seves activitats varen anar sempre lligades als àmbits industrial, comercial i esportiu.

Aficionat a l'esport en general, i més concretament al futbol local, durant uns anys presidiria l'Ateneu Deportivo Guixols (més concretament durant les temporades 1958-1959 i 1960-1961), precisament en uns moments de grans dificultats econòmiques i, de retruc, esportives, que va saber superar àmpliament. D'altra banda, també en aquella època esdevindria regidor municipal representant el terç familiar –durant les legislatures dels alcaldes Joan Puig i Admetller → i Manel Vicens i Moner →– i fou nomenat primer tinent d'alcalde entre els anys 1961 i 1967.

A la dècada dels anys seixanta, Joan Albertí va ser designat per a president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu de Guíxols (1968-1976), en substitució del conegut empresari Lluís Sibils i Ribas →. Formà part de l'Agrupació de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació de Girona, Palamós i Sant Feliu, que promogué una campanya promocional de premsa, ràdio i televisió a Anglaterra (1968), i gestionà, durant la seva presidència provincial (1971-1972), l'important Salón Hogar Hotel 11, del sector turístic. L'any 1974 va ser un dels membres que integrarien el Consell Econòmic Social i Sindical Comarcal de la Costa Brava.

1. Retrat de Joan Albertí i Salip
2. Joan Albertí durant la processó de Corpus

ALBÓ ALBERTÍ, Joan Alfons

(Sant Feliu de Guíxols 1964)

Jove, dinàmic i proper al ciutadà, durant el seu primer mandat va endegar diferents obres i projectes de gran importància.

Alcalde. Doctorat en Veterinària per la Universitat de Saragossa (1990), fill de Joan Albó i Frigola →, pràctic del port, i de la guixolenca Iolanda Albertí, néta de Benet Albertí i Bosch →, es presentà com a candidat a l'alcaldia per la coalició de Convergència i Unió (CiU) a les eleccions de l'any 1995, i esdevingué cap de l'oposició a l'Ajuntament. Quatre anys després accediria a l'alcaldia, superant per primera vegada el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), que governava la ciutat des de l'any 1979. Jove, dinàmic i proper al ciutadà, durant el seu primer mandat (1999-2003) va endegar diferents obres i projectes de gran importància, algun dels quals, però –com la inauguració de l'IES Sant Feliu l'any 2000–, era el desenllaç d'un procés gestionat pel consistori anterior.

D'aquell període, destaquen la col·locació de la primera pedra de la Residència Assistida per a la Gent Gran (febrer del 2000), la inauguració de la piscina coberta municipal (abril del 2001), la construcció d'un aparcament subterrani i la remodelació de la plaça del Mercat (maig del 2001), la construcció del parc de les dunes de Sant Pol (juny del 2001) i la de la ronda de Joan Casas (novembre del 2001), a més de l'inici de les obres de cobriment de la riera de Tueda (març del 2002), la inauguració de la biblioteca municipal (gener del 2003) o l'inici de les obres de la ronda de Ponent (maig del 2003).

1. Joan Alfons Albó i Albertí

010

2

La gestió municipal realitzada per Albó va revolucionar la vida local. En les eleccions de l'any 2003, el seu equip va arrasar electoralment a Sant Feliu. L'activitat municipal semblava que no havia d'aturar-se: continuació de les obres del pavelló poliesportiu de Vilartagues, entrada en funcionament de la Residència Assistida, aprovació del Pla Especial del Port, etc.

Deu mesos després, però, Albó –que havia estat distingit per l'Associació Turística Guixolensa (ATG) amb la XI Porta Ferrada d'Or (2003) i era tècnic de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària– va presentar la seva renúncia a l'alcaldia en comprovar-se una incompatibilitat de la seva feina de funcionari amb el càrrec polític que ostentava.

2. Joan Alfons Albó, durant la campanya electoral de 1999

ALBÓ CASSÀ, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1911 – 1991)

011

A l'inici del turisme dels anys seixanta, la taverna de can Saura es convertiria en el rovell de l'ou de la ciutat.

Taverner. Nascut en el bressol d'una família de taverners de la vila, els seus pares, Emili Albó i Cruañas i Rosita Cassà i Bonet, regentaven aleshores una vinateria de cert renom al carrer dels Especiers. D'aquest indret es traslladarien a la travessia del Call, cantonada plaça del Mercat, en un local que hom coneixeria com *taverna de can Saura*. De família vinculada a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), les tràgiques vicissituds de la Guerra Civil espanyola (1936-1939) varen portar el jove Albó a participar, com a soldat de lleva de la República, en el dramàtic front de l'Ebre. Dissortadament, allí seria fet presoner i traslladat a un camp de concentració a Andalusia, on romandria tres llargs anys.

1

2

De retorn a Sant Feliu, Albó va continuar el negoci dels pares, ajudat per la seva esposa Mercè Casals i Ribas. Malgrat això, les dificultats econòmiques de l'època varen portar-lo a treballar de tintorer a casa de Jaume Cerqueda. Amb l'arribada del turisme de començament dels anys cinquanta, la taverna de can Saura va fer un tomb, d'ençà que s'hi va començar a reunir diàriament gent que entonava cançons populars i cantava havaneres, i va esdevenir el rovell de l'ou de la ciutat. Personatges locals de gran transcendència, com els pintors Josep Albertí i Corominas → i Josep Torrent Buch → o l'antic jugador de l'Ateneu Deportiu Guíxols Frederic Charles i Jou →, entre altres, delectaven el públic amb cants i acudits, mentre Albó es convertia en l'ànima del grup.

A la dècada dels anys seixanta, Pere Albó va muntar al celler del soterrani de la taverna el *night club* anomenat Casa Pedro, que va esdevenir una de les primeres sales de festa i discoteques –combinava la música moderna amb actuacions de flamenc– que amenitzarien les nits dels turistes a la nostra ciutat.

1. Pere Albó i Cassà

2. Cantaires populars, amb Pere Albó, a la taverna de can Saura

ALBÓ FRIGOLA, Joan

(Fonteta 1932 – Sant Feliu de Guíxols 1995)

012

Albó es dedicà a transmetre, com a capità del Club Nàutic, l'amor per la nàutica i el món mariner.

1

1. Joan Albó i Frigola, a la coberta d'un vaixell
2. L'oficial Albó al pont de comandament d'un vaixell mercant
3. Joan Albó i Frigola

Pràctic del port de Sant Feliu.

Capità de la Marina Mercant i pràctic dels ports de Sant Feliu de Guíxols (1960-1992) i també de Palamós durant més de trenta anys, Joan Albó va néixer en un petit poble de l'interior de l'Empordà i es va enamorar de ben jove d'aquell mar llunyà que contemplava quan anava a les platges de Pals o a les de Calella i Llafranc. Als disset anys d'edat va ingressar a l'Escola Oficial de Nàutica del Pla de Palau, a Barcelona, on va cursar els estudis navals. Després dels corresponents tres anys acadèmics, en què va obtenir el número u de la seva promoció, sortí amb la graduació d'agregat (1954), i realitzà fins a 250 dies de navegació durant els dos anys que va anar embarcat.

A bord del vaixell de bandera costa-riquenya *Mare Nostrum* faria la ruta Barcelona-Casablanca-Tànger-Livorno, i, més tard, primer com a alumne i després com a pilot, ho faria en els de senyera nacional *Ricardo Ramos* i *Ramón Alonso Ramos*, navegant pels mars Mediterrani i Atlàntic, com a tercer i segon oficial. L'Índic, el solcaria amb l'important petrolier noruec *Bolgestad*, de 16.000 tones i amb port a Copenhaguen, quan era ja un primer oficial consumat. Albó navegaria amb aquest petrolier gairebé per tot el món: Amèrica, Àfrica, Europa i Àsia.

L'any 1960 va obtenir la graduació de capità i es féu càrrec dels vaixells *Condesa* i, més tard, del *Condesito*, ambdós de la naviliera Condeminas. A finals d'aquell mateix any, Albó seria nomenat pràctic del port de Sant Feliu, un càrrec que l'exercí –amb gran mestria i seguretat– fins el 1992, en què es va jubilar. Tot i així, encara faria classes, com a professor de nàutica, en els cursos de patronatge per a embarcacions d'esbarjo que es realitzaven a Sant Feliu. Home afable i molt conegut entre els seus conciutadans, des del seu lloc de capità del Club Nàutic de Sant Feliu es dedicaria a transmetre l'amor per l'esport nàutic i el món mariner en general.

2

L'any 1993 arribaria el reconeixement públic per a Joan Albó. De mans del governador civil de Girona, Pere Navarro, en representació del rei Joan Carles I, li fou concedida la creu del Mèrit Civil, per la seva meritòria i dilatada trajectòria professional.

3

ALMAR PUJOL, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1949)

Dotat d'una gran imaginació, Almar és un artista complet: escultor, pintor, dibuixant, mestre d'aixa, poeta i pensador.

1

2

Mestre artesà. Fill d'Eduard Almar i Riera, maquetista naval i aquarel·lista destacat guixolenc, ha esdevingut un dels modelistes especialitzats en miniatures navals de més prestigi de Catalunya. L'any 1992, Almar seria un dels artistes destacats en l'elaboració de vaixells a escala convidat a la trobada d'artesans de les Fires de Sant Narcís de Girona. Designat per la Generalitat de Catalunya mestre artesà en la modalitat de miniaturista naval (1993), la seva obra –de gran detall i precisió– ha estat exposada a diferents mostres i certàmens del país, amb molt de ressò per part de la crítica especialitzada. L'any 1998 va obtenir la medalla d'or i diploma d'honor al Certamen Marcarmè '97, dins la VI Mostra-Concurs Internacional de Modelisme Naval. L'artista local va presentar, en la modalitat de diorames, la construcció d'una botiga de pescadors arran de platja, amb gran detall de tots els seus estris i mobles a l'interior, i amb una barca varada a trenc d'aigua, la qual cosa va fer les delícies dels visitants.

De formació autodidacta i dotat d'una gran imaginació, Almar és a més un artista complet: escultor, pintor, dibuixant, mestre d'aixa, poeta i pensador. Conjuntament amb la seva filla Marta Almar i Sayols, va presentar l'any 2002, al Museu de la Juguina de Sant Feliu, una exposició titulada "Poemes visuals: el món al revés", que va tenir molt bona acollida.

Darrerament, ha treballat en la realització del Museu Ratpenat de Mascanada, situat a la vall de les Comes, que va obrir al públic a l'estiu de l'any 2008. Es tracta d'una col·lecció privada de gran interès artístic i cultural on es pot veure, a més de les seves excel·lents miniatures navals, una inacabable col·lecció d'estrils relacionats amb l'activitat industrial surotapera de la ciutat, la pesquera i l'agrícola, com també eines, altres estrils, mobles i aixovar de la llar.

En aquest espai museístic –on igualment es pot visitar el seu taller de treball, amb la maquinària casolana feta per Almar amb peces mecàniques de recuperació–, hi destaquen també les obres escultòriques bastides a l'exterior de l'edifici, que conformen un grup de conjunts escultòrics formats per diversos colors i fets amb la tècnica del trencadís de rajola.

1. Josep Almar i Pujol, fotografiat al seu taller de Mascanada
2. Josep Almar treballant en una de les seves maquetes

ALZINA CAMPS, Margarida

(Barcelona 1946 – Alella 2000)

014

En la seva obra poètica hi ha diversos poemes dedicats a Sant Feliu, on ella residia habitualment a l'estiu.

Poetessa. Filla de mare guixolenc i pare menorquí, Margarida Alzina –coneguda artística-ment com *Guida*– va ser una gran enamorada de Sant Feliu i dels seus entorns. Exercí en la seva vida professional el magisteri, i també l'assessorament de finances d'empreses, tot i que la seva passió per la literatura i la poesia li va marcar la vida. Va formar part del grup Poesia Viva de Barcelona, i el 1978 va obtenir el primer accèssit a la Flor Natural en els Jocs Florals de la Casa de Menorca. Dos anys després, un poema de Guida va tenir el primer premi en els Premis Literaris de Primavera de l'Ateneu de Montserrat.

Margarida Alzina va col·laborar en nombroses revistes de poesia editades a Catalunya, com també en el setmanari *Àncora* de la nostra ciutat. Guanyadora de l'Hèlix de Plata amb un seu poema musicat al Festival de la Cançó Mariner de Palamós (1989), esdevindria també l'autora de l'himne d'Alella amb la peça *Ales de plata*.

La seva obra poètica, editada per mitjà d'una col·lecció de llibres íntims de poemes, cal situar-la entre els anys 1987 i 1999, justament un període intens de maduració pròpia durant el qual l'autora va donar a llum opuscles com *Poemes entre els dits*, *Niu d'escuma*, *Bocins de silenci*, *Sobrevolant Gaudí*, *Calidoscopi* o *Dicotomia en blaus*. Precisament en aquest darrer llibre, prologat per Josep Vallverdú i Aixalà →, s'hi poden trobar diversos títols de poemes dedicats a Sant Feliu, on ella residia habitualment durant l'estiu: *Amor ganxó*, *Des de la cala Jonca*, *Esculls de la cala del Vigatà* o *La Font Picant*.

L'any 2002 la ciutat de Sant Feliu li va retre un homenatge pòstum que va congrega tot les persones del seu entorn cultural, a més de les autoritats locals i també les de la població d'Alella.

1. Margarida Alzina en un dinar de presentació dels seus poemes
2. Retrat de Margarida Alzina i Camps
3. Publicacions editades per Guida (1987 -1999)

AMAT PAGÈS, Josep

(Barcelona 1901 – 1991)

Al llarg de la seva vida pintaria nombrosos espais de la ciutat, d'entre els quals el passeig del Mar esdevindria l'àmbit predilecte.

Pintor. Fill d'una família de posició acomodada i amb domicili al carrer de Muntaner de la Ciutat Comtal, inicià els seus primers estudis al col·legi dels escolapis del carrer Diputació. A l'edat de setze anys va assistir a classes de dibuix a l'Ateneu Obrer, situat al carrer Tallers. Tres anys després (1917), Josep Amat va ingressar a l'Escola de Belles Arts de Barcelona (Llotja), on va ser deixeble de Joaquim Mir (1920). Allà va treballar diverses tècniques pictòriques, com l'oli, l'aquarel·la o el carbó, i el 1928 va fer la seva primera exposició individual a les Galeries Dalmau del passeig de Gràcia.

La dècada dels anys trenta esdevindria prolífica per al pintor: viatjà a París el 1933, on fou premiat al Saló de Primavera, i obtingué diversos premis i medalles en les exposicions en què participà al nostre país. L'any 1936 es va casar amb la guixolencs Isabel Girbau i Estrada, fet que seria determinant en l'obra del pintor i en la relació que va tenir amb la ciutat de Sant Feliu. En esclatar poc després la Guerra Civil (1936-1939), Amat deixà la pintura a l'aire lliure i treballà principalment la figura i interiors. Finalitzada la contesa, va fer projectes de decoració i, aquell mateix estiu, s'instal·là en un pis del passeig del Mar de Sant Feliu.

Josep Amat pintaria al llarg de la seva vida nombrosos espais urbans de la nostra ciutat, especialment el port i el passeig del Mar –l'àmbit ciutadà predilecte de la seva obra pictòrica–, però també la rambla Vidal, la del Portalet, o els seus casinos amb els tendals, a l'estiu, i la seva gent tan particular.

L'any 1942 Amat va ser nomenat professor de paisatge de l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi a Barcelona, càrrec que exercí per espai de vint-i-vuit anys. Durant aquells anys, les seves obres varen obtenir continuades distincions en els certàmens en què participà, i podem destacar, entre altres, el primer premi de dibuix a la Primera Biental Hispanoamericana, a Cuba (1951), el Gran Premi Sant Jordi de la Diputació de Barcelona (1955) o el Premi Ynglada Guillot de dibuix (1962).

Josep Amat va ser nomenat membre de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi el 1981, i el 1988 se li concedí la creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. La ciutat de Sant Feliu de Guíxols també el va voler homenatjar i, amb anterioritat a aquestes distincions, va organitzar una exposició antològica de la seva obra, alhora que li dedicava un carrer (1980). Malgrat morir a la ciutat de Barcelona el 17 de gener de 1991, fou enterrat al cementiri guixolenc per voluntat del propi finat.

L'any 1997, l'Ajuntament de Barcelona li va dedicar una plaça al districte de Sant Gervasi. I d'ençà del 2001, hom celebra a Sant Feliu de Guíxols la Biennal Internacional de Dibuix Josep Amat, amb gran participació de reconeguts artistes de nombrosos països.

1

2

3

1. L'alcalde Pere Albertí, esquerra, amb el pintor Josep Amat

2. Josep Amat en una exposició amb el governador civil

3. Josep Amat flanquejat pels pintors locals Josep Albertí i Josep Torrent Buch

ANDREU SALLÉS, Esteve

(L'Escala 1881 – Girona 1951)

016

Pescador de professió, quan perdia l'esma i se sentia deprimat, corria pels carrers recitant alguns passatges litúrgics.

1

Personatge popular. Conegut a Sant Feliu com *l'Esteve de la Treballada*, aquest guixolenc d'adopció esdevindria, al llarg dels anys, un dels conciutadans més cèlebres i reconeguts de la població. Es relaten desenes de jocosos anècdotes sobre aquest pescador de professió per compte propi, amb domicili al carrer de Bailén, que havia arribat a la nostra ciutat amb els seus pares i la seva germana Justa l'any 1886, quan comptava només cinc anys d'edat.

Segons l'anecdotari popular, aquell que s'ha transmès oralment de pares a fills, l'Esteve, de jove, havia estat intern al seminari gironí. El cert és que era un home senzill, un xic introvertit i de pocs recursos econòmics, que solia ser una persona força seriosa quan no estava sota els efectes de la beguda. Ara bé, quan perdia l'esma i se sentia deprimat, aleshores es convertia en un buidaampolles empedreït, i corria pels carrers recitant i representant alguns passatges litúrgics que, curiosament, coneixia prou bé. En tot cas, l'Esteve de la Treballada fou una persona apreciada pels guixolencs, coetani d'un altre personatge popular local, Josep Palau i Xullastres →, més conegut com *Pepet Boix*.

En els seus darrers anys, quan les seves facultats físiques i intel·lectuals varen tocar fons i la seva família no va poder ajudar-lo més, les autoritats municipals el varen traslladar a l'asil d'ancians de Pedret de Girona, on va passar els darrers dies de la seva vida.

1. Retrat d'Esteve Andreu Sallés

ANGLADA COSTA, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1895 – Girona 1966)

017

Considerat un bon pessebrista, Anglada fou una de les persones amb més inquietuds culturals de la nostra ciutat.

1

2

Pessebrista. Fill de pare francès, natural de Ceret, i de mare de Tossa de Mar, Josep Anglada –sabater d'ofici, que comptava també amb la nacionalitat francesa– es podia considerar a la seva època, a més d'un bon pessebrista, una de les persones amb més inquietuds culturals de la ciutat. Traspunt de l'Agrupació Teatral Romea de Sant Feliu, primerament a les ordres de Miquel Ros i Massa → i més tard de Benet Escriba i Romaguera →, fou membre fundador i president del Centre Excursionista Mar i Muntanya, com també de la seva secció fotogràfica. Bibliotecari i

1. Diorama d'un pessebre realitzat per Josep Anglada
2. Josep Anglada, assegut a l'esquerra, a la rambla del Portalet

membre de la junta del Casino dels Nois, a Sant Feliu se'l coneixia amb el sobrenom d'*el Vint-i-nou*, en referència a un tramvia de Barcelona –molt popular aleshores– que travessava la ciutat d'un costat a l'altre.

Especialitzat en la confecció artística de diorames amb escenes bíbliques de gran plasticitat, realitzà diverses exposicions a Girona, Barcelona i Madrid (1930-1932), on es donà a conèixer com un modelista de gust refinat i d'interessants composicions estètiques. Casat en primeres núpcies amb Leonor Figueras i Auladell (1923-1925), filla i germana, respectivament, d'Agustí Figueras i Bolívar → i de Rafael Figueras i Auladell →, i en segones amb Ceclina Callicó i Preses (1926-1958), Josep Anglada presidiria un temps el sindicat local de sabaters. Considerat d'idees separatistes pel règim franquista, a l'estiu de l'any 1939 seria empresonat, conjuntament amb tota la junta del Casino dels Nois, com a represàlia a uns xiulets fets per alguns socis, quan sonà l'himne nacional espanyol, en acabar un ball de nit.

Enric Bosch i Viola →, director del setmanari local *L'Avi Muné*, va definir Anglada com "un gran artista avantatjat" que "en mig del furor pessebrista indocummentat que es pateix, hi destaca per a glòria seva com un astre de primera magnitud".

ARXER FERRER, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1870 – 1924)

018

En Joan Arxer recau el privilegi d'haver estat l'impulsor del concepte de *ciutat-jardí* quan es projectà la urbanització de la muntanya de Sant Elm.

Industrial jardiner. Fou dissenyador i constructor de jardins d'estil romàntic i modernista de finals del segle XIX i començaments del XX en indrets tan característics com els de la vall de Solius (mas Vicens i jardins de l'església i de la rectoria), el paratge de Sant Pol (xalets de la família Estrada i de Benito Romà), el sector de Mascanada (xalet Rasós) o el cementiri municipal.

Fill del també industrial jardiner guixolenc Jaume Arxer i Serra (1840 – 1924) i de Maria Ferrer i Duran, esdevindria el continuador de la tasca realitzada pel seu pare, especialment en allò que feia referència a les aplicacions de material artificial i complementari als jardins (coves, muntanyes, ponts, fonts, passeres i cascades), avançant-se fins i tot als corrents més innovadors dels dissenyadors de la Ciutat Comtal.

D'aquesta manera, els Arxer, pare i fill, ordenarien magistralment els jardins de les senyores Ferrer i Casas, al sector de Mascanada, durant l'Exposició de Belles Arts que es va celebrar a Sant Feliu l'any 1892, coincidint amb la inauguració del tren de Sant Feliu de

Guíxols a Girona. Amb l'ajut del mestre d'obres Pere Pascual i Bager →, els Arxer projectaren una bellíssima decoració conformada per muntanyes artificials, fonts, quioscos amb baranes de ferro, ponts, llacs i camins, plens de flors i plantes com roserars, geranis, chamerops, lliris, nimfes blanques, asarines, pensaments, iuques, baladres, focus o hortènsies, que meravellaren per la seva conjunció i flaire al nombrós públic que acudí a l'exposició.

Casat el 1899 amb la jove barcelonina Dolors Coll i Ros (filla de l'important jardiner de la vila de Gràcia Pere Coll i Campmany) i cunyat alhora del ric hisendat del sector tèxtil de Barcelona Pere Rius i Calvet → (casat amb Mercè Coll), és precisament en Joan Arxer en qui recau el privilegi d'haver estat l'impulsor inicial del concepte de *ciutat-jardí*, que ideà per tal de construir una distingida urbanització a la muntanya de Sant Elm. D'aquesta manera, i amb una encomanadissa il·lusió, Arxer va exposar aquesta idea al seu cunyat –després d'haver-ho refusat inicialment el comerciant surotaper Josep Batet i Camps →, el qual va comprar gairebé la totalitat de la muntanya, incloses les finques de Vista Alegre i de l'ermita, a més dels antics banys d'en Balmó (1918).

Malauradament, Joan Arxer va morir abans que s'acabés la seva urbanització (1925) i se'n bastissin els primers xalets (1926), de manera que no va poder veure realitzat aquest important projecte.

1. L'industrial jardiner Joan Arxer Ferrer
2. Arxer fotografiat amb dos dels seus fills, Salvador i Joan

AUDET VIÑAS, Francesca

(Sant Feliu de Guíxols 1912 – 1987)

Coneguda com *la Sra. Panxita*, Audet esdevindria un referent educatiu per a nombroses generacions d'alumnes guixolencs.

Mestra auxiliar. Filla del guixolenc Ricard Audet i Simon i de la farnessenca domiciliada a Sant Feliu Maria Viñas i Casals, a la dècada dels anys trenta col·laborà amb Julià Bohigas i Canadell →, mestre i director del col·legi Vidal –centre que estava situat a l'antic edifici del monestir–, en substitució de la seva ajudanta Josefina Gual. En finalitzar la Guerra Civil espanyola (1939), Audet –que va ser delegada local de la secció femenina de Falange Española entre els anys 1940-1941– va seguir fent classes com a auxiliar del professor Bohigas en un edifici porticat de la plaça (avui, del Mercat), precisament a l'estatge on s'havien traslladat interinament les aules de l'Institut de Segon Ensenyament durant la guerra.

Transferida poc després com a auxiliar al nou grup escolar (actual CEIP Gaziell), treballaria amb el mestre Joan Vidal, i coincidiria amb professors subjectes a expedients de depuració que havien estat “rehabilitats” provisionalment per exercir llurs càrrecs, com Josep Mas i Dalmau →, Àngels Viñas i Berta → o Francesca Tarrats i Rebull. Cinc anys després (1-VII-1945), l'Ajuntament de Sant Feliu li va concedir la plaça d'auxiliar de mestra –que depenia directament del personal funcionari municipal– amb l'objectiu que donés suport a l'equip docent dels Estudis Nous.

Francesca Audet, que estava domiciliada a la carretera de Girona i era coneguda popularment com *la Sra. Panxita*, esdevindria amb els anys un referent educatiu per a nombroses generacions d'alumnes d'aquell grup escolar guixolenc.

1. Francesca Audet, amb un grup de mestres als Estudis Nous
2. Edifici del CEIP Gaziell, abans conegut com els Estudis Nous
3. Francesca Audet Viñas

AVIÑÓ ROMEU, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1887 –1971)

Als anys vint, Aviñó havia de donar corda diàriament al rellotge municipal per posar en moviment el seu engranatge.

Rellotger. Nascut al mas de la Casa Nova, a la vall de la riera de les Comes, on els seus pares feien de masovers, en Joan s'iniciaria com a aprenent de jardiner a casa del cèlebre industrial guixolenc Joan Arxer i Ferrer →. Fill de Ramon Aviñó i Falcó, natural de Cala de l'Ametlla de Mar, a la comarca del Baix Ebre però domiciliat a Sant Feliu d'ençà de l'edat de deu anys, i de Teresa Romeu i Augé, de Santa Cristina d'Aro, de jove es va sentir atret per la radiodifusió i la mecànica en general. Mullerat amb Teresa Pi i Rissech, filla del mas de can Codolar de l'Ardenya, decidí dedicar-se al negoci de venda i reparació de ràdios al carrer de Sant Domènec. I més tard s'establí al de Jacint Verdaguer, en un local on, a més de tenir-hi el domicili, l'any 1916 obriria la seva popular rellotgeria, que, amb el temps, passaria a mans del seu fill i néts.

Encarregat de la conservació del rellotge públic situat a la torre de l'ajuntament entre els anys 1924 i 1964, Aviñó esdevindria el relleu generacional d'aquells professionals que, d'ençà de la seva construcció (1847), i més concretament amb la posterior instal·lació d'un nou rellotge municipal (1883), tindrien cura del seu mecanisme: Esteve Garreta i Roig → (1883-1914), Francesc Anglada (1914-1915) i Benet Romà i el seu fill Delfí (1915-1924).

A la dècada dels anys vint, Aviñó rebia una dotació anual de 200 pessetes per donar corda diàriament a la maquinària del rellotge municipal mitjançant una maneta que posava en moviment el seu engranatge. Durant la Guerra Civil espanyola (1936), i en romandre fora de Sant Feliu –tement poder ésser cridat a files malgrat la seva edat, s'amagà un temps al mas Rabell–, el va suplir la seva esposa Teresa fins que el bombardeig del mes de gener de 1938 va destruir l'edifici de l'ajuntament.

Establert posteriorment el seu comerç de rellotgeria i joieria a la cantonada del carrer d'Anselm Clavé amb el de Sant Pere, aquest establiment acabaria sent considerat com un dels més emblemàtics i destacats de Sant Feliu.

Amb el temps, en jubilar-se ell, perseverarien en la tasca de conservació del rellotge municipal primer el seu fill Narcís (1964-1973) i més tard el seu nét, Joan Aviñó i Coll.

1. Joan Aviñó Romeu
2. Fotografia de noces de Joan Aviñó i Teresa Pi Rissech

AYATS FINA, Jeroni

(Sant Feliu de Guíxols 1873 – 1950)

021

Heroi juntament amb els seus companys Vergeli i Augé,
en rescatar els tripulants del vapor *Trentino* naufragat a la platja de Sant Pol.

1

2

Pescador. Conegut amb el motiu d'es *Jueu*, en Jeroni Ayats, que venia d'una antiga família de pescadors i mariners guixolencs –els seus pares, Lluís Ayats i Bofill i Caterina Fina i Cruañas, eren descendents de llunyanes nissagues de la vila–, es convertiria en un heroi conjuntament amb els seus companys Llibori Vergeli i Bosch → i Josep Augé –aquest darrer natural de Blanes–, en rescatar els tripulants del vapor italià *Trentino* naufragat a la platja de Sant Pol, el migdia del dilluns 29 de novembre de l'any 1915. Ayats, que estava esposat amb l'olotina Carme Soy i Soler, era un home senzill i treballador que anava embarcat en una teranyina del port de Sant Feliu i que, a mitjan dècada dels anys vint, formaria part de la tripulació de la vídua de Fermí Calzada i Rifà →.

Aquell dia, els tres pescadors es trobaven a la platja de Sant Pol, prop de la taverna d'en Vidreres, situada al davant de la Caleta, quan s'adonaren dels problemes que tenia el vapor *Trentino*, carregat de blat, que brandava d'un costat a l'altre amb perill d'enfonsar-se. Davant el pànic dels mariners i del seu capità, que demanaven auxili, els tres pescadors varen prendre la barca d'en Vidreres –no sense vèncer les reticències del seu propietari, que al·legava que l'embarcació no oferia la convenient seguretat per a les persones– i, posant en perill la seva pròpia vida, s'endinsaren a través del fort temporal. Amb tres viatges, varen conduir sans i estalvis cap a la platja tots els membres de la tripulació, que van poder resguardar-se a la granja d'Isidre Pijoan.

Avisades poc després les autoritats locals, es presentaren a Sant Pol l'ajudant de Marina, Juan Ferrándiz Boado, el capità de Carrabiners, i l'alcalde, Narcís Duran i Juera →, amb alguns regidors. Allà mateix s'emprengueren les tasques d'identificació dels mariners i el seu trasllat a les dependències de l'hospital municipal, on foren atesos pels metges de Sant Feliu.

Per la seva humanitària gesta, el Govern italià els concedí la creu d'argent del Mèrit Naval, amb distintiu blanc, pensionada amb set pessetes i mitja de pensió vitalícia.

En enviduar Jeroni Ayats, i ja retirat dels seus quefers de la mar, passà a residir definitivament a casa de la seva germana Rosa i el seu cunyat Rafael Basart i Casas, amb domicili al carrer de Zamenhof.

1. Fotografia del pescador Jeroni Ayats Fina

2. El vapor *Trentino* mig enfonsat a la platja de Sant Pol (1915)

AZÚA DE PASTORS, Fèlix de

(Barcelona 1874 – 1939)

Fou l'autor de l'edifici *Café Mercurio*, conegut popularment com *café d'en Lorenzo* i situat a l'actual emplaçament de la biblioteca i arxiu municipal.

1

2

Arquitecte. Professor de l'Escola d'Arts i Oficis. Fill de Fèlix de Azúa i Gasque (1844-1873), arquitecte provincial que l'any 1871 va fer el projecte de rectificació de diversos carrers de Sant Feliu adjacents a la carretera provincial de Girona. Azúa de Pastors estudià la carrera d'Arquitectura a Barcelona, tot i que la seva residència habitual era Girona, ja que la seva mare, Elvira de Pastors i de Maranges, provenia d'una vella nissaga gironina. Catedràtic de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, fou també durant molts anys arquitecte associat de l'Ajuntament de la Ciutat Comtal, on realitzà diverses obres i millores.

Fèlix de Azúa va ésser una persona molt ben relacionada amb la nostra població, tant en l'aspecte professional com pel que fa a la seva activitat social. L'any 1902 fou nomenat per la Diputació Provincial professor de l'Escola d'Arts i Indústria de Sant Feliu de Guíxols. Així mateix, l'Orfeó Llevantí, fundat i dirigit pel mestre Francesc Puig i Vilar l'any 1903, el va fer soci honorífic de l'entitat coral, per a la qual havia realitzat el disseny de la senyera del seu estendard.

La seva activitat professional a la nostra ciutat cal situar-la entre els anys 1903 i 1906, període dins el qual destaquen diversos edificis de

gran bellesa, com el *Café Mercurio*, situat a la carretera de Girona cantonada amb el carrer Francesc Jofre, conegut antigament com *café d'en Lorenzo*, i actualment seu de la biblioteca i arxiu municipal, o la Casa Sala del carrer de la Penitència, avui coneguda com *Casa Ruscalleda*, ambdues de l'any 1904. Fèlix de Azúa, que estava casat amb Joaquina Gruart, amb qui tenia cinc fills, fou també arquitecte auxiliar de l'Ajuntament de Sant Feliu. D'aquesta manera, i com a tècnic de confiança de l'arquitecte General Guitart i Lostaló →, a partir de l'any 1904 representà i assessorà les autoritats municipals en tot allò que feia referència a temes urbanístics locals.

L'any 1906, es va treure les oposicions de professor de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, un fet que el va portar a renunciar a les dues places que tenia a Sant Feliu, tant la de l'Escola d'Arts i Indústria com la d'assessor tècnic municipal.

1. Fèlix de Azúa de Pastors

2. Façana de l'antic *Café Lorenzo*, avui biblioteca i arxiu, quan encara era un garatge (c. 1992)

[apunts biogràfics]

BADOSA PADROSA, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1898 – Tremp 1938)

Professor titulat de música, perdé la vida al mont Sant Corneli, durant la batalla de l'Ebre, en exercici del càrrec de capità d'Infanteria.

023

1

2

Música. No es coneix, amb exactitud, amb quin professor de música local va estudiar les seves primeres lliçons musicals. Tot i així, el cert és que Badosa va mostrar de ben jove unes excel·lents aptituds per a la composició musical, que més endavant es manifestarien amb tota la seva espectacularitat.

Fill de l'industrial surer Enric Badosa i Calvet (emparentat per la part materna amb Agustí Calvet i Pascual, "Gaziel" →) i de Rita Padrosa i Casellas, domiciliats a la rambla d'Antoni Vidal, va participar com a oficial d'Infanteria i amb la graduació d'alferes de complement a la campanya militar a les possessions d'Àfrica. Llicenciat més tard de la milícia, passà una llarga estada a Veneçuela –quedà fascinat per la música d'aquell país–, fet que retardà l'inici de les seves composicions musicals fins ben entrat el decenni dels anys vint.

En retornar a Sant Feliu el 1921 com a professor titulat de música, Badosa féu classes particulars de piano, solfeig, cant i harmonia. En el temps lliure, però, col·laborà com a redactor del setmanari guixolenc *Palmarium*, que dirigia Joan Sans i Amat. Fou autor de la música per encàrrec de l'himne *13 de septiembre*, que, compost a Sant Feliu i amb lletra de Guillermo Larroche, fou lliurat al Marqués de Estella, Miguel Primo de Rivera, cap del Directori Militar, a l'octubre de 1924.

L'any 1925 estrenaria l'opereta titulada *Mariposas de oro* i, a la temporada següent, realitzaria una tournée per les illes Balears amb una companyia d'actors i cantants de la Ciutat Comtal, i hi representarien la seva revista musical *El mercado de las hermosas*. La bona acollida d'aquesta producció va fer que l'hagués de representar a nombrosos escenaris de Catalunya, amb gran èxit de públic i crítica. Lluís Badosa també fou l'autor de la música de la cèlebre sarsuela *La puntaire* (1927) i de la sardana *La segona de la tarda* (1928).

Home senzill i enamorat de Sant Feliu, formà part d'aquella inoblidable orquestrina local anomenada Dazzling Jazz, al costat de cèlebres músics com Rafael Figueras i Auladell →, Joaquim Balmaña i Canet →, Jaume Irla i Sardó → o Josep Isern i Valls →, entre els anys 1933 i 1936.

Afiliat a la UGT, al mes de març de 1936 Badosa es va examinar a Barcelona per a l'ascens a tinent de complement, al quarter del Regiment d'Infanteria Badajoz número 10. Cridat a files en esclatar la Guerra Civil espanyola, va combatre a primera línia i assolí el grau de capità d'Infanteria de l'Exèrcit republicà. Malauradament, perdé la vida al mont Sant Corneli, al municipi de Tremp, durant la batalla de l'Ebre. Allà, a la cota 1.100, hi moriren més de dos mil soldats franquistes i sis mil republicans.

3

1. Retrat de joventut de Lluís Badosa Padrosa

2. Llibret musical de la sarsuela *La puntaire* (1927)

3. Lluís Badosa uniformat de sotsoficial de l'Exèrcit (c. 1918)

BADOSA PEDRO, Enric

(Barcelona 1927)

024

La seva infància a Sant Feliu, amb la platja, la mar i l'ermita de Sant Elm, ha estat present en la seva inspirada obra literària.

Poeta, escriptor i periodista. Fill del músic guixolenc Lluís Badosa i Padrosa →, a l'edat de tres anys va domiciliar-se amb la seva família a Sant Feliu, on passà a residir al carrer de la Riera –avui, avinguda de Juli Garreta–. Estudià les seves primeres lletres al col·legi de les Carmelites del carrer de Capmany, per passar més tard al col·legi dels “Hermanos” (actual Sant Josep), on féu els estudis primaris.

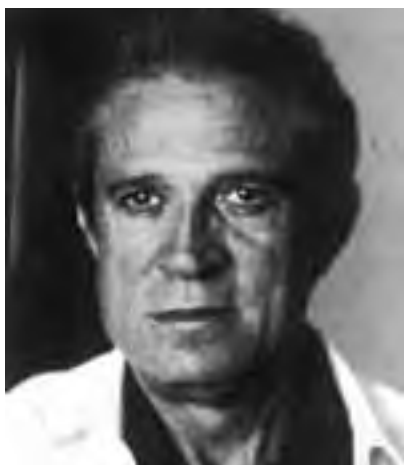
En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), passà a estudiar a les escoles municipals de l'ajuntament fins que, amb els primers bombardeigs, la família va decidir refugiar-se a Castell d'Aro. Acabada la guerra, i en retornar a Sant Feliu, va fer el batxillerat a l'Acadèmia d'Ensenyament Mitjà que dirigien els mestres Josep Mas i Dalmau → i Maria Lluïsa Llorens i Llorens →, i alhora va ser membre del club juvenil i esportiu Canela.

A l'edat de dinou anys inicià estudis de Filosofia i Lletres (Romàniques) a la Universitat de Barcelona, i d'aquesta manera s'introduí en els mitjans literaris i culturals de la capital catalana. Periodista del diari *El Noticiero Universal*, en què escriuria fins l'any 1985, conjuminà també aquesta tasca amb l'activitat editorial. Considerat com un consumat especialista en crítica literària, l'any 1964 passaria a ocupar un càrrec de responsabilitat a la direcció literària del departament de llengua espanyola de l'editorial Plaza y Janés.

Poeta de llarga volada, enquadrat a la generació del 50 –el seu primer llibre, *Mas allá del viento*, es publicaria el 1956, i el seguirien quinze volums més–, ha estat autor d'assajos sobre literatura, com també de nombroses traduccions, tant del català (Foix i Espriu) com del francès o el llatí.

Guardonat amb diversos premis, entre els quals destaquen: el Francisco de Quevedo (1986), el Ciutat de Barcelona de poesia en castellà (1989) o el Fastenrath (1992), atorgat per la Real Academia Española, l'any 2006 la Generalitat de Catalunya el va distingir amb la creu de Sant Jordi per la seva qualitat literària, com també per la seva contribució rellevant, com a traductor, a donar a conèixer la literatura catalana a l'àmbit hispànic.

Enric Badosa –o *Enrique*, com també és conegut– sempre s'ha declarat una persona mediterrània; la seva infància i adolescència a Sant Feliu, amb la platja, la mar i l'ermita de Sant Elm, ha estat molt present en la seva inspirada obra literària.

1

2

1. El poeta i escriptor Enric Badosa Pedro
2. Badosa fotografiat a Salamina (Grècia), amb la reproducció d'un dels seus textos

025

BALMAÑA CANET, Joan

(Santa Cristina d'Aro 1895 – Sant Feliu de Guíxols 1966)

Les seves escultures esculpides en pedra immortalitzarien alguns dels guixolencs més transcendents del primer terç del segle xx.

Escultor. Malgrat que sempre es va considerar un home estretament lligat a la pagesia, amb nombroses propietats tant a Sant Feliu com a Santa Cristina –en els padrons municipals de l'època hi figura com a agricultor–, Joan Balmaña esdevindria un escultor autor de creacions gens banals. Les seves obres –que, esculpides en pedra, guix o bronze, transmeten un sentit de la proporció digne d'esment– immortalitzarien alguns dels personatges guixolencs de més transcendència del primer terç del segle xx.

Autodidacte i amant de l'escultura figurativa, Balmaña va passar a residir definitivament l'any 1918 a la nostra ciutat, primerament al carrer Marquès de Robert, i més tard al mas Savalls (avui conegut com *mas Balmaña*). Introduït de molt jove en els ambients culturals de la població –les famílies Garreta i Balmaña confraternitzaven des de feia anys–, va anar desenvolupant una sensibilitat innata cap a l'art de l'escultura.

De tota la seva obra cisellada emprant el punxó, la massa i l'escarpra, destaquen tres peces identificatives: el bustos dels compositors guixolencs Juli Garreta i Arboix → i Josep Maria Vilà i Gandol →, i el del futur alcalde Vicenç Gandol i Jordà →, presentats a l'Exposició Comarcal d'Art organitzada per l'Agrupació Palafrugellenca Costa Brava, a l'Escola d'Arts i Indústria de Palafrugell, el 12 de juliol de 1936.

Gestionà també amb el seu germà Joaquim Balmaña i Canet → el Cinema Ideal, que havia muntat el seu pare a Santa Cristina d'Aro, per bé que més endavant no continuaria amb aquesta activitat cinematogràfica a Sant Feliu. A mitjan dècada dels anys quaranta, Balmaña seria nomenat delegat local d'Auxili Social (1946-1948), entitat de caire benèfic encarregada de distribuir els aliments als menjadors socials de la població.

1. L'escultor Joan Balmaña Canet
2. Balmaña treballant en el bust de Josep Maria Vilà Gandol (c. 1935)

BALMAÑA CANET, Joaquim

(Santa Cristina d'Aro 1905 – Sant Feliu de Guíxols 1959)

026

Balmaña regentaria durant molts anys els cinemes Novedades, Victoria i Oriente, a l'època més esplendorosa del cinema.

Empresari de cinema. Va regentar a la dècada dels anys trenta, conjuntament amb el seu germà Joan Balmaña i Canet →, el Cinema Ideal, situat a l'antiga plaça de la Teulera (avui, Baldiri Reixach) de Santa Cristina d'Aro. L'any 1934, en morir el seu pare, Pere Balmaña Ros, el local fou rebatejat amb el nom de *Salón Balmaña*.

1

2

A Sant Feliu de Guíxols, Joaquim Balmaña –que residia amb la seva família al carrer Marquès de Robert, i després a l'antic mas Savalls (avui conegut com *mas Balmaña*)– regentaria durant molts anys els cinemes Novedades, (Vidal), Victoria (Catalunya) i Oriente (Llevant), precisament a l'època més esplendorosa del cinema.

D'altra banda, com a professor de violí i banjo, formaria part de diverses agrupacions musicals de la població, com les orquestres Sextet Jazz-Band Guíxols (1928) –més tard reconvertida en l'orquestrina Guíxols (1931)– o Dazzling Jazz (1932), amb els músics locals Josep M. Vilà i Gandol →, Rafael Figueres i Auladell →, Antoni Carbonell i Cosp →, Arseni Roig i Ponsjoan → o Joan Costa, entre altres.

A començament de la dècada dels anys quaranta, Balmaña va organitzar una orquestra anomenada E.V.O.N. –sigles que agrupaven les inicials dels diversos cinemes locals que gestionava (Empresa Victoria, Oriente y Novedades)–, la qual amenitzà oficialment tots els actes d'aquestes conegudes sales de cinema-ball que regentava.

1. Joaquim Balmaña Canet
2. Fotografia del Sextet Jazz-Band Guíxols (1928)

BARDERA COLOMEDA, Joan

(L'Escala 1937)

027

El projecte més important que endegà dins el futbol local seria la creació de l'escola de futbol al Col·legi Nacional Mixt.

Esportista.

Fundador de l'escola de futbol. Nascut a la població de l'Escala, el seu pare, Francesc, pescador de professió, i la seva mare, Maria, solien endur-se'l al seu costat quan feinejaven tot pescant a la platja de la Conca o a la cala Giverola de Tossa. A l'estiu, doncs, sota l'aixopluc d'una tenda de campanya aixecada la platja, en Francesc passava la seva infantesa jugant entre mar i sorra. Quan comptava sis anys d'edat, la família va passar a residir a Sant Feliu, al carrer del Monestir, mentre el seu pare treballava en una fàbrica de suro, i ho complementava anant a pescar amb la teranyina coneguda com *Els tres reis*.

Alumne dels Estudis Nous (actual CEIP Gaziel), fou més tard xofer de professió repartint articles de pesca per la província de Girona. Apassionat de l'esport, i especialment del futbol, va formar part de l'equip juvenil i sènior del Club de Futbol Guíxols –molt abans que se'l denominés Ateneu Deportiu, l'any 1964–. D'aquella època com a jugador, en destaca l'ascens a tercera divisió el 1956, al costat d'altres companys de camp com Galceran, Ramió, Esparragó o Castro. El seu bon fer com a jugador de futbol el portaria a formar part d'equips forans, com l'Horta, el Palamós, el Palafrugell o el Figueres.

Sens dubte, però, el projecte més important engegat per Bardera dins el futbol local seria la creació de l'escola de futbol local al Col·legi Nacional Mixt (actual CEIP Gaziel) l'any 1974. Amb més de cinquanta nois, formalitzaria un equip d'alevins i un altre d'infantils en què la preparació, tant en l'aspecte moral com en el físic, i també la franca companyonia, serien la guia del seu mestratge per a desenvolupar el seu treball al llarg dels anys. Entrenador titulat i preparador juvenil de l'Ateneu Deportiu Guíxols (1976) i més tard de l'Escola de Futbol de Sant Feliu (1996), Bardera rebria el reconeixement públic a la dedicació esportiva l'any 1998, amb l'atorgament de la medalla de l'Esport de les Comarques Gironines, un guardó instituit per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya per a totes aquelles persones que s'han distingit, per la seva labor pedagògica, en l'àmbit de l'esport català.

1. Bardera fent un exercici de control de pilota per als nens de l'escola de futbol (1974)

BARTRA ROMÀ, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – Barcelona 1938)

028

Descendent del famós corsari guixolenc Jeroni Basart «Rufo», seria designat jutge de pau, precisament en uns moments de crisi laboral.

1

Advocat i jutge de pau municipal. Cursà estudis de Dret a la Universitat de Barcelona, malgrat no exercir mai aquesta professió. Fill de Joan Bartra i Jordà i de Concepció Romà i Patxot, era descendent per línia materna del famós corsari guixolenc Jeroni Basart, àlies *Rufo* (1742-1811).

Dedicat durant anys a gestionar els interessos de diversos bancs amb seu a Sant Feliu, esdevindria sotsadministrador de la sucursal de la societat Crédito Mercantil (1918), com també director del Banco de Barcelona i del Banco Comercial de Barcelona a la nostra ciutat.

En l'àmbit judicial, seria nomenat jutge de pau municipal i també fiscal (1903-1911), precisament en uns moments de forta crisi laboral, en què va haver de fer front a greus divergències socials entre la classe treballadora i els industrials surotapers de la població. L'any 1921, el totpoderós Banco de Barcelona –del qual ell era el director a Sant Feliu i que ja havia absorbit, dos anys abans, l'antiga banca guixolencia Sucesores de R. Valls y Martí– va fer fallida tècnica, amb la consegüent suspensió de pagaments, tot arrossegant altres entitats bancàries, com el Banco del Ampurdán, de la família Girbau, i la Banca Romaguera (1922). Joan Bartra, que estava esposat amb Francesca Sabater i Casanovas, amb qui vivia al passeig del Mar, es jubilaria com a director de la sucursal del Banco de Préstamos y Descuentos Comercial de Barcelona a Sant Feliu, a mitjan dècada dels anys trenta. El seu lloc l'ocuparia el també guixolenc Joan Cosp i Barceló.

En esclatar, però, la Guerra Civil espanyola (1936), i en ésser considerat Bartra una persona benestant i d'idees conservadores, seria empresonat per les milícies populars a la Casa de la Marquesa (octubre de 1936), conjuntament amb altres guixolencs com Ignasi de Blas i Vilà →, Jaume Lladó i Vidal →, Marià Vinyas i Vinyas →, Vicenç Gandol i Jordà → o Narcís Rusalleda i Sabater →. Davant l'empitjorament del seu delicat estat de salut, fou alliberat i poc després passà a residir a Barcelona, on va morir l'any 1938.

2

1. Joan Bartra, amb la seva esposa Francesca Sabater i els seus fills (1928)
2. Retrat de Joan Bartra Romà

BARTUMEU BATLLORI, Pau

(Barcelona 1874 – Girona 1937)

029

BARTUMEU BATLLORI, Pau

Participà a la desastrosa guerra Hispano-nord-americana (1898),
que va significar la fi del domini espanyol a Cuba.

1

de l'illa. Va prendre part en els acarnissats combats a Bejucal i Regla, i va construir posicions i forts per a l'Exèrcit, mentre participava activament en la custòdia de trens carregats de proveïments i municions. Per serveis de campanya, va ser nomenat segon tinent al mes de març de 1898, quan comptava vint-i-tres anys. Bartumeu va participar també a la desastrosa guerra Hispano-nord-americana (abril - agost de 1898), que va acabar amb el domini espanyol d'aquella illa antillana. Repatriat cap a la Península, va seguir la carrera militar, amb plaça a Girona, on se'l designaria per al càrrec de caixer i administrador de reclutament de zona.

Ascendit a primer tinent d'Infanteria de l'escala de reserva (1906), a Bartumeu –que solia passar els dies de permís a Sant Feliu– li serien concedides les medalles commemoratives del Centenari de la Batalla de Puente Sampayo (Pontevedra) i del Centenari dels Setges de Girona, el 1910. L'any 1932 es llicencià amb la graduació de capità de l'Exèrcit (1915), quan ja era posseïdor de diverses condecoracions i creus militars al valor, entre les quals, la creu de la Reial i Militar Orde de San Hermenegildo.

Militar. Malgrat haver nascut a la Ciutat Comtal, Pau Bartumeu era fill d'una família originària de Sant Feliu. Aquí va passar la seva infantesa al costat del seu germà Benet (Sant Feliu 1882) –que amb el temps esdevindria agent d'assegurances marítimes–, fins que al mes de desembre de 1893, als dinou anys d'edat, va ésser destinat com a recluta al batalló de caçadors de Llerena, aquarterat a Vitòria. Deu mesos després va ascendir a caporal, i un any després a sargent (gener de 1896).

A mitjan mes de febrer d'aquell darrer any, Bartumeu va ser enviat amb el seu regiment a l'illa de Cuba, on va entrar en combat amb les forces insurrectes

1. Pau Bartumeu Batllori fotografiat amb la seva filla Conxita
2. L'oficial Bartumeu amb uniforme de gala de tinent d'Infanteria (c. 1910)

BATET CAMPS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1864 – 1930)

030

Als anys vint, promouria entre els industrials la mecanització de la indústria surera per tal de sortir de la crisi.

Industrial surer. President de la Cambra de Comerç. Descendent d'una important nissaga d'industrials surotapers de la població, Josep Batet es convertiria amb els anys en un dels comerciants més reconeguts dins les associacions d'empresaris de Sant Feliu i la seva província. Home de gran visió comercial, es va incorporar a la direcció de l'empresa del seu pare, Josep Batet i Granés, l'any 1887, i fou l'artífex de l'obertura de delegacions comercials, a començament de la dècada dels anys noranta, a Reims (França) i Mainz (Alemanya).

D'aquesta manera, i reorganitzada la seva activitat industrial sota el nom de José Batet Hijo, arribaria a exportar prop de cent cinquanta milions de taps a l'any als mercats europeu i nord-americà. La casa Batet, a més d'especialitzar-se en la fabricació i exportació de suro en general, ho va fer també en la confecció del tap de xampany de primera qualitat i en la de l'aglomerat amb disc de suro natural, per la qual cosa rebé la medalla d'or a les exposicions de Barcelona (1888) i Anvers (1894), com també la de plata a Frankfurt (1881) i Amsterdam (1895). Per aquesta activitat seria distingit l'any 1895 amb el títol de Comendador de la Orden de Isabel La Católica, una distinció de caràcter nacional que es lliurava a alguns industrials per la seva brillant trajectòria comercial.

Casat amb Rosa Vidal i Vicens, i amb domicili a la cantonada del passeig dels Guíxols amb la carretera de Palamós, Josep Batet seria nomenat diputat provincial pel districte de la Bisbal d'Empordà el 1903. President honorari de la secció local de la Creu Roja de Sant Feliu (1907), presidiria la Unió Nacional Corchera entre el 1909 i 1921, al costat de Salvador Albert i Pey →, que en seria un temps el secretari.

1. Josep Batet Camps

2. La família Batet, amb Salvador Janer, als jardins de casa seva al passeig dels Guíxols

3

4

5

Batet també presidiria la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu de Guíxols (1911-1918), precisament en uns temps de forta dificultat econòmica i social, agreujada pels esdeveniments de la Primera Guerra Mundial (1914-1918). En aquella època, Josep Batet i l'alcalde Narcís

Duran i Juera →, d'una banda, i les autoritats governatives i econòmiques de Girona i Barcelona, de l'altra, promogueren, respectivament, la implantació de sucursals a Sant Feliu i a l'àmbit de les poblacions integrades per la Cambra de Comerç, per tal de constituir, amb l'entitat Crédito y Docks de Barcelona, un moll central de mercaderies que agrupés el comerç de totes aquelles viles. La dificultat –malgrat la implicació del governador civil, Conde de Casa Segovia– de gestionar aquest dock, amb Europa en peu de guerra –allà es trobava el seu primer mercat del tap de suro comarcal–, va frustrar l'intent d'apaivagar els greus revessos econòmics que patien els industrials locals.

Batet encara patiria els estralls del foc en la seva pròpia fàbrica, en declarar-s'hi un incendi el 1916 que li comportà unes pèrdues de 20.000

pessetes d'aquella època. Acabada la guerra i al llarg de la dècada dels anys vint, Josep Batet promouria entre els industrials surotapers de la població la mecanització de la indústria surera per tal de sortir de la crisi que afectava el sector i, d'aquesta manera, afrontar amb prou garanties i competitivitat els nous temps i reptes comercials que s'apropaven.

3. Secció de triadores de taps de la fàbrica Batet (1908-1912)

4. Personal de la fàbrica de taps de suro de Josep Batet (1888)

5. L'industrial Batet comprovant una nova màquina per a taps de suro (1908-1912)

BENDER, Carl August

(Lleida 1884 – Sant Feliu de Guíxols 1979*)

031

En esclatar la Primera Guerra Mundial (1914-1918), va marxar cap a Alemanya, on ingressà a l'Exèrcit com a oficial de Cavalleria.

Industrial surer. Vicecònsol d'Alemanya a Sant Feliu. Nét de Heinrich Adam Bender, fundador de l'empresa surotapera d'origen alemany H. A. Bender, establerta a Sant Feliu d'ençà de l'any 1882. En Carl August va néixer fora de Sant Feliu a causa del temor dels seus pares, Alois i Julie, que es produís a les comarques gironines una epidèmia de còlera. Tanmateix, poc després de néixer, i en assabentar-se els progenitors que no hi havia hagut cap epidèmia a la zona, retornaren ràpidament a Sant Feliu, on en Carl passaria la seva infantesa i part de l'adolescència.

A la casa familiar del carrer de Capmany coneixeria no tan sols els membres de la distingida colònia alemanya d'industrials de Sant Feliu que es congregava els dies festius a l'estatge dels Bender –els Greiner, Pecher, Heller, Vinque, Messer, Feurlein, Brandenstein, etc.–, sinó també destacades personalitats de la població –Sabater, Pascual, Rovira, Viader, Galofre-Oller o Garreta–.

De jove, fou enviat a estudiar el batxillerat a Alemanya, encara que solia venir amb regularitat a Sant Feliu, sobretot durant les vacances d'estiu. Més tard es diplomà a Mannheim i Colònia en Comerç Mercantil, i temps després passà a residir a Reims per aprendre francès, i en acabat anà a Nova York, on estudià l'anglès, per retornar posteriorment a Sant Feliu l'any 1908.

Casat amb la també alemanya Margarete Pagentecher (1910), entre els anys 1911 i 1931 va ocupar el càrrec de vicecònsol d'Alemanya a la província de Girona, en substitució del seu pare Alois, tot i que durant la Primera Guerra Mundial (1914-1918) va marxar cap a Alemanya, on ingressà a l'Exèrcit com a oficial de Cavalleria. De retorn novament a la nostra ciutat, va fundar amb Willy Müller Müller → La Casa Alemana S.A. (1920), que inicialment va tenir diverses dificultats d'exportació, davant el control i penalització que s'aplicava a les firmes amb capital o direcció alemanya. Poc després, i amb altres compatriotes, fundaria la Cambra de Comerç d'Alemanya amb seu a Barcelona (1923), de la qual en Carl seria un actiu dirigent.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), va marxar amb la seva família cap a Alemanya. Allà residiria en un poble rural a prop d'Stuttgart, precisament en uns difícils anys d'angoixa, fam i desesperació. Enyorats de Sant Feliu, de què estaven tan enamorats, els Bender retornarien definitivament l'any 1951 a la nostra ciutat, on es domiciliaren en un pis del passeig del Mar.

Carl Bender va morir en una residència per a gent gran de Malgrat de Mar. Deixà escrit, però, en el seu testament, que les seves despulles reposessin eternament al cementiri de Sant Feliu. Anys després, hom trobaria un manuscrit de les seves vivències professionals i familiars que en l'apartat final ho resumia així: "La nostra família queda unida en aquesta terra, rodejats de fills i dels nostres records. És la història de molts alemanys a l'estranger que, malgrat tenir una pàtria de naixement, en tenen una altra d'adopció o de tria, i que han optat per ser-hi tota la vida".

1. Carl Bender amb Margarete Pagentecher el dia del seu casament (1910)
2. El matrimoni Bender celebrant les noces d'or (1960)
3. Carl Bender fotografiat d'oficial del cos de Cavalleria (1914)

* Residència de gent gran de Malgrat de Mar

BERGA BOADA, Josep

(Olot 1872 – Sant Feliu de Guíxols 1923)

032

El seu quadre *La Passada* (1913) representa el que fou una de les activitats més xamoses, divertides i multitudinàries dels guixolencs d'antany.

1

2

3

Pintor i escriptor. Professor de l'Escola d'Arts i Oficis. Fill i deixeble del notable pintor i literat nascut a la Pinya (la Garrotxa) Josep Berga i Boix (1837-1914), va conrear al llarg de la seva vida diverses facetes artístiques i literàries, i realitzà també recerques arqueològiques de gran transcendència per a la nostra població.

Dibuixant, pintor, escultor i escriptor, Josep Berga Boada va obtenir la plaça de professor de dibuix a l'Escola de Belles Arts de Figueres quan tan sols comptava vint-i-un anys d'edat. En aquella ciutat, hi realitzaria una tasca molt meritòria que va donar el seu fruit, fins que decidí retornar a Olot, on va residir una llarga temporada. Durant aquells anys va col·laborar en nombroses revistes de prestigi del Principat, com *Catalunya Artística*, *L'Esquella de la Torratxa* o *La Il·lustració Catalana*, alhora que va escriure obres de teatre i narracions breus.

L'any 1912 va venir a Sant Feliu com a professor d'ascens de dibuix (color, modelat i buidat) de la secció de Belles Arts de l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra ciutat, posteriorment a l'obtenció de les oposicions oficials realitzades per la Diputació. En aquest centre va col·laborar estretament amb els avantatjats mestres Joan Bordàs i Salellas →, el seu director, i el també professor Narcís Albertí i Bosch →, amb qui organitzà amb molt d'èxit les classes de dibuix femení. Durant molts anys va impartir lliçons sobre les diverses tècniques del dibuix i la pintura, com la tinta, l'aiguada, el carbó, l'aquarel·la, l'oli o el pastel. L'any següent, Berga realitzaria el famós dibuix de *La Passada* (1913), un quadre que es troba actualment exposat al Museu de Sant Feliu i que representa una de les activitats més xamoses i divertides dels guixolencs d'antany.

Sens dubte, però, una de les tasques més interessants que Josep Berga va dur a terme seria l'organització, classificació i preservació per al museu municipal (1919) dels objectes que Eduardo González Hurtebise → –arxiver i arqueòleg d'origen madrileny i autor del *Bosquejo histórico de la villa de San Feliu de Guíxols* (1905)– havia trobat al poblat ibèric del Fortim o dels Guíxols, a començament del segle XX.

D'altra banda, Berga i Boada crearia l'Agrupació Excursionista de l'Escola de Belles Arts, i, juntament amb els seus alumnes, realitzaria diverses sortides de camp durant les quals farien nombroses troballes de gran importància arqueològica.

1. Josep Berga impartint una classe de dibuix al natural amb els seus alumnes
2. Sala del museu municipal organitzada per Berga i Boada (1919)
3. Excursió amb els alumnes de l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra ciutat
4. Autoretrat de Josep Berga i Boada

BERGA VILADEVALL, Arcadi

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1992)

033

Berga va debutar en una *jazz band* amb l'orquestrina Guíxols, tot i que amb anterioritat havia format part del Quartet Berga amb el seu germà Manel.

Músic instrumentista. Cantant i músic guixolenc que va formar part d'algunes cobles i orquestres locals entre els anys 1936 i 1957. De professió electricista –fill de Pere Berga i Planellas, taper, natural de Cadaqués, establert a Sant Feliu l'any 1884, i de Lúcia Viladevall i Mauri, de la nostra ciutat–, va treballar durant molts anys a la Compañía de Electricidad de San Feliu de Guíxols S.A., que va dirigir molt temps el guixolenc Diego Roura i Masmitjà →.

Arcadi Berga va debutar per primera vegada en una *jazz band* amb les orquestrines locals Guíxols (1935) i Catalònia Jazz (1936), al costat de músics de la categoria de Ramon Pla i Pla →, Arseni Roig i Ponsjoan →, Antoni Carbonell i Cosp →, Francesc Loubat i Debusi →, o Valentí Rourich i Nadal →, entre molts altres, tot i que amb anterioritat havia format part del Quartet Berga, on hi havia el seu germà Manel. L'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936) va posar un trist parèntesi en la trajectòria musical de Berga, que hagué de marxar al front per defensar les llibertats assolides amb la República.

El 30 de maig de 1939, poc temps després de finalitzar la guerra i d'iniciar-se la dura postguerra, va néixer la cobla orquestra Víctors, de grat record per a tots els guixolencs de l'època. Arcadi Berga, establert novament a Sant Feliu, va formar part des del principi del seu

personal artístic, conjuntament amb els altres tres músics que foren els seus veritables fundadors: Valentí Rourich, Miquel Jacomet i Taulet → i Joan Dispès (aquest últim conegut popularment amb l'aliès d'en Dispès del *café Debray*).

Al llarg de la seva trajectòria professional de gairebé dues dècades, Berga tocava el contrabaix en la formació de cobla per a sardanes, i en seria també el principal vocalista en la disposició artística de *ballables*. En dissoldre's, però, els Víctors al mes de gener de 1957, Arcadi Berga encara formaria part d'un grup reduït de músics que amenitzarien els balls, actes oficials i *corridos* de toros durant l'estiu d'aquell any.

1. Arcadi Berga Viladevall
2. Arcadi Berga, al contrabaix, amb l'orquestra Víctors (1940)

Gràcies a la custòdia que realitzà de l'obra de Josep Maria Vilà, avui tenim completament catalogada la seva producció musical.

Ferroviani i delegat sindical comarcal.

Persona de gran trajectòria en diversitat d'activitats i associacions de la ciutat, especialment en el camp religiós, cultural, econòmic i social. Fill de Juli de Blas Herráez, nascut a Palamós, barber d'ofici domiciliat al carrer Verdaguer de la nostra població d'ençà de l'any 1904, i de Concepció Vilà i Andreu, de Vidreres. De jove, va formar part de l'agrupació musical de cant gregorià Schola Cantorum (1925-1927), fundada i dirigida pel mossèn Camil Geis i Parraguera. Durant aquells anys faria amistat amb el músic i compositor guixolenc Josep Maria Vilà i Gandol →, precisament en un període de gran activitat musical. Gràcies a aquesta coneixença i l'acurada custòdia que realitzaria posteriorment de la seva obra, avui tenim completament identificada i catalogada la totalitat de la seva producció musical.

Actiu membre d'Acció Catòlica, de Blas –que durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) va ser engarjolat pel Comitè Local de Milícies Antifeixistes amb altres guixolencs, com Marià Vinyas i Vinyas →, Narcís Ruscalleda i Sabater →, Vicenç Gandol i Jordà →, Jaume Lladó i Vidal → o Joan Bartra i Romà →– treballaria a la Compañía del Ferrocarril de San Feliu de Guíxols a Gerona, en la qual arribaria a ser el seu gerent (1940-1969) i secretari de la companyia (1956-1963).

1

Escollit vocal sindical en les eleccions del 12 d'octubre de 1947, seria nomenat anys després delegat comarcal de sindicats, un càrrec que el gestionaria entre 1961? i 1976. Durant el mandat de l'alcalde Robert Pallí i Rovira →, també esdevindria gestor municipal en representació del terç familiar a l'Ajuntament guixolenc (1949-1952).

Comissionat local de les residències per a productors que la Jefatura Nacional de la Obra Sindical de Educación y Descanso tenia a Sant Feliu (1951), formaria part també del Consell Econòmic Sindical, on presentà un informe sobre l'estudi econòmic de la zona, a la ponència del Foment del Turisme provincial de l'any 1962.

Membre del patronat tutelar del col·legi dels germans de La Salle de Sant Josep (1967), que presidí mossèn Josep Maria Cervera i Berta →, durant l'etapa en què els salesians es començaren a plantejar la possibilitat de marxar de Sant Feliu, esdevindria allora l'encarregat de conduir les reunions oficials amb diversos membres sindicals sobre la possibilitat de la fusió dels municipis de Sant Feliu de Guíxols, Santa Cristina d'Aro i Castell-Platja d'Aro, que l'alcalde d'aquesta darrera localitat, Joan Cargol i Pérez →, havia proposat per tal de crear una gran capitalitat a la Costa Brava (1971).

Afeccionat al món del ferrocarril en general, i al de Sant Feliu en particular, escriuria amb ple coneixement de causa el llibre *El ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Gerona* (1978), a més de publicar regularment altres articles al setmanari local *Àncora* sota el títol de "Comentaris d'un Ferroviani" (1989-1990).

2

1. Retrat d'Ignasi de Blas Vilà
2. Ignasi de Blas, fotografiat al giratori de l'estació del tren de Sant Feliu

BOADA CALSADA, Jaume

(Sant Feliu de Guíxols 1872 – Barcelona 1947)

Autor de nous tractats de taquigrafia i estenografia (1892, 1905 i 1916)
els seus mètodes serien adaptats més tard al català.

Estenògraf. Germà gran del prevere Sants Boada i Calsada → i fill del matrimoni format per Jaume Boada i Iglésias i Ramona Calsada i Costa, domiciliats a l'horta del Molí d'en Blanch, al sector de Mascanada. De molt jovenet va marxar a Cuba, on va haver de treballar en diverses professions per guanyar-se la vida. De retorn a la Península, i amb només vint anys, amb uns estalvis ben guanyats a Santiago de Cuba, es domicilià a Barcelona i passà a residir-hi al carrer de Trafalgar.

Trobat-se instal·lat en aquesta ciutat, l'any 1892 publicaria *Nuevo tratado de taquigrafía castellana*, un opuscle encaminat a l'estudi, la pràctica i metodologia del seu sistema, on aplicaria la taquigrafia cursiva a l'art d'escriure de pressa, talment com es parla, valent-se de signes especials i d'abreviatures, tot plegat encaminat a aprendre-ho sense l'ajut del professor.

L'any següent, Boada va sortir sortosament il·lès de l'atemptat amb bomba perpetrat al Liceu de Barcelona (1893), on havia anat a escoltar l'òpera *Guillem Tell*. L'onda expansiva de l'explosió el va atordir però no el ferí, ben al contrari que a altres espectadors, com la guixolenc Mercè Plaja, esposa del notari barceloní Caius Cardellach, que, amb altres membres de la seva família, hi va perdre la vida.

Professor de taquigrafia a l'Escuela Práctico Comercial de Barcelona (1893-1894), es relacionà amb diversos personatges de la cultura i el periodisme barceloní, entre els quals destacà el columnista de *La Vanguardia Española* De Rojas. Soci i propietari d'un dels seients de platea del Teatre del Liceu, no dubtà de cedir la seva localitat per a realitzar diversos actes recaptadors en benefici de la subscripció nacional destinada a sufragar les despeses de les colònies en guerra (1898).

Format més tard en compatibilitat, entrà a treballar a la important companyia d'assegurances La Catalana de Seguros Contra Incendios S.A., de la qual arribaria a ésser l'apoderat general i persona de confiança del propietari de l'asseguradora, Joan Delàs. Fou precisament en aquests anys que Jaume Boada publicaria noves obres sobre taquigrafia, com *Nuevo sistema de taquigrafía* (1905), molt ben acollit per la crítica especialitzada, i *Estenografía* (1916), un mètode que seria adaptat més tard al català per Delfí Dalmau i Gener.

Esposat amb la guixolenc Mercè Basart i Amat, solien passar les vacances estiuenques a Sant Feliu, allotjant-se a l'Hotel Murlà de la placeta de Sant Joan. Quan va esclatar la Guerra Civil espanyola al mes de juliol de 1936, el matrimoni es trobava passant uns dies de descans al balneari de Tona. Els tres anys de conflicte, Boada els passà a Barcelona, on es va assabentar de la mort del seu germà, mossèn Sants Boada i Calsada →, a l'octubre de 1936.

1. El professor de taquigrafia Jaume Calsada Boada

BOADA CALSADA, Sants

(Sant Feliu de Guíxols 1875 – 1936)

036

Amb la idea de l'apostolat social, organitzà diverses entitats locals de caire social, cultural i esportiu de gran transcendència.

1

Prevere.

Fundador de l'Ateneu Social. Fill de Jaume Boada i Iglésias i Ramona Calsada i Costa, amb casa a l'horta del Molí d'en Blanch, entre els sectors de Mascanada i Sant Amanç, i germà de l'estenògraf Jaume Boada i Calsada →, un cop va haver fet el batxillerat, ingressà al Seminari Conciliar de Barcelona, on féu els estudis eclesiàstics entre els anys 1896 i 1905.

La tasca social que –ja manifestada inicialment en la seva formació sacerdotal– emprengué mossèn Sants (o Santos) Boada tan bon punt va ser ordenat sacerdot, s'inicià l'1 de novembre de 1905, sota una activitat social, econòmica i cristiana, que fou molt controvertida i criticada en diversos àmbits de la nostra població, tant per part d'elements anticlericals com per una bona majoria de catòlics practicants.

Esperonat per la idea de l'apostolat social, mossèn Sants va començar aquell mateix any l'Asil Dominical, una obra que continuà amb l'Institut Popular. A començament de 1907 va fundar l'Ateneu Social, que amb els anys agruparia diverses seccions, com les de teatre o esports, alhora que obria una caixa d'estalvis de la societat. L'any següent, constituïria una cooperativa de consum dependent de l'ateneu, i el 1911 muntaria un nou forn amb pastadora mecànica per a ús de l'entitat.

L'any 1913 l'Ateneu Social va comprar l'horta dels Frares (zona avui coneguda com *La Corxera*), on el 24 d'agost d'aquell mateix any s'inauguraria el primer camp de futbol de la ciutat, amb la constitució del primer equip de la localitat, que duia el nom d'Ateneu Deportivo. A més a més, aquest espai serviria perquè l'entitat hi bastís dues noves construccions: l'edifici saló-café de l'entitat, i el teatre-cinematògraf, inaugurat el 1915.

Sens dubte, l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada s'havia convertit en una important entitat local, que es desenvolupava amb peu ferm i amb una immillorable prosperitat econòmica, malgrat la forta crisi industrial soferta com a conseqüència de la Primera Guerra Mundial (1914-1918). D'aquesta manera, a començament de l'any 1916, l'esmentada societat comptava amb un total de 1.320 socis i un consum aproximat de 250.000 pessetes.

El 1917 va formalitzar el Patronat d'Obreres, i alhora va promoure una sèrie de *setmanes socials*, amb l'organització de diverses conferències, classes nocturnes i assaigs espirituals, sense descuidar-se d'organitzar una escola per a infants de la ciutat.

2

1. Sants Boada Calsada

2. Mossèn Sants Boada, amb un grup de joves del Patronat d'Obreres

3

De fet, el pensament i objectiu de mossèn Santos –tal com el defineix Àngel Jiménez i Navarro →, l'historiador local que ha estudiat més a fons la seva obra– era arribar a assolir la “solució de la qüestió social. Cristianisme i democràcia eren dos conceptes que de cap manera no estaven renyits, ans al contrari; i per a ell, les reivindicacions obreres no eren anticristianes”.

Pocs mesos després d'esclatar la Guerra Civil, concretament a l'octubre de 1936, mossèn Sants fou detingut juntament amb altres preveres per membres del Comitè de Milícies Antifeixistes. Malgrat la crida feta pel guixolenc Francesc Isgleas i Piarrau → des de la Conselleria de Defensa de la Generalitat de Catalunya per tal de mantenir l'ordre i evitar tot acte de violència, el dia 30 d'aquell mateix mes seria afusellat al cementiri municipal, conjuntament amb altres clergues i seglars guixolencs.

4

5

3. Edifici de la cooperativa de consums de l'Ateneu Social, al carrer de la Rutlla
 4. Mossèn Sants Boada presidint un àpat de l'Ateneu Social
 5. Fotografia de l'interior de la cooperativa de consums de l'Ateneu

BOADELLA SANÀBRIA, Ricard

(Barcelona 1912 – 1977)

037

Com a secretari de la Permanent realitzà una tasca important a l'Assemblea de Catalunya, tot representant la nostra ciutat.

Músic. Secretari de la Permanent de la Taula Democràtica de Sant Feliu. Violoncel·lista de prestigi, deixeble predilecte de Gaspar Cassadó, realitzà diverses gires musicals per nombrosos països d'Europa i d'Àsia. De jove estudià a l'Alta Escola de l'Estat a Berlín (Alemanya) amb els professors Niedemayer i Grummer (1933), tot i que més endavant seria refinat musicalment per Dini, Morera i Pau Casals. Detingut per la Gestapo alemanya va estar un temps reclòs, malgrat que durant el seu internament hagué d'actuar per a diversos alts càrrecs de formacions paramilitars nazis, com les Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter Partei (N.S.D.A.P). Deportat més tard a Espanya, realitzà un llarg i penós periple fins a recuperar la llibertat, després de passar per la presó de la Corunya i els corresponents camps d'internament.

Considerat una figura important de la interpretació musical, esdevindria responsable de la direcció artística dels concerts coneguts com *Tardes musicals* que se celebraven al Palau de la Música Catalana als anys cinquanta. També alternaria la seva activitat musical amb l'estudi i edició de teòrics musicals, a més de la traducció de diversos llibres d'autors alemanys.

Amic i company de viatge de l'escriptor Josep Pla pels ports de la Mediterrània, Boadella recalà a Sant Feliu a mitjan dècada dels anys cinquanta, i s'integrà ràpidament a la seva societat civil i cultural. Persona dialogant i compromesa políticament amb el seu país, tertulià incansable a les reunions del Bar Eldorado de la rambla d'Antoni Vidal, i més tard de la cafeteria Amura, a l'inici del passeig de Rius i Calvet, contribuï decidivament a la creació de la Taula Democràtica de Sant Feliu, en la qual eren representats la major part dels partits polítics de la nostra ciutat. Com a secretari de la Permanent, Boadella realitzaria una tasca importantíssima en el conjunt de la normalització democràtica a l'Assemblea de Catalunya, representant sempre els interessos de la nostra població. Per voluntat testamentària deixà escrit que, en morir, les seves restes reposessin al cementiri laic de Sant Feliu.

1. El violoncel·lista Ricard Boadella Sanàbria

BOHIGAS CANADELL, Julià

(Banyoles 1871 – Sant Feliu de Guíxols 1944)

038

Pedagog banyolí però de cor guixolenc, va saber inculcar l'amor per l'ensenyament amb uns resultats ben satisfactoris.

Mestre. Director del col·legi Vidal. Va estudiar la carrera de Magisteri a la Normal de Barcelona, tot i les dificultats econòmiques que això comportava per a una família de condició humil. Compaginà els seus estudis amb les classes particulars a fills de gent benestant per tal de poder pagar la pensió on residia. A la dècada dels anys noranta va ser professor i, més tard, director del col·legi Santa Anna de Barcelona, on seria homenatjat, temps després, pel claustre de professors en consideració a la seva excel·lent tasca educadora.

Amic personal de mossèn Cinto Verdager, Bohigas seria destinat a Sant Feliu de Guíxols, on exerciria de director del col·legi Vidal entre els anys 1901 i 1942. No hi ha dubte que Julià Bohigas va fer un treball

1. Retrat de Julià Bohigas Canadell

excepcional: organitzà un nou pla d'estudis, fins aleshores obsolet i en hores baixes, i va saber inculcar als seus alumnes l'amor per l'ensenyament elemental, superior, el comerç, el francès i alemany, amb resultats ben satisfactoris.

El col·legi Vidal, que havia nascut del llegat testamentari del patrici Antoni Vidal i Calzada, va ser la gran raó d'ésser d'aquest pedagog eficient d'origen banyolí però de cor guixolenc. Durant la seva direcció, contractà els serveis d'un jove mestre de la població que, anys després, esdevindria un dels professors més estimats pels alumnes de Sant Feliu: Joan Esteva i Vilallonga →, conegut afectuosament com *el senyor Juanito*.

Casat amb la guixolencia Júlia Anglada i Macià, el 1908 es domiciliaren a l'antic carrer de Caimó (actual Sant Domènec), on viuria amb la seva sogra, Isabel Macià i Ribas, i la seva filla Josefina (1912). Julià Bohigas exerciria la seva professió a la nostra ciutat fins ben entrat l'any 1942.

BONET COLL, Ramon

(Sant Feliu de Guíxols 1877 – 1940)

039

En finir la seva presidència, tant els regidors radicals com els regionalistes i independents varen elogiar la gestió duta a terme per Bonet.

Industrial licorista i alcalde.

Fill de Domènec Bonet i Farriol →, fundador de les Destil·leries Bonet, i de Ramona Coll i Cardona, seguint la tradició familiar va anar a aprendre l'ofici de pastisser a la prestigiosa confiteria Pinsà de Barcelona. L'any 1913 es faria càrrec de la direcció de l'empresa familiar per defunció del seu pare. D'aleshores ençà, seria ell qui donaria el convenient impuls industrial a la fàbrica de licors, malgrat continuar gestionant alhora la pastisseria i l'establiment comercial especialitzat en productes de ferreteria i drogueria.

Bonet tindria un paper determinant en la contractació del pilot d'aviació francès Lucien Demazel → per tal que realitzés una sèrie d'exhibicions aèries a Sant Feliu i la

Vall d'Aro, durant les festes de l'aviació que varen tenir lloc els dies 7 i 8 de desembre de 1913. Ell seria un dels passatgers afortunats que volaria en aquell biplà pels cels de la nostra vall, en un vol que portaria, sens dubte, un abans i un després en la consciència de modernitat de molts guixolencs.

Industrial emprenedor i molt enginyós, a partir de l'any 1920 inicià l'embotellament semiautomatitzat de l'estomacal Bonet, que fins aleshores s'havia envasat a granel. Bonet –que havia estat detingut l'any 1924 per haver signat dos anys abans, com a exregidor municipal, el plebiscit de la nacionalitat catalana– seria elegit per dues vegades alcalde de la ciutat. La primera, per la minoria economicoadministrativa, entre els mesos de març de 1930 i abril de 1931, quan va finir la monarquia a Espanya; mentre que la segona vegada ho fou entre els mesos d'octubre de 1934 i maig de 1935.

1. Ramon Bonet Coll
2. Interior de la botiga de can Bonet, a la rambla Vidal

3

Durant el seu últim mandat, i gràcies a la seva decidida gestió, es pogué desencallar el projecte educatiu local i finalment s'inicià la construcció del nou grup escolar dels Estudis Nous a l'horta d'en Bernic (avui, CEIP Gaziel). En la darrera sessió municipal que va presidir com a alcalde, i amb un gest d'unanimitat consistorial poc habitual entre les forces polítiques locals, tant els regidors radicals com els regionalistes, i també els independents, varen elogiar la gestió duta a terme per Bonet durant la seva presidència.

Ramon Bonet fou també secretari de l'Associació de Música de Sant Feliu (1926) i alhora presidí la comissió executiva per a la creació del monument a Juli Garreta als jardins municipals (1926-1932). L'any 1926 seria nomenat vocal provincial de la Federació Patronal i Gremi de Magatzemistes, com també de la junta de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu (1930).

3. Jaume Soler, Josep Irla i Ramon Bonet, asseguts davant de can Bonet (1930)

BORDÀS SALELLAS, Joan

(Figueres 1888 – Barcelona 1961)

040

Tant el passeig del Mar com el dels Guíxols,
com també els jardins Juli Garreta, porten el segell identificatiu de l'estil *Bordàs*.

Arquitecte. Director de l'Escola d'Arts i Oficis. Estudià la carrera d'Arquitectura a Barcelona, on obtingué la titulació el 1910. Dos anys després se li concedí una beca i fou pensionat de l'Escola Espanyola a Roma. A Itàlia conegué nombroses tècniques que l'introduïren –i ho féu amb gran passió– en el disseny tradicionalista de l'època. L'any 1912 fou designat per la Diputació Provincial professor-director de l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Feliu. En aquest centre, on Bordàs desenvoluparia un pla d'estudis segons el qual s'impartirien classes de dibuix geomètric, trigonometria, física i química i dibuix industrial, coincidiria i treballaria estretament amb els avantatjats mestres Josep Berga i Boada → i Narcís Albertí i Bosch →.

1

2

3

1. Retrat de Joan Bordàs Salellas
2. Can Malonis de Sant Elm, edifici projectat per Bordàs
3. Bordàs, amb l'alcalde Gandol, durant la reforma del passeig dels Guíxols (1943)

L'any següent, l'Ajuntament guixolenc, que aleshores presidia l'alcalde Narcís Duran i Juera →, el nomenà arquitecte assessor del municipi, càrrec que va ocupar ininterrompudament fins a la seva jubilació, l'any 1955.

Com a tècnic d'obres a la nostra ciutat, cal destacar-ne els següents projectes: reforma i ampliació de l'hospital municipal (1913), adequació del xalet de can Malionis, propietat de l'hisendat Pere Rius i Calvet → (1919), construcció de la fàbrica La Suberina (1919-1923), reforma dels banys de Sant Elm (1922), ampliació i reforma del col·legi de la Divina Pastora (1929), mercat cobert municipal (1929-1930), Casino El Guixolense (1930), amb col·laboració de l'arquitecte Josep M. Rodríguez i Lloveras →, o les cases Dawson (1941) i Arxer (1947). Joan Bordàs també fou autor del disseny de les fonts de la plaça del Monestir i de la placeta de Sant Joan (1932), com també del bloc de serveis per a urinaris públics als jardins Juli Garreta (1933).

Malgrat tot, Bordàs serà recordat més com a tècnic urbanista –per bé que no realitzaria cap planificació d'àmbit general a la ciutat– que no pas com a arquitecte. Les obres de reconstrucció dels dos passeigs (1943), amb uns elements prou identificatius –bancs, parterres i mobiliari–, i la construcció del mur de defensa de la platja (1945), finançat per la Direcció General de Regiones Devastadas –amb un disseny prou atractiu i singular en què hom intueix a les baranes i els seus balcons, a manca de signatura oficial, el segell particular innegable d'un Bordàs– avalen aquest judici.

Joan Bordàs i Salellas –que dirigiria l'oficina tècnica municipal fins el 1955– col·laboraria en diverses revistes d'arquitectura i disseny, i publicà també alguns articles a la premsa local sobre temes urbanístics guixolencs. L'any 1969 veié la llum el seu llibre pòstum intítulat *San Pedro del Vaticano y sus arquitectos*.

4

5

6

4. Joan Bordàs (dreta), amb el pintor Josep Berga Boada (centre)
5. Vista de l'edifici del mercat municipal projectat per Bordàs
6. Detall d'una de les portes d'entrada al mercat municipal

BOSCH CAÑET, Jaume

(Sant Feliu de Guíxols 1936 – 2007)

041

Amant de la natura i defensor del patrimoni i el medi natural, es convertí en un referent per als joves muntanyencs locals.

Excursionista. President de l'Associació Ardenya. Patrimoni i Natura. Nét del periodista i director del setmanari local *L'Avi Muné* Enric Bosch i Viola →, de petit va marxar a viure a Barcelona amb els seus pares –Albert, natural de Palafrugell, i Carme, de Sant Feliu–, per traslladar-se més tard a la població d'Osor, on va néixer el seu germà Albert.

De retorn a Sant Feliu, i ja en l'adolescència, començà a feinejar a la fàbrica de suro que tenia el seu avi matern Jaume Cañet i Alsina. Amb els anys, i al llarg de la seva vida professional, treballaria en diverses empreses sureres de la població, com les fàbriques de Rogeli Morató o de Tomàs Buscarons.

Excursionista, amant de la natura i defensor acèrrim del patrimoni i medi natural de Sant Feliu i la Vall d'Aro, es convertiria ben aviat en tot un referent per als joves muntanyencs i trespadors de la ciutat. Gran coneixedor de la toponímia i elements naturals de Sant Feliu i rodalies –en Jaume s'encarregaria durant anys del manteniment del sender de llarg recorregut GR-92, com també d'altres de més petit recorregut per l'Ardenya–, participaria en la confecció i correcció de nombroses edicions de guies i plànols de muntanya, que feien especial referència al medi natural de casa nostra.

A finals dels anys setanta, i després d'haver estat monitor del Centre Excursionista Montclar, fundà el grup Mar i Muntanya, una mena de continuació d'aquella antiga entitat local nascuda a la dècada dels anys trenta, com també el Grup Natura de la parròquia de Vilartagues. Promotor de la Ruta de l'Aigua i del pessebre d'argila al paratge de la Creu d'en Barraquer, esdevindria soci fundador i president de l'Associació Ardenya. Patrimoni i Natura (2000-2007).

L'any 2004 publicaria el llibre *Remembrances de l'Ardenya i les Gavarres i espais físics per conèixer*, on es palesen els seus coneixements i el seu amor envers la seva terra.

1. L'excursionista Jaume Bosch Cañet
2. Jaume Bosch prenent notes d'incidència d'un sender del sector de l'Ardenya

BOSCH CORNELL, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1902 – 1992)

042

Propietari d'un taller de bicicletes abans de fer de taxista, se'l distingiria amb la medalla al Mèrit en el Treball.

Degà dels taxistes guixolencs. Fill d'Enric Bosch i Pla i de Josepa Cornell i Duran, de jove va aprendre l'ofici de serraller a casa del manyà Francesc Valls del carrer de Sant Llorenç, i més tard de mecànic ajustador als tallers de can Castelló del carrer de Sant Isidre. Amb la professió ben apresada, Joan Bosch va marxar a Sabadell, on treballaria en la cadena de muntatge d'automòbils de la Companyia de Autobuses Vilallonga.

Amb el temps, però, es traslladaria a Barcelona, on formaria part del personal mecànic de la casa Díaz y Guilló.

De retorn a Sant Feliu, va entrar als tallers de la companyia Ribot, Font i Artigas S.A. (el precedent immediat de la important empresa de viatgers SARFA), i conjuminà aquesta feina amb la de xofer personal de l'industrial guixolenc Josep Sibils i Gros →.

L'any 1931 va obrir a Sant Feliu un taller de reparació de motos i bicicletes, que el va vincular estretament al club ciclista local Velocitas Club, on militava Alfons Xargay i Vidal →, i passà més tard a presidir el recentment creat Sport Ciclista Guíxols (1936).

Acabada la Guerra Civil espanyola (1939), Bosch va començar a exercir de taxista. Durant molts anys va fer continuats trasllats de passatgers a l'estranger (França, Itàlia, Bèlgica, Suïssa, Holanda, etc.), a més de recórrer diverses vegades tota la península Ibèrica.

Membre de la Creu Roja local, gestonaria durant uns quants anys el seu servei d'ambulàncies a la ciutat. L'any 1970, Joan Bosch seria distingit per l'aleshores ministre Licinio de la Fuente amb la medalla de plata al Mèrit en el Treball, per la seva dilatada i profitosa tasca professional al servei del ciutadà.

1. Joan Bosch Cornell
2. Lliurament a Joan Bosch de la medalla de plata al Mèrit en el Treball (1970)

BOSCH MARQUÈS, Ceferí

(Cassà de la Selva 1911 – Sant Feliu de Guíxols 1983)

043

Durant anys va formar part del sindicalisme total i llibertari, la qual cosa li comportà diverses penes de presó, una de les quals, a mort.

Anarquista i sindicalista. Resident des de petit a Sant Feliu, on s'havien domiciliat els seus pares Amadeu Bosch i Vila i Maria Marquès i Bonet, en Ceferí es va afiliar en la seva joventut al sindicat de la CNT, de què arribaria a ser el delegat local i en el qual anys després es vincularia activament al moviment del sindicalisme total i llibertari.

Tenaç defensor de la causa obrera, la seva vida va transcórrer amb intensitat al voltant dels valors socials i de les persones menys afavorides, sempre amb una gran honestedat. En esclatar la Guerra Civil espanyola el 1936, va formar part de l'Exèrcit republicà que, amb el grau de sergent d'Infanteria (nomenat el 13 agost de 1938), participà a la batalla de l'Ebre. Durant la retirada fou empresonat a Girona (27-2-1939) i enviat a Barcelona l'any següent, d'on va sortir poc temps després (4-9-1940).

En retornar a Sant Feliu, va treballar a la fàbrica d'aglomerats de Llorenç Planellas i Caseras, situada a la carretera de Girona, i, malgrat la poca resistència política que hi havia en aquells anys obscurs, Ceferí Bosch continuà amb els ideals

1. Retrat de Ceferí Bosch Marquès
2. Ceferí Bosch rebent una placa recordatòria per la seva llarga militància a la CNT

de llibertat com a membre clandestí de la CNT. Per aquest motiu, l'any 1947 ingressaria novament a la presó gironina acusat d'un presumpte delictes de rebel·lió militar contra la nació. Un any després, i amb la llibertat condicional concedida (1948), tornà a Sant Feliu, on exerciria diversos oficis: conserge d'apartament a Platja d'Aro, operari del taller de marbres d'en Josep Torres i, finalment, i fins a la seva jubilació, empleat a la Panificadora Guixolense del carrer Pecher, empresa en què seria elegit pels treballadors delegat sindical de personal.

Els seus darrers anys els dedicà intensament a gestionar el sindicat, com també a presidir l'Associació de Veïns del Grup Sot dels Canyons (1982), càrrec en què mostrà una especial dedicació envers les tasques culturals del veïnat i la seva secció juvenil.

Amb la seva muller, Pilar Jubero i Albertí, s'hi va haver de casar tres vegades: al desembre de 1936, boda que fou considerada no vàlida per l'administració; al juliol de 1938, casament anul·lat pel govern franquista, i, finalment, al maig de 1939 a les dependències de la presó on estava ingressat.

Com a bon coneixedor dels fets polítics, socials i militars de la dècada dels anys trenta i quaranta, Ceferí Bosch va ser entrevistat per l'historiador oral anglès Ronald Fraser, i el seu testimoni fou inclòs en el llibre sobre la Guerra Civil espanyola *Recuérdalo tú y recuérdalo a otros* (1979).

BOSCH VIOLA, Enric

(Figueres 1882 – Sant Feliu de Guíxols 1932)

044

Divulgador dels esdeveniments de la vida municipal i social,
es convertiria en un home polèmic i censurat pels seus detractors.

1

2

Periodista. Director del setmanari *L'Avi Muné*. De ben jove, i per necessitats familiars, es va traslladar amb els seus pares a Palafrugell, on va començar a escriure els seus primers poemes. Anys després va venir a Sant Feliu, on es faria càrrec de la direcció del setmanari satíric i humorístic *L'Avi Muné*, del qual fou el propietari, director, administrador i venedor entre els anys 1918 i 1932.

Aquest setmanari, escrit en català i de tendència catalanista, per la seva durada i els interessants articles que s'hi publicaven, ha estat una de les publicacions més importants al llarg de la història periodística de la nostra ciutat. Enric Bosch i Viola va comptar amb la col·laboració desinteressada de rellevants personalitats literàries com Salvador Albert i Pey →, Ferran Agulló i Vidal →, Caterina Albert (Victor Català), Gaziell, Joan Arús, Joaquim Ruyra, Miquel de Palol o Octavi Saltor, entre altres. Tot plegat, ho compaginà amb la publicació de poemes propis, contes i corrandes, amb els pseudònims d'*Amaniel Bròquil* i *Salvi Pebre*. Són de destacar d'aquest setmanari els números extraordinaris de Festa Major, en els quals Bosch i Viola incloïa brillants articles sobre la ciutat, com també els monogràfics dedicats a Àngel Guimerà i Juli Garreta i Arboix →.

Bosch i Viola, que en els inicis del setmanari es considerava radical i prenia un camí informatiu basat sobretot en el coneixement dels esdeveniments i tafaneries del poble, amb seccions concretes de-

1. Enric Bosch Viola

2. El director del setmanari *L'Avi Muné* llegint al seu despatx (1930)

3

dicades al futbol, cròniques locals i d'àmbit de la vida municipal –un fet que, d'altra banda, el va convertir en un home polèmic i censurat pels seus detractors–, amb els anys va anar fent un gir continuat cap a una evident moderació.

El cert és que *L'Avi Muné*, sense els seus competidors més directes, *El Programa* i *L'Ideal*, clausurats per les autoritats afins a Primo de Rivera, va transformar-se en un setmanari “modern, ben informat i notablement col·laborat”, tal com el va definir el mateix Bosch l'any 1927. Tal vegada, però, i sense menystenir per això la seva útil labor d'informació sobre els fets locals, Enric Bosch i el seu setmanari varen perdre tota aquella frescor informativa i reivindicativa dels seus primers anys d'edició.

Esposat amb la lloretenca Dolors Vinyals i Brugués, visqué al carrer dels Especiers, on tenia també la redacció del seu setmanari, amb els seus dos fills Albert i Palmira.

3. Bosch i Viola fotografiat amb la seva filla Palmira (1930)

BOYERO CRUZ, Maria Àngels

(Girona 1963)

045

Guanyadora de quatre medalles d'or als campionats europeus, aconseguiria dues màximes medalles més als campionats del món.

Esportista. Nedadora paralímpica guixolenc que va guanyar nombroses medalles en campionats estatals, europeus i mundials per a minusvàlids. Va començar a practicar l'esport de la natació l'any 1976, representant l'Hospital Sant Rafael de Barcelona per, poc després, fer-ho al Club Mifas de Girona.

Dotada d'unes qualitats físiques i una tècnica extraordinàries per a la natació –per manca d'instal·lacions esportives a Sant Feliu entrenava a la piscina de la Fosca de Palamós–, participà regularment en els campionats provincials i nacionals, i hi aconseguí diversos rècords i medalles. L'any 1978 va ser seleccionada per representar Espanya al torneig de les Vuit Nacions a Hoensbrock (Holanda), i després als campionats del món d'Stoke Mandeville (Anglaterra). Dos anys després, ho faria a l'Olimpiada per a Minusvàlids que se celebrà també a Holanda el 1980.

Al campionat europeu d'Hoensbrock, Maria Àngels Boyero aconseguiria quatre medalles d'or, dins les modalitats de 25 m papallona, 100 m lliures, 100 m esquena i 100 m braça, i d'aquesta manera es convertiria en l'atleta més llorejada d'aquell esdeveniment esportiu. Pocs mesos després, participà en el campionat del món d'Stoke Mandeville, on va guanyar dos ors en els 25 m papallona i els 4x100 m relleus. Fou la darrera nedadora de l'equip estatal a saltar a la piscina, i va haver de recuperar un desavantatge de 40 metres per proclamar-se campiona. També guanyaria el bronze en 100 m lliures individuals.

La seva darrera etapa esportiva va finir el 1983. Aquell any encara participaria amb èxit als Campionats d'Espanya d'Hivern a Madrid (4 medalles), als de Catalunya (5 medalles), i finalment als europeus d'Stoneville, a Anglaterra.

1

2

1. Maria Àngel Boyero mostrant alguns trofeus

2. La nedadora guixolenc rebent la felicitació del rei Joan Carles

BRUGADA RIFÀ, Tomàs

(Sant Feliu de Guíxols 1861 – 1923)

046

Exemple de com un jove industrial, sense tradició familiar en el sector, va aixecar una de les empreses més dinàmiques del país.

Industrial surer. Vicepresident de la Cambra de Comerç. Propietari d'una important indústria surotapera a Sant Feliu, Brugada va ésser un dels exemples més evidents de com un jove industrial, sense cap tipus de tradició familiar en el sector, va aixecar amb intel·ligència i esforç una de les empreses sureres més dinàmiques del nostre país.

Fill de Tomàs Brugada i Rabell, un petit industrial fuster ebenista de Santa Coloma de Farners establert a la nostra població l'any 1851, i de la guixolenc Rita Rifà i Codolà, en Tomàs va iniciar-se ben aviat en els coneixements bàsics del comerç del suro. Als vint-i-cinc anys d'edat, s'associà inicialment amb altres industrials de la vila tot formalitzant la societat C. Ferrer, Brugada y Cía. (1886). El seu enginy, treball i dedicació el varen portar a constituir, tres anys després, la seva pròpia empresa, que, amb el temps, arribaria a donar feina a prop de quatre-cents operaris qualificats (1889).

Expert en la compra i elaboració del suro en panna, Brugada coneixia a fons tots els engranatges que feien moure profitosament aquella activitat. No en va, sortiren de les seves pròpies mans moltes de les solucions tecnicom manuals de la seva maquinària que ell mateix projectava i aplicava, malgrat ésser considerat un ric industrial.

La introducció comercial al mercat dels Estats Units l'any 1894 i el seu posterior casament amb la nord-americana Elisabeth Farrell-Flynn, natural de Greeville, dos anys després, li varen permetre obrir una sucursal de la seva empresa a Nova York. D'altra banda, el 1901 fundaria les noves empreses surotaperes T. Brugada, a Sant Feliu, i Brugada y Capella, a Palafrugell, alhora que s'associava amb l'empresa General Cork C^a Ltda. de Lisboa. L'any 1904, el rei Alfons XIII, aprofitant la col·locació de la primera pedra del port de Sant Feliu, va visitar la seva important fàbrica de taps del carrer d'Antoni de Capmany.

Tomàs Brugada presidiria durant molts anys diverses corporacions i entitats comarcals relacionades amb el sector industrial surer. També esdevindria accionista i president de la Compañía de Electricidad de San Feliu de Guíxols S.A. (1907), conjuntament amb els socis Diego Roura i Masmitjà → i Pere Pascual i Baguer →.

En produir-se el seu traspàs l'any 1923, Brugada exercia el càrrec de vicepresident de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu.

1. Retrat de Tomàs Brugada Rifà
2. El rei Alfons XIII visitant la fàbrica Brugada de Sant Feliu (1904)
3. Anunci de l'empresa T. Brugada y Cia, aparegut en un anuari comercial

047

BRUGADA SARQUELLA, Jaume

(Sant Feliu de Guíxols 1890 – Barcelona 1969)

President de l'Sport Club Guixolense, crearia les seccions d'excursionisme, tennis, atletisme, ciclisme, motorisme i futbol.

1

2

Esportista. Fundador de l'Sport Club Guixolense. El seu pare, Joan Brugada i Campderrich, oriünd de Sant Iscle de Colltort, i la seva mare, Teresa Sarquella i Pujol, de Banyoles, s'havien establert a la nostra ciutat a finals de la dècada dels anys vuitanta. A la nostra ciutat, hi va néixer el seu fill Jaume, que de jove es va iniciar com a *sport man* (anglicisme que s'emprava a l'època per parlar dels esportistes) en la competició ciclista del segon decenni del segle XX, en la qual va guanyar el títol de campió, amb copa d'honor, en una cursa celebrada a Figueres l'any 1911. Alhora es distingiria també a Sant Feliu per l'organització de diversos actes esportius que tingueren força ressò entre la ciutadania guixolensa.

Membre fundador, ànima i president de l'Sport Club Guixolense (1915) –entitat en la qual destacaria en l'apartat de ciclisme el seu germà Joan–, en Jaume Brugada va concertar diverses activitats que anaven des de la secció d'excursionisme, passant pel tennis, les proves atlètiques, les curses de ciclisme i de motorisme, fins a la constitució d'un equip de futbol –amb camp propi a la carretera de Palamós–, que rivalitzaria amb l'Ateneu Deportiu de mossèn Sants Boada i Calsada →. Malgrat la curta durada d'aquesta entitat esportiva (1915-1918), foren molt celebrades les diverses competicions que organitzà Brugada sota la presidència de l'Sport Club Guixolense.

D'ofici flequer per compte propi –tenia forn de pa i botiga al carrer d'Antoni de Capmany–, l'any 1929 va traspasar el negoci i es traslladà a viure a Barcelona. Allí, hi obriria un altre obrador al carrer Llibreteria (entre la plaça de l'Àngel i la plaça de Sant Jaume), on va seguir fent pa fins a la seva jubilació. No s'oblidà mai, però, any rere any, de passar les vacances d'estiu al seu estimat Sant Feliu, on tenia casa familiar al carrer dels Metges.

1. L'esportista Jaume Brugada Sarquella

2. Jaume Brugada fotografiat com a campió ciclista d'una cursa a Figueres (1911)

BRUGUÉ RIERA, Benet

(Amer 1889 – Sant Feliu de Guíxols 1971)

048

Amb un llarg bagatge professional, impartí classes de grau elemental i superior, i mostrà una gran sensibilitat per l'educació.

1

Mestre. Estudià la carrera de Magisteri i, tot just acabats els estudis, va venir a Sant Feliu l'any 1910, en rebre-hi l'adjudicació de plaça de mestre interí. Casat amb la guixolensa Assumpció Viader i Llor i domiciliat inicialment al carrer de Sant Roc, es traslladaria a les escoles públiques de Monistrol de Calders (amb anterioritat a l'any 1918) –aleshores ja amb la plaça de mestre nacional–, i més tard, per concurs general de trasllat, a la de Sant Esteve d'en Bas (maig de 1918 – juny 1923?).

Durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) va formar part del personal docent de l'escola pública de Sant Feliu, situada a l'antic edifici de l'ajuntament. Allí col·laboraria estretament amb els mestres Pere Bech i Roc Vila, que tenien cura de

1. Retrat de Benet Brugué Riera

2

les tres úniques classes de nois. Amb els anys i un bagatge professional impecable, obtindria la plaça de mestre a la ciutat de Sabadell, on va romandre diversos anys.

Pel volts de 1947, i per concurs de trasllat, retornaria a la nostra ciutat, on s'incorporà al claustre de professors dels Estudis Nous o Grup Escolar (actual col·legi CEIP Gaziell). Inicialment, Benet Brugué –que va coincidir amb els mestres Lluís Esteva i Cruaños →, Jaume Lloveras i Albertí → i Narcís Masferrer i Buixó →, entre altres– va impartir classes de grau superior, tot i que en els seus darrers anys de docència i fins a la seva jubilació ho faria en cursos inferiors, i mostraria un gran interès i sensibilitat per l'educació de l'alumnat de curta edat.

2. Benet Brugué fotografiat amb un grup de mestres dels Estudis Nous

BURGELL MOTGER, Josep

(Darnius 1840 – Sant Feliu de Guíxols 1922)

049

Participà en la comissió municipal encarregada de resoldre la crisi de la indústria surera, durant la Primera Guerra Mundial.

Industrial surer. De família humil, el seus pares Jaume Burgell, taper de professió, i Francesca Montger, mestressa de casa i treballadora circumstancial en diverses feines surotaperes a la seva llar, l'encoratjaren per tal que, als dinou anys, s'iniciés com a petit comerciant taper a la seva vila nadiua de Darnius. La gran activitat industrial que es desenvolupava a diverses poblacions del Baix Empordà va determinar que es traslladés poc després amb la seva família a Sant Feliu, on arribà a començament dels anys setanta del segle XIX.

1

2

Esposat amb Maria Janer i Perxés, a la nostra població hi va fer bastir una primera fàbrica al carrer de Santa Teresa (1893), entre els carrers Cúbias i Fortuny. Fou a partir d'aquells anys que la casa Burgell va començar a exportar grans quantitats de taps de suro manufacturats, de tal manera que es trobaven dins la seva selecta clientela diversos mercats comercials, tant nacionals com estrangers.

Així, durant el primer decenni del segle XX, Burgell establiria acords comercials amb les agències canadenques de l'Ontario Cork Company i la Cork Adelaide & Duncan de Toronto, que li obriren les portes del mercat canadenc i del d'Estat Units. Amb aquestes perspectives comercials, l'any 1912 va fer construir una important fàbrica al carrer de les Eres, just al costat de l'estació de tren de Sant Feliu a Girona, precisament on s'alçava una vella torre de molí de vent (actual parc de les Eres).

Josep Burgell, que seria considerat un dels industrials tapers més importants de la població, patiria també les conseqüències de l'esclat de la Primera Guerra Mundial (1914-1918), que el varen sorprendre amb una important facturació a l'estranger pendent de cobrament. Representant del Gremi d'Exportadors de la província, formaria part de la Comissió Permanent local (1916), formada per Salvador Albert i Pey → i Josep Irla i Bosch → per tal de resoldre els greus assumptes relacionats amb la crisi de la indústria surera durant aquell conflicte.

Acabada la guerra, la casa Burgell tornaria a la seva activitat industrial, sota la gerència dels seus fills, Salvador i Lluís, i romandria en actiu fins a la dècada dels anys setanta del segle XX.

1. L'industrial surotaper Josep Burgell Motger

2. Personal de la fàbrica de suro de can Burgell, situada al carrer de Santa Teresa

BUSSOT ROURICH, Dimes

(Sant Feliu de Guíxols 1894 – Valbonne, Gard, França 1981)

Fundà la cooperativa l'Esperança Gironina i fou secretari general de la CNT i delegat de la Conselleria de Proveïments a Girona.

Sindicalista. Secretari general de la CNT a Girona. Fill de Felip Bussot i Sais, un petit industrial taper de la població amb obrador al carrer de Gorgoll, i de Dolors Rourich i Sala, germana del també industrial taper, administrador de consums i actiu esperantista Vicenç Rourich i Sala →, va haver de compartir conjuntament amb el seu germà Lluís l'estudi elemental –per descomptat, laic– amb l'ineludible feineig al taller del seu pare. Malgrat aquesta situació, de jove va treballar com a mecànic ajustador als tallers de can Castelló, propietat de Ricard Castelló i Badia →, fins que l'any 1912 es traslladà a Barcelona, on formà part del personal dels tallers navals Vulcano. Allí es consolidaria com un element juvenil de l'anarcosindicalisme cenetista del ram de la metal·lúrgia, alhora que va patir en pròpia pell l'intent d'assassinat per part de dos membres dels Sindicats Lliures, a sou de la patronal.

De retorn a Sant Feliu (1920) va organitzar immediatament una agrupació social amb els treballadors dels tallers Castelló, un fet que li va valer l'acomiadament immediat i la impossibilitat de trobar feina a la població. Domiciliat poc després a Palafrugell, s'esposà amb Empar Ferrer i Plaja, natural de Sant Sadurní de l'Heura però resident a Sant Feliu. L'any 1921, i mentre treballava a l'empresa ferroviària M.Z.A. (Madrid-Zaragoza-Alicante) a Girona (actual RENFE), va fundar el Sindicat de Ferroviàries de Girona i, deu anys després, creà la cooperativa de consum l'Esperança Gironina (1931) que tindria un total de 224 associats.

Bussot seria nomenat el 1931 president de la Federació Provincial de Cooperatives de Girona i, poc després, membre del Comitè Regional de Cooperatives de Catalunya, com també vocal de la Federació de Cooperatives d'Espanya, a Madrid. L'any 1937, en

plena Guerra Civil espanyola, se'l designà secretari general de la CNT a Girona i delegat de la Conselleria de Proveïments de la Junta Regional de la Segona Regió, alhora que, com a regidor municipal a l'Ajuntament gironí (1937 - gener de 1939), presidiria la minoria consistorial de la CNT.

A les acaballes de la guerra, passà amb la seva família a França, on fou internat a diversos camps de concentració (Argelers, Sant Cebrià, Bram, etc.). Enviat més tard a un batalló de treballadors a la Bretanya, prop de Saint-Malo, i poc després al fort de Saint-Pierre, a Brest, anà a parar a un camp de presoners alemany a l'illa de Guernesey, al Canal de la Mànega. Evadit pocs dies abans del desembarcament dels aliats a Normandia, s'uní a la Resistència francesa fins el final de la guerra.

L'any 1945, Dimes Bussot, que treballava a la SNCF (Société National de Chemins de Fer) a Perpinyà, va formar part del Grup Antifeixista dels Republicans Espanyols a França. Més endavant, l'Administració de París el pensionaria en reconeixement a la seva pertinença a la Resistència, en pro de la França lliure.

1. Retrat d'estudi de Dimes Bussot Rourich
2. Dimes Bussot en una fotografia feta a França (c. 1945)
3. Carnet de deportat i internat polític de Bussot (1944)

BUXÓ RAURICH, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – 1994)

051

Incorporat a l'Ateneu Deportiu, aconseguiria el títol del Campionat de Futbol de Catalunya, el més valuós de la història del club guixolenc.

Esportista. Davanter de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, del CEIDA (Centre d'Esbarjos i Deports Atlètics) i del Casal dels Esports, durant les temporades de 1921 a 1935. Nascut en el bressol d'una família de pescadors amb domicili a la plaça del Raig (avui, de Ferran Agulló), el seu pare, Vicenç Buxó i Guerra, s'havia esposat l'any 1895 amb la jove Encarnació Raurich i Comas, natural d'Aiguaviva de Gironès, però domiciliada a Sant Feliu dos anys abans del seu casament.

Quan Pere Buxó s'incorporà com a interior esquerre, als vint anys d'edat, a la disciplina de l'Ateneu Deportiu –des dels setze anys jugava en equips formats al carrer–, aquesta entitat passava per la seva millor època esportiva, en haver aconseguit tres anys consecutius el campionat provincial amb joves jugadors de Sant Feliu (1918-1921). Malgrat això, el seu debut durant la temporada 1921-1922 va coincidir inicialment amb una sèrie de derrotes que feren pensar en una davallada imminent del potencial futbolístic del club. Sortosament, l'equip es va refer esportivament i arribà a conquerir un altre campionat provincial, fet que els distingiria com a tetracampions (1918-1922), i també el títol més valuós de la seva història, el Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria, el 9 de juliol de 1922. Ho féu al camp del FC Barcelona davant el potent Atlètic de Sabadell. L'equip guixolenc estava format per Llätzer Florenza i Rifà →, a la porteria; Daniel Canal i Puigdevall →, Conrad Portas i Burcet → i Josep Casagran i Batlle →, a la defensa; els germans Joan i Martí Palahí i Condom →, i Eduard Lluhi i Prat → (o Josep Lluhi i Llinàs →), a la mitja, i Francesc Carreró i Mascort →, Joan Pey i Castelló →, Lluís Feliu i Dulsat → i el propi Buxó, a la davantera.

Especialista a marcar gols de cap amb jugades assajades a les sortides de còrner, en Pere va donar molts dies de glòria al club ganxó, amb partits lluits i sempre defensant els colors dels clubs de Sant Feliu. Durant el servei militar fou enviat a l'Àfrica, concretament a Dar Quebdani, on va compartir aquarterament i equip de futbol amb els jugadors de l'ateneu Lluhi, Portas, Frederic Charles i Jou → i Venanci Soler, àlies *Nanci*.

De retorn a Sant Feliu, i un cop desaparegut l'Ateneu Deportiu (1927), passà al CEIDA (1927-1929), i més tard a la Unió Esportiva Guixolenc (1931), però, en no consolidar-se aquest darrer com a club federat, passà al Casal dels Esports (1932-1935). Jugà al costat de jugadors com Romaguera, Miró, Coll, Pujol o Joaquim Gimbernat i Buadas →. L'equip fins i tot es desplaçaria a França, on els guixolencs participarien en dos matxs internacionals, contra l'US Raveloise, de la ciutat de Ravel, i el Saint-Gaudens.

Pere Buxó es dedicaria tota la seva vida professional a l'art de la pesca. Esposat amb Josepa Marull i Casademont, patronejà la teranyina *Marina*, propietat d'Alfred Mont i Carles →, i tingué per timoner Pere Pascual i per motorista Rafel Ibáñez. Alhora, s'encarregaria també de la colla de camàlics del sector del port per fer traginades diverses. En el temps de lleure, Buxó esdevingué un gran tertulià a l'estatge social del Casino dels Nois, on passava llargues estones –entre partides de cartes i simpàtiques xerrades– amb companys i coneguts de la ciutat.

1. Equip de l'Ateneu Deportiu, amb Buxó al centre, guanyador de la Copa Catalunya (1922)
2. Pere Buxó Raurich, amb la vestimenta blaugrana de jugador de l'Ateneu

El seu enginy i bon fer en la plantació de flors i l'elaboració de parterres i estanys li varen reportar continuats elogis a la seva feina.

Conserge del cementiri. Conegut popularment com *en Panxo del cementiri*, Cacàs serà recordat com un dels millors conserges, amb plaça de jardiner, que ha tingut la necròpolis guixolenc. Dotat d'una sensibilitat poc corrent per a les plantes, les flors i la seva ornamentació, va convertir aquell clos en un magnífic jardí que feia les delícies de la gent que el visitava.

Rossend Cacàs era fill del guixolenc Joan Cacàs i Arxer i de Maria dels Àngels Fors i Salt (natural de Tordera però resident a la nostra població), i tenia un germà bessó anomenat Josep.

L'any 1912 va obtenir la plaça de conserge del cementiri municipal, amb una feina que consistia, doncs, a tenir cura del recinte, tant pel que feia al manteniment de la seva jardineria com a la reparació d'obres de reforma. El seu enginy i bon fer, especialment en la plantació de flors i arbres i en l'elaboració de parterres i estanys, li varen reportar continuats elogis a la seva feina. Tant és

així, que el setmanari local *L'Avi Muné*, mitjançant una nota del seu director Enric Bosch i Viola →, li dedicà l'any 1925 aquestes línies: "*Está siendo objeto de una total transformación el recinto antiguo y el de la capilla del Cementerio Municipal. Su conserje, D. Rosendo Cacás, ha convertido, con pericia y buen gusto, en un verdadero jardín nuestra Necrópolis, lugar de visita obligada para todo forastero.*"

El 1935, l'Ajuntament guixolenc el va nomenar encarregat dels jardins municipals; una plaça que l'ocupà fins l'any 1941, llevat del temps que va estar sancionat, després de la Guerra Civil espanyola, acusat de "*desafecto al régimen*", en haver estat membre del Partit Federal Català. Aquell darrer any, però, obtindria la plaça en propietat de paleta de la brigada municipal, que mantingué fins a la seva jubilació.

A estones lliures, Cacàs –que estava casat amb Gertrudis Noallas i Gordis i vivia al carrer de la Lluna– encara treballaria, en dies festius, d'acomodador al cèlebre Cinema Mundial, que regentava aleshores Jaume Ibars.

1. Retrat de Rossend Cacàs Fors

2. Rossend Cacàs, uniformat de conserge a l'entrada del cementiri

CACÀS NOALLAS, Angelita

(Sant Feliu de Guíxols 1908 – 1998)

053

Destinada al poblet d'Urús, a la Cerdanya, per ser considerada contrària al règim de Franco, en retornar regentaria la botiga La Gran Moda.

1

Mestra auxiliar.

Filla del conserge del cementiri Rossend Cacàs i Fors →, a qui ajudà en la seva joventut com a taquillera del Cinema Mundial, i de Gertrudis Noallas i Gordis, mestressa de casa, l'Angelita va ser mestra auxiliar de les Escoles Nacionals, amb seu a la casa Llagustera del passeig del Mar, a començament de la dècada dels anys trenta, i també un cert temps del col·legi Cor de Maria del carrer de la Creu.

En esclatar la Guerra Civil espanyola l'any 1936 –sempre seguint la versió oral explicada pels seus familiars, el doctor Benet Julià i Figueras → i Pili Guirado–, va fer classes a l'escola de Santa Cristina d'Aro, on s'havia anat a refugiar amb la seva família. Allà, hi passaria tres anys de la seva vida, per retornar a Sant Feliu un cop acabada la guerra. Malauradament, les noves autoritats educatives de l'època varen decidir destinar-la, com a mesura de càstig, a l'escola nacional d'Urús, a la comarca de la Baixa Cerdanya, molt a prop d'Alp i ben lluny, doncs, del seu entorn familiar. La sanció es fonamentava en el fet que tant el seu pare, militant del Partit Català, com el seu germà Joan, regidor municipal a l'Ajuntament guixolenc per la CNT el 1937, s'havien destacat com a elements contraris al nou règim.

A començament dels anys quaranta, l'Angelita va deixar l'escola de la petita població de la Cerdanya, per tornar definitivament a casa seva. Fou aleshores quan es va casar amb el comerciant Esteve Figueras i Alegrí →, propietari de la cèlebre botiga La Gran Moda, del carrer Maragall. D'aquesta manera, amb l'arribada del turisme dels anys cinquanta, l'Angelita es dedicà exclusivament a regentar amb el seu marit aquest negoci, que transformaren en un modern establiment de perfumeria, llanes, merceria, joguines i objectes de regal. Hom coneixeria aquesta botiga popularment, per la gran quantitat d'articles que es penjaven a la façana, cosa que els obligava a treure'ls en acabar la jornada, com a *can Penja-i-despenja*, i també amb el nom popular de *can Tresineta*.

2

3

1. Fotografia d'Angelita Cacàs Noallas

2. Angelita Cacàs fotografiada amb els alumnes de les Escoles Nacionals a la casa Llagustera (c. 1935)

3. La mestra auxiliar Angelita Cacàs, a la dècada dels anys quaranta

CALVET COSTA, Felip

(Sant Feliu de Guíxols 1920 – Barcelona 1999)

054

Considerat un patriota català, va lluitar tota la seva vida perquè no es perdés en l'oblit la memòria del president guixolenc Josep Irla.

Polític. Fill del matrimoni format per Jaume Calvet i Homs, natural de Caldes de Malavella, i d'Irene Costa i Pons, de Darnius, establerts a Sant Feliu l'any 1906, que més tard regentarien la Fonda de Sant Elm del carrer Maragall, en Felip esdevindria en la seva adolescència un excel·lent estudiant i actiu catalanista, particularitats que el portaren ben aviat a presidir la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC) a Sant Feliu, com també la delegació de l'organització a Girona. Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) seria mobilitzat i enviat al front, on va fer de portalliteres a primera línia, fins que fou ferit a la batalla de l'Ebre, concretament a la serra de Pàndols. Exiliat a França a començament del 1939, va ser internat als camps de concentració de Prats de Molló i d'Argelers, d'on pogué fugir més tard.

A la ciutat de Montpeller es va poder acollir a la Residència d'intel·lectuals catalans de la Fundació Ramon Llull que tenia per objectiu salvaguardar la cultura catalana i organitzar, d'aquesta manera, els serveis assistencials entre els refugiats republicans. Allà va poder fer els estudis superiors universitaris (llicenciatura de Lletres), i conegué i es relacionà amb personalitats de gran prestigi de la cultura i la política catalana. Malgrat això, la manca de recursos econòmics que patia el va fer decidir d'acceptar l'oferta del president de la Generalitat de Catalunya a l'exili, el també guixolenc Josep Irla i Bosch →, que regentava un negoci de venda de taps de suro, per tal que representés els seus productes manufacturats. Fou a partir d'aquest moment que va néixer una col·laboració estreta entre Josep Irla, Felip Calvet i la Generalitat a l'exili.

L'any 1946, Calvet es va casar amb Teresa Rovira, filla d'Antoni Rovira i Virgili (aleshores president del Parlament català a l'exili), i també en aquesta època s'introduïa en el món del xampany com a tècnic qualificat; tot això, sense deixar de banda el negoci del suro i els afers polítics que concernien el president Irla. A més a més, després de la seva dimissió com a president de la Generalitat de Catalunya per motius de salut, i quan ja havia recaigut la presidència en Josep Tarradellas, Felip Calvet continuà mostrant fidelitat política cap al seu màxim representant i la institució que representava. La seva vida pública fou un exemple de continuada lleialtat envers Catalunya i el seu govern democràtic; una vida plena d'ideals i solidaritat contrastada.

Felip Calvet va ser un patriota català que va lluitar tota la seva vida perquè no es perdés en l'oblit la memòria del president guixolenc Josep Irla i Bosch.

1. Felip Calvet en una conferència sobre el president Irla, a Sant Feliu

2. Retrat de Felip Calvet Costa

3. Felip Calvet en un acte patriòtic de reconeixement al soldat desconegut

CALVET PASCUAL, Agustí

(Sant Feliu de Guíxols 1887 – Barcelona 1964)

Escriptor il·lustre, demostrà al llarg dels anys –especialment durant la postguerra– una apassionada fidelitat envers la nostra llengua.

Periodista i escriptor.

De família benestant, els seus pares, Josep Calvet i Daltabuit i Enrica Pascual i Baguer (germana del mestre d'obres Pere Pascual i Baguer →) varen traslladar-se cap a Barcelona quan l'Agustí comptava només sis anys d'edat (1893). Allà cursaria els seus primers estudis al col·legi dels jesuïtes (1896) i, set anys després, ingressaria a la universitat barcelonina, on inicià estudis de Dret (1903), que poc després abandonà per matricular-se a la carrera de Lletres. El 1908, ja llicenciat, estudià Filosofia a Madrid, etapa que combinà amb una estada de quatre mesos a París, on realitzaria estudis filosòfics.

1. Agustí Calvet assegut a l'espigó del moll (c. 1960)

2

3

L'any 1910, Agustí Calvet va entrar a la redacció del diari *La Veu de Catalunya*, en el qual començà a signar els articles amb el pseudònim de *Gaziel*. En iniciar-se la Primera Guerra Mundial (1914), *Gaziel* –que es trobava aleshores a París ampliant els seus coneixements– va aprofitar per escriure sobre els primers esdeveniments d'aquella contesa. Aquests articles, refusats per *La Veu de Catalunya*, foren publicats a *La Vanguardia* i tingueren gran ressò, motiu pel qual fou enviat immediatament a París com a corresponsal del diari, i d'aquesta manera es convertiria en un dels periodistes més celebrats i llegits del país.

El 1915 publicà *Diario de un estudiante en París*, volum que fou seguit per *Narraciones de tierras heroicas* (1916), *En las líneas de fuego* i *De París a Monastir* (1917). De retorn a Barcelona fou nomenat redactor en cap de *La Vanguardia* (1918), i aquell mateix any publicà *El año de Verdún*.

La dècada dels anys vint seria molt profitosa per a l'escriptor i periodista guixolenc. Nomenat codirector d'aquell diari barceloní (1920), publicà un recull d'articles que havia escrit com a corresponsal a la Conferència de Gènova (1922), inicià la col·laboració amb el diari madrileny *El Sol* (1925) i, l'any següent, edità *Hores viatgeres* (1926).

El 1933 va ser nomenat director únic de *La Vanguardia*. Sota el seu guiatge, el diari es convertiria en el més prestigiós i de major tirada editorial de la Península. L'inici de la Guerra Civil va forçar-lo a exiliar-se a l'estranger. El 1940 va tornar a Espanya i s'instal·là a Madrid, on fou gerent de l'editorial Plus Ultra. Allà va escriure llibres de memòries i viatges en català que obtingueren molt d'èxit de crítica i públic: *Una vila del vuit-cents* (1953) i *Tots els camins duen a Roma* (1958).

De retorn a Barcelona, i un cop jubilat de l'editorial madrilenya, *Gaziel* continuà escrivint. En aquells anys

4

2. Retrat del periodista Agustí Calvet "Gaziel"
 3. La platja de Sant Feliu vista des del Fortim (1889-1893)
 4. Gaziel amb la seva família a Barcelona
 5. Agustí Calvet fent un discurs durant una vetllada literària

apareixerien els volums *Castella endins* (1959), *Portugal enfora* (1960), *La península inacabada* i *Seny, treball i llibertat* (1961); i dos anys després s'edità *Sant Feliu de la Costa Brava* (1963).

Agustí Calvet “Gaziel”, que en els seus inicis com a escriptor havia estat considerat per un sector de la societat civil poc favorable al catalanisme pel fet d'escriure i dirigir un diari en castellà, va demostrar al llarg dels anys –especialment els anys foscos de la postguerra– una apassionada fidelitat envers la nostra llengua. D'ençà de la prohibició d'escriure en català dictada pel règim franquista, Gaziel no escriuria ni un sol mot en castellà, consagrant el seu esforç a divulgar la nostra parla.

CALVET PASCUAL, Enric

(Sant Feliu de Guíxols 1884 – Barcelona 1976)

056

Fundador de la Societat Radiotelegràfica i de Ràdio Club Catalunya, fou també director tècnic de l'emissora Ràdio Catalana.

Químic, farmacèutic i fundador de la Societat Radiotelegràfica de Catalunya.

Menys conegut que el seu germà Agustí Calvet i Pascual (Gaziel) →, Enric Calvet es distingiria per la seva gran aptitud per a la ciència. En traslladar-se amb la seva família a Barcelona l'any 1893, estudià el batxillerat i es llicencià en Farmàcia el 1906, i més tard, el 1913, en Dret. Allà va dirigir un laboratori per a l'ensenyament de la física, la química i l'electricitat, activitat que compaginà amb les classes de tècnica industrial, exercint de professor de màquines i electrotècnica a l'Escola Industrial de Vilanova i la Geltrú, i també de Terrassa, entre els anys 1916 i 1928.

L'any 1917 es doctorà en Farmàcia amb una tesi sobre la urobilina, i a partir de 1928 passà a impartir classes de química orgànica Industrial, química inorgànica i metal·lúrgia a l'Escola Industrial de Terrassa, a més de química i ciències a l'Escola de Directors de la Indústria Química de Barcelona, i també d'electrotècnica a l'Escola Superior d'Agricultura.

Calvet seria un dels principals introductors de la radiodifusió a Catalunya (1921). Fou fundador de la Societat Radiotelegràfica i de Ràdio Club Catalunya, com també director tècnic de l'emissora Ràdio Catalana (EAJ-13). Al mes d'octubre de 1925, i després que es constituís l'Asociación Española de Aficionados a la Radiotecnica (EAR) –posteriorment secció espanyola de la Internacional Amateur Radio Unión (IAURU)–, Calvet va fer una conferència sobre radiocomunicació a la sala Mozart de Barcelona, on, per mitjà d'altaveus, el públic va poder escoltar els senyals pendulars i l'hora oficial de París i de la ciutat alemanya de Nauen, a prop de Berlín.

Enric Calvet, que estava esposat amb Mercè Viladomat i Villanueva, ocupà el càrrec de vicesecretari del Col·legi de Doctors de Barcelona, i col·laborà assiduament amb articles científics al diari *La Vanguardia*, entre els anys 1924 i 1936. Vicepresident de la Societat Astronòmica de Barcelona, de la qual va ser membre fundador l'any 1910, fou també soci de la Sociedad Astronómica de España y América i soci d'honor de l'agrupació astronòmica ASTER.

Finalment, fou autor de dos llibres sobre química i astronomia: *Prácticas de química orgánica* (1921) i *Iniciación a la observación astronómica visual y fotográfica* (1968).

1. Vista de conjunt de la transmissora EAR-1

CALZADA CARBÓ, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1878 – Madrid 1965)

Mestre en gai saber i premi Álvarez Quintero, la seva carrera literària seria coronada amb més de cent premis, dels quals, dotze flors naturals.

Poeta, escriptor i dramaturg. A l'edat de divuit anys, Calzada va abandonar Sant Feliu per anar cap a Borriana, a la comarca de la Plana Baixa, a la província de Castelló, on els seus pares, Josep Calzada i Rifà –que arribaria a ésser alcalde d'aquella població– i Antònia Carbó i Gruart, regentaven un important negoci de conserves i d'exportació de fruites. A la ciutat de València va estudiar el batxillerat, i, un cop enllestits els estudis, va viatjar per tot Europa –París, Roma, Londres, Viena, Brussel·les, etc.–, on descobrí els ambients literaris de l'època.

De retorn a València, i mentre treballava amb el seu germà Antoni en l'establiment familiar, ampliat més tard a les ciutats d'Algemesí (Ribera Alta) i Sevilla, va començar a escriure, i, als dinou anys d'edat, obtingué el seu primer premi. Això seria l'inici d'una activitat literària que li reportà grans èxits, perquè d'ençà d'aquest moment aconseguiria nombrosos premis i flors naturals: Borriana (1901), Alcoi (1902), premi de la Reina Regent, a Girona (1902), València (1905), Buenos Aires (1910) –on, amb diferents signatures, aconseguiria set dels onze premis que s'adjudicaven–, Sant Sadurní d'Anoia (1911), premi del president del Consell de Ministres, a Huelva (1911), premi Rei Alfons XIII, a Granada (1912), de la Diputació de Huelva (1912), Perpinyà (1913), i un llarg seguit de distincions que el feren excel·lir en la categoria de poeta notable. L'any 1914, en haver aconseguit a València i per tercera vegada la flor natural al Teatre Principal, li fou concedit el títol vitalici de mestre en gai saber, en un acte organitzat per l'associació literària Lo Rat Penat.

Josep Calzada va sovintejar les visites a la nostra població diversos estius, ensems amb els seus pares, que varen tenir sempre una relació molt estreta amb Sant Feliu. Solien passar llargues temporades a la nostra ciutat i, de fet, la seva mare hi va morir l'any 1921 i el seu pare, el 1927. Amic íntim de Marià Vinyas i Vinyas → i de Juli Garreta i Arboix →, solia gaudir de les nits estiuenques tot fent tertúlies literàries a la seu del Casino El Guixolense. Home de caràcter impetuós però molt romàntic, va enamorar-se perdudament d'una jove titellaire i la seguí, ben embadalit, fins a Sevilla, on contragueren matrimoni. Aquest fet el va fer distanciar-se de la família, però no de la seva creació literària, que, des d'aleshores –i un cop domiciliat a Madrid en un hotelet del carrer Emilia Pardo Bazán– va abastar la novel·la, la poesia i el teatre.

El 1952 guanyaria el Premio Nacional Álvarez Quintero per la seva obra *El lazarrillo ciego*, que s'estrenaria amb molt d'èxit dos anys després al teatre María Guerrero de Madrid. Escriví també altres obres de renom com *Els forts*, premiada a Montevideo, *El regreso de Don Juan* o *La señora Torbellinos*.

Autor de la lletra de l'himne de la població de Borriana (1916) sota la partitura musical de José María Ibáñez, mestre i director de la Banda Filharmònica, esdevingué membre fundador de l'Agrupació Científica-Artística-Literària La Grillera, que va donar una notable projecció cultural a aquella ciutat.

1. Josep Calzada Carbó al seu estudi de Madrid
2. El poeta guixolenc poc després d'aconseguir el premi Alfons XIII (1912)

L'any 1960, Josep Calzada i Carbó fou homenatjat a Sant Feliu, en un acte en què es repassà la seva brillant carrera literària, coronada amb més de cent premis, dels quals, dotze flors naturals. Com a homenatge perpetu, tant a la nostra ciutat com a la de Borriana, el poeta guixolenc Calzada hi té dedicat el seu corresponent carrer.

3. Calzada Carbó en una entrevista per a la revista *Buenos Días* (c. 1960)
4. El port i la platja de Sant Feliu, que enamorava el poeta Calzada

CALZADA OLIVERAS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – Girona 1990)

058

Curador del patrimoni artístic i cultural de la Diputació, escriuria diverses obres sobre el patrimoni arquitectònic gironí.

Prevere i doctor en Teologia. De jove ingressà d'estudiant al Seminari-Col·legi del Col·lell, on va orientar els seus passos cap al sacerdoci. Compaginà els primers estudis amb la tasca de monitor d'una secció d'infants d'ensenyament primari d'aquell centre, en exercici de la qual visqué la tràgica mort de dos dels seus escolars negats pel remolí d'una gorga, un fet que el marcava per tota la seva vida.

Amb una sòlida vocació pel sacerdoci, prosseguí la carrera a la Facultat de Filosofia de la Gregoriana a Roma, i més tard ho féu a la Universitat Pontifícia de Salamanca –on anys més tard es doctoraria en Sagrada Teologia–, fins a ser ordenat prevere al mes de juny de 1936. Ocupà els càrrecs de vicari de la parròquia de Sant Esteve d'Olot i també de la de Lladó, on restaurà l'església, alhora que donà classes com a professor a l'Institut Olotí de Segon Ensenyament i fou també consiliari de les noies d'Acció Catòlica.

Josep Calzada esdevindria canonge a Girona i curador del patrimoni artístic i cultural de la Diputació provincial. A la dècada dels anys cinquanta, la pedagogia impartida al seminari per aquest catedràtic guixolenc es convertiria en la peça clau a l'hora de realitzar el canvi generacional i teològic dels nous seminaristes gironins. L'any 1975 escriuria el llibre *Las claves de bóveda de la catedral de Gerona*, al qual seguirien *Las campanas de la catedral de Gerona* (1979), *La catedral de Gerona* (1979) –publicat aquest últim per l'editorial Escudo de Oro, amb edicions en català, castellà, francès, anglès i alemany– i l'excel·lent obra *Sant Pere de Galligants i Sant Gregori, la història i el monument* (1983).

En els seus darrers anys de vida, afeblit i mig emmalaltit, encara escriuria un llibre sobre el municipi de Sant Gregori (1986) i seria coautor del volum *Història de la Diputació de Girona* (1989). Dissortadament, Josep Calzada patiria diverses depressions cap al final dels seus dies, que el portarien a llevar-se la vida llançant-se a la sèquia Monar, a la vora del carrer Canonge Dorca.

1. Josep Calzada, al centre, beneint una campana a Garrigàs (1954)

CALZADA PUIG, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1865 – 1921)

Fill del capità Cosme Calzada, va solcar mars i oceans comandant diverses naus, fins i tot durant la Primera Guerra Mundial.

Capità de la Marina Mercant. Descendent d'una família de capitans i armadors de vaixells guixolencs, fill del capità i pilot d'altura Cosme Calzada i Pons i de Gertrudis Puig i Sentí, d'adolescent va viatjar a bord de les corbetes de la família, amb les quals realitzà les pertinents maniobres navals en període de pràctiques. L'any 1891 va rebre el títol de capità de vaixell quan comptava 25 anys, i es féu càrrec immediatament d'una de les tres naus de què disposava la seva família.

Durant el darrer decenni de segle, Joan Calzada va formar part de la companyia marítima de Cosme Calzada i Pau Roldós, fins que la defunció del primer el 1898 va provocar la dissolució de la naviliera. Aleshores, amb la compra dels béns de la companyia i els corresponents convenis financers, Joan Calzada n'esdevindria l'únic propietari.

D'aquesta manera, amb el vaixell corbeta anomenat *Pablo Sensat*, realitzaria regularment diversos viatges cap a Amèrica, fins que amb la modernització de la nàutica i la proliferació dels vaixells a vapor, la seva petita companyia va perdre competitivitat.

L'any 1912 Calzada traspassà el seu negoci i es retirà a Sant Feliu. Amb l'esclat de la Primera Guerra Mundial (1914-1918), en constatar-se la manca de bons capitans de la Marina Mercant per a dur a terme les travessies, Calzada tornaria a solcar els mars comandant la nau *Isabel de Llusa*. D'aquesta manera, amb el perill que això comportava per a una nau de transport de mercaderies en temps de conflicte bèl·lic, recalà a diversos ports del Brasil i de la costa est dels Estats Units. En aquests llargs viatges, Joan Calzada comptaria entre l'oficialitat del vaixell amb el jove pilot Joan Mallol i Casanovas →, que més tard esdevindria pràctic del port de Sant Feliu.

Esposat amb Soledat Serra i Fornells, natural de Mataró, visqué al carrer Verdaguer amb les seves tres filles: Soledat, Pilar i Gertrudis.

1. El port guixolenc, lloc de partida de molts mariners i capitans
2. Retrat de Joan Calzada Puig

CALZADA RIFÀ, Fermí

(Sant Feliu de Guíxols 1862 – 1924)

Considerat un dels comerciants més importants de la població, la seva casa comercial gaudiria d'un reconegut prestigi.

1

2

Comerciant. Fill del matrimoni guixolenc format per Antoni Calzada i Cabañas i Maria Rifà i Codolà, nasqué amb un germà bessó que va morir tot just després del part. Cosí germà per part de mare de l'industrial surotaper Tomàs Brugada i Rifà →, en Fermí Calzada va continuar i ampliar el negoci de comestibles engegat pel seu avi matern, Joan Rifà i Casas, que l'any 1863 havia obert una petita botiga al carrer de Sant Ramon, a la barriada de Tueda.

Amb els anys, però, Fermí es convertiria en un dels comerciants més importants i respectats de la nostra població. D'aquesta manera, el 1890, conjuntament amb la seva mare, Maria Rifà, va fer edificar a l'extrem nord del carrer de Sant Joan una casa amb baixos per a ús comercial, a més de tres plantes pis destinades a habitatges de lloguer. En aquest indret obririen la seva nova casa comercial, amb venda a l'engròs i també al detall. Aquest negoci, gestionat amb l'ajut de la seva esposa, Calamanda Escriba, i els seus fills, Anton i Fernanda, amplià a mitjan any 1905 l'oferta de diversos productes (petroli, olis minerals, granes, fruits colonials, farines, pesca salada, etc.).

Amb un treball continuat, aquesta botiga d'ultramarins es convertiria en un dels establiments guixolencs de més prestigi de començament del segle XX, fins al punt que Calzada es consolidaria com un dels majoristes més importants de venda de vins a l'engròs de la zona, que rivalitzava amb altres comerciants de Sant Feliu com Llorenç Arxer, del carrer de la Rutlla, Llorenç Planellas, del carrer de Sant Llorenç, i Josep Irla, del carrer de l'Algavira.

Amb la seva defunció el dia 10 de setembre de l'any 1924, aquest negoci familiar tancaria definitivament les seves portes.

1. Quadre pintat a l'oli de Fermí Calzada Rifà

2. Botiga de comestibles de Fermí Calzada al carrer de Sant Joan

CAMPÀ VIARNÉS, Francesc

(Darnius 1901 – Sant Feliu de Guíxols 1939*)

Durant la repressió republicana es distingí per mostrar una actitud protectora envers els béns patrimonials i les pròpies persones religioses.

1

Alcalde. Segons el padró municipal de l'any 1924, Campà havia arribat a Sant Feliu quatre anys abans, era lampista d'ofici i s'allotjava aleshores a la casa de dispena de la família Palmada Ametller. Afilliat sindicalment a la CNT, en les eleccions de 1931 i novament en les de 1934, entre els mesos de gener i octubre, quan fou destituït el consistori per l'Exèrcit, va formar part com a regidor de l'Ajuntament republicà, en representació d'ERC. L'any 1936, en restablir-se l'anterior consistori guixolenc, Campà substituï l'alcalde Ponç Valls i Ferrer →, que, per malaltia, havia hagut de deixar la presidència (juliol de 1936), precisament en el moment en què esclatà la Guerra Civil espanyola.

Membre del Comitè Local de Milícies Antifeixistes, durant la repressió republicana es distingiria per mostrar una actitud protectora envers els béns patrimonials i les pròpies persones religioses. És provat, doncs, que tingué especial cura amb el rector mossèn Àngel Dalmau i el vicari mossèn Salvador Planella, als quals salvà la vida, com també féu amb altres sacerdots i persones creients que, sense el seu indispensable i alhora arriscat ajut, no haurien sobreviscut en aquelles greus circumstàncies. Així mateix, diversos objectes de culte propietat de l'Església, de gran valor espiritual, varen poder salvar-se gràcies a la seva decidida actuació.

A finals de l'any 1938 Campà s'allistà com a voluntari a l'Exèrcit republicà. Poc després, i amb la seva lleva, passaria a engruixir l'Exèrcit de l'Ebre, junt amb el qual, a començament de l'any 1939 seria evacuat fins a la línia de rereguarda Figueres-Capmany, lloc on, malgrat les opinions contràries d'alguns dels seus companys, prengué la decisió de tornar-se'n cap a Sant Feliu.

2

1. L'alcalde Francesc Campà Viarnés

2. L'ajuntament de Sant Feliu malmès per les bombes durant la Guerra Civil (gener de 1938)

2

Francesc Campà, d'aquesta manera, no va poder deslliurar-se de la repressió franquista. Pel sol fet d'haver estat alcalde –denunciat per guixolencs afectes al nou règim i amb pocs escrúpols–, fou pres i afusellat “per rebel·lió militar” al cementiri gironí. Aquelles mateixes armes amb què el van assassinar vilment eren les que Campà havia denunciat tant d'un bàndol com de l'altre. De manera premonitòria, havia escrit al setmanari local *La Costa Brava* al mes de març de l'any 1936 que “una arma, tot i ésser sempre un estri detestable i antisocial –més que res per l'ús injust que quasi sempre se'n fa–, en el moment que ofereix més perill és quan resta a mans d'un individu dominat per la por”.

Cinquanta-un anys després de la seva tràgica mort, el Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu, en data 7 de febrer de 1990, va batejar amb el seu nom un passatge que uneix el tram superior de la carretera de Girona, a l'inici de l'actual ronda de Ponent, amb la rambla de l'arquitecte Joan Bordàs, en recordança a una persona justa i democràtica vilment assassinada.

3. Francesc Campà treballant al seu despatx

* Afusellat al cementiri de Girona

CANAL PUIGDEVALL, Daniel

(Cornellà de Terri 1892 – Sant Feliu de Guíxols 1946)

062

Fou el primer fitxatge important d'un jugador foraster fet per l'Ateneu Deportiu, a l'inici de la seva activitat com a club.

Esportista.

Defensa i capità de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu durant l'època daurada del futbol guixolenc, quan s'aconseguí la Copa Maura l'any 1917, els quatre campionats provincials consecutius durant les temporades 1918-1922, com també el Campionat de Catalunya de Segona Categoria, disputat al camp del FC Barcelona davant l'Atlètic de Sabadell aquell memorable 9 de juliol de 1922.

Fill de Joaquim Canal i Josepa Puigdevall, de Cornellà de Terri, el de Daniel seria el primer fitxatge important d'un jugador foraster que interessés a la directiva de l'Ateneu, just a l'inici de la seva activitat futbolística. Malgrat ésser aleshores el capità de l'equip de futbol del CF Palamós, l'oferta de treball a la cooperativa de l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada i Calzada → va fer que es decidís a venir definitivament a Sant Feliu. Així doncs, Canal –que aleshores comptava vint-i-dos anys d'edat, posseïa una complexió física atlètica i tenia una bona tècnica de joc– participava ja en el primer equip de l'Ateneu a l'estiu de 1914, al costat de joves valors com Conrad Portas i Burcet →, Frederic Charles i Jou →, en Corominola (el seu primer capità), Pedrola, Blanch, Ribas o Josep Domingo, cap dels quals no superava llavors els quinze anys d'edat.

Daniel Canal estava domiciliat a la pensió que regentava Marià Palmada i Fors, a l'inici de la carretera de Girona. I, com a anècdota, podem dir que allà coincidiria a mitjan dècada dels anys vint amb el jove electricista de 24 anys, natural de Darnius i futur alcalde de la nostra ciutat, Francesc Campà i Viarnés →.

Daniel Canal combinà l'esport local amb la feina de dependent a la cooperativa de l'Ateneu. Més tard, quan va deixar d'ésser jugador actiu de futbol, pels volts de l'any 1924, arbitraria diversos partits, tant oficials com amistosos, amb equips de la nostra població.

1. El capità de l'Ateneu, Daniel Canal, amb la samarreta blaugrana

1

2

3

Anys després, i en deixar de fer de dependent de la cooperativa Sants Boada, cap a mitjan dècada dels anys trenta, es convertí en xofer d'una empresa de serveis de transports local. Casat més tard amb la guixolencs Àngela Masferrer i Albertí (germana del rajoler i autor teatral local Francesc Masferrer i Albertí →), passaria a residir al carrer de Sant Isidre, al barri de Tueda, domicili on naixerien els seus dos fills: Francesc i Victòria.

2. Cromo de l'equip de l'Ateneu Deportiu aparegut a la xocolata Pi (c. 1920)

3. L'equip de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu (1920-1922)

CANALS CIBILS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1868 – 1953)

063

El 1904 va reformar la façana de la botiga amb un disseny modernista, col·locant-hi una talla d'un ferotge drac alat amb força.

1

Comerciant. Fill del comerciant Josep Canals i Malla, natural del Papiol, a la comarca del Baix Llobregat, i de Narcisa Cibils i Gros, de Sant Feliu, heretà l'establiment de confiteria i drogueria situat al carrer Major, després de la defunció del seu pare l'any 1896. Dins el seu obrador –incloent també Josep Canals i Cibils, que aprendria directament els secrets de la pastisseria artesana elaborada pel seu pare–, s'hi forjaren un munt de bons pastissers que, amb els anys i l'experiència necessària, regentarien distingits comerços a la nostra vila-ciutat, com Jaume Vives i Puig → (can Mapa) o Plàcid Bou (can Plàcido).

Josep Canals va regentar aquest negoci sota la denominació oficial de Viuda de J. Canals, i poc després, a l'edat de trenta-tres anys, es casà a l'església del Pi de Barcelona (1909) amb Narcisca de Ormaechea i Rotllan, natural de la Jonquera, que ràpidament se situà al capdavant d'aquest establiment.

1. Josep Canals Cibils amb la seva esposa Narcisca de Ormaechea

2

El seu tarannà comercial l'havia portat a cercar una imatge de l'immo- ble d'acord amb l'activitat que s'hi generava. Així, l'any 1904, Canals va dotar aquest establiment d'una nova aparença, amb el disseny mo- dernista de la seva façana, projectada pel mestre d'obres Pere Pascu- al i Baguer →. Alhora, hi va fer col·locar a la cantonada una talla d'un espectacular drac que, amb el temps, esdevindria una icona identi- ficativa per a la ciutat i que hom coneixeria com *el drac de can Canals*.

La casa comercial de Josep Canals –qui, d'altra banda, seria nomenat adjunt del jutge municipal l'any 1919– arribaria a ésser tan cèlebre que, fins i tot, se'n feren airosos acudits, en especial aquells que fe- ien referència a “gastar-s'hi els rals”. Com la majoria d'establiments guixolencs, can Canals hauria de fer front a temps difícils de la nostra història. Així, a la dècada dels anys quaranta es faria càrrec de la seva administració Mercè Tornabells, neboda de la senyora Narcisa, que ho faria fins al tancament definitiu d'aquest establiment.

2. Botiga de can Canals, al carrer Major (1904)

CANET AUGER, Emili

(Sant Feliu de Guíxols 1876 – Barcelona 1919)

064

Editor de targetes postal locals, va fundar i dirigir la publicació de periodicitat anual *Barcelona Artística e Industrial*.

Llibreter, editor i empresari. Iniciat en el món de la cultura com a petit llibreter al carrer Nou de Sant Ramon (actual Angel Guimerà), va ésser també un dels redactors del setmanari local *La Informació* (1903-1909), que dirigia Josep Mallart i Lluch. Pels volts de l'any 1905 editaria una col·lecció de targetes postal dedicades a fàbriques de suro de Sant Feliu (Batet, Pecher, Badosa i Soler), com també a algun comerç important de la localitat (botiga de can Canals i banca de R. Valls i Martí).

Traslladat més tard a Barcelona, Canet va fundar i dirigir la publicació de periodicitat anual *Barcelona Artística e Industrial* (1907), i ampliaria horitzons editant altres guies industrials i comercials de ciutats importants de la resta de l'estat (Saragossa, Sevilla, Màlaga, la Corunya, etc.) i d'altres de l'estranger (Lisboa, Torí o Buenos Aires).

Editor actiu i perspicaç, cooperà en la creació de la revista de gran difusió estatal *España Coloniza- dora*, com també en la del diari *El Norte de África*, del qual seria el corresponsal a Barcelona. L'any 1909, a l'Exposición Hispano-Francesa celebrada a Saragossa, Emili Canet –presentat dins del con- junt d'obres, publicacions i artesanies de la Junta Provincial de Girona– va ser distingit amb la menció honorífica pel seu expositor editorial.

Com molt bé diu l'investigador local Agustí Roldós –que ha estudiat a fons els editors i fotògrafs guixolencs–, Canet esdevindria un home de negocis amb una tenacitat i voluntat de ferro. En aquest sentit, col·laboraria en la fundació de la Compañía Española de Colonización i també en la de la Compañía Española del Canal del Esla, a més de ser, a la Ciutat Comtal, un dels fundadors de la Compañía Española de Artes Gráficas i conseller de la Sociedad General Hispano-Marroquí.

1

1. Fotografia de l'entrada principal a la fàbrica Pecher

CARBONELL BOSCH, Eduard

(Sant Feliu de Guíxols 1866 – Barcelona, abans de 1929)

La seva constància, dinamisme i visió comercial van fer possible, amb l'ajut de Salvador Janer, la construcció del port.

1

Alcalde i promotor de la construcció del port de Sant Feliu.

Comerciant surer de la població, fill de Joan Carbonell i Sirés –originari de Canet de Mar i establert a Sant Feliu pels volts de mitjan segle XIX– i de la guixolenc Rosa Bosch i Cañellas, l'Eduard es va obrir camí en la indústria surotapera local com a importador i exportador de suro en general. A començament del segle XX, Carbonell va ser nomenat alcalde, càrrec que ocuparia entre els mesos d'abril de 1901 i juny de 1902. Fou durant aquest període de temps quan Eduard Carbonell, conjuntament amb l'aleshores regidor Salvador Janer i Quintà →, promouria la construcció del port comercial de Sant Feliu, una important empresa comparable –per les seves dimensions i expectatives ciutadanes– a la posada en funcionament de la companyia del tren l'any 1892.

La seva constància, dinamisme i visió comercial van fer possible que, després de diverses estades a Madrid, on s'entrevistà amb representats del Ministeri d'Obres Públiques i polítics en general, s'aproveïssin les obres del port el 13 de juny de 1902. Per aquest motiu, ambdós polítics locals serien rebuts a Sant Feliu com veritables herois de la població.

Malauradament, la delicada salut de Carbonell l'obligà a deixar l'alcaldia en mans del seu amic i coreligionari Janer. Malgrat això, però, continuà com a regidor municipal, i encara va formar part de comissions reduïdes, d'acord amb les seves possibilitats físiques. Hom suposa que anys després de col·locar-se la primera pedra al moll (1904), Eduard Carbonell, que estava domiciliat fins aleshores al carrer de Sant Domènec, abandonà la nostra ciutat (entre 1915, darrera notícia que se'n té, i l'any 1924, quan ja no surt al padró de veïns).

Sabem, però, que es va traslladar amb la seva esposa Dolors Fanol i Lloveras a Barcelona, on residien els seus fills Agustí i Eduard, amb qui va viure fins a la seva defunció. El primer fou un notable violinista de l'orquestra del Liceu, que més tard es domicilià a la ciutat de Lleida; i el segon, agent comercial col·legiat de la Ciutat Comtal.

2

1. Retrat d'Eduard Carbonell Bosch

2. Obres de construcció de l'esplanada del moll, a la punta de Llevant (c. 1908)

CARBONELL COSP, Antoni

(Sant Feliu de Guíxols 1891 – 1967*)

066

Debutà als disset anys amb la cobla Unió Guixolense, a la qual seguirien la cobla orquestrina Guíxols i els enyorats Víctors.

1

2

3

Músic instrumentista. Professor de fiscorn, trompeta i trombó (el notable compositor Enric Vilà i Armengol fou un dels seus alumnes), estudià al col·legi Vidal amb el mestre Lluís Boschdemont i tingué per companys destacats d'aula Josep Geli i Forest → i Benet Escriba i Romaguera →.

Antoni Carbonell va rebre a l'edat de set anys les seves primeres lliçons musicals de la mà del músic local Agustí Figueras i Bolívar →, i durant la seva llarga trajectòria musical (1909-1957) formaria part de les cobles i orquestres més rellevants de la nostra ciutat.

Fill del taper calongí Salvador Carbonell i Vidal, establert a la nostra població a les darreries del segle XIX, i de la guixolenc Maria Cosp i Malaret, propietària d'una botiga de vetesifils al carrer de Santa Magdalena, debutà com a músic a l'edat de disset anys amb la cobla orquestra Unió Guixolense, que hom coneixia popularment a Sant Feliu com *l'orquestra de la Punyalada*. Ho faria al costat de músics de gran vàlua com Francesc Figueres (director), Enric Pey i Bustins →, Arseni Roig i Ponsjoan →, Josep Pascual, Lluís Bustins i altres components, que amenitzarien les vetllades musicals dels nostres avantpassats entre els anys 1909 i 1928.

Esposat amb Maria Fornós i Morè (1920), oriünda de Tossa de Mar però domiciliada amb la seva família a Sant Feliu sis anys abans, passaren a residir al carrer de Santa Magdalena, i més tard al de Boera. Aquell mateix any entrà com a oficial de secretaria a l'Ajuntament guixolenc, i fou vocal de l'Associació Local d'Empleades i Funcionaris Municipals que presidia Lluís Corbera (1922). A l'administració local hi treballaria prop de quaranta anys, llevat d'un reduït espai de temps en què se'l separà del servei –un cop acabada la Guerra Civil espanyola (1939)–, per no ésser considerat *afecto al régimen*.

Íntim amic dels eminents músics i compositors guixolencs Juli Garreta i Arboix → i Josep Maria Vilà i Gandol →, durant les dècades dels anys trenta als cinquanta va formar part de les cobles i orquestres locals Sextet Jazz-Band Guixols (1928-1931), cobla orquestrina Guixols (1931-1936), Catalònia Jazz (1936) i, ja a la postguerra, de l'enyorada cobla orquestra Víctors (1939-1957), malgrat que no s'incorporaria en aquesta darrera formació fins a la temporada 1948-1949. La seva darrera activitat musical, i dins d'un estricte àmbit particular, la dedicaria a l'ensenyament de la música (fiscorn, trompeta, saxofon, etc.) a molts joves guixolencs i de la rodalia.

1. El músic Antoni Carbonell Cosp
2. Carbonell tocant la trompeta a l'orquestra Catalònia Jazz (1936)
3. La cobla orquestra Unió Guixolense, amb Carbonell dret al centre (c. 1910)

* Centre hospitalari de Girona

CARBONELL GARCÍA, Sílvia(Sant Feliu de Guíxols 1959 – 2010*) *(Vegeu puntualització sobre el personatge a la introducció del llibre)*Membre de la colla Els Merlots i del Centre Recreatiu i Esportiu Cristinenc,
és considerada una activista cultural d'aquella vila.

1

2

Activista cultural a Santa Cristina d'Aro. Filla del matrimoni guixolenc format per Carles Carbonell i Fornós i Consol García i Soler, amb domicili a la carretera de Girona, i néta del músic instrumentista Antoni Carbonell i Cosp →, féu els seus estudis primaris al col·legi de les Carmelites del carrer de Capmany. Més tard va passar a l'institut Abat Sunyer (1970) –actual IES Sant Elm–, on va cursar el batxillerat, el batxillerat superior i el COU (Curs d'Orientació Universitària) amb els professors Benet Morera i Manción →, Glòria Miranda i Vidal →, i Anna París i Cervera →, entre altres. Mentrestant, amb el recordat mestre Jaume Lloveras i Albertí →, als capvespres, feia estudis de comptabilitat comercial a les aules dels Estudis Nous (avui, CEIP Gaziel).

3

Administrativa de l'empresa surotapera Vancells & Cia., que dirigia Salvador Sabater i Janer (nét de qui fou alcalde de la vila, industrial surer i promotor del port de Sant Feliu Salvador Janer i Quintà →), la Sílvia es va distingir en la seva joventut, a la dècada dels anys vuitanta del segle passat, com una destacada activista cultural del poble de Santa Cristina d'Aro. D'aquesta manera, i unida a un grup de joves cris-

1. Sílvia Carbonell García (2004)

2. La carrossa *Pluja màgica*, dissenyada per Sílvia Carbonell (1991)

3. Disseny de figurins per al vestuari dels patges dels Reis d'Orient (1982)

4. Sílvia Carbonell, als 14 anys, amb Gerard Bussot (1974)

4

5

tinencs i d'altres de guixolencs residents o amb lligams professionals en aquella vila del Ridaura, va participar en l'organització de les cèlebres cavalcades dels Reis d'Orient (1981-1985), dissenyant amb el seu xicot –i més tard marit– el tron reial de Ses Majestats que s'instal·lava al davant del que avui és l'antic ajuntament, a la plaça de Mossèn Baldiri Reixac, com també el vestuari dels reis, patges i soldats en dues ocasions –els anys 1982 i 1993–.

Membre fundadora de la colla carnavalesca Els Merlots de Santa Cristina (1982-1992), agrupació carnavalesca continuadora d'aquelles velles associacions de la vila com la Penya Els Tranquils (1930-1936), o la de l'Avi Rosés, es va encarregar de dissenyar nombrosos vestuaris per a les desfilades d'aquella agrupació, alhora que va confeccionar i codirigir diverses carrosses amb Josep Camús i Ferrer, Aurora Pou, Manel Pereira i Torres, Montserrat Sala i Albertí i Gerard Bussot, que els valgueren nombrosos premis a les desfilades de Sant Feliu de Guíxols, Platja d'Aro i Olot: *El tren petit* (1982), el vaixell *El Temerari* (1983), l'autobús anglès *The Merlot's from London to Platja d'Aro* (1985), *Merlot's Star* (1988) –la carrossa-escenari que va marcar un canvi important en el desenvolupament del disseny del Carnaval a la vall, en introduir per primer cop elements innovadors com el foc, el trencadís de miralls, plomes i lluentons–, l'ocell *Bec d'or* (1989), on es passà a treballar ja amb elements mòbils, o l'aranya gegant *Lady Chapeau* (1990) i el cavall alat *Pluja màgica* (1991), ambdues carrosses amb mecanismes amb moviment accionats per mecànica hidràulica.

Durant aquells anys, Sílvia Carbonell també va formar part del Centre Recreatiu i Esportiu Cristinenc (CREC) –precisament als primers temps de la seva fundació, en què era presidit per Narcís Callicó i Vidal– col·laborant en les seccions de futbol –quan l'equip cristinenc encara jugava al camp de les escoles–, de cinema per a mainada i de teatre. Amb aquesta última, va representar diverses vegades amb l'agrupació Germanor Cristinenca *Els Pastorets* (1982-1987) a la sala de festes de la zona esportiva municipal, sota la direcció primerament de Francesc Esteve, i més tard d'Àngel Sala (conegut com *Saleta*).

Esposada a l'església de Romanyà de la Selva amb el també guixolenc Gerard Bussot i Liñón (1983), de professió delineant a l'Ajuntament cristinenc, la Sílvia va treballar als darrers anys de la seva vida al Centre d'Atenció al Client (CAC) de la companyia d'aigües potables Aqualia de Santa Cristina d'Aro, i esdevingué una de les persones –per la seva feina i dedicació– més conegudes de la població.

5. Casc del cap de la Cavalcada de Reis (1985)
6. Patges dels Reis d'Orient amb els vestits dissenyats per la Sílvia (1983)
7. Retrat de Sílvia Carbonell García (1991)

* Centre hospitalari de Girona

6

7

CARDONER MOLINAS, Laureà

(Sant Feliu de Guíxols 1891 – Colònia La Farga Lacambra, Masies de Voltregà 1957)

L'estil personal que caracteritzava les seves interpretacions el convertí en un dels actors locals més populars de teatre.

Actor de teatre. Durant el segon decenni del segle XX, Laureà Cardoner –conegut popularment com *Laureano*– esdevingué un dels actors més populars del teatre aficionat de la nostra ciutat. Les seves actuacions emocionaren un públic embadalit, no tan sols pel sentiment que transmetia en interpretar els personatges, sinó també per la seva seguretat en escena, l'estil personal i l'humor i espontaneïtat que caracteritzaven les seves interpretacions còmiques.

Fill de Joan Cardoner i Reynal, nascut al municipi de Cantallops, i de Ramona Molins i Muntaner, de Sant Feliu, en Laureà –que era administratiu en una fàbrica surera de la ciutat– va formar part entre els anys 1909 i 1932 de les agrupacions locals de teatre més representatives de la població, tant com a actor com també director: secció dramàtica de l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada, Agrupació Talia, Agrupació Fontova o Agrupació Romea. Actuà al costat d'actors aficionats de gran vàlua com Espígol, Serrats, Soto, Josep Blanch, Josep Molins, Joan Isgleas, Narcís Ribot i Vila →, Benet Escriba i Romaguera →

o Miquel Ros i Massa →, que representarien al llarg de nombroses temporades les millors obres de teatre a la ciutat.

Laureà Cardoner sobresortí en diverses obres ben interpretades i reeixides, com les titulades *Joventut del príncep* (1918), *La pubilla* (1919), *Passional* (1919), *Maria Rosa* (1921), *El triomf de la carn* (1921), *El drac* (1921), *Déu hi fa més que nosaltres* (1927), *La bona gent* (1931), etc.

L'any 1932, Cardoner, conjuntament amb la seva esposa Sàlvia Blanch i Bou –germana de la dona de l'hotelier Miquel Murlà i Bosch → i els seus tres fills, Enric, Maria i Miquel, tots nats a Sant Feliu, varen traslladar-se a Barcelona, on Laureà va treballar d'escrivent a Industrias Tibidabo, del ram de la metal·lúrgia.

Finalitzada la Guerra Civil espanyola (1939), la família Cardoner va decidir establir-se a la Colònia La Farga Lacambra, on, a més de continuar treballant de comptable a la foneria de coure d'aquell indret –més tard ampliada amb productes derivats de l'energia elèctrica–, va poder organitzar i dirigir, amb molt d'èxit i satisfacció, un elenc teatral que actuaria durant molts anys en aquella població de la comarca d'Osona.

1. L'actor aficionat Laureà Cardoner Molinas
2. Laureà Cardoner en el bateig d'un seu nét

Amb un tarannà innovador, aconseguiria que Platja d'Aro es convertís en una de les destinacions més sol·licitades pels turistes.

1

Filatèlic. Alcalde de Castell-Platja d'Aro. El seu pare, Joaquim Cargol i Juncà, nascut al municipi de la Selva de Mar, a l'Alt Empordà, i carnisser d'ofici, es casà amb la guixolencina Maria Pérez i Galceran, s'establí a Sant Feliu l'any 1912 i hi obrí una carnisseria al carrer Major.

En Joan s'inicià de jove en la filatèlia, realitzà estudis sobre la història postal local, com també dels mata-segells i carteries de la demarcació provincial, i fou cofundador i redactor del setmanari *Signo* (1941-1962), a més de publicar nombrosos articles en revistes filatèliques com *El Eco* i *Revista de Filatelia*.

L'any 1958, Cargol –que aleshores era un reconegut hotelier– prendria possessió de l'alcaldia de Castell-Platja d'Aro. El seu tarannà dinàmic i innovador, no mancat de certa oposició i crítica, afegit a la consolidació del turisme i el creixement de la població durant els vint anys que ocupà el càrrec d'alcalde, definiren el seu mandat. Així, la dècada dels anys seixanta seria de gran transcendència per a Platja d'Aro, que es convertí, a nivell internacional, en una de les destinacions més sol·licitades pels turistes.

D'altra banda, Cargol proposà una mancomunitat de municipis de la Costa Brava (1962) –que no prosperà– entre les poblacions de Sant Feliu de Guíxols, Santa Cristina d'Aro i Castell-Platja d'Aro, per tal d'unificar serveis bàsics i crear una important àrea comercial i turística. Fou aleshores quan va esdevenir un dels alcaldes més prestigiosos de les poblacions turístiques gironines, amb propostes com el concurs *El amor se cita en Playa de Aro*, engegat l'any 1964, que consistia a sortejar una setmana de vacances a la població, amb les despeses pagades, a cinquanta parelles de diferents nacionalitats, vint-i-cinc de les quals havien d'haver-se casat durant l'any i, les restants, que complissin les seves noces d'argent.

Sens dubte, amb aquell concurs es realitzaria una labor de promoció positiva per al municipi. Això, afegit a l'agermanament de dues parelles de Terol i de la ciutat italiana de Verona, simbolitzant l'amor encarnat amb els famosos amants de Terol i Romeo i Julieta, acabarien de situar Platja d'Aro en el mapa com una de les destinacions turístiques més conegudes. Cargol aconseguiria ésser nomenat el 1971 alcalde de l'any, i, poc després, Amable del Turismo 1972. A banda d'això, compaginaria l'alcaldia amb la gerència de la Comunitat Turística de la Costa Brava i la presidència de la Secció Econòmica del Sindicat Provincial d'Hostaleria i Turisme (1971). Des d'aquest càrrec, demanà captar nous corrents turístics, com també la prolongació de la temporada a la Costa Brava, i alhora proposava assistir a certàmens internacionals per oferir els serveis turístics gironins. L'any 1974 li fou atorgada la medalla d'or d'Hostaleria.

El 1978 Joan Cargol es veié obligat a deixar l'alcaldia. Des d'aleshores, es dedicà a la seva gran passió, la filatèlia. Darrerament havia estat portaveu de la Federació Espanyola de Societats Filatèliques, i el 1999 fou distingit amb la medalla Pedro Monge, edició 1996, per l'Asociación Hispánica de Publicistas Filatélicos.

2

1. Fotografia de Joan Cargol Pérez

2. Els exalcaldes Joan Cargol, Pere Alberti i Manel Vicens, amb Vicenç Gandol, en la celebració del seu centenari (1991)

CARLES MAIMÍ, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1896 – 1959)

070

Amb unes condicions físiques excepcionals, arribaria a carregar-se al damunt de les espatlles fardells de fins a 204 kg.

Camàlic. De família originària de Solius per part paterna (el seu pare, Grau Carles i Cané, s'havia establert a Sant Feliu a les darreries dels anys vuitanta del segle XIX), s'esposà l'any 1893 amb Consol Maymí i Gelpí, natural de Tossa de Mar però resident a la nostra població.

En Joan –conegut popularment amb el motiu d'*en Vint-i-dos*, en referència al nombre de fills que havia tingut una seva avantpassada–, es convertiria en un dels camàlics o carregadors de bales o “fardos” (el castellanisme que s'emprava a l'època) de suro més populars de Sant Feliu, per la seva entrega, força física i bon caràcter.

Amb unes condicions físiques excepcionals i unes espatlles tan amples “com una calaixera”, en Joan formava part d'una colla de *camàlics de terra* encarregats de repartir les mercaderies cap als magatzems i les fàbriques de suro, i que es diferenciaven dels anomenats *camàlics de port*, encarregats dels treballs de càrrega i descàrrega dels vaixells a la zona portuària. Durant anys, en Joan Carles va carregar

a les seves esqueses fardells de suro d'una mitjana de 80 kg, quan no eren els de jute, que pesaven 180 kg, o els de pasta de paper, que podien arribar fins i tot als 204 kg per fardot i eren bastaixats cap a les fàbriques de ca l'Estrada i Girbau, la vídua Romà o can Sibils.

La tècnica que emprava en Carles per carretejar aquestes paques al cim de les carretes, que posteriorment eren traginades cap a les respectives fàbriques, amb una aparença de no massa esforç físic, el situaren com un dels homes més forts que hi ha hagut mai a la nostra població. La seva popularitat com a camàlic extraordinari fou tan reconeguda que, segons conten, vingueren carretejadors de Palamós per conèixer la manera com estibava els fardells.

Es casà amb Adela Torondel i Martínez, natural de Barcelona, amb qui afilà una nena anomenada Soledat i visqué al carrer de Zorrilla durant molts anys. Home senzill i bondadós, li agradava fer la sana broma de dir que no havia estat nomenat Sant Pare de Roma –en referència a Joan XXIII– per tan sols un número.

1. Retrat de Joan Carles Maimí (1938)

2. Camàlics descarregant fardells de suro dels vaixells a la platja

CARMONA LÓPEZ, José

(Melilla 1924 –Sant Feliu de Guíxols 1978)

071

Propietari i patró de tres barques, durant la seva presidència a la Confraria de Pescadors es construïa la llotja lateral del port.

Pescador. President de la Confraria de Pescadors de Sant Feliu. Fill de família de pescadors amb embarcació pròpia originaris de Castell de Ferro (Granada), els seus pares, José Carmona Rodríguez i María López López, se n'anaren per feina a Melilla, on va néixer ell.

A la primerenca edat de vuit anys, José Carmona començà a feinejar a la mar, però poc temps després diverses dificultats socials i econòmiques van forçar la família a retornar a la seva població nadiua, on en José va ésser criat aleshores per la seva àvia materna, coincidint amb els durs anys de la Guerra Civil espanyola. En acabar la guerra, la família es traslladà a Barcelona amb els seus fills José, Antonio, Francisco i Miguel –el seu pare s'havia esposat novament amb la seva cunyada Fernanda, en haver mort la primera esposa en el part del segon fill–, i pels volts de l'any 1941 arribaren a Sant Feliu, on naixerien la Maria i l'Alberto.

Entrat en edat de quintar, el jove José va anar a fer el servei militar per la Marina a Cartagena, per passar més tard a mariner de l'Ajuntament de Marina de Sant Feliu, situada al carrer Major, a les ordres de l'ajudant militar Julián Zugandí Arrinda →, un sergent i l'administratiu Nicolás López de Lerma, que seria pare del futur guixolenc diputat a Corts Josep López de Lerma i López →.

Acabada la vida militar, Carmona va treballar amb els seus dos germans, Antonio i Francisco, com a pescador a bord de la teranyina *Montjoi*, propietat de l'industrial surotaper Eduard Payró. L'any 1962, José Carmona es va treure el títol de patró de barca i va comprar a Payró la teranyina en què feinejaven. D'aquesta manera, ja com a patró, juntament amb el seu germà Francisco com a segon patró, amb l'Antonio com a motorista, i dotze mariners, iniciarien una activitat professional que els portaria, amb el temps, a comptar amb una prestigiosa flota pesquera: *Hermanos Carmona*, que era l'antiga teranyina *Cap Norfeu* del port de Roses, el bot auxiliar *Carmona* i la *Montjoi II*, de nova construcció, feta a Barcelona l'any 1976.

José Carmona va viure a cavall de dues èpoques ben diferenciades per als que es dedicaven a l'art de la pesca. En la seva adolescència i joventut, va conèixer importants períodes de temps d'inactivitat pesquera, especialment a l'hivern, quan les teranyines no sortien fins ben entrat el bon temps, fet que els obligava a treballar en diverses feines del port, com la descàrrega de vaixells o, fins i tot, com a operaris o camàlics de fàbrica de suro. I més tard, en canvi, va viure l'època de la modernització de les barques de pesca, amb potents motors i aparells com el radar, que modificarien la manera de laborar d'aquells pescadors.

Pescador destre, en José va participar representant la nostra població en nombrosos concursos de competició marinera organitzats pel Sindicat Provincial de Pesca (Sant Feliu, Palamós, l'Escala, l'Estartit, Llançà o Roses), en què va confeccionar tot tipus de nusos mariners, costures de caps, reparació de reixat i malles, etc.

D'ençà de l'any 1970 i fins a mitjan 1978, Carmona presidiria com a patró major la Confraria de Pescadors de Sant Feliu. Durant la seva presidència, amb un total de 180 pescadors associats, es construiria la nova llotja del port (1974) –situada al marge dret de l'entrada portuària, i adjacent al varador de can Carré–, la qual cosa significaria una de les millors més importants per al desenvolupament comercial i social de la flota pesquera guixolenc. En el seu darrer any de patró major (1978), la flota pesquera de Sant Feliu comptava amb un total de 15 teranyines, a més d'algunes vaques i barques petites.

1. José Carmona López

2. Processó de la Verge del Carme (anys cinquanta)

3. La teranyina *Hermanos Carmona*, ex *Cap Norfeu* de Roses (anys setanta)

CARRÉ PUGNAU, Francesc

(El Port de la Selva 1916 – Sant Feliu de Guíxols 1998)

Aprengué del seu pare l'ofici de mestre d'aixa, i construí el seu primer balandre, amb gran enginy, a l'edat de divuit anys.

Mestre d'aixa.

Els seus pares, Pere Carré i Quintana, natural de l'Escala, i Blanca Pugnau i Puig, del Port de la Selva, varen domiciliar-se a Sant Feliu amb els seus fills, Francesc i Teodor, pels volts de l'any 1918. En fer-ho, van anar a residir a la travessia de Sant Isidre, on naixeria més tard el seu darrer fill, Conrad. Inicialment, el seu pare va treballar a les drassanes Mallol com a mestre d'aixa, però, en inaugurar-se el varador al port guixolenc l'any 1935 (Ordre Ministerial de 21-2-1935), esdevindria des d'aleshores l'encarregat de l'empresa Varaderos y Anexos S.A., una societat fundada a Barcelona dos anys abans, destinada a la instal·lació i explotació d'escars.

El jove Francesc, que va aprendre l'ofici de mestre d'aixa de la mà del seu progenitor –militant, aquest, del Partit Comunista de Catalunya a Sant Feliu–, s'introduí ben aviat en l'ambient sindical de l'època. Nomenat secretari del Sindicat d'Oficis Diversos de la UGT (1936), del qual formava part el seu pare com a vocal, fou també secretari de finances de les Joventuts Socialistes Unificades (Comitè del Radi de Guíxols), que gestionava el secretari general Ventura Pujol.

Durant la Guerra Civil espanyola, en Francesc fou mobilitzat al front, igual que ho seria més tard el seu germà Teodor, que hi perdé la vida. A la població de Campillo, a Terol, seria ferit i fet presoner, i posteriorment deportat a un camp de concentració on va romandre un temps. Alliberat el 1940, passà al Port de la Selva, on havien anat a residir la seva mare i el seu germà Conrad, després de la mort del seu pare en un bombardeig al carrer del Carme de Girona. A l'Escala va treballar un parell d'anys com a mestre d'aixa, fins que varen tornar a Sant Feliu, a mitjan dècada dels anys quaranta, on s'integrà a la plantilla oficial del "varadero", que dirigia en Panxo Mayor.

Encarregat posteriorment de gestionar aquell negoci, que, des de la seva implantació i fins a la dècada dels anys setanta, seria l'única instal·lació d'aquestes característiques que hi havia entre la costa gironina i la part nord de Barcelona, en Carré tindria cura de la neteja, reparació i manteniment de tot tipus de vaixells d'esbarjo, teranyines, vaques i creuers. Per aquest motiu, gran quantitat de barques solien acudir-hi regularment des dels ports de Roses, el Port de la Selva, Llançà, Palamós i Blanes per tal que les posessin a punt.

Aquestes instal·lacions s'ampliarien, primerament, al desembre de 1960 amb la concessió feta per la Dirección General de Puertos y Señales Marítimas, i posteriorment, a inicis dels anys setanta, quan Carré va fer importants reformes per tal de donar servei a embarcacions de més envergadura. D'aquesta manera, es construí un nou magatzem de serra i maquinària i un altre d'hivernatge per a barques d'esbarjo, amb què es donaria un nou impuls a aquesta activitat local, que encara avui continua donant servei al sector pesquer de la zona.

1. Francesc Carré Pugnau en un balandre (1934)

2. La família Carré treballant a la casassa (Teodor, Conrad, Francesc, Blanca i Pere)

3. El balandre *Genoveva* en reparació al "varadero" (1933)

CARRERÓ MASCORT, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1903 – Manresa 1983)

073

Exterior esquerre, la premsa de l'època el va considerar el davanter més perillós de tots els equips que jugaven a la lliga provincial.

1

Esportista. Jugador de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu entre les temporades 1922-1927, i també del CEIDA (Centre d'Esbarjos i Deports Atlètics), que presidia l'industrial d'origen alemany Gottfried Renz Huonner entre els anys 1927 i 1929. Fill de l'industrial surer Francesc Carreró i Remus i de Teresa Mascort i Hortal, amb domicili al carrer de Suris i fàbrica d'aglomerats al carrer Pecher, en Carreró va ser un cas força excepcional, atès que, en haver-se format a les categories inferiors de l'Ateneu, en què va demostrar la seva facilitat pel bon futbol, abandonà aquest esport i no es reincorporà a l'equip fins cinc anys després.

D'aquesta manera, als dinou anys d'edat va tornar a formar part del primer equip com a jugador exterior esquerre, la seva posició natural, tot i que per les seves notables condicions tècniques ho faria també com a exterior dret o més endarrerit. La premsa de l'època es fa ressò del seu bon nivell futbolístic: tècnica depurada, condicions físiques excel·lents, ràpid, amb control acurat de la pilota i un xut potent i col·locat.

L'any 1922, el setmanari guixolenc *Palmarium* el va considerar el davanter més perillós de tots els equips que jugaven a la lliga de la província de Girona. I fins i tot va qualificar-lo com un as del futbol, tot apuntant: *"Carreró, de actuar entre los ases del foot-ball, brillaría como estrella de primera magnitud; y afirmamos más, afirmamos que no hay Sagi-Barba ni Alcázar que puedan comparársele"*.

2

Francesc Carreró seria un dels herois que varen aconseguir guanyar el Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria al camp del FC Barcelona, davant l'Atlètic de Sabadell (9 de juliol de 1922). La victòria la va obtenir al costat d'altres jugadors com Llätzer Florenza i Rifà →, Conrad Portas i Burcet →, Daniel Canal i Puigdevall → o Enric Pey i Castelló →, entre altres. La marxa de gairebé la totalitat dels jugadors campions guixolencs a lligues estatals o estrangeres faria que Carreró jugués més tard amb altres jugadors locals com Romaguera, Máurez, Prujà, Soler, Coll o Dalmau (1922-1926).

Esposat a l'edat de vint-i-cinc anys amb la també guixolencia Liberata Boix i Delós, de vint-i-un, va seguir professionalment el negoci familiar del ram del suro aglomerat, en què es fabricava tot tipus de productes per al mercat (boies, esterilles, salvavides, salacots, fulls de suro, parquet, etc.).

Entre els anys 1955 i 1960 Francesc Carreró va formar part com a regidor del consistori municipal que presidia aleshores l'alcalde Robert Pallí i Rovira →. Més tard es domicilià a Manresa, i, després de morir-hi, les seves despulles van ser traslladades al cementiri guixolenc.

1. Retrat de Francesc Carreró Mascort

2. Tres jugadors importants de l'Ateneu: Portas, Canal i Carreró (1922)

3. Carreró lluint la samarreta blaugrana de l'Ateneu (1922)

CARRERÓ MASCORT, Santiago

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – 1983)

074

De jove va anar a Anglaterra a aprendre l'anglès i se sentí atret per la cultura, la història i les tradicions d'aquell país.

Director de l'Escola Municipal d'Idiomes. Malgrat no comptar amb la carrera oficial de mestre d'idiomes, Carreró posseïa uns coneixements molt fermes sobre la llengua anglesa. Prova d'això és la gran quantitat de guixolencs que al llarg de generacions –i fins ben entrada la dècada dels anys setanta– varen passar per les aules d'idiomes que dirigia, tant d'àmbit municipal com concertades amb entitats locals, o bé per les classes particulars que feia al seu domicili.

Germà gran del jugador de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu Francesc Carreró i Mascort →, de jove va ser enviat a Anglaterra pel seu pare, l'industrial surer Francesc Carreró i Remus, per tal que aprenguéssin l'anglès. Allà se sentiria fortament atret per la seva gent, la cultura, la història i les tradicions d'aquell país.

De retorn a Sant Feliu, Carreró va combinar el treball continuat a la gerència de la fàbrica d'aglomerats de la seva família, situada al carrer Pecher, amb l'ensenyança de l'idioma anglès, primerament particular, i més tard com a director de l'Escola Municipal d'Idiomes de l'Ajuntament, situada als baixos de l'edifici del monestir, que fou inaugurada per l'alcalde Paulí Margou al mes d'octubre de 1932.

Considerat com un catalanista a vigilar pel règim franquista (havia estat regidor municipal per Acció Catalana Republicana, i més tard per Esquerra Republicana de Catalunya, entre els anys 1934 i 1936, la qual cosa li suposà una pena de sis anys a la presó de Girona, malgrat que sortiria força abans amb llibertat vigilada), la seva pedagogia pulcra i metòdica, plena d'enginy per a motivar l'interès del seu alumnat, caracteritzaria la faceta docent d'aquest professor vocacional apassionat de la llengua de Shakespeare.

Santiago Carreró, que vivia a la carretera de Girona, estava casat amb Maria Codina Bonavia, natural de Figueres.

1. Santiago Carreró Mascort
2. La família Carreró-Codina l'any 1941

CASADEMONT MONTANER, Artur

(Palamós 1883 – Sant Feliu de Guíxols 1946)

075

Gerent de La Corchera Internacional, amb seu a Sevilla, s'associaria més tard amb comerciants surers guixolencs i també del ram de la xocolata.

Gerent de La Corchera Internacional. Industrial surotaper, fill del matrimoni palamosí format per Enric Casademont i Maria Engràcia Montaner, esdevindria director i gerent de la important companyia surera establerta a Palamós La Corchera Internacional (1919). A co-

1

mençament de la dècada dels anys vint, l'expansió industrial realitzada per aquesta empresa a Andalusia i Portugal va fer que Casademont fos destinat a la delegació de Sevilla com a gerent d'una de les seves fàbriques. D'aquesta manera, a les darreries de l'any 1921, es va traslladar cap a la capital andalusa amb la seva muller, Maria Calzada i Carbó –germana del distingit i notable poeta i escriptor Josep Calzada i Carbó →, i els seus dos fills, Enric i Maria. Durant deu anys gestionaria amb eficàcia els nombrosos afers comercials de la companyia surera fins que, pels volts de 1930, abandonà l'empresa i s'associà amb els comerciants guixolencs Josep i Antoni Serra Vicens, establerts també a Sevilla, per a la compra i venda de suro en panna.

L'any 1933, Casademont va passar a residir definitivament a Sant Feliu. Des de la nostra ciutat va continuar gestionant l'empresa surera amb Serra Vicens, alhora que va entrar en societat, l'any següent, com a soci capitalista, amb l'industrial Joan Sabater Casanovas →, que havia muntat en aquella època una fàbrica de xocolata al carrer del Mall. Amb l'adquisició de nova maquinària especialitzada a la casa Ballart de Barcelona, hom començà a fabricar la marca local Xocolata Regina.

Malauradament, aquesta associació empresarial va durar molt poc, i Artur Casademont donaria per finalitzada la seva participació en aquesta companyia l'any 1935, any en què es retirà de pràcticament tots els seus afers comercials.

1. Retrat d'Artur Casademont Montaner

CASAGRAN BATLLE, Josep

(Palafrugell 1899 – Sant Feliu de Guíxols 1977)

076

Defensa de l'Ateneu Deportiu, la seva incorporació seria un valuós reforç per a l'eix defensiu d'aquell equip guixolenc.

1

Esportista. Iniciat en el futbol a la seva població de Palafrugell, quan comptava setze anys d'edat es va traslladar a Sant Feliu. A la nostra ciutat va treballar a la casa Simó Ararà com a esparter artesanal, mentre que en les seves estones de lleure es dedicà amb passió a l'esport que més li agradava: el futbol.

L'Ateneu Deportiu de mossèn Sants Boada va comptar immediatament amb un valuós reforç que, al costat de Conrad Portas i Burcet →, Daniel Canal i Puigdevall → i Llätzer Florenza i Rifà →, ajudaria a constituir l'eix vertebral mig i defensiu d'aquell equip. Tots plegats aconseguirien –en Josep i altres jugadors, com Carreró, Lluhi, Pey o els germans Palahí, entre altres– els quatre títols provincials consecutius entre 1918 i 1922, com també el Campionat de Catalunya de Segona Categoria al camp del FC Barcelona, davant l'Atlètic de Sabadell, aquell memorable 9 de juliol de 1922. Casagran seria un dels pocs jugadors d'aquell potent equip que va preferir quedar-se a Sant Feliu, i acabar d'aquesta manera la seva carrera esportiva amb l'Ateneu Deportiu.

Aficionat a la música i la radiotelecomunicació, i amb la corresponent llicència expedida pel Ministerio de Comunicación y Dirección General de Servicio de Radiodifusión, Casagran es va vendre l'any 1935 la medalla d'or

1. Josep Casagran Batlle

2. Casagran amb la samarreta blaugrana de l'Ateneu Deportiu

2

obtinguda al Campionat de Catalunya per adquirir un modern aparell de ràdio marca Westinghouse.

Esposat amb Maria Corominas i Aragay, primerament amb domicili al carrer de Sant Fèlix Màrtir i més tard al de Caimó (actual de Sant Domènec), tots dos regentarien des de l'any 1939 i fins a la seva jubilació la coneguda botiga de *cal Caramelero*, propietat de Jaume Matarrodona, situada a la plaça d'Espanya (actual plaça del Mercat) fent cantonada amb el carrer de Joan Goula.

3. Equip de l'Ateneu Deportivo guanyador de quatre campionats provincials (1920)

CASALS ECHEGARAY, Martí

(Mendoza, Argentina 1903 – Barcelona 1983)

077

Lluny de l'estereotip del metge tradicional,
Casals es convertí en un personatge popular per als veïns de Sant Feliu i la Vall d'Aro.

Metge. Nat a l'Argentina, de jove va venir a Catalunya, on estudià a Igualada, i més tard cursà la carrera de Medicina a les facultats de Barcelona i Madrid (1922-1926). Tres anys després, retornà al seu país de naixença per treballar a la zona nord dels camps petrolífers de Salta, on pogué contactar amb la població indígena. Poc després, amb una experiència important en el camp de la medicina rural, Martí Casals va ser nomenat cap del Servei de Medicina a l'Hospital Carlos Ponce de Mendoza.

L'any 1934, Martí Casals va tornar a Catalunya per fer-se càrrec de la vacant deixada a Castell d'Aro pel doctor Josep Maria Rubió i Pagès →. La seva tasca professional durant més de tres dècades, lluny de l'estereotip que la gent tenia dels metges tradicionals, el va portar a ser un personatge popular entre els veïns de la Vall d'Aro (Santa Cristina d'Aro –amb els seus veïnats de Solius, Bell-lloc i Romanyà–, Castell d'Aro, Platja d'Aro i Fenals). Hom el coneixia afectuosament com *el metge pagès de la vall*.

A Sant Feliu, a més de tenir-hi la residència, obriria també una consulta mèdica al carrer Maragall, just al tram de via que s'enlaira fins a trobar el carrer de les Eres, conegut popularment com *la pujada de can Xargay* pel fet que hi havia, allà al cim, la fleca d'aquella família, que arribaria a ser molt prestigiosa.

Expert en pneumologia, Casals solia administrar, amb la col·laboració dels farmacèutics Sixt Ruscalleda i Cruzet → i el seu fill Narcís Ruscalleda i Sabater →, enginyosos tractaments mèdics i

1. Martí Casals amb la seva inseparable bicicleta
2. Retrat del Dr. Martí Casals Echegaray

3

4

5

fórmules magistrals a la gent d'aquella rodalia, precisament en uns temps en què, mancats d'antibiòtics, les pneumònies i la tuberculosi representaven la primera causa de mort.

Entre els anys 1949 i 1950, va organitzar unes estades en alguns masos de Bell-lloc per a famílies amb pacients tuberculosos. Es tractava de tenir el malalt en un paratge al més pur possible, al costat de la seva família, per fer una cura intensiva de repòs i amb un control sanitari diari, molt semblant a un sanatori de muntanya. El mas Riera d'aquest veïnat cristinenc va acollir diverses famílies guixolenques per aquestes estades.

Metge contractat per l'Hostal de la Gavina de S'Agaró, va oferir durant anys els seus serveis professionals a destacades personalitats residents en aquell establiment hotel·ler –des de persones relacionades amb cases reials europees fins a polítics nacionals, passant per actors de cinema i gent relacionada amb el món financer–.

Martí Casals, que exerciria com a metge dels pobles de la vall fins l'any 1969, també formaria part, conjuntament amb la seva filla Adela, anestesiològa, i el cirurgià Jordi Olsina, de l'equip mèdic de la plaça de toros de Sant Feliu (propietat de l'empresari taurí Javier Pascual de Zulueta i Adán →) d'ençà de la seva inauguració el 25 de juliol de 1956 i fins ben entrats els anys seixanta.

Malauradament, la malaltia de Parkinson el va fer traslladar-se a casa del seu fill Pau, a Barcelona, on passà els seus darrers anys de vida.

L'any 2002, el seu fill Pau Casals i la seva esposa Montserrat Castells varen fer donació al Museu de Sant Feliu de diversos objectes mèdics i material vari relacionat amb la professió que havia exercit el doctor Casals, amb l'objectiu de crear un espai adequat dedicat al metge rural.

- 3. El Dr. Casals curant l'actor John Wayne a Sant Feliu
- 4. Martí Casals i John Wayne en el transcurs de la visita mèdica
- 5. El Dr. Casals i el farmacèutic Sixt Rusalleda
- 6. Casals amb els seus fills, Pau i M. Lluïsa, al carrer Maragall

6

CASANOVA MIRÓ, Pilar

(Sant Feliu de Guíxols 1907 – 1997)

078

Considerada pel nombrós públic com una actriu extraordinària, hom la batejaria com *la dama de l'escena guixolenca*.

Actriu de teatre.

Filla de Josep Casanova i Galceran, natural d'Arbúcies i empadronat a Sant Feliu l'any 1901, i de la guixolenca Pepita Miró i Marsal, amb domicili al carrer de la Rutlla, la Pilar va debutar com a actriu infantil de l'Ateneu Social l'any 1921, quan comptava tan sols catorze anys d'edat. La seva passió per l'escena catalana li va fer llegir amb fruïció, i en els seus primers anys de joventut, nombroses obres teatrals d'autors de la importància de Santiago Rusiñol, Carles Soldevila, Pitarrà o Ignasi Iglésias, moltes de les quals posteriorment representaria amb èxit de crítica i públic als teatres de Sant Feliu.

Durant la dècada dels anys trenta Pilar Casanova –aleshores formant part de l'Agrupació Romea– va compartir escenari amb llegendes del teatre local com Esteve Joan Trias →, Benet Escriba i Romaguera →, Dolors Miralles i Aviñó → o Josep Jacomet i Quintana. Fou en aquest període en què es mostrà com una actriu extraordinària, en saber transmetre al públic el sentiment i emocions de les obres que representava. Per aquestes interpretacions a *La pubilla* (1929), *La bona gent* (1930), *La cançó del vell Cabrés* (1932), *La joventut passa* (1933) o *La mare* (1935), hom la batejaria com *la dama de l'escena guixolenca*.

Després de la Guerra Civil, i en no voler fer teatre en castellà, Pilar Casanova –que aleshores treballava a les taquilles del cinema Victòria (antic Catalunya)– va quedar relegada a actriu local. No seria fins l'any 1947 que tornaria als escenaris, primer de la mà de l'Esbart Artístic de la Delegación Local i, més tard, al costat de Benet Escriba, interpretant *La dida* (1949), *Gent d'ara* (1950), *Gente de bien* (1951) i *El còctel dels acusats* (1953), entre altres.

L'any 1982, i sota la direcció del cineasta amateur guixolenc Toni Ferrer i Gallego, participaria a la pel·lícula de cinema titulada *L'home i l'ofici*, que fou la seva darrera interpretació.

1. Pilar Casanova Miró

2. Pilar Casanova en un fragment de la pel·lícula *L'home i l'ofici* (1982)

3. Casanova, segona per la dreta, amb l'Agrupació Romea (c. 1934)

CASAS ARXER, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1839 – 1923)

079

Promotor del tren de Sant Feliu, a començament del segle XX fou candidat en les eleccions generals com a diputat a Corts.

1

Alcalde (s. XIX). Industrial surer i promotor de la construcció del tren de Sant Feliu. Casas fou un dels personatges més determinants en la indústria i la política local del segon i tercer terç del segle XIX, i cal considerar-lo –durant el gairebé quart de segle XX que visqué– com un dels guixolencs més influents de la nostra ciutat. De fet, poques actuacions locals, tant pel que fa a les pròpies iniciatives municipals com fins i tot a les engegades per la mateixa Cambra de Comerç de Sant Feliu i diversos comerciants locals, s'iniciaven o es gestionaven sense una consulta prèvia a Joan Casas. Era, sens dubte, un reconeixement a l'extraordinària labor realitzada en favor de la població i que, als primers decennis d'aquell nou segle, estava donant els seus fruits: la Companyia de Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona.

Fill del matrimoni benestant format per Antoni Casas i Calzada i Teresa Arxer i Busquets, va estudiar i treballar durant alguns anys a Londres, fins que va retornar a Sant Feliu per gestionar la plaça d'apoderat de la fàbrica de suro Vinyas y Cía., propietat

de Joan Vinyas, després d'esposar-se amb la neboda del seu patró, Antònia Vinyas i Vinyas, natural de la Jonquera, l'any 1866. Batlle de la vila en tres ocasions (1868-1870, 1874-1876 i 1891-1894), esdevingué l'ànima de la construcció del tren de Sant Feliu a Girona el 1892, conjuntament amb Enric Heriz i Campaneria, com també de l'organització de l'Exposició de Belles Arts d'aquell mateix any als jardins Ferrer i Casas, amb gran ressò a nivell comarcal.

Copropietari de les societats sureres Vinyas, Huygen y Cía. i Casas, Huygen y Cía. amb sucursals a Algarve i Vilanova de Portimão (Portugal), a Rotterdam (Holanda) i a Sevilla, i després d'haver estat secretari de la Junta Revolucionària de Sant Feliu, que presidiria el federal Pere Caimó i Bascós (1868), i d'ésser el primer president de l'Estació de Salvament de Naufrags (1886), es convertiria, a les darreries del segle XIX, en un dels guixolencs més actius de la població. Un fruit del seu treball constant fou l'obtenció de la concessió governativa del tren i la seva posterior posada en funcionament (1892).

President del consell d'administració de la companyia del ferrocarril entre els anys 1892 i 1895, ho seria novament a l'inici del nou segle XX (1905-1907), i en seria el vicepresident segon en el llarg període de 1908 a 1917, sempre vetllant perquè l'empresa que havia creat assolís els seus objectius comercials.

2

1. Retrat de joventut de Joan Casas Arxer
2. Joan Casas i la seva esposa Antònia Vinyas Vinyas

3

4

Militant de les files regionalistes, l'any 1903 fou presentat per la Junta Directiva Catalanista de Girona i Comarca com a candidat catalanista en les eleccions generals per a diputats a Corts pel districte de Girona. Tot i comptar amb el suport del president del Centre Catalanista de Girona, Joaquim Botet i Sisó, i amb el del regionalista Francesc Montsalvatge i Fosas, Casas no va poder ésser escollit diputat, malgrat recollir per a la seva candidatura nombrosos vots. Dos anys després, però, seria nomenat vicepresident de la junta permanent provincial de la Unió Catalanista (octubre de 1905).

Persona d'amplíssima cultura, poliglòt, i amb dots d'acurat escriptor, ens deixà una exquisida traducció d'Hippolyte Taine, el cèlebre filòsof, historiador, crític literari i poeta francès, entre molts altres treballs literaris.

3. Empleats de la fàbrica de Joan Casas (finals segle XIX)
4. La família Casas i Vinyas fotografiats davant del xalet Casas

CASAS VINYAS, Agustí

(Sant Feliu de Guíxols 1868 – Lausana, Suïssa 1941)

080

Fundador del Centre Català de Sant Feliu, donà a conèixer l'arqueologia de les Gavarres i el dolmen de la Cova d'en Daina.

1

2

Industrial surer i historiador.

Fill de Joan Casas i Arxer → i Antònia Vinyas i Vinyas, estudià al col·legi Vidal de la nostra ciutat, i més tard va fer el batxillerat als Pares Escolapis de Barcelona. En acabar, fou enviat a la Universitat de Brussel·les per un espai de dos anys, on féu cursos de mecànica aplicada, i passà tot seguit a residir a la ciutat de Dresden, on perfeccionà l'alemany.

Més tard viatjà per Itàlia i, ja de retorn a Sant Feliu, es féu càrrec de la gerència de l'empresa familiar, de la qual dirigí durant alguns anys les sucursals de Portugal. Nomenat delegat comarcal del Baix Empordà a l'Assemblea de la Unió Catalanista (1893), s'alineà políticament dins l'estricta catalanisme conservador de l'època.

Membre fundador del Centre Català de Sant Feliu i estret col·laborador del setmanari local *L'avor*, en què escriuria diversos articles històrics, d'arqueologia i literaris, la seva afeció per les lletres, les arts, la fotografia i l'arqueologia el portarien a publicar el llibre de records sobre els seus viatges per Itàlia, que titulà *Coses d'Itàlia*. També fou ell qui donà a conèixer el dolmen de la Cova d'en Daina, a Romanyà de la Selva.

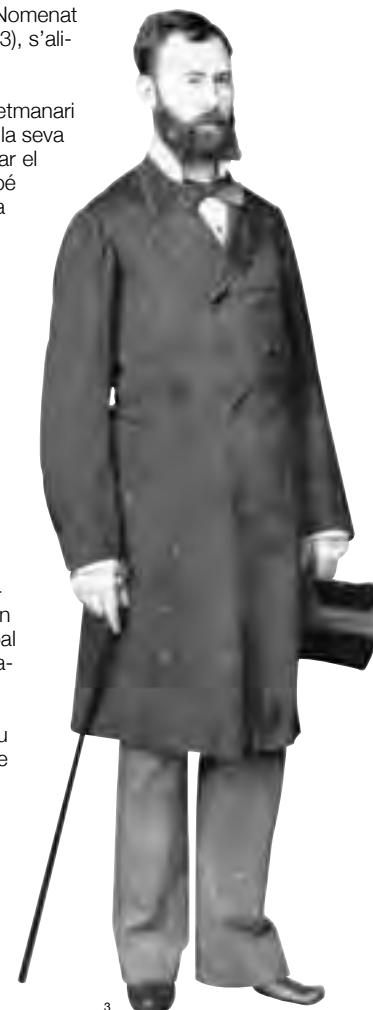
Exiliat a Perpinyà amb Josep Palahí i Auter → i Marià Vinyas i Vinyas →, el fet d'haver donat suport telegràfic al triomf dels catalanistes en les eleccions municipals de finals de l'any 1905 (en què hi hagueren diverses manifestacions antipatriòtiques a Barcelona), els costà a tots tres un rigorós consell de guerra per delictes d'impremta (agost de 1906), de manera que no pogueren retornar a la nostra ciutat fins a començament de 1907, amb la llei d'amnistia general.

L'any 1908 constituí a la nostra ciutat, juntament amb Josep Palahí, la fàbrica de gas Palahí y Cia., i també aleshores entraria a formar part del consell d'administració de la Companyia del Tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona, en el qual va romandre entre els anys 1903 i 1914.

Membre del jurat dels Jocs Florals de Barcelona (1913) i de Girona (1914), participà en l'elaboració del *Diccionari general de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans. Delegat de l'Associació Protectora de l'Ensenyança en Català i del Centre Excursionista de Catalunya, esdevindria l'any 1916 el principal impulsor del Concurs Lexicogràfic de la Indústria Surera organitzat per l'Associació Catalana Autonomista de Sant Feliu.

Esposat amb Concepció Maury i Vidal, en esclatar la Guerra Civil espanyola fou empresonat juntament amb el seu germà Lluís i altres guixolencs considerats de dretes (octubre de 1936), tot i que se'n pogué sortir i s'exilià a Suïssa.

Darrerament, l'arqueòleg guixolenc Francesc Aicart i Hereu ha realitzat una tasca de recerca meritòria que ha aprofundit en els estudis de Casas sobre els dòlmens i menhirs de la comarca.

3

1. Agustí Casas i la seva esposa Concepció Maury (1928)
2. El matrimoni Casas-Maury, amb els seus dos fills i la seva nora
3. Fotografia d'estudi d'Agustí Casas, de jove, a Jerez

CASELLAS CASTELLS, Olegari

(Valls 1887 – Sant Feliu de Guíxols 1962)

Pel taller de l'Olegari, hi passaria la major part d'industrial pintors de la població, que hi farien el seu primer aprenentatge.

1

2

Industrial pintor. Es podria dir que, a la nostra ciutat, d'ençà de la seva arribada a començament dels anys vint, no hi va haver gairebé cap industrial o professional que es dedicués a la pintura que no hagués fet el seu aprenentatge a casa de l'Olegari Casellas. Tant va ser així, que aquesta –di-guem-ne– escola d'aprenentatge de pintors esdevindria més tard el viver dels futurs industrials que, establerts ja pel seu compte, durien a terme aquesta tasca durant els decennis dels anys quaranta, cinquanta i seixanta del segle XX.

Esposat amb la guixolencina Victòria Romà i Oliveras, filla del rellotger Benito Romà, ben aviat va obrir un taller de pintura al carrer de Sant Joan. El seu aprenentatge l'havia fet, de ben jove, a Barcelona, poc després que la seva família decidís anar-hi a viure. A Sant Feliu, per la seva professionalitat i bon fer, seria considerat tota una institució en el ram dels industrials pintors. Per aquest fet, seria escollit per formar part dels comitès paritaris interlocals, amb jurisdicció provincial, en l'apartat de comerç en general, i alhora seria un membre actiu de l'Associació de Patrons d'Arts i Oficis, del ram de la construcció de Sant Feliu de Guíxols.

Malgrat la seva activitat laboral, l'Olegari es dedicà amb gran passió, i en el seu temps lliure, a dues grans aficions: el futbol local i la pintura artística. Vice-president de la junta de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, durant la presidència de l'industrial surotaper alemany Gottfried Renz Huonner (1924-1926), visqué unes difícils temporades futbolístiques, en quedar pràcticament sense els efectius que havien guanyat el Campionat de Catalunya de Segona Categoria l'any 1922 a causa de la seva incorporació a l'Exèrcit d'Àfrica (Portas, Buxó, Charles, Nanci, etc.).

En canvi, en aquell mateix període la pintura artística li donà moltes satisfaccions. Exposà a sales de Barcelona i en altres ciutats de Catalunya amb força elogis per part de la crítica especialitzada, que el considerà un dels artistes intèrprets de la Costa Brava. Per aquest motiu, Olegari Casellas va ser inclòs, per mèrits propis, en el *Diccionario biográfico de artistas de Cataluña*, que edità Josep F. Ràfols.

1. L'industrial Olegari Casellas Castells
2. Vista de la badia i del port de Sant Feliu

CASTELLÓ BADIA, Ricard

(Igualada 1869 – Sant Feliu de Guíxols 1936)

Diversos fets desafortunats crearen una antipatia col·lectiva cap a aquest industrial, fet que acabaria conduint al seu afusellament.

Fabricant de maquinària per a la indústria surera. Fill del guixolenc Francesc Castelló i Burgada i de la igualadina Paula Badia, que es faria càrrec de l'empresa a la mort del seu marit el 1886, en Ricard heretà els tallers per a la fabricació de maquinària per a la indústria surera i també de serradores de fustes i trituració de suro, situats al carrer de Sant Isidre, un cop va morir la seva mare l'any 1898. A partir dels inicis del segle XX, i conjuntament amb el seu germà Joan, els tallers Castelló prengueren molta importància en el desenvolupament mecanicoindustrial de la nostra comarca. D'aquesta casa industrial sortiria un elevat nombre de treballadors especialitzats en diverses branques mecàniques, com tècnics en fresadores, torners, ajustadors, muntadors, etc.

Sens dubte, aquesta casa industrial forjaria els millors oficials mecànics de la població. Amb tot, no deixava de ser una trista realitat la situació de difícils relacions que solia haver-hi entre la propietat i els seus obrers. D'aquesta circumstància, n'ha quedat una frase molt coneguda que se solia dir a l'hora de començar a treballar a l'empresa: "A can Castelló es fan vuit horetes de cinc quarts cadascuna i es guanyen deu realassos".

D'altra banda, Ricard Castelló no limitaria la seva activitat comercial únicament a aquest sector industrial, sinó que realitzaria també diverses promocions immobiliàries, com la construcció d'un grup de vuit habitatges al carrer Bailén (1903) o la planificació urbanística d'alguns sectors de la població –Cala Sants, riera de Tueda (1908), entre altres–.

Membre del patronat de l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra ciutat (1921), conjuntament amb l'alcalde Guillem Tell i Gurí → i Bartomeu Auladell i Ferrer, Castelló esdevindria més tard regidor i tinent d'alcalde en la constitució de l'Ajuntament que donà l'alcaldia a Ramon Bonet i Coll → l'any 1930.

Diversos fets desafortunats, entre els quals destaquen l'atropellament involuntari d'un vailet de 9 anys el 1920 mentre conduïa el seu cotxe pels volts de la plaça del Monestir, o l'assassinat del jove caçador Anicet Serrat i Freixes, de 23 anys, a mans dels masovers del seu mas de Sant Benet el 1930, condicionaren una antipatia col·lectiva i gairebé visceral cap a aquest industrial, a qui es culpà de tots els mals. Així, poc després de l'esclat de la Guerra Civil, el dia 16 d'agost de 1936, Ricard Castelló seria afusellat a la carretera de Tossa de manera que esdevindria la primera víctima local de la repressió republicana.

1. Els tallers Castelló, situats al bell mig de la població
2. Publicitat dels tallers Castelló Germans a la revista *Ceida* (1928)

CATEURA CASERAS, Cecília

(Sant Feliu de Guíxols 1884 – 1968)

083

Persona senzilla però molt afable i servicial, es guanyaria l'estima tant dels alumnes de l'escola com dels seus professors.

Mestra auxiliar. Esposada amb el fotògraf aragonès Ricard Mur i Dargallo → l'any 1909, quan comptava 25 anys d'edat, i domiciliada a la rambla d'Antoni Vidal amb la seva germana Lluïsa i la seva mare, Nemèsia Caseras i Caimó, vídua, aquesta última, de l'industrial surer Sebastià Cateura i Freixenet i neboda del que havia estat cabdill federal guixolenc Pere Caimó i Bascós (1819–1878).

Pel que fa a la seva professió, segons els padrons municipals de veïns consultats dels anys 1924 al 1936, la Cecília Cateura s'havia dedicat durant aquest període a les feines de la llar, i no esdevindria mestra auxiliar fins l'1 d'octubre de 1940, en què l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols faria efectiu el seu nomenament.

De fet, amb aquestes designacions de mestres auxiliars, l'administració local intentava potenciar l'educació dels nois i noies de la població, amb l'ajut d'una sèrie de gent qualificada que donés el suport necessari als mestres nacionals de carrera. D'aquesta manera, Cecília Cateura exerciria com a mestra elemental auxiliar als Estudis Nous (actual CEIP Gaziol), concretament a la classe d'Àngels Vinyas i Berta →, a la dècada dels anys quaranta i cinquanta del segle XX, fins arribar a la seva jubilació.

Persona senzilla però molt afable i servicial, la Cecília es guanyaria l'estima tant dels alumnes de l'escola com dels seus professors i companys de feina més immediats. Durant la seva etapa d'educadora auxiliar, Cecília Cateura coincidiria amb els mestres Lluís Esteva i Cruaños →, Narcís Masferrer i Buixó →, Jaume Lloveras i Albertí →, Benet Brugué i Riera →, i les mestres Antònia Aguilar i Gómez → o Rosa Vidal i Guasch →, de qui obtindria afecte i un merescut respecte.

1. Retrat de Cecília Cateura Caseras

2. Caseras, a baix a la dreta, amb un grup de mestres dels Estudis Nous (1952)

CERVERA BERTA, Josep M.

(Figueres 1904 – Sant Feliu de Guíxols 1998)

A la nostra ciutat realitzaria diverses activitats, com l'organització del cor parroquial o el Centre d'Acció Catòlica.

Prevere, historiador i músic.

Cursà els seus primers estudis al col·legi dels germans de La Salle de la seva ciutat natal, alhora que fou instruït pel seu pare, Felip Cervera, en l'art de la música. Quan comptava només quinze anys d'edat va ser nomenat professor de música a l'escola agrícola de Fortinell i més tard ocupà aquesta mateixa plaça al seu antic col·legi de Figueres, mentre assistia al mateix temps a classes de grec i llatí.

Iniciat en els estudis eclesiàstics al seminari col·legi de Santa Maria del Collell, passà tot seguit al de Girona, on cursà teologia, tot compaginant-ho amb la feina de professor de música a l'hospici d'aquesta ciutat. L'any 1929 va ser nomenat prevere, i anà a exercir de vicari a la parròquia de Sant Miquel de Campmajor. Quatre anys després fou traslladat a Palafrugell en qualitat d'organista de la parròquia i professor del col·legi dels Germans Maristes (1933), on fundà l'Orfeó Cant Empordanès.

No seria fins l'any 1946, després d'haver estat coadjutor de la parròquia de Sant Pere de Figueres (1940), ecònom de Peralada i més tard arxiprest de Puigcerdà (1944), que passaria a ser rector de la parròquia de Sant Feliu de Guíxols per un espai de catorze anys (1946–1960). A la nostra ciutat realitzaria diverses activitats, com l'organització del cor parroquial o la creació del Centre d'Acció Catòlica.

Destinat novament a Girona, on s'encarregà de la parròquia de Santa Susanna del Mercadal (1961–1975), es jubilà aquell darrer any, i traslladà definitivament el seu domicili a Sant Feliu. Retirat, doncs, de la vida activa sacerdotal, mossèn Cervera encara atendria com a ecònom les parròquies de Bell-lloc d'Aro i de Solius (1977–1984), i continuaria com a rector de Solius des de l'any 1985 fins al 1993.

Nomenat canonge honorífic de la catedral de Girona (1992), fou molt afeccionat a la història i la literatura en general, i fins compongué alguna que altra sardana. Publicà diversos llibres d'investigació històrica com *Història del Monestir de Sant Feliu de Guíxols* (1985), *Florilegi sacerdotal guixolenc* (1996), *Testimoniatge de fe i fidelitat. Els preveres de la diòcesi de Girona víctimes de la revolta del 1936*, o el seu darrer treball, *Un músic notable: Josep M. Vilà i Gandol* (1997), entre molts altres.

1

2

3

1. Josep M. Cervera en una conferència a la Fontana d'Or de Girona
2. Mossèn Cervera en un acte a la biblioteca de la Caixa de Pensions
3. Assemblea a l'Asil Surís (anys cinquanta)

CHARLES JOU, Frederic

(Sant Feliu de Guíxols 1900 – 1978)

L'any 1925 va marxar cap a l'Havana contractat avantatjosament per l'Sport Club Catalunya de la capital cubana.

Esportista. Cantant de taverna. El seu pare, Isidre Charles i Soler, taper de professió i natural de Vilamacolum, es va establir a Sant Feliu a les darreries del segle XIX. Esposat amb la guixolencina Trinitat Jou i Fornós, visqueren al carrer de Caimó (actual Sant Domènec), amb els seus dos fills, Frederic i Josep Maria.

En la seva joventut, en Frederic va formar part d'aquell magnífic equip de futbol de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu que va aconseguir durant quatre temporades consecutives el campionat provincial de la seva categoria (1918-1922). Els Charles, Portas, Florenza, Casagran, Nicola, Lluhi, Soler, amb la col·laboració dels germans Palahi i d'altres jugadors, serien el prelude de la fita més important realitzada pel club guixolenc quan, el 9 de juliol de 1922, varen guanyar el Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria al camp del FC Barcelona, davant l'Atlètic de Sabadell.

Dos mesos després, Charles s'incorporaria al servei militar a Vitòria, concretament al Regiment d'Infanteria Guipúscoa, i fou enviat a l'Àfrica, a Dar Quebdani, on es retrobà amb els companys de l'Ateneu Conrad Portas i Burcet →, Pere Buxó i Raurich → i Venanci Soler, àlies *Nanci*. Allà organitzarien un equip de futbol que, quan ho permetien les circumstàncies, jugava una lligueta amb altres equips formats per soldats i que es féu molt popular pel seu bon joc.

En retornar a Sant Feliu l'any 1925, en Charles va seguir els passos d'alguns companys d'equip com Josep Fàbregas "Nicola", Joaquim Gimbernat i Buadas → o Benet Miró i Arxer, i marxà cap a l'Havana contractat avantatjosament per l'Sport Club Catalunya de la capital cubana. Allí, hi romandria durant uns quants anys jugant com a titular en aquella competitiva lliga, fins que va penjar definitivament les botes i decidí retornar cap a Sant Feliu.

A la nostra ciutat va treballar com a operari del ram del suro, concretament a la fàbrica Vancells y Cía. del carrer de Santa Teresa, i aviat va esdevenir un dels grans tertulians d'aquelles populars reunions a les tavernes del poble. Dotat d'una veu melòdica i harmoniosa, i amb el domini dels acords d'una guitarra, formaria part d'aquell estol de xamosos cantaires com Josep Albertí i Corominas →, Josep Torrent Buch → o Joan "Juanito" Bou i Rovira, que amenitzarien les vesprades d'estiu de l'incipient turisme dels anys cinquanta del segle XX, tot cantant a Can Seis (Canari) o a Can Saura (després Casa Pedro).

1. Frederic Charles Jou
2. Charles, cinquè per la dreta, amb l'Sport Club Catalunya de l'Havana (1925)
3. Frederic tocant la guitarra a Can Saura, al costat del pintor Pitu Albertí
4. Frederic Charles amb la vestimenta de jugador de l'Ateneu (1920)

Malgrat la dedicació al seu establiment,
va saber trobar temps per involucrar-se en activitats socials i benèfiques de la ciutat.

1

Hostaleria. Domiciliat amb la seva família al carrer Goula, el seu pare Salvi Clarà i Arnau, esparter oriünd d'Amer, i la seva mare, Carme Rissech i Oliveras, natural de Llagostera, varen passar a residir a la nostra ciutat l'any 1912. En Joan, a qui es coneixeria també com *el noi Salvi*, s'inicià de jove en el ram de l'hostaleria, tot treballant a diversos establiments de la població. Amb els anys passà al Cafè Savoy del passeig del Mar, que regentava aleshores el matrimoni format per Enric Cruz i Adela Colomer, i a les darreries dels anys quaranta es faria càrrec d'aquell negoci, que rebatejà amb el nom de *Bar Montserrat* (1949) en honor a la seva esposa, Montserrat Estañol i Dalmau.

Malgrat la dedicació absoluta amb què es lliurava al seu establiment –amb l'ajut indispensable de la seva esposa, el bar es convertiria en *snack* a finals dels anys cinquanta i més tard en restaurant–, en Joan sempre va trobar temps per involucrar-se en activitats socials, benèfiques i esportives de la ciutat. Així, Clarà figuraria com a soci i portalliteres de la Creu Roja local d'ençà de l'any 1938, labor que compaginaria amb la de col·laborador eficaç del voluntariat guixolenc, a través d'agrupacions com els Amics de la Gent Gran o els Amics de l'Hospital i també de l'asil municipal.

Apassionat del futbol local, fou directiu de l'Ateneu Deportivo Guíxols durant la presidència d'Enric Descayre i Salgas →, precisament durant la temporada en què es va guanyar el Trofeu Moscardó (1964), la segona màxima distinció futbolística aconseguida pel club hereu d'aquell Ateneu Deportivo de Sant Feliu, campió quaranta-dos anys abans del Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria (1922). D'altra banda, en Clarà esdevindria també membre de la junta de l'Sport Ciclista Guíxols durant molts anys. Temps després, fundaria la Peña Futbolística Blanc-i-blava del Baix Empordà, seguidora del RCD Espanyol, de la qual seria durant molt temps el president.

Dotat de simpatia, alegria i bon humor, qualitats a les quals podem afegir també l'altruisme, Joan Clarà esdevindria pels seus actes i ajut als més necessitats un dels guixolencs més apreciats d'aquelles dècades. Com a restaurador professional, rebria l'any 1988 el guardó Timó de Plata, atorgat per l'Associació d'Hostaleria Costa Brava Centre en reconeixement a les persones que han fet un turisme de qualitat per a la seva ciutat.

2

1. Joan Clarà Rissech, fotografiat de cambrer
2. Joan Clarà amb la seva esposa Montserrat Estañol, al Bar Montserrat

CLOS DOMPER, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1960 – 1977)

Campió d'Espanya de cuina i tercer d'Europa,
havia de representar Espanya en el concurs internacional de cuina a Tòquio (Japó).

1

2

Hostaleria. Jove cuiner de gran projecció, fill dels propietaris del bar restaurant i pensió Els Tres Porrons del carrer de Sant Ramon, Francesc Clos i Barneda, natural d'Agullana, i de Rosario Domper Subias, de Salas Altas (Osca). Cursà els estudis elementals al col·legi de La Salle ("Hermanos"), al carrer de la Penitència, per passar més tard a l'institut de batxillerat, al sector de Sant Elm.

La seva primera relació amb els estudis culinaris va venir de la mà de l'Escola Sindical d'Hostaleria de Girona, quan comptava tan sols 14 anys d'edat, en la qual fou alumne del professor Amadeu Barberà, que era alhora el cap de cuina de l'Hotel Reina Elisenda de Sant Feliu.

A Girona, hi realitzà quatre anys de primer grau i dos de mestria, amb cursets d'especialització a Madrid. Durant l'estiu, però, en Francesc combinava les seves obligades pràctiques d'estudi amb la tasca d'ajudant de xef de cuina a diversos restaurants de la comarca. I, un cop va finalitzar l'aprenentatge, es traslladà a Madrid, on treballaria en hotels de primera categoria.

L'any 1977, Francesc Clos va guanyar el Concurs Nacional d'Hostaleria celebrat a l'Hotel Melià de Puerto de Santa Cruz, a Tenerife, en la categoria d'aprenents, representant l'escola de Girona. Això li va valer ser proclamat campió d'Espanya de cuina en la categoria d'aprenents, una distinció que el portaria al palau de la Zarzuela de Madrid, on li seria lliurat l'esmentat guardó pel rei Joan Carles.

Aquest fet li va permetre representar l'estat espanyol al Concurs Internacional de Cuina Europea d'Utrecht (Holanda), en què va quedar classificat en un meritori tercer lloc. Davant aquestes immillorables credencials, l'Asociación Nacional de Hostelería de España el va designar com el seu màxim representant al Concurs Internacional de Cuina que s'havia de celebrar a Tòquio (Japó) l'any següent (1978).

Dissortadament, aquesta jove promesa guixolenc dels fogons catalans va morir, als 17 anys d'edat, víctima d'un tràgic accident de circulació als afores de Sant Feliu, la nit del 30 d'agost de 1977. Es frustrava d'aquesta manera una de les carreres professionals d'hostaleria més fermes i prometedores de tot l'estat.

1. Retrat de Francesc Clos Domper
2. Francesc Clos distingit com a campió d'Espanya de cuina (1977)

COFÁN GRABULOSA, Antoni

(Oropesa, Toledo 1871 – Sant Feliu de Guíxols 1914)

Considerat com el millor actor aficionat de teatre,
esdevindria una institució com a comentarista de pel·lícules de cinema mut.

Actor de teatre. Comentarista del Cinema Vidal. Fill de pare gallec, carrabiner aquarterat a Sant Pere Pescador, i de mare natural d'aquell poble, Antoni Cofán naixeria a la població d'Oropesa (Toledo) després que el seu pare, Camilo Cofán, i per consegüent la seva mare, Cristina Grabulosa, fossin traslladats a aquella població toledana. Destinat més tard a Figueres, el jove Antoni s'inicià en el camp laboral de la pintura industrial i es va casar amb la figuerenca Neus Nicolau, amb qui tingué tres fills: Carme, Enriqueta i Josep.

La manca de feina a la comarca va fer que es decidís a traslladar-se a Sant Feliu de Guíxols, on continuà amb la seva feina de pintor. A la nostra població s'introduiria ràpidament en l'ambient cultural, especialment en el del món del teatre. Així, organitzaria, a les darreries del segle XIX, un dels primers elencs teatrals d'aficionats de la vila, amb el suport dels guixolencs Miquel Ros i Massa → i Josep Palahí.

Considerat per la premsa de l'època, per la seva naturalitat i identificació amb els personatges que interpretava, com el millor actor aficionat de teatre que mai ha existit a Sant Feliu, Cofán va ser un dels fundadors de l'Agrupació Romea, en la qual participà en la seva primera etapa (1901-1903), i fou membre de la secció d'aficionats Talia (1903), l'Agrupació Dramàtica (1904), l'Agrupación Arte Moderno (1904) i la secció teatral de l'Orfeó Gesòria (1906-1910), de la qual arribaria a ésser el director.

Home de cultura refinada, facilitat de paraula i extraordinàriament comunicatiu, esdevindria una veritable institució com a comentarista de pel·lícules de cinema mut que es projectaven al Teatre Cinema Vidal, amb més d'una anècdota sucosa que ha perdurat en el temps. Especialment aquella que fa referència a la projecció d'imatges primitives, gairebé fixes, on apareixia la ciutat de Moscou, i que Cofán anava comentant, fotograma rere fotograma, tot dient: "Moscou de dia! Moscou de nit! Moscou plovent! Moscou nevant!". A tot això, s'aixecà un guixolenc cansat de seure en aquelles butaques de fusta i exclamà: «Aquí "mos-cou" el cul de seure tant!». I agafant els trapeus, marxà del cinema. Força anys després, el setmanari *L'Avi Muné*, que dirigia Enric Bosch i Viola →, recordà aquella antiga anècdota (16-9-1923), en preguntar als seus lectors en què s'assemblaven els cinemes de Sant Feliu amb Rússia. Afirmant tot seguit: «En el fet que "mos-cou" el cul de tant mal seure!».

Antoni Cofán i Grabulosa –que estava domiciliat al carrer de Boera– seria president de la societat cultural Círculo Apolo Guixolense i vicepresident del Centro Instructivo Obrero. També formaria part de la Unió Federal Nacionalista Republicana de Sant Feliu (UFNR), en la qual mostrà sempre i per damunt de tot els seus ideals de progrés, respecte i llibertat.

1. Antoni Cofán, a la dreta, amb els actors Palahí i Miquel Ros

COLL RIGAU, Pere

(Torroella de Montgrí 1853 – Pals 1918)

L'empresa de Pere Coll proveiria d'aigua potable nous sectors de la població que havien estat de difícil subministrament

Industrial. Propietari de la companyia Aguas de P. Coll y Rigau. De família humil –els seus pares eren els masovers d'una masia de Torroella–, de jove va emigrar a Cuba i s'establí a l'Havana (1867). Amb molta empenta i enginy, després de realitzar nombrosos treballs per tal de subsistir, va muntar una fàbrica de llumins que esdevindria molt coneguda, com també la seva publicitat, que proclamava sense reserves: “*Mis cerillas dan más luz que da la antorcha de Astrea*” – en referència a una deessa grega alada que hom representa amb una aurèola brillant portant una torxa; i prosseguia: “*Pueblo, si lo quieres ver, cuenta, escoge y remenea*”.

Aquesta fàbrica li va permetre muntar-ne d'altres, també de tabac, de manera que inicià tota una sèrie de negocis –com les inversions realitzades en mines de manganès, de coure i en el sector immobiliari de la capital cubana– que el convertiren en un adinerat comerciant. L'any 1897, i a l'edat de quaranta-quatre anys, donà per finalitzada l'aventura americana i retornà al nostre país. Establert a Pals, reintroduí el conreu de l'arròs als aiguamolls abandonats de la comarca.

L'arribada de Pere Coll a Sant Feliu de Guíxols va venir motivada per l'adquisició en exclusivitat de les accions de la concessió del serveis d'aigües de la nostra ciutat (1907), que havia obtingut l'enginyer Emiliano Gimeno dos anys abans. L'establiment d'aquesta nova companyia d'aigües a la població anomenada Aguas de P. Coll y Rigau va comportar l'enfrontament obert amb la dels germans Oliveras, que subministraven les aigües que extreien del riu Ridaura des de l'any 1872. Aquest fet va provocar una sèrie de discussions i desqualificacions entre ambdues companyies concessionàries que duraria gairebé dues dècades.

Tot i això, l'empresa de Pere Coll, amb un servei tècnic més modern que el de la companyia Oliveras, va poder proveir d'aigua potable sectors alts de la població de difícil subministrament, un fet que va fer decidir a molts guixolencs de contractar els serveis de l'empresa, popularment coneguda com *Aigües d'en Coll*.

L'any 1908, Coll assolí la vacant de senador per Girona i s'enfrontà obertament a Robert de Robert i Suris →, comte de Torroella i adversari polític, per la prohibició que féu aquest del conreu de l'arròs a Pals tot al·legant motius sanitaris. Pere Coll va fundar poc després la Comunitat de Regants de la Sèquia del Molí de Pals, que aconseguiria la seva autorització definitiva l'any 1909.

Amb la defunció de Pere Coll, que estava casat amb Eugènia Llach, l'empresa va passar a denominar-se Vda. de P. Coll y Rigau, i fou dirigida des d'aleshores pel seu fill, Pere Coll i Llach. L'any 1922, les dues companyies d'aigües, la d'en Coll i la dels Oliveras, es fusionarien per crear una única empresa: Aguas Potables de San Feliu de Guíxols.

1. L'industrial torrellenc Pere Coll Rigau
2. Record de la portada d'aigües a Sant Feliu (1908)

COLOMER FORS, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – Barcelona?, posterior a 1930)

090

La seva peça teatral *De festa major* (1909) es va representar durant molts anys, i molt d'èxit, a diversos escenaris de Catalunya.

Autor i crític teatral.

Sastre de professió, comptava amb comerç propi de teixits situat al carrer de la Rutlla fent cantonada amb el de Sant Domènec. La seva gran afició pel teatre el va portar a escriure diverses obres teatrals que obtindrien ampli ressò entre la crítica especialitzada. Destaquen per la seva qualitat *Art i prosa*, estrenada al Teatre Goula el 1899, *La creu*, basada en costums i fets guixolencs, i *Entre boires* (1905), les dues darreres estrenades amb gran acceptació a Sant Feliu i Barcelona.

Fill d'Isidre Colomer i Campins, nascut a la vila de Vallromanes (Vallès Oriental), i de Trinitat Fors i Domènec, de Lloret de Mar, en Pere aprengué l'ofici de sastre als millors tallers de la nostra vila, a les darreries del segle XIX. Poc abans d'iniciar-se el nou segle XX, va dirigir –i presumiblement fundà– el setmanari local de caire satíric i humorístic anomenat *Lo Trapacer* (1898-1899). En aquella època engegà també la seva producció teatral, que va anar combinant amb la publicació d'algunes crítiques teatrals en revistes especialitzades de la Ciutat Comtal.

L'any 1905 obtingué un primer accèssit als Jocs Florals de Girona pel treball intitulat *El cingle del penjat*, i poc després estrenà amb força èxit, primerament al Teatre Romea de Barcelona i, dues setmanes després, al Teatre Vidal de Sant Feliu, el drama *Esclat de vida*. Foren diverses les companyies teatrals que representarien les seves obres al llarg dels anys, entre les quals destacaren les d'Enric Borràs i Carme Parreño, la de Josep Fagès i Ferran Bozzo, i la Companyia del Teatre Romea de Barcelona.

Pere Colomer també va escriure poesia, a més d'algun que altre sàinet. El més conegut de tots és l'anomenat *De festa major* (1909), que es va representar durant molts anys a diversos escenaris de Catalunya. Esposat amb Josepa Fontcoberta i Colomer, oriünda d'Alella, es traslladà a Barcelona, on fixaren la seva residència. El darrer llibre que publicà o, si més no, del qual es té notícia, fou el titulat *Auca d'un viatjant* (1928), editat per la casa Catalònia de Barcelona, sobre la vida i miracles del comerç, contat tot plegat per un testimoni del gremi. D'aquesta publicació se'n faria ressò el diari *La Vanguardia* el 17 de maig de 1929, que reconeixia al seu autor excel·lents condicions de novel·lista i li augurava un bon futur en el conreu d'aquest gènere, un cop polits alguns petits defectes.

La darrera notícia que tenim d'ell és de quan va passar a ésser membre de la junta directiva dels Amics del Teatre de Terrassa, al mes de gener de 1930, de la qual fou nomenat secretari.

1. Interior de la sala de ball i teatre Goula (1906)
2. Publicitat de la sastreria Colomer a l'àlbum Mauri (1900)

COROMINAS MUXACH, Vicenç de Paül

(Brunyola 1857 – Sant Feliu de Guíxols 1933)

091

Establert a Sant Feliu d'ençà de l'any 1883, seria un dels facultatius més sol·licitats pels seus coneixements i bons consells.

Metge. Originari d'un dels llinatges més distingits de Catalunya, curull d'intel·lecte i benestar, els seus pares, Narcís Corominas, terratinent natural de Sant Gregori, i Vicenta Muxach, de Sant Pere d'Osor, eren posseïdors d'un dels masos més estables i productius d'aquella població de la comarca de la Selva. Aquest matrimoni va tenir sis fills. L'hereu obtingué l'administració dels béns del mas i els seus conreus, mentre que els restants fills homes obtingueren carreres universitàries o eclesiàstiques, com la de metge (Vicenç de Paül), advocat (Joan, que esdevindria un ric hisendat, diputat provincial i alcalde de Santa Coloma de Farners) o clergue. Pel que fa a les dues filles menors, ingressaren en ordes religioses.

Vicenç de Paül va cursar estudis de Medicina a la Universitat Central de Barcelona i, en llicenciar-se, als 25 anys d'edat, vingué a residir a Sant Feliu de Guíxols, on començà a exercir la seva professió (1883). Aquí obriria consulta mèdica al carrer de la Creu, on més tard, esposat amb la guixolenca Magdalena Prats i Fortó, tindria el seu domicili familiar. D'aquest matrimoni naixerien tres fills: en Lluís –que també seria metge i s'establiria a Sant Feliu l'any 1933–, en Salvador i la Concepció Corominas i Prats →, que esdevindria cantant d'òpera professional. En enviduar de Magdalena, s'esposà amb la seva cunyada Anna Prats i Fortó i tingueren quatre fills: Carles, Joan, Pilar i Armand.

Metge col·legiat provincial (1898), seria un dels facultatius més sol·licitats pels ciutadans guixolencs, que confiaven en els seus coneixements i bons consells. Per aquest motiu, la municipalitat el designà per a membre de la Junta de Sanitat de Sant Feliu, depenent de l'Hospital Municipal i de Beneficència. L'any 1916 Vicenç de Paül Corominas tornaria a enviduar de la seva segona esposa. Aleshores, es va esposar amb Assumpció Portell i Aurich, natural de Girona i vint-i-vuit anys més jove que ell.

1. Retrat del metge Vicenç de Paül Corominas Muxach (1881)

COROMINAS PRATS, Concepció

(Sant Feliu de Guíxols 1890 – Perpinyà, Catalunya nord 1982)

092

Estudià òpera a Milà i debutà al teatre Rossini de Venècia.
Més tard passà a Buenos Aires, on fou la primera cantatriu del teatre Colón.

Cantant d'òpera. Nascuda en el bressol d'una de les famílies més burgeses de la població, filla del metge Vicenç de Paül Corominas i Muxach → (de Brunyola, domiciliat a la nostra població) i de la guixolenca Magdalena Prats i Fortó, esdevindria una consumada cantant tiple absoluta que actuaria a diversos teatres nacionals i estrangers. Als seus tretze anys d'edat, i formant part com a solista avantatjada de l'Orfeó Gesòria, que dirigia aleshores el mestre Josep Codina (1903), seduiria el públic guixolenc amb la seva virtuositat vocal, un fet que li valgué les primeres crítiques musicals positives dels setmanaris locals.

Davant aquestes portentoses condicions, la família Corominas l'envià a Itàlia, on estudià i perfeccionà el poema dramàtic operístic, de manera que romangué a Milà entre els anys 1904 i 1909 acompanyada de la seva tia madrastra Anna Prats, germana de la seva

1. Concepció Corominas Prats

2

3

mare, i que es casà amb el metge Corominas en enviduar de Magdalena. A partir de 1910, Concepció Corominas inicià una important gira per diverses ciutats de l'estranger i debutà al teatre Rossini de Venècia. Després d'actuar a Palerm, marxà cap a Buenos Aires, on restà contractada com a primera cantatriu del teatre Colón per espai de tres temporades (1910-1913) sota la direcció de l'eminent mestre guixolenc Joan Goula i Soley →.

Maridada a l'Argentina amb el cantant d'òpera italià Ermano Benedetti (1913), i de retorn novament a la Península, actuà al Teatre Vidal sota la direcció del mestre Pérez Cabrero, representant escenes d'òperes de *La bohème*, *Aïda* o *Il trovatore* de Verdi (gener de 1914).

A partir d'aquell any, Concepció es va passejar pels millors teatres nacionals en companyia de cantants de la categoria d'Hipólito Lázaro o Mario Cortada, amb qui s'esposaria en enviduar del seu primer marit, Ermano Benedetti. La darrera gran gira operística d'aquesta guixolencina s'escaigué l'any 1930, quan realitzà una *tournee* pel nord de la Península (Santander, Lugo, Orense, Ferrol, Pontevedra) amb les obres *La bohème*, *Tosca* i *Rigoletto*.

Tres anys després, però, Corominas va haver d'abandonar la seva carrera artística en patir una greu afecció a les cordes vocals quan comptava quaranta-tres anys d'edat. Retirada a la ciutat de Perpinyà, a la Catalunya Nord, visqué els darrers anys de la seva vida allunyada de tota opulència relacionada amb el seu passat artístic.

2. Església Parroquial. Corominas hi cantà diverses vegades amb l'Orfeó Gesòria
3. Concepció Corominas fotografiada a Sant Feliu (c. 1930)

COROMINOLA JUTGLAR, Jaume

(Olot 1858 – Sant Feliu de Guíxols 1927)

093

Nomenat perit judicial provincial, esdevindria representant legal d'importants indústries i comerços de la nostra població.

Procurador dels tribunals. De família benestant –el seu pare, Joan Corominola, se situà políticament al costat del bàndol carlí durant la darrera carlinada (1872-1876)–, en Jaume va haver d'abandonar la ciutat d'Olot, seguint els seus pares i germans, per tal d'establir-se a la població del Port de la Selva i poder evitar futures revenges polítiques contra la família. Amb els anys, però, i amb la titulació de procurador dels tribunals, Jaume Corominola va esdevenir un important propietari i també un pròsper industrial i agent comercial.

Gràcies a la compra de diverses finques a les darreries del segle XIX –la majoria d'elles adjudicades en subhastes públiques realitzades per l'Estat–,

1

2

Corominola es convertiria en un gran terratinent amb propietats als sectors de la platja d'Aro, Sant Feliu de Guíxols i Sant Pol. Anys després, seria el propietari que vendria els seus terrenys adjacents a la cala Pedrosa a Josep Ensesa –pare de Josep Ensesa i Gubert, que, amb el temps, construiria l'elegant urbanització de S'Agaró–. Aquest fet el va fer decidir a domiciliar-se a Sant Feliu, on poc després s'esposà amb la guixolenca Maria Lloveras i Roig, en enviduar de la qual ho faria en segones núpcies amb Victòria Bassacomes.

Nomenat perit judicial provincial a començament del segle XX, directament relacionat amb els jutjats de Gi-

rona i de la Bisbal d'Empordà, intervingué en nombrosos processos com a *síndico de quiebras* pel tancament d'empreses i societats en comandita, en els quals assessorava dels afers jurídics a les juntes de creditors constituïdes. D'altra banda, com a industrial guixolenc, Corominola Jutglar disposava d'un important magatzem de conserves de salaó situat al sector de Cala Sants, i també actuà com a representant legal d'importants indústries i comerços, tant de la nostra població (Castelló Germans, La Suberina S.A.) com d'altres empreses instal·lades a diverses localitats de la província.

1. Retrat de Jaume Corominola Jutglar

2. Corominola amb el seu carruatge al sector de Sant Pol-S'Agaró

COSTA CORDONEDA, Josep

(Barcelona 1886 – posterior a 1955?)

094

Identificat erròniament com *en Manetes* –de fet n'era el gendre–, fou autor de nombrosos reportatges fotogràfics sobre Sant Feliu.

Fotògraf. Conegut a la nostra ciutat com *en Manetes* –de fet estava casat amb Rosa Manetes, filla del fotògraf lleidatà Josep Manetes, amb estudi fotogràfic a la ciutat de Barcelona, que l'any 1907 i per espai de dos anys s'establí a Sant Feliu–, va substituir al seu sogre al capdavant del negoci i, en fer-ho, obrí una galeria fotogràfica al carrer de la Rutlla.

Malgrat que a Sant Feliu hi treballava el fotògraf Ricard Mur, en Josep Costa (o, més ben dit, *en Manetes*) va convertir-se en el retratista d'estudi més sol·licitat a l'hora de fotografiar-se les famílies guixolenques en els seus actes més íntims: naixements, batejos, comunions o casaments. Hom podria dir, doncs, que, entre la dècada dels anys deu i la dels anys quaranta, pocs guixolencs i guixolenques hi havia que no s'haguessin retratat en el seu estudi fotogràfic.

Josep Costa fou també autor de nombrosos reportatges fotogràfics sobre diversos actes socials i culturals realitzats a Sant Feliu que han esdevingut amb el temps de gran transcendència documental per a nosaltres. En aquest sentit, per exemple, participà en el concurs de fotografies organitzat per l'Ajuntament sobre les obres de cobriment de la riera del Monestir (1934), i és, doncs, el coautor d'aquelles imatges juntament amb el també fotògraf guixolenc Fèlix Romani i Carol →.

La seva esposa, Rosa Manetes, va morir l'any 1954 a Sant Feliu, fet que provocà el tancament immediat de la galeria i el seu trasllat a Barcelona, on sembla ser que Costa va morir pocs anys després.

1

1. Fotografia realitzada per Josep Costa Cordoneda

Considerat un dels millors pedagogs catalans,
forjaria les promocions que tant enaltiren el magisteri de la Catalunya d'aquells temps.

1

2

Mestre i pedagog. Considerat com un dels millors pedagogs de la Catalunya d'aquell temps, en Cassià, que era fill de mestre, va marxar de molt jove cap a Zuric (Suïssa), on estudiaria l'alemany, el francès i l'italià. Durant aquesta època va treballar en diversos oficis manuals per costejar-se els estudis. Temps després, i quan comptava trenta-tres anys d'edat, decidí encaminar la seva vida cap a l'estudi i el professorat, de manera que es matriculà a l'Escola Superior de Magisteri de Madrid (1909), aleshores recentment creada, que era l'equivalent a una facultat universitària de pedagogia, però amb autonomia i llibertat de decisió. En aquesta escola, en la qual tindria per professors els selectes humanistes Francisco Giner i Bartolomé Cossío, obtindria tres anys després el número 1 de la seva promoció.

D'aquesta manera, al mes d'agost de 1912 seria nomenat professor numerari de la secció de Lletres, amb docència de Pedagogia, a l'institut de Girona. A l'octubre de l'any següent, Cassià –que aleshores era catedràtic de Pedagogia, Història de la Pedagogia i Rudiments de Dret i Legislació Escolar de l'institut gironí– va aprofitar per formar l'Agrupació Normalista de Girona, que aconseguiria el restabliment de l'Escola Normal Superior de Mestres i Mestresses de Girona, un fet que es concretà el 1914, i fou escollit per unanimitat director de l'escola masculina.

Nomenat secretari de la Junta Provincial d'Instrucció Pública de Girona (1914), cinc anys després s'esposaria amb la guixolenc Carme Soler i Bruguera, germana del pescador Jaume Soler i Bruguera →, fet que li va permetre integrar-se ràpidament a la vida cultural de la nostra ciutat. Fou designat més tard per a vicepresident del comitè organitzador del IX Congrés de la Federació Esperantista Catalana (KEP) que s'havia de celebrar a Girona el 1921. Tres anys després, la mort del seu únic fill a l'edat de quatre anys (1924) el va sumir en un neguit indescriptible. D'aquesta tràgica situació, en faria un estudi psicològic que publicà sota el títol *Quelcom sobre el llenguatge i la intel·ligència del nen petit*.

L'any 1925, Costal, que havia estat antic militant de la Unió Socialista de Catalunya, fou cessat de la direcció de la Normal per la dictadura de Primo de Rivera, en considerar-lo progressista i liberal. Tot i així, dirigiria la Colònia d'Estiu a Sant Feliu de Guíxols (1928) i seria un dels actius conferenciants a l'Escola d'Estiu de Barcelona (1930).

En proclamar-se la Segona República (1931), tornà al seu càrrec de director, i alhora fou nomenat president de la Diputació de Girona (abril de 1931) i, per la seva capacitat pedagògica i mèrits, professor de la Normal de la Generalitat, com també del seu Consell de Cultura (1933). Pel que fa a aquest període, és molt recordada la seva arenga a favor de la identitat catalana i l'autonomia de la seva gent, “que mereix, com a poble, les lloances més entusiastes i els homenatges més fervorosos” i “està virtualment capacitat per realitzar les més glorioses gestes cíviques”.

Home respectuós, modest i tolerant, fou un gran amant de l'esport i de l'excursionisme. Enamorat de Sant Feliu, volgué que les seves despulles reposessin al cementiri guixolenc. L'any 1981, el Consell Educatiu de la ciutat de Girona batejà amb el nom de CEIP Cassià Costal un col·legi d'educació infantil i primària al veïnat de Sant Narcís, just a tocar el parc del Migdia. L'any 2002, la ciutat de Sant Feliu també el va voler honorar i va batejar amb el seu nom un carrer de la zona alta de la nostra població que uneix el carrer de Canigó amb la ronda de Llevant.

1. Cassià Costal i la seva esposa Carme Soler Bruguera
2. El matrimoni Costal-Soler en un viatge a l'estranger
3. Retrat de Cassià Costal Marinel-lo

CROS ROJAS, Eduard

(Mèxic, D.F. 1902 – Barcelona 1973)

096

Promotor de l'Hotel Piscina Port Salvi, cedí a l'Ajuntament un solar a Sant Elm per edificar-hi el Liceu Abat Sunyer (actual IES Sant Elm).

Promotor urbanístic i hotelier. Fill d'espanyols benestants i residents a Mèxic, de jove va ser enviat a Madrid a estudiar la carrera d'Enginyeria Industrial, amb l'objectiu que es fes càrrec dels negocis familiars del sector químic nacional. Durant molts anys fou vicepresident de l'empresa Sociedad Anónima Cros i president de la companyia Electro Metalúrgica del Ebro S.A., la qual cosa compaginà comercialment amb inversions immobiliàries i hoteleres. Afeccionat al mar, descobrí la Costa Brava i quedà meravellat de la nostra ciutat i dels seus entorns.

A mitjan dècada dels anys cinquanta, Eduard Cros, que estava casat amb la barcelonina Manolita Trujillo, va comprar la totalitat de la zona alta de la muntanya de Sant Elm per tal d'urbanitzar-la, amb la idea de construir un gran complex turístic a la zona de Port Salvi.

Aquest projecte, qualificat aleshores de modèlic i d'interès turístic i social, va fer-se realitat l'any 1959, quan s'inaugurà una gran piscina d'aigua de mar, situada al bell mig del roquissar, amb els seus corresponents serveis de bar i restaurant. Entre aquell mateix any i el següent, s'iniciaria la construcció d'una sala de festes, com també la primera fase de l'Hotel Port Salvi, que arribaria a comptar amb un centenar de modernes habitacions. Aquesta macroconstrucció hotelera, que albergaria diverses activitats d'importància, com els festivals aquàtics i de competició –tant nacionals com in-

ternacionals–; les festes aquàtiques amb les sirenes de l'Haia (Holanda), el 1959; la competició entre les seleccions de ballet aquàtic d'Espanya i de França (1960); el VIII Congrés Internacional d'Obstetrícia i Ginecologia, amb la presència dels doctors Dexeus i Carreras (1964) o el I Torneig Internacional d'Escacs Costa Brava (1973), seria considerat com un dels establiments més selectes i importants de la Costa Brava. Tot plegat, obviant la polèmica sobre l'impacte natural que ocasionà la macroconstrucció en aquell indret.

L'any 1961, Cros va cedir gratuïtament a l'Ajuntament de Sant Feliu un solar a la muntanya de Sant Elm per tal que s'hi edificués el futur centre d'ensenyament mitjà Liceu Abat Sunyer (actual IES Sant Elm); una cessió que ampliaria tres anys després amb una altra porció de terreny destinada a espais esportius i de lleure per al futur centre educatiu.

D'altra banda, Eduard Cros esdevindria vocal honorífic del Comitè d'Honor del II i del V Festival del Cinema Amateur de la Costa Brava (1963 i 1966), a més de ser un actiu col·laborador del Club d'Escacs Guixolenc. El 1973, l'Ajuntament de Sant Feliu li atorgaria, a títol pòstum, el reconeixement públic com a hotelier pioner del turisme a la Costa Brava.

1. Fotografia de l'hotelier Eduard Cros Rojas
2. Vista de l'Hotel Port Salvi –conegut com la *Piscina*–, als anys seixanta

Premi Nacional de Gastronomia 1983, l'elaboració dels seus plats significaria la introducció de nous conceptes dins l'art culinari català.

1

i es va col·locar per davant de restaurants tan prestigiosos com el Reno de Barcelona, el Jaume de Provença i El Bulli de Roses.

Aquell mateix any 1982, i amb l'èxit de la denominació Eldorado Petit, Cruañas obriria un nou restaurant a Barcelona que estaria en actiu fins el 1996 i que fou un dels primers locals, si no el primer de tots, de donar dia i hora per reservar-hi taula. El seu esperit innovador, que el portà a experimentar amb nous productes culinaris –la seva labor li valdria el Premio Nacional de Gastronomía 1983–, fou responsable en gran part de l'actual evolució i reconeixement de la cuina catalana moderna.

Més endavant, l'any 1989, i de la mà del seu amic Colman Andrews, escriptor, periodista i articulista culinari de *Los Angeles Times*, va anar a Nova York per fer un sopar de presentació de llançament d'un nou vi de la casa Christian Brothers. El sopar fou tot un èxit i d'allà va sorgir la idea de muntar Eldorado Petit a la ciutat dels gratacles. Així, en ple cor de Manhattan, i al carrer 55, inauguraria aquest nou restaurant de cuina tradicional catalana. Amb uns inicis difícils, superats en part gràcies a una esplèndida crítica publicada a la secció de cuina del *New York Times*, el restaurant esdevindria molt popular i concorregut, fins que l'any 1993 una cadena de restauració californiana compraria a Cruañas la totalitat d'aquest negoci.

Sortosament, Lluís Cruañas encara avui continua oferint la seva cuina a Eldorado Mar de Sant Feliu.

Hostaleria.

Inicià la seva carrera en el ram de l'hostaleria tot treballant de cambrer a l'establiment de què disposava el seu pare, Lluís Cruañas i Basart, situat a la rambla d'Antoni Vidal, conegut com *Cafè Bar Eldorado*. L'any 1970, en jubilar-se el seu progenitor, va prendre la direcció del negoci i començà a viatjar per França i Itàlia, amb l'objectiu de conèixer i estudiar noves formes d'entendre la cuina. D'aquesta manera, a l'estiu de 1972 obriria el prestigiós restaurant Eldorado Petit, en un local annex al *café bar*, precisament en el lloc del seu primitiu emplaçament, que ja ocupava l'any 1917, i on hi havia hagut una part de l'antiga Casa Mapa.

La manera de fer d'aquest restaurador guixolenc, que es basa en una cuina tradicional però combinada amb nous conceptes culinaris, va convertir aquest restaurant un dels més acreditats del país. Així ho va entendre la revista gastronòmica *Gourmets* quan l'any 1980 situà Eldorado Petit entre els quatre millors restaurants d'Espanya. Sens dubte, en l'originalitat dels seus plats, unida a l'art d'una elaboració acuradíssima que parteix d'una impecable qualitat en la seva primera matèria, és on rau el secret del seu èxit a l'hora d'obrir nous camins en l'experiència culinària.

El 1981, el jurat de l'Escola de Turisme Ferran Agulló, format per estudiants d'hostaleria, atorgà a Eldorado Petit el premi anual a la millor cuina. I, l'any següent, la guia *Gourmetours* per a la temporada 1982-83, avalada per la revista *Club de Gourmets*, va considerar com el segon millor restaurant d'Espanya Eldorado Petit de Sant Feliu. En la classificació, va quedar per darrere dels Arzak de Sant Sebastià i Zalacaín de Madrid, va empatar amb l'Hotel Empordà de Figueres i l'Hispania d'Arenys,

CRUZ COLOMER, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1912 – 1988*)

Propietari del Bar Savoy del passeig del Mar, a la dècada dels anys seixanta obria l'hotel familiar Urbis del carrer de Sant Domènec.

Hostaleria. Els seus pares, Enric Cruz i Roselló, de Sant Feliu, i Adela Colomer i Esparraguera, de Navata, es varen fer càrrec de l'antic local Edén Concert del carrer dels Especiers, rebatejant-lo amb el nom de *Salón Novelty* (1924). Malgrat aquesta denominació tan moderna, aquest local destinat a cafè i bar seria batejat i conegut popularment pels guixolencs com a *can Baldufa*, pel fet que s'hi organitzava una rifa local a base d'una baldufa lligada al sostre, de la qual sortien diverses tires de paper que calia estirar per optar al premi.

En Joan Cruz, un dels fills d'aquest matrimoni, va ser enviat a Barcelona a aprendre l'ofici dels pares en complir els catorze anys. Allà treballaria durant sis anys atenent diversos cafès i restaurants, fins que retornà a Sant Feliu amb la professió ben apresada. Així, a començament de la dècada dels anys trenta, i durant la temporada estiuenca, dirigiria –conjuntament amb el seu germà gran Antoni– els cèlebres Banys de Sant Elm, on oferien balls de tarda i nit, com també els de revetlles amb les orquestrines locals més de moda d'aquell temps. A la tardor de 1933, la família Cruz –pare, mare i en Joan al capdavant (el seu germà Antoni regentava aleshores els casinos El Guixolense i La Constància)– va obrir un nou local al passeig del Mar, a tocar de la rambla d'Antoni Vidal, que seria conegut com *Savoy-Bar*.

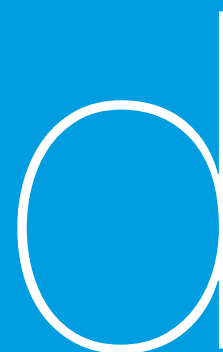
En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), Joan Cruz, servint com a mosso d'esquadra, realitzà tasques de servei a organismes de la Generalitat amb seu a Barcelona i fou escorta personal del futur president de la Generalitat de Catalunya a l'exili Josep Irla i Bosch → (aleshores conseller delegat de Sanitat i Assistència Social i més tard president del Parlament de Catalunya).

Al mes de febrer de 1939 passà vençut a França, i fou internat al camp de concentració d'Argelers. En retornar a la nostra ciutat a començament dels anys quaranta, continuà regentant el Savoy-Bar i els Banys de Sant Elm, fins que l'any 1949 traspassà el negoci a Joan Clarà i Rissech →. Aquell mateix any es traslladà amb la seva esposa i fill a Barcelona, on s'encarregaria de la direcció d'una cafeteria al carrer Aribau.

L'any 1964, Joan Cruz obria amb la seva esposa, la guixolenc Montserrat García i Soler, un petit hotel al carrer de Sant Domènec de Sant Feliu. Amb una vintena de modernes habitacions, menjador exterior i cafeteria bar, l'Hotel Urbis es convertiria en un establiment de referència per a tots aquells turistes que volien gaudir d'una atenció professionalitzada però de caire més familiar. La seva etapa com a hotelier acabaria definitivament l'any 1968, amb el traspàs d'aquest hotel a l'empresari Pere Llorca i Burcet.

1. Joan Cruz Colomer
2. Joan Cruz, darrere la barra, i al mig, amb els cambrers del Savoy-Bar (c. 1935)

* Centre hospitalari de Girona

[apunts biogràfics]

DALMAU BEYA, Salvador

(Sant Feliu de Guíxols 1859 – 1940)

Llicenciat en Farmàcia, participà en la política local de final del segle XIX i fou també un actiu industrial del sector dels teixits.

Farmacèutic, industrial del ram dels teixits i alcalde (s. XIX).

De família benestant, el seu pare, Josep Dalmau i Andreu, havia estat un gran terratinent de Sant Cebrià dels Alls, amb importants finques rústiques als municipis de Cruïlles i Calonge, i la seva mare, Amèlia Beya i Calzada, natural de Figueres, provenia d'una família també acomodada. En Salvador inicià la carrera de Medicina a la Universitat Central de Barcelona, on estudià els seus primers tres cursos. Qüestions personals el varen fer decidir-se a abandonar la Medicina i matricular-se, tot seguit, a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Granada, en què es llicencià al mes de juny de 1888.

Esposat l'any següent amb la guixolencsa Josepa Romaguera i Burjats, filla d'un indià local que havia fet fortuna a l'illa de Cuba, obrí la seva primera farmàcia amb l'ajut financer del seu sogre, al carrer de Sant Joan fent cantonada amb el de l'Hospital (1888-1893), lloc on posteriorment s'emplaçaria la confiteria Roca.

Anys després, Salvador Dalmau faria bastir un edifici a l'inici del carrer del Mall, en el qual s'establiria la seva popular farmàcia. Allà, rodejat de fórmules magistrals, estaria al capdavant d'aquella apotecaria fins que el seu fill, Josep Dalmau i Romaguera, obtingué la titulació de Farmàcia l'any 1911.

Nomenat alcalde de la població a les darreries del segle XIX (20 d'octubre de 1897 – 1 de juliol de 1899) en substitució d'Ildefons Perdrieux i Cateura →, l'any 1898 seria nomenat pel Govern cavaller de la reial orde d'Isabel la Catòlica. Durant el primer decenni del segle XX esdevindria jutge de pau i tinent de l'assemblea local de la Creu Roja, i es convertiria també en industrial del ram dels teixits en muntar una fàbrica de jute i saques d'embalar taps per a la indústria surotapera. Aquest negoci estaria en actiu fins el 1941, quan la família va decidir traspasar-lo, just un any després de la seva defunció, a favor de l'empresa Unión Textil de Santiago Trias Romeu.

1. Retrat de Salvador Dalmau Beya
2. Josep Dalmau, fill de Salvador, a l'esquerra de la fotografia, davant la farmàcia del carrer de Sant Joan

DARDÉ CABALLÉ, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1912 – 2000)

Amb trenta-set anys de servei, visqué la transformació de la ciutat amb els seus canvis socials i l'arribada del turisme de masses.

Cap de la Guàrdia Urbana.

Domiciliat al carrer de Pecher, de ben jove va entrar a treballar a la fàbrica Roselló del sector de Mas-canada confeccionant plantilles d'aglomerat destinades a la fabricació del calçat. La pèrdua del seu pare, Joan Dardé, d'ofici paleta, que s'havia esposat amb la cristinenca Rosa Caballé i Bonet, va deixar a la família –Nativitat, Lluís i Joan– en una situació econòmicament difícil.

A començament de la dècada dels anys quaranta, Dardé va ingressar a la plantilla municipal com a guàrdia urbà (octubre de 1940), i formà part d'aquest cos municipal ininterrompudament prop de trenta-set anys. Durant aquests anys de servei va treballar al costat de caps i guàrdies municipals molt coneguts i recordats per la majoria de guixolencs, com Enric Zerbst i Lemke →, José Franco Cornado, Eladi Hereu i Canals, Francesc Illas i Batlle, Josep Tubau i Carreras, Francisco Fernández Sánchez o Joan Bigas i Caballé, entre molts altres.

Joan Dardé visqué l'evolució urbanística i social de la ciutat a la dècada dels anys cinquanta i seixanta del segle XX, amb la creació del Poble Nou a la part alta de la població i, poc després, de Vilartagues, com també l'arribada del turisme de masses de sol i platja d'aquells anys.

A mitjan mes de juny de 1970, i en haver quedat la plaça vacant de cap de la Guàrdia Urbana, l'Ajuntament va designar-lo provisionalment per a *jefe de la Guardia Municipal*, en ésser el membre més antic de la plantilla; un reconeixement que es faria oficial al Ple Municipal del dia 16 del mes següent.

D'aquest primer període de la seva comesa al capdavant del cos policial, amb un constant desenvolupament socioturístic i comercial de la ciutat, que va viure un notable increment del parc automobilístic als seus carrers, en sortí el redactat de les normes de caràcter general i de servei de la Guàrdia Urbana, en què es definiren les funcions orgàniques del cos de municipals, com també la divisió de la ciutat en quatre sectors de vigilància.

Joan Dardé prendria possessió oficial de la plaça en propietat de sergent de la Policia Municipal –per convocatòria de concurs de mèrits– a primers de gener de 1971, un càrrec que ocuparia amb dedicació i eficàcia professional fins a la seva jubilació l'any 1977.

1. Joan Dardé Caballé amb l'uniforme de cap de la Guàrdia Urbana

DEMAZEL, Lucien

(França 1895 – Bordeus, posterior a 1963)

101

A bord del seu biplà, amb un motor de 100 CV i 10 cilindres, realitzaria diverses passades d'estil acrobàtic sobre el cel de Sant Feliu.

Aviador. Pilot d'origen francès que va fer una sèrie d'exhibicions aèries pel cel de Sant Feliu i la Vall d'Aro amb el seu biplà *Suzanne* durant les festes de l'aviació que varen tenir lloc els dies 7 i 8 de desembre de 1913 al paratge de Sant Pol.

Demazel va obtenir la patent d'aviador el 25 de maig de 1912, amb el número de registre nacional 884. L'any 1911, però, ja dirigia una escola aeronàutica a Caudron (juny 1911 – desembre 1913), a Juvisy, prop de la plana d'Issy-les-Molineux, en uns terrenys de Vincennes, on hi havia les instal·lacions de Port-Aviation, el primer aeròdrom conegut del món. Company del llegendari pilot Louis Bleriot, el 1912 va dissenyar el biplà anomenat *Demazel*, i s'especialitzà des d'aleshores en concursos d'aviació que el portarien a realitzar vols d'exhibició a diverses capitals i poblacions de l'estranger.

1. Demazel, amb Ramon Bonet, al seu biplà *Suzanne* (1913)

A l'estat espanyol, va actuar a Cartagena en la visita que varen fer el rei Alfons XIII i el president de la República Francesa, Raymond Poincaré (1913), a partir de la qual van tenir lloc una sèrie de demostracions aèries pels cels de la Península. Així, a les darreries d'aquell any, diverses societats guixolencques organitzaren unes jornades d'aviació a Sant Feliu, per a la qual cosa contractaren l'aviador francès.

Es tractava de fer una sèrie d'exhibicions aèries d'adornament, altura i aterratge final. El modern biplà de Lucien Demazel, de dos seients, proveït d'un motor de 100 CV i amb 10 cilindres, podia arribar als 100 km/h, tot i que el mecànic i copilot Mr. Labatut, que acompanyava Demazel, recomanava una velocitat punta de 85 quilòmetres per hora. Així doncs, el dijous 4 de desembre Demazel va fer un aterratge de prova al camp d'en Riembau, davant una entusiasmada multitud. Havia volat des de Barcelona a 2.100 metres d'altura i arribà a Sant Pol en una hora i deu minuts. Tres dies després, aquest pilot faria les delícies dels guixolencs en realitzar diverses passades d'estil acrobàtic sobre aquell paratge. Tot i l'èxit de l'exhibició, el biplà va tenir una sèrie d'errades mecàniques que podien haver frustrat la demostració, en deixar de funcionar, en ple vol, tres dels deu cilindres de l'avió. Amb aquella demostració aèria, els habitants de Sant Feliu quedaren captivats per aquell intrèpid pilot; un sentiment que es faria recíproc en quedar Demazel fascinat per aquests indrets.

Durant la Primera Guerra Mundial, Demazel va participar com a pilot militar en aquella contesa (1914–1918). Més tard, continuà amb la seva escola d'aviació, impartint classes pràctiques i teoria aèria als nombrosos cadets que tenia al seu càrrec, fins a la seva jubilació voluntària als anys trenta. Aleshores,

2

3

4

2. Retrat d'estudi de Lucien Demazel (1913)

3. Demazel, pare (esquerra), i Demazel, fill (dreta), a Caudron (França)

4. Demazel (al mig), amb el mecànic i el seu pare (dreta) davant l'avió (1912)

5

Demazel es faria viticultor a Bordeus, on creà una important empresa de vins amb la denominació del seu cognom. Fascinat també pel món del motor de quatre rodes, es faria pilot de curses, i amb el seu cotxe Salmson, de 1.100 cc, guanyaria el Grand Prix de Bordeaux, a Saint-Médard, l'any 1932.

Membre i medalla d'or de l'associació francesa de veterans de l'aire Vieilles Tiges, l'any 1963, en complir-se el cinquantè aniversari d'aquell vol a Sant Feliu (7 de desembre), Demazel fou invitat per les autoritats guixolenques, que li reteren un homenatge. Amb molt de sentiment, el pilot francès –que encara guardava com a penyora la cinta de seda amb les quatre barres catalanes del ram de flors lliurat aquell mateix dia per la jove guixolencina Aurora Duran i Cama →– expressà el record que tenia d'aquell vol, tot dient que si “el 1492 Colom va descobrir Amèrica, el 1913 ell descobriria, des del cel, la formosa ciutat de Sant Feliu”.

Aquesta estima mútua –Sant Feliu-Demazel i Demazel-Sant Feliu– faria possible que, anys després, en construir-se el sector urbà de Sant Pol, se'n bategés un dels moderns carrers oficialment amb el nom d'*Aviador Demazel* (7-II-1990). Seria un, sens dubte, merescut reconeixement cap una persona forana que, amb el seu nou giny, va determinar un abans i un després en la consciència de molts guixolencs: s'obria per a molts l'època de la modernitat amb la mirada fixada cap al cel.

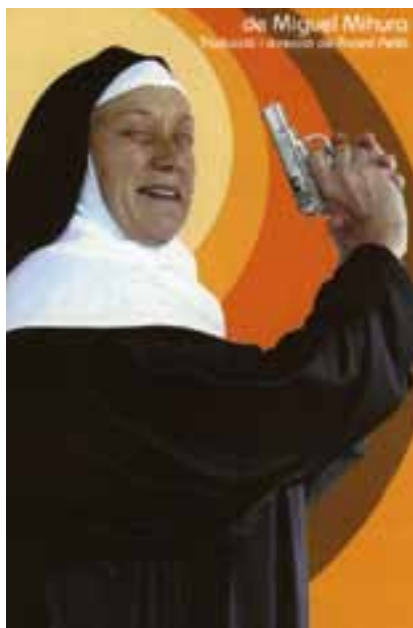
6

5. Lucien Demazel rebent el ram de flors d'Aurora Duran (amb vestit blanc)
6. Cinquanta anys després d'aquell vol: Demazel i l'alcalde Puig (1963)

DESCAYRE MURLÀ, Roser

(Sant Feliu de Guíxols 1937)

Amb una trajectòria teatral de més de cinquanta-cinc anys, ha estat distingida en diverses mostres de teatre amateur de Catalunya.

Actriu i directora de teatre.

Filla d'Enric Descayre i Salgas →, de ben jove es va interessar pel teatre quan era alumna del col·legi de les Germanes Carmelites del carrer de Capmany. Als disset anys, i en coincidir en el lloc de treball –Galerías Carabela– amb l'actriu amateur de l'Agrupació Romea Pilar Casanova i Miró →, entrà en contacte amb el teatre d'aficionats de la localitat. A l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica, hi conegué un munt d'actors de gran qualitat interpretativa i, sota la direcció del mestre Josep Mas i Dalmau →, va debutar al mes de juliol de 1954 amb l'obra *Bon amor no vol cadenes*.

D'ençà d'aquell primer paper no va parar de fer teatre, des dels tradicionals *Pastorets* durant les festes nadalenques –on encarnava l'arcàngel sant Miquel–, fins a les obres més emblemàtiques del teatre català. Amb els anys i, conjuntament amb el seu marit Ricard Pelló i Basart →, també actor d'aquella agrupació i més tard director teatral, va acceptar l'oferta feta per Jaume Escortell i Ribas → per formar el grup teatral del Centre Excursionista Montclar, en el qual la formació dels actors joves tingué una importància cabdal. Allà treballarien de valent realitzant mostres de teatre o engegant el grup de flautistes, entre altres projectes per a la mainada. Temps després fundarien –i encara avui la dirigeixen conjuntament– l'Agrupació Teatral Benet

Escriba (1986), que tantes satisfaccions ha donat a la nostra ciutat, i que ha participat en diferents mostres de teatre de Catalunya, en què ha obtingut nombrosos premis, tant de grup com d'interpretació i direcció.

L'any 1995, l'Associació Turística Guixolensa (ATG) va atorgar al matrimoni Pelló-Descayre la V Porta Ferrada d'Or per la seva dedicació en pro del teatre aficionat de Sant Feliu. Roser Descayre i el seu marit, Ricard Pelló, han aconseguit una tasca veritablement difícil: dirigir ininterrompudament durant més de vint-i-tres anys una de les agrupacions teatrals locals de més durada i prestigi entre totes les que hi ha hagut a la nostra ciutat.

1. L'actriu i directora teatral Roser Descayre Murlà
2. Descayre en un cartell publicitari de l'obra de teatre *Préssec en almirar* (2004)

DESCAYRE SALGAS, Enric

(Sant Feliu de Guíxols 1910 – 1984)

Impulsor d'activitats culturals i esportives a la població,
entre les quals destaquen la creació del setmanari *Àncora* i el Casal Guixolenc a Barcelona.

1

2

3

Empresari, promotor turístic i fundador del setmanari *Àncora*. Autodidacte, dotat d'un esperit emprendedor i gran entusiasta de la cultura, de ben jove va sovintejar les activitats teatrals d'aficionats de la nostra població. Fill del matrimoni guixolenc format per Lluís Descayre i Muntaner –amb arrels paternes calongines– i d'Il·luminada Salgas i Cadillach, amb domicili al carrer de les Eres, l'Enric va quedar orfe als catorze anys d'edat.

Iniciat en el periodisme a *La Veu de Catalunya*, en què publicà diverses cròniques de caire social i cultural d'àmbit comarcal, s'afilià políticament a la Lliga de Francisc Cambó. Poc abans d'esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), assistí amb Marià Vinyas i Vinyas → a l'assemblea de la Lliga Regionalista que se celebrà a Olot. Arran, però, d'una editorial apareguda al setmanari *La Costa Brava* (18-VII-1936), adjudicada directament a Descayre i titulada "Prou", en què es denunciaven els actes de violència ocorreguts a Espanya, fou empresonat pel Comitè de Milícies Antifeixistes local amb altres ciutadans d'ideologia conservadora i democratacristiana, com el mateix Marià Vinyas, Narcís Ruscalleda i Sabater →, Vicenç Gandol i Jordà →, Jaume Lladó i Vidal → o Joan Bartra i Romà →, entre molts altres.

Cridat més tard a files pel Govern de la República (1937), fou enviat al front d'Alcanýs, al Baix Aragó, on restà fins la desfeta de la línia Viver-Rudilla-Belchite-Quinto (març de 1938). Durant la retirada de l'Exèrcit republicà cap a França, es va amagar a Sant Feliu de Pallerols, on s'havia refugiat la seva família (gener de 1939). En retornar a Sant Feliu acabada la guerra, fou nomenat responsable de Prensa y Propaganda del Movimiento (1939) i, directament pel governador civil, cap de Falange Local (1939-1942), malgrat –sembla ésser– les seves reticències inicials.

A la dècada dels anys quaranta, Descayre va impulsar tot un seguit d'activitats culturals. Primerament, amb l'aparició del setmanari futbolístic *Chut* (1947-1949) i més tard fundant el setmanari guixolenc *Àncora* (1949). Les seves inquietuds no s'aturarien en l'àmbit de la premsa local, i amb gran il·lusió organitzà l'Institut d'Estudis Guixolencs, dedicat expressament al món de la literatura i la poesia, com també l'Escola d'Art Dramàtic. Conjuntament amb Margarida Wirsing i Bordas → i altres professors, idearia el primitiu Liceu Abat Sunyer, i organitzà també el Foment de Turisme de Girona (1950), depenent de la Diputació, per tal de qualificar els primers establiments hotelers de la Costa Brava i adaptar-los als nous temps i horitzons. Veritablement foren uns anys en què Descayre es trobà en tots els projectes que podien beneficiar i promocionar la ciutat de Sant Feliu.

La dècada dels anys seixanta seria també un clar exemple d'aquesta activitat en pro de la ciutat. A Barcelona creà conjuntament amb altres conciutadans el Casal Guixolenc (1959) i, tres anys després, amb Joan Puig i Admetller →, el I Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava (1962); una activitat que compaginà amb el càrrec de president del CF Guíxols (1963-1967), en una etapa de força èxits esportius, amb la consecució de la Copa Moscardó (1964), moment que aprofità per retornar al club el primitiu nom d'Ateneu Deportiu (1964).

Enric Descayre, que estava esposat amb Maria Murlà i Riera, és autor del llibre titulat *Quadern de bitàcola*, editat pel Casal Guixolenc de Barcelona l'any 1963. En aquest camp, contribuiria a organitzar i gestionar l'Associació de Premsa Local, com també el certamen literari del Dia del Llibre. En l'actualitat, dins els Premis Literaris Àncora, i com a reconeixement a l'activitat literària de qui va fundar aquest setmanari, s'ha donat el nom d'Enric Descayre i Salgas al premi concedit a treballs d'investigació i recerca històrica que es presenten.

1. Enric Descayre treballant al seu despatx
2. Descayre desplegant, als anys quaranta, un seguit d'activitats culturals
3. El guixolenc acompanyant en autobús a un grup de turistes cap a Sant Feliu
4. Retrat d'Enric Descayre Salgas

4

DEUSEDES JUYÀ, Bonaventura

(Sant Feliu de Guíxols 1935)

La seva reputació com a metge especialista en Psiquiatria i Psicologia l'ha portat a fer diverses conferències per Europa i Amèrica.

1

2

Metge psiquiatre. Fill de Joaquim Deusedes i Calvet i de Francesca Juyà i Pijoan, estudià la carrera de Medicina a la Universitat de Barcelona, i n'obtingué la titulació l'any 1964. Doctor en Medicina (Psiquiatria) i llicenciat en Filosofia i Lletres, especialitat de Psicologia, es va diplomar també en Psicologia Industrial, Grafopsicologia/Grafologia, i Criminologia, i esdevingué grafoanalista consultiu –numerari, fundador i honorari– i perit judicial forense de renom. L'any 1976, Deusedes va ser fundador de la Societat Espanyola de Grafologia amb seu a Madrid. Ha estat membre de l'equip docent de la Facultat de Psicologia Blanquerna/URL, i professor a la Facultat de Dret i Administració d'Empreses Abat Oliva de la Universitat de Barcelona, alhora que és membre de l'Associació Catalana de Perits Judicials i Forenses.

Durant anys ha impartit diversos cursos i ha ofert conferències en col·legis i escoles universitàries espanyoles i de l'estranger (Lisboa, Nova York, Mèxic, D.F., San Juan de Puerto Rico, etc.), i és autor dels llibres com *Patología psicomática con incidencia escolar* (1987), *Psiquiatria forense*, en l'apartat *La grafología en psicopatología* (1990) i *Implicación de la masculinidad* (2001), entre altres.

D'ençà de l'any 1980 ha estat consultor en psicologia clínica, especialitzat en estrès, *mobbing* –quan encara hom desconeixia ben bé de què es tractava– i també trastorns de la personalitat.

Apassionat de la música i de Sant Feliu, va compondre dues sardanes titulades *Mari-Ros* i *Aires guixolencs*. En la seva etapa universitària fou fundador i director d'un dels primers conjunts universitaris espanyols anomenat Catch As Catch Can, que actuà tant a Catalunya com a diverses ciutats d'Alemanya (1958), i que aconseguí el primer premi de grups musicals universitaris de Catalunya, organitzat per la casa discogràfica Cetra.

Bonaventura Deusedes també formà part d'aquell equip local d'hoquei sobre patins que inaugurà la pista del jardins municipals, davant la platja del racó, a mitjan dècada dels anys cinquanta. Domiciliat a Barcelona, però enamorat de la seva ciutat natal, els estius i caps de setmana els gaudeix a l'apartament amb vistes a la badia que posseeix a Sant Feliu en un indret del paratge del Molí de les Forques.

1. El metge Bonaventura Deusedes Juyà

2. Deusedes assegut en una aula de la Universitat Abat Oliva (2007)

DOMÈNECH VIÑAS, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1884 – 1964)

Amb un gest de generositat cap a la ciutat, va cedir uns terrenys per a construir-hi un grup d'habitatges subvencionats a Vilartagues.

Empresari i president de la Casa de la Guinea Española.

De família humil, els seus pares, Josep Domènech i Noguer, natural de Llambilles, taper empleat en una fàbrica de suro, i Conxita Viñas i Ros, oriünda de Girona, s'havien establert a Sant Feliu a començament del decenni dels anys vuitanta del segle XIX, on passaren a residir al carrer de Santa Llúcia, popularment conegut com *carrer de les Pares*.

Essent encara adolescent, a l'inici del segle XX, en Joan –que ja havia treballat com a empleat del Casino La Constància, o dels Nois– va marxar cap a la Guinea Espanyola, a la recerca de nous horitzons per sobreviure. Allà esdevindria capatàs en les plantacions de cafè del també guixolenc i gran terratinent Joaquim Rodríguez Barrera →. Amb el temps i els coneixements ben apresos, va passar a treballar per compte propi tot comercialitzant directament amb el cafè i cacau, i més tard dedicant-se a la preparació i exportació de fusta, la principal font de riquesa natural d'aquell país. En poc temps, l'empresa Domènech y Potau –constituïda amb un altre empresari català originari de Barcelona, i que més endavant passaria a denominar-se Domènech y Viuda Potau– es convertiria en una de les empreses més importants de Guinea, i Joan Domènech, en propietari de tota una sèrie d'extenses hisendes on aniria desenvolupant els seus pròspers negocis.

Malgrat la seva total dedicació als negocis d'ultramar, Domènech –que estava casat des de l'any 1909 amb la també guixolenc Francesca Boada i Bonet– s'enyorava de la població que el va veure néixer, i solia passar els estius a la casa que havia adquirit al passeig dels Guíxols.

Nomenat president de la Cámara Agrícola, Industrial y de Comercio de Guinea, en què realitzaria una important tasca comercial i d'exportació dels recursos naturals d'aquella colònia, el 1952, el cap de l'Estat, el general Franco, amb motiu del Día de la Victoria, el distingiria amb l'Encomienda de Plata de la Orden de África.

A començaments de la dècada dels anys seixanta, i essent president de la Casa de la Guinea Española a Barcelona, successora de l'anomenada Unión de Agricultores, com també soci d'honor del Casal Guixolenc a Barcelona i membre de la junta de l'Hospital Municipal de Sant Feliu, va cedir al municipi guixolenc (juny de 1961) uns terrenys de la seva propietat per tal que s'hi construís un grup de seixanta-quatre habitatges subvencionats, prop de la carretera de Girona i a tocar del Forn de Sant Miquel, al paratge de Vilartagues.

Així mateix, i amb un altre gest de generositat cap a la ciutat, el 1962 sufragaria la totalitat de les despeses de la construcció de l'ermita de Pedralta, projectada per l'arquitecte Francesc Surís i Estrada →, just als límits dels termes municipals entre Sant Feliu i Santa Cristina d'Aro.

Designat padrí d'honor de l'altar major i també del de sant Antoni Maria Claret de l'església de l'Immaculat Cor de Maria de Girona (octubre de 1960), al mes de juny de 1961 seria homenatjat a Barcelona –juntament amb Joaquim Rodríguez i Barrera →– amb la designació d'Antic Pioner de la Guinea Espanyola, com a reconeixement a la seva tasca empresarial. L'any següent, i amb motiu de la visita a la Costa Brava de la comparsa *Cordón* de Moros i Cristians de la Confraria del Davallament de la Creu d'Alcoi, Domènech seria nomenat soci d'honor d'aquella popular entitat alacantina.

1. Domènec (camisa blanca), durant la col·locació de la primera pedra de l'ermita de Pedralta (11-V-1961)

DONATIU JUNQUÉ, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1941)

Va ser el primer càrrec públic que proposà, davant la manca de vaixells de mercaderies al port, reconvertir-lo en una base nàutica.

Empresari. President de la Cambra de Comerç. Dedicat a la venda i reparació del sector de l'automòbil i d'embarcacions nàutiques amb les empreses locals Comercial Metropol S.A., Imnasa i Metropol Boutiques, Donatiu –fill de l'industrial surotaper Joan Donatiu i Vila, amb fàbrica de suro al carrer de Tueda– esdevindria l'any 1982 el primer president de l'Associació Turística Guixolenc. Aquesta nova entitat local es creà amb l'objectiu principal de defensar i potenciar els interessos turístics de la ciutat, i agrupava tant la patronal d'aquest sector (hotels, bars, restaurants, agències de viatges, comerços, etc.) com també d'altres sectors, en especial el de la construcció i els seus rams derivats.

D'aquest període de forta crisi turística i recessió econòmica –durant el qual la manca d'aigua potable a la Costa Brava centre era una de les principals problemàtiques–, en destaquen els nombrosos contactes que tant el seu president com la junta gestora duri en terme amb el director general de Turisme de la Generalitat i amb l'alcalde i el consistori municipal. Proposà també la creació de places d'aparcament rotatives, a més de la construcció d'un aparcament soterrani respectant la identitat urbana i paisatgística de la ciutat.

D'altra banda, Donatiu seria el primer càrrec públic que proposà, davant la manca d'entrada a port de vaixells de mercaderies, reconvertir-lo en una moderna base nàutica per a embarcacions d'esbarjo. I, en l'àmbit del sector immobiliari, gestionaria amb eficàcia, com a membre de la Cambra de la Propietat Immobiliària, la implantació d'una delegació d'aquest organisme a Sant Feliu (1984).

L'any 1991, Donatiu –que representava els interessos del sector turístic de la demarcació, oposats a la candidatura de Josep Sibils, que encapçalava la dels membres anomenats “històrics”, i també de la indústria– seria elegit president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu, en substitució de Robert Pallí i Sala →. Durant el seu mandat (1991-1998), els seus objectius principals serien l'enllaç i desdoblament de les comunicacions viàries de la zona centre de la costa, la creació de nous polígons industrials i un abastament d'aigua potable que en garantis el subministrament durant els mesos d'estiu, i especialment en la seva temporada alta.

1. Joan Donatiu al Saló Nàutic de Barcelona, amb l'alcalde Clos i Artur Mas (2001)

DURAN ARPA, Maria

(Cassà de la Selva 1897 – Ceret, Catalunya nord 1984)

Dotada d'una gran capacitat pedagògica, dirigí l'Escola Horaciana i una acadèmia de preparació per a noies preuniversitàries.

Mestra. Va establir-se a Sant Feliu amb els seus pares i germà l'any 1914, concretament al carrer de l'Algavira, quan comptava disset anys d'edat. De seguida es va sentir atreta pel món de les lletres, i ben aviat va obtenir el títol de mestra. També col·laborà estretament en la redacció del setmanari guixolenc *El Programa*, portaveu del Partit Republicà Federal a Sant Feliu, que dirigia en aquella època Francesc “Xicu” Irla i Bosch →, germà del futur

1

2

3

president de la Generalitat de Catalunya a l'exili Josep Irla i Bosch →. Fou precisament en aquella redacció on naixeria, primerament l'atracció i, més tard, l'amor entre Maria Duran i Francesc Irla –catorze anys més gran que ella–, seguit d'una relació que acabaria en matrimoni el 23 de desembre de 1920.

Domiciliats al carrer de l'Algavira i compartint el mateix sostre amb la seva mare, Maria Gràcia Arpa i Malagelada, que havia quedat vídua, i el seu germà Josep, d'ofici dependent de magatzem, Maria Duran, que estava dotada d'una gran capacitat pedagògica, s'iniciaria en l'ensenyament local tot dirigint l'Escola Horaciana de Sant Feliu fins l'any 1924, en què fou substituïda pel professor Miquel Campuzano García.

Aleshores, compaginant-ho amb la feina de mestressa de casa, va organitzar una acadèmia particular de preparació del magisteri per a noies preuniversitàries que tingué molt prestigi entre la comunitat educativa local. En començar, però, el curs escolar de 1936, i en haver-se iniciat ja la Guerra Civil espanyola, Duran va passar a impartir classes als alumnes de més edat del grup escolar de Sant Feliu, del qual fou també directora. Amb els bombardeigs aeris infligits a la nostra ciutat, va refugiar-se amb la seva família a Santa Cristina d'Aro, i més concretament en una masia del veïnat de Solius (mas Tapióles?), per passar més tard a França, on s'exilià amb Francesc Irla a la població rossellonesa de Ceret.

Allà va col·laborar estretament amb el seu marit en l'ajut als refugiats dels camps de concentració dels voltants (Argelers, Bram, Sant Cebrià, Barcarès, etc.), identificant i reagrupant famílies disperses, a més d'encarregar-se de fer les tramitacions administratives per legalitzar l'estada dels refugiats en aquell país.

Anys després, amb la defunció del seu marit el 1961, la Maria va retornar a Catalunya, on va viure un cert temps a la Bisbal d'Empordà amb la seva família, i més endavant es traslladà a Banyoles. Finalment, però, se'n tornà a Ceret, on passà els darrers dies de la seva vida.

1. Maria Duran en una entrevista feta a la revista *Es Corcó*, l'any 1981
2. Excursió amb la família Irla: Josep, Francesc, Encarnació Pijoan i altres
3. Maria Duran en una sortida pels volts de la població de Ceret

DURAN CAMA, Aurora

(Sant Feliu de Guíxols 1894 – Girona 1977)

Convertida en una icona femenina de la població,
fou la distingida jove que realitzà l'ofrena floral a l'aviador Lucien Demazel.

1

Mestra. Filla del mestre, periodista i alcalde de Sant Feliu de Guíxols Narcís Duran i Juera → i de Cristina Cama, de molt jove va cursar estudis de música (piano) i de llengua francesa a París, per expressa indicació dels seus pares, que li varen proporcionar una considerable cultura per a una noia d'aquella època. A la capital francesa, hi passaria part de la seva infantesa i adolescència, fins que va retornar definitivament a la nostra ciutat.

A les darreries de l'any 1913, Aurora Duran es convertiria gairebé en una icona femenina a la nostra població, en ésser la distingida jove de dinou anys que, vestida amb un elegant conjunt blanc, va realitzar l'ofrena floral a l'intrèpid aviador francès Lucien Demazel →. Fou durant l'exhibició aèria realitzada pel pilot gal i el seu posterior aterratge al paratge de Sant Pol, el segon dia de les festes d'aviació celebrades el 7 i 8 de desembre d'aquell any, quan l'Aurora li lliurà un ram de flors amb una cinta de seda amb les quatre barres catalanes. Aquest multitudinari acte va quedar immortalitzat amb nombroses plaques de vidre fotogràfiques, que serviren després per a recordar un dels esdeveniments més importants del segle XX ocorreguts a Sant Feliu. Es pot dir que aquesta exhibició aèria –que marcà l'abans i el després d'una època– quedà gravada en la memòria dels afortunats guixolencs que aquell dia guaitaven embadalits cap al cel.

3

1. Aurora Duran (vestit blanc), amb la comissió de benvinguda al pilot Demazel (1913)
2. Retrat d'Aurora Duran Cama als dinou anys (1913)
3. Eladio Rodríguez i Aurora Duran a Barcelona (1926)

Anys després, Aurora Duran es casaria amb el comissari de policia i cap de duanes de Sant Feliu, d'origen granadí, Eladio Rodríguez i Martín. En se destinat el seu marit a Girona, el matrimoni va passar a residir al carrer de la Rutlla, lloc on Aurora va continuar fent classes d'idiomes i de música en règim particular. En esclatar la Guerra Civil, Eladio fou empresonat i traslladat a una presó de Barcelona, d'on fou alliberat a l'acabament de la contesa. Morí pocs mesos després d'arribar al seu domicili a resultes –sembla ésser, o així sempre ho cregué l'Aurora– d'aquell patiment que se li causà a la presó.

Amb el temps, i en complir-se el cinquantè aniversari d'aquell històric vol sobre el cel de Sant Feliu, el 7 de desembre de 1963, l'Ajuntament guixolenc, mitjançant el Centre d'Iniciatives i Turisme de Sant Feliu, encapçalat pel seu alcalde Joan Puig i Admetller →, va voler commemorar aquella efemèride, i va convidar els dos grans protagonistes d'aquell dia: l'aviador francès Lucien Demazel i la guixolencina Aurora Duran. Acompanyats de les autoritats locals i provincials, i després de presenciar els vols rasants de les avionetes de l'aeroclub Barcelona-Sabadell sobre la platja de Sant Pol, ambdós personatges es retrobaren amb emoció al sopar que Josep Ensesa i Gubert va oferir a l'Hostal de La Gavina. Allà mateix, i després de les presentacions de rigor, l'antic aviador va interpel·lar l'Aurora amb aquests mots: "Així que vostè és aquella bella jove de l'ofrena foral, ja fa cinquanta anys", tot mostrant-li la cinta del ram que li havia lliurat la guixolencina aquell llunyà dia del mes de desembre de 1913. A la qual cosa respongué l'Aurora amb un pulcre francès i amb molta gràcia i simpatia: "Sí, *monsieur*, però ja ho veu: amb la diferència que aquella jove vestia de blanc i tenia els cabells negres, mentre que ara vesteix de negre i té els cabells blancs".

4. Lucien Demazel i Aurora Duran, cinquanta anys després del seu vol (1963)

5. Aurora Duran fotografiada davant del piano (c. 1912-1913)

6. El matrimoni Rodríguez-Duran, amb el seu fill Eladi, i l'àvia materna, al xalet Maynegre (1927)

DURAN JUERA, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1867 – 1919)

Membre de la lògia maçònica i destacat cooperativista, era una persona amb uns ideals sincers i d'una benefactora influència.

1

sota els auspicis de Duran i, quan aquest desaparegué, fundà el setmanari *La Comarca Federal* (1894), seguit anys més tard d'*El Programa* (1900).

Nomenat a Badalona president de la comissió executiva del I Congrés Regional de Cooperatives Catalanes (1898) –que aprofità per portar la seva seu a Sant Feliu– i, anys després, president del II Congrés Regional de Societats Cooperatives de Catalunya i Balears (1902), Duran seria un dels personatges clau en els debats per estructurar i encaixar aquestes entitats cooperatives en l'engranatge econòmic i social del nostre país.

A Sant Feliu, però, sorgiren ben aviat diverses antipaties cap a Duran, especialment entre industrials i comerciants locals, que veien en la seva gestió un evident perill cap als seus interessos econòmics. Tot i la provocació reiterada d'aquests grups conservadors i immobilitistes de la nostra vila-ciutat, la seva honestetat, voluntat ferma i seny clar, el portaren a ocupar l'alcaldia de Sant Feliu entre els anys 1912 i 1916. La seva presidència va coincidir amb l'esclat de la

Mestre racionalista, periodista i alcalde. Estudià la carrera de mestre a la ciutat de Salamanca i entre els anys 1886 i 1888 treballà de docent a Valladolid, on s'inicià en el periodisme col·laborant en diversos diaris republicans de la regió. Dotat d'una brillant personalitat, va freqüentar els ambients que fomentaven el federalisme en aquella capital castellana, en els quals era molt ben considerat malgrat la seva juvenesa. Allà va entrar en contacte amb la lògia maçònica Progreso sota la denominació d'*emancipado*, i dos anys després rebé el grau de mestre maçó.

De retorn a Sant Feliu –on precisament els seus pares, Gerard Duran i Baguer i Gertrudis Juera i Bascós, regentaven el Gran Café del Comercio, a l'actual rambla del Portalet–, Narcís Duran fundà, juntament amb Bartomeu Gabarró i Rafel Piñol i Maimí →, la primera escola laica, alhora que organitzà la Lògia Gesòria, que depenia directament de la Gran Logia Simbólica del Gran Oriente de España. Així mateix, treballà intensament pel bon funcionament del cooperativisme de la població, mostrant-se com una persona amb uns ideals sincers, de gran capacitat i benefactora influència.

Un dels seus principals objectius seria convertir l'ensenyament en popular. Director de la institució Fomento de la Enseñanza Laica, fou tota la seva vida un destacat protector moral i material, que considerava que l'ensenyança i el progressiu aprenentatge dels minyons, des del seu lliure pensament, constituïa allò més essencial per al progrés dels pobles.

En paral·lel a la seva activitat docent, Duran faria també els seus tempteigs en el periodisme. Així, a la darrereria de 1889, i sota la seva direcció, sortiria a la llum el setmanari lliurepensador *El Racionalismo*, que provocà agres discussions entre gent sectària de la població; dos anys després el substituiria *El Siglo XX* (1891-1894), també

1. Retrat de Narcís Duran Juera.
2. Duran fotografiat l'any 1909. Tres anys després seria nomenat alcalde

3

4

Primera Guerra Mundial (1914-1918), que tants maldecaps portà a la ciutat, i, gràcies a la seva valentia, esforç i intel·ligència, va saber trobar fórmules per a apaivagar tanta misèria i desesperació social.

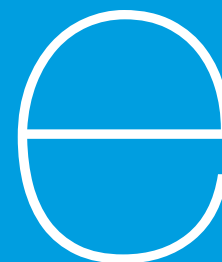
Així doncs, amb enginy i convicció, va saber trobar la manera que molts treballadors acomiadats per la paralització de la indústria surera poguessin trobar feina, com a peons, a les obres de construcció de la carretera de Sant Feliu a Tossa, fet que representaria per a ells una mena de taula de salvació. Alhora, i com a destacat membre de l'Assemblea Nacional de Protecció a la Infància i president de la comissió local, va engegar una junta d'auxilis amb la posada en funcionament de la cuina econòmica i menjadors socials per als més desfavorits de la població.

Narcís Duran, que estava mullerat amb Cristina Cama i tenia quatre fills –Aurora, Robert, Lluïsa i Víctor–, morí sobtadament relativament jove, als cinquanta-un anys d'edat. Darrere seu va deixar un bagatge polític, educatiu, cultural i social com el que poques persones públiques de Sant Feliu hagin aconseguit mai.

3. La família Duran-Cama: Cristina, Víctor, Lluïsa, Aurora, Robert i Narcís (c. 1916)
 4. Duran, darrere el Dr. Bramon, en el descobriment de la làpida del carrer Dr. Zamenhof (1914)
 5. Les obres de la carretera de Tossa foren un ajut per a acabar amb la crisi obrera

5

[apunts biogràfics]

ESCORTELL RIBAS, Jaume

(Illa de Cíes, Pontevedra 1903 – Sant Feliu de Guíxols 2000)

Artífex de l'aplec del Montclar (1957), es convertiria en tot un símbol per a nombroses generacions d'excursionistes guixolencs.

1

2

Excursionista. President del Centre Excursionista Montclar. Fill de Josep "Pepe" Escortell i Ripoll (faroner –tècnic en senyals marítims–, natural de Benissa, municipi de la comarca de la Marina Alta, a la província d'Alacant, que s'encarregava del far de l'illa atlàntica de Cíes, situada enfront de la Ría de Vigo) i de Josepa Ribas i Font, de la mateixa població alicantina. En Jaume va passar la seva infantesa i joventut en aquell indret fins que, l'any 1926, la família es va traslladar a Sant Feliu en ser-hi destinat el seu pare com a responsable del far del nostre port.

Aquell mateix any, en Jaume va començar a treballar al despatx de la fàbrica surera de l'industrial guixolenc Narcís García Bernís → per, poc després, i en esposar-se amb Rosa Cerqueda i Vila, feinejar a la tintoreria familiar de can Cerqueda.

L'interès mostrat per Escortell per la natura –aprofitant els aplecs de Sant Baldri, Sant Grau, Penedes, o els de la Font Picant i de Romanyà de la Selva– el portà a recórrer tots els indrets de la nostra població, de tal manera que va esdevenir un gran coneixedor del medi natural de casa nostra i dels voltants de la vall. Fou d'aquesta manera com, a la dècada dels anys trenta, va formar part de l'antic Centre Excursionista Mar i Muntanya, conegut com *CEMIM* (1931-1936), antecedent del futur Centre Excursionista Montclar (CEM) i que tingué una curta durada a causa de l'esclat de la Guerra Civil espanyola.

Anys després, i remuntats els períodes més foscos de la postguerra, s'aconseguí l'autorització per a crear el Centre Excursionista Montclar (1950, malgrat que l'acta de constitució sigui amb data de 25 de novembre de 1949). Amb entusiasme, doncs, i amb Enric Heller i Vila → com a president d'aquesta entitat, a mitjan dècada dels anys cinquanta es varen organitzar nombroses excursions (Ardenya, Guílleries, Riells, Pedraforca, Puigsacalm, Rocacorba, Montseny, etc.), i més endavant, el propi Jaume Escortell esdevindria l'artífex de l'aplec del Montclar (1957) i el president del centre entre els anys 1971 i 1976.

Escortell que, com molt bé es diu en el llibre *Cinquanta anys del Centre Excursionista Montclar*, "era un home de tarannà molt actiu, nerviós, i amb una especial aptitud per generar concòrdia", es convertiria no tan sols en un símbol per a nombroses generacions d'excursionistes guixolencs, sinó que esdevindria, a més, la peça clau de l'engranatge del centre a l'hora de fer el canvi generacional en la direcció d'aquella entitat local.

1. Jaume Escortell, homenatjat pel Centre Excursionista Montclar (1977)

2. Escortell, a dalt, tercer per la dreta, amb companys del C.E. Montclar (1953)

ESCRIBA ROMAGUERA, Benet

(Sant Feliu de Guíxols 1892 – Barcelona 1976)

Amb una acurada direcció i pedagogia interpretativa, aconseguiria situar el grup teatral guixolenc entre un dels més prestigiosos de Catalunya.

1

ixols a Gerona, en què havia estat factor de tren i més tard administratiu. Així, pel que fa a la política, fou membre de la Joventut Nacionalista adherida a la Lliga Regionalista, de l'Associació Catalana Autonomista, com també de la junta de l'Ateneu Deportiú, i formà part de la CNT com a tresorer durant els anys de la Guerra Civil espanyola. D'altra banda, fou membre del consell obrer per a l'explotació de la companyia del tren (1936-1939), un fet que el va portar, un cop acabada la guerra, a ésser víctima de les depuracions dutes a terme per les autoritats del nou règim governatiu.

Escollit regidor municipal (1955-1961) durant la presidència de l'alcalde Robert Pallí i Rovira →, l'any 1972 l'Ajuntament guixolenc li va retre un homenatge per la seva llarga trajectòria i labor artística desenvolupada a la ciutat. Posteriorment, els actors i directors guixolencs Roser Descayre i Murlà → i Ricard Pelló i Basart → varen fundar l'anomenada Agrupació Teatral Benet Escriba (1986), que tantes satisfaccions ha donat i tantes distincions ha significat per a la nostra població.

Actor i director de teatre.

Iniciat de jove en el teatre amateur de l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada (1909), Escriba seria un dels membres fundadors de la segona etapa de l'Agrupació Teatral Romea de Sant Feliu de Guíxols (1915-1928), al costat de reputats actors aficionats com Miquel Ros i Massa →, Francesc Masferrer i Alberti →, Narcís Soler i Grau → o Lluís Mascort, entre altres. D'aquest període interpretatiu, en sortiren les reeixides obres *La mare*, *El ferrer del tall*, *Joventut de príncep* o *El carro de vi*, a més de l'estrena de l'obra en dos actes original de Francesc Masferrer titulada *D'aquí a Tossa*. Sens dubte, aquests anys serien uns dels més brillants d'aquesta agrupació local, que es dissolgué sobtadament per la marxa del seu director, Miquel Ros, a les darreries de l'any 1928.

Benet Escriba era fill del matrimoni guixolenc format per Joan Escriba i Fina i Teresa Romaguera i Geli, domiciliats al carrer Nou de Sant Ramon (avui, d'Àngel Guimerà). Alumne destacat del col·legi Vidal, tingué per mestre Lluís Boschdemont i per fidels companys d'aules Josep Geli i Forest → (farmacèutic) i Antoni Carbonell i Cosp → (músic instrumentista).

L'any 1919 s'esposaria amb Enriqueta Suquet i Dalmau, que regentava amb la seva família una botiga de confecció i gènere de punt a l'antic carrer de Caimó (actual Sant Domènec).

Fou precisament amb l'absència voluntària de Miquel Ros, a les darreries de 1928, quan Benet Escriba es faria càrrec de la direcció de la Romea en la seva tercera etapa (1929-1936). Sota el seu guiatge, l'agrupació actuaria a tots els teatres guixolencs, des del de l'Ateneu Social, passant pel Goula, el Vidal, el Mundial, el Llevantí, el Catalunya o La Catequística, fins a l'escenari del col·legi dels Hermanos de La Salle. S'ha considerat aquest període encara més brillant que l'anterior, per la forta empenta teatral que Escriba donà a la Romea. Amb la seva acurada direcció i una pedagogia interpretativa no mancada de talent, aconseguí situar el grup teatral guixolenc entre un dels més prestigiosos i importants del teatre amateur de Catalunya. Diversos guardons i una immillorable crítica plena d'elogis en serien la targeta de presentació.

Benet Escriba, que dirigiria igualment el timó de l'agrupació en la seva quarta i definitiva etapa (1953-1960), estigué en actiu fins a la dissolució del grup el 25 de maig de 1960. Durant aquests anys compaginaria el teatre amb altres activitats socials, fora de l'àmbit laboral de la Compañía del Ferrocarril de San Feliu de Gu-

1. L'actor guixolenc representant l'obra *La pubilla*
2. Retrat de Benet Escriba Romaguera

ESPARRAGUERA FERRER, Andreu

(Sant Feliu de Guíxols 1906 – Marsella, França 1964)

Va dirigir com a àrbitre vuit campionats europeus i un mundial,
a més de llegar el fons documental sobre la boxa més important d'Europa.

Esportista i àrbitre internacional de boxa.

Anomenat per la seva vàlua i categoria esportiva *el cèsar dels àrbitres de França*, l'Andreu va néixer en el bressol d'una humil família de la nostra ciutat que, per causa de la greu crisi econòmica de l'època, va haver d'abandonar Sant Feliu quan ell només comptava sis anys d'edat (1912). Domiciliat a Marsella amb els seus pares i tres germans més –de nou, quatre i dos anys–, la mort prematura del pare, l'any següent, va condicionar la vida de la família. Aleshores, la seva mare va haver d'anar a fer feines a diverses cases del veïnat i el seu germà gran també es va haver de posar a treballar. L'*André* –com ja era conegut en el seu nou entorn ciutadà– va tenir la seva primera feina al darrere de la barra del Petit Bar du Marché, situat a la Rue Marché des Capucins, en plena Primera Guerra Mundial (1914-1918), servint cafès i licors a nombrosos militars destacats en aquella ciutat.

El propietari del cafè, molt aficionat a la boxa, disposava al soterrani del bar d'un petit gimnàs on Esparraguera s'entrenava a estones lliures. D'aquesta manera, als tretze anys d'edat s'inicià en la boxa amb el cèlebre entrenador Marcel Lepreux, que el féu debutar professionalment el 1922. Després de sis anys i cent vint combats en les categories de pes gall, pes ploma i pes lleuger –un d'aquests anys, el 1923, el va passar a la ciutat de Barcelona boxejant a les ordres del mànager Àngel Artero (hi féu tres combats)–, retornà definitivament a Marsella, on penjà els guants als vint-i-dos anys d'edat (1928).

Associat des d'aleshores amb l'amo d'aquell bar i, més tard, esposat amb la filla del propietari del cafè Bourse du Travail, s'interessà pel col·leccionisme del món de la boxa, i reuní una de les col·leccions internacionals més importants d'aquell país (llibres, fotografies, pel·lícules, entrevistes, etc.). A la dècada dels anys trenta, començà a actuar d'àrbitre, primerament amb categories inferiors, fins que se'l designà d'àrbitre nacional, i més tard, un cop acabada la Segona Guerra Mundial, a les darreries dels anys quaranta, de categoria internacional. Andreu Esparraguera dirigiria vuit importants campionats europeus i un de mundial a Dinamarca, Alemanya, Anglaterra, Itàlia, Kenya i Costa d'Ivori. Així, l'any 1960 arbitraria a l'estadi de San Siro de Milà el combat pel campionat del món entre els púgils Duilio Loi, d'Itàlia, i el porto-riqueny Carlos Ortiz, davant cent mil espectadors.

Al llarg d'aquesta perllongada carrera d'arbitratge, faria bons amics i força coneguts entre els púgils francesos, i molt especialment amb Marcel Cerdan, conegut com *el bombarder marroquí*, campió del món dels pesos mitjans, a qui Esparraguera havia arbitrat alguns combats. També confraternitzà amb gent de la cultura i l'esport, com els actors Maurice Chevalier, Roland Toutain o el ciclista Louis Gérardin.

1. Esparraguera (esquerra), parlant amb l'actor Maurice Chevalier (1960)
2. El guixolenc arbitrant un combat per al campionat de França de boxa (1960)

Andreu Esparraguera –que tenia tres filles: la Jacqueline, excepcional ballarina del Châtelet de París; la Simone, i la petita Andrée, aquesta última fruit d'un segon matrimoni– solia desplaçar-se sovint a Sant Feliu per visitar la seva família. Ho féu per darrera vegada l'any 1961, i és recordat passejant pel passeig del Mar i saludant els seus conciutadans.

A la seva mort, deixà com a llegat, per a la Federació Francesa d'Esports, un impressionat arxiu quantificat en més de cent quilòmetres de metratge sobre projeccions filmiques de la boxa –unes adquirides en subhastes públiques o de particulars i altres filmades pel propi guixolenc–. Hom considerarà aquest fons, en el moment del seu lliurament, com el més important de França i molt probablement de tot Europa.

ESTEVA BUSQUETS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1900 – Platja d'Aro 1992)

113

La seva barberia seria una de les més concorregudes i l'Esteva es convertiria en un dels personatges més coneguts de Sant Feliu.

Barber. Degà dels barbers guixolencs, a començament dels anys setanta del segle XX, l'Esteva –com el coneixia tothom– s'inicià en aquest ofici a l'edat de setze anys fent d'aprenent a la popular barberia que Emili Pagès tenia instal·lada a la plaça de la Constitució (avui, del Mercat), tot i que ja havia treballat amb anterioritat de dependent a la merceria de can Roig del carrer Maragall, després coneguda com *La Gran Moda*.

Fill del matrimoni format pel guixolenc Narcís Esteva i Rufí i la gironina Rita Busquets i Martinell, el seu aprenentatge el va fer al costat de mestres barbers com el mateix Pagès, i també dels seus dos empleats, en Quintana i en Bassols, que rivalitzaven amb els vint establiments de perruqueria masculina amb què comptava la nostra població en aquella època. Eren temps en què un afaitat –un dels serveis que més realitzaven les barberies– costava 25 cèntims de pesseta i un tallat de cabells es feia pagar a cinquanta cèntims de pesseta.

Durant la greu crisi de la Primera Guerra Mundial (1914-1918), Esteva va marxar a Barcelona, on treballà en diverses barberies de la Ciutat Comtal. Allà va acabar d'aprendre bé el seu ofici i, ja com a oficial primer, es va traslladar a la població de Sitges, on romandria amb contracte laboral durant nou anys. L'any 1927 va retornar a Sant Feliu i, després de mullerar-se amb Maria Bassets i Amagat, hi muntà el seu propi establiment gairebé al capdavant del carrer Maragall –situat enfront mateix del taller mecànic d'Isidre Pernal– i fent cantonada amb el carrer de Bartrina.

Temps després, Esteva traslladaria el seu negoci a l'inici de *la pujada de can Xargay* d'aquell mateix carrer –es coneixia aquell tram de via urbana d'aquesta manera per haver-hi al capdamunt de tot aquesta fleca–, i concretament als baixos d'un habitatge on hi havia hagut l'antiga xocolateria de Narcís Isern, just davant mateix de l'antiga Fonda de Sant Elm.

En aquest establiment, hi treballaria durant molts anys, de manera que va viure-hi els continuats canvis socials –des de la dècada dels anys trenta (en què la gent feia cua per afaitar-se, especialment, i de passada adquirir informació oral de la situació de la ciutat i els seus conciutadans) fins a les darreries dels seixanta i setanta (en

què la crisi del tallat de cabell passà factura a molts establiments de barberia). La seva jubilació li arribaria l'any 1972, any en què penjà definitivament els estris de barber (pinta, tisores i navalla).

Sens dubte, la seva barberia, al llarg dels anys, seria una de les més concorregudes de la ciutat i l'Esteva, de passada, pel seu bon fer i caràcter, es convertiria en una de les persones més conegudes i apreciades de Sant Feliu.

1. Esteva, amb davantal, a la vorera davant de la seva barberia del carrer Maragall (1968)

ESTEVA CRUAÑAS, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1908 – 1994*)

Mestre vocacional i destacat estudiós de la prehistòria comarcal, fou director del Museu i Arxiu Municipal i defensor del patrimoni local.

Mestre i investigador.

Fill del mestre Joan Esteva i Vilallonga → i d'Agnès Cruañas i Masferrer, va fer els seus primers estudis al col·legi Vidal de Sant Feliu, i hi destacà des dels inicis com un dels estudiants més brillants. Amant de l'esport, de jove va formar part de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, en la posició de davanter, i seria un dels jugadors de l'equip que aconseguiria el campionat provincial de futbol a la temporada 1921-1922. Així, al costat de Llätzer Florenza i Rifà, Conrad Portas i Burcet →, Daniel Canal i Puigdevall →, Pere Buxó i Raurich →, Enric Pey i Castelló → i altres companys guanyaria el títol del Campionat de Catalunya de la Segona Categoria el 9 de juliol de 1922 (tot i que Lluís Esteva, que havia fet una de les millors campanyes esportives des que jugava amb l'Ateneu, no va poder ésser alineat per malaltia al camp del FC Barcelona davant l'Atlètic de Sabadell).

L'any 1925, Esteva va obtenir la titulació de batxiller i mestre de primària, i realitzà oposicions al magisteri nacional tres anys després. A començament de 1931, va ser destinat a Moreira-Fonsagrada, a la província de Lugo, on romandria fins al final del curs escolar 1933-1934, en què prengué possessió de la plaça de mestre nacional a la població de Begur. En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), va ser mobilitzat per l'Exèrcit republicà fins que, perduda la contesa, anà a parar al camp de refugiats d'Argelers, a la Catalunya Nord. De retorn aquell mateix any (1939), fou reclus en un camp d'internament a Santoña (Cantàbria), fins que, després d'haver estat objecte de depuració, va poder tornar a exercir la seva professió a l'escola de Begur.

L'any 1943 va tenir el seu primer contacte amb el doctor Lluís Pericot, durant les excavacions que realitzava al castell de Begur. Aquest fet, el faria decidir a dedicar-se al camp de l'arqueologia i la investigació amb força èxit. A la dècada dels anys cinquanta, Esteva –que havia pres possessió d'una plaça de mestre als Estudis Nous el 1949 (actual CEIP Gaziel)– va dirigir tota una sèrie d'actuacions arqueològiques a Romanyà de la Selva. Amb l'ajut incondicional d'un grup d'amics excursionistes, va reposar el menhir de la Murtra (1952), la llosa de la coberta del dolmen del Mas Bousarenys (1953), i també féu la primera reposició de la Cova d'en Daina (1954).

1. Retrat de Lluís Esteva i Cruañas

2. Esteva, primer per l'esquerra, amb un grup de mestres dels Estudis Nous
3. Lluís Esteva als 17 anys, en una foto per a la Comandància de Marina (1923)

L'any 1955 fou nomenat delegat local del Servei Nacional d'Excavacions Arqueològiques, com també conservador del Museu Municipal (1955-1966), en substitució de mossèn Lambert Font i Gratacós →. Fou aleshores quan es realitzaren les restauracions de l'església de Bell-lloc (1959-1960) i del monestir de Sant Feliu (1960), que es duria a terme en diferents etapes. Director del museu i encarregat de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu (1974-1985), esdevindria corresponsal de *La Vanguardia* a les comarques gironines en tot allò que fes referència a l'arqueologia i el seu patrimoni.

L'any 1977 seria nomenat acadèmic de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona. Fundador i president de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà (1981-1994), associació en què publicaria nombrosos treballs d'investigació, el 1984 se'l distingiria amb el diploma de reconeixement de mèrits del Departament de Cultura de la Generalitat.

Lluís Esteva, a més de ser un defensor acèrrim del patrimoni guixolenc, llegà a la ciutat tota una sèrie d'articles i treballs històrics de gran transcendència i erudició. Hi destaquen *Prehistòria de la comarca guixolense* (1957), *Sepulcros megalíticos de las Gabarras I* (1964), *Sepulcros megalíticos de las Gabarras II* (1966) i *Sepulcros megalíticos de las Gabarras III* (1970), *L'escut d'armes de Sant Feliu de Guíxols* (1982), *El passeig del Mar de Sant Feliu de Guíxols compleix 150 anys* (1984), *El ternelal de Sant Feliu de Guíxols, 1534-1980* (1991) i *Els llocs de la Vall d'Aro, Gissalis i el monestir guixolenc, 881-1199* (1995) –els dos darrers, en col·laboració amb Lluís Pallí i Buxó →, entre molts altres.

4. Esteva en l'acte d'inauguració de la plaça que porta el seu nom (1986)

* Centre hospitalari de Girona

ESTEVA VILALLONGA, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1876 – 1956)

El *senyor Juanito* va posar en pràctica uns mètodes pedagògics força originals, que de seguida varen interessar al seu jove alumnat.

Mestre. Estudià al col·legi Vidal de la nostra població i, després de fer els dos primers cursos de batxillerat, passà al Col·legi Ibèric de la Ciutat Comtal sota la tutela del director Pere Garriga i Puig. A Barcelona, hi va fer els dos darrers cursos, i es matriculà posteriorment a l'Escola Normal de Mestres, en la qual obtingué la titulació de mestre d'instrucció primària a finals de l'any 1899.

El 1902, Esteva es va mullerar amb Agnès Cruañas i Masferrer, i el mateix any va passar a formar part del claustre de professors del col·legi Vidal de Sant Feliu, en què fou titular de la classe d'elemental d'ençà del 1905. Allà coincidiria amb mestres de rellevant trajectòria educativa, com Julià Bohigas i Canadell → –que n'era el director– i el seu germà Josep, com també amb Lluís Boschdemont i Antoni Àngel i Serrats.

Durant aquells anys, l'ensenyament realitzat pels mestres d'aquesta escola esdevindria molt profitós per al seu alumnat, fins al punt que arribà a lloar-la l'inspector escolar provincial Manuel Ibarz en una visita oficial.

Conegut Joan Esteva amb el nom afectuós de *senyor Juanito*, va posar en pràctica uns mètodes pedagògics força originals dins el rígid sistema i disciplina de l'època, que interessaren de seguida al seu alumnat. Els treballs de camp en què s'aprofitaven les excursions per gaudir de la natura i aprendre sobre el medi ambient, i les classes de matemàtiques –i, d'aquestes, l'aritmètica– a les aules de l'antic monestir, serien algunes de les seves fites pel que fa a aquests mètodes educatius. Sembla ser –pel que digueren i escrigueren antics alum-

nes com l'historiador local i eminent verdaguerià Joan Torrent i Fàbregas → que Esteva tenia el do de fer-se escoltar i aconseguia que els alumnes posessin tota l'atenció a classe.

Durant anys també es dedicaria a fer classes particulars a casa seva d'ampliació dels coneixements de comerç i teneduria de llibres, com també de preparació per als estudiants de batxillerat per a les seves respectives carreres universitàries.

Joan Esteva i Vilallonga fou veritablement una persona que, com a mestre, es dedicà en cos i ànima a l'educació escolar del seu alumnat, i era considerat com un exemple per a tot el personal docent del claustre de la nostra vila-ciutat.

1. El mestre Joan Esteva Vilallonga
2. El matrimoni Joan Esteva-Agnès Cruañas

ESTRACH FRADERA, Ramona

(Sant Feliu de Guíxols 1890 – 1979)

Aficionada a les sardanes, va saber transmetre a nombroses generacions de guixolencs l'amor per un dels símbols més importants del poble català.

1

Sardanista. Coneguda popularment com *la Ramona de les sardanes* per la passió i sentiment que tenia envers la nostra dansa nacional, era filla del matrimoni domiciliat a Sant Feliu format per Salvi Estrach i Talleda, natural de Riudarenes, i Teresa Fradera i Bosch, de Vilobí d'Onyar. De molt jove va marxar cap a Barcelona, on va passar a residir per espai de vint-i-un anys. Durant la temporada de ballables, i sobretot en els aplecs dels barris vells barcelonins, la Ramona es va convertir en una entusiasta sardanista que arribaria a ballar, en tan sols un dia, quaranta-cinc sardanes completes.

De retorn a Sant Feliu, esdevindria una de les persones clau per a l'ensenyament de la sardana als joves guixolencs de la dècada dels anys trenta en endavant. El seu treball abnegat en un magatzem de salaó d'anxoves de la població i més tard com a triadora de taps en una fàbrica de suro no la privarien de la seva gran passió per la dansa. D'aquesta manera, i talment com el seu avi havia sabut fer amb ella de petita inculcant-li l'amor per la nostra dansa, la Ramona ho va saber transmetre generosament a nombroses generacions de guixolencs. Molts dels balladors més representatius de la nostra ciutat de mitjan segle passat li deuen no tan sols el fet de saber ballar i comptar i repartir les sardanes, sinó també el profund amor per un dels símbols més importants que caracteritzen el poble català.

L'any 1973, i amb motiu del desè aniversari de la colla infantil guixolenc Rossinyols, l'agrupació Amics de la Sardana li va tributar un emotiu homenatge en reconeixença pels seus anys de dedicació desinteressada a favor de la sardana i la seva divulgació.

2

3

1. Ramona Estrach Fradera
2. La sardanista guixolenc ballant al passeig del Mar
3. Ramona Estrach traspasant l'amor per la sardana a joves generacions

ESTRADA GIRBAU, Manel

(Sant Feliu de Guíxols 1906 – Barcelona 1996)

Com a davanter centre del primer equip del RCD Espanyol, esdevindria el màxim golejadore o pitxitxi de la primera volta de la lliga (1926-27).

1

2

Esportista. Nét de l'hisendat, industrial surer i del ram dels teixits i alcalde del segle XIX Pere Màrtir Estrada i Cama, i fill de Pere Màrtir Estrada i Barri i de Clàudia Girbau i Valls, domiciliats al carrer de la Penitència, en Manel va ésser jugador de l'equip local de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu de Guíxols, que havia fundat mossèn Sants Boada i Calzada →. També ho seria més tard del CEIDA (Centre d'Esbarjos i Deports Atlètics), al costat de jugadors de la vàlua de Soler, Máurez, Coll, Buxó, Carreró o Esteva, i més endavant fitxaria, com a jugador titular, pel FC Barcelona i, després, pel RCD Espanyol.

Així, durant el Campionat de Catalunya de la temporada 1926-1927, jugà com a davanter centre del primer equip del RCD Espanyol, al costat del mític porter Ricard Zamora, i va esdevenir el màxim golejadore o pitxitxi de la primera volta d'aquella lliga.

De fet, tot i que no comptava amb l'aurèola esportiva i popular dels jugadors guixolencs Conrad Portas i Burcet → o Llätzer Florenza i Rifà → –aleshores en les files de l'Espanyol i del Club Deportivo Europa de Barcelona, respectivament–, Estrada es convertiria en el davanter més observat per part dels serveis tècnics dels equips de primera divisió catalana. Tal vegada va ser aquest seguiment mediàtic el que el va fer descentrar i no jugar amb la serenitat i tècnica que havia demostrat a Sant Feliu i en els partits de la primera volta. Tot i així, participà durant dues temporades consecutives com a jugador titular del primer equip del RCD Espanyol.

Com a anècdota cal esmentar que, a la platja de Sant Pol, i davant mateix del famós *xalet de les Punxes*, propietat de la família Estrada, a l'estiu, diversos jugadors del FC Barcelona, com el porter hongarès Frank Platko i el seu capità Josep Samitier, companys d'equip de Manel Estrada, solien improvisar partits de futbol a la platja, en passar les seves vacances en aquell xalet, i, de passada, amb aquestes exhibicions feien les delícies del nombrós públic guixolenc que s'hi congregava.

Manel Estrada va contraure matrimoni amb la barcelonina Marina Planella i Albà, a la parròquia de la Bonanova de la Ciutat Comtal. En la seva vida professional esdevindria intendent mercantil a l'Escola de Comerç de Barcelona, i també sotssecretari del Ministeri d'Economia de la Generalitat de Catalunya entre els anys 1934 i 1936. Acabada la Guerra Civil, es dedicà als negocis familiars, i fou directiu de la Industrial Corchera de Catalunya, establerta a Llagostera, de la Industrial Química de Catalunya, i també de Comercial Planella, de la ciutat de Barcelona.

3

1. Retrat del futbolista Manel Estrada Girbau
2. RCD Espanyol. Estrada, cinquè per la dreta, amb Portas i Zamora (1928)
3. Carnet de jugador de Manel Estrada pertanyent a l'Ateneu Deportivo (1926-27)

[apunts biogràfics]

FÀBREGAS BUICEL, Salvador

(Sant Feliu de Guíxols 1860 – 1918)

Avançant-se al seu temps, organitzà un alberg infantil municipal (1899) on les mares treballadores poguessin deixar els seus fills en hores de feina.

1

2

Industrial surotaper, periodista i alcalde. Considerat com una de les figures més rellevants de Sant Feliu a començament del segle XX, en Salvador era fill del matrimoni guixolenc format per Carles Fàbregas i Pascual, taper de professió, i Victòria Buicel i Maimí. Jove il·lustrat, va formar part de la societat cultural de la vila, i aviat fou nomenat secretari del Centro Recreativo Guixolense (1885). Compaginà la seva tasca d'industrial taper –especialitzat en taps de xampany– amb l'activitat literària, i va tenir l'honor de fer el discurs de clausura del certamen literari local que es va celebrar a l'agost de 1886.

Nomenat inspector general de la província per la Delegación de Obras Dramáticas (1887), va fundar a la dècada dels anys noranta els setmanaris locals *El Noticiero* (1891-1894) i *La Lealtad* (1894-1899), defensors ambdós dels interessos morals i democràtics de la localitat.

El 1899 es presentà a les eleccions municipals pel Partit Republicà, i fou el candidat més votat (229 vots), enfront dels 216 aconseguits per Eduard Carbonell i Bosch →, els 200 d'Ignasi Sala i Oliu → o els 184 de Salvador Janer i Quintà →. Alcalde de Sant Feliu (1-VII-1899 a 11-III-1900) per votació dels regidors electes, inicià la seva legislatura en uns moments de forta crisi social. Malgrat això, organitzà un alberg infantil municipal, on les mares treballadores poguessin deixar els seus fills en hores de feina (1899). D'altra banda, i pensant en la salut de la ciutadania en general, va prohibir dràsticament fumar als llocs públics, especialment als teatres, una mesura molt criticada, com demostra el fet que, quan Fàbregas abandonà l'alcaldia, s'aixecà immediatament aquesta restricció.

Republicà convençut i conseqüent, enfrontat políticament al diputat i més tard senador Jaume Roure i Prats, defensà sempre els ideals democràtics i de llibertat, precisament en uns moments en què el caciquisme es posicionava ferm en un immobilisme polític i social. Tot i així, com a primera autoritat municipal, s'oposà a la vaga que els obrers volien fer (1900), per considerar-la poc oportuna a l'època, pel que pretenien, i perquè la indústria surera no estava en disposició de suportar-la. Dimitií de l'alcaldia poc després per pressions de l'entorn del diputat Roure, malgrat que continuà com a regidor fins l'any 1903.

Esposat amb Celestina Vilaret i Calzada, amb qui estava domiciliat al carrer de la Rutlla juntament amb els seus fills Carles, Pilar i Maria, la seva activitat comercial el portà a muntar una important fàbrica de teixits i filats a Pineda de Mar, i també a ampliar la de suro de què disposava a Sant Feliu.

Soci protector de l'Hernandad La Previsión Guixolense (1915) i vocal de la Junta Municipal (1916), fou un gran simpatitzant de la causa aliada durant la Primera Guerra Mundial (1914-1918), la qual cosa el portà a ésser membre destacat –al costat de Miquel Mallol i Altarriba →– de la societat local Amigos de Francia y sus Aliados. Tres setmanes després de signar-se l'armistici (11 de novembre de 1918), moriria sobtadament per una aturada cardio-respiratòria.

1. Retrat de Salvador Fàbregas Buicel

2. Vista del sector de llevant de la badia guixolencina (a. 1888)

FALGUERAS DALMAU, Joaquim

(Hostalric 1862 – Girona 1959)

Nomenat metge titular el 1905, en esclatar la Guerra Civil va marxar a Canet d'Adri, on donà per finalitzada la seva carrera professional.

1

2

Metge. D'arrels guixolenques, el seu avi patern, veí de Canet d'Adri, s'havia establert a Sant Feliu pels volts del primer terç del segle XIX. El seu pare, l'hisendat Ponç Falgueras, en casar-se amb Gertrudis Dalmau, oriünda d'Hostalric, hi va passar a residir. Allà, en Joaquim hi va néixer i també hi faria els seus estudis elementals, per passar més tard, i un cop enllestit el batxillerat, a estudiar la carrera de Medicina a la Universitat Central de Barcelona, en què obtingué la titulació l'any 1883, quan comptava tot just vint-i-un anys d'edat. Posteriorment ampliaria els seus coneixements mèdics a Madrid, on es va doctorar en Medicina.

Falgueras exerciria inicialment a la vila d'Hostalric, obrint consulta a la seva

casa familiar, fins que l'any 1892, aprofitant el seu casament amb una neboda carnal, Dorotea Falgueras i Admetlla, es traslladà a Sant Feliu, on va obrir consulta al carrer de la Notaria. Foren uns anys de força activitat mèdica en què el doctor Joaquim Falgueras va vetllar per la salut dels guixolencs, al costat de metges locals com Vicenç de Pau i Corominas i Muixach →, Joan Mas, Leopold Oliu o Josep Pla.

L'any 1905, el doctor Falgueras va ser nomenat metge titular de Sant Feliu de Guíxols, un càrrec de què va responsabilitzar-se fins ben entrada la dècada dels anys trenta. En esclatar la Guerra Civil espanyola l'any 1936, per temor d'alguna represàlia indiscriminada –hom el considerava persona benestant, ja que estava afiliat a la secció local de la Lliga Regionalista (1933) al costat d'altres guixolencs com Josep Palahí i Auter →, Josep i Joan Casas, Albert Granolleras o Robert Pallí i Rovira →, i era persona de fortes arrels i creences religioses–, va marxar amb la seva família i es refugià a la població de Canet d'Adri, on passà la resta de la guerra.

D'aquesta manera Joaquim Falgueras donà per finalitzada la seva carrera professional, als setanta-quatre anys. Dels vuit fills que va tenir en el seu matrimoni (Socors, Francesc, Maria, Caterina, Ponç, Joaquim, Antoni i Josep), cinc es dedicarien al món de la medicina: dos serien metges, dos més, dentistes, i un faria la carrera de Farmàcia.

1. Retrat del Dr. Joaquim Falgueras Dalmau
2. El Dr. Falgueras amb alguns dels seus fills

FALGUERAS FALGUERAS, Joaquim

(Sant Feliu de Guíxols 1902 – Calella de la Costa 1978)

Durant la Guerra Civil va marxar de Sant Feliu a la població de Calella i, amb el temps, hi esdevindria director de l'hospital municipal.

1

Metge.

Fill del metge Joaquim Falgueras i Dalmau → i de Dorotea Falgueras i Admetlla, en acabar els estudis de batxillerat a Girona es traslladà a la Ciutat Comtal, on va cursar la carrera de Medicina a la Universitat de Barcelona. No tenim la data exacta de la seva llicenciatura mèdica, però sabem que entre els anys 1926 i 1936 va exercir la medicina a Sant Feliu, visitant a la mateixa consulta mèdica de què disposava el seu pare, al carrer de la Notaria.

La seva activitat mèdica seria valorada positivament a la nostra població, i de fet va ser un dels metges més sol·licitats per part de la ciutadania guixolenc. Malauradament, amb l'inici de la Guerra Civil espanyola (1936), i amb el temor de rebre alguna venjança per la seva condició de membre de família benestant amb fortes creences religioses, abandonà Sant Feliu acompanyat de la seva família. Inicialment es va refugiar a la població de Canet d'Adri per, poc després, passar a França i, més tard, travessar la frontera per Irun, fins arribar a Logronyo, on romanqué fins a l'acabament de la guerra (1939).

Allà, entre els empresaris i comerciants catalans establerts per seguretat en aquella ciutat, va conèixer i també féu amistat amb l'industrial Francesc Saula, propietari de la fàbrica Pastas Saula, de Calella de la Costa, que l'animà a establir-se –un cop acabada la Guerra Civil– en aquella població costanera. D'aquesta manera, i després de retornar a Sant Feliu, on va aprofitar per casar-se amb Rosa Ruscaleda i Sabater (3-IX-1939), s'instal·là definitivament a Calella.

En aquella ciutat seria nomenat metge titular de la població i, a banda d'obrir consulta particular al seu domicili, hom li encarregaria la direcció de l'hospital municipal fins l'any 1972.

Del seu matrimoni, en naixerien deu fills, un dels quals esdevindria dentista (Xavier Falgueras i Ruscaleda), amb consulta especialitzada a la ciutat de Girona.

2

1. Joaquim Falgueras Falgueras, als 24 anys d'edat (1927)

2. El Dr. Falgueras fotografiat amb la seva esposa, Rosa Ruscaleda Sabater

FELIU DULSAT, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1905 – Girona 1985)

Conegut com *en Titots* pel fet de ser el jugador més menut de l'equip, va fitxar per la Unió Deportiva Girona, en la qual seria considerat tota una llegenda.

Esportista. S'inicià de jovenet en el futbol local acompanyant els jugadors de l'Ateneu Deportiú en els seus primers anys de rodatge. Pel seu interès, ganes de jugar i pel fet de ser el més menut de l'equip, hom el coneixeria afectuosament com *en Titots*, un motiu que no l'abandonaria –molt a pesar seu– durant tota la seva carrera esportiva.

Lluís Feliu era fill de l'obrer surotaper Pere Feliu i Montaner i d'Àngela Dulsat i Bosch, amb domicili al carrer de Joan Goula, on vivia amb els seus germans, Josep, Teresa i Pere, i l'avi matern, Martirià, natural de Banyoles. Amb els anys formaria part d'aquell selecte equip que va guanyar quatre campionats consecutius provincials (1918-1922), i alhora seria un dels artífexs de la victòria en aquell Campionat de Futbol de Catalunya de Segona Categoria que l'Ateneu Deportiú aconseguiria brillantment al camp del FC Barcelona davant l'Atlètic de Sabadell el dia 9 de juliol de 1922.

Tanmateix, Feliu seria un dels primers jugadors d'abandonar el club guixolenc en ésser fitxat, aquell mateix mes de juliol, per la Unió Deportiva Girona. Aquest fet va provocar que la junta de l'Ateneu no li lliurés la medalla commemorativa de la consecució del títol, malgrat haver-la reclamat diverses vegades. Així doncs, a partir de la temporada 1922-1923 va formar part com a mig esquerre, i fins a la seva retirada del futbol, d'aquella llegendària línia mitja gironina formada per Codina, Stamper i Feliu.

Mecànic de professió a ca l'Adroher i xofer particular del comte de Berenguer, per lliure elecció estudià i obtingué la titulació d'ajudant d'enginyer elèctric (actualment assimilable a perit o enginyer tècnic), i per oposició entrà a la Delegació d'Indústria de Girona. Depurat després de la Guerra Civil (1939), fundà amb dos socis més la casa Comercial Eléctrica de Girona, de llarga tradició empresarial en el sector.

L'any 1980, Lluís Feliu i la seva esposa, Dolors Sureda i Joan, varen retornar a Sant Feliu i es domiciliaren al carrer de Sant Domènec. Aquí, hi passaria gairebé tots els darrers anys de la seva vida, confraternitzant amb vells amics al Casino dels Nois i passejant pel seu passeig del Mar. L'any 1984, en emmalaltir, va passar a residir novament a Girona, on va morir l'any següent.

1. Feliu, quart per la dreta, amb l'equip de l'Ateneu Deportiú (1922)
2. Anvers i revers de la medalla commemorativa del Campionat de Catalunya (1922)
3. Retrat de Lluís Feliu Dulsat

FERNÁNDEZ REPULLO, Josep

(Torrenueva, Ciudad Real 1940 – Sant Feliu de Guíxols 1995)

Fundador del grup d'havaneres Llops de Mar i entusiasta del món sardanístic, ensenyà a diverses generacions de guixolencs a ballar sardanes.

Sardanista i cantant d'havaneres.

Quan comptava només cinc mesos d'edat, la seva família es va traslladar a Riba-roja d'Ebre, a la comarca de la Ribera d'Ebre (Tarragona), on residirien per espai de nou anys. Allà faria els seus primers estudis fins que l'any 1950 varen arribar a Sant Feliu, on el seu pare aconseguiria feina en el ram de la construcció amb l'empresa del cèlebre industrial Felip Masó i Ferragut → a la urbanització de S'Agaró.

En *Pepe* –com tothom el coneixia–, va continuar els seus estudis elementals amb els professors Josep Mas i Dalmau → i Jaume Lloveras i Albertí →, i ràpidament s'interessà per la música i, especialment, per la sardana. Va ser tan gran la seva afició, que als dotze anys ja era capaç de comptar i repartir les sardanes, talment com ho feien els més consumats i veterans balladors locals.

De jove, va formar part d'aquell Esbart Dansaire del Montclar, que dirigien Rosa Cerqueda i Lluís Vinyas i Berta →, format per més de trenta dansaires que actuarien amb gran èxit a Sant Feliu i a diverses poblacions de la rodalia. Anys després, i en el temps de lleure que li permetia el seu ofici de pintor industrial, participà com a cantaire de l'anomenada Colla del Porró, coneguda també com *els Cantaires del Montclar*, fundada per Miquel Jacomet i Taulet → i que finalment es batejaria, un cop desaparegut el seu director i fundador, com *Colla Jacomet* (1974-1977).

Membre del grup d'havaneres de l'Escala Oreig de Mar, a mitjan dècada dels anys vuitanta va fundar a Sant Feliu el seu propi grup, anomenat Llops de Mar (1984), que encara avui actua en les vetllades musicals a les nostres contrades. Cantaire assidu dels festivals musicals a benefici de l'asil i de l'hospital municipal, i de les mostres de cançó de taverna, en què la seva veu ajustada de baríton destacava per damunt de les dels altres components, esdevindria també un entusiasta del món sardanístic i, durant molts anys, ensenyà a ballar sardanes a diverses generacions de nois i noies guixolencs que, a l'empara dels curssets que organitzava l'agrupació Amics de la Sardana, aprenien a dansar la nostra dansa i estimar-la.

Com a homenatge pòstum a la seva persona, el mestre Salvador Dabau li va dedicar una emotiva sardana titulada *Adéu, amic Pepe*.

1

2

1. En Pepe, cantant amb el grup Llops de Mar, amb Pere Molla i Carles Casanova
2. Josep Fernández amb l'uniforme del grup d'havaneres Oreig de Mar

FERRAN ESTABANELL, Maria

(Vic 1883 – Sant Feliu de Guíxols 1979)

El seu taller de modista seria un dels més importants de la província,
i moltes famílies de fora de Sant Feliu en serien clientes.

1

Modista. La família Ferran es va establir a Sant Feliu a començament de la dècada dels anys noranta del segle XIX, quan el seu pare, Jaume Ferran i Marí (natural de Vilanova i la Geltrú i maquinista ferroviari de professió, que havia treballat a la xarxa de ferrocarrils del nord de la Península), va ser contractat per la Companyia del Tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona, i va esdevenir un dels primers conductors de les modernes locomotores Krauss d'aquells anys.

Maria Ferran va anar a aprendre de cosir de molt joveneta. Aleshores, l'ensinistrament de les futures modistes se solia fer en grups de tres o quatre aprenentes, que realitzaven les seves primeres puntades, passades o sobrefilat, fins a arribar a prendre les mesures i fer el tallatge definitiu. D'aquesta manera, amb la professió ben apresada, l'any 1905 va obrir el seu propi taller al carrer d'en Cúbias, prop de l'estació del tren, i més tard passà al carrer de la Rutlla, al cim mateix de la cooperativa de mossèn Sants Boada i Calzada →, on a més de tenir-hi el nou taller, hi tenia també el domicili familiar, en què residien el seu pare, la seva mare, Francesca Estabanell i Puntí, i la germana, Carme.

Certament, en aquella època es donarien uns canvis continuats en la confecció del vestit femení, ja que es passà dels models encotillats de primers de segle als vestits asexuals dels anys vint, i més tard, als apersonats de la dècada dels anys quaranta-cinquanta. Amb el treball adequat, doncs, el seu taller esdevindria un dels més importants de la ciutat, com també de la província, i moltes famílies de fora de Sant Feliu serien clientes del seu cèlebre establiment. Maria Ferran comptaria amb un total de quinze treballadores, entre oficials modistes, cosidores i aprenentes.

La gent gran de Sant Feliu encara recorda que, per la diada de Santa Llúcia, patrona de les modistes, el passeig del Mar i el dels Guíxols s'omplien de noies cosidores passejant amunt i avall mentre esperaven el moment d'anar a dinar juntes per celebrar aquella festívola jornada.

2

3

1. La modista Maria Ferran Estabanell
2. Concurs de vestits de paper celebrat al Teatre Vidal (Carnaval 1935)
3. Grup de modistes celebrant la festa de Santa Llúcia (anys quaranta)

FERRER MESTRES, Fèlix

(Sant Sadurní d'Anoia 1896 – Barcelona 1977)

Introduït en la societat civil, cultural i gastronòmica de la nostra població, solia dir que, de cor i ànima, era fill de Sant Feliu.

Hostaleria. Promotor del Club Port Salvi. Conegut a Sant Feliu com *el senyor Ferrer de París* per tenir a la capital francesa un dels restaurants més representatius de la cuina catalana, de jove va haver de guanyar-se la vida tot treballant en cafès i restaurants de la seva comarca. Fill d'una família nombrosa, després d'obrir-se camí en el món de la restauració a la barriada de Gràcia es va traslladar a França, on va muntar el conegut Restaurant Barcelona de París (1928).

Situat l'establiment prop de Montmartre, concretament al carrer Geoffrey Marie, i a quatre passes del Folies Bergère, aquest restaurant es convertiria en el centre d'acollida i peregrinació, gairebé espiritual, de la cultura i el pensament català. Personatges de la talla del doctor Antoni Puigvert, els escriptors Josep M. de Sagarra, Josep Carner, Joaquim Folch i Torres, Ferran Agulló i Vidal →, el periodista Carles Sentís o els pintors Josep Maria Sert i Joan Miró, entre molts altres, varen degustar els plats de la cuina catalana fora de casa seva gràcies a aquest establiment.

D'altra banda, en èpoques crítiques de la història d'Espanya, abans i durant la Guerra Civil (1936-1939), Ferrer va acollir sota el seu sostre nombrosos refugiats d'un i d'altre bàndol, segons anaven els esdeveniments a la Península, que sempre hi tenien assegurat un plat calent amb remembrances culinàries catalanes.

1

Conegut pels parisencs com *monsieur Barcelone*, Ferrer va destacar com a vicepresident de la Cambra de Comerç Espanyola a París i president de la Comissió de Turisme d'aquella entitat. Amb l'ajut de Carles Sentís i de René Faysat (membre de la delegació comercial de París), va impulsar el projecte de batejar una plaça de la Ciutat de la Llum amb el nom de *Barcelona*.

Al seu restaurant, Ferrer coneixeria nombrosos guixolencs desplaçats per assumptes de negocis en aquella capital –especialment de relacionats amb la indústria surotaquera–, i faria veritable amistat amb l'hotelier Josep Ensesa, que el va animar a visitar Sant Feliu de Guíxols i la urbanització de S'Agaró.

Enamorat ràpidament d'aquests encontorns, va comprar un dels primers xalets al sector de Sant Elm, on va anar a passar la major part del temps que li permetia el seu negoci. Amb el creixement turístic de la població i amb una visió comercial envejable, va inaugurar a Sant Feliu, a la dècada dels anys seixanta, el selecte Club Port Salvi de la punta de Garbí, que amenitzaria les caloroses nits estiuenques de la nostra ciutat.

L'any 1964, Ferrer rebria la creu del Mèrit Civil per la seva tasca al capdavant del seu Restaurant Barcelona de París. Introduït en la societat civil, cultural i gastronòmica de la nostra població, tres anys després formaria part del jurat de la II Diada Sardanística de Música per a Cobla de Sant Feliu i S'Agaró (1967), conjuntament amb el guixolenc Lluís Lloans i Marill → i Gaietà Renom. Mullerat en primeres núpcies amb Carme Salvà i Falgueras, i en segones, amb Miracle Verdú i Espí, la nostra ciutat fou per a ell com una segona mare, a la qual sempre va enaltir públicament quan se li feia qualsevol entrevista o reportatge gràfic a la premsa estatal; així ho féu sempre a *La Vanguardia* o *El Correo Catalán*, en què solia dir que, de cor i ànima, era sens dubte fill de Sant Feliu.

2

FIGUERAS ALEGRÍ, Esteve

(Sant Feliu de Guíxols 1909 – 1973)

Referent comercial per a la ciutat, amb el primer turisme dels anys cinquanta el seu negoci prendria unes dimensions importants de modern establiment.

1

2

Comerciant. Fill de Benet Figueras i Barceló, taper de professió, i de Maria Alegrí i Roca, amb domicili al carrer de l'Algavira, la seva mare feia aleshores de dependenta a la botiga Roig-Saguer, situada a les anomenades *seis esquinas* (antic carrer de la Processó, actual Maragall, cantonada amb el de la Creu). Aquest establiment comercial, propietat de la família Rodas, i que originàriament havia estat de Joan Roig, el va comprar la Maria amb molta decisió, després que li fes un préstec un usurer de la Vall d'Aro, la qual cosa li va permetre adquirir aquella merceria, que batejà amb el nom grandiloqüent de *La Gran Moda*.

L'Esteve Figueras, malgrat ésser un jove malaltís –obès, epilèptic i diabètic alhora–, va tenir una infància força normal per als nens d'aquella època. Espavilat i molt llest per a la seva edat, de seguida va mostrar un caràcter de comerciant i, ja de menut, intercanviava qualsevol objecte per algun ral o llaminadura entre els seus companys. En arribar a l'edat de quintar, va haver d'anar a fer el servei militar a Cartagena, per Marina, tot i les seves malalties cròniques, que no el deslliuraren de servir la pàtria. Allà, hi passaria gairebé tres anys dedicant-se a les tasques quotidianes de mariner, fent instrucció, rentant vaixells i "pelant" guàrdies de garita i aquarterament, amb tot el que això significava per a un noi mancat d'una bona salut.

En retornar finalment llicenciat a Sant Feliu, es féu càrrec de la botiga dels seus pares amb molta empena comercial i, a començament de la dècada dels anys quaranta, es casà amb la mestra guixolencsa Angelita Cacàs i Noallas →.

Amb el primer turisme de masses dels anys cinquanta, el negoci prengué unes dimensions importants i es transformà en un modern establiment de perfumeria, llanes, merceria, joguines i objectes de regal. Aleshores, a causa de la gran quantitat d'articles que l'Esteve penjava a la façana diàriament, cosa que l'obligava a treure'ls en finir la jornada, la botiga seria batejada popularment com a *can Penja-i-despenja*. Més endavant, i en l'anecdolari de motius i noms que s'han donat a Sant Feliu, es coneixeria també aquest establiment amb el nom de *can Tresineta*, i de retruc, hom identificaria així el seu popular propietari.

Sens dubte, La Gran Moda –i l'Esteve Figueras en particular– seria tot un referent comercial per a la nostra ciutat fins ben entrada la dècada dels anys setanta. Els seus aparadors i les penjarelles de la façana, amb nines sevillanes, toros, places de braus de joguina i barrets de mexicà –incloses les castanyoles que l'Esteve feia repicar entre les seves mans com a reclam del negoci– defineixen els darrers temps d'aquella botiga i d'una època marcada pel desenfrenat boom turístic d'aquells anys. Es podria dir, doncs, que l'Esteve va ser un gran comerciant, fins i tot amb encertades actuacions en la compra i venda de béns immobiliaris a la ciutat, la qual cosa li va permetre viure amb cert benestar.

1. El comerciant guixolenc Esteve Figueras Alegrí

2. La botiga La Gran Moda, al carrer Maragall, fent cantonada amb el de la Creu

FIGUERAS AULADELL, Rafael

(Sant Feliu de Guíxols 1906 – 1989)

Professor de tible, tenora i flabiol, autor d'una llarga producció sardanística, fou president de l'agrupació Amics de la Sardana de Sant Feliu.

Músic. Nascut en el bressol d'una antiga família de músics guixolencs, amb fortes arrels també en el veïnat de Solius, el jove Rafael va aprendre les primeres lliçons de solfeig, harmonia i composició de la mà del seu pare, Agustí Figueras i Bolívar →. Alumne avantatjat del gran compositor local Juli Garreta i Arboix →, compaginà l'aprenentatge musical amb el treball de sabater, primer al costat del seu cunyat Josep Anglada, i després dels tres anys reglamentaris d'aprenent, se n'anà a la població de Sant Celoni com a anyer –oficial sabater de segona–, i hi va treballar en un taller de fabricació de sabates. Allà, entre la feina i l'obligat desplaçament a Barcelona, com a alumne de l'acadèmia Marcos, on ensenyaven el perfeccionament del tallatge i la confecció de sabates, va formar part de la cobla Art Musical de Sant Celoni (1923), i, cinc anys després, escriuria la seva primera sardana, *Muntanyes regalades* (1928).

L'any 1929, establert definitivament a Sant Feliu i amb taller al carrer Sant Martíà, va començar a treballar en la seva producció musical. D'aquesta època són les sardanes *El gorg de les goges*, *Mar matinal*, *Els roserars de s'Adolix*, *Xerrameca*, *El pelegrí de Tossa*, *Brinca que brinca*, *Apa*, *minyons*, *cap a ballar* o *La sardana del jovent*, entre moltes altres.

Rafael Figueras compaginaria aquesta faceta artística amb la participació a les cobles Joventut Artística, de Sant Feliu (1925), La Principal de l'Escala (1928) o La Principal de Sant Feliu de Guíxols, que dirigia el seu pare (1930). Així mateix, prendria la direcció artística de la coral Nova Gesòria entre els anys 1930-1933, 1935-1951 i 1957-1960, entitat que amb anterioritat havien dirigit els mestres guixolencs Lluís Badosa i Padrosa → i Josep M. Vilà i Gandol →.

Formà també part d'orquestrines i cobles locals i provincials com el Dazzling Jazz (1932), al costat de Santiago Irla i Sardó →, Joaquim Balmaña i Canet →, Josep Isern i Valls →, Agustí Bañeras i Joan Gironella, com també del Quintet Garreta (1935), de grata memòria per a molts conciutadans d'aquella època, dels Victors (1943-1954) –amb els preuats músics guixolencs Arseni Roig i Ponsjoan →, Antoni Carbonell i Cosp →, Arcadi Berga i Viladevall →, Ramon Pla i Pla → i Valentí Rourich i Nadal →, i també de La Selvatana de Cassà de la Selva (1955) o la Cobla Iris de Salt (1959), entre moltes altres.

A la dècada dels anys quaranta, escrigué nombroses sardanes, entre les quals destaquen *La festa de Cadaqués*, *Viladrau* o *S'Agaronenca*. Professor de tible, tenora i flabiol, fou també president de l'agrupació Amics de la Sardana de Sant Feliu. L'any 1963 actuà a Mèxic amb la cobla que acompanyà el grup folklòric català de Ribes de Freser, de viatge cultural per aquelles contrades.

Rafael Figueras compondria també la música dels gegants i capgrossos (o "cabeçuts", el castellanisme amb què se'ls coneixia) de Sant Feliu, i finalitzaria la seva producció amb les darreres sardanes dedicades a entitats i gent relacionada amb la cultura i els costums catalans, com les titulades *Els dansaires del Montclar*, *L'aplec de Pedralta*, *Colla guixolencs*, *Colla Rossinyols* i *A Josep Illa* (dedicada al sardanista secretari de l'agrupació Amics de la Sardana).

L'any 1973, l'agrupació sardanista local li va retre un homenatge en honor a la seva llarga trajectòria musical, en el qual varen sortir a col·lació els seus mèrits i les seves qualitats musicals dins el món de la sardana.

1. L'orquestra Dazzling Jazz, actuant al casal Llevantí (c. 1935)

2. Rafael Figueras, al saxofon, formant part de l'orquestrina Dazzling Jazz

FIGUERAS BOLÍVAR, Agustí

(Sant Feliu de Guíxols 1867 – 1947)

Compositor de sardanes, faria classes de música a nombrosos joves que, amb el temps, esdevindrien músics locals ben considerats.

Músic. Fill d'Agustí Figueras i Gispert, músic, i d'Irene Bolívar i Carreras, i pare del compositor guixolenc Rafael Figueras i Auladell →, fou ensinistrat en l'art musical pel seu propi progenitor, qui de fet fou el seu únic professor. Taper de professió, a l'edat de vint anys formà part com a fiscornaire de l'orquestra Vella, que dirigia aleshores Esteve Garreta i Roig →, en substitució d'un dels músics que es va haver de jubilar. Durant les festes de Nadal de l'any 1881, l'esmentada orquestra va estrenar uns rigodons obra del jove Figueras, que foren un veritable popurri de cants populars catalans.

Enviat a Sevilla a fer el servei militar –hi estigué ni més ni menys que sis llargs anys–, fou destinat a la banda militar d'Infanteria com a soldat-músic de segona classe. Allà, sortosament allunyat dels continuats conflictes bèl·lics d'ultramar (Cuba, les Filipines i el Rif), a l'Agustí li tocà d'amenitzar no poques parades i balls militars per a l'alta oficialitat.

En retornar a Sant Feliu, s'integrà novament a l'orquestra Vella, i alhora reprengué la seva tasca laboral com a taper en una fàbrica de suro de la població. Poc després, contragué matrimoni amb la guixolenc Leonor Auladell i Agustí, filla d'una família de Santa Cristina d'Aro, i anaren a viure al carrer de Boera.

1
Autor de diverses sardanes, com *La Nuri*, *Records de Bell-lloc*, *Una nit a Montcalvari*, *Rosa Blanca*, *La plaça de S'Agaró*, *Donzelleta encisadora* o *La noia enamorada*, entre moltes altres, també compongué algun pasdoble titulat *La festa de les Llucietes*, en honor de les modistes guixolenques, com també la peça coral *Lo crít de guerra*.

Un cop dissolta l'orquestra Garreta (1910), passà a fer classes de música a nombrosos joves, que, amb el temps, esdevindrien músics i compositors locals ben considerats, com Josep M. Vilà i Gandol →, Antoni Carbonell i Cosp →, Josep Pascual o Josep Calzada. A la dècada dels anys vint i trenta del segle XX, dirigiria les cobles orquestres locals Joventut Artística (1923-1928) i La Principal de Sant Feliu de Guíxols (1928-1932).

1. Retrat d'Agustí Figueras formant part de l'orquestra Garreta (c. 1890)
2. Festa dels Tres Tombs. El mestre Figueras és el primer músic de l'esquerra

FLORENZA RIFÀ, Llàtzer

(Sant Feliu de Guíxols 1904 – Mataró 1982)

La seva seguretat sota la porteria el portaria a defensar els clubs de l'Ateneu Deportiú, l'Iluro de Mataró, l'Europa, l'Espanyol i la selecció estatal.

1

2

Esportista. Porter titular indiscutible de l'Ateneu Deportiú de mossèn Sants Boada –conegut popularment a Sant Feliu com en *Lázaro* (pronunciat "Làssaro")–, que durant els seus anys de màxima esplendor i projecció esportiva va formar part de diversos equips capdavanters de la primera divisió de Catalunya, com l'Iluro de Mataró, el CD Europa i el RCD Espanyol.

Fill d'Emili Florenza i Sabater, natural de Llagostera (taper d'ofici i domiciliat a la nostra població d'ençà de l'any 1889) i de la guixolencina Manuela Rifà i Sabater, en Llàtzer –que vivia al carrer de Campaneria amb els seus germans Manel, Fortunat, Caterina i Santiago, i que era empleat a la cooperativa de l'Ateneu Social–, va substituir als divuit anys Josep Rosic, el porter de l'Ateneu que havia guanyat la Copa Maura, el 1917, i que més tard fitxaria pel Real Murcia (1925).

La seva habilitat a l'hora de situar-se, l'agilitat i seguretat sota la porteria el portarien a defensar la seva titularitat durant tres temporades (1919-1922), i aconseguí guanyar tres campionats de lliga consecutius de la província, al costat de jugadors com Portas, Lluhi, Pey, Casagran, Esteva o els germans Palahí, entre altres. Fou un dels herois de la consecució del Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria al camp del FC Barcelona, davant l'Atlètic de Sabadell, aquell 9 de juliol de 1922. De la seva excepcional actuació, amb aturades providencials i donant continuadament ànims als seus companys, naixeria l'esperit de superació que acabaria amb l'obtenció del títol de campions. De l'acabat d'estrenar camp de les Corts, aquella tarda, en Llàtzer va sortir-ne triomfant, sobre les espatlles d'una munió d'aficionats que el varen considerar el jugador més valuós dels guixolencs.

3

1. Llàtzer Florenza, primer porter del club Iluro de Mataró (1923)

2. Florenza amb la selecció catalana de futbol (anys trenta)

3. En "Làssaro", vestint la indumentària de porter de l'Ateneu Deportiú (1920)

4

Més tard, i en decidir-se a fitxar per l'Iluro de Mataró –passava d'ésser un jugador amateur a comptar amb una fitxa de professional–, en Llàtzer va haver de suportar tot tipus de retrets i d'improperis dels seus propis conciutadans. En el seu darrer partit defensant els colors de l'Ateneu (agost de 1922), va rebre uns efusius aplaudiments d'una part del públic guixolenc, que, amb un esclat de sornegueria, no el felicitava per haver ajudat a guanyar el seu equip sinó per haver encaixat l'únic gol del seu rival.

A Mataró, on l'any 1928 es casaria amb la jove Joaquina Serra, seria considerat tota una personalitat esportiva. Poc després, fou fitxat per l'equip de primera divisió CD Europa, del barri de Gràcia (1929-1931), i més tard pel RCD Espanyol (1931-1934). El gran jugador Cándido Mauricio, capità d'aquell victoriós Europa, a l'agost de 1928 el va definir com el porter més capacitat, després del mític Ricardo Zamora, per a defensar la porteria de l'equip nacional espanyol. Tres anys després, el seleccionador nacional, José María Mateos, el va convocar per al partit internacional d'Espanya contra Irlanda, disputat el 26 d'abril de 1931 a Montjuïc. Seria el porter suplent de la selecció que capitanejava –com no podia ésser d'altra manera– Ricardo Zamora.

Finalitzada la seva carrera esportiva com a jugador, a banda de passar a entrenar el quart equip de l'Europa, Florença va esdevenir un pròsper comerciant. Amb la seva esposa va obrir una botiga de pesca salada a la ciutat de Mataró i es dedicà a vendre pels mercats de la seva rodalia.

5

6

4. Florença, en una fotografia realitzada als anys setanta

5. Partit entre el CE Europa i el FC Barcelona; Florença allunya la pilota

6. El porter guixolenc bloquejant una pilota al camp de les Corts (partit Barça-Europa)

FONT GRATACÓS, Lambert

(Besalú 1896 – Girona 1980)

(En aquest apunt biogràfic se l'esmentarà com mossèn Llàmbert, tal com se'l coneixia a Sant Feliu)

129

Fundador del setmanari local *La Costa Brava*, conservador del Museu Municipal, fou director del Secretariat Nacional de Catecisme i prelat de Sa Santedat.

f

FONT GRATACÓS, Lambert

1

2

Prevere.

Arxiver municipal i conservador del museu. Estudià al seminari conciliar de Girona i fou ordenat sacerdot el 18 de desembre de 1920. El seu primer destí parroquial seria Torroella de Montgrí, on restà com a vicari fins a mitjan dècada dels anys vint. Traslladat més tard a la parròquia de Sant Feliu, sembla ser que tingué algunes desavinences de contingut social amb mossèn Camil Geis i Parraguera, que se solucionaren quan aquest darrer abandonà la nostra població per exercir el seu ministeri a la Cellera de Ter.

Fervent amant de Sant Feliu i la seva història, i molt vinculat al tarannà catolicosocial de la ciutat, l'any 1929 va promoure la restauració de l'ermita de Sant Elm amb l'ajut econòmic del seu propietari, l'industrial barceloní Pere Rius i Calvet →. D'aquell mateix any és la publicació del llibre titulat *Ermita de Sant Elm*, en el qual mossèn Llàmbert, amb pròleg d'Agustí Casas i Vinyas →, escriuria el significat d'aquest nom guixolenc, juntament amb alguns retalls de la seva història.

La dècada dels anys trenta esdevindria important per al prevere per les accions que engegà en benefici del patrimoni i tradicions de Sant Feliu, tot això sense descuidar l'educació religiosa de la ciutadania guixolenc. Fundà el setmanari local *La Costa Brava* (1930-1936), d'ideal catòlic i orientat políticament cap a la Lliga Regionalista, en el qual publicà nombrosos articles d'investigació.

Especialment crític seria amb el Govern de la República i amb l'espoliació feta dels tresors artístics de la catedral gironina durant la Guerra Civil (tapís del Gènesi, retaule major, el Codi de Beda de Sant Fèlix, etc.), que durant el conflicte varen anar a parar al museu Jeu de Paume de París, i després a la Maison Laffitte. Al mes de setembre de 1939, mossèn Llàmbert aniria a París en representació del bisbe gironí, acompanyant el comboi de recuperació d'objectes artístics de l'expedició organitzada pel Servicio Militar de Patrimonio Artístico Nacional.

A Sant Feliu, organitzaria la catequística parroquial, l'escola de catecisme i el casal d'estiu, com també el cor parroquial. Amb el concurs de l'associació Amics de l'Art Vell, realitzaria la primera rehabilitació del conjunt del monestir i la Porta Ferrada, i fou també l'ànima de la festa de l'aplec de la Verge del Bon Viatge, amb processó inclosa, fins a l'ermita de Sant Elm (1955).

Al llarg de la seva carrera eclesial, a cavall entre Sant Feliu i Girona, i un cert temps a Las Palmas de Gran Canaria (1947), on se li atorgà la canongia de la catedral, aprofitaria per escriure el llibre *Gerona, la Catedral y el Museo Diocesano*. Proclamat director diocesà de la secció de Propaganda Catequística de la Doctrina Cristiana, i professor de litúrgia i arqueologia i de pedagogia catequística del seminari de Girona, fou també director del Museu Diocesà de Girona. Traslladat a Madrid el 1958, fou nomenat director tècnic del Secretariat Nacional de Catecisme d'Espanya, tal vegada el càrrec més important de la seva llarga i laboriosa vida religiosa. I, de retorn a Girona, la Santa Seu el féu prelat domèstic de Sa Santedat. Pedagóg religiós de treball constant, hom el recorda per l'àmplia recerca i la divulgació de nous mètodes per a l'ensenyament del catecisme, especialment destinats a millorar-ne la comprensió per part dels infants.

A la nostra ciutat seria designat també per a arxiver municipal i conservador del museu, tasca que portaria a terme amb gran interès i dedicació durant molts anys.

1. Llàmbert Font beneint la piscina de l'Hotel Port Salvi (1959)

2. Mossèn Llàmbert llegint a l'estatge inferior de l'ermita de Sant Elm

FOREST COLL, Joaquim

(Sant Feliu de Guíxols 1857 – 1935)

Considerada una excel·lent modista, confeccionaria al llarg d'anys el vestuari de senyora per a la gent més benestant de Sant Feliu.

1

2

Modista. Sens dubte, el taller de modistes que regentava Joaquim Forest a la rambla d'Antoni Vidal, entre el carreró de Sant Pere i el carrer Estret, i que anteriorment havia estat de la seva mare, fou un dels establiments de confecció femenina més emblemàtics de la població de totes les èpoques. Amb una estructura laboral familiar, hi destacaven per la seva traça, a més de la seva propietària, les dues nebodes, Anna i Rosa Vidal i Forest, la seva germana Assumpta i dues treballadores més.

Filla del matrimoni guixolenc format per Simó Forest i Bascós i Anna Coll i Asols, la Joaquim faria l'aprenentatge al costat de la seva mare, prenent d'aquesta manera l'experiència necessària en la confecció de patrons de tot tipus, el seu mesuratge, la traça del vestit i el seu planxat. Amb el temps, coneixeria molt bé els teixits que hom lliurava a la botiga per tal de fer les peces. Especialitzada en la confecció de barrets per a senyora, renovà aquell petit establiment i el disposà com una botiga de modes, on s'hi podien trobar no tan sols els corresponents vestits i complements –bruses, faldilles, abrics, roba de nadons, llenceria de senyora–, sinó també els accessoris de *toilette* femenina (vels, guants, mitges, mocadors, lligacames, etc.) que eren motiu d'admiració a la darrerria del segle XIX. Seguint, doncs, el curs de la moda, Joaquim Forest va anar estructurant la seva costura cap al cànon que dictaminava la nova societat de l'època. Així es passà dels vestits amb faldilla acampanada, en què la cotilla realçava el bust i cintura, de començament del segle XX, als patronatges de tall recte gairebé sense formes, a tocar la dècada dels anys vint.

Foren famoses les confeccions que realitzà per a la gent benestant de Sant Feliu, amb presentacions incloses de la seva col·lecció al Nuevo Hotel de Miguel Murlà. Un capítol a part serien els vestits de *charmeuse tête de nègre* i de *tissu lamé*, que se solien lluir a les vetllades musicals dels centres culturals o durant els balls de festa major, especialment de la societat del Casino El Guixolense, conegut popularment com *dels Senyors*.

La seva destresa en la confecció de roba de senyora la portaria a ésser considerada una excel·lent professional, amb encàrrecs que solien fer-se amb mesos d'antelació, a causa de la forta demanda que tenia el seu establiment.

1. Joaquim Forest (dreta), amb la seva neboda Anna Viladevall (1895)
2. Taller de modista de Joaquim Forest (centre), a la rambla Vidal (1898)
3. Figurins de moda de l'època, emprats per a fer vestuari femení

FORN TOMÀS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1905 – 1990)

Responsable del ciclisme del Casal dels Esports, formaria part dels clubs Girona i Figueres, a més de presidir l'Sport Ciclista Guíxols.

Esportista. President de l'Sport Ciclista Guíxols. Ciclista amateur guixolenc, fill de Josep Forn i Bautó (oriünd de Santa Coloma de Farners, d'ofici boter, i domiciliat al carrer de Sant Pere de la nostra població d'ençà de l'any 1890), el jove Josep debutà l'any 1919 en proves d'aficionats per, poc després, passar a la categoria del ciclisme per a promeses de l'època. Entre 1919 i 1930 participà en curses organitzades a la província de Girona i Barcelona (Palamós, Banyoles, Figueres, Girona, Mataró, Manresa, Barcelona, Vic, etc.), com també a les eliminatòries preliminars de la Volta a Catalunya i, durant dos anys consecutius, a la Volta a les Corts.

Malgrat no haver estat integrant de les primitives juntes del ciclisme local, com ho foren la secció ciclista del Guíxols Sport (1923) o el Velocitas Club (1926-1936), veritable preludi de l'Sport Ciclista Guíxols, Josep Forn fou el responsable de la cursa ciclista de 30 voltes al passeig del Mar (24 quilòmetres) al mes d'abril de 1933, sota l'organització de la secció ciclista del Casal dels Esports de Sant Feliu. Més tard s'integrà al Velocitas Club, que passà a denominar-se Sport Ciclista Guíxols fins a l'esclat de la Guerra Civil.

Després d'un llarg parèntesi obligat, d'una banda per la duresa de la postguerra, i de l'altra, per no comptar amb gent interessada a muntar un club de ciclisme a Sant Feliu, Forn s'introduí en el ciclisme provincial de la mà dels clubs ciclistes CC Girona –del qual arribaria a ser el vicepresident– i CC Empordanès, de Figueres.

A la dècada dels anys seixanta, i juntament amb Alfons Xargay i Vidal →, formaria la secció ciclista del Montclar (1966-1971), agrupació aquesta que, un cop dissolta, donaria peu a la fundació de l'Sport Ciclista Guíxols, que també presidiria (octubre de 1971). Aquest any seria clau per al funcionament de l'entitat, atès que, a més d'aconseguir l'arribada a la nostra ciutat de la XXI edició de la cursa internacional del gran premi del Midi Libre i de crear els trofeus Sport Ciclista Guíxols, Costa Brava i el I Trofeu Josep Forn (aquest darrer, un homenatge dels membres d'aquella junta cap al fundador i ferm pilar d'aquella entitat ciclista), es formalitzaria també l'equip juvenil d'aquesta entitat.

D'aquesta manera, entre els anys 1971-1975 i 1978-1985, presidiria l'esmentada societat esportiva, que es distingiria amb la creació d'una escola de ciclisme local (1973), amb un total de 32 alumnes aficionats. Alhora, organitzà també altres curses ciclistes com l'Escalada al Masnou o el Memorial Alfons Xargay, en recordança del seu gran amic i esplèndid corredor local Alfons Xargay i Vidal →.

Josep Forn –que seguí l'ofici d'artesà boter iniciat pel seu pare– va ser distingit per l'Ajuntament guixolenc, al mes de gener de 1970, com a millor esportista local en l'apartat de gestió de ciclisme de l'any 1969, conjuntament amb Xargay →. Anys després, la Federació Catalana de Ciclisme li atorgaria la medalla d'or, en reconeixement a la seva tasca en favor d'aquell esport. Gràcies a la seva activitat i gestió esportiva, Sant Feliu va acollir una arribada de la Vuelta a España, la Midi Libre, i diverses Voltes a Catalunya, a part d'altres proves comarcals.

1. Josep Forn Tomàs, als 17 anys (1923)
2. Josep Forn (esquerra) amb el seu íntim amic Alfons Xargay (anys cinquanta)

FORTÓ GALCERAN, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1881 – Barcelona 1935)

Estudià comerç internacional a Londres i Estocolm,
i més tard fou nomenat president de la Societat de Salvament de Nàufrags de Sant Feliu.

Consignatari.

Vicecònsol d'Itàlia i Portugal. Fill de Joan Fortó i Jordà, vicecònsol de Portugal, consignatari naval i agent de duanes, i de Carme Galceran i Bartra, va estudiar, juntament amb el seu germà Gonçal, comerç internacional a Londres i Estocolm. Amb la defunció del seu pare l'any 1908, passà a dirigir les agències marítimes que representava la seva empresa en el sector costaner gironí, com La France Maritime, L'Helvetia o L'Italia, i també l'agència marítima de consignataris Fortó e Izal i la de Sagrera, Sureda y Cia.

L'any 1909, després de ser nomenat vicecònsol d'Itàlia i Portugal –també era aleshores president de la Sociedad Española de Salvamento de Náufragos de Sant Feliu–, reestructurà els seus negocis sota la denominació de Fortó y Galceran. Seguidor i admirador del polític català Francesc Cambó, líder de la Lliga Regionalista, no dubtà a donar-li públicament suport quan aquest va realitzar un multitudinari míting al Teatre Vidal de Sant Feliu, al mes d'abril de 1910, en pugna electoral amb Salvador Albert i Pey →. Fins i tot, s'hostatjà a casa de Fortó part de la seva comitiva electoral, entre els quals hi havia el president de l'Econòmica Barcelonesa dels Amics del País, Sr. Verdaguer i Callís, i el regidor per l'Ajuntament de Barcelona, Sr. Nualart. Cinc mesos després, l'habitatge de Joan Fortó aixoplugaria per una nit l'exministre de la Guerra, el general Miguel Primo de Rivera i la seva esposa, en visita per aquestes contrades (setembre de 1910).

Malauradament, la greu crisi soferta pel comerç, en general, durant aquell segon decenni del segle XX –amb la Primera Guerra Mundial pel mig, que va privar durant quatre llargs anys de poder comercialitzar lliurement i que els vaixells poguessin solcar amb garanties les rutes marítimes–, afegida a una recessió econòmica de començament dels anys vint i a una gestió menys acurada i profitosa que la del seu predecessor, motivà l'inici de la pèrdua de la major part dels negocis i representacions oficials per a Fortó i, consegüentment, la ruïna familiar.

Mullerat a la Ciutat Comtal l'any 1921 amb Maria del Rosario Schwartz i Nanot (marquesa vídua de Sant Antoni, filla d'un comerciant d'origen alemany dedicat a la importació de carbó), Joan Fortó, que aleshores era comanditari de l'empresa Casa Viuda de Baixas y Fortó, visqué fins a la seva defunció a la ciutat de Barcelona.

1. Retrat de Joan Fortó Galceran

f

FORTÓ GALCERAN, Joan / FORTÓ JORDÀ, Emili

FORTÓ JORDÀ, Emili

(Sant Feliu de Guíxols 1845 – Brownsville, Estats Units d'Amèrica 1921)

Afiliat al Partit Demòcrata, organitzà The Independent Party of Cameron County,
i fou també vicepresident del First National Bank of Brownsville.

Jutge, polític i comerciant.

Oncle de Joan Fortó i Galceran →, emigrà als Estats Units d'Amèrica a l'edat de tretze anys i s'establí a Nova Orleans (Louisiana), on residia la seva tia, mare del distingit doctor Rodolf H. Matas. L'Emili, que era fill dels guixolencs Joan Fortó i Durban, confiter, i d'Anna Jordà i Ponsjoan, va estudiar la carrera de Dret per llicenciar-se com a advocat i conseller en lleis. De la mà del seu germà Frederic Fortó, s'inicià

en el camp de la política, concretament a Point Isabel (Texas), i més tard al comtat de Cameron, on fou elegit jutge de la Cort Civil i Criminal, càrrec que exercí per espai de deu anys (1882-1892). Nomenat alcalde de Brownsville, càrrec que ocupà durant setze anys, impulsà el servei municipal d'educació de la població, que el va fer molt popular entre els seus conciutadans.

Fortó combinà la política amb els negocis d'àmbit privat, i esdevingué –com el seu germà Joan Fortó i el seu fill a Sant Feliu– agent consular de dues companyies marítimes britàniques. Alhora, es convertiria, juntament amb el seu germà Frederic, en responsable de l'administració d'un canal navegable obert a Brownsville.

D'ençà de l'any 1900, Fortó esdevindria el representant del banquer James Stillman, president del New York's National City Bank, en el qual va passar a supervisar les operacions i interessos d'aquest financer, tant a Brownsville com a la vall de Rio Grande.

Afiliat al Partit Demòcrata de James B. Wells Jr. (1900), donà suport incondicional a la formalització del cos de seguretat dels Texas Rangers, a l'àrea fronterera del sud de Texas, fet que li va valer l'antipatia de molts ranxers hispans del comtat de Cameron. Enfrontat més tard políticament i dins el Partit Demòcrata a James B. Wells, perdé ràpidament la seva influència i abandonà el seu càrrec. Seguidament organitzà, amb molt d'encert, The Independent Party of Cameron County, dins la línia del Partit Demòcrata (1908-1910).

Emili Fortó –que va visitar la nostra ciutat a l'estiu de 1913, cinquanta-cinc anys després d'haver-ne sortit per emigrar als Estats Units– va ésser un dels màxims representants de les empreses comercials nord-americanes, com The New York & Brownsville, Improvement Company, The Brownsville Ferry Company Limited o The Mex National Rye Company. A la darreries de l'any 1914, Fortó, que aleshores era considerat un ric hisendat i comptava amb moltes simpaties dels seus conciutadans, ostentava el càrrec financer de vicepresident del First National Bank of Brownsville.

1. Vaixells ancorats a la badia del port guixolenc
2. Passeig del Mar (1883-1895)

FRIGOLA ESPONELLÀ, Llorenç
(Sant Pere Pescador 1931 – Sant Feliu de Guíxols 2001*)

134

Durant el seu mandat, va promoure la construcció de la nova llotja portuària i, amb l'Ajuntament, la construcció de la Casa del Mar i l'ambulatori mèdic.

Pescador. President de la Confraria de Pescadors de Sant Feliu. De família de novells pescadors, la seva mare, Margarita Esponellà, era filla de Sant Pere Pescador, mentre que el seu pare, Josep Frigola, natural de Viladamat, negociava amb la compra de pinyons als voltants del sector de la Bisbal, Regencós i Begur, i era conegut com *el Pinyonero* molt abans que decidís comprar una teranyina i fer-se a la mar l'any 1936.

El jove Llorenç va anar a escola a Begur, on la família tenia la seva residència. Allà va tenir per mestre de primer ensenyament el preuat i mai oblidat guixolenc Lluís Esteve i Cruaños →. Per necessitats familiars, a l'edat d'onze anys va començar a feinejar amb els seus germans –Miquel i Narcís– per les cales i platges de sa Tuna, sa Riereta, Fornells, Aigua Xelida i Aiguablava. L'amistat de què gaudia el seu pare amb mossèn Lluís Patxot i Crosas →, capellà beneficiat de l'hospital municipal, els va fer decidir a traslladar-se a Sant Feliu, i ho feren al mes de novembre de l'any 1946.

Amb el continuat treball a la mar –pesca d'arrossegament, de teranyina i tresmall–, els *Pinyoners*, tal com se'ls coneixia també popularment a la nostra ciutat, el pare (Josep) i els seus tres fills (Miquel, Narcís i Llorenç) arribarien a tenir diverses barques de pesca, entre vaques i teranyines: *Margarita*, *Vicente Roselló*, *Villa Mar*, *Maria*, *Dolors*, *Els Pinyoners*, etc. D'aquesta manera, en Llorenç es convertiria en un personatge important per al benestar del conjunt dels pescadors guixolencs. L'any 1983 fou nomenat vicepatró de la Confraria de Pescadors (1983-1987), i quatre anys després esdevindria patró major de l'entitat local, càrrec que va exercir ininterrompudament fins a la seva defunció (1987-2001).

Durant el seu mandat, va promoure la construcció de la nova llotja portuària i, conjuntament amb l'Ajuntament de Sant Feliu, la construcció de la Casa del Mar (1988) i l'ambulatori del Centre d'Assistència Primària (CAP). Malgrat això, amb els seus anys de presidència, no va poder aconseguir el seu projecte somniat: arranjat el moll i fer les obres necessàries per tal de protegir les barques de pesca dels temporals.

Llorenç Frigola, que estava casat amb Maria Rovira i Cros, filla del pescador Francesc Rovira i Mariné →, àlies *el Nen*, seria també vicepresident de la junta del Casal de Tueda-APITE (1999-2001) i membre del Consell Econòmic i Social de la ciutat. L'any 2002, la Generalitat de Catalunya, mitjançant el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, li va atorgar –a títol pòstum– un guardó en reconeixement a la seva tasca i dedicació en favor del sector pesquer català.

1. Llorenç Frigola, patró major de la Confraria de Pescadors
2. Drets: els germans Llorenç, Narcís i Miquel Frigola. Asseguts: Mingo Nadal i Josep Frigola, *el Pinyoner*
3. Llorenç Frigola, als 14 anys, amb el seu pare en una cala de Begur (1945)

* Centre hospitalari de Girona

FRIGOLA RIPOLL, Arias

(L'Estartit 1936 – Sant Feliu de Guíxols 1991*)

La seva tripulació seria una de les més populars del port,
amb els pescadors Comas, Escriba, Reixach, *Conet* i els germans Ibáñez.

Pescador. President de la Confraria de Pescadors de Sant Feliu. D'antiga nissaga de pescadors de l'Estartit, la seva família va establir-se a Sant Feliu a l'estiu de l'any 1919, després de seguir el vell costum dels pescadors escalencs d'acampar a la platja de Sant Pol, on venien el peix que pescaven. Allà, el seu pare –que hom coneixeria com *Jaume de Sant Pol*–, entre pescada i pescada, faria també de guarda del curiós xalet Montseny.

De jove, l'Arias va anar a feinejar amb el llagut familiar al costat del pare, amb qui feia la pesca del tresmall o, quan convenia, tirava l'art a la platja de Sant Pol, amb ajut d'altres bots i pescadors. Més tard s'hi afegiria el seu germà petit, Santiago –amb qui es portava més de deu anys de diferència–, mentre que l'Albert o en *Berto*, tal com l'anomenaven familiarment, s'iniciaria d'aprenent de mecànic als tallers de can Castelló del carrer de Sant Isidre.

A començament de la dècada dels anys trenta, l'Arias va decidir adquirir una barca i rodejar-se d'una tripulació pròpia. Comprà una teranyina de l'Escala i es féu a la mar. Poc després, l'esclat de la Guerra Civil espanyola, a l'estiu de 1936, truncà la seva iniciativa; enviat a primera línia del front pel Govern de la República, la seva esposa –aleshores embarassada– va morir a Sant Feliu a l'hora d'infantar el nadó. Aquest fet és determinant a l'hora d'entendre la manera singular en què, a partir d'aquells moments, l'Arias va haver d'afrontar de nou la seva vida.

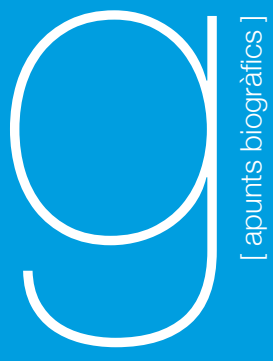
Acabada la guerra, passà un temps d'amargor i tristor a Barcelona, mentre, de la seva filla, en tenien cura els avis i oncles. De retorn a casa seva, amb els anys, i mig superat aquell fet tràgic, en Frigola va disposar de la teranyina *Pilar*, amb la corresponent embarcació auxiliar de pesca. La seva tripulació seria una de les més populars del port de Sant Feliu, amb els pescadors Josep Comas, Jaume Frigola, Josep Escriba, Salvador Reixach, Josep Soler (*Conet*) o els germans Rafael i Pere Ibáñez. Més tard, aquesta barca seria substituïda per una altra teranyina més moderna, de nom *Josefa*.

Esposat en segones núpcies amb Carme Viciano i Sebastià, de Barcelona, visqueren al carrer de Santa Margarita, una de les antigues barriades de famílies de pescadors que es concentrava a la població. L'any 1960, Arias Frigola seria nomenat patró major i president de la Confraria de Pescadors de Sant Feliu –associació també coneguda com *Pòsit de Pescadors*–, i ocuparia aquest càrrec fins ben entrat el 1971.

1. Arias Frigola (dreta), a bord del patruller *Javier Quiroga* (1958)

* Centre hospitalari de Girona

GALOFRE OLLER, Francesc

(Valls 1865 – Barcelona 1942)

Esposat amb la guixolenc Mercè Suris, participà en diversos actes culturals de la població, com les òperes *Faust* i *Marina*.

1

2

Pintor. Format a l'Acadèmia Borrell, a la Llotja de Barcelona i a l'Academia de San Fernando, realitzaria el 1892 el famós i reconegut oli *Bòria avall*, avui dipositat al museu de Valls, que reproduïx l'escena d'una condemna pública. Emparentat per part de la seva muller, Mercè Suris, amb les famílies guixolencs Suris, Baster i Llagustera, va passar durant molts anys les seves vacances d'estiu a Sant Feliu de Guíxols.

Amic dels germans Joan i Ricard Castelló i Badia →, solia participar en diversos actes culturals i socials de la vila, i per exemple va participar en l'Exposició de Belles Arts de Sant Feliu (1892), organitzada amb motiu de la inauguració del tren de Sant Feliu Guíxols a Girona, en la qual destacà el seu quadre titulat *Marieta*.

A la nostra població no deixà d'acudir en aquelles famoses xefles de l'època –diverses vegades celebrades a l'antic mas de Canyet, propietat de la família Castelló, on el menjar, el cant i la companyonia eren sempre els protagonistes–. Així mateix, la seva gran afició al cant el portaria a representar al Teatre Vidal de Sant Feliu, durant els dies 29 i 30 d'agost i 2 de setembre de 1907, l'òpera en cinc actes *Faust*, de Gounod. D'aquesta manera, sota la direcció artística del mestre Lluís Blanch i la direcció musical del mestre Josep Codina, director de l'Orfeó Gesòria, amb un cor format per 58 veus i 25 professors d'orquestra, interpretaria excel·lentment el paper de Mefisto, al costat d'altres coneguts artistes guixolencs com Lluís Casas, en el paper de Valentí; Josep Fontàs, en el de Wagner; Salvador Gregori, en el de Faust, o Conxita Carreras i Rosita Torné, fent els de Marta i Margarida, respectivament.

L'any 1910, i durant la representació de l'òpera *Marina* que es féu a la platja per la Festa Major, Francesc Galofre realitzaria la direcció artística dels decorats, sota el cel i davant el formós mar.

D'altra banda, participaria durant anys en diversos actes d'associacions guixolencs, com en el de l'Ateneo Tennis-Club (1919), en què lliurà un premi a un dels guanyadors del torneig, o en exposicions pictòriques, com la de l'any 1931 a l'edifici de les escoles municipals, on exposà acompanyat dels pintors i dibuixants Palà, Gorro, Plaja, Joan Bordàs i Salellas → i Gertrudis Romaguera i Valls →, a més del seu fill Francesc Galofre i Suris.

1. Galofre (centre), fent de Mefisto a l'òpera *Faust* al Teatre Vidal (1907)
2. Decorats realitzats per Galofre Oller per a l'òpera *Marina* (1904)

Hom li reconeix avui, des de tots els sectors de la població,
el treball i l'abnegada dedicació personal envers la ciutat i la seva millora.

1

2

3

Industrial funerari, promotor turístic i alcalde.

Fill d'Emili Gandol i Vivas, propietari de la funerària La Moderna, i de Damiana Jordà i Ribas, de jove va haver d'aprendre l'ofici de fuster talment com havien fet el seu pare i avi. Amb els anys, juntament amb els seus dos germans, Lluís i Fernando, continuarien la tasca engegada pel seu pare fundant, al segon decenni del segle XX, l'agència funerària Fills d'E. Gandol i Jordà.

Dotat d'una gran visió comercial, l'any 1920 s'associà amb l'hisendat gironí Josep Ensesa i inauguraren els cèlebres banys de la platja de Sant Pol, més tard anomenats de S'Agaró. Aquest balneari esdevindria ben aviat un punt de referència a la Costa Brava per les activitats lúdiques, socials i esportives que s'hi realitzaven i, de passada, convertí Gandol en un pròsper comerciant.

Esposat l'any 1927 amb Montserrat Martí i Carreras, Gandol seria un gran aficionat a la fotografia, i realitzà una sèrie de reportatges fotogràfics durant i després de la Guerra Civil espanyola, la major part d'ells de manera clandestina però d'un gran valor històric i gràfic per a la nostra població (col·lectivitats, bombardeigs, refugiats, vida quotidiana dels seus conciutadans, arribada de les tropes *nacionals* a la població, etc.). Amb l'entrada de les tropes franquistes a Sant Feliu al mes de febrer de 1939, Vicenç Gandol –que havia estat empresonat pels milicians i el seu negoci col·lectivitzat– seria nomenat alcalde de la ciutat.

Membre de la Gestora Provisional creada pel governador civil aquell mateix any (que presidiria entre els mesos de febrer de 1939 i gener de 1946), i també del Frente de Juventudes, iniciaria tot seguit la reorganització dels serveis municipals més imprescindibles. Després dels treballs de neteja i desenrunament dels carrers de la ciutat, donaria pas a les obres de millora i reurbanització de les principals vies de la ciutat, moltes de les quals afectades pels bombardeigs durant la guerra. En foren exemples el passeig del Mar, la plaça del Monestir, el passeig dels Guíxols (aleshores, del Generalísimo), el racó dels Pescadors o la rambla del Portalet (José Antonio), entre altres. Així mateix, Gandol recuperà l'antiga idea proposada per l'arquitecte General Guitart i Lostaló → en el seu Pla de Reformes de l'any 1896, en què es preveia enderrocar una franja d'habitatges del carrer Hospital per tal de fer-hi una gran avinguda fins al Monestir, de manera que inicià el projecte d'expropiació d'aquestes propietats, però tot plegat entrà en via morta en ésser substituït més tard a l'alcaldia. Féu també la tramitació oficial, mitjançant el Plan de Regiones Devastadas, per a la reedificació del nou ajuntament, que es construïria en època de l'alcalde Robert Pallí i Rovira → (1950).

Destituït del càrrec efectiu d'alcalde pel governador civil al mes de març de 1946 –sembla ser que per greus i continuades irregularitats econòmiques ocorregudes durant el seu mandat–, Gandol seria substituït pel seu primer tinent d'alcalde, Robert Pallí.

Més tard, a la dècada dels anys cinquanta i seixanta, es dedicà al sector immobiliari –sense deixar de banda el seu negoci funerari–. En tot cas, hom li reconeix avui públicament, i des de tots els sectors de la població, que, a banda de la seva filiació i compromís polític amb aquell nou règim, esmerçà esforços amb treball i abnegada dedicació personal a revifar la ciutat en una de les èpoques –socialment, econòmicament i políticament– més fosca de la nostra història contemporània.

1. Els exalcaldes Joan Cargol, Pere Albertí i Manel Vicens, en el centenari de Vicenç Gandol (1991)

2. Gandol guaitant amb un telescopi des de Sant Elm (anys quaranta)

3. Funerària La Moderna. El nen de l'esquerra és Vicenç Gandol (1900)

4. Retrat de Vicenç Gandol Jordà, als 32 anys (1923)

GARCÍA BERNÍS, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1880 – 1940)

Durant la seva presidència, intentà posar pau entre els industrials locals surers i els de l'aglomerat, enfrontats per agres divergències econòmiques.

1

Industrial surer. President de la Cambra de Comerç. El seu pare, Juan García Cordero, carabiner del regne i natural del poble de Cañizo (Zamora), va ésser destinat a Sant Feliu a les darreries de la dècada dels anys setanta del segle XIX, i aquí s'esposà amb Caterina Bernís i Calm, de Vilabertran. D'aquest matrimoni, nasqué en Narcís, un noi atent i espavilat, que s'inicià de jove en els estudis de comptabilitat. Més endavant, va treballar com a professional liberal al servei de diversos negocis comercials i l'any 1904 constava empadronat com a escriptor amb domicili particular a la carretera de Girona, número 9.

A la dècada dels anys vint del nou segle iniciaria una nova etapa professional: comprà a Carles Fàbregas i Vilaret i a Josepa Vila i Carbó la fàbrica de suro que donava als carrers de Tueda i Cúbias (1921) –que havia estat antigament propietat de la família Perdrieux-Cateura–, com també una altra al carrer Nou del Garrofer, i s'inicià com a empresari surotaper amb força èxit, fins que, més tard, entre els anys 1922 i 1923, esdevingué president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu de Guíxols.

Certament, aquells temps es mostrarien prou difícils, no tan sols per iniciar-se una època de vaques magres per a la indústria surera en general, sinó també per les tenses relacions entre la delegació local i el Fomento del Trabajo Nacional y Cámaras de Industrias de Barcelona.

Narcís García també intentà posar pau entre els industrials locals surotapers i els de l'aglomerat, aleshores enfrontats per agres divergències econòmiques i mediambientals dins el sector, tanmateix, alguns vells comerciants li haurien de retreure el poc coneixement que tenia sobre aquesta indústria.

El seu pas per la presidència de la Cambra de Comerç va ser molt fugaç i –sembla ser– que poc resolutiu, a causa de la seva manca de salut, que el va fer dimitir del càrrec al mes de setembre de 1923, deixant el seu lloc a l'incombustible Salvador Janer i Quintà →.

Mullerat amb Rosa Viladevall i Forest, Narcís García seria una persona molt ben considerada a Sant Feliu. L'any 1926 va ésser nomenat pendentista d'honor de la processó de Corpus i, a mitjan d'aquell any, esdevindria president de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu. I quan aquest desaparegué, ho fou del nou club local anomenat CEIDA (Centre d'Esbarjos i Deportes Atlètics) entre les temporades 1926-1928.

2

1. L'industrial surotaper Narcís García Bernís
2. Personal de la fàbrica García Bernís

GARCÍA DOMÍNGUEZ, Adolf

(Cañizo, Zamora 1896 – Sant Feliu de Guíxols 1980)

Format a l'Ateneu Deportiu, va fitxar amb gran enrenou popular pel conjunt local rival Sport Club Guixolense, considerat proper als ideals federals.

1

2

Esportista. Cosí per part paterna de l'industrial i president de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols Narcís García Bernís →, la seva família es traslladà a Sant Feliu quan l'Adolf comptava tres anys d'edat. Inicialment, el seu pare, Casimiro García Cordero, va començar a treballar en una fàbrica de suro per, poc temps després, col·locar-se a les obres preliminars de la construcció del port comercial guixolenc (1903).

Dotat d'unes condicions físiques envejables, l'Adolf començà aviat a interessar-se per l'esport en general. Als disset anys (1914) va debutar en el segon equip de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu com a interior centre i, entre les temporades 1915-1918, formaria part com a titular del seu primer equip, on s'aplegaven jugadors de la talla d'Eudald Rovira i Pascual →, Eduard Lluhi i Prat → (o Josep Lluhi i Llinàs →), Josep Rosic, Daniel Canal i Puigdevall → o Joan Pey i Castelló →. També participà en les curses atlètiques que organitzava Jaume Brugada i Sarquella →, i guanyà la popular cursa de deu voltes entre els passeigs del Mar i dels Guíxols l'any 1916.

Poc després, i amb un gran enrenou popular, Adolf García va fitxar pel conjunt local rival Sport Club Guixolense, considerat proper als ideals federals republicans, i que presidia Jaume Brugada. Amb l'Ateneu Deportiu aconseguiria proclamar-se campió de la Copa Maura a l'estiu de 1917, després d'enfrontar-se en una lligueta a l'equip del Casal Popular de Palafrugell, al Blanes i al potent Palamós.

Esposat amb la guixolenca Mercè Llac i Pla, i amb domicili al carrer de Salmerón (actual Santa Magdalena), va treballar inicialment com a passant a la notaria de Josep Maruny i Puigmiquel →, per més tard esdevenir encarregat de la fàbrica del seu cosí Narcís García Bernís. Entre els anys 1935 i 1936 va formar part del personal laboral de la fàbrica de Conrad Vilar, instal·lada a Sant Antoni de Calonge, i a la dècada dels anys quaranta faria novament d'encarregat a Sant Feliu, a la fàbrica Trachsler, situada a la carretera de Girona.

1. Adolf García fotografiat després de guanyar una cursa popular (1916)

2. Equip de l'Ateneu Deportiu: García és el primer per l'esquerra assegut (1917)

GARRETA ARBOIX, Juli

(Sant Feliu de Guíxols 1875 – 1925)

La seva obra musical, que va transformar la sardana en una forma apta per al concert, té en el seu poema orquestral *Pastoral* una de les obres cabdals.

1

2

Músic. Fill del músic i rellotger Esteve Garreta i Roig →, rebé les primeres lliçons de solfeig i violí de la mà del seu pare i de Ramon Novi i Inglada →, que li donà classes particulars de piano. A l'edat de nou anys (1884), debutà al Centre Recreatiu de Sant Feliu, al costat del seu íntim amic Arseni Menció i Calzada →, i quatre anys després es traslladà a Vilanova i la Geltrú, on perfeccionaria l'ofici de rellotger.

L'any 1891 retornà a Sant Feliu, on treballà a la botiga familiar, mentre actuava regularment a l'orquestra Vella –coneguda popularment com *orquestra Garreta*–, que dirigia el seu pare. Poc abans del 1897, començà a compondre alguna petita peça musical amb certs aires de distinció pròpia. A partir d'aquell any escriuria les seves primeres sardanes: *La pubilla* –dedicada a la filla del seu entranyable amic Salvador Vidal i Vicens →, *La xerraire*, *La rioleta*, *La gelosa* i un *Quartet per a piano, viola, violí i violoncel*.

Malgrat haver-se iniciat en les seves pròpies composicions musicals, Garreta s'integrà en unes perllongades temporades de música de saló, gairebé diàries, que tenien per objecte fer i descobrir música, que hom coneixeria com *Associació de Música de Can Pey* i que estava formada pels músics locals Salvador Vidal, al violoncel; Arseni Menció i Calzada → i Josep Gravalosa i Geronès →, violins; Jaume Rovira i Carreró →, harmònim, i Marià Vinyas i Vinyas →, al piano.

Fou a partir del 1902 que compondria les sardanes *La rondalla* –primer premi de les festes de la Santa Creu a Figueres–, *La rosada*, *La donzella de la casa* o *La filla del marxant*, i aquest període culminaria amb un viatge de formació i investigació amb la peregrinació feta a Munic i Bayreuth l'any 1905. Tot i que Garreta començà a tenir certa popularitat a partir d'aquell any, continuà participant en vetllades musicals locals. El 1907 s'inicià amb una notòria projecció musical, després d'haver aconseguit diversos premis amb les composicions sardanistes *El testament d'Amèlia* i *Rosor*. La cobla La Principal de la Bisbal començà a difondre assíduament l'obra sardanista de Juli Garreta i, a finals d'aquell any, l'Orquestra Filharmònica de Barcelona executà la composició *Impressions simfòniques* (1907).

Després d'un període musicalment fosc i poc productiu, en què amenitzaria les sessions de cinema mut al Teatre

3

1. Juli Garreta Arboix
2. Bust de Garreta realitzat per l'escultor Joan Balmaña
3. El mestre Garreta en la plenitud de la seva carrera musical

4

Vidal de Sant Feliu, vingueren uns anys durant els quals, si compongué, no estrenà cap obra. La seva botiga taller esdevindria un lloc habitual de tertúlia entre músics i conciutadans d'aquella època, com també aula de joves alumnes que es delien per ésser músics. L'any 1917 Garreta estrenaria la composició *Preludi mediterrani*, representada la temporada següent a gran orquestra al Palau de la Música de Barcelona, mentre que el 1919 li serien premiades les sardanes *Recordant*, *Somnis* i *Juny*.

L'obra musical de Juli Garreta –qui va tenir el mèrit de transformar la sardana en una forma apta per al concert– no passà gens desapercibuda per als grans homes de la música catalana, com Pau Casals, que l'animà a seguir component. La *Suite empordanesa* (1921) seria qualificada com una veritable pàgina clàssica per la seva perfecció i equilibri musical. Alhora, l'orquestra Pau Casals li estrenà també les sardanes *Isabel* i *Pedregada*, com també el poema orquestrat *Pastoral* (1922) –una de les seves obres cabdals– i el quadre musical escrit expressament per a la seva orquestra, titulat *Les illes Medes* i que es representà al bell marc del Palau de la Música al mes d'octubre de 1923.

Malauradament, Juli Garreta –que havia estat casat en primeres núpcies amb Josepa Vilaret i Basart, i en segones, amb Isabel Pagès i Basart– morí precisament quan més podia haver donat de si la seva obra musical. Sens dubte, tal com sentencià Pau Casals des de Londres, "Catalunya havia perdut un gran geni".

5

4. Enterrament de Juli Garreta (1925)
5. Quintet de músics locals; Garreta és el primer per la dreta assegut (1894)

GARRETA ROIG, Esteve

(Reus 1850 – Sant Feliu de Guíxols 1914)

Participà en diferents esdeveniments de la vila, fent gala del seu notable domini del violí, i demostrant la qualitat de les seves composicions musicals.

Música. Rellotger de professió, fill d'un altre Esteve Garreta, oriünd del municipi de Ger, a la comarca de la Cerdanya, i de Dolors Roig, natural d'Alcoi, a la província d'Alacant, establerts i esposats a Reus. El jove Esteve Garreta es traslladà ben aviat a Sant Feliu, on al mes de desembre de 1874 es va casar amb Inès Arboix i Costart, de pare originari d'Espinelves i mare de Calonge, i es domicilià al carrer dels Arbres (avui, rambla d'Antoni Vidal).

Aficionat i amb bons coneixements musicals, formà part de l'orquestra Vella, fundada a la dècada dels anys seixanta del segle XIX pel mestre i director Feliu Palol i Estrada, que esdevindria posteriorment la cèlebre orquestra Garreta. Amb la defunció del seu director el 1879, Esteve Garreta passà a ocupar-se'n de la direcció artística, tot rivalitzant amb l'altra agrupació musical de la població anomenada orquestra Nova, que dirigia Dionís Baró i Torrent.

Fou a partir d'aquells moments que el nom de l'*orquestra Vella* començà a confondre's amb l'orquestra que dirigia el Sr. Garreta, i que acabaria essent, amb el temps, coneguda oficialment com *orquestra Garreta*.

Esteve Garreta no es dedicà tan sols a la direcció exclusiva de l'orquestra, sinó que participà activament en diferents esdeveniments socials de la vila, mostrant així el seu notable domini del violí, com també la qualitat de les seves composicions musicals. En serien testimonis, d'aquests concerts (1881 -1900), i dins les anomenades Vetllades Literàries, els auditoris de les sales del Casino El Guixolense, el Centro Recreativo o La Perla Guixolense, on, al costat dels mestres Ramon Novi i Inglada →, Arseni Menció i Calzada →, Dausà, Korn i Romaguera, interpretaren esplèndides composicions de l'època d'autors de la talla de Bizet, Audran, Kettereo, Postiglione o Clavé.

L'any 1880 estrenà una missa de rèquiem a dues flautes i contrabaix que seria –pel que en sabem nosaltres– la seva primera composició religiosa. També composà diversos pasdobles que foren interpretats per l'orquestra Vella en les seves llargues i populars passades per la vila.

Esteve Garreta alligonà en les seves primeres nocions musicals els seus tres fills –Josep, Juli i Lluís– i els transmeté la passió per la música en general i la sardana en particular.

1. Orquestra Garreta, amb el seu directo; el quart per l'esquerra, a peu dret (c. 1890)
2. Segell editat per Garreta, per als seus fills, amb motiu de la seva onomàstica

GASCONS LLOVERAS, Eduard

(Sant Feliu de Guíxols 1915 – 1995)

“Amb el primer turisme dels anys cinquanta, l'Eduard es convertiria en un dels hotelers més actius de la nostra població.

Hostaleria. Iniciat de jove en la indústria surera (fàbrica Rosselló - lleco), amb els anys passà a fer de flequer a can Palagós, al carrer de Santa Magdalena. En esclatar, però, la Guerra Civil, fou mobilitzat pel Govern de la República i, en finalitzar la contesa, patí diversos internaments en unitats

1

2

disciplinàries de soldats treballadors al nord d'Espanya, i finalment al batalló disciplinari de Biure d'Empordà (1940-1943).

De retorn a Sant Feliu, es casà amb Elena Palagós i Vergés, filla del propietari de la fleca on havia treballat. Més tard passà a regentar la botiga, a més de fer de viatjant d'articles d'alimentació al detall. A començament de la dècada dels anys cinquanta, decidiren inaugurar plegats el Restaurant Bahía, situat al passeig del Mar, precisament on hi havia hagut l'antic Monopol Bar de Benet Rabassa i Duran. D'aquesta manera, amb el primer turisme d'aquella dècada, l'Eduard –a qui tothom coneixia popularment com *en Sendo*– es convertiria en un dels hotelers més actius de la nostra població. Així, a l'estiu de 1956 la família Gascons-Palagós inauguraria el modern Hotel Bahía al capdavall del passeig del Mar, fent cantonada amb l'avinguda Calvo Sotelo (avui, de Juli Garreta), després de realitzar una reforma i ampliació de l'antiga casa Ferrer. Sis anys després (1962), l'hotel tornaria a ser reformat, i passaria a formar part de la xarxa hotelera de la ciutat com a hotel de segona categoria.

Eduard Gascons, que esdevindria un guixolenc molt conegut i estimat, compaginaria la seva tasca d'hotelier amb la de membre actiu de l'Ajuntament de Sant Feliu, com a delegat del *tercio de representación familiar*, que s'encarregava de la regidoria d'Esports en època de l'alcalde Manel Vicens i Moner → (1967-1970). A mitjan dècada dels anys setanta, l'Hotel Bahía tancaria les seves portes (1976), i l'Eduard –conjuntament amb la seva esposa, el seu fill Eduard i la seva jove Maribel Días i Cuevas– inauguraria el prestigiós Restaurant Els Tinars, situat al terme municipal de Llagostera.

1. Eduard Gascons, amb la seva esposa, al Bar Marina (anys cinquanta)
2. L'Hotel Marina al passeig del Mar (anys seixanta)

GAY CODINA, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1902 – 1969)

143

Aprengué l'ofici a les Drassanes Mallol, i participà també en la construcció naval de vaixells d'esplai d'importants dimensions.

1

Mestre d'aixa. Fill de Ramon Gay i Brugada, taper de professió, i Rosa Codina i Bas, originaris de Vidreres i establerts al carrer de la Creu de Sant Feliu d'ençà del 1895, en Josep aprengué l'ofici a les antigues Drassanes Mallol de Sant Feliu, propietat de l'industrial Carles Mallol i Deixeus →. Al costat de l'encarregat barceloní Liberado García, començà d'aprenent l'any 1918, fins a assolir en poc temps la categoria de primer operari de mestre d'aixa. Amb la desaparició d'aquella activitat naval el 1921, Gay va anar a treballar a les drassanes d'en Tino Vázquez, de Palamós, on estigué un parell d'anys.

Malgrat arranjar algun bot de pesca a les estones lliures, en marxar del taller de Palamós, es dedicà a la recuperació d'estany a partir de les llaunes de conserva, en un magatzem del Puig de la nostra ciutat. Poc després, amb la compra de tres camions (un Stewart i dos Chevrolets), va fer de transportista de mercaderies (llenya, carbó, fusta, etc.) entre Sant Feliu, Girona i Olot. En esclatar la Guerra Civil (1936), i en ésser els seus camions col·lectivitzats pel Consell Municipal de Guíxols, marxà

1. Retrat de Josep Gay Codina

2

com a voluntari al cos de Carrabiners, en què se'l destinà al parc automobilístic de Girona. Refugiat a casa d'un seu oncle a Vidreres poc abans d'acabar la guerra, passà a França amb la retirada i s'amagà pels boscos del Rosselló. Al cap d'un temps retornà a Girona, on el seu fill Ramon Gay i Fàbregas → li lliurà un salconduit –signat per una de les germanes Girbau, molt probablement per la Mercè– que li va permetre tornar a Sant Feliu.

En recuperar més tard els seus tres camions, continuà fent de transportista durant la dècada dels anys quaranta. D'ençà d'aquells moments, aprofità també per construir diverses barques de pesca i embarcacions de port menor, alhora que ajudà el seu fill Ramon al taller del carrer de Sant Isidre amb les de gran tonatge. Fou a partir dels anys cinquanta, i amb l'arribada del primer turisme, quan Josep Gay participà en la construcció naval de la factoria Gay –aleshores directament relacionada amb el sector del lleure, com a empresa de transport marítim creada pel seu fill–, on es bastiren vaixells d'esplai d'importantes dimensions, com el *Polar* (1952), el *Costa Brava* (1954), o el *Pasajes Costa Brava* (1958), a més dels *Solimar*, *Solplaya* i *Turístic*, aquests darrers construïts a començament de la dècada dels anys seixanta.

Josep Gay va estar en actiu fins l'any 1965, coincidint amb la venda que va fer el seu fill Ramon de la societat naval Cruceros Delfines de la Costa Brava.

2. Varada d'un creuer de la factoria Gay, al racó de Llevant (anys cinquanta)

GAY FÀBREGAS, Ramon

(Sant Feliu de Guíxols 1926 – 2010*)

144

La seva primera nau seria el *Polar* (1952), de 6 metres, 14 CV fiscals i 14 places, dedicada al turisme, i més tard arribà a construir-ne de fins a 250 places.

1

Mestre d'aixa. Considerat el darrer mestre d'aixa i calafat guixolenc, fill de Josep Gay i Codina → –de qui aprendria l'ofici i l'aniria perfeccionant amb els anys– i de Josepa Fàbregas i Camps, natural de Tossa de Mar, però amb arrels a Riudarenes, va fer els seus primers estudis amb el mestre Julià Bohigas i Canadell →. En esclatar la Guerra Civil (1936), marxà amb la seva mare i germanes a refugiar-se a Riudarenes, i retornà a la nostra població en acabar la contesa. L'any 1939, reinicià els seus estudis amb el mestre Josep Mas i Dalmau →, primer a l'edifici del monestir, i més tard als Estudis Nous (actual CEIP Gaziel).

Als dinou anys d'edat, s'inicià de mecànic al taller que Miquel Albertí tenia llogat al carrer Sant Ramon, i allà, en els seus vuit anys d'operari, va reparar tot tipus de

1. Benedicció i varada d'una barca de lleure construïda per Ramon Gay

2

2. El mestre d'aixa guixolenc reparant una barca al seu taller
3. Ramon Gay Fàbregas

* Centre hospitalari de Palamós

cotxes, com també motors d'embarcacions. Combinà aquesta faceta laboral amb la pesca durant el lleure, a més de l'arranjament de motors i sistemes elèctrics marins. En aquella època es faria la seva primera barca, una llanxa de 3 metres, a la qual incorporà un motor d'engegar o *démarrer*, provinent d'una aeronau britànica (Stirling) caiguda uns anys abans a Platja d'Aro, que havia estat desballestada el 1942. Foren uns anys en què en Ramon treballaria en moltes feines per guanyar-se la vida: transportista, blanquejador d'arròs amb molinet, torner a casa de Carles Burcet, etc.

Malgrat l'aprenentatge que féu de l'ofici amb el seu pare i amb el seu mestre d'aixa, Panxo Mayor, en Ramon sempre es va considerar un autodidacte. L'any 1947, en finalitzar el servei militar, logà el magatzem de can Bonal, al carrer de Sant Isidre, que havia estat enderrocat per un bombardeig durant la guerra. Amb l'adquisició de diversa maquinària i l'ajut del seu pare i els operaris Quimet Ricart i Jaume Gumbau, iniciarien la construcció de diverses barques d'esbarjo i, més tard, de creuers, al llarg de dures jornades laborals de 18 hores. La seva primera nau seria el *Polar* (1952), de 6 metres i 14 CV fiscals i 14 places, dedicat al turisme, a la qual seguiren el *Costa Brava* (1954), i el *Pasajes Costa Brava* (1958), amb dos motors Pegassus (110 HP) construïts a cavall entre el seu taller i les drassanes situades, a cel obert, al capdavant de la platja, arran del racó de Llevant.

A l'inici dels anys seixanta crearia l'empresa Cruceros Delfines Costa Brava, per a la qual cosa ampliaria la seva flota amb els vaixells *Solimar*, *Solplaya* i *Turístic*, que desplaçaven 100 tones amb l'empenyiment de dos motors EFB de la casa Fundació Basco, de Castelló de la Plana, de 75 i 150 HP, respectivament, amb una velocitat de creuer de 10 nusos per hora, i una capacitat per a 150 places, els dos primers, i de 250 per al *Pasajes* i el *Turístic*. L'any 1965 es va vendre la seva flota de creuers a la societat Cruceros Costa Brava, de Fèlix Rivera, a excepció del *Turístic*, vaixell que va transformar per al seu ús en una barca de pesca d'arrossegament, amb port a Palamós i Roses.

Ramon Gay –que al llarg de la seva vida professional va realitzar un total de 250 embarcacions– rebria el 1992 la Carta de Mestre Artesà Dissenyador per part de la Generalitat de Catalunya. Set anys després (1999) es va haver de jubilar, en patir un greu accident laboral al seu taller, i d'aquesta manera posà fi a la seva activitat naval.

3

GELI FOREST, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1890 – 1988)

Va patir la persecució professional per part del règim franquista pel fet d'impartir classes en català, per la qual cosa fou suspès durant dotze anys de l'exercici de la seva càtedra.

Farmacèutic i catedràtic de Ciències.

Els seus pares, Eladi Geli i Camps, taper de professió, nascut a la nostra població però amb arrels identitàries d'Arenys de Mar, i Esperança Forest i Villà, es varen esposar a Sant Feliu al mes d'abril de 1889, i anaren a residir tot seguit al popular carrer *de les Parres*, oficialment, de Santa Llúcia. En Josep estudià al col·legi Vidal de Sant Feliu, on realitzà el batxillerat amb els mestres Antoni Sabater i Mur i Lluís Boschdemont i Granolleras, i féu d'ajudant de la classe de pàrvuls entre els anys 1905 i 1908. A l'Escola Normal de Girona cursà la carrera de Magisteri, per passar posteriorment a Madrid, on realitzaria estudis superiors de l'esmentada carrera per optar a càtedra (1913-1916). Traslladat més tard a la ciutat de Lleida, allà es féu càrrec de la secció de Ciències Físicoquímiques i també de la d'Història, disciplines que aleshores formaven una mateixa càtedra.

Esposat l'any 1917 amb Antònia Perich i Barceló, es graduà per lliure a la carrera de Farmàcia a la Universitat de Barcelona, a excepció del seu darrer curs, que el faria a la Universitat Central de Madrid. En acabar, retornà a Lleida, on va passar a exercir de farmacèutic a l'antiga farmàcia Borràs (1928). L'any següent, traspassà aquest establiment i obrí la farmàcia Geli al carrer de Catalunya, cantonada amb el de Sant Antoni (1929). Durant els anys de la Segona República, Josep Geli seria nomenat director tècnic de l'Escola Normal de Magisteri de Lleida, un càrrec que ocuparia fins a l'esclat de la Guerra Civil espanyola l'any 1936. Durant aquells temps de conflicte armat, la seva farmàcia va patir el saqueig incontrolat dels milicians, que s'endugueren medicines, la caixa enregistradora i tots els seus diners.

Finalitzada la contesa (1939), li seria revocat el càrrec de director de la Normal, en considerar-lo proper a ideals i pensaments liberals, en desacord amb els interessos del bàndol dels vencedors. Tanmateix, no s'aturaren aquí les represàlies, perquè a la dècada dels anys quaranta patí novament la persecució professional per part del règim franquista pel fet d'impartir classes en català, motiu pel qual fou suspès

1. Josep Geli a la seva farmàcia, al carrer Catalunya de Lleida (1929)

2. El farmacèutic Geli al seu laboratori (1933)

durant dotze anys de l'exercici de la seva càtedra. Aleshores, Geli compaginaria la seva professió de farmacèutic amb la docència al col·legi de les Dominiques de Lleida.

Traslladat més tard a Sòria, on exerciria l'ensenyament per espai d'alguns anys a l'Escola Normal d'aquella ciutat, el 1952 recuperaria la plaça de professor a Lleida. Amb el temps, per oposicions, obtindria la càtedra de Física i Química (1956), tot i que no la va poder ocupar per causa de pressions exercides per catedràtics afectes al règim, de manera que li fou assignada la de Matemàtiques fins a la seva jubilació (21 de maig de 1960). A la dècada dels anys setanta, la seva filla obria una farmàcia a Sant Feliu (carrer de Cabanyes), que més tard, i en un altre emplaçament del mateix carrer, regentà el seu fill Joan –farmacèutic també– fins l'any 2009.

D'altra banda, Josep Geli i Forest seria un gran aficionat a la fotografia. Als catorze anys comprà una màquina fotogràfica per 28 rals i impressionà la seva primera imatge el 1904. Fou autor de diverses fotografies i reportatges de gran qualitat artística i transcendència local, publicades reiteradament – moltes vegades sense citar-ne la procedència– en setmanaris guixolencs de l'època.

3. Josep Geli Forest mirant unes diapositives (1971)

GELPÍ JOFRE, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1851 – Barcelona 1937)

146

Membre de l'Acadèmia de Medicina (1886), participà en diversos congressos de ciències mèdiques i aprofundí en la ciència mèdica de l'oftalmologia.

1

Metge oftalmòleg.

Nét per part materna de l'indià i benefactor guixolenc Francesc Jofre i Paradís (1810 -1877) i fill de Joan Gelpí i Alsina, de Vilassar de Mar, i de Maria Jofre i Ribot, de Sant Feliu, es traslladà amb la seva família a Barcelona quan comptava tan sols nou anys d'edat. A la Ciutat Comtal faria els seus primers estudis, concretament al col·legi Sant Lluís, on més tard es llicenciaria en batxillerat (1869). Matriculat a la Universitat Central de Barcelona, estudià la carrera de Medicina, i n'obtingué la titulació l'any 1872, moment que aprofità per ampliar els seus estudis d'especialització en oftalmologia a les universitats de París, Berlín i Viena.

De retorn a Barcelona, l'any 1880 es casà amb Andrea Blanco Resino, natural de Cienfuegos (Cuba) però d'origen asturià, i catorze anys més jove que ell. D'aquest matrimoni, en naixerien cinc fills. L'activitat acadèmica de Joan Gelpí no s'aturà pas. El 12 de gener de 1883 es doctorà per la Universitat Central i, l'any següent, publicà el llibre *Tratado iconográfico de las enfermedades del órgano de la visión* (1884), amb pròleg del Dr. Schoeler, catedràtic de la Universitat de Berlín, ciutat on Gelpí havia estudiat, i més tard treballat, com a cap responsable d'oftalmologia d'una clínica particular.

Durant aquells anys formà part de la direcció de l'equip mèdic de la Casa de Misericòrdia de Barcelona, per a la qual realitzà conferències o estudis sobre les malalties de la visió, i alhora col·laborà activament amb la *Revista Oficial de Ciències Mèdiques* (1885). Nomenat el 1886 membre de l'Acadèmia de Medicina, participà també en el Congrés de Ciències Mèdiques de 1888, en el qual presentà diverses comunicacions.

L'any 1896, quan comptava tot just quaranta-cinc anys d'edat, Joan Gelpí es va retirar de la medicina activa. Aleshores va decidir estudiar i aprofundir en la ciència mèdica, i més concretament dins la seva especialitat d'oftalmologia.

1. Retrat del metge Joan Gelpí Jofre

Així doncs, durant els primers decennis del segle XX escriuria diversos opuscles, com *Faz y alma*, *Triste herencia* o *De B a B, Berlín a Barcelona* (1913).

Pintor i dibuixant en el seu temps lliure –moltes de les seves publicacions de temàtica mèdica es varen il·lustrar amb els seus dibuixos i pintures–, fou marmessor del seu avi Francesc Jofre, que el va obligar a gestionar el llegat de més de 20.000 duros d'aleshores, l'equivalent a 100.000 pessetes, que aquell deixà a la seva ciutat nadiua l'any 1877 per tal de dotar cada any amb 1.000 pessetes tres donzelles pobres de la població en el moment de maridar-se.

A Gelpi li agradava molt dir vells refranys, tot parlant amb la família i amistats. Així, si durant un àpat la seva dona havia fet algun tall de carn guisada molt prim, solia dir-li amb sornegueria ganxona: "Noia, fas uns talls tan prim i transparents, que fins i tot es veu la punta de Sant Elm!".

GIMBERNAT BUADES, Joaquim

(Sant Feliu de Guíxols 1908 – 1970)

147

Jugador internacional a la lliga cubana i francesa, fou un actiu sindicalista, fet que el va dur a ser detingut en diverses ocasions.

Esportista i sindicalista. Conegut popularment com *en Gim*, els seus pares, Josep Gimbernats i Marimó, taper, natural de Girona, i Gràcia Buades i Ruscallada, de Maçanet de la Selva, s'havien domiciliat a la nostra població a les darreries dels anys vuitanta del segle XIX, i hi passaren a residir a la carretera de Girona.

En Joaquim va debutar com a jugador titular de l'Ateneu Sportiu de Sant Feliu a la temporada 1923-1924, a la primera edat de quinze anys. En només dues temporades va exhibir una tècnica depurada que el va portar fora de les nostres fronteres. L'any 1925, Gimbernats –que aleshores comptava només disset anys d'edat i havia treballat d'escrivent amb el notari Josep Maruny i Puigmiquel →, i més tard al despatx de la fàbrica de taps de can Roselló, al sector de Mascanada– va ser fitxat, conjuntament amb Frederic Charles i Jou →, Josep Fàbregas (*Nicola*) i Josep Domingo, també jugadors de l'Ateneu, per l'Sport Club Catalunya de l'Havana (Cuba), en què va jugar fins a la temporada 1925-1926. Entre 1926 i 1928, ho faria a l'equip Fortuna Sports Club, un dels millors *équiipers* de la lliga cubana, al costat dels jugadors guixolencs Josep Lluhi i Llinàs → i Benet Miró i Albertí, amb qui realitzà una gira esportiva a Costa Rica, on s'enfrontaren als equips Herediano, Libertad, La Liga i a la Gimnástica Española. Gimbernats romandria a l'illa antillana fins a l'acabament de la temporada de 1928.

De retorn a Sant Feliu, jugà a les files del CEIDA (Centre d'Esbarjos i Deports Atlètics) (1928) i del Casal dels Esports

1. Gim fotografiat com a jugador de l'Sport Club Catalunya de l'Havana (1925)
2. Joaquim Gimbernats Buades reclòs en una presó de l'estat (1950)

(1933), per passar al primer equip de la divisió estatal del CF València, en què jugà les temporades 1933-1934. L'any 1935 va fitxar com a davanter titular de l'equip francès US Raveloise, de la ciutat de Ravel, al departament de Puy-de-Dôme, a la regió d'Auvergne, on el Casal dels Esports havia anat a jugar anteriorment un partit internacional amistós.

Esposat a Perpinyà amb Salvadora Barnet i Puig (1936), passaren a residir a Tolosa de Llenguadoc, per més tard tornar a Perpinyà. Actiu sindicalista afiliat a la CNT, en esclatar la Guerra Civil espanyola va venir a Sant Feliu, on hi tenia la mare, mentre deixava a Perpinyà, i a cura dels seus sogres, la seva esposa i la filla d'ambdós, d'un any d'edat, que moriria d'una pneumònia poc després. A la nostra ciutat, fou ràpidament militaritzat i destinat a primera línia del front. Després de batre's en terres de l'Aragó, va acabar capturat a Alacant l'any 1939, on se'l sotmeté a un consell de guerra i fou empresonat al penal d'Ocaña. De retorn a Sant Feliu, i ja amb la seva família resident a la població, va treballar clandestinament pel sindicat cenetista, fet que el dugué a ésser detingut, conjuntament amb Ceferí Bosch i Marquès →, el 1947 i un parell de vegades més –una d'elles per espai de quatre anys– durant els anys cinquanta.

Administratiu de professió, va treballar al despatx de l'advocat Lluís Girbau i Estrada →, com també de recepcionista a l'Hotel Gesòria –parlava correctament anglès i francès– a la dècada dels anys cinquanta i seixanta. Tanmateix, no es desvincularia mai del futbol local. Destacat membre de la junta del Club de Futbol Guixols, esdevindria també el seu entrenador durant alguna temporada, i alhora fou l'artífex, conjuntament amb Joan Clarà i Rissech →, de la reconstrucció del futbol amateur de la ciutat, amb la creació de penyes futbolístiques i d'equips juvenils, com l'Invictus o la Peña Deportiva, a principis dels anys cinquanta.

GIRBAU ESTRADA, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1912 – Girona 1974)

148

Fou un dels màxims ideòlegs de la construcció de l'aeroport Girona-Costa Brava (1967), que va suposar un gran impuls per al desenvolupament provincial.

Advocat. Vocal nacional de Turisme. Fill d'Enecó Girbau i Valls → i de Rosina Estrada i Barri, realitzà els seus estudis al col·legi dels Maristes de Girona i, més tard, al Valldèmia de Mataró. A l'edat de disset anys es va matricular a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, i l'any 1930 va rebre primerament el títol de batxiller universitari i, quatre anys després, es llicencià com a advocat (1933).

L'any 1935, i novament a Sant Feliu, Girbau va ésser nomenat encarregat de curs per a la càtedra de Geografia i Història de l'Institut Elemental de Segon Ensenyament de la nostra ciutat. Alhora, també exercí, aquell any, com a jutge interí a Sant Feliu, de manera que esdevindria un dels magistrats més joves del país. Durant els primers mesos de la Guerra Civil espanyola –i després de l'afusellament del seu pare al cementiri guixolenc el 31 d'octubre de 1936, víctima de la repressió republicana–, va marxar per motius de seguretat cap a Sant Sebastià (Guipúscoa), on romangué fins a l'acabament de la contesa.

A començament de la dècada dels anys quaranta va retornar a Catalunya, on va obrir despatx professional a la ciutat de Girona, labor que compaginaria amb l'inici de la seva activitat turística d'aquella època.

Esposat amb Dolors Serramitja i Trias, Girbau donà diverses conferències sobre temes jurídics, una de les quals, realitzada a la sala de sessions de la Cambra de la Propietat Urbana de Girona i organitzada per la Sección Femenina de la FET y de las JONS, estigué dedicada al matrimoni i versà sobre el controvertit divorci (1951). L'any 1952, Lluís Girbau inaugurà un petit hotel a la casa familiar del carrer de Capmany de la nostra ciutat, que ampliaria posteriorment amb la construcció del nou Hotel Gesòria, situat al carrer de l'Hospital, amb façana a la plaça del Monestir.

1. Retrat de Lluís Girbau Estrada

Nomenat vocal nacional de Turisme a començament dels anys seixanta, dins el Sindicat Provincial de Turisme, aleshores sota la presidència d'Ernest Gusiñé, s'integrà també dins l'Assemblea Provincial de Turisme de Girona, representant la zona de Sant Feliu, conjuntament amb els hotelers Lluís Torrent i Tomàs (Hotel del Sol) i Salvador Palmada i Ametller → (Hotel Montecarlo).

Lluís Girbau seria un dels màxims ideòlegs i promotors de la construcció de l'aeroport Girona-Costa Brava (1967), conjuntament amb les autoritats provincials i municipals, com també les del sector econòmic i social d'aquestes comarques. Així mateix, des del seu càrrec de vocal nacional de Turisme, promouria diverses actuacions empresarials encaminades a fomentar la qualitat del servei en el sector turístic, i en l'àmbit esportiu local impulsà, conjuntament amb els hotelers Eduard Gascons i Lloveras → i Ramon Villosa i Roldós →, les primeres pistes de tennis de Sant Feliu.

GIRBAU SERRA, Narcís

(Sant Feliu de Guixols 1852 – 1928)

149

Fundà la Banca Girbau, el Banco del Ampurdán,
i tragué la grossa de la loteria, però el seu banc fou arrossegat a la fallida econòmica per la crisi de l'any 1922.

1

2

Banquer. De família originària de teixidors amb fàbrica al carrer dels Arbres (actual rambla d'Antoni Vidal), en Narcís Girbau no va mostrar gaire interès pels negocis de teixits a què s'havien dedicat el seu pare, Pere Girbau i Frigola, i el seu avi, Francesc d'Assís, tots dos naturals de Palafrugell. S'ocupà de jove, amb força encert, en el sector del comerç i la banca, precisament en una època en què el gremi surer exportava grans quantitats de taps manufacturats cap a diversos països de l'estranger.

A l'edat de vint-i-quatre anys es va casar a la capella de l'església de Sant Joan amb Manuela Valls i Vicens (1876), filla de Ramon Valls i Bosch, sastre difunt, i germana del ric banquer Ramon Valls i Vicens. Foren testimonis de l'acte Carles Maria de Barraquer i Rovira, tinent coronel d'Enginyers, i el comerciant local Agustí Calvet i Serra.

L'any 1884, quan comptava trenta-dos anys, fundà amb el seu cunyat, Antoni Romaguera i Noallas → (mullerat amb la seva cunyada Agustina, germana de la seva dona), la prestigiosa banca Romaguera y Girbau, precisament el mateix any de la mort del banquer, i també cunyat seu, Ramon Valls. De fet, en un principi, aquest establiment bancari va funcionar com a companyia associada amb un important capital social, tot i que amb els anys el Romaguera i el Girbau es formalitzarien com a bancs autònoms i independents.

La banca Girbau & Cía., amb seu social al carrer de l'Hospital, va estar en actiu fins l'any 1914, en què fou substituïda pel Banco del Ampurdán, formalitzat pel mateix Narcís Girbau, com a president, i pels seus dos fills, Arseni, el seu vicepresident, i Enecó Girbau i Valls →, com a secretari, amb un capital social d'un milió de pessetes.

3

1. Narcís Girbau amb la seva esposa Manuela Valls Vicens
2. La família Girbau-Estrada -Narcís assegut al centre- en una sortida festiva
3. Narcís Girbau Serra en una fotografia d'estudi

Narcís Girbau i Serra fou considerat un important comerciant, amb gran influència sobre el capital dels industrials guixolencs. Propietari d'extenses finques rústiques a Pals i de diversos immobles a Sant Feliu, a mesura que s'anà fent gran es convertí en una persona excèntrica. Es diu que un cop va anar de Sant Feliu a Barcelona a peu, seguit del cotxer amb la seva tartana, per descansar quan ho requeria la jornada. Al seu costat hi anaren, també, els membres del servei de què disposava a casa seva. Per reblar aquesta imatge d'excèntric, val a dir que, tot i ésser un ric comerciant, solia anar a la Ciutat Comtal a comprar loteria. Curiosament, la sort li somriuria al mes d'octubre de 1908, quan el seu número va treure el primer premi de la grossa.

D'altra banda, durant molts anys, a Sant Feliu formaria part, com a cap, del sometent local –que era una organització civil típicament catalana per a la defensa de la terra, que, a repic de campanes, s'armava per a situacions d'emergència–. Així, Girbau intervingué enèrgicament al costat de la Guàrdia Civil en el cas de l'assassinat de la jove guixolenc de vint-i-quatre anys Pilar Clarà i Rodas, ocorreguda l'any 1919, quan el seu promès la tirotejà en un rampell de gelosia. En la posterior persecució a dins de l'habitatge de l'agressor, al carrer de la Processó (avui, de Maragall), Narcís Girbau l'atrapà i s'intercanviaren diversos trets, a causa dels quals morí a l'acte l'homicida, Ramon Vidal i Vidal.

Encetada la greu crisi econòmica dels anys vint, el Banco del Ampurdán, de la família Girbau, igual com faria la Banca Romaguera, va fer fallida tècnica el 1922, arrossegat per la bancarrota feta un any abans per l'important Banco de Barcelona. Finia d'aquesta manera –i amb greus conseqüències econòmiques i socials per a les famílies i entitats locals– la nissaga de banquers encetada trenta-vuit anys abans per la primera generació dels Girbau.

GIRBAU VALLS, Enecó

(Sant Feliu de Guíxols 1882 – 1936)

150

Durant la seva presidència a la Cambra de Comerç, treballà per garantir les exportacions dels industrials locals, molt deteriorades per la Primera Guerra Mundial.

Banquer. President de la Cambra de Comerç. Continua l'activitat bancària engegada pel seu pare, Narcís Girbau i Serra → (Girbau & Cía.), a qui substituï com a gerent a partir del primer decenni del segle XX. Malgrat la important activitat desenvolupada pel seu negoci bancari –eren corresponsals del Banco de España i realitzaven tot tipus de transaccions, cartes de crèdit, valors, assegurances de canvi, compra i venda d'efectes públics a les borses de Barcelona, Madrid, París i Londres–, hauria de fer front als darrers anys de l'empresa durant la greu crisi econòmica que vivia tot Europa.

Associat amb el seu sogre, Pere Màrtir Estrada i Cama, fundà la societat mercantil destinada a la confecció de teixits Estrada y Girbau (1905), d'important activitat industrial a la nostra ciutat. L'any 1914, Enecó Girbau va constituir amb el seu pare i germà Arseni –que havia estat vicepresident primer i fundador, amb ell mateix, del sindicat arrosser de l'Empordà, a Pals (1905)– el Banco del Ampurdán a Sant Feliu, amb sucursal a Palafrugell, que estaria en actiu fins a la seva fallida tècnica l'any 1922.

Nomenat president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu entre els anys 1918-1922, Girbau –que ja havia estat vocal de la cambra durant la presidència de Josep Soler i Parera → (1905-1908), enfrontat públicament a la candidatura i les idees de l'industrial Josep Batet i Camps →– treballà amb l'objectiu de garantir les exportacions sures dels industrials locals, via marí-

tima i ferroviària, molt deteriorades per causa de la Primera Guerra Mundial, així com per l'augment dels aranzels establerts per diversos països europeus, com França, Suïssa, Bèlgica, Noruega i Itàlia.

Amb l'esclat de la Guerra Civil espanyola l'any 1936, Enecó Girbau –persona considerada benestant i catòlica, proper a la CEDA (Confederación Española de Derechas Autónomas) i a la Lliga Regionalista, i que havia format part del consistori municipal com a tercer tinent d'alcalde sota la presidència de Salvador Janer i Quintà → (abril – novembre de 1924) en plena dictadura del general Primo de Rivera– fou empresonat a l'exconvent pel Comitè Antifeixista i posteriorment afusellat al cementiri guixolenc el 31 d'octubre de 1936, víctima de la repressió republicana.

1. Enecó Girbau amb la seva muller, Carme Estrada Barri

GIRONA BARCELÓ, Martí

(Sant Feliu de Guíxols 1907 – 2001*)

Símbol de l'excursionisme per a noves generacions de guixolencs, fou una persona modesta que els va saber transmetre l'amor per la natura.

Excursionista. Membre fundador del Centre Excursionista Montclar. Fill del matrimoni guixolenc format per Gaietà Girona i Planas i Victòria Barceló i Esteve, amb domicili al carrer Jacint Verdaguer, en Martí s'inicià de jove com a aprenent de mecànic electricista.

En l'adolescència va marxar cap a Barcelona, on s'especialitzà en motors elèctrics per a la indústria mecànica. Així, establert a la Ciutat Comtal, d'ençà de l'any 1926 i fins a començament de la dècada dels anys trenta, Girona va freqüentar —en el seu temps de lleure— diverses associacions, com l'Ateneu Polítècnic, en què adquiriria amplis coneixements culturals amb l'assistència a conferències organitzades pel professor i polític català Rafael Campalans.

D'aquesta època foren les primeres excursions d'alta muntanya als Pirineus amb companys barcelonins. De retorn a Sant Feliu de Guíxols, va passar a formar part del Centre Excursionista Mar i Muntanya (1931-1936), amb el qual realitzà excursions al puig d'Arques, els Carcaixells, els Àngels o el Bassegoda, al costat del seu amic i company de caminada Jaume Escortell i Ribas →. A la darrera de l'any 1949 va ser fundador del Centre Excursionista Montclar (acta de constitució oficial, 1950), conjuntament amb els guixolencs Jaume Escortell, Enric Heller i Vila →, Emili Ribot o Joan Maura, entre molts altres.

A mitjan dècada dels anys cinquanta, participà a les excursions a les Guílleries, Riells, Pedraforca, Puigsacalm, Rocacorba, Montseny, estanys de Sant Maurici i les valls de Boí i d'Àneu. Eren caminades culturals, de fer nous coneixements, de trobar país, parlar amb persones i veure patrimoni rural. Sovint es convertien en sortides de més d'un dia per anar-hi, trepitjar-ho i tornar. De vegades, acompanyats necessàriament, rostes amunt, d'algun matxo carregat amb les motxilles i el fato. Potser hom les pugui veure com molt rudimentàries, fins i tot per a aquell temps, però no hi ha dubte que eren molt autèntiques. En tot cas, fou d'aquesta manera com Girona i els seus companys de caminades esdevindrien la gènesi de l'excursionisme guixolenc, que, encara avui, és representat pel centre que varen fundar.

Martí Girona, persona senzilla i molt modesta, era un gran professional, molt entès en mecànica i electricitat dels motors. Conjuntament amb Josep Escortell, es convertiria en un símbol per a les generacions futures d'excursionistes de Sant Feliu, en haver sabut transmetre el seu amor per la muntanya i el medi natural que ens envolta.

1. Martí Girona Barceló

2. Excursió al Montclar (darrera dels anys cinquanta)

* Residència de gent gran de Calonge

GIRONA FERRER, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1898 – 2000*)

Juntament amb Jaume Marill i Josep Gravalosa, va catalogar i ordenà l'arxiu musical de Juli Garreta que es troba actualment a l'Orfeó Català.

1

2

Músic instrumentista. Domiciliat al carrer de Sant Pere amb els seus pares –Miquel Girona i Esteba, comerciant, natural de Palafrugell, i Teresa Ferrer i Comas, de Sant Feliu– i el seu germà Benet, en Josep va formar part de l'agrupació musical local Trio Tupi (1914-1918), una original composició instrumental formalitzada per una guitarra i dos violins, amb els músics Santiago Morell i Joaquim Cors, quan comptava només setze anys d'edat.

A començament de la dècada dels anys vint, va participar en les vetllades musicals de l'orquestra reduïda de saló de Can Pey, celebrades a la casa de l'industrial surer Jaume "Jacques" Rovira i Carreró →, al sector de Sant Amanç, amb els músics Juli Garreta i Arboix →, Salvador Vidal i Vicens →, Josep Gravalosa i Geronès →, Marià Vinyas i Vinyas → o Albert Granolleras, entre altres.

Embarcat més tard en un vaixell turístic pel Mediterrani, en el qual s'integrà a l'orquestra oficial, en tocar el port d'Alexandria (Egipte) fou contractat durant una sèrie de mesos com a músic de saló en una cadena hotelera d'aquella monumental ciutat.

De retorn a Sant Feliu, s'esposà amb la guixolenc Mercè Rourich i Juanals (1931), amb qui aviat va passar a residir a Barcelona, on, poc després, una greu afecció als dits el privà de seguir tocant professionalment el violí. Malgrat això, Girona no es va desvincular mai del món musical en general, sobre el qual tingué sempre un criteri molt clar i exacte.

Amic íntim de Pau Casals, Agustí Calvet i Pascual (Gaziel) →, Marià Vinyas, Jaume Marill i Forns →, Enric Descayre i Salgas → i Valentí Rourich i Nadal →, formà part del Casal Guixolenc de Barcelona (1959), i fou ell qui catalogà i ordenà, conjuntament amb Marill, exadministrador de l'Orfeó Català, i els músics locals Lluís Lloansí i Marill → i Josep Gravalosa, l'arxiu musical de Juli Garreta que actualment es troba a les dependències d'aquella entitat barcelonina.

En complir Josep Girona els cent anys d'edat (1998), i estant domiciliat en una residència geriàtrica del municipi de Platja d'Aro, la Generalitat de Catalunya, mitjançant el seu Departament de Cultura, li va retre un homenatge per la seva trajectòria professional en pro de la música de casa nostra.

1. Josep Girona, violinista del Trio Tupi (1915)
2. Girona, amb Agustí Calvet "Gaziel", al passeig del Mar (anys cinquanta)

* Residència de gent gran de Platja d'Aro

GIRONELLA POUS, Josep M.

(Darnius 1917 – Arenys de Mar 2003)

De jove va fer d'aprenent de dependent a can Bonet i, enamorat de la nostra ciutat, alguns del seus llibres hi fan especial referència.

Escriptor. Novel·lista i assagista d'èxit en llengua castellana. Estudià al seminari de Girona dels deu als dotze anys d'edat, fins que la seva família es traslladà a Sant Feliu, a la dècada dels anys trenta, i anà a residir en un pis del carrer de l'Algavira. Alumne del col·legi de La Salle –o dels “Hermanos”–, els set anys que estigué empadronat a la nostra ciutat, en plena adolescència, el marcarien emocionalment per sempre. Durant els estius, el jove Gironella faria d'ajudant de dependent al cèlebre establiment de can Bonet, a la rambla Vidal, envoltat d'eines per a la indústria surera, productes per a adrogueria, ferreteria, i estris per a anar a pescar. I quan convenia, l'enviaven cap a les destil·leries de l'empresa, al capdamunt del carrer del Mall, perquè els donés un cop de mà.

A Sant Feliu, va quedar meravellat de la seva badia, del port, de Sant Elm, dels seus dos passeigs i de tota la seva costa. Amb l'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936), passà a França tot fugint de la zona republicana; d'allà, va anar fins a Sant Sebastià (Guipúscoa), on s'allistà voluntari a l'Exèrcit de Franco, i passà a integrar-se en una companyia d'esquiadors amb aquarterament al Pirineu aragonès.

L'any 1946 va mullerar-se amb Magdalena Castanyer i, malgrat haver escrit un any abans una col·lecció de poemes, no seria fins l'obtenció del Premi Nadal amb la seva novel·la *Un hombre* (1946) que es donaria a conèixer en el món editorial. Traslladat a París el 1952, l'any següent conclouria el primer llibre de la seva principal obra, una trilogia sobre la Guerra Civil espanyola: *Los cipreses creen en Dios* (1953), Premi Nacional de Literatura i també Premi Thomas Moore. El seguirien la segona i tercera entregues: *Un millón de muertos* (1961) i *Ha estallado la paz* (1967).

Fruit de l'amor que sentia per la nostra ciutat, alguns dels seus llibres hi farien referència, com és el cas de *Cita en el cementerio* (1983), amb una trama argumental situada a Sant Feliu, i traduït a diversos idiomes, o altres en què diversos capítols hi feien especial referència, com el mateix *Los cipreses creen en Dios*.

Immers en una producció literària important, realitzà llargues travessies transoceàniques que el portaren a llunyans països i que es traduïrien en llibres de viatges, dels quals el de més ressò seria *El escándalo en Tierra Santa* (1977). També fou autor de llibres d'enquesta, com *Cien españoles y Dios* (1969) o *Cien españoles y Franco* (1979).

L'any 1990, l'Associació Turística Guixolencs (ATG) el va distingir amb el primer guardó Porta Ferrada d'Or. Anys després, i a títol pòstum, el Govern espanyol li concedí la Gran Cruz de la Orden Civil Alfonso X el Sabio (2003).

1. Retrat de Josep M. Gironella Pous

2. Dos dels seus grans èxits editorials: *Un millón de muertos* i *Ha estallado la paz*

GIRONÈS COSTA, Albert

(Sant Feliu de Guíxols 1925)

154

Autor d'escultures i mones gegants de xocolata, obtindria medalles d'or i diplomes d'honor en els certàmens de Barcelona, Brussel·les, Niça, Estocolm i Lisboa.

Artesà pastisser. S'inicià en el món de la pastisseria fent d'aprenent a l'obrador de l'antiga botiga de can Plàcido de Sant Feliu (1941), i passà posteriorment a la ciutat de Barcelona, on ampliaria els seus coneixements, mentre hi residí per espai de vint anys. Alumne de la Llotja de les Belles Arts de la Ciutat Comtal, en l'especialitat de modelatge, esdevindria membre de la junta directiva del grup provincial i sindical del gremi de pastisseria de Barcelona.

Fou durant aquells anys que Gironès investigaria nous conceptes en l'art de la pastisseria, des dels sabors fins a la decoració, passant per la textura i el seu color en l'especialitat de pastes i rebosteria. Autor destacat d'escultures i mones gegants de xocolata que representaven diversos monuments de Barcelona, com la seva catedral, l'Arc de Triomf, o la Sagrada Família –més endavant faria el Casino del Nois i la Porta Ferrada de Sant Feliu–, l'any 1955 obtindria el primer lloc en el Premi Nacional de Pastisseria celebrat a Madrid.

Gironès participaria també en concursos i mostres nacionals i internacionals de pastisseria, i acabaria aconseguint medalles d'or i diplomes d'honor en els certàmens de Barcelona (1957), Brussel·les (1958), Niça (1961), Estocolm (1962) i Lisboa (1968). Així mateix, esdevindria professor de les escoles de pastisseria dels gremis de Girona i Barcelona, com també de l'Escola Professional de Confiteria i Pastisseria de Valldoreix.

Autor de cinc llibres sobre l'art pastisser, *Piezas de pastelería* (1959), *Decoración de tartas* (1962), *Profesional-3* (1973), *Decoración aerográfica en Pastelería* (1993) i *Color y sabor de tartas* (1994), obriria el seu propi establiment a Sant Feliu entre els anys 1962 i 2004. Aficionat a la fotografia, seria membre fundador de l'Agrupació Fotogràfica de Sant Feliu (1963), i alhora col·laborador del Festival Internacional de Cinema Amateur de la Costa Brava. Nomenat regidor municipal entre els anys 1973-1979, durant la presidència de l'alcalde Pere Albertí i Calzada →, Gironès, que rebria la Carta de Mestre Artesà l'any 1989, en reconeixement al seu mestratge en l'ofici de l'art pastisser, seria distingit també amb la Ploma d'Or per l'Editorial Aries (1991) pels seus 42 anys de col·laboració ininterrompuda.

1. Gironès, amb una mona de xocolata que reproduceix la Porta Ferrada (1963)

2. El pastisser guixolenc rebent una distinció de la mà de Jordi Pujol

GISPERT ROMAGUERA, Ferran

(Sant Feliu de Guíxols 1859 – Barcelona 1922)

Persona d'amplis coneixements i experiència comercial, es convertiria en agent oficial de canvi i borsa de la recentment creada Borsa de Barcelona (1915).

Agent oficial de canvi i borsa. Fill del matrimoni benestant format per Ferran Gispert i Condom, oriünd de la Bisbal d'Empordà, i de Cristina Romaguera i Patxot, de Sant Feliu, i nebot per part materna del benefactor guixolenc Ferran Romaguera i Patxot, corredor reial de comerç, de jove va marxar cap a Cuba reclamat pel seu oncle quan aquest dirigia importants xarxes mercantils de comerç, que cobrien gairebé totes les rutes marítimes dels ports del Carib i del Riu de la Plata. Allà, Ferran Gispert gestiona diversos afers comercials que li reportaren amplis coneixements sobre el funcionament d'operacions bursàtils, la compra i venda de valors, l'intercanvi mercantil amb els *bill brokers* nord-americans, etc.

Acomplida aquesta funció, i traslladat el bufet de corredoria de Ferran Romaguera definitivament a Barcelona (1886), Gispert passaria a treballar al despatx del seu oncle com a persona de màxima confiança. Amb la defunció de Romaguera l'any 1905, el succeiria com a corredor reial de comerç, que era el funcionari que intervenia amb fe pública sobre les transaccions comercials.

Esposat amb la guixolenc Margarida Maury i Viader, va provar fortuna en el camp immobiliari de la nostra població amb la construcció de deu habitatges aparellats al carrer de Santa Magdalena, entre el tram de carrers de Boera i del Mall (1889). Com a promotor i propietari del terreny, edificaria l'imponent edifici del Casino El Guixolense (1909), situat al passeig dels Guíxols, que llogaria a aquella mateixa entitat social, i també faria bastir la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu.

Persona d'amplis coneixements i experiència comercial, es convertiria l'any 1915 en agent oficial de canvi i borsa de la recentment creada Borsa de Barcelona, a la qual aportà el prestigi i l'experiència dels seus coneixements bursàtils. Diversos agents de canvi i borsa de renom serien alliçonats per aquest notable guixolenc.

1. Quadre pintat a l'oli de Ferran Gispert Romaguera

GISPERT SABATER, Concepció

(Sant Feliu de Guíxols 1854 – 1933)

Coneguda com *la Conxita de Londres* per haver-hi residit, a Sant Feliu desenvoluparia, al llarg d'anys, una important tasca social i de beneficència.

Presidenta de diverses associacions de beneficència. Vocal de la Creu Roja Espanyola. De família benestant originària de Calonge però domiciliada a Sant Feliu, de petita va marxar cap a Londres, on el seu pare, Jaume Gispert i Costa, va muntar un negoci de filatures a Greenwich, a la riba sud del riu Tàmesi. Allà naixerien, poc després, les seves dues germanes, Rosina i Elòdia –aquesta darrera, esposada més tard amb l'industrial surer d'origen francès i resident a la nostra població Charles Pansin–.

En aquell temps, la família Gispert –i molt especialment la seva mare, Isabel Sabater– va optar perquè les dues filles rebessin una instrucció en un col·legi per a senyoretes, dins els més estrictes cànons de l'educació victoriana de l'època. En aquella escola, doncs, rebrien una educació estricta i severa, que marcaria des d'aleshores el caràcter i tarannà de les tres germanes.

Jove, enèrgica i decidida, Concepció –a qui anomenaven afectuosament Conxita– conegué el ric comerciant surer guixolenc Josep Llorens i Buxó (en el futur, gerent i un dels màxims accionistes de la Companyia del Tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona) quan realitzava un viatge de negocis per Anglaterra. Després de festejar un cert temps a distància, durant el qual el correu va ser l'únic mitjà per a expressar sentiments i anhels, decidiren esposar-se a la capella de Sant Joan de Sant Feliu de Guíxols el 18 de maig de 1876, quan ella comptava vint-i-un anys d'edat. Domiciliada des d'aleshores a la rambla Vidal de Sant Feliu, Concepció seria coneguda popularment –per l'aparença física, la seva manera d'ésser i comportar-se, i també per la seva parla envoltada d'un accent marcadament anglòfon– com *la Conxita de Londres*.

Sigui com sigui, ben aviat, i amb molta decisió, va començar a desenvolupar i dirigir diverses activitats socials encaminades a ajudar les persones més necessitades de la població. De fet, i durant tot el període en què es va lliurar a activitats socials –que va dur a terme fins poc abans de la seva defunció, llevat de les estades estiuenques a Sant Sebastià (Guipúscoa)–, presidiria diverses juntes locals femenines, tant de beneficència com de suport incondicional a les víctimes dels conflictes militars de l'Àfrica. Amb les seves continuades recaptacions a la població, va donar l'ajut econòmic i alimentari necessari als soldats de lleva de Sant Feliu o a les famílies que havien patit directament la pèrdua d'algun fill o marit en aquell conflicte.

Així mateix, era molt conegut a la nostra població, especialment per part dels pobres i desvalguts que, a casa de la Conxita de Londres, els dimecres els donaven pa amb xocolata i algun ral; un fet que congregava, a primera hora del matí, multitud de persones que formaven llargues fileres esperant l'inici de l'acte.

Concepció Gispert destacaria també pels seus serveis com a membre de la secció femenina de l'associació local de la Creu Roja Espanyola. Aquest reconeixement oficial arribaria anys després de la mà de la reina Victòria Eugènia d'Espanya, quan, en data 11 de maig de 1920, li va concedir el diploma i la medalla de segona classe del Mèrit Civil del Regne, en reconeixença a la seva dilatada labor a favor d'aquella entitat.

1. Concepció Gispert Sabater, coneguda com *la Conxita de Londres*
2. Amb les seves filles, Josefina (dreta) i Concepció, i el seu gendre, Josep Estrada Mundet

GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo

(Madrid 1876 – Barcelona 1921)

Amb les obres del port, durant les quals aparegueren jaciments ibèrics al Fortim, inicià una campanya d'excavacions que serviria per a donar base al primitiu museu municipal.

1

Fortim (zona de l'actual carrer de Colom - Salvament), aparegueren uns jaciments ibèrics (sitges, fragments de ceràmica i una moneda de coure), fet que va aprofitar l'arqueòleg madrileny per engegar una campanya d'excavacions en aquell sector. Aquests treballs durarien fins l'any 1905, després d'excavar-hi un total de trenta-quatre sitges. Poc temps més tard, se'n publicà una memòria titulada *San Feliu de Guíxols durante la Edad Antigua*.

El material arqueològic recollit i inventariat per Hurtebise en aquella campanya (1903-05) i en dues més posteriors (1911 i 1919) serviria per a donar base al primitiu museu municipal, que s'inauguraria l'any 1919 sota la direcció de Josep Berga i Boada →.

Eduardo González Hurtebise ingressà l'any 1905 a l'Arxiu de la Corona d'Aragó –on reorganitzà i millorà el material–, i amb el transcurs dels anys n'esdevindria director, càrrec que ocupà fins a la seva defunció l'any 1921.

Arxiver, historiador i arqueòleg.

Arxiver i arqueòleg d'origen madrileny, autor del *Bosquejo histórico de la villa de San Feliu de Guíxols* (1905), la millor història de la ciutat que fins ara s'ha escrit –tal com puntualitzà anys després el prestigiós historiador guixolenc Lluís Esteva i Cruaños →, cursà els seus estudis a l'Escola Diplomàtica, i l'any 1899 ingressà per oposicions al cos d'arxivers, bibliotecaris i arqueòlegs.

Va treballar com a funcionari a l'arxiu de la delegació d'hisenda de Girona (1899-1901), on va entrar en contacte amb els primers documents de la vila guixolenc, fet que el portà a publicar tot seguit el treball d'investigació sobre l'abat del monestir guixolenc *Fray Benito Pañelles* (1900). A l'arxiu municipal de Sant Feliu, hi regirà un munt de documentació inèdita que li va servir per a anar treballant en la seva obra màxima, el *Bosquejo histórico*...

Traslladat l'any 1902 a l'arxiu de la delegació d'Hisenda de Tarragona, i més tard a la Biblioteca Provincial, va seguir treballant en la seva obra, per a la qual cosa féu diverses estades a Sant Feliu. Justament durant aquesta època de visites a la ciutat, amb les primeres obres del port guixolenc (1903) i l'explosió d'unes barrinades a la punta dels Guíxols o

1. El Fortí, amb l'edifici del Salvament ja construït (1895-1899)
2. L'historiador i arqueòleg Eduardo González Hurtebise

GOULA CATARINEU, Ermengol

(Sant Feliu de Guíxols 1843 – Barcelona 1921)

Primeríssima figura del teatre català, fou un actor polivalent que tant podia interpretar a la perfecció un paper còmic com un altre de dramàtic.

Actor i director teatral.

Considerat com un dels grans actors de l'escena catalana, Ermengol –cosí germà del músic i director d'òpera Joan Goula i Soley →, nascut i resident a l'antic carrer de la Pilota (avui, de Joan Goula), va traslladar-se a Barcelona a l'edat de catorze anys, després que el seu pare, Jaume Goula i Llorens, gravador d'impremta natural de Barcelona i bon aficionat a l'art teatral, l'inscrivís en els cursos de teatre que impartien al Conservatorio de Isabel II els cèlebres professors Manuel Angelón i Martínez de la Rosa.

Als disset anys d'edat va formar part de la companyia de Josep Valero (1860), en què destacaven Antoni Vico i Caterina Mirambell, per poc després debutar al Teatre Circ Barcelonès com a baríton amb la sarsuela *En las astas del toro*. L'any 1865, Goula fou contractat pel Teatre Romea, on va tenir l'oportunitat de treballar al costat d'actors de renom com Gervasi Roca o Balbina Pi. Allí, hi representaria l'obra en català *La creu de plata* de F. Pelai Britz i, malgrat que restà absent de l'escenari d'aquell teatre per espai de dues temporades actuant a l'Olimpo i el Novetats, hi retornà per romandre-hi, com a primer actor i galant per excel·lència, ininterrompudament durant quaranta-tres anys (1867-1910).

Ermengol Goula va esdevenir aleshores tota una primera figura de renom dins el teatre català. Tingué nombroses ofertes per representar obres d'autors castellans, malgrat que sempre ho va refusar, amb molta cavallerositat i delicadesa, per tal de no abandonar l'escena catalana, compromès com hi estava.

Actor polivalent, que tant podia interpretar a la perfecció un paper còmic com un altre de dramàtic, interpretaria al llarg de la seva carrera d'actor, amb sorollós èxit de públic i crítica, gran quantitat d'obres al damunt de l'escenari del Teatre Romea. En podem destacar *El Sant-crist gros*, *Les esposalles de la morta*, *Els calaveres*, *Cura de moro*, *Don Gonçalo o l'orgull del gec*, *Els Tres Tombs*, *La dida*, *La Baldirona*, etc.

A Sant Feliu, hi actuaria l'any 1909 representant al Teatre Vidal el drama d'Ignasi Iglésias *En Joan dels miracles*, per retornar l'any següent amb la companyia del Romea com a director de l'obra d'Avel·lí Artís i Balaguer *Mai es fa tard si el cor és jove*. Ermengol Goula es retiraria definitivament de l'escena per motius de salut l'any 1919. Des d'aleshores, malalt i amb no gaire disponibilitat econòmica però rodejat de l'admiració que havien despertat les seves interpretacions teatrals, va viure d'una pensió vitalícia que li va concedir l'Ajuntament de Barcelona per tal d'ajudar-lo a subsistir en la seva jubilació.

Malgrat que des de la seva adolescència no havia residit a Sant Feliu, la seva població nadiua la va portar sempre molt a dins del seu cor. Ermengol Goula va morir el divendres 9 de desembre de 1921 a la clínica de Nostra Senyora del Remei del barri de Gràcia. El seu enterrament fou una manifestació de veritable dol que encapçalaren l'alcalde de Barcelona, Martínez Domingo, i el diputat Ràfols, de la Mancomunitat de Catalunya i en representació del seu president Puig i Cadafalch, a més de nombrosos actors, periodistes i companys.

1. L'actor de teatre professional Ermengol Goula Catarineu

GOULA SOLEY, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1843 – Buenos Aires, Argentina 1917)

Director dels famosos concerts de Baden i d'òperes al Teatre Líric de Moscou, dirigiria a Sant Feliu un memorable concert durant la seva Festa Major.

Música. Nascut a l'antic carrer de la Pilota –avui, de Joan Goula–, fill del matrimoni barceloní format per Joan Goula i Llorens, llibreter d'ofici, i Maria Soley i Horri, i cosí germà del gran actor de l'escena catalana Ermengol Goula i Catarineu →, en Joan es traslladà als disset anys a Barcelona, on inicià estudis musicals amb el reputat compositor Nicolau Manent. Després de residir-hi fins el 1866, estudiant i treballant alhora en diferents càrrecs en el Teatre Liceu, fou contractat com a director del Teatre Líric de Palma de Mallorca, moment que aprofità per fundar l'Orfeó Mallorquí, que tants de dies de glòria donà a Ses Illes.

A l'inici dels anys setanta, la carrera artística del músic guixolenc va donar un salt qualitatiu en fer-se càrrec de la direcció del Teatre Líric Imperial de Moscou, de tal manera que des d'aquell moment assolí una gran importància entre els més acreditats mestres directors del vell continent. A l'estiu de 1871, dirigí els famosos concerts de Baden davant les famílies més aristocràtiques d'Europa i, quatre anys després, ho faria al capdavant de les principals orquestres d'Alemanya, amb la representació de diverses òperes de Verdi.

L'èxit aclaparador de crítica i públic li valgué poder realitzar una gira pels escenaris més importants d'Europa: Lisboa, Sant Petersburg, Berlín, Dresden, Hamburg, Munic, Stuttgart, Leipzig, Barcelona, Sevilla, València, etc. De retorn a Rússia, Goula treballà en noves produccions operístiques per al Teatre de l'Òpera Italiana d'aquella ciutat. De les vint-i-set òperes representades a escena, el guixolenc va dirigir-ne vint-i-dues. A l'hivern de 1877, en retornar el tsar Alexandre II de la guerra d'Orient, Goula el va obsequiar amb una de les seves composicions més distingides: *La gran cantata*, representada per la cèlebre soprano Sra. Nielsen.

L'any 1880 va ser contractat per dirigir el Teatre Real de Madrid, on romandria amb gran èxit fins a la temporada de 1884.

A l'estiu anterior (1883), i convidat pel Centre Recreatiu de Sant Feliu de Guíxols, Joan Goula tornaria a la seva vila natal, anys després d'haver somniat dedicar-se en cos i ànima a la música –el que en definitiva havia estat la causa de la seva llarga peregrinació– per tal de dirigir un memorable concert benèfic durant el segon dia de Festa Major. Al mig del sorral de la platja, doncs, i a dins de l'envelat, Goula dirigiria diverses composicions com el *Paragraff* de Suppé, la marxa del *Tannhäuser*,

1. Gravat de Joan Goula publicat a la revista *La Academia* (1878)
2. Dibuix caricatura del gran mestre i director guixolenc

3

4

de Wagner, o *Los néts dels almogàvers*, de Clavé, a més d'interpretar dues peces del mestre local Dionís Baró: *Las golondrinas* i *Las primeras ilusiones*.

A mitjan dècada dels anys noranta, Goula s'establí a l'Argentina, on tres anys abans s'havia proposat implantar l'òpera espanyola a Amèrica. Experimentat i emprenedor, donà a conèixer al Teatro Colón de Buenos Aires l'obra de Felip Pedrell *Els Pirineus*, i altres composicions.

Mullerat a l'església parroquial de Montserrat de Buenos Aires amb la jove de trenta-quatre anys Elisabet Grassot i Sanmartí (1909), filla d'una de les famílies catalanes més influents de la capital argentina, el 1910 fundà el Conservatorio Argentino de Música y Canto, i es convertí també aleshores en un actiu soci fundador i ànima del Casal Català d'aquella ciutat.

Malgrat ésser més conegut en el món de la música com a director d'orquestra i de masses corals que no pas com a propi compositor, Joan Goula va deixar escrites

excel·lents partitures de música religiosa, com també d'òpera i balls d'espectacle, com *La campana de la Unió*, *A la voreta del mar*, *Gloria al arte*, *Ave verum*, *La gran cantata*, *Clye o el triomf de Venus*, *La fraternitat*, etc.

3. L'any 1883 Goula tornaria a la seva vila per dirigir un concert de Festa Major

4. Retrat de Joan Goula a Buenos Aires

5. Partitura musical de la peça *La tua finestra*, musicada per Joan Goula

5

GRAVALOSA GERONÈS, Josep

(Santa Coloma de Farners 1882 – Sant Feliu de Guíxols 1975)

Considerat el millor flabiolaire de les cobles de Catalunya, fou un dels músics que més s'identificà amb els corrents musicals de la nostra vila-ciutat.

Vinyas i Vinyas →, Jaume “Jacques” Rovira i Carreró →, Salvador Vidal i Vicens → o Arseni Menció i Calzada →, entre altres. Gravalosa, que era el més jove de tots ells i comptava amb una pell tirant a bruna, era anomenat afectuosament pels seus companys *el Moreno*. Amb un domini extraordinari del violí, feia fins i tot ombra al millor dels violinistes que mai hi ha hagut a Sant Feliu, l'Arseni Menció.

Director de La Principal de Palafrugell, La Selvatana i la Cobla Barcelona d'Albert Martí, seria considerat el millor flabiolaire de la seva època dins de les cobles de Catalunya. Primer violí de la Cobla Barcelona, en una ocasió en què interpretaren una sardana de Juli Garreta, tingué per director el cèlebre músic Lamotte de Grignon.

Diverses composicions seves obtindrien assenyalades distincions, com *La nostra dansa* (1919), que, lletrejada pel director del setmanari local *L'Avi Muné*, Enric Bosch i Viola →, obtingué el premi especial a la millor sardana popular a Girona, o *L'encís d'un despertar* (1922), Premi President de la Diputació, a Arenys de Mar, com també *Evocacions gironines* (1950), premiada per l'Ajuntament de Girona.

En el V Concurs Barcino assolí quatre dels cinc primers premis: *Al nostre reiet* (Premi Foment de la Sardana 1955), *Remembrança de la vida* (Premi Rigau 1955), *La font d'estany* (Premi Enric Morera 1956), *El dubte d'una noia enamorada* (Premi Antoni Juncà i Premi Barcino 1956).

Com a bon amant de Sant Feliu, Gravalosa –que visqué els darrers anys de la seva vida al carrer de les Eres, a tocar de la fàbrica de can Burgell–, també dedicà algunes sardanes a la nostra ciutat, entre les quals destaquen per la seva bella harmonització *La ganxona* (1926) i *L'hereu Vilosa* (1920). Es podria dir que Josep Gravalosa i Geronès fou un dels músics que més s'identificà amb els corrents musicals de Sant Feliu. Gràcies al mestratge de Juli Garreta, perfeccionà un estil propi que li va permetre compondre i, posteriorment, dirigir.

El seu llegat musical roman inventariat a l'arxiu municipal d'ençà del lliurament que en feren els seus familiars a començament de la dècada dels anys noranta del segle XX.

Músic. Josep Gravalosa va ésser –al llarg dels anys– un dels grans amics íntims de Juli Garreta i Arboix →. Iniciat de minyó en la música, als onze anys d'edat ja era flabiolaire de la cobla La Juvenil Farnense. Dotat d'unes qualitats musicals innates, es traslladà a Sant Feliu quan comptava només catorze anys (1896), i aquí actuà com a violinista a l'orquestra d'Esteva Garreta i Roig →, coneguda com *l'orquestra Vella*.

Influenciat per la música de Juli Garreta, donà a conèixer l'any 1917 la seva primera sardana titulada *De broma*, a la qual seguiren *A cal pollé*, *La penitenta*, *Somniant*, etc., i fins a un total d'una vuitantena de sardanes, a més d'alguna que altra eminent composició simfònica. Durant la seva estada a Sant Feliu, participà en les vetllades musicals de l'orquestra reduïda de saló de Can Pey, en què, a més de Juli Garreta, hi havia els músics Marià

1. Gravalosa, flabiolaire (primer per l'esquerra), amb la cobla d'Albert Martí
2. Retrat del violinista Josep Gravalosa Geronès (c. 1915)

GREINER HEINZELMAN, Adolf

(Nürtingen, Alemanya 1878 – Sant Feliu de Guíxols 1950)

La família Greiner –i especialment l'Adolf–, tot i l'anar i venir de les seves fàbriques de suro d'Europa, estava fortament arrelada a Sant Feliu.

1

2

Industrial surer. Fill de Carl Albert Greiner, fundador de l'empresa surera C.A. Greiner establerta a Sant Feliu d'ençà de l'any 1906 –aleshores amb fàbriques establertes a Nürtingen (Alemanya) i Michelsdorf (Àustria)–, i germà menor de Theodor Greiner, que havia après l'ofici lluny de l'entorn familiar, concretament a Odessa (Rússia), l'Adolf arribaria a la nostra població l'any 1902 amb l'objectiu de conèixer, en profunditat, el comerç i la indústria catalana.

A la nostra vila va fer amistat amb la colònia d'industrials alemanys que hi residien (Bender, Glassner, Baunach, Heller, etc.), amb qui es relacionà amb el propòsit d'assolir l'experiència necessària dins el ram del suro català, tot i que aquest col·lectiu en un principi es mostrà fortament reticent a tenir-hi tractes. Amb l'establiment del seu primer negoci, primer en règim de lloguer a l'antiga fàbrica Ferrer del sector de Mascanada (1906), i, més tard, comprant la fàbrica del guixolenc Roc Sala i Oliu (1912), situada a la plaça de Mallorca i el carrer del Bruc, aquesta empresa es convertiria en una de les més importants de la nostra ciutat. I encara, anys després, amb una encertada direcció, li va ser possible comprar la fàbrica i la casa particular de què l'industrial Robert Pecher disposava al carrer de Capmany de Sant Feliu (1917), a més d'inaugurar al decenni dels anys vint i trenta les noves fàbriques a Santiago de Xile (1921), a Faro, a Portugal (1927) i a Londres (1932?).

La família Greiner –i especialment l'Adolf–, tot i l'anar i venir de les fàbriques de suro que posseïa a diversos països d'Europa, estava fortament arrelada a Sant Feliu, on tenia el seu domicili oficial. El seu fill Herbert pràcticament s'havia criat a la nostra població i comptava amb moltes amistats entre el col·lectiu de joves ganxons. Dissortadament, en ser destinat a Londres per dirigir aquella sucursal, va morir a l'abril de 1934 atropellat per un autobús d'aquella ciutat.

Aleshores, el seu pare va demanar, immers en una gran tristor, que el cos del seu fill fos repatriat i enterrat a Sant Feliu, a l'anomenat cementiri protestant, com a mostra d'amor al lloc que el va veure créixer. Adolf Greiner deixaria escrit que, a la seva mort, volia reposar al costat del seu fill, i així va ser quan va morir setze anys després.

1. L'industrial alemany Adolf Greiner

2. Triadores de taps de la fàbrica Greiner de Sant Feliu (c. 1910)

GUERRERO PACHECO, Josep

(Pizana, Màlaga 1916 – Sant Feliu de Guíxols 1986)

Amb valentia i decisió, va salvar de morir ofegat un matrimoni francès que se submergia sense remei en les profundes aigües de la badia.

Pescador i camàlic. Conegut popularment a Sant Feliu com *en Màlaga*, de jove havia estat –molt abans d'arribar a la nostra població l'any 1949– campió de natació en el Regiment d'Infanteria de Còrdova número 10, i arribà a disputar alguna que altra final en campionats militars celebrats a Sevilla, Granada i Jaén.

A Sant Feliu va alternar l'ofici de pescador i el de camàlic, de manera que passà a formar part, a la dècada dels anys cinquanta i seixanta, de la darrera colla de carregadors i descarregadors guixolencs, al costat de Joan Ayats, Ramon Vil·la i Lluís Lladó. Aquest grup d'homes s'encarregava de carregar i repartir les mercaderies cap a les fàbriques i els magatzems de suro, de jute o de pasta de paper que hi havia a la nostra ciutat.

A l'estiu de 1965, Guerrero va treballar com a encarregat del lloguer dels patins nàutics de la platja guixolencs. Eren els anys del gran boom turístic, en què la platja es convertí en el lloc més freqüentat pels turistes estrangers, a més dels nostres conciutadans i estiuejants de comarques i capital.

Succeí que pocs dies abans de la Festa Major d'aquell any, concretament el matí del dia 28 de juliol, i amb perill per a la seva pròpia vida, Josep Guerrero va salvar de morir ofegat un matrimoni francès que se submergia sense remei en les profundes aigües de la badia. L'heroicitat no va ser gens fàcil de dur a terme, va ser una odissea, però gràcies a una certa experiència en aquestes situacions –amb anterioritat ja havia salvat d'ofegar-se una altra súbdita francesa– va poder enginyar-se-les per treure les dues persones de l'aigua.

Davant la mirada atònita de centenars de banyistes, en Màlaga se'n va sortir, però el gran esforç que va fer a la platja el va deixar extenuat, amb la roba esquinçada i sense el seu rellotge de polsera, que havia perdut durant la proesa. Guerrero, home senzill i poc donat a esperar o a rebre cap tipus d'agraïment, es retirà cap a casa seva, al carrer de la Creu, amb la consciència ben tranquil·la per haver fet el que li tocava fer.

Sortosament, l'Ajuntament guixolenc va saber recompensar un gest tan noble, pel qual no havia rebut ni tan sols les gràcies per part de les persones que havia salvat. L'alcalde Manel Vicens i Moner → va lliurar-li aquell mateix mes, i al despatx de l'alcaldia, la medalla de la Ciutat, en un acte íntim, pel salvament d'aquelles persones. També l'obsequià amb un nou rellotge de polsera com a record d'aquell valent i generós salvament.

1

2

1. Tres camàlics guixolencs: Guerrero (esquerra), Joan Ayats i Lluís Lladó (1957)
2. Carregant saques de taps a la fàbrica Villà de la carretera de Palamós

GUICH MARTÍ, Eloi

(Girona 1880 – Figueres 1943)

Amb l'aparició dels vehicles de tracció mecànica, la casa Guich evolucionà en el sector del transport i, abans de 1920, ja fabricava cotxes, camions i autobusos.

Industrial carrosser.

Fill de Josep Guich, àlies *Aloy*, que posseïa un taller de construcció i reparació de carruatges al carrer de l'Algavira, i més tard, a les darreries del segle XIX o a principis del XX, va obrir una sucursal al carrer de Sant Llorenç. *El noi Aloy*, sobrenom amb què es coneixia el jove Eloi Guich, va aprendre l'ofici familiar muntant i reparant tota mena de vehicles de tracció animal, des de senzills i petits carrets formats per posts de fusta i estirats per una bèstia, generalment per a usos domèstics, fins a les carretes i carruatges de transport de dues i quatre rodes, tant de mercaderies com de viatgers. Fins i tot es dedicaven a la construcció i abillament de carruatges mortuoris –assumpte ineludible, d'altra banda–, malgrat l'exagerada superstició d'algun dels seus operaris.

Sovint, però, molts dels seus elements de muntatge, per manca d'espai, eren acoblats fora del taller; una pràctica, d'altra banda, gens estranya, si ens atenim a l'ús quotidià i continuat que diversos industrials feien del carrer, com els ferrers, especialment quan ferraven els cavalls, els cistellers, matalassers, fusters i ebenistes, boters, etc.

Amb l'aparició a escena dels vehicles de tracció mecànica, l'Eloi Guich va anar evolucionant cap al camp de les noves tecnologies del sector del transport. Al seu obrador es començà a treballar amb mides i dissenys estandarditzats per a cotxes, camions i autobusos, des d'abans de l'any 1920. L'any següent ampliaria el seu taller en fer-hi una connexió amb una altra finca que donava al carrer de Girona, un espai que des d'aleshores seria considerat el local principal per a feinejar.

Així doncs, Guich va distribuir el seu local en tres seccions ben diferenciades: la dedicada a la cadena de muntatge per a l'estructura de vehicles, la secció de cinta serradora i el taller d'acabats i pintura. D'aquesta empresa, en sortien infinitat de bastiments per a cotxes, camions i automòbils de gran qualitat que donarien, de retruc, un cert renom comercial a la nostra ciutat.

A les darreries de l'any 1931, Eloi Guich va tancar el seu negoci de Sant Feliu i es va traslladar –per qüestions estrictament familiars– a la ciutat de Figueres. Allà va obrir un taller especialitzat de pintures per a automòbil amb l'autorització de la casa Duco, concretament al carrer Menéndez Núñez d'aquella ciutat, que més endavant continuarien –i encara avui ho fan– els seus descendents.

1

2

1. Retrat d'Eloi Guich Martí

2. Guich (al centre) amb treballadors del seu taller, al carrer de Girona (c. 1930)

GUIRTART LOSTALÓ, General

(Gràcia, Barcelona 1859 – 1926)

A més de ser determinant en la configuració urbanística de la ciutat, projectaria diverses obres de rellevància arquitectònica, com els casinos dels Nois i dels Senyors.

1

Arquitecte.

Estudià a Barcelona la carrera d'Arquitectura i obtingué la seva titulació el 1887. Un any abans havia estat nomenat professor interí de fusteria i mobles de l'Escola d'Arts i Belles Arts de Barcelona, i l'any 1892 guanyà la plaça amb propietat com a llicenciat de l'esmentada càtedra, tasca que desenvolupà fins l'any 1924, en què es jubilà. Guitart va pertànyer a aquell grup de joves arquitectes (Duran, Font i Gumà, Azemar, Bassegoda, Feu i Borrell), que amb la seva empenta –aleshores comptava vint-i-nou anys i feia un any que era arquitecte– supervisarien com a membres de l'Escola d'Arts i Oficis tots els projectes en execució de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 sota les ordres d'Elies Rogent. Allà rebria també la medalla de plata i diploma acreditatiu pels interessants treballs del seu departament, que es mostraren en l'esmentada exposició.

2

L'arquitecte Guitart seria determinant en la configuració urbanística i l'eixample de la nostra aleshores vila-ciutat. La primera obra que projectà a Sant Feliu va ser l'edifici del Casino La Constància (1888-1889), però de seguida, ja l'any 1891, l'Ajuntament el va contractar com a arquitecte assessor del municipi, i d'ençà d'aleshores va fer i va dirigir diversos projectes, pertanyents tant a l'àmbit privat com al de la gestió pública: el pont sobre la riera de Tueda (1892), a la plaça d'Empordà; el pont sobre la riera de Sant Amanç (1892); el projecte de noves rasants i clavegueram de la rambla del Portalet (1893-1894); el pont sobre la riera del Monestir (1894); el Pla de Reformes i Millores de la població (1897), o l'ampliació del Casino La Constància (1899). A les darreries de l'any 1899, Guitart seria acomiadat davant les fortes pressions que rebia el consistori per part d'un sector benestant de la vila amb evidents interessos partidistes en el sector immobiliari –encapçalat pel mestre d'obres Pere Pascual i Baguer →– i seria substituït per l'arquitecte Ildefons Casamor fins a l'inici de 1904.

Contractat novament com a arquitecte municipal (de 19 de gener de 1904 a desembre de 1912), va projectar durant aquesta segona etapa l'Asil Surís (1904); l'avantcementiri civil (1907); els porxos de la plaça de la Constitució –avui, del Mercat– (1908); els safareigs pú-

1. Edifici del Casino La Constància (1999)

2. L'arquitecte General Guitart Lostaló

3

4

blics del barri del Puig (1909) o el Casino El Guixolense (1909), al passeig dels Guixols. També dissenyaria la casa de Mercè Casanovas, vídua Sabater (1909), al carrer Major –avui farmàcia Ruscalleda–, entre moltes altres.

Sens dubte, l'arquitecte Guitart passarà a la nostra història urbanística – amb els encerts i les equivocacions pròpies d'aquella època– com el tècnic que va reordenar i va dotar amb el necessari equilibri urbanístic i de serveis el nucli urbà de la nostra població. Moltes de les seves solucions tècniques programades en el projecte del Pla de Reformes de 1897 han estat vàlides i vigents fins no fa gaires anys o, en algun cas, encara són aptes per a desenvolupar-les.

3. Carrer de la Riera (ara avinguda Juli Garreta). El 1897 Guitart va preveure el seu cobriment
4. Edifici del Casino La Constància, amb la seva primitiva imatge (c. 1898)
5. Caràtula del Pla General de Reforma Urbana de Sant Feliu (1897)

5

GÜITÓ PALÉ, Santiago

(Sant Feliu de Guíxols 1894 – 1976)

Les seves miniatures navals, com també les capsetes de marqueteria i capses de llumins constituïrien una col·lecció considerada com una de les més importants del món.

Mestre artesà i col·leccionista.

Fill de Pere Güitó i Esteve i de la llagosterenca Balbina Palé i Gros, de ben jove s'aficionà al col·leccionisme de fotografies, i s'inicià en aquesta pràctica d'ençà de l'any 1913. Electricista de professió i amb domicili a la plaça del Monestir, l'any 1924 convivia a la casa de la seva mare, aleshores ja vídua, amb el seu germà Albert, la seva cunyada Mercè Cosp i Roig i el seu nebot Fernando.

Al llarg de la seva vida, Santiago Güitó va recollir, amb passió i erudició, tota una sèrie de fotografies antigues de Sant Feliu de gran valor històric, fins que el conjunt va sobrepassar les dues mil unitats. La meitat d'aquesta col·lecció de fotografies (clixés en placa de vidre i paper i postals de diversos esdeveniments de la població) sortosament va anar a parar a la família Espuña-Ibáñez, i, amb el temps, formaria part del seu llegat, cedit a la ciutat de Sant Feliu l'any 2000.

Miniaturista naval amb més de cinc-centes maquetes construïdes, com també amb diverses exposicions itinerants a Espanya i l'estranger, s'especialitzaria igualment en el col·leccionisme de capsetes de marqueteria vuitcentistes i capses de llumins de tots el països i continents, fins a arribar a catalogar-ne més de seixanta mil unitats. Autoritats internacionals enteses en la matèria considerarien aquest conjunt com una de les col·leccions més importants del món. Es tracta d'un aplec ingent d'artístiques capses de cerilles que van des de les primeres unitats fabricades a València, amb representacions de l'Exposició Internacional de Barcelona (1888), passant per les que fan referència a episodis de la guerra de Cuba, guerres carlines o la russojaponesa, fins a les que representen diputats, artistes, toreros, vaixells, animals, etc.

Exposà les seves obres navals, especialment vaixells del segle XVII i capses de llumins, a París durant els anys 1963, 1965 i 1968, al Musée des Champs-Élysées, i a la Casa de España, en exhibicions que foren visitades per importants col·leccionistes d'aquella capital, com també artistes i persones relacionades amb el món de la cultura francesa. L'any 1967, el Govern francès –mitjançant el seu Ministeri de Cultura– el nomenà Académique des Arts et Lettres de la France.

Santiago Güitó va rebre també nombroses distincions i premis europeus, com la medalla d'argent i diploma d'honor de l'Acadèmia Europea de les Arts (1967), el diploma d'honor de París, la gran creu d'or de Commandeur de la Chaîne International des Travailleurs Indépendants (1968), la medalla d'or, placa d'honor i bàcul de la Pau Mundial de l'Estat Vaticà (1969) o el Diploma d'Honore e Medaglia d'Argento de l'Istituto Guglielmo Marconi d'Itàlia al mèrit artístic i cultural, entre molts altres.

1. El col·leccionista local Santiago Güitó Palé

2. Exposició de miniatures navals, capses de llumins i fotografies, a Sant Feliu

h [apunts biogràfics]

HAUT GERHING, Hans

(Harburg am Elbe, Alemanya 1887 – Sant Feliu de Guíxols 1968)

Conegut com *Joan alemany* o *Joan pintat* pels tatuatges dibuixats al seu cos, seria considerat un dels personatges més populars de la població.

1

Pescador.

Fill de Fritz Haut i de Ninna Gerhing, en Hans, nascut en un petit poblet rural dels voltants d'Hamburg, va navegar durant molts anys per diversos mars i oceans del planeta. Conegut popularment a la nostra ciutat com *Joan alemany* o *Joan pintat* –pels tatuatges dibuixats a tot el seu cos, gravats durant una llarga travessia entre els ports de Liverpool i Nova York–, va arribar a Sant Feliu l'any 1916 amb dos companys més, Heinrich Zerst-Lemke → i Karl Voeltz, en plena Primera Guerra Mundial. Dos anys abans, s'havien escapat d'un camp de presoners de Gibraltar (1914), on les autoritats militars britàniques els havien reclòs, juntament amb la tripulació del vaixell mercant alemany en què anaven embarcats, i que estava fondejat en aquell port.

Durant aquells anys (1914-1916), els tres mariners alemanys varen deambular pels suburbis portuaris de Màlaga, fins a arribar a Barcelona el 1915, on el consolat alemany els recomanà anar a Sant Feliu de Guíxols perquè hi residia una important colònia d'industrials d'aquell país. Establerts, doncs, a la nostra ciutat, però mancats dels recursos i ajut necessari, visqueren inicialment a la torre del Molí de les Forques mentre cercaven feina a la ciutat.

En Hans va fer primerament de boscater a Solius, fent feixines i carbó i, més tard, de camàlic a diverses fàbriques de taps de Sant Feliu. L'any 1924 s'esposà amb la guixolenca Beatriu Rigau i fixaren la seva residència al carrer de Sant Elm. El seu anhel vital, però, restà sempre estretament lligat amb el mar. Així, entre els anys 1945-1950, va formar part del personal de la teranyina d'en Prats, que patronejava l'Arnald Ribot. També ho faria per compte propi amb el seu petit bot a rem anomenat *Lucía*, amb el qual dedicaria llargues jornades a la pesca. En els dies de lleure es lliurava gairebé exclusivament a dues grans aficions: cuidar l'hort del carrer de Sant Ramon i modelar maquetes de vaixells en miniatura que introduïa, amb gran destresa, dins minúscules ampolles de vidre.

Hans Haut Gerhing –que ben aviat va aprendre a parlar correctament el català– seria considerat pels seus conciutadans com un dels personatges més populars i estimats de la nostra població.

2

1. Hans Haut Gerhing, abans d'arribar a Sant Feliu
2. El pescador alemany fotografiat a Sant Feliu (1953)

HELLER VILA, Enric

(Sant Feliu de Guíxols 1916 – 1998*)

President del centre excursionista durant dinou anys, va organitzar nombroses excursions i va saber portar les regnes de l'entitat amb il·lusió i dedicació.

Industrial surer.

President del Centre Excursionista Montclar. El seu pare, Heinrich Heller Müller, natural de Schwalbach (Alemanya), s'havia establert a Sant Feliu l'any 1900 com a gerent de la societat surera d'origen alemany Baunach & Cía., més tard coneguda com *Baunach, Glassner & Cía.*, i s'esposà més tard amb la jove bisbalenca Anna Vila i Boada (1915).

L'Enric va fer els seus estudis a la nostra ciutat, i en l'adolescència va començar a treballar a la fàbrica de suro que tenia el seu pare a la carretera de Girona de Sant Feliu, aleshores ja de la seva propietat. En arribar a la vintena d'anys, i com que disposava de la nacionalitat alemanya, a l'Heller li va tocar anar a fer allà el servei militar obligatori, i va esdevenir soldat de lleva d'un regiment d'artilleria de la Wehrmacht. Poc abans, però, d'iniciar-se la Segona Guerra Mundial (setembre de 1939) fou llicenciat i retornà cap a Sant Feliu.

Com a bon amant de la natura i l'excursionisme –se'l considerava, per la seva constitució física, gairebé un atleta–, va començar a participar en diverses excursions: puig d'Arques, Montclar, Carcaixells, Rocacorba, els Àngels, Bassegoda, etc. Amb l'Emili Ribot, que treballava al despatx de la fàbrica Heller, i altres companys interessats en l'excursionisme, varen iniciar les primeres reunions per tal de fundar, a les darreries de 1949, el Centre Excursionista Montclar (CEM), continuador en l'essència i esperit d'aquell primitiu Centre Excursionista Mar i Muntanya (CEMIM) de la dècada dels anys trenta.

En ell va recaure la responsabilitat d'encapçalar com a president les primeres juntes del centre i, amb Martí Girona i Barceló → i Jaume Escortell i Ribas →, va organitzar nombroses excursions a la dècada dels anys cinquanta. De totes aquestes sortides, es poden destacar les que feren a les Guillerries, a Riells, al Pedraforca o les del Puigsacalm, Rocacorba, Montseny o les vall de Boí i d'Àneu, entre moltes altres.

L'Enric Heller, que a més era un bon dibuixant amb coneixements del gravat i havia il·lustrat per al centre la imatge de sant Bernat de Menthon el dia que la varen entronitzar al cim del Montclar (1-V-1957), seria president del centre durant dinou anys ininterromputs (1950-1969), una època en què, com molt bé digueren els seus companys, va deixar fer i va saber portar les regnes de l'entitat amb il·lusió i dedicació.

Esposat amb l'alemanya Emmi Woerner, visqueren molts anys al xalet que la família tenia al paratge de Mascanada conegut com *ca l'Heller*, originàriament Glassner, i més tard en un habitatge del carrer de Milans, prop de la carretera de Palamós.

1. Membres del centre excursionista de Sant Feliu al cim del Montclar (1949)

2. Excursió a Crota (desembre 1949)

* Centre hospitalari de Palamós

HEREU MARUNY, Anna

(Sant Feliu de Guíxols 1900 – 1982)

Coneguda afectuosament com l'Annita Hereu, l'any 1978 seria considerada pel setmanari *Àncora* el segon personatge més popular de la nostra ciutat.

Comercianta. Filla de Josep Hereu, paleta de professió, i de Clara Maruny i Casademont, natural de Regencós, espardenyera establerta al carrer Major de la nostra població, entre la rambla del Portalet i el primer tram del carrer de la Creu. L'Anna va créixer en un ambient senzill però de gent molt treballadora, en què d'ençà de l'arribada a la seva adolescència ja va haver d'ajudar la seva mare a regentar aquell petit establiment comercial engegat a començament del nou segle XX.

Coneguda popularment com l'Annita Hereu, una denominació que en l'argot guixolenc s'identificaria (al llarg de la seva vida i fins després de la seva defunció) amb la bonhomia i la bona predisposició envers el veïnat i ciutadans en general –i també amb l'interès mostrat per saber detalls de qualsevol afer del seu entorn i, fins i tot, de més enllà–, es convertiria en una de les persones més conegudes i estimades de la nostra ciutat.

Esposada amb Eusebi Freixanet i Horno, conegut com *en Sèbio de la Central*, oriünd de Blanes i establert amb els seus pares a Sant Feliu d'ençà de l'any 1911, l'Anna va continuar la tradició familiar de la botiga d'espardenyes de cànem, precisament quan aquell calçat era el més sol·licitat per la seva qualitat i resistència tant pels obrers de les fàbriques de Sant Feliu com pels camàlics o pescadors del port, que se les lligaven amb unes llargues vetes de color negre encreuades pel cim de les canyelles.

Sens dubte, l'Annita Hereu esdevindria al llarg dels anys tota una institució guixolenc. El seu establiment s'anà modernitzant amb els temps, i val a dir que fou un dels primers de la població on es podien trobar les resistents, mai oblidades i inimitables xiruques, aquell antic i genuí calçat creat pel germans Fontfreda de Tortellà que gairebé tothom –treballadors, excursionistes o escolars– solia fer servir, any rere any, sense que se'ls trenqués. Més tard, a l'inici de la dècada dels anys seixanta i setanta, la gent anava a comprar-s'hi les vambes i els Keds –aquests últims, més esportius, de lona i amb sola de goma.

L'any 1978, l'Agrupació fotogràfica i cinematogràfica Guixolenc, en col·laboració amb el setmanari guixolenc *Àncora*, va organitzar un concurs per votar el personatge més popular de Sant Feliu. L'Annita –després d'una igualada lluita de vots– seria el segon personatge més votat pels guixolencs, per davant fins i tot del futur alcalde Josep Vicente i Romà →, i tan sols per darrere de la guanyadora del certamen, la Margarita Rovira i Pascual →.

1

2

3

1. L'Annita, amb el seu marit Eusebi, al menjador de casa seva (1978)
2. Carrer Major (inici s. XX). A l'esquerra, la botiga de l'Annita Hereu
3. Retrat d'Annita Hereu Maruny (1978)

HEREU RUAX, Alfons

(Sant Feliu de Guíxols 1944)

Membre i president del comitè organitzador del Festival de Film Amateur de la Costa Brava, ha rebut nombroses distincions i guardons pel conjunt de la seva obra cinematogràfica.

1

2

Cineasta i cinèfil. Director d'establiments i empreses turístiques. A l'edat de setze anys va anar a estudiar al col·legi anglès Wilderness School de Sevenoaks, al comtat de Kent (1960), i passà més tard al col·legi francès de La Salle de Le Puy-en-Velay, a la regió d'Alvèrnia (1962). De retorn a Sant Feliu, Hereu va formar part –i més tard en seria el president (1976)– de l'Agrupació fotogràfica i cinematogràfica de Sant Feliu, que havien posat en funcionament els recordats guixolencs Bartomeu Auladell i Vidal i Jaume Cervera i Bosch, entre altres. Així mateix, en aquell temps participà activament en el moviment musical local, primer com a membre de l'associació Albatros Klub i més tard com a bateria del conjunt guixolenc Els Sherpas (1964), de grat record per a molts dels nostres conciutadans, al costat dels joves músics Joan Canadell, els germans Jordi i Josep Camps, Francesc Mas o Manel Planas. Autor de cinema amateur d'ençà de 1967 (any en què filmà la seva primera pel·lícula en vuit mil·límetres, *Fantasia primavera*), ha estat un dels més fructífers autors locals, amb un bagatge de més de trenta filmacions, entre les quals destaquen per la seva qualitat i interès *El tren petit i feliç* (1967), *SNAP: divertiment a quatre* (1968), *Avui és mercat* (1970), *Albertí* (1972) –una filmació de 9 minuts i 30 segons sobre el pintor guixolenc Josep Albertí i Corominas →, el documental *Amat* (1977-1978), que mostra la vida quotidiana i professional del pintor Josep Amat i Pagès →, *Ritual* (1982) o *The making of the film «Accident»* (1992-1995).

Membre del comitè organitzador del Festival de Film Amateur de la Costa Brava des de l'any 1972, i també el seu darrer president (1976-1982), ha format part de nombrosos jurats nacionals i internacionals sobre cinema. Així mateix, Hereu ha rebut, a títol individual, nombroses distincions i guardons pel conjunt de la seva obra cinematogràfica, com també per la tasca realitzada en defensa del cinema amateur: la medalla d'or en el certamen provincial (1969), el Highly Commanded Certificate of London (anys 1974 i 1977), el premi a la millor direcció en el Festival Nacional de Palafrugell (1975), o la medalla d'or de la Union Internationale du Cinéma d'Amateur (UNICA) (1980). També se'l distingiria l'any 1982 amb la designació de Fellow of the Institute of Amateur Cinematographers de la Gran Bretanya.

Dedicat professionalment fins a la seva jubilació a la direcció i gerència d'establiments i empreses turístiques i de viatges –Wagons-Lits Cook (1963-1984), Viaro Viatges (1987-2009), entre altres–, darrerament ha participat en diversos mitjans de comunicació locals i comarcals com a crític musical i teatral dels esdeveniments més rellevants que, en aquest àmbit, tenen lloc a les nostres contrades.

D'altra banda, i per acabar, amb la companyia local de teatre amateur L'Arlequí de Paper (1976-1996) va dirigir un parell d'obres teatrals: *L'encisadora família Bliss*, de Noel Coward, i *Un barret de palla d'Itàlia*, d'Eugène Labiche.

1. El cineasta guixolenc realitzant una filmació (c. 1970)
2. Alfons Hereu Ruax (2003)

I

[apunts biogràfics]

IGLESIAS EXPÓSITO, Mauricio

(Valdeparees, Oviedo 1854 – Barcelona, posterior a 1937?)

Cofat amb la gorra de plat, ben uniformat i amb bastó de comandament, sobre en *Simonet* –tal com es coneixia en Mauricio– es farien aïrosos i populars rodolins.

Guàrdia urbana. Nascut en un poblet rural del *concejo* d'El Franco situat a occident de la costa asturiana, l'any 1904 s'establiria a Sant Feliu amb la seva esposa Hermenegilda Hernáez, natural de Fuentemayor (Logronyo) quan comptava cinquanta anys d'edat. Domiciliat des d'aleshores al carrer de Sant Joan, número 36, en Mauricio Iglesias es convertiria en un personatge molt conegut en passar a formar part l'any 1912, i als 58 anys, del cos de seguretat i vigilància de l'Ajuntament guixolenc, corporació que havia regulat i reorganitzat cinc anys abans el seu cos de la Guàrdia Municipal.

A les ordres, doncs, del seu cap, Ignasi Vilanova i Serradell, tortellanenc arribat a la nostra població l'any 1900, s'encarregaria de la vigilància i seguretat de béns i persones, ni més ni menys que durant vint-i-dos anys (1912-1934). Així, cofat amb la gorra de plat, ben uniformat de dalt a baix, el bastó de comandament i el xiulet als llavis, en Mauricio destacava per la seva poca alçada i per una barbeta blanca gairebé immaculada. Tot això, afegit al que hom anomenava *el parlar de municipal* –és a dir, la manera d'expressar-se de gent de fora del país que

barrejava castellà i català creant una mena de "catanyol", moltes vegades intel·ligible, de la qual cosa en *Simonet* (sobrenom amb què se'l coneixia) era un clar exemple– donarien la dimensió exacta d'aquest personatge.

Al costat del seu company, en Mapa, un altre guàrdia conegudíssim, sortiria fotografiat en diversos actes populars o religiosos de la ciutat, com l'arribada del nunci monsenyor Ragonesi, l'any 1918, o en la festa de Sant Antoni Abat del mes de gener, quan es feien els tradicionals Tres Tombs, a la dècada dels anys vint i trenta. A Sant Feliu, precisament, es faria un graciós rodolí sobre aquest personatge que deia així: "En Simonet és petitet, porta una barba com una cabra de can Palet. Quan sent raons, trenca cantons, i la barba se li estarrufa com una escombra de fregar fogons".

L'any 1934, en jubilar-se als vuitanta anys, va passar a residir amb la seva muller a la Ciutat Comtal. El malaguanyat guixolenc Francesc Molinas i Oliu el va trobar a la plaça de Catalunya el 1937, en plena Guerra Civil espanyola. És la darrera dada que se'n té.

1. Arribada del bisbe a Sant Feliu. La Guàrdia Urbana li obre pas (1918)

IRLA BOSCH, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1881– Ceret, Catalunya nord, França 1961)

A França va treballar en l'ajut als refugiats dels camps de concentració, identificant famílies i assumint despeses perquè poguessin circular pel país.

Industrial surer i agent de duanes.

Director del setmanari local *El Programa*. Industrial surer, fill de Josep Irla i Rovira, amb orígens familiars a Ansovell, a la comarca de l'Alt Urgell, i de Rita Bosch i Anglada, de Sant Feliu, i germà del president de la Generalitat de Catalunya a l'exili Josep Irla i Bosch →, esdevindria director del setmanari local *El Programa* (1906), portaveu del Partit Republicà Federal a Sant Feliu, a més de soci de l'agència de duanes de la casa J. Irla y Cia., l'any 1919, conjuntament amb els seus germans Josep –que l'havia fundat el 1906– i Nicolau.

Home d'una àmplia i sòlida cultura, i també de maneres refinades, s'esposà a la parròquia de Lloret de Mar amb la mestra i redactora del setmanari *El Programa* Maria Duran i Arpa → al mes de desembre de 1920. Hom li atribueix alguns dels millors discursos realitzats pel seu germà, el president Josep Irla. Tot i que no era una persona gaire rellevant dins el partit, en Francesc –anomenat familiarment *Xico*– va patir l'exili al costat de la seva família, i acabà domiciliant-se a la població de Ceret, a la Catalunya Nord, prop de la frontera. Allí muntaria amb els seus dos germans un negoci surotaper que els ajudaria a sobreviure.

Durant aquells anys treballà intensament en l'ajut als refugiats, especialment catalans, reclusos als camps de concentració d'Argers, Bram, Sant Cebrià i Barcarès, tot

identificant famílies i assumint despeses administratives indispensables per tal que poguessin circular pel país. Amb el temps, i acabada la Segona Guerra Mundial (1945), en Francesc Irla es convertiria en un protector de la cultura i la llengua catalana en aquella població rossellonesa.

Melòman i amic íntim del violoncel·lista Pau Casals, durant anys en Xico va lliurar anònimament a l'Ajuntament de Ceret, mitjançant la figura del seu alcalde *monsieur* Guitart, una important quantitat econòmica mensual perquè es destinsés a les famílies més desfavorides de la població. En morir Francesc Irla, va llegar per testament notarial a la municipalitat la totalitat de la seva extensa biblioteca particular, composta de centenars de volums i algun que altre incunable. Així mateix, deixà al poble de Ceret una considerable partida econòmica per tal que es pogués construir la Casa de Cultura municipal.

Com a agraïment a tan generós acte, i a títol pòstum, l'administració municipal de la vila rossellonenca li va dedicar un carrer, que ara porta el seu nom.

1

2

1. Xico Irla i Felip Calvet, a Ceret, l'any 1945
2. Retrat de Francesc Irla Bosch

IRLA BOSCH, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1876 – Saint-Raphaël, França 1958)

Màxima representació institucional catalana a l'exili, promouria diverses actuacions davant la jurisdicció internacional per denunciar la greu situació dels drets dels catalans.

1

2

Polític. President de la Generalitat de Catalunya. Fill d'una família obrera de la vila, el seu pare, Josep Irla i Rovira, federal de cap a peus, regentava la taverna de cal Romaguer al carrer de l'Algavira. En Josep va estudiar en una escola laica de forta inspiració republicana i, entrat en la majoria d'edat, va obrir un petit obrador per a la fabricació de taps de suro.

Seguint els ideals polítics del seu pare, formà part del Centre vila Federal Català de Sant Feliu. Entre els anys 1907 i 1910, presidí l'alcaldia guixolenc en uns moments de forta tensió social que desembocarien en importants aldarulls a la ciutat. Tot i la seva assenyada actuació durant aquestes revoltes, en què Irla es va mostrar dialogant i conciliador amb les dues parts en discòrdia, seria cessat poc després pel governador civil de la província.

Aquest fet, però, no l'apartà pas de la vida política quan tot just començava; ans al contrari, n'eixí encara amb més força i empena que mai. Així, l'any 1911 seria escollit diputat provincial, en pertànyer al comitè comarcal de la Unió Federal Nacionalista Republicana (UFNR), càrrec que va exercir entre 1911-1923. Durant aquest temps, va formar part com a conseller de la Mancomunitat de Catalunya, associació en la qual treballà activament en diverses comissions (cultura, economia, ensenyament i obres públiques). En temps de la Segona República fou nomenat

1. El president Irla, acompanyat de Pau Casals, a Perpinyà (1950)
2. Josep Irla Bosch

3

4

comissari delegat de la Generalitat de Catalunya a Girona (1931) i diputat al Parlament català (1932). I després d'esdevenir director general del Ministeri d'Indústria i Comerç del Govern de la República a Madrid, retornà a Catalunya, on passà a ocupar la Direcció General d'Assistència Social.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), va desenvolupar diverses tasques dins el Govern Català: conseller provisional de Sanitat i Assistència Social; sotssecretari del Departament de Cultura i director general de Patrimoni i Rendes. I, finalment, al mes d'octubre de l'any 1938, Irla va ésser escollit president del Parlament de Catalunya.

Com tants altres exiliats empesos per la retirada republicana, el 27 de gener de 1939 Josep Irla va travessar la frontera i s'endinsà cap a terres de França, per establir-se inicialment a Ceret, en terres de la Catalunya Nord. Allà s'establiria novament com a industrial surotaper, al costat dels seus dos germans, Francesc i Nicolau, endegant un negoci que els permetria sobreviure.

5

En esclatar la Segona Guerra Mundial (1939-1945), el president Lluís Companys va ser detingut per la policia militar alemanya, lliurat a les autoritats franquistes i afusellat al castell de Montjuïc. Fou aleshores quan tota la responsabilitat del Govern de la Generalitat a l'exili va recaure en el guixolenc Josep Irla i Bosch. D'aquesta manera, entre l'any 1940 i el 1954, esdevingué la màxima representació institucional catalana a l'exili, on va formar un govern de personalitats (1945-1948). Durant aquests catorze anys, promouria diverses actuacions davant la jurisdicció internacional per denunciar la greu situació dels drets dels catalans, menyspreats pel Govern de Franco. El 1954, Irla va decidir, per raons de salut, renunciar al càrrec de president de la Generalitat, i fou substituït pel secretari general d'ERC Josep Tarradellas nomenat conseller primer en substitució d'Irla. Josep Irla va morir el 19 de setembre de 1958. Ha estat considerat un polític honest, dialogant i sense ambició personal, que –justament– darrerament ha rebut tot el reconeixement humà i polític que mereixia per part de les actuals institucions catalanes. Sense la seva actuació res no hauria estat igual durant l'obligada i cruel diàspora catalana. D'ençà de l'any 1981, les seves despulles reposen al cementiri de Sant Feliu de Guíxols.

3. Irla, amb diversos familiars i amics, a Cogolín (anys cinquanta)

4. Enterrament d'Antoni Rovira i Virgili, a Perpinyà (1949)

5. La taverna de ca l'Irla (cal Romaguer) abans de la seva rehabilitació

IRLA SARDÓ, Santiago

(Sant Feliu de Guíxols 1899 – 1980*)

Dotat d'una gran qualitat interpretativa per als instruments de vent, excel·liria especialment en el clarinet, del qual seria gairebé un virtuós.

Músic instrumentista. Els seus pares, Joan Irla i Canaleta, natural de Riells, i Antònia Sardó i Solés, de Llofriu, que s'havien domiciliat amb les seves respectives famílies a Sant Feliu a les darreries dels anys setanta del segle XIX, s'esposaren l'any 1889 i anaren a viure al carrer dels Metges. Amb la defunció del pare, la seva mare es va tornar a casar amb Joaquim Tió i Cebrià, oriünd de Cassà de la Selva, que faria des d'aleshores de padrastre d'en Santiago.

Funcionari de professió a l'Ajuntament de Sant Feliu d'ençà de l'any 1923, i adscrit com a oficial de primera a l'àrea de secretaria i exaccions municipals, es distingiria com a músic d'orquestrades locals a partir de la seva incorporació a la cobla orquestra Unión Guixolense –coneguda com *La Punyalada*– l'any 1914, de la qual seria el clarinet solista amb tan sols quinze anys d'edat.

Dotat d'una gran qualitat interpretativa per als instruments de vent, va excel·lir especialment en el clarinet, del qual seria gairebé un virtuós, com també del saxofon, l'oboè, la tenora i el tible. Així, entre els anys 1927 i 1932, va formar part del cèlebre Quintet Garreta, fundat l'any 1921 pel mai prou lloat Juli Garreta i Arboix →, que aleshores comptava en la seva formació amb els eminents músics Arseni Menció i Calzada →, Albert Granolleras, Lluís Garreta i Arboix i Josep M. Vilà i Gandol →.

A la dècada dels anys trenta va actuar amb l'orquestrina Dazzling Jazz (1932-1936), que dirigia el mestre Rafael Figueres i Auladell →, i més tard, a mitjan anys quaranta, ho faria amb la cèlebre cobla orquestra Víctors (1945-1949), al costat de músics locals com Arseni Roig i Ponsjoan →, Ramon Pla i Pla → i Arcadi Berga i Viladevall →, entre altres. Temps després, actuaria en altres orquestres foranes dedicades especialment a representacions operístiques o de sarsueles, i arribaria a formar part com a solista de l'orquestra de Ràdio Televisió Espanyola i l'Orquestra Ciutat de Barcelona.

1. Cobla Unión Guixolense. Irla és el primer per l'esquerra assegut (c. 1925)

* Centre hospitalari de Girona

ISERN LLORENS, Claudi

(Palafrugell 1908 – Sant Feliu de Guíxols 1992*)

Membre fundador de la colla dansaire Amics de la Sardana, fou també director i apuntador de l'Agrupació Teatral Romea i redactor i director d'*Àncora*.

Director del setmanari local Àncora. Resident a Sant Feliu des de l'any 1910, quedà orfe de pares de molt petit, i se'n van fer càrrec els seus oncles, Claudi Rodríguez i Barrera i Catalina Isern i Balell, que tenien el seu domicili a la ronda del Doctor Presas de la nostra ciutat.

1

2

De jove va estudiar a l'Escola Horaciana del carrer de l'Algavira, que s'havia fundat l'any 1907, i que s'inspirava en l'escola nova creada a Barcelona per Pau Vila. També realitzaria estudis amb els mestres Salvador Albert i Pey, → que impartia classes al col·legi Vidal i a l'Escola Municipal per a l'ensenyament de comerç i teneduria de llibres, com també amb el mestre Joan Esteva i Vilallonga →.

Comptable de la fàbrica surera propietat del seu oncle, viatjà en diverses ocasions pel sud de França per motius laborals. Membre fundador de la colla de dansaires Amics de la Sardana (1922), desenvolupà també diverses activitats culturals i recreatives a la població. En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), va ser mobilitzat al front pel Govern de la República, on fou ferit i posteriorment llicenciat. Mullerat l'any 1940 amb Elena Puig i Admetller, passà a treballar al Departament d'Obres Públiques de Girona, ciutat on residiria entre els anys de 1940 i 1948. Motius familiars el feren retornar a Sant Feliu, on continuà treballant en el sector surotaper (fàbriques Canadell, Bender, Ribot i Palagós).

Quan es creà el setmanari local *Chut* l'any 1947 –més tard setmanari *Àncora* (1949)–, Claudi Isern va passar a ser-ne col·laborador i redactor, al costat d'Enric Descayre i Salgas →, el seu fundador, i de Margarita Wirsing i Bordas →, la seva redactora en cap, i n'esdevingué amb el temps el director entre els anys 1975 i 1992. Isern tindria un paper molt destacat en el rotatiu, tant per la seva encertada direcció durant els disset anys de guiatge periodístic com per la publicació setmanal de la seva secció, titulada "Migdia".

A més a més, a banda de l'edició setmanal de la revista, Isern publicaria tres llibres en edició extraordinària de gran interès històric per a la ciutat que recopilaven treballs literaris apareguts setmanalment en les seves pàgines –el primer, essent encara redactor, i els dos següents, ja com a director–. Es tracta del *Bosquejo histórico de la villa de Sant Feliu de Guíxols*, d'Eduardo González Hurtebise →, *El ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Gerona*, d'Ignasi de Blas i Vilà → i *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965) i apèndix*, de Gerard Bussot i Liñón.

Directiu de la Cooperativa de Consum Reverend Sants Boada i de la junta administrativa de l'hospital municipal, com a aficionat al teatre formà part de l'Agrupació Romea (1953-1960) i també de l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica, realitzant-hi les tasques de director i d'apuntador (1953-1962). L'any 1962, Isern va tenir un paper destacat en la comissió organitzadora del I Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava, al costat del seu fundador (i alhora cunyat), Joan Puig i Admetller →, i del seu ideòleg, Enric Descayre.

1. Retrat de Claudi Isern Llorens

2. Isern, tercer per la dreta, amb l'alcalde Manel Vicens i redactors del setmanari *Àncora* (1973)

* Centre hospitalari de Palamós

ISERN VALLS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – Barcelona 1982)

Conegut com *en Pepe del Cafè*, formà part de nombroses orquestres locals de l'àmbit de les *jazz bands*, i arribà a dominar el contrabaix i el trombó de vares.

Músic instrumentista. Fill del matrimoni llagosterenc format per Frederic Isern i Ballell i Joaquina Valls i Balell, residents a Sant Feliu d'ençà de l'any 1901, hom el coneixeria popularment com *en Pepe del Cafè*, en regentar el seu pare el conegut Cafè de l'Orfeó del Teatre Vidal, situat a l'inici de la carretera de Girona.

En Pepe esdevindria un músic autodidacte per la gran afeció que professava cap al *jazz band style* (en què la bateria esdevenia un instrument de multipercussió). A la dècada dels anys trenta, formà part de la nova orquestrina local Dazzling Jazz (1932-1936), amb els músics Rafael Figueras i Auladell →, Joaquim Balmaña i Canet →, Santiago Irla i Sardó →, Agustí Bañeras i Joan Gironella (germà de l'escriptor Josep Gironella i Pous →), grup musical de grata memòria per als guixolencs d'aquella època. Així, en formació de concert, en Pepe s'encarregava de la seva percussió, mentre que per a conjunt de ballables tocava el modern *jazz band style*.

Acabada la Guerra Civil espanyola (1939), i en fundar-se la cobla orquestra Víctors (1939-1957), en Josep Isern va passar a formar part d'aquell grup de músics guixolencs, precisament en uns moments en què la població sofria les conseqüències directes de la penosa postguerra. Al costat, doncs, de músics de la talla d'Arseni Roig i Ponsjoan →, Valentí Rourich i Nadal →, Miquel Jacomet i Taulet → o Ramon Pla i Pla →, entre altres, amenitzaria els balls i festes populars de la ciutat, amb reeixides interpretacions que feren les delícies dels guixolencs.

La seva faceta musical –arribaria a dominar també amb certa traça el contrabaix i el trombó de vares o de colissa–, la combinaria amb la laboral com a empleat a la fàbrica propietat d'Antoni Cantó, situada al carrer de la Mercè, cantonada amb el de Capmany, on es fabricaven soles de suro per a la indústria del calçat.

Persona de caràcter alegre i molt enraonaire, es casaria amb Carme Sanjuan i Vicens, natural de Barcelona. A mitjan dècada dels anys

1. Cartell publicitari del Dazzling Jazz (1936)
2. En Pepe Isern tocant el *jazz band style* al River Club (anys cinquanta)

cinquanta aquest matrimoni –conjuntament amb la nena que tenien afillada, la Marta– va marxar a residir a Barcelona. Aleshores, en Pepe va passar a fer de dependent en una botiga impremta i papereria situada a la plaça de Sant Jaume, feina que féu fins a la seva jubilació. Impossibilitat durant els seus darrers anys, en què es va moure assegut en una cadira de rodes, encara li quedaven ganes d'explicar jocosos episodis de la seva vida, tot rememorant anècdotes ocorregudes al Cafè de l'Orfeó o les divertides actuacions de l'orquestra Víctors.

Sens dubte, i malgrat trobar-se lluny de la vila que el va veure néixer, en Pepe sempre portà Sant Feliu al seu cor i no deixà mai d'estimar-lo.

3. El Dazzling Jazz: Figueras, Irla, Iern, Balmaña, Bañeras i Gironella (1933)

ISGLEAS ALSINA, Flora

(Sant Feliu de Guíxols 1926 – Barcelona 1988)

Activa militant en defensa de les llibertats, des del seu exili llunyà va promoure mobilitzacions polítiques contra el règim dictatorial de Franco.

1

2

Política. Filla de l'anarcosindicalista Josep Isgleas i Piarnau → –que durant els anys de la Guerra Civil espanyola seria nomenat conseller de Defensa de la Generalitat de Catalunya (1936-1937)– i de la també guixolenc Rosa Alsina i Masjuan, la Flora va tenir una infància força tranquil·la, tenint en compte el trasbals polític i social en què es movia el seu pare en aquella època. Sembla ser que fou una nena molt desperta i interessada, aleshores, per les interpretacions teatrals que feia el seu oncle patern Joan Isgleas, bon actor de l'Agrupació Romea i que més tard fundaria la companyia Foc Nou (1936).

Durant la Guerra Civil estigué domiciliada amb la seva mare i germans Teresa i Josep a Barcelona, i marxà més tard a l'exili (1939). Internada en un camp de concentració francès, els seus dos germans pogueren marxar cap a Mèxic, mentre que la Flora es quedà amb els pares. A l'exili coneixeria el seu primer marit, Mingo Radresa, membre de la CNT i fundador de l'Ateneu Cultural Racionalista, més tard anomenat Ateneu Llibertari Ferrer i Guàrdia de Palafrugell.

A França, treballant al costat del seu pare dins la CNT, s'iniciaria en la militància activa en defensa de la llibertat. Aprengué ben aviat francès i féu l'examen d'accés al sisè curs que li permeté seguir els estudis de secundària. Durant l'ocupació nazi, entrà dins la xarxa de la Resistència, però una delació l'any 1944 la portà a ser detinguda per la Gestapo i empresonada a Marsella, al penal de Baumettes. Poc abans d'acabar la guerra, fou alliberada i es retrobà amb el seu pare.

3

4

1. Retrat de Flora Isgleas Alsina
2. La Flora, de braçet de Federica Montseny, amb la seva mare i els dos fills (anys quaranta)
3. Flora Isgleas, una dona lluitadora per la llibertat dels pobles
4. Carnet de les joventuts franceses de la Creu Roja (1942)

5

6

Traslladada la família a París, i dins el nou ambient polític de l'època, conegué el seu segon marit, divuit anys més gran que ella, Enric Adroher i Pascual "Gironella", antic membre del POUM, que anys després fundaria a Londres el Moviment Socialista dels Estats Units d'Europa (1947) i que amb els anys –retornada la democràcia a casa nostra– esdevindria secretari de Relacions Internacionals del PSC, com també president del Consell Federal Espanyol i del Consell Català del Moviment Europeu.

La dècada dels anys cinquanta seria per a la Flora Isgleas, i des del seu llunyà exili, un període de continuades mobilitzacions polítiques en defensa de les llibertats dels pobles oprimits, i en especial contra el règim dictatorial del general Franco. L'any 1960 se'n va anar a viure a Brussel·les amb en Gironella, on va treballar per organitzar, amb ell, el IV Congrés del Moviment Europeu (anomenat pel règim franquista pejorativament *contuberni de Munic*) (1962), que aplegaria els màxims representants de l'oposició a la dictadura espanyola.

L'any 1976 retornà a Catalunya amb Enric Adroher, i ràpidament hi va destacar com una lluitadora per la igualtat de la dona. Durant aquells anys, desenvoluparia diverses tasques, tant dins el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), en què seria responsable de la Comissió de la Dona, com també en el Consell Català del Moviment Europeu, del qual seria un membre destacat.

El 1982 Flora Isgleas va ser detinguda per la Policia Nacional per parlar en català al vestíbul de Radio Miramar. Aquest cas va arribar fins a l'Administració de Justícia, i quedà posteriorment lliure de tota culpa per sentència judicial. Davant aquesta greu actuació policial, el fiscal li va oferir la possibilitat de presentar denúncia contra la policia.

Flora Isgleas i Alsina va morir relativament jove, als 62 anys d'edat. Els seus fills, Floreal, artista pintor, i Hélios Radresa i Isgleas, escriptor, poeta i editor a París, varen fer lliurament a la Generalitat de Catalunya, els anys 1985 i 2002, d'un fons important sobre les famílies Isgleas-Alsina i Adroher-Isgleas a l'exili.

5. Fotografia de casament de Mingo Radresa i Flora Isgleas (1944)

6. Flora Isgleas amb el seu pare, Francesc, a Barcelona (1976)

7. Enric Adroher (dreta), segon marit de la Flora, amb ella, probablement a Bèlgica

7

ISGLEAS PIARNAU, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1893 – Barcelona 1977)

Nomenat conseller de Defensa de la Generalitat (1936), va esdevenir un dels màxims impulsors de la constitució del comitè del Moviment Llibertari de Catalunya.

1

2

3

Polític. Els seus pares, Josep Isgleas i Puig, natural de Lloret de Mar, i Teresa Piarnau i Güell, de Cervià de Ter, residien a Sant Feliu des de l'any 1884, on estaven domiciliats a la carretera de Palamós, número 32. En Francesc va començar a treballar d'aprenent de taper en una fàbrica de suro, i hi destacà ràpidament pel seu lideratge entre els companys, de manera que aviat esdevingué un dels elements més joves de l'anarcosindicalisme de l'època.

Educats a partir de les experiències renovadores de l'ensenyament laic, i, més concretament, a l'Escola Horaciana de la nostra ciutat, Isgleas –que arribaria a ésser una persona extraordinàriament il·lustrada– va col·laborar activament en el setmanari *Acción Social Obrera*, que era l'òrgan dels sindicats obrers, primerament editat a Palafrugell i més tard imprès a Sant Feliu de Guíxols, i que amb el temps esdevindria el portaveu de la CNT a la província.

Membre destacat del comitè de la Confederació Regional del Treball de Catalunya (CRTC), entre els anys 1920-1922 ocupà el càrrec de secretari de la Federació Comarcal de Girona, en exercici del qual assistí com a representant sindical al Ple de les Federacions Regionals de la CNT que se celebrà a la ciutat de Lleida l'any 1921.

1. Francesc Isgleas en un míting de la CNT a la Mutualité de París (1945)

2. Isgleas, amb la seva dona, filla i néts, a París (c. 1948)

3. Francesc Isgleas fotografiat als anys setanta

4

5

6

Representant del Sindicat Únic a Sant Feliu, participà també en la Conferència Regional de Sindicats de Catalunya que se celebrà a Blanes el 1922. Durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1931), en què es clausuraren les activitats polítiques i sindicals del país, Francesc Isgleas fou controlat de prop per l'aparell de la dictadura, que dugué a terme una política repressiva que afectà també totes les institucions oficials catalanes, i fou deportat a Sòria entre 1925 i 1926. Amb la proclamació de la Segona República, assistiria a la Conferència Regional de Sindicats a Barcelona (1931), i poc després –com a representant del Sindicat Surotaper de les Comarques Gironines– ho faria al Tercer Congrés Confederat de la CNT, a Madrid, on fou elegit per a presidir la mesa de la primera sessió.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936-1939), Isgleas seria nomenat conseller de Defensa de la Generalitat de Catalunya (17 de desembre de 1936 – 5 de maig de 1937). Durant aquest període, realitzà visites al front d'Aragó (març de 1937), i també a València, on va tractar amb el ministre de la Guerra sobre qüestions relacionades amb la mobilització de les llesves a Catalunya, com també amb el cap del Govern espanyol, Largo Caballero. Així mateix, des del seu càrrec va promoure el lliurament al Govern català de totes aquelles armes inactives a la rereguarda per tal que fossin destinades als fronts de combat. I encara abans de la fi de la guerra, va ser un dels màxims impulsors de la constitució del Comitè del Moviment Llibertari de Catalunya (abril de 1938).

Exiliat a França a començament de l'any 1939 amb la seva esposa Rosa Alsina i Masjuan i els seus tres fills, Josep, Teresa i Flora Isgleas i Alsina →, va formar part del consell general del Moviment Llibertari Espanyol, constituït a la ciutat de Perpinyà al mes de març de 1939. En aquella ciutat, hi residiria durant uns quants anys, per passar més tard a Orleans (1942) i finalment a París, amb la dona i la seva filla Flora –la Teresa i en Josep ja havien emigrat a Mèxic–. Així, a la capital de l'estat, alternant-ho amb estades clandestines a Bordeus, desenvoluparia diverses activitats polítiques com a membre de la CNT francesa. Francesc Isgleas, que va residir una temporada a Brussel·les amb la Flora i el seu marit, Enric Adroher i Pascual "Gironella", retornaria a Catalunya l'any 1977, amb estada obligada a Sant Feliu de Guíxols, pocs mesos abans de morir.

4. El tren de Sant Feliu, ple de milicians, sortint cap al front

5. Isgleas amb el seu fill Josep, a Barcelona (1976)

6. Francesc Isgleas amb els seus néts (Hélio i Floreal) i Mingo Radresa

[apunts biogràfics]

JACOMET TAULET, Miquel

(Sant Feliu de Guíxols 1910 – 1974)

Persona alegre i de gran bonhomia, dedicà la seva vida al desenvolupament cultural i musical de la ciutat en el seu vessant més popular.

1

2

3

Músic instrumentista i actor de teatre. Aficionat al teatre, debutà a l'edat de disset anys amb la companyia Agrupació Romea de Sant Feliu –de la qual el seu pare, Josep Jacomet i Quintana, formava part des de l'any 1925– tot representant el paper de pillet a l'obra *La presentalla*. Miquel Jacomet dedicaria una bona colla dels seus millors anys al teatre (1927-1936 i 1953-1960), fent principalment papers còmics, malgrat que l'any 1936, amb l'actriu guixolencina Pilar Casanova i Miró →, representaria el drama *L'heroi*, de Santiago Rusiñol. De jove net va fer d'aprenent de mecànic a la nostra ciutat, tot i que el seu pare disposava d'una petita fàbrica de taps de suro. Més tard es traslladà a Blanes, on treballà en una fàbrica de teixits, i fou aleshores quan s'interessà per la música i decidí rebre classes de clarinet i saxofon a Barcelona. Això li va permetre formar part, a començament de la dècada dels anys trenta, de l'orquestrina Sales d'Olesa de Montserrat, que dirigia l'actiu mestre Lluís Sales.

Anys més tard, i havent retornat a Sant Feliu, seria un dels músics fundadors de la cobla orquestra Víctors (1939), que, formada per eminents músics locals com Arseni Roig i Ponsjoan →, Víctor Rourich i Nadal →, Arcadi Berga i Viladevall →, Rafael Figueras i Auladell → o Ramon Pla i Pla → realitzaria inoblidables vetllades musicals, tant a la nostra ciutat com a diversos pobles de la comarca.

Esposat amb la modista guixolencina Fina Giner i Delfons, en Jacomet va alternar la música –Víctors (1939-1944), orquestra Jadis de Caldes de Malavella (1944-1946) i La Principal de Cassà (1946-1948)– amb vetllades teatrals inoblidables a la nostra població. Persona alegre, de gran bonhomia, paraula fàcil i rialla encomanadissa, dedicà la major part de la seva vida al desenvolupament cultural i musical de la ciutat, en el seu vessant més popular.

L'any 1974 Miquel Jacomet va organitzar dins del Centre Excursionista Montclar dues seccions de cantaires: una colla infantil integrada per joves flautistes i cantants, i el grup d'adults, conegut primerament com *Colla del Porro*. Aquest grup dels grans, en què cantaven en Josep Fernández i Repullo →, en Jordi Riera, en Josep Pujol (àlies *Llibori*) i en Rafel Lecuona, entre altres, prengué poc després, a causa de la seva inesperada defunció, el nom definitiu de Colla Jacomet.

1. Orquestra Víctors. Jacomet és el primer per la dreta assegut (Carnaval 1948?)

2. Miquel Jacomet en una celebració amb joves guixolencs (anys setanta)

3. Retrat de Miquel Jacomet Taulet

JANER ESTAFANELL, Maria

(Calella de la Costa 1838 – Sant Feliu de Guíxols 1924)

En morir el seu marit i deixar-li les accions de la societat, va passar a dirigir amb mà de ferro i prou eficàcia aquella important empresa d'aigües.

Empresària.

Propietària de la companyia d'aigües Oliveras, Hermanos. Maridada amb Salvador Oliveras i Borrell, que, conjuntament amb el seu germà Josep, va constituir l'any 1872 a Sant Feliu l'empresa d'aigües potables Oliveras, Hermanos, Maria Janer va haver de fer-se càrrec de la companyia a començament del segle XX, en morir el seu marit i deixar-li la major part de les accions de la societat familiar. D'aquesta manera, la *senyora vídua d'Oliveras* –així se la coneixeria a partir d'aleshores– va passar a dirigir amb mà de ferro i prou eficàcia aquella important empresa d'aigües.

L'any 1906, Janer va fer ampliar la canalització de la xarxa d'aigua potable, alhora que construí un dipòsit-torre de distribució d'aigües al carrer de la Lluna, entre els carrers Penitència i Nou del Garrofer –que s'afegia als emplaçats al costat de l'església de Sant Joan i al carrer d'en Cúbias–, en tenir coneixement de l'establiment d'una nova companyia concessionària promoguda per l'hisendat Pere Coll i Rigau →. Malauradament, a partir de l'any 1907 s'iniciarien tota una sèrie de discussions i desqualificacions entre ambdues companyies concessionàries, que durarien gairebé dues dècades. Així, l'obertura de rases a la via pública per part d'una o altra empresa per a instal·lar-hi noves conduccions, de vegades malmenant les existents, seria un dels problemes més importants que afrontaria l'Ajuntament a l'hora de posar pau entre les dues companyies concessionàries.

Amb la defunció de Pere Coll, l'any 1918 –aferrissadament enemistat amb Maria Janer–, ella va accedir a apropar posicions empresarials en benefici del negoci. Això, però, no succeiria fins l'any 1922, en què les empreses Viuda de P. Coll y Rigau i Oliveras, Hermanos es fusionarien i formarien finalment la companyia Aguas Potables de San Feliu de Guíxols S.A.

1. La propietària de la companyia d'aigües, Maria Janer Estafanell

JANER QUINTÀ, Salvador

(Sant Feliu de Guíxols 1858 – 1934)

La seva empenta i decisió a l'hora de gestionar la construcció del port va permetre crear una comissió per anar a Madrid a aconseguir que el Consell de Ministres licités les obres.

Alcalde.

Industrial surer i promotor del port de Sant Feliu. Successor de l'empresa fundada pel seu pare, Jaume Janer i Tutau (natural de Darnius i fabricant de taps establert a Sant Feliu, esposat amb Maria del Carme Quintà i Brusi, oriünda d'Agullana), en Salvador va començar a feinejar de ben jove a l'obrador del seu pare, compaginant-ho amb els estudis mercantils i l'aprenentatge dels idiomes francès i anglès.

A la dècada dels anys noranta va fundar l'empresa Salvador Janer y Cía. per a la fabricació i exportació de taps de suro manufacturats, que arribaria a comptar amb més d'un centenar de treballadors. D'aquesta manera, Janer es va convertir en un comerciant de reconegut prestigi i nivell social dins la

nostra població. L'any 1888 va ser nomenat president de la recentment creada societat La Lliga, i el 1902 se'l designà per a cònsol honorari del Paraguai a Sant Feliu i alcalde de la ciutat (juliol de 1902 – abril de 1903). Amb els anys, també presidiria la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de la nostra població (1908-1911 i 1923-1927).

Salvador Janer i Eduard Carbonell i Bosch → serien els màxims responsables de la construcció del port comercial de Sant Feliu, una nova fita per a la població, de gran transcendència i comparable –per la seva dimensió social i comercial– a la inauguració del tren de Sant Feliu l'any 1892. La seva empenta i decisió en aquest projecte va permetre crear una comissió de tècnics i polítics, la qual cosa desembocà, després de diverses estades a Madrid, en l'aprovació per part del Consell de Ministres de la licitació de les obres (juny de 1902) i la posterior col·locació de la primera pedra del moll el 9 d'abril de 1904, amb la presència del rei Alfons XIII.

Retornat a la política local a la dècada dels anys vint, fou escollit alcalde, i ocupà el càrrec entre els anys 1924 i 1927, en plena dictadura del general Primo de Rivera. Aquell primer any, però, va patir la renúncia en bloc d'una part dels regidors municipals (Sext Rusalleda i Cruzet →, Rufí Romà i Roca →, Maties Ribot i Xatart →, Enecó Girbau i Valls →, Albert Batet i Camps i Lluís Nadal), en no haver estat admesos –segons els dimissionaris– a la Unió Patriòtica i no voler ser considerats com uns separatistes de la causa nacional.

En el Ple municipal de 19 de gener de 1925, Janer nomenà alcalde i alcaldessa honoraris de la ciutat de Sant Feliu els reis d'Espanya, Alfons XIII i Victòria Eugènia. També assistí a la manifestació patriòtica celebrada aquell mateix mes a Madrid en suport de la monarquia, on saludà en nom de la corporació municipal els generals Primo de Rivera i Martínez Anido.

Aquell mateix any, Salvador Janer, d'estat civil vidu, i amb domicili al carrer de la Penitència, abandonaria el càrrec d'alcalde de la ciutat (març de 1927), en ésser nomenat oficialment diputat provincial.

1. Retrat de l'industrial Salvador Janer Quintà
2. Arribada del rei Alfons XIII per col·locar la primera pedra del moll (9-IV-1904)

JIMENEZ NAVARRO, Àngel

(Girona 1940)

En deixar el sacerdoci actiu, va anar a fer classe en una escola de Barcelona, per més tard iniciar-se com a historiador local i realitzar estudis de gran transcendència.

1

2

3

Historiador. Director de l'Arxiu i Museu Municipal. Els seus pares, Pere Jiménez i García, peó de la construcció, i Emília Navarro i Fernández, naturals, respectivament, de les poblacions de Cantoria i Albox, a la província d'Almeria, es varen establir a Girona a la dècada dels anys trenta. Al carrer de la Barca hi naixeria, anys després, el seu fill Àngel, que faria els seus primers estudis al col·legi públic Joan Bruguera. L'any 1954 ingressà al seminari conciliar de Girona, on estudià humanitats, filosofia i teologia per espai d'onze anys, i fou membre actiu al seminari gironí de l'HOAC (Hermandad Obrera de Acción Católica), associació que s'encarregava d'atendre, des d'una òptica cristiana, les necessitats del món obrer i dels immigrants arribats a Catalunya. Durant aquells anys, realitzà de manera clandestina una oposició ferma –en l'aspecte social i polític– al franquisme, movent-se en uns postulats molt propers a l'acció de projectes que fomentava el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

Ordenat sacerdot l'any 1965, fou destinat a Sant Feliu com a vicari i organista de la parròquia, en temps de mossèn Carles Puigbert i Fontfreda →, i esdevingué alhora consiliari de l'escoltisme a la nostra ciutat (1965-1973). Amb els nois i noies escoltes (llobatons, *boy scouts*, daines i guies) realitzaria nombroses excursions i campaments a les darreries dels anys seixanta (Ginestà, Oix, Sant Aniol de Finestres, etc.), en què mostrà als minyons i minyones una manera d'entendre i estimar la natura.

D'idees progressistes, compaginà la seva tasca religiosa amb la de treballador assalariat en una fusteria de la població (1968-1970), després de renunciar a la paga mensual sacerdotal. Entre els anys 1971 i 1976 estudià la carrera d'Història Medieval a la Universitat Autònoma de Barcelona. Jiménez esdevindria un ferm opositor, juntament amb col·lectius locals amants del patrimoni, de l'enderroc de l'edifici de La Catequística (antic casal Llagustera) (1973), que el Bisbat de Girona havia venut perquè hi bastissin un bloc de pisos.

L'any 1973 va deixar el sacerdoci actiu per anar a fer classes en una escola de Nou Barris de Barcelona (1974-1985). Durant aquells anys s'iniciaria com a historiador local amb la realització de diversos estudis sobre la nostra ciutat. Arxiver municipal en cap de Sant Feliu entre dels anys 1985 i 2007, va ser també un actiu director del Museu Municipal entre 1988 i 1997.

Com a historiador i investigador, ha publicat diversos llibres de gran importància, entre els quals destaquen: *L'ensenyament a Sant Feliu de Guíxols* (1988), *La Guerra Civil a Sant Feliu de Guíxols* (1995), *Sant Feliu de Guíxols: una lectura històrica* (1997), *Memòria d'un temps* (1998) o *Sants Boada i Calsada* (2006). Ha impulsat també els Tallers d'Història, la revista *L'Arjau*, i coordinà el Grup de Recerca de l'Època Franquista a Sant Feliu de Guíxols.

1. Jiménez (a la dreta), amb un grup d'escoltes guixolencs (anys seixanta)

2. Àngel Jiménez Navarro celebrant un bateig a la parròquia de Sant Feliu

3. Retrat d'Àngel Jiménez Navarro

JOAN TRIAS, Esteve

(Sant Feliu de Guíxols 1911 – Barcelona 1979)

Iniciat com a actor de teatre el 1927, interpretaria nombrosos papers de rellevància a l'Agrupació Romea, la Iecsalis, el Grupo Artístico de la Delegación Popular i l'Orfeo Gracienc.

Actor i director de teatre. Fill de Silveri Joan, un petit fabricant de taps de suro, natural de Darnius, però domiciliat a Sant Feliu d'ençà de l'any 1906, i de Rosa Trias i Moré, nascuda a Tossa de Mar, a l'Esteve li plaïa –ja de ben jove, i fora de l'habitual jornada laboral– dedicar-se amb passió a modelar artístiques capses de suro, pessebres o monuments arquitectònics a escala. També sospirà ben aviat pel teatre, i s'inicià com a actor novell l'any 1927, amb el grup de la Catequística Parroquial, que dirigia aleshores Mn. Lambert Font i Gratacós →. A començament de la dècada dels anys trenta, va formar part de l'Agrupació Romea, amb la qual va interpretar, a les ordres de Benet Escriba i Romaguera →, nombrosos papers de certa importància. Inquiet i emprenedor, organitzà la Penya Sistachs (1931-1932?), amb altres actors de l'agrupació, per tornar novament a la Romea fins el 1935. Aquell mateix any fundà amb Fèlix Romaní i Querol →, Joan Isgleas i Piarnau i altres companys aficionats al teatre la Companyia Catalana de Teatre Amateur Foc Nou (1935-1936), que venia a ser –per diferències en l'àmbit interpretatiu, de producció i de direcció– una escissió de la Romea, i de la qual l'Esteve seria el director.

Acabada la Guerra Civil espanyola (1939), formà part com a actor de l'Agrupación Escénica Iecsalis de la FET y de las JONS (1939-1948), i passà a dirigir més tard l'esbart artístic –oficialment, Grupo Artístico de la Delegación Popular (1949-

1950)–, on representaria les obres *Terra baixa*, *El ferrer del tall* o *El Cafè de la Marina*. Poc després, a començament dels anys cinquanta, dirigiria el Grupo Escénico del Centro Excursionista Montclar (1950-1952), amb un grup d'actors i actrius, com Pilar Casanova i Miró →, Carme Sabà, Narcís Masferrer i Buixó →, Josep Vallverdú i Aixalà → o Antoni Ferrer i Gallego.

Domiciliat a Barcelona per motius familiars a partir de l'any 1954, l'Esteve Joan treballaria a l'empresa cervesera Damm, patrocinadora oficial d'agrupacions teatrals amateurs en general; un fet que el va fer tornar als escenaris amb l'agrupació de l'Orfeo Gracienc.

1. El distingit actor Esteve Joan Trias
2. Esteve Joan, al centre, en l'obra teatral *Terra baixa* (1950)

JUANALS ROMÁN, Antoni

(Sant Feliu de Guíxols 1955)

En les eleccions de 1991 va guanyar per majoria absoluta, i s'inicià aleshores un dels períodes d'alcaldia més llargs dels recents anys de democràcia.

Alcalde. Professor i director d'autoescola, s'inicià en el món de la política l'any 1983, formant part com a independent de la candidatura que encapçalava Josep Vicente i Romà → (PSC-PSOE), i exercint el càrrec de regidor d'Esports, Circulació i Transports Públics. Repetí amb Vicente quatre anys després (1987), passant per les regidories d'Hisenda, Turisme, Festes i Urbanisme, i el substituï com a alcalde –per renúncia d'aquest– al mes d'octubre de 1990. En les eleccions de 1991, Juanals va guanyar per majoria absoluta, i s'inicià des d'aleshores un dels períodes d'alcaldia –semblant a l'ocupat per Vicente– més llargs dels recents anys de democràcia.

D'aquesta època, destaquen les gestions sobre la Casa del Mar (1990), la reobertura del Museu i l'Arxiu Municipal a l'edifici del monestir (1991), la urbanització de l'avinguda Canàries (1992), l'acord amb l'Institut de la Marina per a la utilització de les instal·lacions de la Casa del Mar (1993), l'inici de les obres del passeig de Sant Pol (1995) o la inauguració del Centre Cívic de la plaça Salvador Espriu (1995).

Després de les eleccions de 1995, Antoni Juanals va haver de governar en minoria (1995-1997), i posteriorment amb un pacte d'esquerres: PSC, IC-EV i ERC (1997-1999). Durant aquests anys, engegà diversos projectes de gran transcendència, com la nova zona esportiva de Vilartagues, l'IES Sant Feliu, el nou Hospital Residència Geriàtrica, el cobriment del darrer tram de la riera de Tueda o la piscina coberta. L'any 1997 renovà definitivament la rambla d'Antoni Vidal, després d'intentar la construcció d'un aparcament soterrani al seu subsòl conjuntament amb la zona del passeig del Mar i la plaça del Mercat (1992-1993), fet que li suposà un considerable desgast polític. Tot i així, aconseguiria l'establiment dels jutjats i la comissaria dels Mossos d'Esquadra (1996) i l'Escola Oficial de Turisme (1998).

Amb els projectes aprovats, licità algunes obres que, per causa de la seva complexitat i la pèrdua de l'alcaldia en les eleccions del mes de juny de 1999, no pogué començar –van ser modificades, ampliades i gestionades per l'alcalde entrant, Joan Alfons Albó i Albertí → (CIU)–, com la piscina coberta, la Residència Assistida per a la Gent Gran o la Biblioteca Municipal. Durant el seu mandat també s'encetaria la mostra gastronòmica del Peix Blau Ganxó (1993).

1. Antoni Juanals, amb una rosa a la mà, el dia de Sant Jordi (anys noranta)

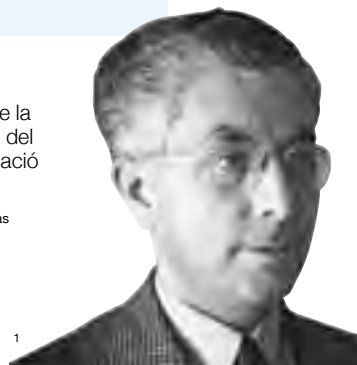
JUANALS ROMÁN, Antoni / JULIÀ FIGUERAS, Benet

JULIÀ FIGUERAS, Benet

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – Girona 2010)

Doctorat en Ginecologia, treballà en diversos hospitals de Girona i obtingué una impecable reputació com a metge, professió que compaginà amb interessants estudis d'investigació local.

Metge i historiador. Nasqué al carrer de Girona, va realitzar els seus primers estudis al col·legi de La Salle del carrer de la Penitència, que hom coneixia com *els Hermanos*. En destinar el seu pare, Agustí Julià i Calvet, tècnic bancari, a la sucursal de Girona del Banco de Préstamos y Descuentos com a apoderat (1918), i dos anys després, com a director del Banco de Terrasa (1920) a la població

1. Retrat de Benet Julià Figueras

2

3

d'Igualada, en Julià passaria interinament per dues escoles més, en les quals va prosseguir la seva educació primària. De retorn novament a Girona, estudià al col·legi dels Maristes de la Mercè, on realitzaria el comerç i la teneduria de llibres, com també el batxillerat en tan sols cinc anys.

El 1931 inicià els estudis de Medicina, primerament a la Universitat de Barcelona, i a partir del segon curs, a l'Autònoma, on es donaven les classes en català. Allà seria designat per a representant de curs, secretari del sindicat estudiantil i delegat al claustre del professorat. L'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936) no li va deixar acabar els darrers dos anys d'estudi. Mobilitzat militarment pel Govern de la República, i després de passar per diversos centres primaris d'assistència mèdica, fou enviat al front d'Extremadura com a alferes de sanitat del Servei Antipalúdic. Durant tres anys realitzà les tasques de metge en pràctiques, tant en un laboratori d'assaigs mèdics com en hospitals de campanya, i sense abandonar –per manca de facultatiu– l'atenció a la població civil.

L'any 1940 –després de passar uns mesos per un camp de concentració a l'interior de la Península–, va retornar a la universitat per finalitzar els dos cursos que li quedaven. A Madrid, hi cursaria el doctorat, i exercí de metge especialista en ginecologia d'ençà de l'any 1943. Julià treballaria en diversos hospitals de la ciutat de Girona (Santa Caterina, Aliança, Álvarez de Castro –avui, Josep Trueta–, Bofill, etc.), i obtindria una impecable reputació mèdica fins a la seva jubilació. El 1999, i com a reconeixement a la seva labor professional, va rebre el màster en Ginecologia per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i les Balears.

Aficionat a la història local –Julià va passar els estius any rere any a Sant Feliu, a la seva casa del carrer de Sant Elm–, havent realitzat nombrosos i interessants estudis d'investigació sobre temes socials, mèdics i de navegació referits a Sant Feliu, especialment pel que fa al període que va del segle XVII al XIX. Les seves recerques d'investigació varen ser publicades en nombroses revistes d'àmbit local i també provincial, com el setmanari *Àncora*, la revista *L'Arjàu*, el volum anual de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà o la *Revista de Girona*.

2. Julià (segon per la dreta), oficial de sanitat en terres de Còrdova (1937)
3. El doctor Julià (al mig, agenollat), amb un grup de ginecòlegs de l'Hospital Clínic

|

[apunts biogràfics]

LANGDON-DAVIES, John

(Eshowe, Sud-àfrica 1897 – Sevenoaks, Kent, Anglaterra 1971)

A Sant Feliu, a més d'escriure-hi diversos llibres i aprendre correctament a ballar sardanes, inauguraria amb la seva esposa la fonda Casa Rovira de Mascanada.

Escriptor. Descendent de pares anglesos residents a Eshowe, a la regió de Natal, a Sud-àfrica, retornà a Anglaterra amb la seva mare en perdre el seu progenitor, el reverend Guy Langdon-Davies, quan comptava només tres anys d'edat. Allà, amb el temps, es convertí en un brillant estudiant de la Tombridge Public School, de Kent, la qual cosa li va permetre fer els estudis d'història al distingit institut St. John's College d'Oxford.

Durant la Primera Guerra Mundial (1914-1918), Langdon-Davies –que estava afiliat al Partit Laborista Independent, una organització política d'idees pacifistes i considerada l'opció de l'esquerra britànica– es declarà objector de consciència, però, tot i això, realitzà diversos serveis humanitaris mentre denunciava la inutilitat de la guerra. L'any 1919 escrigué l'assaig *Militarism in education*, sobre el sistema educatiu i la participació dels pares en l'educació de llurs fills.

Fugint d'un sistema encarcerat i d'una societat altament mecanitzada –i, per aquesta raó, ofegada ideològicament–, en John i la seva primera esposa, Constance Rina-Scott, i els seus dos fills, Peter i Robin, s'instal·laren a Ripoll el 1921, on ell féu ràpidament amistat amb intel·lectuals i nacionalistes catalans. Entre anada i tornada entre Catalunya i Anglaterra –on escrivia per a diferents diaris de la capital–, els anys que van de 1926 a 1928 els va passar a Sant Feliu de Guíxols. Aquí establiria des d'aleshores una estreta relació amb la nostra ciutat i també

amb dos personatges guixolencs, Vicenç Gandol i Jordà → i Joan Pagès i Basart →, que ja no s'interrompia fins el seu decés.

Domiciliat novament a Anglaterra, retornà a la Península com a corresponsal durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), en la qual va esdevenir un testimoni de primera línia que donava suport explícit a la República. Patriota antifeixista durant la Segona Guerra Mundial (1939-1945), ensinistrà la Home Guard britànica en tècniques de guerrilla, motiu pel qual obtingué la medalla de l'Imperi Britànic.

L'any 1950 retornà novament a Catalunya, primer a Premià de Mar i més tard a Sant Feliu, on, en companyia de la seva nova esposa Patricia Kipping, inaugurà la fonda Casa Rovira del sector de Mascanada (1952). Antropòleg, periodista, escriptor i sociòleg, Langdon-Davies –que aprendria a ballar a Sant Feliu correctament la sardana– va ser autor d'una trilogia sobre Catalunya: *Dancing Catalans* (1929), *Behind the Spanish Barricades* (1936) i *Gatherings from Catalonia* (1953).

Darrerament (2008), la seva vídua va fer lliurament a l'Arxiu Municipal d'un copió i interessantíssim material educatiu escrit pel seu marit, com també de bona part de l'arxiu fotogràfic familiar de la família Langdon-Davies.

1. L'escriptor britànic John Langdon-Davies

2. Langdon-Davies, fotografiat amb un milicià, durant la Guerra Civil espanyola

2

LLADÓ VIDAL, Antoni

(Sant Feliu de Guíxols 1893 – 1989)

Especialista en urologia (Barcelona) i oftalmologia (Ginebra), fou també un gran aficionat a l'esport i obtingué la titulació de professor de cultura física a Madrid.

Metge. Fill de l'industrial surotaper guixolenc Jaume Lladó i Bohera, establert a Nova York pels volts de la dècada dels anys setanta del segle XIX, i de Maria Vidal i Bascós, l'Antoni seria l'únic dels tres fills del matrimoni Lladó-Vidal (Maria, Jaume i Antoni) que naixeria a Sant Feliu de Guíxols, en haver retornat –un any abans– la família dels Estats Units.

Malauradament, la defunció dels seus pares amb tan sols un mes de diferència, ocorreguda l'any 1898, va motivar la creació d'un consell local de tutoria per a aquests menors amb l'objectiu de garantir el seu benestar i la seva educació. D'aquesta manera, i sota la supervisió de diversos prohoms de la població, com Josep Estrada, Ferran Romaguera, Maties Ribot i Xatart →, Salvador Villà i Estrada →, Josep Vilaret i Xatart → o Josep Puiggermanal, hom gestionaria els béns patrimonials i econòmics de la família fins a la majoria d'edat dels infants (1898-1914).

Antoni Lladó va estudiar la carrera de Medicina a la Universitat de Barcelona, i en va obtenir la titulació als vint-i-tres anys d'edat. L'any 1916 va obrir una consulta com a metge especialista en urologia i malalties venèries al carrer de Sant Antoni de la nostra ciutat, mentre que dos anys després, i durant la terrible pandèmia de grip del 1918-1919, exerciria com a metge a l'Hospital de Sant Pau de la Ciutat Comtal. Destinat més tard com a facultatiu a Lleida, l'any 1927 es va casar amb Teresa Bonet i Arxer, filla de l'industrial i alcalde de la ciutat Ramon Bonet i Coll →, fet que va fer-lo decidir-se a romandre a Sant Feliu.

Aficionat a la pràctica de l'esport i entusiasta de la transmissió dels seus valors i ideals a la joventut, realitzà oposicions a Madrid, on obtingué la titulació de professor de cultura física al mes de juliol de 1935. En esclatar, però, la Guerra Civil espanyola l'any 1936, i tement per la seva integritat física i la de la seva família –el seu germà Jaume havia estat empresonat pels milicians a la Casa de la Marquesa del carrer Goula–, va marxar amb la seva dona i fills cap a Perpinyà per, poc després, traslladar-se fins a Ginebra (Suïssa), on s'establiria fins al final de la guerra.

Durant aquells anys va treballar a l'Hospital Cantonal, i s'especialitzà en la branca d'oftalmologia a la policlínica de l'Hospital Central de Ginebra. En acabar la guerra, a mitjan 1939, retornà a Sant Feliu i obrí consulta mèdica al carrer de les Hortes de Girona. Fou també metge de sanitat pública, adscrit al Seguro Obligatorio de Enfermedad (SOE).

1

2

1. El doctor Antoni Lladó Vidal
2. Lladó, assegut a la dreta, amb un grup d'estudiants de medicina

LLADÓ VIDAL, Jaume

(Nova York, Estats Units 1889 – Barcelona 1961)

Enginyer en cap del tren, esdevindria membre de diverses associacions culturals i esportives locals, com Amics de la Sardana i el Club Natació Guixols.

1

2

Enginyer.

Cap d'explotació de la companyia del tren de Sant Feliu. Germà gran del metge Antoni Lladó i Vidal → i fill de l'importador de suro guixolenc domiciliat a Nova York Jaume Lladó i Boera, es va traslladar a Sant Feliu amb els seus pares a començament de la dècada dels anys noranta. La pèrdua dels seus progenitors amb tan sols un mes de diferència l'any 1898 motivà que s'instaurés un consell tutor format per diverses personalitats de la vila, que gestionà l'educació i els béns dels menors fins a la seva majoria d'edat; (vegeu: Lladó Vidal, Antoni →).

Jaume Lladó i el seu germà Antoni varen ser enviats a fer els estudis primaris al col·legi dels Escolapis de Barcelona, mentre que la seva germana Maria ho faria a les Escoles Pies de la mateixa ciutat. En acabar el batxillerat, en Jaume va cursar la carrera d'enginyer a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona, degana de les escoles a Espanya, i una de les primeres de fundar-se al món.

En acabar la carrera (1912), va passar a treballar a l'empresa Barcelona Traction Light and Power (La Canadiense) dirigint la instal·lació de la xarxa elèctrica al sector de Tremp. L'any 1918 Lladó va tenir dues interessants ofertes laborals: anar al Perú a dirigir treballs a les conques hidrogràfiques d'aquell país o bé fer-se càrrec de l'explotació de la companyia del tren de Sant Feliu de Guixols a Girona. Acceptà aquesta darrera proposta, de manera que substituï Josep Roca i Roca com a enginyer en cap d'explotació de la companyia ferroviària local, una tasca que realitzaria fins l'any 1958.

Membre de diverses associacions culturals i esportives locals –Amics de la Sardana (1922) i Club Natació Guixols (1923), del qual seria el president–, el 1934 codirigiria amb l'arquitecte Joan Bordàs i Salellas → les obres de cobriment de la riera del Monestir (actual avinguda Juli Garreta).

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), Jaume Lladó va ser detingut per un grup de milicians locals i tancat a la Casa de la Marquesa del carrer Goula, juntament amb altres guixolencs. La ràpida intervenció del consolat dels Estats Units a Barcelona –amb el qual s'havia posat en contacte la seva germana Maria, que en aquells moments estiujava a Font-romeu– va provocar el seu alliberament immediat. Refugiat a Ginebra (Suïssa), ciutat on ja es trobava el seu germà Antoni, l'any 1937 retornà a Espanya i es presentà a les autoritats franquistes de Valladolid, on va oferir els seus serveis professionals. Enviat com a tinent d'Enginyers de Ferrocarrils a Castro Urdiales (Cantàbria), dirigí l'explotació d'un tren en una zona minera del nord. Acabada la guerra (1939), retornà a Sant Feliu, on continuà com a enginyer director del ferrocarril guixolenc, mentre que a la dècada dels anys cinquanta seria nomenat delegat local del grup d'ex-cautivos.

Tot i així, Jaume Lladó promouria a la nostra ciutat, en aquells moments tan difícils, les ballades de sardanes. En agraïment al seu compromís amb aquesta dansa, l'any 1960 l'associació Amics de la Sardana va fer-li un homenatge pel seu servei al món sardanístic en general.

3

1. Retrat de l'enginyer Jaume Lladó Vidal

2. Jaume Lladó, assegut amb el seu germà Antoni, en època d'estudiants

3. Jaume Lladó fotografiat poc després d'acabar la carrera d'Enginyeria

LLAGUSTERA SURIS, Emília

(Civitavecchia, Itàlia 1846 – Sant Feliu de Guíxols 1913)

Va modernitzar l'hospital municipal amb dues estances per a tuberculosos i el seu material sanitari, a semblança dels hospitals de Sant Pau i Clínic de Barcelona.

Benefactora. Pertanyent a una de les famílies més benestants de la nostra població, Emília va néixer a la ciutat italiana de Civitavecchia, prop de Roma, on els seus pares residien per motius relacionats amb els negocis de la indústria surotaquera. Sabem, però, que a les darreries dels anys seixanta del segle XIX, tant l'hisendat Daniel Llagustera i Baguer com la seva esposa Francesca Suris i Baster, juntament amb les seves tres filles, Teresa, Elvira i Emília, estaven domiciliats al passeig del Mar de Sant Feliu de Guíxols.

D'aquesta manera, les tres germanes, s'educarien dins els més estrictes canons socials de l'època, en els quals la cultura en general –inclosa la formació musical, la fe religiosa, la caritat, i l'ajut moral i també econòmic cap a les persones més desvalgudes de la vila– esdevenia una de les activitats més importants d'aquella família.

Decidida a modernitzar l'hospital municipal, precisament en uns anys de penúries econòmiques per part de l'administració local, Emília va visitar diverses vegades l'Hospital de Sant Pau, com també el Clínic de Barcelona, per tal de recollir dades i suggeriments referents al seu projecte. L'any 1913, essent l'única hereva de la fortuna familiar –la seva germana Elvira, també soltera, havia mort el 1908–, va fer una disposició testamentària en què deixava una dotació econòmica important a l'hospital municipal a fi que s'hi construïssin dues estances per a tuberculosos amb el corresponent material sanitari. Les obres, executades pels seus hereus de confiança –l'Emília va morir al maig de 1913–, durarien dos anys, i suposarien unes millores força considerables per a l'hospital municipal i permetrien equipar-lo.

Així mateix, aquell imponent casal situat entre el passeig del Mar i la plaça de la Constitució (avui, del Mercat), que Emília llegà al seu nebot Daniel Girona i Llagustera, esdevindria –per deïxa testamentària– a partir de l'any 1936 un estatge propietat del Bisbat de Girona, que, amb el temps, es convertiria en l'indret que hostatjaria la seu local d'Acció Catòlica. Hom coneixeria aquesta edificació com *Centre Parroquial Catequístic* o simplement com *La Catequística*.

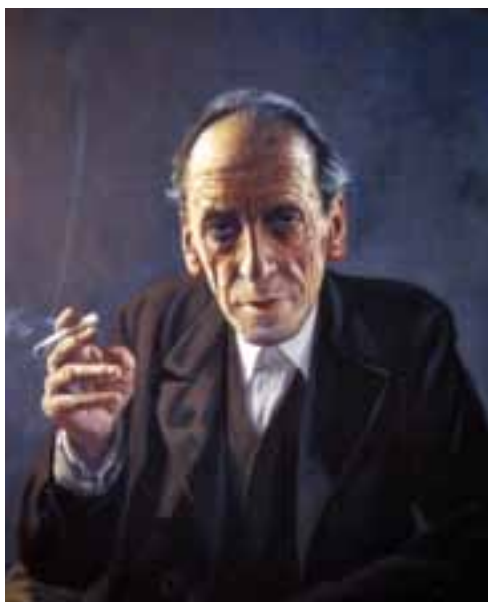

1. Les germanes Llagustera (sense identificar), al saló de casa seva
2. El casal Llagustera, al passeig del Mar, a la darrera del segle XIX

LLAMPAYAS LLOVERAS, Josep

(Barcelona 1883 – Sant Feliu de Guíxols 1957)

Des d'una petita cel·la del monestir benedictí guixolenc, escriuria diverses novel·les i assaigs, com també les biografies de grans personatges històrics.

Advocat i escriptor.

Cursà la carrera de Dret a la Universitat de Barcelona, i fou company de promoció del futur president de la Generalitat de Catalunya Lluís Companys. Als dinou anys quedà orfe de pares, el metge mallorquí Antoni Llampayas, que havia passat molts anys a Puerto Rico, casat amb Dolors Lloveras, una jove del país d'ascendència catalana.

En llicenciar-se, es traslladà a Alemanya, on estudià l'idioma i s'interessà per les lleis d'aquell país. En emmalaltir de febres, per recomanació mèdica retornà a la Península i s'establí a l'Alt Aragó, primerament a Fraga, i més tard a la població de Boltaña (Osca), situada a la riba del riu Ara i capital de la comarca del Sobrarbe. Allà escriví –a la segona dècada del segle XX– una sèrie d'articles per al diari *El Sol* de Madrid, i també la seva primera novel·la, *Pilar Abarca, nieta de un rey*, que mereixeria el segon lloc al Premio Fastenrath (1919). A partir d'aleshores, es dedicaria a redactar una sèrie de novel·les, com *Mosén Bruno Fierro*, *El rapto de las Walquirias* o *El oso del Sr. Grisom*, entre altres, activitat que combinaria, ja a Barcelona, amb la feina d'advocat de la companyia del Tibidabo.

A les darreries de l'any 1927, Llampayas arribà a Sant Feliu acompanyat de la seva esposa, Ramona Corrons i Ferrari, i els seus vuit fills, per fer-se càrrec de la secretaria de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació, que aleshores presidia Lluís Sibils i Ribas →. Domiciliat a l'edifici de l'antic monestir, s'introduí ràpidament en el teixit cultural i social de la nostra població, i de seguida esdevindria molt conegut entre els guixolencs.

A estones lliures aprofitaria per escriure diverses novel·les i assaigs, malgrat que no seria fins a la seva jubilació que encetaria l'obra dedicada a les biografies de grans personatges històrics, com *Fernando el Católico* (1941), *Jaime I* (1942), *Goya, su vida, su arte y su mundo* (1943) o *Alfonso X, el hombre, el rey y el sabio*.

Considerat un escriptor de ploma fàcil i cita oportuna, encara avui mereix elogis la seva força narrativa i el seu estil elegant, que sembla ser que desenvolupà en una petita cel·la del monestir benedictí guixolenc. Amic del pintor llagosterenc Emili Vilà –el qual l'immortalitzaria en un dels seus quadres–, Llampayas fou un gran aficionat a la cacera i la pesca, la qual cosa el portà a recórrer els boscos del massís de l'Ardenya i les Gavarres, com també les cales i platges del nostre litoral guixolenc.

1. Quadre a l'oli pintat per Emili Vilà, de Josep Llampayas

LLANSÓ PUIG, Albert

(Sant Climent Sescebes 1889 – Sant Feliu de Guíxols 1936)

Malgrat guanyar-se la vida d'enllustrador pels carrers de Sant Feliu, el seu delit era anar amb la jocosa colla d'es Ninyo i d'en Novi per fer-la petar.

1

Personatge popular. Conegut popularment a Sant Feliu com *en Salmerón*, l'Albert Llansó va arribar a la nostra població a començament de la segona dècada del segle XX. Inicialment va treballar com a mosso i rentaplats del nou Hotel de Les Noies, propietat de Miquel Mallol i Altarriba →, situat a la rambla Pi i Margall (actual Portalet), i es va fer ràpidament molt cèlebre per la seva desimboltura i jocositat.

Poc temps després, Joaquim Molinas i Blanch, barber de professió, que tenia el seu establiment al costat d'aquell hotel, li regalà una caixa amb les eines de netejar sabates. Des d'aleshores, amb molta il·lusió, en Salmerón, que era un home menudet, va començar a guanyar-se la vida fent d'enllustrador –"limpiabotes", en deien aleshores– pels carrers de Sant Feliu, i d'aquesta feta va sorgir aquell popular i xamós rodolí que deia: "En Salmerón és el rei del raspall, i aviat serà el duc del mas Sais".

L'Albert Llansó, que estava domiciliat a la Fonda de Cal Sabre de la carretera de Girona, es faria molt amb la famosa colla d'en Novi, formada per Enric Novi i Poujarniscle →, en la qual destacaven es Ninyo (Narcís Ribot i Vila →) i es Gruixut (Antoni Calzada), uns alegres guixolencs que, amb les seves xefes, acudits i bon humor, delectaven la població guixolenc. És famosa la fotografia que, provinent de la col·lecció de fotografies de Santiago Güitó i Palé →, publicà Gaziel (Agustí Calvet i Pascual →) en el seu llibre *Sant Feliu de la Costa Brava*, en què es veia en Salmerón fent d'actor amateur –a l'esquerra de la imatge i el més petit de tots– al costat d'es Ninyo i altres companys de repartiment, durant l'assaig d'un fragment d'una obra humorística al Teatre Goula.

En certa ocasió, en Salmerón, home honest per damunt de tot, va trobar un petit diamant de l'empunyadura del bastó que el ric comerciant Pere Coll i Rigau → havia perdut pel carrer. En portar-l'hi al despatx, en Coll –tot agraït– li digué que, com a recompensa, anés al sastre que volgués i es fes fer un dels millors vestits, amb armilla inclosa. En Salmerón, quan ja es disposava a sortir del local tot agraït, va ser aturat pel senyor Coll, que li digué: "Mireu, bon home, si he d'ésser franc, val més que us en feu dos, de vestits, perquè amb l'alçada que teniu no estaria ben proporcionada la recompensa!".

Llansó moriria de tuberculosi pulmonar el dia 5 d'abril de 1936 a l'hospital municipal, quan comptava 47 anys d'edat.

1. Albert Llansó (primer per l'esquerra), assajant una obra còmica al Teatre Goula

LLENSA ROCOSA, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1945)

Escollit alcalde en tres legislatures diferents, el seu pas per la política ha deixat importants serveis públics per a la població de Santa Cristina.

Alcalde de Santa Cristina d'Aro. Domiciliat amb la seva família a Santa Cristina d'Aro des dels nou anys d'edat, realitzà els seus estudis de primària, batxillerat i revàlida a Sant Feliu (Estudis Nous, "Hermanos" i institut Liceu Abat Sunyer), i tingué per mestres Josep Mas i Dalmau →, Lluís Esteva i Cruaños → i Margarita Wirsing i Bordas →. Més tard va passar a estudiar, en règim lliure, peritatge electrònic industrial, tot compaginant-ho amb el treball a la Companyia Elèctrica de Sant Feliu de Guíxols –més tard, FECSA–, en què treballava el seu pare, Francesc Llena i Serra.

L'any 1977 s'afilià a Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), i fou escollit alcalde de la vila cristinenca en les eleccions municipals del 1979. D'ençà d'aleshores, revalidà dues vegades l'alcaldia amb majoria absoluta i tornà a governar durant els períodes de 1983-1987 i 1991-1995, amb un parèntesi de descans en la seva etapa política (1987-1991), durant el qual s'especulà amb la seva presentació com a alcaldable convergent a Sant Feliu de Guíxols.

Durant aquests anys d'inactivitat política, serioses divergències amb la secció local cristinenca de CDC, com també amb el president de la delegació provincial –tant polítiques, com de lideratge i d'objectius municipals–, li varen fer acceptar l'oferiment del Partit dels Socialistes (PSC-Independents) de presentar-se a les eleccions de 1991, en què va obtenir una majoria aclaparadora. Quatre

anys després, tornà a guanyar les eleccions municipals (1995), però un pacte entre CIU, PP i ERC li arrabassà l'alcaldia.

Allunyat de la política per una decisió judicial (1997-2003), precisament quan era cap de l'oposició, Josep Llena –que abandonaria definitivament el PSC l'any 2004– encapçalà novament la candidatura de CIU en les eleccions del 2007. Tot i que fou el segon partit més votat a Santa Cristina, amb quatre regidors, les eleccions les guanyaria el PSC, partit encapçalat per Ricard Herrero i Suñer, que va aconseguir cinc regidors.

Del seu pas per la política local cristinenca cal destacar la compra i posada en funcionament de l'antic complex turístic Cortijo El Toro, que fou reconvertit en zona esportiva (camp de futbol, poliesportiu, sala de festes, piscina, etc.), com també la construcció de la llar d'infants i la biblioteca municipal, l'ampliació de les escoles o l'aixecament de l'estructura dels nous edificis municipals per a serveis a la vora del riu Ridaura (actual plaça de Catalunya).

1. Retrat de Josep Llena Rocosa
2. Llena (centre) en l'homenatge fet al doctor Martí Casals (assegut), el 1981

LLINÀS BAS, Enric

(Santa Coloma de Farners 1912 – Sant Feliu de Guíxols 1987)

Enamorat de Sant Feliu, realitzà nombrosos estudis sobre la legislació civil i penal, alguns d'ells publicats al setmanari local *Àncora*.

1

2

Advocat. Jutge comarcal. Cursà la carrera de Llei a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, i, tot just després de llicenciar-se, començà a exercir la professió d'advocat a la seva vila natal. Acabada la Guerra Civil espanyola (1939), conjuminà l'advocacia amb la feina de substitut del registrador de la propietat de Santa Coloma de Farners.

Amb el temps, va fer oposicions per ocupar la plaça de jutge comarcal –l'actual càrrec de jutge de districte–, i passà a exercir a les poblacions amb capitalitat judicial, com Santa Coloma de Farners, Tremp o Sant Feliu de Guíxols. Fou a primers del mes d'abril de 1954 quan Enric Llinàs va arribar a la nostra ciutat acompanyat de la seva esposa i fills. Domiciliat al carrer de Sant Ramon, ràpidament es féu càrrec de la gestió del jutjat comarcal que comprenia, aleshores, els municipis de Sant Feliu de Guíxols, Palamós, Calonge, Santa Cristina d'Aro i Castell-Platja d'Aro.

Persona molt ben considerada dins l'àmbit judicial, realitzà nombrosos estudis i dissertacions sobre la legislació civil i penal, alguns d'ells publicats al setmanari local *Àncora* sota el pseudònim de *Lictor*. Enamorat de Sant Feliu i la seva rodalia –malgrat que també portava la seva vila natal al seu cor–, passaria pràcticament la seva vida professional a la nostra ciutat (1954-1982), fins que als setanta anys es jubilà dels seus deures judicials.

Col·leccionista d'art, i també gran apassionat a la pesca i al mar, Llinàs compartiria durant anys amistat i sortides en barca amb nombrosos pescadors guixolencs.

1. El jutge Enric Llinàs Bas
2. Enric Llinàs (segon per la dreta), durant la inauguració de la piscina de Port Salvi (1959)

LLOANSÍ MARILL, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1914 – Barcelona 2009)

Autor de gairebé una trentena de sardanes de gran qualitat, algunes d'elles porten títols dedicats a indrets de Sant Feliu i rodalies com *S'Adolix* o *Punta Prima*.

Música. Fill de Joan Lloansí i Garcés, d'ofici taper, i de Francesca Marill i Vilanova, domiciliats al carrer dels Metges, en Lluís va rebre les primeres nocions musicals de la mà del seu germà Just, tot i que qui va despertar-li les inquietuds per la música fou, sens dubte, el seu mestre Josep M. Vilà i Gandol →. A l'edat de vint anys s'inicià com a músic d'orquestrina local, tocant el piano i dirigint l'agrupació local Modern Jazz (1935) al costat dels músics guixolencs Joan Dispès, Albert Granoller, Lluís Garreta, Josep Mir i Josep M. Arenas.

En esclatar la Guerra Civil l'any 1936, l'orquestra fou col·lectivitzada, i, conjuntament amb altres músics locals, Lloansí passà a formar part de l'orquestra del Cinema Vidal durant un període que, d'altra banda, seria relativament curt, en marxar de Sant Feliu al mes d'agost d'aquell mateix any per anar a residir a Sant Joan les Fonts.

L'any 1940 va traslladar-se a Barcelona, on faria de pianista i alhora dirigiria l'orquestra Barcino, que tenia la seu a l'Orfeó de Sant Feliu. Malgrat no dedicar-se professionalment a la música, la seva gran passió –es dedicà a la comptabilitat d'empreses–, la seva producció musical s'inicià l'any 1942, quan compongué, dins la seva primera època, les sardanes *Sol i maig*, *Hivernal*, *Maria Josepa*, *Mar bella* o *La millor del roserar*, entre altres. L'any 1959 va rebre el trofeu Sant Jordi, instituït pel Cercle Sardanístic de Barcelona, per les sardanes *Gentil* i *Flor de neu*, en el Concurs de Música Barcino, durant el concert d'estrena de les obres guanyadores.

Al llarg de la seva carrera musical, el mestre Lloansí va dirigir –a més de la Barcino– les cobles Barcelona i Ciutat de Terrassa, i és autor de gairebé una trentena de sardanes de gran qualitat i excel·lent lirisme i harmonització. Com a bon guixolenc, algunes de les seves sardanes porten títols dedicats a Sant Feliu i la seva rodalia, com les titulades *S'Adolix*, *Punta Prima*, *Bell-lloc* o *L'ermita de Sant Grau*. D'altra banda, va compondre tres obres de format lliure que varen merèixer honroses distincions: *Preludi i dansa* –tal vegada una de les seves peces més notables–, *La darrera florida* o l'obra per a dues cobles i timbales *Fantasia lírica*, estrenada a Barcelona, al Saló del Tinell, per les cobles La Principal del Llobregat i Mediterrània, dirigides pel mateix autor.

Lluís Lloansí, que estava esposat amb Eusebia Méndez i García, va ser un dels impulsors del Festival de la Porta Ferrada de la nostra ciutat. En vida va rebre nombrosos homenatges a la seva trajectòria artística, tant a Sant Feliu, la seva ciutat de naixença, com a Barcelona, on residí habitualment. L'any 1999, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va atorgar-li la medalla al Mèrit Musical, en reconeixement a la seva labor professional al servei de la nostra dansa, la sardana.

1. Lloansí, al piano, amb l'orquestra Modern Jazz (1935)
2. Retrat del mestre Lluís Lloansí Marill

LLORENS GISPERT, Pau

(Sant Feliu de Guíxols 1887 – Barcelona 1968)

Dins el camp de la radiodifusió, fundaria EAJ-1 Radio Barcelona, i més tard Ràdio Associació de Catalunya (RAC), de la qual fou el vicepresident.

Enginyer. President de l'Asociación Nacional de Radiodifusión. Fill de Concepció Gispert i Sabater →, coneguda popularment a Sant Feliu com *la Conxita de Londres*, i de l'hisendat Josep Llorens i Buxó, en Pau va estudiar la carrera d'Enginyeria a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona, ciutat on després de titular-se (1909) exerciria aquesta professió fins a la seva jubilació.

Aficionat als esports, de jove va practicar el ciclisme semiprofessional, la qual cosa li permeté venir amb bicicleta des de Barcelona fins a Sant Feliu tots els dissabtes que podia per veure els seus pares. Així, després de recórrer més de 100 quilòmetres per camins infernals, dedicant-hi set hores d'anada, sojornava a la nostra ciutat, i se'n tornava l'endemà cap a la Ciutat Comtal.

Destacat membre en el camp de l'organització del motor de dues rodes, Llorens seria un dels pioners del motorisme català, i arribaria a importar d'Anglaterra una de les primeres motocicletes del país, marca ABC, d'una cilindrada de 350 cc. Fundador del Moto Club Deportivo i, poc temps després, vicepresident de la cèlebre i prestigiosa associació Real Moto Club de Catalunya, l'any 1916, la Unión Velocipédica Española –l'equivalent a l'actual Federació Espanyola de Ciclisme– el va nomenar el seu president nacional, i d'aleshores ençà desenvolupà una tasca molt meritòria a favor d'aquell primitiu esport.

Dins el camp de la radiodifusió, i en companyia d'Eduard Rifà, Royston Noble i Guillén García, fundà EAJ-1 Radio Barcelona, la primera emissora de ràdio a l'estat, inaugurada el 14 de novembre de 1924. L'any següent, amb diverses emissores funcionant oficialment, fou nomenat president de la Unión Radio S.A., amb seu a Madrid. No va trigar gaire a ampliar aquest càrrec amb la presidència de l'Asociación Nacional de Radiodifusión, fet que li va permetre organitzar a Catalunya, l'any 1930 i sota la seva iniciativa, l'emissora EAJ-15, de la qual seria el vicepresident, i que seria coneguda primerament com *Asociación Nacional de Radiodifusión* i, a partir de l'assemblea general de l'1 de febrer de 1933, com *Ràdio Associació de Catalunya* (RAC).

Afiliat a la Lliga Regionalista, en esclatar la Guerra Civil espanyola s'hagué de refugiar a Alella (1936), però la persecució a què fou sotmès pels milicians de la zona l'obligà a tornar a Barcelona. Acabada la contesa, Pau Llorens continuà realitzant la seva tasca professional d'enginyer industrial, sense oblidar mai el seu estimat Sant Feliu.

L'any 1966, ja completament retirat de les seves funcions públiques i professionals, va cedir a la biblioteca del Liceu Abat Sunyer de Sant Feliu (actual IES Sant Elm) una important col·lecció de llibres científics i d'il·lustració del segle XIX. En morir, per voluntat testamentària, va voler que les seves despulles fossin traslladades al cementiri guixolenc.

1. Pau Llorens fotografiat a la portada de la revista *Radio Barcelona* (1922?)

LLORENS LLORENS, Maria Lluïsa

(Barcelona 1913 – Sant Feliu de Guíxols 2003)

Professora de l'Escola Nacional de Pàrvuls i dels Estudis Nous, també formaria part del professorat de l'Acadèmia d'Ensenyament Mitjà i del Liceu Abat Sunyer.

1

2

(30 de juliol de 1955) i la incorporació d'altres professors, com Margarita Wirsing i Bordas →, hom hi reforçà la preparació i estudi del batxillerat, el comerç i idiomes. Més tard, després que s'inaugurés l'edifici del nou centre educatiu al sector de Sant Elm (1965), passaria a convertir-se oficialment en institut nacional (1974).

Durant aquests anys, Maria Lluïsa Llorens impartiria classes de francès com a professora adjunta d'aquell centre. En marxar, però, de l'institut, encara faria classes de literatura espanyola i llengua francesa a l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra població, que depenia directament de l'Ajuntament, al costat de Santiago Carreró i Mascort →.

Mestra. De pares guixolencs establerts a Barcelona, en morir la seva mare quan ella comptava només tres anys d'edat, va ser educada –juntament amb el seus germans Conxita i Rafael– per l'àvia, Concepció Gispert i Sabater →, que vivia a la rambla d'Antoni Vidal, cantonada amb el carrer de la Rutlla, i era coneguda com la *Conxita de Londres* per haver residit en la seva joventut a la capital anglesa.

Maria Lluïsa Llorens va estudiar interna al col·legi Loreto de Barcelona, tot i que continuà passant les vacances a Sant Feliu. Aquí s'interessà per l'esport de la natació, i arribà a participar en nombroses proves de competició de fons i salts de trampolí, com la IV Travessia del Port (1931), amb nedadors locals i també de Barcelona, en la qual va quedar en un magnífic cinquè lloc.

Al l'Escola Normal de Girona estudià la carrera de Magisteri, després de la qual va obtenir la titulació de mestra de Primera Instància, concretament el 24 de març de 1933. Esposada dos anys després amb el guixolenc Josep Bartumeu, al mes de novembre de l'any 1936, ja iniciada la Guerra Civil espanyola, va ser nomenada mestra interina de l'Escola Nacional de Pàrvuls de la nostra ciutat, per bé que, en inaugurar-se els Estudis Nous (actual CEIP Gaziell), va passar a donar-hi classes fins l'any 1940.

El 1941, conjuntament amb un grup de professors en què destacava Josep Mas i Dalmau →, va fundar l'Acadèmia d'Ensenyament Mitjà, situada al passeig dels Guíxols, cantonada amb el carrer Zamenhof, que resoldria la problemàtica dels estudis secundaris a Sant Feliu. Anys després, amb el professor calongí Pere Carreres i Cebrián, impulsaria l'Institut d'Estudis Guixolencs Liceu Abat Sunyer (1952), amb seu al carrer Sant Fèlix Màrtir. Amb l'autorització ministerial definitiva

1. Alumnes i professors de l'Acadèmia. Llorens, asseguda, és la segona per l'esquerra (1947)

2. Grup de nedadors guixolencs. Maria Lluïsa és la primera per la dreta asseguda (1930)

3. L'esportista i futura mestra guixolencs Maria Lluïsa Llorens (1930)

LLORET GARRIGOSA, Josep

(Girona 1863 – Sant Feliu de Guíxols 1925)

Persona de sòlida cultura, comptava amb un exquisit gust per l'art en general, i la pintura en particular, disciplina en què excel·lí com a aquarel·lista.

Notari. De família originària de Calonge, amb llarga tradició en l'advocacia –un seu avantpassat, Josep Lloret (Calonge 1693 – Roma 1750), havia estat capità i cònsol d'Espanya a Roma al segle XVIII, i el seu mateix besavi Josep Lloret i Rubini (Roma 1751 – Calonge 1795) seria advocat del Reial Consell–, realitzà els estudis superiors a l'Escola de Notariat de la Ciutat Comtal, on féu les seves pràctiques i revàlida.

Més tard, va fer oposicions a l'audiència per a obtenir plaça de notaria vacant, i pels volts de l'any 1897 arribà a Sant Feliu, on va obrir despatx. L'any 1900 s'esposà amb la gironina Teresa Pla i Galibern, filla d'una de les famílies més benestants de la ciutat gironina, i passà poc després a residir al seu domicili del carrer de Sant Ramon de la nostra ciutat.

Emparentat pel casament de la seva germana Paula amb el cèlebre advocat de Sant Sebastià (Guipúscoa) Jorge Pinazo Castellanos, descendent d'una important família de l'advocacia espanyola (el seu pare, Antonio Pinazo Aylón, era president de l'Audiència de Girona, i l'avi, Pedro Pinazo Echeranaga, havia estat regent de l'Audiència Nacional a l'Havana), aquesta circumstància li va permetre conèixer distingides famílies de la capital i oferir-los els seus serveis, com també encarregar-se d'affers oficials del notariat per a altres famílies de la Península que gestionaven negocis i béns patrimonials a la nostra província.

Persona de sòlida cultura i tracte deferent, ben aviat esdevindria un dels notaris més sol·licitats pels guixolencs. Dotat, a més, d'un exquisit gust per l'art en general, i la pintura a l'aquarel·la en particular, en hores d'esbarjo realitzaria nombrosos quadres de gran qualitat artística en què representà diversos indrets –paisatges i marines– de Sant Feliu i rodalia.

L'any 1909, Josep Lloret va fer construir un bell habitatge modernista, amb despatx notarial inclòs, al carrer de Capmany. Projectat oficialment per l'arquitecte provincial Martí Sureda i Deulovol, seria el propi notari qui dissenyaria tècnicament l'estatge, com també els elements artístics i arquitectònics de l'edificació. Aquesta afirmació es desprèn de la documentació gràfica conservada pels seus darrers descendents, en què es poden veure tot tipus de dissenys ornamentals dibuixats per Lloret que, sens dubte, serviren després per a la seva construcció.

1. Fotografia del matrimoni format per Josep Lloret i Teresa Pla
2. Façana de la casa Lloret, situada al carrer de Capmany
3. Aquarel·la pintada pel notari Josep Lloret (1932)

LLOVERAS ALBERTÍ, Jaume

(Sant Feliu de Guíxols 1911 – 1981)

El senyor Lloveras –tal com se'l coneixeria afectuosament– s'especialitzà en l'ensenyament de comptabilitat i formà nombrosos joves en el ram de l'administració.

Mestre. Fill de l'industrial surotaper Josep Lloveras i Carbó i d'Àngela Albertí i Torró, amb domicili al carrer de Girona de la nostra ciutat, en Jaume inicià els estudis de Magisteri a l'Escola Normal de Mestres de Girona, on fou alumne del gran pedagog Cassià Costal i Marinell-lo → (1927-1931). Entre els anys 1931 i 1933 va ser nomenat mestre interí, primerament de l'escola de Sant Feliu de Pallerols i, més tard, de la de la Selva de Mar. Poc després, i amb les oposicions guanyades en el Cos Oficial de Magisteri Nacional, va prendre possessió de la plaça de mestre en propietat de l'Escola Unitària de Nens de la Tallada; un destí en què romandria nou anys i mig (1934-1943), llevat dels tres anys de Guerra Civil, durant els quals fou mobilitzat a primera línia del front (Belchite, Mediana de Aragón, Quinto, etc.).

L'any 1944 prengué possessió de la plaça a l'Escola Unitària de Nens número 2 de Sant Feliu de Guíxols, en què faria classe –un temps, com a director– fins a la seva jubilació el 1981. El senyor Lloveras –tal com des d'aleshores el coneixeria afectuosament el seu alumnat– s'especialitzà en l'ensenyament de comptabilitat comercial i formà nombrosos joves guixolencs en el ram de l'administració comptable, tant del sector públic com del privat.

Amant de la música en general i, per damunt de tot, gran entusiasta de la sardana, fou també un membre destacat de l'Associació Filatèlica local. Entre els anys 1959 i 1965 va ésser nomenat regidor pel terç familiar, i més tard primer tinent d'alcalde a l'Ajuntament de Sant Feliu, durant les presidències dels alcaldes Robert Pallí i Rovira → i Joan Puig i Admetller →. Sotsdirector del setmanari *Àncora*, en què durant anys s'encarregà de la secció marítima titulada "Noticiario del Mar" amb el pseudònim de *Lloyds*, també esdevindria el representant de la casa Editorial Salvat a la nostra comarca.

Jaume Lloveras, que estava casat amb Maria Vilamanyà i Serrat, seria escollit per

votació popular a *Àncora*, poques setmanes després de la seva mort, Guixolenc de l'Any 1981. Anys després, i a petició dels veïns del sector de l'Eixample de la ciutat, l'Ajuntament li dedicaria una plaça situada a la cantonada del carrer d'Antoni Capmany amb el de Santa Magdalena (2005).

1. El mestre Jaume Lloveras, passejant pel passeig de Sant Feliu
2. Alumnes de la classe del senyor Lloveras, fotografiats als Estudis Nous (1951)

LLOVERAS BASART, Anna

(Sant Feliu de Guíxols 1865 – 1948)

L'arribada del cinema mut a la nostra ciutat va fer-la decidir a apostar definitivament per les projeccions cinematogràfiques.

1

2

Propietària del Cinema Mundial.

Malgrat que Anna Lloveras va rebre del seu pare, Ponç, la propietat de l'antic i cèlebre Saló Lloveras del carrer de Girona quan comptava tot just tretze anys d'edat, no seria fins a la dècada dels anys noranta del segle XIX que es faria càrrec personalment de la gestió d'aquell popular saló de ball guixolenc, en haver renunciat la seva mare, Conxita, a favor d'ella.

D'aquesta manera, entre els anys 1890 i començament de la segona dècada del segle XX, al Saló Lloveras, varen tenir-hi lloc lluidíssims balls, conferències i proclames, organitzats per les societats més prestigioses de la població. Això fou així fins que l'arribada del cinema mut a la nostra ciutat, l'any 1905, va fer que es decidís a apostar definitivament per les projeccions cinematogràfiques. I finalment, l'any 1912, després de realitzar diverses reformes d'adaptació del local, va llogar el local a un promotor foraster anomenat Carreras, que batejà el nou saló amb el nom grandiloqüent de *Cinema Mundial*. Més tard, i cercant els millors avantatges per al públic guixolenc, Lloveras arrendà la sala a Josep Puig i Coll (1914). No seria, però, fins l'any 1928 que se'n faria càrrec de l'explotació Jaume Ibars, que també gestionava el cinema del CEIDA, antic Ateneu Social. Amb projeccions de films de les cases cinematogràfiques Century Fox, Tiffany, Gaumont, United Artists o Goldwyn, iniciaria des d'aleshores sessions de cinema en dies laborables, que foren molt populars a Sant Feliu fins que l'inici de la Guerra Civil (1936) truncà la seva activitat.

1. Retrat d'Anna Lloveras Basart
2. Entrada del Cinema Mundial, al carrer de Girona

LLUHÍ LLINÀS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1902 – Miami, Florida, Estats Units d'Amèrica 1985)

(Vegeu puntualització sobre el personatge a la introducció del llibre)

199-a

Fitxat per l'equip de futbol cubà Fortuna Sports Club, formaria part d'una notable línia de mig camp, integrada per ell mateix i els jugadors Borrazás, Paz i Weise.

1

2

encara hi residia. Des d'allà, va lliurar, conjuntament amb altres guixolencs, 200 pessetes de l'època per a la vídua d'Anicet Serrat i Freixas, el caçador guixolenc assassinat pels masovers del mas de Sant Benet de Sant Feliu, propietat de Ricard Castelló i Badia →.

Temps després, Josep Lluhi, la seva esposa i els dos fills, Josep i Rosa, emigrarien cap als Estats Units d'Amèrica i fixarien la seva residència a Florida, més concretament a South Miami, al comtat de Miami-Dade, on passarien la resta dels seus dies.

Esportista. Jugador de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu inicialment posicionat a la zona esquerra del mig camp i reconvertit més tard en excel·lent davanter centre. Era fill del taper guixolenc Jaume Lluhi i Gispert i de Teresa Llinàs i Ferrer, nascuda a l'Havana (Cuba) el 1865 però domiciliada amb la seva família a Sant Feliu quan encara no havia complert el seu primer any d'edat.

Administratiu en una fàbrica de taps de suro i resident amb els seus pares i germà Santiago al carrer de Girona, en Josep va destacar ben aviat com un jugador amb unes característiques físiques envejables, amb un toc elegant de pilota i una visió de joc científica poc corrent en aquella època. Amb l'equip ateneista de la nostra població aconseguiria, entre les temporades de 1918 i 1922, quatre importants campionats consecutius de la lliga provincial gironina, i s'emportaria el títol del Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria el 9 de juliol de 1922, al camp del FC Barcelona, davant el potent conjunt de l'Atlètic de Sabadell, per dos gols a un. Lluhi, a més, aconseguiria marcar a només tres minuts del final del partit, fet que el convertí en tot un heroi esportiu a Sant Feliu.

A mitjan mes de gener de 1924, Josep Lluhi va marxar a l'Havana (Cuba), on va ser fitxat pel Fortuna Sports Club, un dels millors equips de la lliga cubana, en què també jugarien l'any següent els jugadors guixolencs Joaquim Gimbernà i Buadas → i Benet Miró i Alberti. Allà formaria part d'una notable línia de mig camp, integrada per Borrazás, Lluhi, Paz i Weise, que faria les delícies dels aficionats al futbol. El 1925, l'equip cubà va realitzar una gira esportiva per Costa Rica, en què s'enfrontà a la Selección Provincial i a la Selección Josefina, formalitzada per jugadors procedents dels equips Cartaginés, Herediano i Sport La Libertad.

Josep Lluhi tornaria a Sant Feliu en dues ocasions; la primera al mes de març de 1925, per visitar la seva família, i la segona, a l'abril de 1927, per esposar-se, a l'església del Carme de Girona, amb Rosa Menció López, oriünda de Cuba amb orígens catalans. A l'Havana, on fixaren la seva residència, en Lluhi va decidir penjar definitivament les seves botes de futbol al mes d'octubre de 1927. L'any 1931, la família Lluhi-Menció

1. El jugador de l'Ateneu Lluhi (esquerra), en una sacada d'honor (c. 1922)

2. Equip de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu (1922)

3. Josep Lluhi Llinàs, amb el colors de l'Ateneu Deportivo (1920)

LLUHÍ PRAT, Eduard

(Sant Feliu de Guíxols 1903 – Vic 1989)

(Vegeu puntualització sobre el personatge a la introducció del llibre)

199-b

Situat com a davanter centre, amb unes condicions físiques envejables, esdevindria un dels elements clau per a la consecució del Campionat de Catalunya.

Esportista. Davanter centre de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, germà per part de mare i cosí, respectivament, dels també jugadors guixolencs Joan Colomer i Prat, àlies *Palanca*, i de Josep Lluhi i Llinàs →, que va anar a jugar a l'equip Fortuna de l'Havana l'any 1924.

L'Eduard vivia al carrer de la Creu amb la seva mare, Rita Prat i Pi, el seu padastre, Francesc Colomer i Maruny, natural de Castell d'Aro, i el seu germanastre, Joan Colomer, cinc anys més petit que ell. De jove va fer de pagès i també de taper, i en concret l'any 1917, i per espai d'un any, va anar a residir a Barcelona.

L'Eduard formà part d'aquell llorejat equip que aconseguí quatre campionats consecutius de la lliga provincial durant les temporades 1918-1922, com també el Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria el 9 de juliol de 1922, al camp del FC Barcelona, davant l'Atlètic de Sabadell. D'aquesta manera, situat com a davanter centre, amb unes condicions físiques envejables i una excel·lent escola de joc, esdevindria un dels elements clau per a la consecució d'aquell preuat títol, en aconseguir –a només tres minuts del final del partit– el gol de la victòria. Així, al costat dels seus companys Llätzer Florenza i Rifà →, Conrad Portas i Burcet →, Josep Casagran i Batlle →, Pere Buxó i Raurich → o Joan Pey i Castelló →, entre altres, es convertiria en un dels herois d'aquella fita esportiva i un dels jugadors més notables de l'Ateneu d'aquells anys.

Eduard Lluhi va jugar, ininterrompudament, fins a començament de la dècada dels anys trenta, formant part de l'Ateneu Deportiu (1918-1927), de la Unió Esportiva Guixolencs (1931) i també del Casal dels Esports de Sant Feliu (1932-1933). I val a dir que la darrera notícia que tenim d'ell com a jugador és del mes de març de 1933, moment en què es va alinear com a futbolista titular amb els joves guixolencs Jacint Tresenè i Cacàs →, Pujol, Romaguera, Coll, Ripoll, Albó, Esteve, Colomer i Joaquim Gimbernà i Buadas →.

Casat amb la guixolencsa Josepa Garriga i Cols, durant anys va treballar de carter a can Massa, mentre vivia amb la seva esposa i les tres filles fruit del matrimoni primerament al carrer Salmerón (avui, de Santa Magdalena) i més tard al de l'Havana. Enviat al front durant la Guerra Civil espanyola (1936), acabà pres per les tropes franquistes, fou internat en un camp de presoners de l'interior de la Península, i, més endavant, traslladat a un batalló de treballadors.

En retornar a Sant Feliu, es domicilià a S'Agaró, però l'any 1944 marxà amb la seva família a Torelló, on treballà com a operari d'una fàbrica del sector tèxtil.

1. Retrat d'Eduard Lluhi Prat

2. Lluhi (cinquè per la dreta), amb l'equip de l'Ateneu Deportiu (1920-1922)

3. Eduard Lluhi Prat, amb la samarreta blaugrana de l'Ateneu Deportiu (1920)

LÓPEZ DE LERMA LÓPEZ, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1950)

200

Vicepresident de la mesa del Congrés i secretari de la Diputació Permanent, es consolidà com un diputat clau per a la política general del seu partit a Madrid.

Polític. Forjat en la generació de joves polítics que varen participar en la Transició a la dècada dels anys setanta, López de Lerma es convertiria en un dels polítics de més llarga trajectòria al Congrés dels Diputats a Madrid, amb un total de set legislatures consecutives en el càrrec de diputat (1979-2004) com a cap de llista per la demarcació de Girona de la federació de Convergència i Unió (CiU).

López de Lerma va cursar els seus estudis primaris i de batxillerat a Sant Feliu, i més tard els de Magisteri a l'Escola Universitària de Formació del Professorat d'EGB de Girona. Amb el temps, es llicenciaria en Dret, es diplomaria en Comunitats Europees i esdevindria professor de la Facultat de Ciències Polítiques i Pràctiques de la Universitat Internacional de Catalunya.

Josep López de Lerma, que en la seva joventut havia col·laborat en diverses revistes i diaris provincials, com també en el setmanari local *Àncora* amb els pseudònims de *Xavier de Lerma* i *O. de Lasso*, va ser fundador i president de l'agrupació Convergència Democràtica de Catalunya a Sant Feliu de Guíxols.

L'any 1979 encapçalà la candidatura de Convergència i Unió en les eleccions municipals, repetiria en les de 1987, i en ambdues ocasions fou regidor portaveu a l'oposició a l'Ajuntament de Sant Feliu. A començament de l'any 1980, ocupà l'escó de diputat del Congrés per la vacant deixada per Ramon Sala i Canadell, que havia estat designat per a segon candidat de la llista de CIU en les eleccions al Parlament de Catalunya. Escollit aleshores president de les agrupacions locals del Baix Empordà, de la Federació de Girona (1985-1996) i del Comitè Executiu Nacional de CDC (1986), López de Lerma es consolidà com un diputat clau per a desenvolupar la política general del seu partit a Madrid.

Portaveu adjunt de CIU, formà part de diverses comissions ministerials d'abast nacional de considerable responsabilitat política, com l'afer Roldán o Interholce. Vicepresident del Congrés dels Diputats (1993-1999) i portaveu del Grup Parlamentari Català (1999-2000), també fou vicepresident tercer de la mesa del Congrés i secretari primer de la Diputació Permanent (1996-1999), com també portaveu de la Comissió de Pressupostos i vicepresident quart de la mesa del Congrés en la seva darrera legislatura (2000-2004).

L'any 2004, López de Lerma va ser nomenat nou director general de l'Associació per al Progrés de la Direcció a Catalunya i Balears (APD), que aplega més de quatre-centes empreses d'àmbit català. D'altra banda, aquell mateix any, el Consell de Ministres va atorgar-li la gran creu de l'orde d'Isabel la Catòlica per la seva ingent tasca en pro de la política estatal.

D'altra banda, sis anys abans l'Associació Turística Guixolencs l'havia distingit amb el guardó de la VIII Porta Ferrada d'Or (1998) en reconeixement a la seva important activitat pública, que honora el nom de la seva ciutat.

Josep López de Lerma ha estat, sens dubte, una figura de gran trajectòria política a nivell estatal que ha donat Sant Feliu, i que s'afegeix a altres destacats guixolencs que varen tenir altes responsabilitats polítiques en el desenvolupament del nostre país durant el segle XX, com el president de la Generalitat de Catalunya a l'exili, Josep Irla i Bosch →, o Francesc Isgileas i Piernau →, conseller de Defensa de la Generalitat durant la Guerra Civil espanyola.

1. Josep López de Lerma, en un acte de CDC, al costat de Rosa Massegosa
2. Retrat de l'exdiputat López de Lerma (2009)

LOUBAT DIBUSÍ, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1996)

201

La passió per la música el portaria a formar part de l'orquestrina Guíxols, la Catalonia Jazz, i, als anys cinquanta, de la cobla orquestra Víctors.

Músic instrumentista.

El seu pare era d'origen francès –nascut a Avignonet, al departament d'Haute Garonne–, la seva mare, de la Jonquera, i tots dos regentaven des de l'any 1917 l'antic taller de llauneria i lampisteria de Carles Miquel, al carrer Mossèn Jacint Verdaguer de Sant Feliu. Pel que fa a Francesc Loubat, va iniciar-se en les seves primeres lliçons musicals amb el compositor local Juli Garreta i Arboix → a començament de la dècada dels anys vint. D'aquest període, és coneguda l'anècdota –explicada pel mateix Loubat– que conta que, quan Garreta alligonava a casa seva els joves aspirants a músics i aquests no havien fet prou bé els seus deures, el gran mestre compositor es desfogava amb aquesta xamosa exclamació: “Ai, el sant carai patró de Mallorca, avui no t'has après la lliçó, eh, nen?”.

De jove, Loubat va treballar ajudant en les feines quotidianes del negoci familiar, però la passió per la música el portà a formar part –als divuit anys– de l'orquestrina Guíxols, tocant el *jazz band style* (1931-1936) al costat de músics locals com Josep M. Vilà i Gandol →, Antoni Carbonell i Cosp →, Arseni Roig i Ponsjoan →, Ramon Pla i Pla →, Josep Roig o Joan Costa.

L'any 1936, Francesc Loubat va ser un dels saxofonistes de la nova orquestrina Catalonia Jazz, constituïda amb la major part del professorat de la dissolta orquestrina Guíxols. Dissortadament, aquesta agrupació musical tindria una curta durada, en esclatar pocs mesos després la Guerra Civil espanyola.

A la dècada dels anys quaranta, Loubat continuaria regentant la lampisteria familiar a la cantonada del carrer Verdaguer amb el de Sant Domènec. A les estones de lleure, va ser músic de la cobla orquestra Turissa, de Tossa de Mar (1944), en la qual, en formació de sardana, era el tible solista, i en els ballables, tocava el *jazz band*. En encetar-se, però, els anys cinquanta, va passar a formar part d'aquella inoblidable cobla orquestra guixolenc anomenada Víctors (concretament, entre els anys 1950-1956), que tants bons records deixà en la joventut d'aquella època.

Francesc Loubat, que estava mullerat amb Lluïsa Barón i Galán, fou també un gran aficionat als escacs, i havia participat en un munt de campionats representant el Club Guixolenc de la nostra ciutat. L'any 1957 formaria part de la seva junta directiva, que presidia aleshores Joan Dausà, al costat del mestre Josep Mas i Dalmau →, Antoni Campoy, Ramon Cruañas i Joan Ribas.

1

2

1. Fotografia de Francesc Loubat Dibusi
2. Orquestra Guíxols, amb Francesc Loubat al *jazz band* (1931)

[apunts biogràfics]

MALLOL ALTARRIBA, Miquel

(Sant Feliu de Guíxols 1865 – 1928)

Ànima i impulsor de la Fonda de Les Noies, es convertiria en un personatge decisiu per al desenvolupament turístic de la nostra ciutat.

Hoteler. Descendent d'una antiga família dedicada a l'hostaleria, els seus avantpassats per part materna Antoni Altarriba i Sabata i Coloma Ribas i Ribera havien regentat la coneguda Fonda Sant Elm del carrer de la Processó (després anomenat de Maragall) d'ençà de l'any 1825. En Miquel Mallol, que es va mullerar amb Dolors Guitart i Vilar, natural de Vidreres, i que durant molts anys havia fet de fuster, es convertiria amb el temps en un personatge decisiu per al desenvolupament turístic de la nostra ciutat, de la mateixa manera que ho serien Miquel Murlà i Bosch → i Ernest Pi i Matas →.

Ànima i impulsor de la Fonda de Les Noies, als seus vint-i-quatre anys promouria la primera reforma de l'edifici situat a l'actual rambla del Portalet per adaptar-lo primerament a hostal (1890-1891), tot i que, a començament del segle XX, aquesta fonda va passar a anomenar-se Hotel Les Noies i, l'any 1910, sota la direcció del mestre d'obres Pere Bosch, s'iniciarien els treballs de reforma i ampliació de l'edifici que farien d'aquest establiment un dels millors de la població (electricitat a cada habitació, timbre avisador, cambres exteriors, menjadors interiors i d'estiu, telèfon urbà i interurbà, etc.).

Enmig de la greu crisi econòmica que provocà l'esclat de la Primera Guerra Mundial (1914-1918), amb les consegüents dificultats en el sector turístic, Mallol es mostrà obertament partidari de la causa francòfila, cosa que el féu mig enemistar amb alguns industrials surotapers partidaris del poble alemany. Membre de la societat local Amigos de Francia y Sus Aliados, quan es produí la signatura de l'armistici l'11 de novembre de 1918 va hissar la bandera tricolor a la façana de l'hotel, i l'endemà organitzà un banquet amb més de cent comensals per celebrar la victòria.

La mort el va sorprendre sobtadament quan projectava ampliar l'Hotel Les Noies amb una nova planta pis, i dotar d'aquesta manera de més places el seu establiment hotel·ler.

1. Miquel Mallol, a l'esquerra amb barret, davant l'Hotel Les Noies

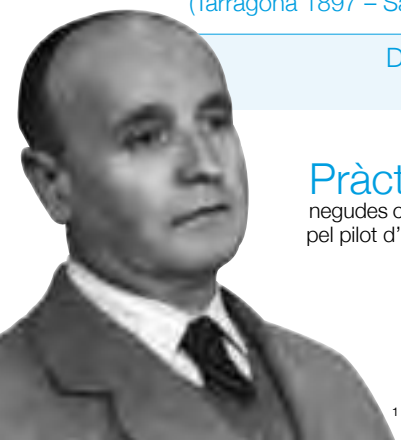
MALLOL CASANOVAS, Joan

(Tarragona 1897 – Santa Cristina d'Aro 1982)

Després de navegar per mars i oceans, esdevindria pràctic del nostre port (1927-1953), activitat que compartí amb Agustí Roldós entre 1927 i 1943.

Pràctic del port de Sant Feliu. Fill de l'industrial navilier Carles Mallol i Deixeus →, propietari de les drassanes conegudes com *Astilleros Mallol* de Sant Feliu, estudià la carrera naval a la prestigiosa Escola Oficial de Nàutica de Barcelona, fundada l'any 1769 pel pilot d'altura Sinibald de Mas i situada al barri de la Barceloneta, que depenia aleshores directament del Ministerio de la Marina de l'Estat.

1. Retrat de Joan Mallol Casanovas

2

3

Embarcat en comissió de pràctiques, primerament al vapor de càrrega *Inés* i més tard a la fragata *Viuda Llusà* (una nau de 3.000 tones que havia estat anteriorment el vaixell *Helicón*, de nacionalitat xilena, i que en aquells moments formava part de la firma Hijos de J. Llusà Puig, de Barcelona, de la qual el seu pare era el capità inspector), realitzaria diverses travessies cap al continent americà durant la Primera Guerra Mundial (1914-1918).

L'any 1919 va formar part, com a segon oficial de la mateixa companyia, del bricbarca de 2.200 tones i 80 metres d'eslora *Isabel de Llusà*, ex *Oriente*, de matrícula italiana i avarat a Castellammare, que havia pertangut a la casa Vidal de Barcelona i que estava mig abandonat a l'Uruguai. Amb aquest vaixell llogat per la casa Llusà va navegar novament cap a l'Amèrica del Nord. L'any següent, ingressà a la Compañía Transmediterránea (1920), i obtingué la titulació de capità de la Marina Mercant espanyola el 13 d'octubre de 1923. Amb aquesta graduació i comandant el vapor *Generalife*, navegaria per diversos mars i oceans, recalant a diversos ports d'Europa, Àfrica i Amèrica.

El 30 de novembre de 1927 Mallol va obtenir, per oposicions celebrades a Barcelona, la nova plaça de pràctic del port de Sant Feliu. Aquest càrrec venia a reforçar les tasques que realitzava Agustí Roldós i Calzada → des de l'any 1919, com a primer pràctic, per la important activitat portuària que aleshores generava el nostre port. Joan Mallol i Casanovas seria pràctic oficial en actiu del port de Sant Feliu entre els anys 1927 i 1953, activitat que compartí amb Roldós entre el 1927 i el 1943.

2. Joan Mallol (segon per la dreta) embarcat en comissió de pràctiques
3. Mallol (assegut a la dreta) amb un grup d'oficials de la Marina Mercant

MALLOL DEIXEUS, Carles

(Tarragona 1866 – Barcelona 1935)

L'any 1918 va fer bastir unes drassanes dedicades principalment a la construcció de vaixells de cabotatge, que donarien feina a un munt d'obers de la nostra població.

1

2

Industrial nàutic. Propietari de les drassanes anomenades Astilleros Mallol situades a la mateixa platja de Sant Feliu, davant dels passeigs del Mar i dels Guixols, l'any 1881 s'havia iniciat en la navegació d'altura pels mars i oceans com a oficial tercer de la Marina Mercant. Amb els anys i l'experiència necessària, assolí la graduació de capità de primera classe i abandonà l'alta navegació a començament del decenni dels anys noranta. Establert novament a la seva ciutat natal, fou nomenat pèrit *arqueador* d'aquella província el 1893. La seva eficaç gestió de l'activitat portuària el portà a ocupar el càrrec de pràctic del port de Tarragona el 1897, i més tard fou nomenat també pràctic de les costes de València a Tarragona i

Barcelona. L'any 1903, per oposició pública, entrà de pràctic de número al de Barcelona, fins a esdevenir pràctic major d'aquell port el 1910, i honorari el 1928, en substitució, per defunció, d'Antoni Sust.

L'any 1918, després d'haver estiuejat diverses temporades amb la seva família a Sant Feliu, va fer bastir unes drassanes dedicades principalment a la construcció de vaixells de cabotatge, que donarien feina a un munt d'obers de la nostra població (fusters de banc, serradors, peons, serrallers i electricistes). Malauradament, diverses circumstàncies negatives de caire laboral, amb vaga de treballadors inclosa, afegides a la imprevista avarada nocturna del veler *Sant Jordi*, provocada en aflluixar-se els caps de sosteniment de l'embarcació –inexplicablement amb els seus punts de flotació erronis–, que es capgirà i s'encastà entre l'aigua i sorral, determinaren el ràpid tancament d'aquelles drassanes, l'any 1921.

Mallol traspassaria aleshores el seu negoci a constructors forans, que aprofitaren el divers material d'aquella instal·lació. En liquidar el negoci naval –malgrat continuar treballant com a pràctic del port de Barcelona–, comprà un xalet prop de l'estació del tren, al capdamunt del carrer de Santa Teresa, i va passar a estiuejar, any rere any, en aquesta casa de Sant Feliu.

Carles Mallol estava en possessió de diverses condecoracions navals, com la creu de primera i tercera classe del Mèrit Naval, amb distintiu blanc, la medalla d'argent de la Societat de Salvament de Naufrags, i era alhora Cavaliere della Corona d'Italia, a més d'oficial acadèmic de la Instrucció Pública de França.

1. L'industrial navilier Carles Mallol Deixeus
2. Les drassanes Mallol, bastides al sorral de la platja (c. 1920)

MALLOL GUITART, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – 1956)

205

Va ser escollit representant en el Primer Congrés de Turisme de la Costa Brava (1933), en què s'establiren les primeres directrius sobre el futur desenvolupament turístic d'aquesta costa.

1

tant de la comissió gestora que havia de recollir les conclusions acordades en l'esmentat congrés.

Així mateix, Mallol seria un dels membres organitzadors de la famosa rua de Carnaval de Sant Feliu de l'any 1934 –immortalitzada pel fotògraf Fèlix Romani i Carol →, en què la totalitat del producte dels ingressos dels balls celebrats als casinos La Constança, El Guixolense i Llevantí (4.111,50 pessetes de l'època) va ser lliurada a la Generalitat de Catalunya perquè fos destinada a la lluita contra la tuberculosi a les comarques gironines.

Entrada la dècada dels anys cinquanta del segle XX, Pere Mallol ampliaria les dependències hoteleres de l'Hotel Les Noies, i transformaria així el seu establiment en un dels millors de la nostra població.

Hoteler. Fill de l'hostaler guixolenc Miquel Mallol i Altarriba → i de Dolors Guitart i Vilar, de Vidreres, s'inicià de molt jove en les feines quotidianes de l'Hotel Les Noies, juntament amb el seu germà Felip, tant en el servei de recepció i de menjador com en les pràctiques de cuina i rebosteria. La sobtada mort del seu pare l'any 1928 va fer que els dos germans, la seva mare i l'esposa d'en Felip, Maria Dispès i Jofre, gestionessin l'administració d'aquell establiment.

Ara bé, només cinc anys després, la defunció prematura del seu germà Felip va deixar la gerència de l'hotel en mans de Pere Mallol, la seva vídua, Maria Dispès, i la filla d'ambdós, Montserrat. Tot i això, el casament posterior entre Pere i la seva cunyada Maria, unit al posterior naixement de la seva filla Lolita, unificaria l'administració de l'hotel i, finalment, una única família Mallol-Dispès se n'adjudicaria la propietat.

Pere Mallol participaria durant el mes d'octubre de 1933, i representant l'Hotel Les Noies de Sant Feliu, en el Primer Congrés de Turisme de la Costa Brava, celebrat a Sant Sebastià de Palafrugell, conegut popularment com *l'Assemblea Turística de Palafrugell*, en què alcaldes, entitats cíviques, culturals i hoteleres acordarien les primeres directrius per impulsar iniciatives sobre el futur desenvolupament turístic de la Costa Brava. Mallol en sortiria escollit represen-

2

1. Pere Mallol Guitart

2. La rambla del Portalet, amb l'Hotel Les Noies reformat, als anys seixanta

MARCET JUNCOSA, Alícia

(Sant Feliu de Guíxols 1931)

Exiliada a França, estudià a la Sorbona i per les seves publicacions històriques, l'Estat francès la distingiria amb el títol de Commandeuse de l'Ordre National.

Historiadora. Els seus pares, Francesc Marcet i Vila, i Alberta Juncosa i Ferrer, regentaven un comerç de fruites i verdures al carrer Major, que més endavant ampliarien amb la venda de vi i licors a l'engròs. En esclatar la Guerra Civil espanyola el 1936, el seu pare, que havia estat afiliat a la UGT i era membre del PSUC, va ésser mobilitzat pel Govern de la República i enviat al front. Aleshores, l'Alícia i la seva mare varen anar a residir a Barcelona, fins que el 27 de gener de 1939 passaren a França per retrobar-se amb el seu pare, que havia estat internat al camp d'Argelers.

A la ciutat de Perpinyà, mare i filla foren acollides per amistats relacionades amb el moviment polític, fins que el seu pare s'escapà del camp i es refugià a Marsella, on es trobà amb la família. Allà prepararen la partida cap a Mèxic, però una delació va portar el pare altre cop a Argelers. Evadit novament d'aquell camp, tornà a Marsella i poc després –amb la seva dona i filla– a París, on hi havia més possibilitats de passar desapercebuts. L'intent de travessar l'Atlàntic va quedar frustrat en esclatar la

Segona Guerra Mundial (setembre de 1939), i el seu pare va trobar feina de pagès en una finca agrícola prop de Versalles.

Allà, l'Alícia iniciaria la seva escolarització a l'escola del poble de Garancières, al departament d'Yvelines, on va restar tres anys. Gràcies a l'hisendat per qui treballava el seu pare –membre clandestí de la Resistència, a la qual s'havien adherit també els seus pares–, l'Alícia va poder ingressar al Lycée de Jeunes Filles de Versalles, després que aquest comerciant li costegés les despeses dels estudis i la pensió.

L'any 1945, la família Marcet va instal·lar-se a Bologne-sur-Seine, on el seu pare va trobar feina de lampista, i la mare s'especialitzà en el muntatge d'una cadena de ràdios. L'Alícia continuà la seva formació al Lycée Jean de La Fontaine, a París, on després d'acabar el batxillerat (1949) va prosseguir els seus estudis d'Història a la Universitat de la Sorbona. Allà va obtenir la seva llicenciatura el 1952, el diploma d'Estudis Superiors (1953), i seguidament el concurs d'Agregació Acadèmica. Nomenada professora al Lycée de Jeunes Filles de Poitiers (1955-1958), passà més tard al Lycée Mixte de Montgeron, a la rodalia de París. Els fets de Maig de 1968 i les importants reformes universitàries que això comportà –hom reobrí la universitat medieval de Perpinyà, tancada durant la Revolució Francesa, el 1794– varen dur-la a fer oposicions i obtenir la càtedra d'Història Moderna fins a la seva jubilació (1969-1995).

Especialista en Història Moderna de la Catalunya Nord (segles XV-XVIII), molt especialment en allò referent a la resistència del Rosselló a incorporar-se a França, ha publicat més de 70 títols, entre els quals destaquen, per la seva importància, *Le Pays Catalan; Histoire de Perpignan; Breu història de les terres catalanes del Nord* (edició catalana i francesa); *Le rattachement de Roussillon a la France; Història de Perpinyà la fidelíssima; Du Roussillon et d'ailleurs – Images des temps modernes; Une révolte antifiscale et nationale: Les angelets du Vallespir (1663-1672), o La Cerdagne après le Traité des Pyrénées: questions d'administration ecclésiastique.*

Defensora activa de la identitat catalana, l'any 1990 va fundar i presidí la Fundació Comte Guifré, en defensa de l'ensenyament de la llengua catalana al Rosselló. Nomenada per l'Estat francès Commandeuse de l'Ordre National des Palmes Académiques i Chevalier des Arts et Lettres, la vila de Perpinyà també l'ha distingida darrerament amb el Premi Joan Blanca.

1. Alícia Marcet en el 70è aniversari de les universitats del Llenguadoc-Rosselló (1989)

2. La historiadora guixolencina Alícia Marcet Juncosa

Promotor i ànima d'unes excursions marítimes entre els ports de Barcelona i Sant Feliu, mostraria al primer turisme les belleses naturals de la Costa Brava i del nostre litoral.

Promotor dels Viatges Blaus i pioner del turisme de la Costa Brava. S'inicià de jove en la música de la mà del mestre Josep Gravalosa i Geronès →, de qui aprengué a tocar el violí. Malgrat no formar part de cap agrupació musical local, pels seus coneixements generals esdevindria una peça clau dins el món de la música de la nostra ciutat i, amb el anys, promouria en diferents àmbits culturals del país l'obra musical del genial compositor guixolenc Juli Garreta i Arboix →.

Treballador de l'Ateneu Social (conegut popularment com *la cooperativa de mossèn Sants Boada*), l'any 1921 esdevindria regidor municipal i representant de la minoria nacionalista (la Lliga Regionalista) a l'Ajuntament de Sant Feliu. Enfrontat obertament amb la política econòmica, pressupostària i de recaptació de l'alcalde Francesc Mas i Lleonsí →, cap de la Minoria Federal, seria molt comentada a la població la disputa que tingueren ambdós personatges per retirar –posició que defensava Marill– o mantenir a la façana de la casa consistorial la làpida commemorativa per la victòria dels aliats a la Primera Guerra Mundial que el consistori havia fet col·locar el 1918.

A la darrerria de la dècada dels anys vint, Marill –que s'havia esposat amb Victòria Albertí i Isgleas l'any 1922– va passar a residir a Barcelona, on poc després presidiria el Foment de la Sardana, i on també entraria a formar part de la junta de l'Orfeó Català, del qual arribaria a ésser –a la dècada dels anys quaranta– el secretari i administrador únic. Promotor i ànima dels anomenats Viatges Blaus, unes excursions marítimes a bord de vaixells turístics entre els ports de Barcelona i Sant Feliu (1928-1936) realitzades amb l'objectiu de mostrar les belleses naturals de la nostra Costa Brava i, de passada, els encants de la ciutat guixolencina. Hom podria dir, doncs, que Jaume Marill –talment com ho reconeixia la premsa barcelonina de l'època– havia estat una de les primeres persones que havia entès l'important potencial turístic que podia oferir el nostre litoral, malgrat que amb anterioritat ja se n'havien organitzat d'altres, de viatges marítics per la Costa Brava.

Representant musical de l'Orfeó Català, Marill impulsaria els festivals d'aquesta entitat arreu de l'estat espanyol, i també en algunes capitals d'Europa. Amb la família Ensesa, gestonaria amb gran encert, tant en l'àmbit artístic com en el propagandístic, el Festival de Música de Senya Blanca, que tingué gran ressò en l'ambient cultural i musical del país. Membre fundador i president del Casal Guixolenc a la Ciutat Comtal l'any 1959, treballà durant anys en la catalogació de les obres de Juli Garreta, ajudat pels músics locals residents a Barcelona Lluís Lloansí i Marill →, Josep Gravalosa i Geronès → i Josep Girona i Ferrer →.

Domiciliat novament a Sant Feliu, a la dècada dels anys setanta, Marill organitzà la Setmana Juli Garreta (1971) i els actes pel centenari del seu naixement (1975) amb l'ajut de l'associació Amics de la Sardana. També organitzaria el primer homenatge al pintor Josep Amat i Pagès →.

Els darrers temps de la seva vida serien veritablement de tristor i desencís. Allunyat del seu món, que el mantenia actiu, una forta depressió el va dur a llevar-se la vida llançant-se des del balcó de casa seva a la plaça de Pecher.

1. Jaume Marill amb la seva esposa Victòria i Elena Massaguer, a Santa Pau (1973)
2. Marill (dret, quart per la dreta), amb Sants Boada i membres de la cooperativa

MARTÍ AMBEL, Fèlix

(Barcelona 1938)

L'any 2001 l'Ajuntament de Sant Feliu el va distingir amb la primera medalla d'or de la ciutat.

Filòsof. Director del Centre Unesco a Catalunya. Fill del guixolenc Pere Martí i Dausà –germà del conegut botiguer Antoni Martí de can Gareta–, domiciliat a Barcelona des de l'edat de catorze anys, on feia de dependent d'una botiga de teixits i sastreria, i de Felisa Ambel, de pares andalusos arribats a la Ciutat Comtal uns anys abans. En Fèlix –que tenia dos germans més (Antoni i Martí) i era bessó de l'Albert, mort als tres mesos d'haver nascut– va estudiar al col·legi dels Escolapis, en el qual va destacar ràpidament per la seva brillantor escolar. En acabar el batxillerat i el PREU (curs preuniversitari) als disset anys, inicià la carrera d'enginyer malgrat que al cap d'uns anys la deixà per reiniciar els estudis de lletres i matricular-se a la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona. En acabar la carrera (1965) passà a dirigir la residència universitària Sant Antoni, dels Escolapis.

Defensor de la identitat catalana, treballà en la clandestinitat per les llibertats dels pobles, fet que li costà la presó i la tortura durant l'època franquista. L'any 1969, conjuntament amb el matrimoni format per Josep M. Vilaseca i Teresa Roca, creà la Fundació Jaume Bofill per estimular els valors de la democràcia i afavorir la igualtat social i l'afirmació nacional de Catalunya. Nomenat director del curs preuniversitari de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona (1968-1970), esdevingué un actiu membre de la xarxa de resistència social, en què sintonitzà ràpidament amb el mestre, pedagog i polític català Josep Pallach. Participà també en la fundació del PSC Reagrupament (1974), i fou elegit a Roma, l'any següent, i més endavant reelegit a Mèxic (1979), president del Moviment Internacional d'Intel·lectuals Catòlics Pax Romana (1975-1983). L'any 1984 va fundar el Centre UNESCO de Catalunya –en connivència amb el president de la Generalitat Jordi Pujol, i en àgria disputa amb l'Estat espanyol–, del qual va ser director fins el 2002, i del qual és

actualment president honorari. Dins el seu camp d'acció del diàleg interreligiós, el 2004 seria coresponsable a Barcelona del Parlament de les Religions del Món, i director del Centre Interreligiós de Barcelona, alhora que president d'honor de l'Institut Linguapax.

Medalla de la UNESCO dels Drets Humans (1995), i també creu de Sant Jordi (2002), l'Ajuntament de Sant Feliu el va distingir l'any 2001 amb la primera medalla d'or de la ciutat, per la seva tasca en favor de les llibertats, com també per la important donació de part de la seva biblioteca. No en va, Fèlix Martí –que està casat amb la barcelonina Montserrat Colom i Ràfols– ha reflexionat a Sant Feliu, durant les seves continuades estades a la casa de l'avinguda de Juli Garreta, moltes idees globals que ha portat a la pràctica arreu del món, sempre amb unes arrels identitàries guixolenques.

1. Retrat de Fèlix Martí Ambel

MARTINELL CALLICÓ, Jordi

(Sant Feliu de Guíxols 1948)

Ha rebut diverses distincions, entre les quals destaca la de Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques.

Catedràtic de Paleontologia. El seu pare, Eduard Martinell i Marca, industrial surotaper, natural de Girona però domiciliat a Sant Feliu de Guíxols d'ençà de l'any 1930, es va esposar amb la guixolenc Maria Teresa Callicó i Balmaña. D'aquest matrimoni, amb residència al carrer de Maragall cantonada amb el de l'Algavira, en naixerien quatre fills: Pere, Jordi, Isabel i Carme.

En Jordi va fer els seus estudis primaris al col·legi Cor de Maria del carrer de la Creu, per passar més tard als Hermanos de La Salle Sant Josep, on cursà ingrés i primer de batxillerat fins a l'edat de deu anys. La resta de cursos de batxillerat, PREU (curs preuniversitari) inclòs, els faria al col·legi dels Maristes de Girona.

L'any 1965 es va matricular a la Universitat de Barcelona, secció de Geologia, que va compaginar, en el seu temps de lleure i especialment durant les vacances d'estiu, fent de discjòquei a les discoteques Lotus Park, La Cova (després Twiggy) i l'Arc, a Sant Feliu, i a La Cova del Drac, del carrer Tusset de Barcelona.

El 1970, i quan cursava el quart curs de carrera, fou becat durant tres mesos per anar a la Universitat de Kansas (Estats Units d'Amèrica), on realitzà estudis de Paleontologia a Wyoming. De retorn a Barcelona col·laborà en treballs de camp i suport logístic als Pirineus, amb l'expedició nord-americana Pebody Museum, pertanyent a la Yale University (setembre-novembre). Llicenciat el 1971, treballà a la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona, i féu el doctorat cinc anys després (1976) amb la qualificació de *cum laude* i Premi Extraordinari de Doctorat. Nomenat professor ajudant de la Universitat de Barcelona (1972-1977), professor agregat interí (1977-1985) i professor titular de Paleontologia i Invertebrats (1985-1986), obtindria la seva càtedra l'any 1986.

Martinell ha dirigit 14 tesis de llicenciatura i 11 tesis doctorals, i ha participat en més de cent vint congressos (nacionals i internacionals), com a moderador, ponent o membre del comitè científic. També ha donat nombroses conferències arreu del món (França, Dinamarca, Islàndia, Regne Unit, Portugal, Algèria, Estats Units, Brasil, Argentina, Perú, República Dominicana, Mèxic, etc.), alhora que ha participat en 36 projectes d'investigació, en 19 d'ells com a investigador principal.

Autor de més de dos-cents articles publicats en diverses revistes científiques, ha estat representant de la Comissió de Publicacions de la Institució Catalana d'Història Natural (1973-1977), de la revista *Lethaia*, editada a Noruega, òrgan oficial de la International Paleontological Association (1982-1988), com també del consell de redacció de *Scripta Geologica*, revista oficial del National Museum of Natural History d'Holanda, d'ençà de l'any 1990.

Membre de la junta directiva de la History of Earth Sciences Society, amb seu a Washington (1984-1998), també fou vicepresident d'Unitas Malacologica (1990), amb seu a Basilea (Suïssa), i del Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy, organisme dependent de la International Union of Geological Sciences, de la UNESCO (1990-2000). A més ha estat cap d'estudis de la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona (1987-1996), i el seu vicerector de relacions internacionals (2001-2005).

Esposat amb Fefa Pedemonte i Almirall, de professió biòloga i natural de Barcelona, en Jordi ha rebut diversos premis i distincions, entre les quals destaquen la medalla d'or de la Societat Paleontològica de Rússia (1981), professor honorari de la Universitat Nacional Pedro Ruiz Gallo, de Lambayeque (2003) i de la Nacional de Piura (2004), ambdues universitats del Perú, com també la distinció per part del Govern francès com a Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques (2008) per la seva contribució en pro de la cultura francesa.

1

2

3

1. Jordi Martinell a Wyoming, Estats Units (1970)
2. El professor Martinell, fotografiat a El Salvador (2005)
3. Excavant al desert del Gobi (Mongòlia), amb un cap de dinosaure (2004)

MARTORELL PORTAS, Vicenç

(Sant Feliu de Guíxols 1879 – Barcelona 1956)

Membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, l'Ajuntament de la Ciutat Comtal li dedicaria, a títol pòstum, una plaça amb el seu nom.

Enginyer militar i cartògraf. Fill de pare natural d'Anglès (Ramon Martorell i Ferrer) i mare guixolenc (Maria Portas i Pla), en Vicenç va ingressar de molt jove a l'escola de cadets de la branca d'enginyers a Barcelona. Nomenat oficial poc abans d'encetar-se el nou segle XX, s'esposà amb la barcelonina Emilia Otzet (1900), i fou destinat a un aquarterament de Madrid. Allà realitzaria diverses tasques relacionades amb temes de cartografia, malgrat que poc després seria nomenat secretari militar del consell de la Compañía de los Caminos de Hierro del Sur de España, com també cap dels serveis centrals de la xarxa de ferrocarrils d'aquella regió i secretari de l'empresa ferroviària The Granada Railway.

L'any 1918, Vicenç Martorell –aleshores amb el grau de tinent coronel de l'Exèrcit–, retornà amb la seva esposa i els quatre fills fruit del matrimoni a Barcelona. Allà li va ésser encomanada la gestió del quarter militar que hi havia prop del parc zoològic de la Ciutat Comtal. Entre els anys 1920 i 1924 dirigiria la brigada topogràfica d'enginyers de l'Exèrcit encarregada d'aixecar el Pla de Barcelona, per tal d'estudiar la defensa marítima de la ciutat. Poc temps després, l'any 1925, Martorell abandonà la carrera militar i passà a dirigir la nova oficina tècnica de planejament de l'Ajuntament de Barcelona, per a la qual redactà tot seguit el pla de la ciutat. Durant els anys de Guerra Civil, concretament el 1937, treballaria com a coautor en la planificació especial del Consell de l'Escola Nova Unificada (CENU).

Acabada la guerra, ocupà el càrrec d'enginyer en cap de l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament barceloní, alhora que treballà, amb el seu fill Vicenç Martorell i Otzet, també enginyer militar, en l'aixecament cartogràfic del quarter de Pedralbes, com també en la cartografia local del plànol d'enllaços entre els nuclis de població de Barcelona (1953).

Al llarg de la seva vida professional publicaria diverses obres relacionades amb la cartografia urbana de Barcelona. També fou coautor de les obres col·lectives *Historia del urbanismo en Barcelona* i *Del plan Cerdà al del Área Metropolitana*. D'ençà de l'any 1948, Vicenç Martorell va ser membre numerari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, l'associació d'estudiosos de la ciència i les seves aplicacions de referència en l'àmbit de la societat i la cultura catalana. Com a tècnic de gran transcendència dins la gestió urbanística de la ciutat, l'Ajuntament de Barcelona li va dedicar, a títol pòstum, una plaça amb el seu nom molt a prop de la Casa de la Misericòrdia.

Dels quatre fills que tingué, dos es dedicarien a la carrera militar en la branca d'enginyers (Ramon i Vicenç), i els altres dos a la de medicina (Fernando, destacat metge cardiovascular, i Albert, gran esportista i porter titular del RCD Espanyol de Barcelona, entre els anys 1940 i 1946).

1. L'enginyer Vicenç Martorell amb la seva esposa Emilia Otzet
2. Retrat de Vicenç Martorell Portas

MARUNY PUIGMIQUEL, Josep

(Sant Pol de la Bisbal, l'Empordà 1869 – Sant Feliu de Guíxols 1958)

El 1909 construiria l'esplèndid habitatge del carrer del Mall i, al seu darrere, afrontant amb el carrer de Capmany, hi faria bastir la seva notaria.

1

2

Notari. De família benestant —els seus pares posseïen una de les masies amb camps de conreu i boscos més importants de la Bisbal—, el futur notari va ser el quart i darrer fill del matrimoni format per Josep Maruny, de Sant Pol, i Francesca Puigmiqúel, de Sant Sadurní de l'Heura. Seguint, doncs, la tradició rural catalana, en Miquel, l'hereu, va ser designat per a continuar la nissaga en aquella pagesia, mentre que la germana, Maria Dolça, s'esposà amb un altre hereu del veïnat de Santa Llúcia, prop de Sant Pol, i en Jaume i en Josep foren enviats a estudiar les carreres de Medicina i Dret, respectivament, a Barcelona.

En finalitzar la llicenciatura, Josep va fer les oposicions per al notariat, i fou nomenat jutge accidental de la Bisbal en absència del seu titular. L'any 1905, a l'edat de trenta-set anys, va obtenir per oposició la notaria de Sant Feliu, i obrí despatx al carrer de Mossèn Cinto Verdaguer. Esposat poc després amb la guixolenc Àngels Estrada i Mundet, participà des d'aleshores activament en la societat civil de la nostra població, fou nomenat membre del consell d'administració de la Compañía del Tren de San Feliu de Guíxols a Gerona, càrrec que exercí durant les presidències de Josep Llorens i Buxó, Marià Vinyas i Vinyas → i Lluís Sibils i Ribas → (1911-1948), i també va esdevenir soci de la societat local de caçadors.

L'any 1909, Maruny va fer construir un esplèndid habitatge al carrer del Mall; al seu darrere, afrontant amb el carrer de Capmany, hi féu bastir també la notaria, obra dissenyada per l'arquitecte General Guitart i Lostaló →. Allà s'ocuparia de tots els afers relacionats amb la seva professió, per a la qual cosa comptava amb la col·laboració de dos oficials, el de primera, Fèlix Arxer, i el copiadador o escriptent, Enric Descayre i Salgas →.

Josep Maruny treballaria com a notari fins a arribar a la seva jubilació l'any 1943.

1. El notari Josep Maruny Puigmiqúel

2. El matrimoni Maruny-Estrada, amb els seus fills Josep i Maria

MAS BOSCH, Martí

(Sant Feliu de Guíxols 1912 – 1998)

Conegut com *en Martinet*, amb una flotilla de barques i ormeigs importants, seria considerat un bon patró d'embarcació, a més d'un pescador molt popular.

1

2

Pescador. Originari d'una antiga família de pescadors guixolencs amb domicili al carrer de Santa Margarida del barri de la Barceloneta, en Martí Mas –conegut com *en Martinet*, malgrat que el veritable *Martinet* havia estat el seu avi Martí– va iniciar-se en l'art de la pesca de ben jove al costat del seu pare, Pere Mas, àlies *Peret*.

Esposat amb Mercè Bou i Rovira, sargidora de xarxes, natural de l'Estartit i filla i germana de pescadors arribats a Sant Feliu l'any 1923, en Mas comptava amb una flotilla de barques i ormeigs importants, com la teranyina *Josefa Mercedes*, herència del seu pare, anys després renovada per l'anomenada *Adolfo*, amb matrícula de Tarragona, i finalment per la teranyina *Martinet*, feta a Torredembarra, a més de la vaca d'arrossegament *Rosita* i la xaica *San Pedro*.

Nombrosos pescadors de Sant Feliu i altres d'arribats d'Andalusia varen formar part de la tripulació d'aquelles barques, com és el cas d'en Pelayo Deulofeu, en Pere Bou, en José Castillo, en Francesc Albiol, en Joan Puigsegur, en Jesús Esquiva, en Josep Terrassench, l'Antonio Gatto, en Puigvert, l'Evaristo, en Segarra, en Chicharro, en Miguel Martínez o el Tío Pepe, a més dels seus dos fills, Francesc i Pere Mas i Bou.

En Martí Mas seria considerat un bon patró d'embarcació, a més d'un pescador molt popular a la població. És famosa aquella fotografia –transformada en una mena d'icona de l'ambient de taverna dels anys trenta del segle passat– en què en Martinet, porró en mà, es disposa a fer un traguinyol al cafeti d'en Siset, situat a l'actual plaça del Mercat, local que va ser esfondrat per les bombes durant la Guerra Civil espanyola.

Amb els anys, i jubilat de les feines del mar –tot i no deixar ni tan sols un instant de pensar en la mar i els companys–, els seus dos fills continuarien amb aquella feina durant anys, fins que el 1988 hom decidí no tornar a sortir a la mar. Finia d'aquesta manera una nissaga de pescadors guixolencs, iniciada en temps llunyans a la nostra població.

1. Retrat de Martí Mas Bosch

2. En Martinet, quart per la dreta, traient de l'aigua la barca *Rosita* (1958)

MAS DALMAU, Josep

(Rupià 1914 – 1981)

Director dels Estudis Nous i gran amant dels esports, va promoure el futbol a les Escoles Nacionals, i alhora esdevingué director teatral d'una agrupació local.

1

2

Mestre. Cursà estudis de Magisteri a l'Escola Normal de Mestres de Girona, i fou nomenat mestre nacional amb plaça a Sant Feliu l'any 1934, quan comptava tan sols dinou anys d'edat. Persona activa, gran comunicador i bon pedagog, ben aviat va saber inculcar els valors més essencials de la vida als seus alumnes, tot convertint-se –entre ensenyances, jocs i sortides al camp– en un company més, primer a l'Escola Nacional de Nois, al costat de l'ajuntament, i més tard als Estudis Nous (actual CEIP Gaziel).

L'any 1941, conjuntament amb un grup de professors en el qual destacava Maria Lluïsa Llorens i Llorens →, va fundar l'Acadèmia d'Ensenyament Mitjà, situada al passeig dels Guixols, que intentaria resoldre la problemàtica dels estudis secundaris a Sant Feliu. Anys després, aquests dos professors –sota la direcció de Pere Carreras i Cebrián– s'ajuntarien amb un altre grup de llicenciats que encapçalava Margarita Wirsing i Bordas → per crear el Liceu Abat Sunyer (1952).

A mitjan dècada dels anys quaranta, Josep Mas va entrar com a director al grup escolar de Palamós, on treballaria poc més de quatre anys; en retornar a Sant Feliu el 1948, seria nomenat director dels Estudis Nous. Amant de la natació, del waterpolo i també del futbol –esport que promogué a les Escoles Nacionals–, bon jugador d'escacs i aficionat al teatre, esdevindria director de l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica en el període de 1954 a 1957 i també

1. Josep Mas Dalmau

2. El mestre Mas amb un nen afectat de paràlisi cerebral

3

4

5

l'any 1960, i participaria també en nombroses associacions locals de caràcter benèfic i cultural.

El 1961 es traslladà a Barcelona, on un grup de metges i psicòlegs prestigiosos li oferiren la direcció pedagògica d'un centre pilot per a criatures afectades de paràlisi cerebral. Quatre anys després, juntament amb el Dr. Folch i Camarasa i el director de l'Escola Normal de la Ciutat Comtal Manuel Guzmán, fundarien la primera Escola de Pedagogia Terapèutica de Barcelona, i impulsarien i coordinarien des d'aquest centre les establertes a les ciutats de Vitòria, Sant Sebastià i Pamplona.

Malgrat trobar-se allunyat de la nostra ciutat, Josep Mas mantingué el contacte i les amistats amb els guixolencs sempre fins a la seva defunció. El 1984 hom publicà el llibre *Psicopedagogia de la paràlisi cerebral infantil*, un treball a què havia dedicat molts anys d'investigació i que finalitzà poques setmanes abans de morir. L'any 1991, el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya inaugurà a Sant Joan Despí una residència per a disminuïts psíquics, i batejà el centre amb el nom de Josep Mas i Dalmau.

Anys després (2002), la ciutat de Sant Feliu li posaria el seu nom a un carrer de la zona alta de la població que uneix el carrer del Canigó amb la ronda de Llevant.

3. El senyor Mas, al seu despatx dels Estudis Nous

4. Mas, als dinou anys, amb alumnes de l'Escola Nacional de nois (1935)

5. Josep Mas (segon per l'esquerra), amb un grup de nedadors de Sant Feliu

MAS LLEONSÍ, Francesc

(Maçanet de Cabrenys 1875 – Sant Feliu de Guíxols 1952)

214

Durant la seva legislatura, van tenir lloc diverses dificultats econòmiques i socials, com l'atur o la inflació dels preus dels productes de primera necessitat, que la varen convertir en molt problemàtica.

1

2

Alcalde. Domiciliat a Sant Feliu pel volts de finals del segle XIX, va treballar de taper en una fàbrica de suro per, més endavant, fer-ho d'escrivent dins el sector surotaper de la població. Amb els anys arribaria a ésser administrador de l'empresa d'aigües Vidua de P. Coll i Rigau, fins que, amb la fusió amb la dels germans Oliveras, l'any 1922, esdevindria gerent de la nova companyia Aguas Potables de San Feliu de Guíxols S.A.

D'ideals republicans, de jove s'afilià a la Unió Federal Nacionalista Republicana, a la qual pertanyia el futur president de la Generalitat de Catalunya a l'exili, Josep Irla i Bosch →. El bagatge adquirit en aquests anys de política local tingué recompensa quan l'any 1916 fou nomenat alcalde de la ciutat, precisament en un període de greu crisi econòmica i social. Hom recorda encara aquella frase que exclamà en posseccionar-se de l'alcaldia: "...Defensaré sempre els interessos dels obrers. El poble obrer m'ha portat aquí, al poble obrer em dec, i mentre sigui la voluntat del poble obrer, seré esclau dels seus desigs, que per a mi són mandats".

Malauradament, durant la seva legislatura es produïren diverses complicacions d'ordre econòmic i social que la varen fer molt problemàtica: atur forçós pels efectes negatius de la Primera Guerra Mundial,

conflictitat social, inflació dels preus dels productes de primera necessitat, etc. A més, l'any 1917 una vaga general revolucionària del moviment obrer va portar a la declaració de l'estat de guerra a la província. Sant Feliu fou pres per forces de la Guàrdia Civil i de l'Exèrcit i, en protestar l'alcalde Mas per algun excés de força d'aquell contingent, fou escridassat i humiliat pel capità de l'escamot i, més tard, empresonat. De resultes d'aquest greuge, Francesc Mas es posà mig malalt, però encara tingué valor de continuar com a primera autoritat fins al mes d'abril de 1920.

Mas –que estava casat amb la guixolenc Victoria Audet i Simón i vivia al carrer de Girona– va deixar l'alcaldia amb la concessió d'explotació per a quinze anys de la il·luminació pública de la ciutat a la companyia local de Diego Roura i Masmitjà →, fet que provocà que la premsa local titllés aquell acord de contrari als interessos de la població. El cert és que aquesta decisió, que afectava directament els interessos de la societat anònima Energía Eléctrica de Cataluña, va generar un munt de plets contra l'Ajuntament de Sant Feliu que durarien molts anys.

1. L'alcalde Francesc Mas Lleonsí
2. Perforació d'un pou de la companyia d'aigües al riu Ridaura

MASFERRER ALBERTÍ, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1890 – 1973)

Col·laborador de diversos setmanaris locals, s'inicià com a autor teatral amb *Pluja d'hivern*, premiada en el concurs del Centre de Lectura de Reus.

1

2

Autor teatral. Fill i nét de rajolers, el seu avi Francesc, natural de Palafròls, i el seu pare Narcís Masferrer i Planas, es dedicaven artesanalment a la fabricació de tot tipus de rajoles, teules i toves manuals. D'aquesta manera, en Francesc s'inicià també de ben jove en aquest ofici i aviat anà a treballar en una rajoleria del sector de Sant Pol, molt a prop del baixador del tren. Atret fortament per les lletres en general, i en concret pel món teatral, als disset anys ingressà a l'agrupació teatral L'Asil Dominical, que dirigia mossèn Sants Boada i Calzada →, en la qual realitzaria funcions d'apuntador.

A la cooperativa de l'Ateneu Social (on més endavant anà a treballar d'administratiu –o d'*escrivent*, com aleshores es coneixia popularment els comptables–, i després d'haver passat pel despatx de can Castelló del carrer de Sant Isidre), va conèixer i féu veritable amistat amb Benet Escriba i Romaguera →, aleshores un jove i eixerit actor d'aquella secció dramàtica.

Col·laborador de diversos setmanaris locals com *Llevor*, *Ciutat Nova*, *L'Espalmatòrium* o *L'Avi Muné*, i militant de La Lliga Regionalista i secretari de les juntes del Casino La Constància i de l'Ateneu Deportiu, Masferrer s'iniciaria com a autor d'obres teatrals l'any 1909, amb *Pluja d'hivern*, llibret dramàtic en un acte, premiat en el concurs del Centre de Lectura de Reus.

Aquesta distinció el va motivar a escriure'n més: *La Pubilla* (1912), comèdia en tres actes; *Enganyoses apariències* (1914), premiat al Concurs de la Novel·la Nova; o *Aquí i a Tossa* (1915), estrenada aquell mateix any per l'Agrupació Romea al Teatre de l'Ateneu. Aquell mateix any, Francesc Masferrer va passar a formar part de l'Agrupació Romea, una formació teatral que no deixaria fins a la seva dissolució el 1960, després d'haver estat president de l'entitat i, com molt bé diu Agustí Roldós al seu llibre sobre aquesta agrupació, "en seria l'autèntic ideòleg i rector fins el 1928".

Durant la dècada dels anys vint i trenta tornaria a escriure diverses peces teatrals: la sarsuela musicada per Josep M. Vilà i Gandol → *Traïdoria no venç l'amor* (1927); *Rosaura* (1928); *De la vida errant* (1928); *Per una clavellina*, sàinet líric amb música també del mestre Vilà (1929); *La felicitat dels altres* (1934); *Pròleg d'un drama* (1936), que obtingué un accèssit als Jocs Florals de Lleida, i *Hostes vingueren...o conseqüències de la grip* (1936?).

Esposat amb Elvira Buixó i Guitart, natural de Darnius, i pare del futur mestre, actor i ninotaire guixolenc Narcís Masferrer i Buixó →, visqué al carrer de Sant Isidre del veïnat de Tueda.

1. L'autor teatral Francesc Masferrer Albertí

2. Agrupació Teatral Romea: Masferrer és el tercer per l'esquerra, assegut (1930)

MASFERRER BUIXÓ, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 2010)

216

Masferrer, que utilitzava el pseudònim de *Narmas*, va ser un referent important per a la nostra ciutat, tant en el camp de l'ensenyament com en el del teatre i la il·lustració.

1

2

3

Mestre, actor i dibuixant.

Fill de Francesc Masferrer i Albertí → i d'Elvira Buixó i Guitart, en Narcís ha estat, per la seva trajectòria dins el món artístic i cultural, un referent important per a la nostra ciutat, tant en el camp de l'ensenyament com del teatre d'aficionats i la il·lustració.

Inicià els estudis de Magisteri a l'Escola Normal de Mestres de Girona, en què obtingué la titulació de *maestro de primera enseñanza* l'any 1931, i de seguida passà a exercir la docència en diverses escoles de diferents localitats: Manresa, Girona, Figueres, Cassà de la Selva, Llagostera, Fenals d'Aro o Vilallonga de Ter. A Llagostera no va tenir temps per a exercir, a causa del fet que, en esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), fou militaritzat i enviat a Brihuega, a Guadalajara. Presoner de l'Exèrcit franquista, fou reclòs en un camp de concentració a Gárgoles, també a Guadalajara, fins a la seva total alliberació.

L'any 1950 va prendre possessió de la plaça de mestre dels Estudis Nous de Sant Feliu de Guíxols (actual CEIP Gaziell), on s'ocuparia dels alumnes de tercer grau ininterrompudament durant trenta anys i fins a la seva jubilació (1980), amb gran vocació i professionalitat.

Afeccionat al teatre, quan comptava tretze anys d'edat va formar part del grup dramàtic que dirigia mossèn Lambert Font i Gratacós →, per passar més tard a l'Agrupació Romea, que dirigia, aleshores, Benet Escriba i Romaguera → (1933-1936 i 1953-1960), amb la qual representà diverses obres i papers d'importància: *La família Rocamora* (1933), *La dida* (1934), *Bola de neu* (1936), *El còctel dels acusats* (1953), *La reina del cor* (1954) o *La cura d'amor* (1954). Director de la secció de teatre del Centre Excursionista Montclar (CEM), a la dècada dels anys setanta fundaria el grup teatral L'Arlequí de Paper (1976), del qual també seria el director.

Com a dibuixant i il·lustrador col·laboraria en diverses revistes i diaris a partir dels anys trenta –amb el seu primer pseudònim, *El Greco*–, a les edicions de *Flechas y Pelayos*, *Maravillas*, *L'Esquella de la Torratxa* o *Patufet*. També ho faria amb l'editorial Dalmau Carles de Girona, amb llibres de temàtica i manuals escolars, i a partir de l'any 1947 signaria els seus dibuixos com a *Narmas*, pseudònim que el faria popular. A la dècada dels anys cinquanta realitzaria col·laboracions amb les editorials Hispano i Arimany, les revistes *Marvel*, *Gerundín*, i als anys seixanta, *El Tarlà*, i més tard amb el diari *Los Sitios* de Girona. Narcís Masferrer il·lustrà també el llibre *Rovelló*, escrit per Josep Vallverdú i Aixalà →, Premi Folch i Torres de l'any 1968, a més de dibuixar expressament per a *Àncora*, setmanari local del qual va ser un dels col·laboradors des dels inicis.

Mullerat amb Soledat Baqué i Farigola, el 26 d'abril de l'any 2003 el Ple de l'Ajuntament va nomenar-lo Fill Predilecte de la Ciutat, en reconeixement a la seva dilatada trajectòria artística i cultural en pro de la nostra ciutat.

1. Masferrer rebent de l'alcalde Juanals el símbol del carnaval ganxó: en Feliu Ganxonet (1996)
2. Narcís Masferrer en una fotografia d'estudi per a mestres (c. 1953)
3. El mestre Masferrer amb els seus alumnes dels Estudis Nous (c. 1953)

MASÓ FERRAGUT, Felip

(Torroella de Montgrí 1909 – Sant Feliu de Guíxols 2000)

Sota la direcció dels arquitectes Masó, i més tard de Folguera, construiria el primitiu Hostal de la Gavina i altres edificacions característiques de S'Agaró.

President de la Unió d'Empresaris de la Construcció de Girona.

Empresari del ram de la construcció establert a Sant Feliu d'ençà de l'any 1930, que als seus catorze anys s'havia iniciat a la seva vila natal en el ram de la construcció, fent de paleta al costat del seu pare, Martí Masó i Comas, un petit industrial d'aquella població que treballava bastint i reformant habitatges de la zona.

Felip Masó continuaria el seu aprenentatge tot assistint, poc després, a classes de dibuix tècnic i pràctic a Girona, tal com ho requeria en aquella època l'ofici de constructor d'obres ben après. Allà va adquirir nocions bàsiques estructurals, estètiques, de mesuratge i replanteig d'obres, al costat de mestres teòrics i pràctics. D'aquesta manera, l'any 1934 va començar a fer de constructor d'obres, per a la qual cosa creà l'empresa Construcciones Masó S.A., que s'encarregaria de portar a terme les obres d'edificació dels primers xalets de la zona residencial de S'Agaró, la urbanització creada i dirigida per l'arquitecte gironí Rafael Masó i Valentí, sota el mecenatge de l'empresari Josep Ensesa i Gubert.

Felip Masó bastiria el primitiu Hostal de la Gavina (1932), com també altres edificacions característiques de l'actual S'Agaró Vell, dissenyades per l'arquitecte Masó. Esposat amb la guixolenc Magda Ribas i Turon al mes de juliol de 1936, l'esclat de la Guerra Civil espanyola els sorprengué en el seu viatge de noces a Mallorca. Allà treballaria de paleta i, més tard, d'encarregat amb l'aparellador Prudencio Sanjurjo, nebot del general colpista José Sanjurjo, construint el camp d'aviació d'Alcúdia i la base d'hydroavions de Port Pollença, com també la de submarins de Sóller i el polvorí del castell de Bellver.

L'any 1940 el matrimoni, junt amb la seva filla Sara, retornà a Sant Feliu, on passà a residir a la carretera de Girona, cantonada carrer Marquès de Robert. Durant el decenni dels anys quaranta Masó construiria l'església de la Mare de Déu de l'Esperança (1941), el camí de Ronda i el seu mirador (1949-1954), la lògia de Senya Blanca (1949-1953), i duria a terme l'ampliació de l'hostal el 1954, projectes dissenyats aleshores per l'arquitecte Francesc Folguera.

Regidor d'Urbanisme de l'Ajuntament de Castell-Platja d'Aro (1958-1964), durant la presidència de l'alcalde Joan Cargol i Pérez → esdevindria membre de la junta del Gremi de Constructors, del Sindicat Vertical, del Comitè Executiu del Foment del Treball i de la Federació Catalana de la Construcció. Masó també seria membre fundador de la Mútua d'Accidents de Treball, que presidiria durant trenta-cinc anys, com també el primer president de la Unió d'Empresaris de la Construcció de la província de Girona (1974-1980), que va substituir l'antic Sindicato de Albañilería Provincial.

L'any 1992, Felip Masó va rebre un homenatge per part de la Cambra de Comerç Indústria i Navegació de la nostra ciutat pels més de quaranta anys de servei en defensa dels interessos del sector. L'any següent, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, li va fer lliurament de la medalla President Macià a la dedicació al treball (1993), i poc abans de morir rebria, per part del Rotary Club Costa Brava, el V Premi a una Vida de Treball (1999).

1. Retrat de Felip Masó Ferragut

2. Masó ensenyant uns plànols a diverses personalitats a S'Agaró

3. Felip Masó fotografiat a la dècada dels anys quaranta

Cartògraf de prestigi, fundà una de les primeres empreses catalanes de fotogrametria i cartografia digital.

1

2

Polític i cartògraf.

Fill del pedagog gironí Narcís Masó i Valentí, creador de l'Escola de S'Agaró (1935-1936), i de Rosa Llunes i Mestres, professora, natural de Reus, que es van instal·lar a l'antic Hotel Murlà de Sant Feliu en tancar-se aquella escola amb l'esclat de la Guerra Civil espanyola. Allà, hi naixeria el seu fill Ricard el 8 d'octubre malgrat que, poc després, el seu pare seria detingut i empresonat pels milicians per tractar-se d'una persona amb fortes arrels religioses. La ràpida intervenció, però, d'un polític rellevant i també d'algun comerciant local important va fer que fos alliberat immediatament. Això va provocar la partida de la família de Sant Feliu cap a Reus, a casa dels avis materns, tot i que més tard es traslladarien pels efectes de la guerra a Granollers.

L'any 1940 la família retornà a Girona, on Ricard va rebre la seva primera instrucció per part del seu pare. A l'edat de deu anys inicià el batxillerat als Maristes, per passar més tard a l'institut de Girona, on tingué per mestre Santiago Sobrequès i Josep Gassiot. La mort del pare (1953), precisament quan feia el seu darrer curs de batxillerat, l'obligà a deixar els estudis i posar-se a treballar en un despatx de l'empresa CADIE, especialitzada en la fabricació de detergent.

Tot i així, estudià per lliure la carrera de perit mercantil i, en acabar-la, es matriculà i es diplomà a l'Escola d'Aparelladors de Barcelona. Tècnic de la Diputació de Girona, fundà una de les primeres empreses catalanes de fotogrametria i cartografia digital (Polux), amb el primer aparell arribat a Espanya per a ortofotomapes, adquirit a Florència. Autor de la revisió de més de 50.000 topònims als municipis gironins –conjuntament amb Modest Prats i Salomó Marquès (1970-1975)–, va fer també classes de cartografia a la Universitat Autònoma de Barcelona i al Col·legi Universitari de Girona (1976-1980).

Diputat al Parlament de Catalunya per Convergència i Unió entre els anys 1980 i 1992, compaginà la política amb una nova formació acadèmica, tot llicenciant-se en Geografia. Ponent de diverses lleis relacionades amb el territori, topònims i protecció del paisatge de Catalunya, gestionaria la constitució d'entitats públiques com l'Incasol, l'Institut Cartogràfic de Catalunya o la Junta d'Aigües.

En l'àmbit literari, Ricard Masó va ser, en el seu moment, l'ànima i el president del prestigiós Premi Prudenci Bertrana (1968) i membre dels premis Miquel de Palol i Carles Rahola. D'altra banda, va escriure durant deu anys un article d'opinió quinzenal al *Diari de Girona*.

Esposat amb la gironina Carme Carbó i Bosch, Masó ha estat sempre un guixolenc de cor, que segueix amb interès els esdeveniments de la nostra població. Darrerament ha estat vinculat professionalment a l'execució de les obres del nou centre escolar de Sant Feliu, el CEIP Ardenya.

1. Ricard Masó, fundador de la primera empresa catalana de cartografia
2. El polític guixolenc durant una sessió al Parlament de Catalunya

MASSAGUER DOMINGO, Assumpció

(El Pont d'Armentera, l'Alt camp 1884 – Sant Feliu de Guíxols 1954)

Durant la postguerra, Assumpció Massaguer –o *la Diana*–, es convertiria en protectora de moltes persones i famílies necessitades de la població.

Propietària d'una casa de meretrius.

Quan Assumpció Massaguer –coneguda més tard com *Diana*– va arribar a Sant Feliu l'any 1908, feia molt temps que a la nostra ciutat hi havia prostíbuls, amb poca higiene i molta problemàtica social, especialment els que s'havien establert a les darreries del segle XIX. Un dels més coneguts, regentat per Carme Güertos i situat al capdamunt del carrer de Girona, era conegut com *el Gurugú* i havia donat molta feina a l'administració local, a la seva guàrdia municipal i també als metges de la vila, en produir-s'hi sovint altercats i escàndols públics que afectaven la vida quotidiana del seu veïnat.

Amb el canvi de segle i els corresponents permisos del Govern Civil i de Sanitat, hom tingué més control sobre aquests locals anomenats cases *de lenocinio*. I molt especialment el que fou regentat a partir de l'any 1902 per Nieves Saurí de Pinto →, un establiment conegut com *ca la Nieves* i situat al carrer de Girona –probablement al mateix emplaçament on hi havia hagut el Gurugú–, o el de Carme Vendrell i Casadevall, anomenat can Seixanta i ubicat al carrer de Trafalgar.

Assumpció Massaguer va establir-se a l'antiga carretera de Palamós (actual carrer Bourg de Péage), entre el que havia estat la fàbrica de gas Palahí i el forn de can Vilas, quan comptava vint-i-quatre anys d'edat. Ben aviat, *ca la Diana*, nom amb què es coneixeria aquest nou local de prostitució a Sant Feliu, va començar a rivalitzar amb *ca la Nieves*, primer amb un reduït personal de dues a tres noies (originàries de Barcelona, Màlaga i Osa), però ampliant l'oferta, a final dels anys vint i començament dels trenta, fins a comptar amb set treballadores d'una mitjana de vint-i-nou anys d'edat –inclosa una jove anomenada Jeannette, de nacionalitat francesa–. I, malgrat que el seu personal potser no era tan selecte com podia ser el de *ca la Nieves*, els preus més ajustats dels serveis el convertien en un bordell amb força clientela.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) i la posterior postguerra, la Diana –una dona menuda i aleshores obesa, amb veu rogallosa i a la qual agradava fumar ostentosa i purs havans, fàries o caliquenyos– es convertiria en generosa protectora de moltes persones i famílies necessitades de la població, a les quals oferí menjar, sostre i medicines.

El seu establiment tancaria a la darrera dels anys quaranta, ja que al padró de 1950 ja no hi surt inventariat. L'Assumpció, o Diana, molt popular i coneguda entre els seus conciutadans, va morir soltera a l'edat setanta anys, compartint casa amb un guixolenc xofer de professió.

1. Badia de Sant Feliu. Molts clients de *ca la Diana* provenien de vaixells ancorats al port

MASSANÉS TARINAS, Maria Assumpció

(Sant Feliu de Guíxols 1904 – Barcelona 1992)

Secretària general de l'agrupació local de la UGT, organitzà el dia de Nadal de 1933 uns menjadors populars per a les criatures més desvalgudes de la població.

Mestra i sindicalista. Filla de Ramon Massanés i Pagès, estanquer de la rambla d'Antoni Vidal, i de Narcisa "Siseta" Tarinas i Romaguera, néta per part materna de Madrona Romaguera i Pla →, llevadora titulada de Sant Feliu, Maria Assumpció va ésser des del seu naixement una nena de poca salut. La seva infantesa, doncs, fou un seguit de malalties i d'anar d'un metge a l'altre, tot i que, afortunadament, de totes se'n va sortir prou bé. Tal vegada aquesta circumstància la va portar a interessar-se per la lectura en general i, de passada, escoltar sense voler les converses de caire polític i d'esquerres que mantenia el seu pare, un home d'ideals federals, a la rebotiga de l'estanc.

L'any 1920 la seva mare va morir de tifus, quan ella comptava setze anys d'edat. Fou, sens dubte, un cop molt dur per a Maria Assumpció, cosa que la va fer refugiar, encara més, en els llibres i la lectura. De la biblioteca del Casino La Constància, de què el seu pare era soci, en treia desenes de llibres, que llegia amb gran fruïció. Això la va fer decidir a estudiar, més tard, la carrera de Magisteri per lliure, des de casa seva, i presentant-se als exàmens oficials a l'Escola de Magisteri de Girona. Allà, durant les anades i vingudes dels exàmens, hi conegué el seu futur espòs, Salvador Vicens i Feliu, natural de Palafrugell, també estudiant de Magisteri, que va quedar captivat per aquella jove que començava a destacar dins el sector més esquerrà de la política sindical.

Casats l'any 1927, es traslladaren a Darnius, on el seu marit ocupà plaça de mestre interí, fins que retornaren el 1931, ell, a l'escola de Castell d'Aro, i Maria Assumpció, a les Escoles Nacionals de Sant Feliu. Durant aquells anys, Massanés va anar consolidant una forta personalitat creativa i política dins els propis àmbits d'organització locals. Nomenada secretària general de l'agrupació local de la UGT, organitzaria el dia de Nadal de l'any 1933 uns menjadors populars per a les criatures més desvalgudes de la població, amb la col·laboració de l'organització Socors Roig Internacional. L'any següent, impartí una conferència al local del Centre Excursionista Mar i Muntanya (1934), i el 1935 obtingué un accèssit als Jocs Florals de Gràcia per un treball de poesia.

En esclatar la Guerra Civil el 1936, el seu marit va marxar com a voluntari cap al front, mentre ella es quedà fent classes i participant àmpliament en el context polític i social de la població. Treballà al costat del Comitè Executiu de la Federació Local de Sindicats de la UGT, el secretari d'organització de la qual era el jove mestre de Ruplà Josep Mas i Dalmau →.

Pocs dies abans d'entrar les tropes franquistes a Sant Feliu, va marxar, en companyia de la seva filla Natàlia, de nou anys, i altres dirigents polítics guixolencs, cap a França. Després de sojornar a Darnius, varen travessar a peu els Pirineus amb l'ajut d'un guia d'aquella població, i un cop a França, fou internada en un camp per a dones refugiades als afores de Perpinyà.

Després de retrobar-se amb el seu marit en aquell país i de viure un temps a Marsella, retornaren cap a Catalunya l'any 1942. Tanmateix, per por de ser objecte d'alguna denúncia o represàlia a Sant Feliu, decidiren domiciliar-se a Barcelona, una ciutat on podrien passar més desapercebuts. Maria Assumpció Massanés –privada aleshores de poder dur a terme qualsevol acció política– s'abocà a l'ensenyament, i va fer classes fins als setanta-sis anys d'edat a l'Acadèmia Pràctica, al carrer Pelai de la Ciutat Comtal.

1

2

3

1. Maria Assumpció Massanés, amb el seu marit i filla, a la rambla Vidal (1933)
2. Massanés (al centre), amb un grup de mestres i alumnes d'excursió (1933)
3. La mestra Maria Assumpció Massanés Tarinas (1942)

MASSEGOSA PERXÉS, Rosa Maria

(Sant Feliu de Guíxols 1974 – 2006)

Cridada a participar en els afers importants de la política catalana, el 1999 fou designada per a acompanyar Pere Esteve en les eleccions europees d'aquell any.

1

Escriptora. Membre de la JNC i responsable de Països Catalans a l'Executiu Nacional. Va fer els seus estudis d'EGB al col·legi Sant Josep de la nostra ciutat (1980-1988), per passar posteriorment a l'Escola Vedruna de Palamós, en la qual cursaria BUP i COU entre els anys 1988 i 1992. Afilada a les Joventuts Nacionalistes de Catalunya des dels catorze anys d'edat, combinà l'escola de formació política d'aquesta associació amb l'interès acadèmic per la llengua i la cultura catalana.

Matriculada a primer cicle d'Història de l'Art a la Universitat de Girona (1992-1995), es llicencià en Filologia Catalana (1992-1997), i cursà més tard els estudis de doctorat amb el programa Llengua, Literatura i Edició de Textos (1997-1999).

Introduïda en àmbits culturals de la comarca, col·laborà en nombrosos mitjans de comunicació, tant de premsa com de ràdio: Ràdio Palamós (1989-1990), Ràdio Girona-Cadena Ser (1992-1995), de la qual arribaria a ser la responsable d'informació cultural. Corresponsal del *Punt Diari* (1990-1991), col·laborà també amb el setmanari *Ancora* de Sant Feliu entre els anys 1989 i 2005, com també amb el *Suplement Punt Universitat* (1996), entre molts altres.

La seva activitat cultural, literària i política la portaria a participar en infinitat de seminaris, cursos d'estiu i conferències, com els XVIII Cursos de Filologia Francesc de B. Moll (Mallorca, 1995), VIII Encontre d'Escriptors dels XXIV Premis Octubre (València, 1995), o el III Congrés sobre el Pensament a la Fi del Mil·lenni, dels XXVI Premis Octubre, organitzats per la Fundació Ausiàs March (València, 1997).

2

1. Diada de les JNC a Montserrat. La Rosa és la segona, dreta, per l'esquerra
2. Retrat de Rosa Maria Massegosa Perxés (1995)

L'any 1995 formà part de la llista de Convergència i Unió (CiU) en les eleccions municipals, i fou la responsable del programa de Joventut del candidat Joan Alfons Albó i Albertí →. Malgrat la seva juvenesa, Rosa Maria Massegosa estava cridada a participar en els afers importants de la política catalana. Nomenada delegada de l'Escola Pública de la Generalitat de Catalunya a Girona (1998-1999), esdevindria cap comarcal de la JNC i membre de l'executiva de federació i del secretariat de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) al Baix Empordà.

Responsable de l'àrea dels Països Catalans al comitè executiu nacional, participà activament en la secció sectorial de Cultura del partit, com també en la d'Universitat i Recerca, i també en l'Associació de Dones de Catalunya. Amb aquest bagatge polític, al mes d'abril de 1999 Rosa Maria fou designada per a acompanyar –com a número dos– Pere Esteve en les eleccions europees d'aquell any. Malauradament, una greu malaltia als seus vint-i-cinc anys la va apartar de la política de primera fila.

Tot i així, va seguir treballant amb empena i dedicació, fent recerca literària sobre l'obra completa de Josep Valldoriola, de Vic. L'any 2000, escriuria els textos del llibre *Sant Feliu de Guíxols: un any a les portes del mil·lenni*, amb imatges del fotògraf i impressor guixolenc Quim Bigas. Encara tindria temps de guanyar, aquell mateix any, els Premis Literaris Àncora, en el seu apartat de recerca, amb el treball d'aportació a l'estudi del romancer popular "La presó de Lleida: tres variants recollides a Sant Feliu de Guíxols".

La Rosa, que vivia al carrer de Cabanyes, era filla dels coneguts guixolencs Rafael Massegosa, industrial pintor, i Maria Teresa Perxés, modista.

3

4

5

6

3. Massegosa (a la dreta) durant els Jocs Olímpics de Barcelona (1992)

4. Josep Antoni Duran i Lleida, amb Rosa Massegosa (1995)

5. La Rosa, entre els polítics Felip Puig (esquerra) i Pere Esteve, a Palamós (1998)

6. Massegosa (amb brusa blanca) recollint signatures per la redacció del carnet de conduir en català (c. 1994)

MASSÓS DURAN, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1882 – 1951)

Durant la seva gerència a l'hospital municipal, va haver de fer front a moments molt delicats, en comptar amb pocs recursos econòmics a causa de la postguerra.

Gerent de l'hospital municipal. Quan Joan Massós va ser designat director gerent de la junta de l'hospital municipal l'any 1939 –en substitució del seu difunt germà Miquel, administrador de l'hospital entre els anys 1932 i 1938, i mort en un bombardeig durant la Guerra Civil espanyola–, comptava ja amb un tarannà professional i social força distingit.

Fill de Joan Massós i Marcé, natural de Falgons, un veïnat del municipi de Sant Miquel de Campmajor, al Pla de l'Estany, i de Teresa Duran i Piadell, oriünda d'Amer, en Joan tenia un germà bessó anomenat Narcís.

Soci de l'empresa local surotopera Rigau-Torres i Massós (1916), bastida gairebé al capdamunt de la carretera de Girona fent cantonada amb el carrer d'Antoni Ferrer, esdevindria també accionista i gerent de la fàbrica de manipulació de paper Industrial Bolsera S.A., que va funcionar a Sant Feliu entre els anys 1924 i 1964, i estava dedicada a la fabricació de bosses, paperines, paper higiènic i d'embalar, i donaria feina a més d'un centenar de treballadors.

Com a director de l'hospital municipal (1939-1950), Massós –que comptava en la seva junta amb Rogeli Barneda com a sotsdirector i amb Joan Sabater, Enric Batet i Lluís Balmanya com a vocals– va haver de fer front a uns moments molt delicats d'aquesta institució, en comptar amb pocs recursos econòmics i amb més gent necessitada a causa de la postguerra. La urgent venda d'uns dipòsits de deute amortitzable de l'hospital i les donacions d'algun particular, a més de la subscripció voluntària entre els veïns, varen pal·liar aquella desesperada situació.

Joan Massós, que estava esposat amb Antònia Valls i Tarragó i vivia al carrer de Santa Llúcia, esdevindria un membre destacat de l'assemblea local de la Creu Roja, juntament amb el doctor Josep M. Rubió i Pagès →. El seu fill, Enric Massós i Valls, fundaria més tard l'empresa dedicada a la fabricació i estampació de paper imprès Olima (Oliveras i Massós), situada al carrer de Sant Adolf.

1. L'industrial guixolenc Joan Massós Duran
2. Massós, amb membres de la junta de l'hospital municipal

MATAMALA CASTANYER, Pere

(Breda 1935 – Sant Feliu de Guíxols 2005*)

Home de forta convicció religiosa, de bon tracte, i respectuós amb els sectors més laics de la ciutat, va saber captar l'atenció de feligresos i conciutadans en general.

1

2

Prevere. Fill de l'industrial ebenista Joaquim Matamala i Deulofeu i de Carme Castanyer i Musoll, es va criar, juntament amb el seu germà petit Josep a la masia pairal de can Bernat, propietat de la seva àvia materna Narcisa "Sisa" Musoll. De petit, en Pere va estudiar a les escoles nacionals de Breda i s'introduí en l'escoltisme i el grup de teatre local que depenien d'Acció Catòlica. D'aquesta manera, i sota la influència de mossèn Pere Prats, Matamala va estudiar de jove al Seminari Conciliar de Girona, on va cursar amb notes brillants el batxiller, la teologia i humanitats. Pel que fa al vessant físic, es va convertir en un excel·lent esportista que jugà a futbol durant molts anys amb l'equip del seminari.

Ordenat sacerdot l'any 1960, exercí la seva vocació primerament a la Casa Missió de Banyoles, i més tard fou

vicari a Malgrat de Mar (1960-1965) i a Roses (1968-1970), com també de la parròquia de la Immaculada Concepció de Figueres (1976-1978). Nomenat ecònom, poc després esdevingué rector de Canet de Mar, i ho fou de 1978 a 1986, període en què col·laborà remarcablement en el desenvolupament associatiu, musical i juvenil d'aquella població.

Amic del rector i poeta Pere Ribot i Sunyer, de Riells de Montseny, seria nomenat rector de la parròquia de la Mare de Déu dels Àngels (Monestir) entre 1986 i 2005, anys en què esdevingué un guixolenc més, per l'estima que demostrà cap a la nostra ciutat i la implicació ciutadana amb què s'abocà a col·laborar amb el seu teixit religiós, social i cultural.

Home de forta convicció religiosa, de bon tracte, i respectuós amb els sectors més laics de la ciutat, va saber captar l'atenció i simpatia de feligresos i conciutadans en general. Sota la seva direcció van reviscolar les associacions i entitats de la parròquia, que renovà, alhora que engegava una sèrie de reformes de gran transcendència dins el temple parroquial.

Proper al feligrès, discret i prudent en les seves actuacions i decisions, mossèn Pere va saber donar l'empenta necessària al Consell Parroquial per tal que realitzés lliurement la seva labor, com féu també amb els grups de catequesi de joves, d'adults i també de prematrimonial i de prebaptismal. Va animar i va donar suport a l'escolania infantil del monestir que dirigia Tina Faz i Tejero, per a la qual va posar lletra a l'*Himne a la mare de Déu ganxona* o *La nadala de Sant Feliu*, convertides avui en uns clàssics que hom canta a la nostra parròquia en el concert anual de Nadal.

Orador excel·lent, notable escriptor i col·laborador assidu del setmanari *Àncora*, seria el veritable artífex del conveni entre el Bisbat de Girona i l'Ajuntament de Sant Feliu sobre els usos que la ciutat faria del monestir (Porta Ferrada, sala Abat Panyelles, Hort del Rector i torre del Corn). Aquesta actuació, desitjada durant anys pel col·lectiu cultural de la població i que tant ha beneficiat darrerament el conjunt monumental guixolenc, no hauria estat possible sense la seva ferma convicció i interès, units a la del director del museu i arxiver municipal Àngel Jiménez i Navarro →.

1. Mossèn Pere Matamala Castanyer (2000)
2. Amb els seus pares, Joaquim i Carme, en un àpat a Breda
3. Matamala, vestit de jugador de futbol del seminari (1956)

* Centre d'assistència de Banyoles

MATAS CONCHILLO, Alexandre

(Sant Feliu de Guíxols 1942 – 2008*)

Pintor notable, realitzà una ingent labor pintant paisatges de la Costa Brava, i alhora mostrà en els seus quadres l'evolució de Sant Feliu a través dels anys.

Cineasta i pintor. Tot i poder-lo considerar autodidacte en els camps artístic, fotogràfic i del cinema amateur, l'Alexandre –que professionalment es guanyà la vida fent de lampista fins l'any 1976, quan va decidir dedicar-se definitivament a la pintura– va anar dos anys a classes amb la mestra de dibuix Gertrudis Romaguera i Valls →. Ben aviat, però, s'interessà per la ràdio, la fotografia i el cinema animat, sense deixar de pintar en les seves estones lliures.

L'any 1960, conjuntament amb Pere Campaner i Josep Maria Vicens, va muntar una emissora de ràdio d'ona mitjana de la Cadena Azul de Radiodifusión, que emetia des d'una sala de l'exconvent amb el nom de Radio Juventud de San Feliu.

Membre de l'Agrupació fotogràfica i cinematogràfica de Sant Feliu, de la qual seria el vicepresident, pels volts del 1964 s'inicià en els films de dibuixos animats. De la mà del també guixolenc Antoni Ferrer i Gallego, entès cineasta amateur, s'introduiria en el camp cinematogràfic, del qual, amb el temps, es convertiria en tot un expert. L'any 1969 va realitzar la seva primera pel·lícula d'animació, *Fius l'esquimal*, a la qual seguirien *Somni* (1976) i *Preludi en ja* (1981). Per aquesta última, creada en companyia d'Agustí Argelich i de Narcís Franquesa dins el grup Experimental Ninots, van aconseguir el premi Cavaller d'Argent a Malta (1982) i el Film d'Or a Cannes (1985). Amb *Missió espacial* (1987), que comptà amb la col·laboració de TV3 i que seria la darrera pel·lícula d'animació que Matas filmaria, obtingué el premi al millor curtmetratge del XXVIII Festival de Curts d'Algarve, Portugal (1989), i el Cavaller d'Or al Festival de Cinema Independent de Malta (1989).

Com a artista pintor, realitzaria una ingent labor pintant nombrosos paisatges i vistes de la Costa Brava, amb in comptables exposicions arreu de Catalunya. Ara bé, el més interessant que va fer va ser plasmar en les seves obres, de gran nitidesa i qualitat pictòrica, l'evolució urbanísticoconstructiva que havia fet la ciutat de Sant Feliu a través dels anys. Les seves teles ens mostrarien diversos indrets (carrerons, rieres, edificis) que mai més tornaran. Mitjançant els seus quadres lluminosos retratà, amb els seus pinzells, una evolució urbana que l'any 2001 serviria per a fer una exposició al monestir titulada "L'evolució urbanística a Sant Feliu".

Col·laborador entusiasta del Museu Municipal i també de l'arxiu, esdevindria membre de la Comissió Assessora d'Art de l'Ajuntament entre els anys 1998 i 2001. Poc abans de morir, Matas faria una donació d'una part de la seva obra fílmica, amb material i maquinària inclosos, com a llegat artístic a la nostra ciutat.

1. Alexandre Matas, al seu estudi de filmació del Sot dels Canyars
2. L'artista local pintant un quadre al passeig del Mar (c. 2005)

*Domicili provisional a Platja d'Aró

MAYMÍ REGÍ, Arnald

(Cassà de la Selva 1890 – Sant Feliu de Guíxols 1981)

Especialitzat com a tenor en obres de Verdi, actuaria durant anys a diversos països del continent asiàtic i d'Oceania amb la Royal Opera Company of Sydney.

1

2

Pescador.

Cantant d'òpera i de taverna. Conegut popularment com *el Canari* –el seu pare ja l'anomenaven així per tenir una gran veu de tenor–, quan comptava disset anys d'edat, i sense el permís dels seus pares, s'embarcà com a polissó en un vaixell ancorat al port de Barcelona amb destí al continent australià (1907). Després de navegar més d'un mes amagat a la bodega de la nau, desembarcà al port de Melbourne i anà a treballar de rentaplats al Gran Hotel Parets, regentat per una família de catalans originaris de Caldes de Malavella.

Temps després, i amb l'idioma anglès ben après, es va traslladar a la ciutat d'Ingham, al nord-est de Queensland, prop de la desembocadura del riu Herbert, on va treballar durant deu anys tallant canyes a les seves plantacions de sucre i fent també de domador de cavalls salvatges. L'any 1918, el cantant d'òpera italià comte Ercole Filippini, baríton principal de La Scala de Milà, que realitzava una gira artística per aquelles terres amb una companyia d'òpera espanyola, el va sentir cantar casualment en una taverna d'Innisfail, i quedà gratament

sorprès pels seus dots de veu. Filippini li aconsellà que anés al conservatori de Sydney, on, després de fer diverses proves de cant, fou admès en els cursos d'aquella escola musical.

Tres anys després, Maymí, que s'havia especialitzat en les obres de Verdi (*Rigoletto*, *La Traviata*, *Aida*, *Nabucco*, etc.), va passar a formar part com a tenor de la Royal Opera Company of Sydney. Allà es retrobà amb Filippini, que s'havia establert definitivament a Austràlia, en haver-se esposat amb Anne McPharland, una estudiant de cant que havia conegut mentre feia una gira per Adelaide. Amb la Royal Opera i Filippini, l'Arnald faria diverses gires operístiques que el portarien pel sud d'Austràlia, a Brisbane, i després a Singapur, Tòquio, Nova Zelanda, Honolulu o Tahití.

Malauradament, la greu crisi econòmica de finals de la dècada dels anys vint va provocar que deixés la companyia operística. Aleshores, amb un seu company, va muntar una empresa de corredors d'apostes que treballaven a l'hipòdrom de Ranwich. Sembla ser que aquesta empresa no va sortir prou bé i, al final, Maymí va decidir traslladar-se a Sant Feliu, on residien, des de feia un temps, els seus pares (1932). Esposat més tard amb Lola Català, de la taverna de can Seis (més tard rebatejada com *cal Canari*), feinejà de pescador amb la barca del seu germà Víctor. Amb l'arribada del primer turisme, però, i fins a l'inici de la Guerra Civil, els germans Maymí organitzarien uns originals viatges d'esplai, tot barquejant turistes per les cales de Sant Feliu, Canyet i Tossa de Mar.

L'Arnald es convertiria en una veritable atracció turística al tombant de la dècada dels anys quaranta-cinquanta, en cantar a la taverna fragments d'òpera, sarsueles i cançó popular catalana. El seu establiment esdevindria, des d'aleshores, un lloc de pelegrinatge de gent encuriosida i també de nombrosos artistes i personatges famosos del moment.

3

1. Arnald Maymí Regí (es Canari), el 1933
2. Arnald (a l'esquerra), amb el seu germà Víctor, a Sant Feliu de Guíxols, 1909
3. El tenor guixolenc fotografiat a Melbourne, Austràlia (1909)

MAYNEGRE JUANALS, Maria del Carme

(Castell d'Aro 1861 – Sant Feliu de Guíxols 1922)

Defensà sempre un model d'ensenyament de caràcter social, basat en l'interès i l'aprofitament il·limitat dels coneixements de les matèries per part de l'alumnat.

1

lleis. De fet, es decantava cap a una defensa a ultrança d'una instrucció d'igual a igual amb l'home, amb una participació en el treball i els coneixements científics que li permetés subsistir per ella mateixa en cas de quedar sola.

En canvi, no veia bé que la instrucció de la dona servís com a mitjà d'exhibició o per a dedicar-se a la vida pública o social. "La dona espanyola –va escriure, tal vegada empesa pel munt de crítiques masculines des dels sectors periodístics més reaccionaris provincials a la gosadia dels seus articles– no ha de voler elegibilitats, vots ni sufragis que no porten enlloc; la dona –afirmà– no hauria de sortir de la vida privada, ni del cercle familiar, amb igualtat, això sí, amb el seu espòs. Perquè la seva veu al Parlament es confondria amb els seus sospirs d'esposa i mare".

Mestra. Directora i fundadora, conjuntament amb la seva germana Carolina, del col·legi privat de nenes més important de Sant Feliu, anomenat El Hispano, constituït a començament de la dècada dels anys noranta del segle XIX amb 122 alumnes, i que fou la continuació de l'escola de Silvia Rementeria de Pi, establerta a Sant Feliu entre els anys 1868 i 1890 (?). Amb una innovadora educació dirigida a la formació femenina, i lluny del que aleshores es feia a les escoles confessionals de la població, aquest centre escolar oferia, a més de les tradicionals classes de labors i dibuix, matèries com aritmètica, càlcul modern, història o francès, que impartien professors de la vàlua de Víctor Fuster, Pablo Prosperino o Mercè Pubill.

Enfrontada als mitjans de comunicació locals, que proclamaven les virtuts educadores d'aquells col·legis religiosos –considerats per Maria Carme com centres de comerç on tenien classificats els alumnes per l'estatus social–, defensà sempre un model d'ensenyament adreçat a l'alumnat femení sense parafernàlies, basat en l'interès i l'aprofitament il·limitat dels coneixements de les matèries; una reivindicació que li valgué molts maldecaps i la va fer enemistar amb alguns articulistes i certes religioses de les respectives escoles. Són interessants els articles publicats per Maynegre en el diari *La Lucha* de Girona (1906-1907), amb què intentà explicar el caràcter social que havia de tenir l'escola. Criticà sense embuts l'error dels pares, i sobretot dels mestres, de voler separar els seus fills i alumnes per motius d'estatus familiar. Admetia, tanmateix, que es fessin classes diferents tenint en compte l'edat o la capacitat intel·lectual dels alumnes, però mai per raons de posició social com se solia fer.

Considerada erròniament una prefeminista pels seus detractors, en haver escrit a la premsa provincial un article en què clamava allò de "Poseu la torxa del progrés en mans de la dona i progressaran els pobles" (13-XII-1906), Maynegre no era ni tan sols una feminista liberal –tal com el titular ens donaria a entendre–, perquè no seguia aquest corrent, ni estava pel sufragisme des del seu inici, ni tampoc buscava la paritat del feminisme liberal que afavorís les dones amb la reforma política de noves

2

1. Xalet Maynegre, actual Hostal del Sol, edificat l'any 1898
2. Col·legi de nenes El Hispano, de les germanes Maynegre

Amb contradiccions o no, Maynegre no deixava d'ésser en aquell temps una dona avançada al seu temps i poc corrent entre les fèmines de la nostra població. Desitjava que l'home i la dona avansessin per la vida com els rails del tren: dues línies paral·leles iguals per arribar al seu punt final junts. Només així –entenia ella– podia marxar la màquina del Progrés.

Esposada civilment amb el ric hisendat i negociant Ramon Ball-llobera i Bas l'any 1895 –amb renúncia obligada per llei als seus sentiments religiosos–, la prematura mort del seu marit i, poc després, de la seva filla de curta edat, va fer prendre al col·legi un rumb força incert. D'aquesta manera, tot aquell sentit d'instrucció pública i civisme que anhelava per al seu alumnat va perdre de sobte tot interès i, a la darrereria d'aquell mateix segle, Mercè Pubill deixaria la docència per fer-se càrrec de la direcció d'El Hispano.

Vocal de la Junta Local de Primera Ensenyança del nostre municipi (1903-1908), anys després pledejaria amb Jaume Rovira i Carreró → (1913), important industrial surer de la població, per qüestions d'un capital no retornat al seu difunt marit, afer que acabà al jutjat. En aquest fosc assumpte, amb importants quantitats de diners, valors amb làmines i unces d'or pel mig, hi va haver d'intervenir el mateix Salvador Albert i Pey → per calmar els ànims. Dissortadament, Maria Carme Maynegre, que per referències de la premsa de l'època sabem que havia escrit alguna que altra publicació literària, va suïcidar-se el 30 de novembre de 1922, al seu domicili del carrer Maragall, per inhalació de gas.

MENCIÓ CALZADA, Arseni

(Sant Feliu de Guíxols 1871 – 1945)

227

Secretari de l'Associació de Música de Sant Feliu, donaria a conèixer les màximes figures musicals d'aquells moments, amb concerts al Teatre Vidal.

1

2

Músic instrumentista. Considerat com el millor violinista que hi ha hagut dins el context local, l'Arseni Mención va debutar l'any 1884, a l'edat de dotze anys, en la vetllada organitzada pel Centro Recreativo de Sant Feliu, sota la direcció del mestre Ramon Novi i Inglada →, en què interpretà fragments d'òperes i fantasies d'autors com Verdi, Curschmann o Gounod.

Fill del matrimoni guixolenc format per Adolf Mención i Roure i Josepa Calzada i Pujol, l'Arseni seria un gran amic de Juli Garreta i Arboix →, i formaren part ambdós de l'orquestra Vella que dirigia Esteve Garreta i Roig → (1886-1910). D'altra banda, també organitzaria un quintet de música que oferiria brillants serenates (dos violins, dues flautes i un contrabaix), al costat de Lluís Garreta, Francesc Figueres i un tal Ribas (1894).

A mitjan dècada dels anys noranta, Mención també formà part d'aquell estol de melòmans coneguts com *l'orquestra reduïda de saló de Can Pey* (Juli Garreta, Marià Vinyas i Vinyas →, Josep Gravalosa i Geronès →, Salvador Vidal i Vicens →, etc.), i que tenia per objecte fer i descobrir música amb trobades regulars en un xalet del sector de Sant Amanç propietat de l'industrial surotaper Jaume "Jacques" Rovira i Carreró →.

Esposat amb Anna Batet i Basart, va conjummar la seva tasca laboral en la direcció administrativa de la fàbrica surotapera de l'industrial Josep Batet i Camps → amb la de músic instrumentista en diverses formacions locals, entre les quals destacà la de l'anomenat Quintet Garreta entre els anys 1921 i 1932.

1. Retrat d'Arseni Mención Calzada
2. Mención (esquerra), amb Gandol, Anglada i Josep M. Vilà

Arseni Menció esdevindria secretari de l'Associació de Música de Sant Feliu (1924-1936?), que presidiria fugaçment Juli Garreta, una entitat que tenia la finalitat de donar a conèixer públicament als seus conciutadans les màximes figures musicals d'aquells moments. Menció, doncs, seria el responsable i l'ànima –pels seus coneixements musicals– de la contractació de les actuacions d'aquella associació. D'aquesta manera, a la nostra ciutat, hi actuarien figures de primer ordre que omplirien a vessar la sala del Teatre Vidal, com la cantatriu Mercè Plantada, la soprano María Barrientos, el baríton rus Maximus de Rysikoff o els músics Eduard Toldrà, Lamotte de Grignon, el pianista polonès Arthur Rubinstein, la clavecinista també polonesa Wanda Landowska, les germanes russes originàries de Tiflis Raya (violoncel) i Lydia Gurbousova (piano), o els quartets Casals, Zimmer (Brussel·les), Gewandhaus (Leipzig), Sedlak-Winkler Quartett (Viena), Redelé (Brussel·les), The Music Society String (Londres), com també l'orquestra Pau Casals.

228

MERCADER TARRADAS, Pere

(Cassà de la Selva 1916 – 1971)

Pedagog i compositor consolidat, exposà al consistori local la possibilitat de crear l'Escola Municipal de Música, que veié la llum l'any 1949.

Música. Fundador de l'Escola Municipal de Música de Sant Feliu. Familiaritzat amb el món de la música des del seu naixement –el seu pare, Pere Mercader i Andreu, havia estat un dels membres fundadors de la cobla Selvatana–, de jove va ingressar a l'escola de Frank Marshall i King, de Barcelona, on inicià estudis de piano. Alumne avantatjat del mestre de Sant Joan de les Abadesses Ramon Serrat i Fajula, passà a estudiar més tard composició a l'Escola de Música de la ciutat de Terrassa.

L'esclat de la Guerra Civil espanyola l'any 1936 frustrà la beca que se li havia concedit per anar a ampliar els coneixements musicals a París. Tot i aquesta desil·lusió, Mercader va

continuar estudiant i practicant música, i va compondre una quarantena de sardanes, entre les quals destaquen *Inquieta*, *El primer plor*, *Ofrena*, *Dia de festa* o *Esclat de roses*, com també sarsueles i música per a orquestra i piano.

Dotat d'unes qualitats humanes i professionals poc corrents, professor titular de piano, gran pedagog i compositor ja consolidat, Mercader exposà amb il·lusió al consistori guixolenc presidit aleshores per l'alcalde Robert Pallí i Rovira → la possibilitat de crear l'Escola Municipal de Música de Sant Feliu de Guíxols; una iniciativa a què donaren immediatament suport i que va tenir la seva oficialitat al mes de març de l'any 1949.

En una petita aula situada a l'Escola d'Arts i Oficis del carrer Antoni de Capmany, amb catorze alumnes matriculats i l'acceptació per part del Conservatori del Liceu de Barcelona com a centre filial seu, Mercader dirigiria aquesta escola –amb la col·laboració de nous professors exalumnes com Victòria Gruart, Isabel Callol o Francesc Ruiz– fins el curs 1970-1971, en què va haver d'abandonar per una greu i ràpida malaltia.

El seu fruit educatiu el recolliria la professora Maria Serra i Matas, que, en substitució de Mercader, en seria la directora durant vint anys ininterromputs (1972-1992), ajudada per Anna Maria Roig i Simón → i Maite Cruaños. D'ençà d'aleshores, es produí un augment espectacular del seu alumnat, i l'any 1982 el centre arribaria a assolir la xifra de dos-cents alumnes matriculats.

1. El mestre i compositor Pere Mercader Tarradas
2. Alumnes de l'Escola Municipal de Música

MIRALLES AVIÑÓ, Dolors

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1976)

Seria considerada com una de les millors actrius amateurs que hi ha hagut a Sant Feliu, conjuntament amb la Pilar Casanova.

Actriu. Filla de Ramon Miralles i Basedas, pescador, originari de Cambrils i establert a Sant Feliu des de l'any 1908, i de Maria Aviñó i Vilatge, de la nostra població, la Dolors fou una gran aficionada al teatre des de molt joveneta. Sastressa de professió i domiciliada al carrer de la Volta, s'inicià en el teatre amateur tot debutant amb l'obra *L'endemà de bodes* (1932), en la segona etapa de l'Agrupació Romea (1929-1936), dirigida aleshores per Benet Escriba i Romaguera →.

Considerada com una de les millors actrius amateurs que hi ha hagut a Sant Feliu –conjuntament amb Pilar Casanova i Miró →, Dolors Miralles demostraria la seva vàlua interpretant papers teatrals de gran importància com *No és mai tard*, *La cançó del vell Cabrés* (poema dramàtic de Ventura Gassol, aleshores conseller de Cultura de la Generalitat, musicat per Josep M. Vilà i Gandol →, i que fou estrenat al Teatre Vidal el 7 de novembre de 1932), *Rei i senyor*, *La reina del cor* (1933), *L'amor vigila*, *La felicitat dels altres* (1934), *La festa del carrer*, *Un pare de família* (1935) o *Mamà política* (1936).

A la darrereria de la dècada dels anys cinquanta, i ja ben iniciada la tercera i darrera etapa de l'Agrupació Romea (1953-1960), Miralles tornaria a actuar en la comèdia *L'endemà de bodes* (1957), de J. Pous i Pagès, que, curiósament, havia estat l'obra del seu debut artístic vint-i-cinc anys abans. En aquests darrers temps, encara interpretaria les obres *La ferida lluminosa* (1957) i la comèdia dramàtica *Passaport per a l'eternitat* (1958), la seva darrera interpretació, realitzada a l'escenari del Teatre Vidal.

1

2

3

1. Dolors Miralles, al centre, amb l'Agrupació Romea (c. 1936)
2. Miralles, a la barana de mar, amb la seva família
3. L'actriu guixolencina amb la seva mare, Maria Aviñó

MIRALLES RIBOT, Antoni

(Sóller, Mallorca 1907 – Platja d'Aro 1972)

El 1941 el doctor Miralles s'establí a Sant Feliu, i fou nomenat a partir del mes de febrer d'aquell mateix any cap local de Sanitat.

Metge. De família originària de Torà (comarca de la Segarra), els seus avis paterns, Antoni Miralles i Ticó i Dolors Martínez i Ribot, mestres de professió, havien estat destinats al municipi balear de Sóller, a la dècada dels anys vuitanta del segle XIX, on farien classes a l'escola d'aquell poble. Allà, hi naixeria Eloi Miralles i Martínez, pare del futur metge Miralles, que va fer la carrera de Farmàcia i que obriria posteriorment un establiment apotecari al carrer de la Lluna d'aquella ciutat. En destinar, però, els avis –encara mestres en actiu– a un col·legi de Sedó (la Segarra), i més tard a Balaguer i el Vendrell, Eloi va tancar la farmàcia de Sóller i, amb la seva esposa Josepa Ribot i els seus tres fills Antoni, Josep i Maria Rosa, seguí la destinació dels avis i obrí novament una farmàcia en aquelles poblacions.

Antoni Miralles va fer el batxillerat a Lleida capital. Més tard, cap a l'any 1924, es matriculà a la Universitat de Barcelona, on estudià Medicina, carrera en què es llicencià el 1931. Domiciliat inicialment a la població de Florejacs, també de la comarca de la Segarra, va fer de metge de capçalera d'aquell municipi i dels seus veïnats disseminats. Dos anys després, es casà amb Cecília Farràs i Ollé, una seva cosina de segon grau de parentiu, vuit anys més jove que ell, i passà a ser metge de Pineda de Mar i, uns quants anys després, del poble d'Ulldecona (1939).

A començament de l'any 1941, el doctor Miralles es va establir a Sant Feliu, després d'haver estat nomenat a partir del mes febrer d'aquell mateix any cap local de Sanitat. La seva professionalitat i bon tracte amb els pacients, com també amb l'administració municipal, el feren ser molt reconegut i apreciat entre els guixolencs durant els més de trenta anys consecutius que restà al capdavant de la sanitat pública local.

Retirat de la medicina, a les darreries de la dècada dels anys seixanta va anar a viure a Platja d'Aro amb el seu fill farmacèutic, Antoni Miralles i Farràs, amb qui passaria els darrers dies de la seva vida.

1. El metge Miralles, a dalt de cavall, en una visita mèdica a pagès
2. Retrat del doctor Antoni Miralles Ribot

MIRANDA VIDAL, Glòria

(Tarragona 1915 – Sant Feliu de Guíxols 2010)

Distingida amb la beca Marquès de Carulla a la universitària catalana més destacada del curs 1934, es llicenciaria en Farmàcia comptant només 19 anys.

1

2

3

Farmacèutica.

Filla de Simó Miranda i Franch, advocat i director de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Sant Feliu, i de Rosa Vidal i Guasch →, mestra nacional de l'escola de pàrvuls de la nostra ciutat, fou batejada a Tarragona –malgrat que els seus pares ja vivien a Sant Feliu– per l'aleshores bisbe i cosí de la seva mare Francesc Vidal i Barraquer, que més tard esdevindria cardenal (1921). Tot i això, la seva infantesa la va passar sempre a Sant Feliu, on aprengué les seves primeres lletres.

Matriculada a l'edat de 16 anys a la Universitat Central de Barcelona, secció Facultat de Farmàcia (1930), realitzà els seus estudis de primer i segon curs universitari amb els distingits professors Casamadé, Mur i Goizueta, i el seu tercer curs, en què va obtenir matrícules d'honor en totes les seves assignatures, l'estudià amb els catedràtics Deulofeu i Miravittles, especialistes en la recerca de sèrums i vacunes. Aquest brillant currículum acadèmic li va permetre estudiar i realitzar les pràctiques de botànica al costat del prestigiós doctor Pius Font i Quer durant el darrer curs acadèmic de 1933-1934.

Al mes de febrer de 1934, el Rectorat Universitari de Catalunya va considerar Glòria Miranda com la universitària catalana més destacada d'aquell curs; una distinció que li fou reconeguda amb la important beca de la Fundació Marquès de Carulla, antigament anomenada beca de Martínez Anido, constituïda l'any 1921 per tal de sufragar els estudis de Farmàcia a un alumne de la Universitat de Barcelona.

Llicenciada en Farmàcia a l'edat de 19 anys, en esclatar la Guerra Civil espanyola (1936) es traslladà a Mataró, on residia el seu germà Joan, metge pediatrie de l'hospital mataroní, i va treballar ajudant-lo en la seva consulta particular. Acabada la contesa, retornà a Sant Feliu, i l'any 1942 s'esposà amb el també farmacèutic guixolenc Narcís Rusalleda i Sabater →, després de la qual cosa passà a col·laborar un cert temps en les tasques del laboratori familiar.

Al cap d'uns anys dedicats a la família, formà part del professorat del primitiu Liceu Abat Sunyer, amb seu al carrer Sant Fèlix Màrtir i, més tard, a la dècada dels anys setanta, ho faria a l'Institut Nacional de Batxillerat Sant Elm, al costat de professors de la vàlua de Benet Morera i Manción →, Maria Lluïsa Llorens i Llorens, Lluís Pallí i Buxó → o Anna París i Cervera →, impartint classes de ciències naturals i de física i química.

1. Fotografia d'estudi de Glòria Miranda Vidal
2. Miranda seria una de les primeres professores del primitiu Liceu Abat Sunyer
3. Glòria Miranda amb dos dels seus fills

MOLAS BATLLORI, Joaquim

(Barcelona 1930)

Introduït en el teixit cultural de Sant Feliu per l'alcalde Josep Vicente, a la nostra ciutat escriuria una nombrosa producció literària que compaginà amb diverses conferències a centres de la població.

Escriptor i historiador. Fill del matrimoni format per Isidre Molas i Font, músic de professió, i Maria Batllori i González, ambdós de Barcelona, en Joaquim estudià primària al col·legi Montessori per passar més tard, durant la Guerra Civil, al grup escolar Ramon Llull. El 1939 la família s'instal·là a Mallorca, però retornà l'any següent. A Barcelona continuà els seus estudis al Llull i, més tard, inicià el segon ensenyament a l'institut Jaume Balmes.

Matriculat l'any 1948 a la Universitat de Barcelona, féu la carrera de Filosofia i Lletres, secció Romàniques, i es llicencià el 1953. Nomenat professor ajudant de classes pràctiques de la universitat dins la càtedra de Martí de Riquer (1953-1954), i després professor encarregat, es dedicà aleshores a cursos sobre edició de textos. Cinc anys després (1958), va llegir la tesi doctoral sobre la poesia de Lluís Icart i, el 1959, i durant dos cursos, treballà com a lector de castellà i català a la Universitat de Liverpool. Novament a Barcelona, passà a fer classes com a professor dels Estudis Universitaris Catalans (EUC) que s'impartien al local d'Omnium Cultural i que, quan aquest es clausurà, es feren a cases particulars, entre elles, la de l'advocat Mascareñas.

Durant els anys seixanta i següents també treballà com a editor a Edicions 62, gestionant llibres, dirigint l'antologia catalana, com també les anomenades Millors Obres de la Literatura Catalana (MOLC) i les Millors Obres de la Literatura Universal (MOLU). El 1969 retornà a la universitat, primer com a catedràtic interí (1969-1971), i després com a catedràtic numerari (1971-1982). L'any 1982 ocupà la plaça d'Antoni Comas i Pujol a la Universitat de Barcelona, fins a la seva jubilació el 2000. Nomenat catedràtic emèrit, l'any 2007 seria distingit com a doctor Honoris Causa per la Universitat de Lleida.

Membre del consell de redacció de diverses revistes (*Serra d'Or*, *Recerques*, *L'Anuari Verdager*, etc.) realitzà, a mitjan dècada dels anys seixanta, compilacions i estudis històrics sobre la literatura contemporània catalana.

Enamorat de la nostra ciutat, arribà a Sant Feliu a començament de la dècada dels anys vuitanta, i es domicilià al carrer d'Àngel Guimerà, conegut popularment com *carrer de les Banyes*. Introduït en el seu teixit cultural i social per Josep Vicente i Romà → i altres, féu ràpida amistat amb Joan Torrent i Fàbregas →, Lluís Esteve i Cruañas → i Narcís Masferrer i Buixó →. Aquí escriuria una nombrosa producció literària que compaginà amb diverses conferències al Teatre Municipal, al monestir, al Casal de Tueda, a la sala d'exposicions Croma i a l'antiga biblioteca de la Caixa de Pensions. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans (1978) i de la Reial Acadèmia de Bones Lletres (1993), ha estat també jurat dels Premis Enric Descayre i Salgas →, i més tard dels Premis Ancora, en l'apartat de poesia. Molas ha rebut importants distincions, com el Premi Fundació Catalana per a la Recerca (2001), Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1998), la creu de Sant Jordi (1999), i la medalla d'or de l'Ajuntament de Barcelona.

Casat amb Maria Capdevila i Font, natural de Barcelona, en Joaquim escriu sota la porxada de casa seva, a l'eixida d'aquell vell casal situat a la vorera alta del carrer de les Banyes. Sant Feliu és i serà per sempre –per convicció pròpia– la seva ciutat d'adopció.

1. L'escriptor Joaquim Molas Batllori
2. L'any 1998, Molas rebria el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

MONFORT ANGLÈS, Manuel

(Càlig, el Baix Maestrat 1938)

233

Membre de l'Associació de Veïns de Vilartagues i Tueda de Dalt, el 1979 seria escollit el primer alcalde de la nova època democràtica.

Alcalde. Resident a la vila de la Jana, al Baix Maestrat, a la província de Castelló, on el seu pare era el veterinari del poble, als deu anys va ingressar al Seminari Diocesà de Tortosa, on va cursar Humanitats, previ als estudis de Filosofia i Teologia. Més tard, en passar a residir a Castelló de la Plana (1953), acabà el batxillerat en un institut d'ensenyament nacional, i es matriculà poc després a la seva universitat, en la qual hi féu el Magisteri.

A les darreries dels anys cinquanta va exercir la professió de mestre a Barcelona (1957-1962), tot i que als anys seixanta va simultaniejar l'activitat docent amb la del sector privat, com a cap comercial a Girona de l'empresa Butano S.A. (1966). En fixar la seva residència a Sant Feliu de Guíxols (1969), començà a participar activament en les associacions de pares d'alumnes de la nostra ciutat, i fou escollit secretari dels Estudis Nous (actual CEIP Gaziol) el 1971. Quatre anys després participà en la creació de l'Associació de Veïns de Vilartagues i Tueda de Dalt (1975), de la qual fou soci fundador i vicepresident.

Aquell mateix any ingressà com a militant de base a la secció local del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), i fou escollit cap de llista en les primeres eleccions democràtiques a l'Ajun-

tament de Sant Feliu. Monfort s'enfrontà en aquelles eleccions a candidats locals com Carles Xargay i Saurí (UCD), que obtindria per al seu grup tres regidors, amb un 18,19% del total dels vots; Josep López de Lerma i López → (CiU), amb quatre regidors (21,71%); Claudi Barnés i Soler (ERC), que no va treure cap regidor, i Pere Pujol i Jordana → (PSUC), amb tres regidors més i el 16,15% de vots. D'aquesta manera, el 19 d'abril de 1979, Monfort –que havia obtingut set regidors amb un 39,49% del total dels vots– seria nomenat alcalde de la ciutat amb el suport del PSUC de Pere Pujol.

Partidari de la gestió ciutadana dia a dia, i no tant de la política de partit, tingué durant el seu mandat força discrepàncies i tensions, no tan sols amb l'equip de l'oposició (CiU i UCD) i els que li donaven suport (PSUC), sinó també amb membres del seu propi partit, que el portaren a dimitir –segons ell– “per manca de col·laboració” el 12 de setembre de 1980.

Monfort seria substituït al capdavant de l'alcaldia per Josep Vicente i Romà →. El 1982 es va donar de baixa com a militant del partit dels socialistes, i anys després, en les eleccions municipals de 1995-1999, Manel Monfort acompanyaria com a candidat independent i número dos de la llista del PSC a Antoni Juanals i Román →, i esdevindria primer tinent d'alcalde de governació de l'Ajuntament.

1. Retrat de Manel Monfort Anglès a l'alcaldia (1979)
2. Manel Monfort fotografiat com a regidor del PSC l'any 1995

m

MONFORT ANGLÈS, Manuel

MONT CARLES, Alfred

(Calonge 1910 – Sant Feliu de Guíxols 1998)

Tot i la seva dedicació a la indústria surera, també esdevindria un important armador del port, amb dues teranyines i dues vaques d'arrossegament.

1

2

Industrial surer i armador.

Fill del matrimoni calongí format per Josep Mont i Brunet, un petit industrial surotaper resident a Sant Feliu d'ençà de l'any 1918, i de Dolors Carles i Planas, amb domicili al carrer de la Penitència, l'Alfred va fer els seus estudis a la nostra ciutat i, un cop acabats, va passar a formar part de l'empresa familiar, que comptava amb un total de 28 treballadors.

Durant la seva gerència empresarial, la fàbrica Mont, que inicialment estava situada a la plaça del Monestir, es va traslladar al carrer de Capmany per tal de desenvolupar la seva activitat industrial en un espai més adequat. Malauradament, aquesta nova fàbrica patiria al llarg de la seva vida laboral dos importants incendis –els anys 1949 i 1957– que l'afectaren greument.

Membre del sometent local a mitjan dècada dels anys trenta, hagué de passar per l'expedient de responsabilitats polítiques l'any 1941 per tal de demostrar la seva bona conducta politicosocial. Això li va permetre formar part de la junta d'enllaços provincial del ram del suro (1950), precisament en uns moments de fort descens dels productes manufacturats.

A la dècada dels anys quaranta i cinquanta, Alfred Mont esdevindria un important armador del port de Sant Feliu, amb dues teranyines: la *Marina*, patronejada per Pere Buxó i Rourich →, i l'*Angelita*, a càrrec d'Arnald Ribot, amb motors de 45 CV cadascuna, marca Bodeveng per a la primera i Hispano per a la segona. També disposava de dues vaques d'arrossegament: la *Sant Antoni* i l'*Aurora*, amb motors Volum i Laval, també de 45 CV. Més tard, compraria una vaca de fons a Tarragona (1942), anomenada *Tia Païa*, que comandaria el guixolenc Jaume Soler i Albertí.

L'any 1955, Mont seria designat per a compromissari a la Diputació Provincial, en la qual representaria l'estament econòmic gironí. Dos anys després, esdevindria vocal del Casino El Guixolense, sota la presidència de Raimundo Vancells, i alhora col·laboraria estretament amb la Penya Futbolística Blanc-i-blava del Baix Empordà, seguidora del RCD Espanyol, fundada i presidida pel guixolenc Joan Clarà i Rissech →.

Esposat amb Àngela Basart i Romaguera, a la dècada dels anys setanta deixaria la direcció del negoci surotaper en mans del seu fill Alfred Mont i Basart.

1. L'industrial Alfred Mont Carles

2. Alfred Mont al costat del seu fill Alfred, en la presentació de la Penya Blanc-i-blava

Home tolerant i de sòlida formació humanística, tingué una influència educativa determinant per a molts estudiants de Sant Feliu.

Professor. Director del Liceu Abat Sunyer. De petit estudià al germans de La Salle de Palamós i, més endavant, féu el batxillerat a Girona. A l'edat de disset anys fou cridat a files pel Govern de la República, i passà a formar part de l'anomenada lleva del biberó. Enquadrat al Cos d'Enginyers, va pertànyer fins a la finalització de la guerra a la companyia de transmissions adscrita a l'estat major del XII Cos d'Exèrcit.

Acabada la contesa, tornà a fer el batxillerat, en quedar anul·lats els plans d'estudi de la República. Posteriorment va fer el Magisteri a la Normal de Girona i poc després passà a estudiar la carrera de Filosofia a la Universitat de Barcelona, en què s'especialitzà en la branca d'Estètica (ètica, estètica i metafísica).

Un cop llicenciat, treballà de professor adjunt a la Universitat de Barcelona, i preparà el doctorat amb la tesi "La crítica a la raó pura de Kant". La defunció del seu pare el va fer tornar a Palamós, on va haver d'ajudar la seva mare en els treballs quotidians de la taverna familiar. Durant aquells anys, va conjummar aquesta feina amb la de professor en una de les dues acadèmies de la població, i passà a ser-ne més tard el director, després de proposar i aconseguir la seva unificació (Acadèmia de Palamós).

L'any 1957, el Liceu Abat Sunyer de Sant Feliu, conegut popularment com l'*Acadèmia*, dedicat a la preparació i estudis de batxillerat, comerç i idiomes –Morera dominava, a més, el llatí, el grec i un xic l'alemany–, li oferí la plaça de professor. A l'antic edifici del carrer Sant Fèlix Màrtir, va treballar al costat de distingits professors com Margarita Wirsing i Bordas →, Maria Lluïsa Llorens i Llorens →, Glòria Miranda i Vidal → o el Sr. Pere Carrera.

Treballà conjuntament amb Margarita Wirsing per a la creació del nou centre d'ensenyament mitjà del Liceu Abat Sunyer al sector de la muntanya de Sant Elm (1965), més tard secció delegada de l'Institut Vicens Vives de Girona, i finalment, institut de batxillerat autònom. L'any 1968 va obtenir la seva plaça per

oposició, i passà a ser-ne en diferents períodes el director, el secretari i el cap d'estudis, fins el curs 1977-78. Poc després, Morera guanyaria el concurs de càtedra i anà a exercir-la a l'institut de Palafrugell fins a la seva jubilació, el 1987.

Malgrat haver marxat de la nostra ciutat, sempre va tenir el seu cor a Sant Feliu. Solia visitar sovint l'institut –que havia qualificat d'*institut de la seva vida*–, on tenia veritables companys i amics, per interessar-se pel desenvolupament educatiu del centre.

Home tolerant, de sòlida formació humanística i apassionat de la feina, era també un gran jugador d'escacs i molt aficionat a la música, que dominava el piano i també el violoncel. L'any 1957, Morera declinà elegantment l'ofertament fet pel governador civil de la província, en el sentit que ocupés el càrrec d'alcalde de Palamós, per ésser contrari als ideals pels quals es regien aleshores els caps polítics locals. També refusaria, l'any 1978, l'ofertament d'encapçalar la llista del Partit dels Socialistes de Catalunya, que li féu el seu secretari general, Joan Raventós.

Sens dubte, les qualitats pedagògiques de Benet Morera varen ésser d'una influència determinant en molts estudiants de Sant Feliu, que el varen veure com la persona clau que els sabia transmetre els valors i inculcar-los a través de l'estudi la cultura de l'esforç, tan necessària en el desenvolupament de la pròpia vida.

L'any 2008, la vila de Palamós va dedicar-li una placeta situada al barri vell de la població com a mostra d'agraïment del municipi cap al pedagog palamosí.

1. Benet Morera, fotografiat en unes jornades pedagògiques
2. Carnet de llicenciat en Filosofia i Lletres (1951)

MÜLLER MÜLLER, Willy

(Buffalo, Estats Units d'Amèrica 1879 – Sant Feliu de Guíxols 1964)

Nomenat vicecònsol d'Alemanya a Sant Feliu, fundà amb Carl Bender l'empresa surotapera La Casa Alemana, de la qual seria l'únic propietari d'ençà de l'any 1929.

Industrial surer. Nascut a la industrialitzada ciutat de Buffalo, situada a l'estat de Nova York, a la vora del llac Erie, als Estats Units, però d'origen alemany –els seus pares havien emigrat uns anys abans a la recerca de nous horitzons–, en Willy va viure en aquell país fins a l'edat de set anys, en què la mort prematura del seu pare va fer-los decidir a tornar cap a Alemanya, on s'establiren a la ciutat de Mannheim. Allà, hi faria els estudis elementals i els de comerç, i entrà a treballar a la casa Bender d'aquella ciutat, dedicada a la fabricació, exportació i importació de taps de suro, una empresa de la qual amb el temps arribaria a ser un dels apoderats generals.

Esposat amb la també alemanya Anna Sutter, l'any 1912 fou enviat a Sant Feliu de Guíxols –on la casa Bender tenia una sucursal amb dues fàbriques en actiu, la del costat del monestir (després coneguda com *Serra Vicens*) i la del Molí d'en Blanc (actual Buscarons)– per substituir el gerent d'aquesta societat, Edwin Messer.

1

2

A la nostra ciutat, s'hostatjà inicialment a l'Hotel Marina del passeig del Mar, que dirigia aleshores Ernest Pi i Matas →, mentre esperava la seva esposa i els seus dos fills, Otto i Wilhelm, que arribarien uns mesos més tard.

Ben aviat va fer coneixença amb altres industrials alemanys que conformaven la colònia germànica de la nostra ciutat –els Glassner, Heller, Baunach, Greiner– junt amb la família Bender. Des d'aleshores, Müller va gestionar amb molta eficàcia i coneixements comercials els afers de la casa Bender, malgrat que encertaria un dels períodes més crítics viscuts pel sector surotaper del país.

Així, l'inici de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) va provocar importants dificultats econòmiques en la comercialització i l'exportació cap a l'estranger. Müller va haver d'associar-se amb industrials del país per tal de poder continuar treballant a l'emparedat d'una societat nacional. Acabada la guerra, seria nomenat vicecònsol d'Alemanya a Sant Feliu i, dos anys després (1920), s'associà amb Carl August Bender → i fundaren La Casa Alemana S.A., amb seu a la nostra població, de la qual seria l'únic propietari d'ençà de l'any 1929 i fins a la seva defunció.

Willy Müller patiria l'horror de la guerra en pròpia pell. Els seus dos fills, Otto i Wilhelm, que s'havien criat i havien jugat a Sant Feliu malgrat haver estudiat interns al Col·legi Alemany de Barcelona, s'enrolaren a la Wehrmacht en esclatar la Segona Guerra Mundial (1939-1945). Tots dos, dissortadament, moririen poc temps després –l'Otto, a Normandia, on el seu pare, amb importants influències a la milícia, l'havia aconseguit enviar per treure'l del terrible front de Rússia, i Wilhelm, a Berlín, prop del Reichstag, en un bombardeig dels aliats–.

1. L'industrial alemany resident a Sant Feliu Willy Müller
2. Müller amb la seva esposa Anna Sutter i els seus fills Otto i Wilhelm

MUR DARGALLO, Ricard

(Gallur, Saragossa 1875 – Sant Feliu de Guíxols 1939)

Autor de fotografies de diversos esdeveniments de gran rellevància, gràcies a ell tenim constància visual d'actes tan importants com l'aterratge del biplà de Lucien Demazel l'any 1913.

1

Fotògraf. Considerat com un dels retratistes més representatius de Sant Feliu i la seva comarca, aquest aragonès va arribar l'any 1906 a la nostra ciutat, on va obrir una galeria de fotografia al carrer de la Creu. Mullerat amb la guixolenca Cecília Cateura i Caseres →, de professió auxiliar de mestra d'escola, es domicilià a la rambla d'Antoni Vidal, malgrat que l'any següent traslladaria el seu estudi fotogràfic al carrer Major, cantonada amb el de la Creu.

Ricard Mur –que disposaria també de sucursals fotogràfiques a Palamós i Palafrugell– seria l'autor de fotografies de diversos esdeveniments de gran rellevància per a la nostra població. D'aquestes imatges, cal destacar l'acte del descobriment de la placa del carrer amb el nom de Pere Caimó (1907), avui carrer de Sant Domènec; la representació de l'òpera *Marina* al sorral de la platja (1910); l'embarrancada d'una balena a la platja de Sant Pol i el seu posterior trasllat a la de Sant Feliu (1912); l'aterratge del biplà del pilot francès Lucien Demazel → als camps de Sant Pol (1913) o el naufragi del vapor italià *Trentino* a la badia de Sant Pol (1915).

També realitzaria diversos reportatges fotogràfics sobre activitats comercials a la nostra ciutat, en especial pel que fa a la indústria surera i el seu procés de transformació, o sobre el tràfic de mercaderies al port, com també del tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona.

2

1. Retrat del fotògraf Ricard Mur Dargallo.
2. Establiment fotogràfic de Ricard Mur, al carrer Major (c. 1910)

MURLÀ BLANCH, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1917 – 1983)

Prestigiós xef de cuina i actiu hotelier local, seria distingit amb el nomenament de Maître Rôtisseur al III Capítol Internacional de la Cadena de Asadores el 1966.

Hotelier. Fill del fondista Miquel Murlà i Bosch → i d'Esperança Blanch i Bou, a l'edat de catorze anys va ser enviat per la seva mare a estudiar i treballar al Restaurant Lyon d'Or de Barcelona, on el seu pare –mort quatre anys abans– havia après l'ofici de cuiner. Allí, hi va fer l'aprenentatge mentre a Sant Feliu la seva família regentava el Nuevo Hotel de Miguel Murlà-Jardín Comedor, a la prolongació de la rambla d'Antoni Vidal (avui, placeta de Sant Joan).

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), en Josep Murlà va ser militaritzat pel Govern de la República i enviat a Galícia. En retornar a Sant Feliu acabada la contesa, es féu immediatament càrrec de la direcció de l'Hotel Murlà, precisament en uns anys de serioses dificultats econòmiques i socials. L'any 1957, esdevindria vicepresident de la Societat Local de Caçadors, que presidia Jaume Albertí, i organitzaria –conjuntament amb altres hotels de la Costa Brava,

1

2

com el Voramar de l'Escala, el Trias de Palamós o l'Aiguablava de Begur, entre altres– les rutes turístiques i gastronòmiques que unien aquests establiments i donaven a conèixer, alhora, diferents poblacions de la costa.

Nomenat regidor municipal d'Hisenda a l'Ajuntament de Sant Feliu pel terç familiar amb els alcaldes Joan Puig i Admetller → i Manel Vicens i Moner → (1961-1967), presidiria també la junta econòmica del Sindicat d'Hostaleria i Activitats Econòmiques, l'any 1966. I a l'inici de la dècada dels anys setanta formaria part de l'Agrupació de Comissions Turístiques, que congregava les cambres de comerç de Girona, Palamós i Sant Feliu, i des de la qual es redactà l'estudi per al desenvolupament econòmic i social de les comarques de Girona, sota la direcció de Josep M. Muntaner i Pascual.

Conjuntament amb el seu germà Ramon, va promoure la construcció del Murlà Park Hotel (1964) al passeig dels Guixols, un establiment que es convertiria en un dels més importants i emblemàtics que hi ha hagut a la nostra ciutat. Josep Murlà seria distingit l'any 1966 amb el nomenament de Maître Rôtisseur al III Capítol Internacional de la Cadena de Asadores celebrat a Peralada, per la seva labor al capdavant dels hotels Murlà, i molt especialment com a xef de cuina. Dos anys després, el Ministerio de Información y Turismo li concediria la medalla al Mèrit Turístic, en la seva categoria de bronze.

1. El reconegut hotelier Josep Murlà Blanch

2. Murlà amb la seva esposa, Celta Janó, i els seus fills: Esperança, Joana, Miquel i Josep

m

MURLÀ BOSCH, Miquel

(Sant Feliu de Pallerols 1877 – Sant Feliu de Guíxols 1927)

239

Establert a Sant Feliu a la darrereria del segle XIX, regentà diversos establiments com l'Hotel Marina del passeig del Mar o el Nuevo Hotel de Miguel Murlà-Jardín Comedor.

1

Hoteler. Descendent d'una família de traginers que comptaven amb diverses cavalleries d'abast per al transport de carbó i feixines de bruc, de ben jovenet ajudà els seus pares a la petita posada que tenien per donar de menjar i aixopluc als bosquetans i carreters d'aquelles contrades. En morir sobtadament el seu pare, en Miquel Murlà va ser internat al seminari del Collèll, on inicià estudis eclesiàstics.

En adonar-se que el sacerdoci no era la seva vocació, ho féu saber als seus preceptors i família. Orientat convenientment pel mateix seminari, Murlà es traslladà a Barcelona, on va entrar d'ajudant de cuina al prestigiós Restaurant Lyon d'Or, en el qual aprendria el seu ofici. Amb els anys, tot i ésser encara jove, arribaria a ser nomenat *chef de cuisine* d'aquell important establiment.

Establert a Sant Feliu a la darrereria del segle XIX, obrí l'Hotel Restaurant de la Marina (1899) a la rambla del Portalet. Temps després, i associat amb Ernest Pi i Matas →, engegaria un nou establiment al passeig del Mar amb el nom d'Hotel Marina (1910).

1. Miquel Murlà Bosch i la seva primera esposa, Dolores Riera

2

Les dificultats econòmiques d'aquells anys per regentar i mantenir ambdós socis aquell establiment hotelier varen portar-los a dissoldre la societat i, l'any 1914, Murlà va obrir a la prolongació de la rambla Vidal –avui placeta de Sant Joan– el Nuevo Hotel de Miguel Murlà-Jardín Comedor, que, amb les reformes adequades i el bon fer, tindria una gran anomenada entre els hotels d'estiueig de Sant Feliu. La seva tradicional cuina, el bon tracte amb els clients i l'acurat servei li donaren un merescut prestigi.

Així, entre els il·lustres hostes que s'allotjaren a les seves dependències podríem citar: Pau Casals, Eduard Toldrà, Lluís Millet, el cor de músics Svetlana de Praga, el diputat francès Emmanuel Brousse, el senador porto-riqueny als Estats Units d'Amèrica Antonio Fernós-Isern i un llarg etcètera de personalitats.

Miquel Murlà fou una persona molt interessada a contribuir a la divulgació cultural i esportiva de la població. Formà part de la junta de l'Associació de Música, al costat de Juli Garreta i Arboix →, Arseni Menció i Calzada →, Ramon Bonet i Coll → i Josep Granolleras, alhora que fou membre de la Societat Local de Caçadors, com també un gran amant de l'excursionisme i la natura en general.

2. Murlà, fotografiat amb la seva família al Nuevo Hotel de Miguel Murlà

MURLÀ JANÓ, Miquel

(Sant Feliu de Guíxols 1950 – 1993)

240

Membre del Centre d'Iniciatives i Turisme, esdevindria també un dels fundadors de l'Associació Turística Guixolenc, creada per al desenvolupament turístic de la ciutat.

1

Hotelier. Nét i fill d'hotelers guixolencs, seguí la tradició familiar hotelera iniciada pel seu avi Miquel Murlà i Bosch →, treballant primer a l'Hotel Murlà "petit" de la placeta de Sant Joan, i més tard al Murlà Park Hotel del passeig dels Guíxols –que dirigiria ell, un cop jubilats el seu pare, Josep Murlà i Blanch →, i l'oncle Ramon, fins pràcticament la seva defunció–.

Aficionat a la música –de petit va estudiar piano i solfeig amb el director de l'Escola Municipal de Música Pere Mercader i Tarradas →, en la seva joventut va participar com a cantautor en nombroses actuacions musicals dins el moviment artístic anomenat Nova Cançó, amb diverses composicions musicals pròpies. A la dècada dels anys setanta va pertànyer al grup de folk Els de Sempre (1972-1974) –més tard rebatejats *Xaica*–, una agrupació musical sorgida dels festivals organitzats per les Joventuts Escolars de la Secció Delegada Abat Sunyer, que va tenir gran acceptació entre el públic juvenil guixolenc.

Membre del Centre d'Iniciatives i Turisme de Sant Feliu (CIT), Murlà seria nomenat president de la seva junta gestora al mes d'abril de 1977. Anys després, esdevindria un dels fundadors de l'Associació Turística Guixolenc (ATG) (1982), entitat vinculada al sector turístic i econòmic de la població, en què va desenvolupar el càrrec de secretari. L'any 1985, formà part també, representant l'ATG, de la Comissió Mixta Local d'Assessorament Comercial del Municipi, que presidiria l'alcalde Josep Vicente i Romà → i que permetria establir un diàleg enriquidor entre Ajuntament i comerciants.

Durant la dècada dels anys setanta, va treballar activament en el negoci familiar com un dels tres *maîtres* d'hotel de què disposava el Murlà-Park (Ernest Pous, Joan Martínez i ell). Més tard, passaria a codirigir amb la seva germana Esperança l'hotel i la sala destinada a bingo (1978), de manera que esdevingué

1. Retrat de l'hotelier local Miquel Murlà Janó

2

3

Societat Hotelera Murlà a la mort del seu pare (1983), temps després, Hotelera Murlà S.A., i Hotelera Murlà S.L. el 1992.

Conseller, vicepresident i màxim accionista del grup Vichy Catalán, esdevindria l'impulsor i continuador de les donacions econòmiques realitzades regularment per Carme León i Fuster a benefici de l'Hospital Municipal i l'Asil Surís. Amb els anys, Miquel Murlà ampliaria generosament aquests ajuts a diverses entitats locals, tant d'àmbit esportiu com benèfic i cultural de la ciutat, com també a famílies necessitades de la població.

L'any 2001, una iniciativa popular va recollir més de 4.000 signatures per tal que la plaça de la nova residència assistida per a la gent gran, situada entre els carrers Bourg de Péage i Gravina i la carretera de Palamós, portés el seu nom.

- 2. Murlà realitzaria nombroses aportacions econòmiques a favor de gent necessitada de la població
- 3. Miquel Murlà, quart per la dreta, amb el grup de folk Els de Sempre (1973)

[apunts biogràfics]
n

NADAL BONET, Santiago

(Palamós 1883 – Sant Feliu de Guíxols 1956)

Llicenciat el 1902 als dinou anys d'edat, exerciria la medicina ininterrompudament durant més de cinquanta anys a Sant Feliu.

1

Metge. Estudià la carrera de Medicina a la Universitat Central de Barcelona, realitzà els exàmens de llicenciatura al mes de juny de 1902, als dinou anys, i obtingué la qualificació d'excel·lent. L'any següent retornà a la seva població nadiua, on va treballar a la consulta mèdica del seu pare. A començament del segle XX, i en esposar-se amb la guixolenc Teresa Villà i Olias, va passar a residir a Sant Feliu de Guíxols (1905), on s'establí professionalment i amb caràcter definitiu al carrer Major, cantonada amb el de la Creu.

L'any 1906 tindria lloc una forta polèmica entre els doctors Nadal i Joaquim Falgueras i Dalmau → per la defunció d'un treballador de les obres del port i tres dels seus fills. La família en qüestió, que estava domiciliada a les cases del cim del futur moll (actual carrer de Guardiola), sembla ser que per desconeixement, havia menjat bolets emmetzinats del tipus *Amanita faloides*. La discussió sobre la millor manera de tractar-los va arribar a omplir durant setmanes les pàgines dels setmanaris locals: l'un defensava la injecció de morfina –alcaloide que ja s'havia administrat durant les primeres hores, en manifestar-se els símptomes–, en contra de l'opinió de l'altre facultatiu, que considerava més apropiada l'administració de sulfat d'atropina.

Membre del Centro Instructivo Obrero de Sant Feliu, va oferir diverses conferències mèdiques en centres culturals guixolencs (per exemple, una que duia per títol "Idea general de la vida microbiana"), com també en associacions obreres, amb l'objectiu d'informar-los dels efectes negatius de l'alcohol en la societat laboral.

Gran aficionat al futbol, especialment de l'Ateneu Deportiu, primer, i més tard, del Casal dels Esports i del CF Guíxols durant la postguerra, també seria un apassionat del teatre, i va seguir la major part d'obres que estrenaven els elencs locals, com l'Agrupació Romea, la Secció Dramàtica del Patronat d'Obreres de l'Ateneu Social o l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica.

Regidor a l'Ajuntament durant el bienni 1931-1932 i candidat a les eleccions municipals per la Lliga Catalana el 1934 –al costat de Joan Casas i Anguila, Martí Palahí i Condom → i Robert Pallí i Rovira →–, Santiago Nadal es convertiria, pel seu anhel professional i interès cap als malalts i els seus familiars, en un dels facultatius locals més apreciats i sol·licitats pels guixolencs. D'aquesta manera exerciria la medicina ininterrompudament durant més de cinquanta anys a Sant Feliu i, a la darrereria de la seva vida professional, encara s'integraria com a facultatiu al règim del *seguro obligatorio de enfermedad*.

2

1. Fotografia de Santiago Nadal Bonet

2. El metge palamosí Santiago Nadal, resident a Sant Feliu d'ençà de l'any 1905

NADAL COSP, Carles

(Sant Feliu de Guíxols 1943 – 2005*)

242

Considerat com un dels millors esportistes guixolencs,
la seva activitat social en favor dels més necessitats el faria molt popular entre la ciutadania.

1

2

Esportista. Vinculat des d'edat escolar al bàsquet, Nadal esdevindria un dels esportistes més ben considerats dins el panorama esportiu local a la dècada dels anys seixanta i començament dels setanta. Fill del matrimoni guixolenc format per Carles Nadal i Gallart i Concepció Cosp i Bota, en Carles va formar part d'equips de bàsquet escolar de fora de la nostra ciutat, com La Salle Figueres, La Salle Palamós, el Fòrum Cultural de Llagostera, i també el Sant Josep-Optimus quan realitzà el seu servei militar (1966-1967).

A la nostra ciutat, militaria en els equips OAR Sant Feliu, La Salle –època en què seria votat millor esportista guixolenc (juliol 1968)– i en el Club Nàutic Sant Feliu, amb el qual va disputar aquell mateix any la final del torneig Mateu Pell. Es retiraria de jugador actiu a la temporada 1971-1972, després d'haver assolit la tercera divisió nacional, màxima categoria aconseguida per un equip de bàsquet local. Entrenador dels equips júnior del Club Nàutic Sant Feliu (1971-1975), i més tard del Club Bàsquet Guíxols (1990-1991), practicà també altres esports com a aficionat, com el ciclisme, el tennis o la pesca.

De jove, cap allà a l'any 1965, compaginant-ho amb l'esport de competició, també havia estat monitor, juntament amb Joan Naspleda i Arxer, dels primitius Casals d'Estiu, que dirigia aleshores mossèn Albí Perpinyà, un pas previ de contacte amb la natura i l'excursionisme, que molts d'aquells nens seguirien en grups d'escoltisme local com els llobatons o els *boy scouts* de l'època.

En l'àmbit social, Carles Nadal va participar activament en diverses entitats i associacions de la ciutat, com Llops de Mar, del qual seria el tresorer durant 25 anys, el Patronat Asil Surís (1991-2005), l'Hospital Municipal (1973-1980 i 2003-2004), com també del Consell Parroquial i els Amics dels Malalts i de la Gent Gran. Vinculat a Càritas Parroquial i a les seves celebracions eclesiaístiques, Nadal impartiria durant molts anys la catequesi a infants i també a grups d'adults. Així mateix, esdevindria membre de la junta de pares i mares del col·legi Sant Josep-Cor de Maria, de la qual seria vocal, vicepresident i finalment president (1982-1989).

La seva gran passió per la pesca li va fer escriure –un cop jubilat com a delegat de la Caixa d'Estalvis i de Pensions de Barcelona a Sant Feliu, oficina de la plaça d'Alabric– el llibre *Vols venir a pescar?*, guardonat amb el premi d'Investigació i Recerca de la tercera edició dels Premis Literaris Àncora (2002).

L'1 d'octubre de l'any 2005, l'Ajuntament de Sant Feliu va inaugurar el nou pavelló d'esports construït a Vilartagues, a la part alta de la ciutat, i el batejà amb el nom de *Carles Nadal i Cosp*, en reconeixement a una figura guixolenc estretament vinculada al món de l'esport.

Carles Nadal, que vivia al carrer del Doctor Lligoña, estava casat amb la banyolina Maria Àngels Saguer i Illa, amb qui va tenir quatre fills.

1. Carles Nadal fotografiat com a jugador de bàsquet de La Salle Palamós
2. Nadal rep el trofeu al millor esportista local de la mà de l'alcalde Vicens (1968)
3. Retrat de Carles Nadal Cosp (2001)

* Centre hospitalari de Barcelona

3

NOVI INGLADA, Ramon

(Vilafranca del Penedès 1856 – Sant Feliu de Guíxols 1931)

Novi esdevindria un dels músics que més va influir, pels seus mètodes pedagògics avançats, en l'educació musical guixolenc de finals del segle XIX i començament del XX.

Música. Domiciliat a Sant Feliu amb anterioritat a l'any 1878, any en què s'esposà amb la guixolenc Rosa Pou-jarniscle i Ribas i anaren a viure al carrer de l'Algavira, en Ramon Novi esdevindria un dels músics que més va influir –pels seus mètodes pedagògics avançats– en l'educació musical guixolenc de finals del segle XIX i començament del XX. Autor de nombroses composicions religioses pròpies, entre les quals destaquen *Missa a tres veus*, en honor de sant Feliu Màrtir (1884), o els anomenats *Goigs de la Nostra Verge*, que durant molt temps es representarien a la nostra església parroquial, com també a la de Sant Joan, formà part de petites i selectes agrupacions locals que amenitzarien les vetllades literàries que es representaven a diversos centres socials d'entitats locals, com el Centro Recreativo, La Perla Guixolense, o el Casino El Guixolense. Fragments d'òperes executades per Novi, Esteve Garreta, Lloveras, Andreu i Dausà, com *Les faunes*, *El poeta y el aldeano* o la famosa *Lucía de Lamermoor*, el feren molt cèlebre entre la ciutadania guixolenc.

L'any 1883, Ramon Novi va organitzar una escolania de música amb petits vaillets i, tres anys després, fundà una escola de música en què es formarien músics de la talla de Juli Garreta i Arboix → o Arseni Menció i Calzada →. D'aquesta

manera, entre els anys 1891-1899, dirigiria la societat coral Gesòria, en una de les etapes més brillants d'aquella agrupació guixolenc; una direcció de què es tornaria a encarregar per tal de redreçar musicalment l'entitat, aleshores ja com a Orfeó Gesòria, durant els anys de 1914 i 1915, i novament entre 1918 i 1920.

Director musical de l'agrupació Quintet Clau de Sol (1915-1919), que incloïa els músics Morell, Planas, Bustins i Planells, dedicaria la seva darrera etapa professional a l'ensenyament i la pedagogia de la música; lluny quedaven, doncs, aquells anys esgotadors d'actuacions i representacions musicals.

Darrere seu deixà un munt de composicions pròpies, algunes de les quals obtingueren el mèrit d'ésser enregistrades en disc, com fou el cas de la sardana *Records de la Font Picant*, gravada a primers del segle XX. Altres composicions engrossiren el *Repertorios de conciertos y obras de moda*, partitures editades a Barcelona per Andreu Vidal, com per exemple el caprici per a piano *Las últimas hojas*. Ramon Novi compondria gran varietat de peces populars, entre les quals destaquen *Lo carrador empordanès*, *La montañesa*, *El as de copas*, una barcarola amb lletra del també guixolenc Florenci Pou i Patxot, a més del pasdoble *Als herois de Cavite*.

1. Retrat del músic Ramon Novi Inglada
2. El mestre Novi seria determinant en l'educació musical de finals del segle XIX
3. Targeta publicitària de l'agrupació musical Quintet Clau de Sol (1915)

NOVI POUJARNISCLE, Enric

(Sant Feliu de Guíxols 1887 – 1977)

244

Darrer exponent d'aquella gaubança ganxona heretada dels antics obrers de fàbrica que, amb sornegueria i bon humor, farien de la nostra vila-ciutat un lloc ideal per a viure-hi.

1

2

Agutzil municipal. Fill del músic Ramon Novi i Inglada → i de Rosa Poujarniscle i Ribas, l'Enric esdevindria un dels ciutadans més coneguts de la nostra ciutat, no tan sols per la seva condició de popular funcionari municipal i apoderat administratiu del Teatre Cinema Vidal de Sant Feliu, sinó també pel seu espontani humor i sana alegria, que contagiava a qui es trobava a prop d'ell.

Actor amateur de l'Agrupació Romea (1918-1921) al costat de Miquel Ros i Massa →, Narcís Soler i Grau → i Benet Escriba i Romaguera →, seria també un gran afeccionat a la fotografia, que guanyà l'any 1934 el concurs fotogràfic sobre el cobriment de la riera del Monestir. Nomenat funcionari municipal a l'Ajuntament de Sant Feliu, amb plaça d'agutzil des de l'any 1927, Enric Novi compaginaria aquest càrrec amb els treballs administratius a l'àrea de secretaria i de la secció d'àrbitris.

Membre del Partit Federal Català, durant la Guerra Civil espanyola (1936) tindria un paper important en la salvaguarda de diverses obres artístiques del nostre temple parroquial. La intervenció de l'alcalde Francesc Campà i Viarnés →, que ordenà a Novi que tingués cura d'aquests valuosos objectes (imatges, pintures, cantorals i retaules), seria clau per tal de salvar-los de la seva destrucció. Tot i així, acabada la guerra, les noves autoritats franquistes l'inhabilitaren del seu lloc de treball durant tres mesos, per ésser considerat *desafecto al régimen*.

Enric Novi gairebé es pot veure com el darrer exponent d'aquella gaubança ganxona heretada dels típics obrers del ram del suro de finals del segle XIX, que, amb la seva sornegueria, bon humor i xefles culinàries, farien de la nostra vila-ciutat un lloc ideal i simpàtic per a viure-hi. Hom recorda encara –i sobretot la gent gran– la famosa colla d'en Novi, un grup de xamosos guixolencs, com es Ninyo (Narcís Ribot), es Gruixut (Antoni Calzada) o en Salmerón (Albert Llansó i Puig →), que, a la dècada dels anys trenta i fins ben entrats els cinquanta, anaven a passar els dies festius als aplecs i festes majors de la rodalia, tot cantant i fent xerinola. D'ells es conten infinitats d'anècdotes per a sucra-hi pa, pròpies d'una època que –pel nostre tarannà de societat moderna– no tornarà mai més.

1. Fotografia d'Enric Novi Poujarniscle (1945)

2. Enric Novi, en actitud jovial, amb el guàrdia urbà Joan Dardé

[apunts biogràfics]

PADROSA BAUS, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1930 – Sant Sebastià, Guipúscoa 2008)

Guanyador del Premi d'Honor del conservatori de París, actuà com a solista en nombroses orquestres com la Nacional a Madrid, la Filharmònica de Bilbao, la de l'Òpera de Montecarlo o la Simfònica de Viena.

Músic concertista. Fill de Dalmaci, propietari de l'adrogueria de can Padrosa de la carretera de Girona, per motius familiars es traslladà amb la família a Tarragona, on residia la seva àvia materna i un oncle militar de carrera, quan només comptava tres anys d'edat (1933). En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), l'oncle va ser mobilitzat cap al front, i la família d'en Joan va anar a viure a la població de la Canonja, on restà fins l'any 1941. Allí, en Joan –que havia perdut la seva mare durant la guerra– inicià la seva primera instrucció musical amb la professora Paquita Vidal. Poc després, i en ésser traslladat el seu oncle –aleshores exmilitar– a Sant Sebastià com a representant de la casa de comerç de peix Vidal de Tarragona, continuaria els seus estudis de piano amb la professora Clotilde García Pinto (1941).

L'any 1948, Padrosa –que aleshores realitzava la seva llicenciatura musical amb caràcter lliure– guanyà el primer premi del conservatori oficial d'aquella ciutat. Més tard, prosseguiria la seva educació musical a París, on seria alumne avantatjat del pedagog i catedràtic del conservatori de París Yves Nat, i també deixeble del seu auxiliar de càtedra, Jacquinot. El 1951 guanyaria el Primer Premi d'Honor del conservatori de París, un fet que li va permetre actuar al Palau de la Música de Barcelona, en una vetllada acuradament organitzada pels també guixolencs Jaume Marill i Forns → i Valentí Rourich i Nadal →.

D'ençà de l'any 1953, Joan Padrosa va actuar com a solista en infinitat de concerts, orquestres i agrupacions musicals: Orquestra Nacional a Madrid, Filharmònica de Bilbao, Gran Orquestra de l'Òpera de Montecarlo, Orquestra Filharmònica de la RAI a Milà, Orquestra Municipal de Barcelona o l'Orquestra Simfònica de Viena, a més de participar en nombrosos festivals internacionals a França, Alemanya, Suïssa, Itàlia, Iugoslàvia –on actuà durant dos anys consecutius amb el violoncel·lista Ricard Boadella i Sanàbria →, Grècia o Txecoslovàquia.

Catedràtic de piano al conservatori de música de Donostia des de l'any 1963, Joan Padrosa va estar sempre vinculat a Sant Feliu, tant a nivell professional (amb concerts al Festival de la Porta Ferrada i a S'Agaró) com pel fet d'haver-hi tingut ininterrompudament la seva residència d'estiueig.

1. Joan Padrosa Baus
2. Padrosa interpretant una peça musical a l'església parroquial

PAGÈS BASART, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1882 – 1967)

Cunyat del músic i compositor de sardanes Juli Garreta, Pagès esdevindria també agent d'assegurances i recaptador auxiliar d'impostos de la zona de la Bisbal d'Empordà.

1

2

Carter. De ben jove aprengué l'ofici de sabater tot treballant en un taller de reparació de calçat situat al carrer Verdaguer, fent cantonada amb el de Sant Llorenç. Anys després, ingressà a l'administració de correus, on, amb el temps i l'experiència adequada, arribaria a ésser cap de carteria urbana en època de l'administrador Aureli Querol, de l'oficial Saura i dels carters Moles, Millet i Narcís Soler i Grau →. Hom recorda, encara, que Pagès repartia fins i tot els diumenges les cartes que escriïen els joves guixolencs que feien el servei militar o bé estaven aquarterats a l'Àfrica, per tal que les seves famílies no haguessin d'esperar a tenir noves d'ells fins el dilluns.

Home d'idees liberals, àmplia cultura i estreta amistat amb membres del Centre Republicà Federal Català de Sant Feliu, com Josep Irla i Bosch →, alcalde de la ciutat i futur president de la Generalitat de Catalunya a l'exili, o de l'industrial i també alcalde Ramon Bonet i Coll →, esdevindria, conjuntament amb Vicenç Gandol i Jordà →, un dels primers contertulians de l'escriptor anglès John Langdon-Davies →, que s'havia establert en la seva primera estada a Sant Feliu en un pis del passeig del Mar (1926-1928) i més tard a la casa Rovira del veïnat de Sant Amanç (1952).

Cunyat del músic i compositor de sardanes Juli Garreta i Arboix →, Joan Pagès esdevindria també agent d'assegurances, recaptador auxiliar d'impostos de la zona de la Bisbal d'Empordà, a més d'auxiliar de cobrament de cèdules personals (1912-1946). Així, al mes de gener de 1946, Pagès seria nomenat per l'Ajuntament guixolenc recaptador auxiliar de consums de luxe, i, més endavant, esdevindria agent inspector, càrrec que exerciria fins a la seva jubilació.

Casat amb la guixolenca Carme Cisterna i Bas, i domiciliat a la plaça de la Constitució (avui, del Mercat), era fill de Josep Pagès i Jaume, natural d'Ullà, i de Concepció Basart i Anglada, de Sant Feliu.

1. Retrat de Joan Pagès Basart (1937)
2. Pagès (esquerra), uniformat de carter, a la platja de Sant Feliu (c. 1905)

PAGÈS VICENS, Josep M.

(Sant Feliu de Guíxols 1896 – Girona 1981)

Tant l'orquestra de Pau Casals com el mestre Toldrà al capdavant de l'Orquestra Municipal de Barcelona interpretarien diverses peces musicals del músic guixolenc.

Músic. Nascut al carrer de la Rutlla, fill del matrimoni format per Josep Pagès i Dalmau i Teresa Vicens i Artigas, oriünds de Llagostera però domiciliats a Sant Feliu, i cosí germà del futur alcalde de la ciutat Manel Vicens i Moner →, de ben jove es domicilià a Girona amb els seus pares, i en aquesta ciutat rebé les primeres lliçons musicals de la mà del mestre Enric Morera. Poc després, va marxar a l'estranger i es matriculà als principals centres musicals d'Europa, fins que s'establí per un cert temps a París. Allà, Pagès escoltà i estudià tota la música clàssica i moderna que pogué descobrir, i d'aquesta manera es formà musicalment gairebé ell mateix.

Després d'aquesta experiència, Josep Maria Pagès retornà al nostre país amb un copiós bagatge musical, amb el cap ple de notes i estrofes musicals que es concretarien, poc després, en tres peces musicals per a cobla, entre les quals n'hi havia una per a orquestra de corda titulada *Els contes de la llar* (1922) i una simfonia poemàtica en tres temps que intitulà *La simfonia del món sagrat* (1924). Dos anys després, l'orquestra de Pau Casals estrenaria al Palau de la Música Catalana, i durant el IV Concert de Tardor del mes d'octubre de 1926, el segon episodi de la part central de la simfonia *Càntic d'amor*; i l'any següent ho faria amb l'obra *La princesa blanca* (1927).

L'any 1948, el mestre Toldrà, al capdavant de l'Orquestra Municipal de Barcelona, interpretaria també, al Palau de la Música Catalana, l'obertura de l'òpera *Las bodas de Camacho*, del músic guixolenc, amb gran èxit de públic i crítica, i amb motiu del IV Centenari de Cervantes.

Josep M. Pagès fou un gran aficionat a la pintura i l'art en general. Durant la seva estada a l'estranger, i al llarg de la seva vida, va reunir una considerable col·lecció privada de quadres, escultures i llibres de primera edició d'un valor incalculable.

Persona solitària i d'un caràcter especial –componia la seva música a altes hores de la matinada, en ple silenci–, defugí sempre qualsevol notorietat que el privés de la seva intimitat. Solter de vocació, la seva vida va transcórrer a mig camí entre la música i les seves obres d'art.

1. Fotografia de la zona de llevant de Sant Feliu

PALAHÍ AUTER, Josep

(Figueres 1875 – Sant Feliu de Guíxols 1941)

Poeta, dibuixant i pintor, també conrearia el periodisme local i esdevindria director de diversos setmanaris locals, com també industrial i regidor municipal.

Poeta, il·lustrador i industrial. Director de la fàbrica de gas Palahí y Cía. Aprengué del seu pare l'ofici de lampista a Figueres –ocupació en la qual, amb els anys, s'especialitzaria dins el ram del gas–, malgrat que de jove ja va destacar en la poesia, la pintura i el dibuix. Esposat amb la també figuerenca Nimfa Condom i Pagès (1901), poc després s'establiren a Sant Feliu, on Palahí trobà ràpidament el caliu adequat

1

2

per a desenvolupar les seves aptituds artístiques i literàries.

Publicà diverses poesies en revistes com *El Autonomista* (1903) o *Emporium*, de Palafrugell (1905), i fou guardonat amb la flor natural al Certamen Literari de Figueres per la seva poesia "El primer fill". Autor de les il·lustracions de *Les dues germanes*, el famós llibre de l'egiptòleg i novel·lista alemany Ebers, estampat als tallers de l'impressor guixolenc Octavi Viader i Margarit →, realitzaria diverses exposicions pictòriques a la nostra ciutat amb gran èxit de crítica i públic.

De filiació catalanista, Palahí –que tingué amistat personal amb el poeta Joan Maragall i el polític Francesc Cambó– formaria part de la junta del Centre Català de Sant Feliu, primer com a vicepresident (1903), i d'ençà del 1906 com el seu president. A finals de l'any 1905, amb el triomf en les eleccions municipals dels catalanistes, hi hagué diverses manifestacions antipatriòtiques a Barcelona en què es cridà a favor d'una Catalunya lliure i en contra d'Espanya; uns fets que abocaren el país a una agitació que fou reprimida militarment aquell mes de novembre.

El suport donat a la causa antiespanyola per part dels catalanistes locals –al capdavant dels quals hi havia Palahí, Agustí Casas i Vinyas → i Marià Vinyas i Vinyas →, entre altres– mitjançant un telegrama que va ésser segrestat per l'oficina de

1. Personal de la fàbrica de gas Palahí y Cia. (1921)
2. Josep Palahí Auter i la seva muller Nimfa Condom

3

4

5

telègrafs de Sant Feliu, els costà un rigorós consell de guerra per delictes d'impremta (agost de 1906). Exiliats tots ells a Perpinyà, retornarien a la nostra ciutat a començament de l'any 1907, amb la llei d'amnistia general dictada pel Govern, promulgada per tal de tancar aquella injustificable qüestió.

Josep Palahí també conreà el periodisme local. Fou director del setmanari *Llevar* (1904-1906), com també assidu col·laborador amb treballs de prosa i poesia de les revistes *Ciutat Nova*, *La Costa Brava* i *L'Avi Muné*. Soci fundador i director de la companyia de gas Palahí y Cía. (1909), amb capital majoritari de la família Casas i Arxer, també esdevindria president de l'Associació de Música de Sant Feliu (1927), membre de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació (1930 i 1934) i regidor municipal amb l'alcalde Ramon Bonet i Coll → (1930). Aquell mateix any seria nomenat vicepresident dels Amics de l'Art Vell, i el 1933, president de l'associació Lliga Catalana de Sant Feliu, entitat adherida a la Lliga Regionalista i de caràcter eminentment cultural.

En el vessant social cal destacar que, a iniciativa seva, poc després d'iniciar-se la Primera Guerra Mundial (1914) –precisament en uns temps de molta dificultat econòmica–, els 17 treballadors de la companyia de gas Palahí y Cía. varen pactar amb la seva empresa i la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis de Sant Feliu la formalització d'una pensió anual vitalícia de jubilació a l'edat de 60 anys; tot això, sense perjudici de l'afiliació al règim oficial a l'Institut Nacional de Previsió, que els garantia les corresponents bonificacions de l'Estat.

6

3. La família Palahí-Condor, amb la mare de la Nimfa

4. Fàbrica de gas Palahí y Cía., situada al sector de la carretera de Palamós (c. 1915)

5. Josep Palahí (assegut), amb un amic, pintant al seu estudi (c. 1900)

6. Etiqueta de l'aigua de Salenys, envasada per l'empresa Palahí y Cía

PALAHÍ CONDOM, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1906 – 1946)

249

Les seves excepcionals qualitats futbolístiques el portarien a jugar en equips de primera divisió estatal com el Real Murcia i el València CF.

Esportista. Fill de Josep Palahí i Auter →, de jove va formar part de les files de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu de Guíxols (1920-1924), i, com a jugador de mig camp d'aquest equip, aconseguí dos campionats provincials (1920-1922) i el Campionat de Catalunya de Segona Categoria disputat al camp del FC Barcelona davant l'Atlètic de Sabadell el dia 9 de juliol de 1922.

A la temporada 1924-1925, Palahí va fitxar per l'Iluro de Mataró, equip en què es retrobà amb el seu gran amic Llätzer Florenza i Rifà →, porter titular d'aquella formació esportiva i que havia estat també de l'Ateneu Deportiu. En ésser cridat a

fer el servei militar per Marina –enquadrat a la quinta del 1926–, va ésser contractat pel Melilla FC, i més tard pel Cartagena FC, on estigué jugant fins l'any 1930, amb un rendiment esportiu extraordinari. Readaptat aleshores com a jugador de mig camp avançat, Palahí va ser fitxat per l'equip de primera divisió del Real Murcia, i va poder demostrar els seus dots de gran jugador al camp de La Condomina durant les temporades 1930-1936. Hom recorda encara aquella línia de mitjos formada per Muñoz, Palahí i Grieria, enveja dels clubs de la lliga estatal.

En aquell equip va fer unes temporades excel·lents, que el varen convertir, per la seva qualitat tècnica i compromís amb aquell club, en una figura genuïnament representativa de la millor època del futbol murcià. I encara avui se li reconeix així, segons el llibre d'Antonio Aullón Illán titulat *Historia del Real Murcia*, que el defineix com “un jugador de infatigable batallar, entereza, pundonor, hidalguia y caballerosidad”.

L'any 1936 Palahí va fitxar pel València CF, però l'inici de la Guerra Civil espanyola, amb la corresponent estada al front amb l'Exèrcit republicà, com també la mort de la seva esposa María Fuertes i Cruz, a València, mentre esperava en una cua de racionament (la qual cosa va obligar a traslladar immediatament els seus dos fills cap a la nostra ciutat a cura dels seus avis), estroncava una de les carreres més prometedores del futbol nacional d'aquella època.

Joan Palahí tornaria a Sant Feliu l'any 1940. Esposat en segones núpcies amb Isabel Icart i Prades, natural de Calonge, encara va treballar als forns de la fàbrica de gas familiar fins a la seva sobtada mort a l'edat de 40 anys.

3

1

2

1. Joan Palahí Condom, als disset anys (1923)
2. Palahí, fotografiat com a jugador del Cartagena CF (c. 1930)
3. El guixolenc Joan Palahí amb els colors de l'Ateneu Deportiu (1920)

PALAHÍ CONDOM, Martí

(Sant Feliu de Guíxols 1905 – 1987)

De jove va compaginar l'afecció al futbol amb el treball a la fàbrica de gas, i més endavant seria regidor municipal per la minoria de la Lliga Catalana.

1

2

Esportista. Germà de Joan Palahí i Condom → i fill de Josep Palahí i Auter →, ingressà de jove a la secció esportiva de l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada i Calzada →, i formà part d'aquell equip guanyador de quatre campionats provincials consecutius (1918-1922), tot i que ell només participà activament en l'obtenció dels dos darrers (1920-1922). El 9 de juliol de 1922 Martí Palahí aconseguiria, juntament amb els seus companys Florenza, Canal, Portas, Casagran, el seu germà Joan Palahí, Lluhi, Carreró, Pey, Buxó i Feliu, el Campionat de Catalunya de Segona Categoria disputat al camp del FC Barcelona davant l'Atlètic de Sabadell, el màxim guardó futbolístic que un equip de futbol local hagi obtingut fins els nostres dies.

De jove va compaginar l'afecció al futbol amb el treball a la fàbrica de gas que posseïa la seva família a la carretera de Palamós. Però també mostrà aptituds artístiques: cursà estudis de dibuix a l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra ciutat, igual que el seu germà, i tots dos foren distingits amb sengles premis pel jurat qualificador a l'exposició celebrada a Barcelona per la Mancomunitat de Catalunya, a l'estiu de 1921, per la presentació dels seus acurats treballs de dibuix lineal.

Esposat amb la guixolencina Carolina Barnés i Llossent, amb qui es domicilià al carrer de l'Algavira, esdevindria regidor a l'Ajuntament guixolenc pel grup de la minoria de la Lliga Catalana (febrer 1934 – juny 1936, amb dimissió inclosa de tots els seus representats entre el 17 de febrer i el 3 d'abril de 1936) i seria designat primer tinent d'alcalde al mes de maig de 1935. Durant aquests anys formà part de diverses comissions municipals amb els alcaldes Ponç Valls i Ferrer →, Josep M. Saura i Carreras i Francesc Campà i Viarnés →. Podem destacar, però, les de Foment i Atur Forçós –de molta responsabilitat en aquells moments–, al costat d'altres regidors de partits força antagònics, com els radicals-lerrouxistes encapçalats pel dentista Guillem Tell i Gurí → o els del grup independent d'Agustí Adrià i Santiago Janer i Rabassa.

1. Retrat de Martí Palahí Condom

2. Equip de l'Ateneu Deporti, amb Palahí segon per l'esquerra (1920-1922)

3. Martí Palahí, fotografiat als divuit anys (1923)

Hom considera Palahí un cronista contemporani dels esdeveniments més importants que han passat a la nostra ciutat durant els darrers cinquanta anys.

Redactor i cronista oficial del setmanari Àncora. Autodidacte, comunicador i polifacètic divulgador de la cultura i de l'esport guixolenc. Nebot de Josep Palahí i Auter → i fill del figuerenc Gustau Palahí i Vila i de la guixolenc Dolors Xargay i Vidal, estudià al col·legi Vidal amb el mestre Julià Bohigas i Canadell → i la professora auxiliar Francesca "Panxita" Audet i Viñas →. Durant la Guerra Civil (1936) passà al col·legi Estudi-Plaça de l'Ajuntament, on tingué per mestra la Maria Duran i Arpa →, i més tard inauguraria com a estudiant els Estudis Nous (actual CEIP Gaziel), on tingué per mestra auxiliar la Concepció Pijoan, afillada de Josep Irla i Bosch →. I, ja acabada la guerra, tindria d'educador el mestre Josep Mas i Dalmau →.

De la mà del mestre Mas s'iniciaria en el futbol de penyes. Així, temps després fundaria –amb altres companys– l'Atlètic Club Plus Ultra (ACPU), i més endavant, l'Hèrcules, que era una escissió d'aquest últim, com també el Fènix, ex Club Canela, amb camp de joc a Vista Alegre. Secretari del CF Guíxols durant la presidència de Francesc Costa (1945) i més tard amb Manel Ribot i Mauri →, seria un gran aficionat a l'esport, l'excursionisme, el cant, el teatre i el periodisme amateur. Col·laborador teatral de l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica, de la secció teatral del Centre Excursionista Montclàr (1973-1976) i del grup L'Arlequí de Paper (1976-1996), ha fet tasques d'apuntador en gairebé totes les agrupacions locals –i en certes ocasions també d'actor–, sense oblidar la seva participació en el cinema amateur de la mà d'Antoni Ferrer i Gallego.

Compaginà la seva feina d'apoderat de la fàbrica de taps de suro C.A. Greiner e Hijos S.A., i

més tard de caixer i comptable de l'Hostal de la Gavina i apoderat de les destil·leries Ramon Bonet S.A., amb la seva labor dins el cos de redactors del setmanari local *Àncora*, que dirigia Margarita Wirsing i Bordas →, del qual ha estat un fervent col·laborador, redactor i administrador fins a la seva jubilació. Es pot considerar Lluís Palahí un cronista contemporani dels esdeveniments més importants que han passat a la nostra ciutat durant els darrers cinquanta anys.

Ciutadà inquiet i perseverant en els seus projectes, ha format part del món cultural de la nostra població, en part gràcies al seu pas per diverses juntes directives i associacions de la població, com els Amics del Museu Municipal, el Museu i Arxiu Municipal, l'Institut d'Estudis del Baix Empordà, l'Ateneu Deportiu Guíxols, la Coral Parroquial, la Nova Gesòria i els amics de Sant Elm, entre altres.

L'any 2002, el Ple Municipal de l'Ajuntament de 25 d'abril, va aprovar nomenar Lluís Palahí fill predilecte de la ciutat, en reconeixement a la seva labor en pro de la cultura –i en particular, del periodisme– de Sant Feliu.

1. Lluís Palahí Xargay, important divulgador de la cultura i l'esport local
2. Palahí (primer per la dreta), amb mossèn Carles Puigvert i membres de la redacció del setmanari *Àncora*

PALAU XULLATRES, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1867 – 1926)

Ànima cànvida de la nostra població de qui gairebé tothom feia mofa,
es guanyà la vida ajudant a netejar els llocs de venda dels tripareires i cansaladers de l'antic mercat.

Personatge popular. Conegut popularment com *en Pepet Boig*, i en menys mesura com *en Pepet Luro*, en Josep Palau –que era solter i vivia al carrer de Sant Elm– va esdevenir amb el temps l'ànima cànvida de la nostra població, el pobre diable de qui gairebé tothom feia mofa –especialment la quitxalla–, llevat d'alguna poca gent que li mostrava el seu afecte, el respectava i l'ajudava tant com podia.

De família més que humil, el seu pare, Pere Palau i Basart, s'havia esposat amb Esperança Xullastres i Marcillach, originària de Mont-ras, i havien tingut dos fills: en Joan (1865) i en Josep (1867). Dissortadament, en Pepet, de petit ja havia manifestat la seva particular manera d'entendre i de fer les coses, que el diferenciava d'altres vaillets del seu entorn. Ell, però, solia aguantar estoicament les befes que rebia de la mainada, de vegades acompanyades de fortes escridassades i, fins i tot, alguna pedregada. Ja ho deia el vell refrany –apuntava la gent que el coneixia i es compadia d'ell–, “Qui és boig quan neix mai es guareix”.

Mal engiponat i llfardós, de més gran es guanyà la vida ajudant a netejar els llocs de venda dels tripareires i cansaladers de l'antic mercat local situat al carrer Major fent cantonada amb la rambla Vidal. Diàriament solia portar càntrirs d'aigua a les parades, fent –diguem-ho així– com d'aiguader oficial d'aquell lloc.

Amb tot, malgrat aquesta aparença inofensiva, al mes de maig de 1899 va ser arrestat per la Guàrdia Urbana per haver fet una de les seves entremaliadures habituals, probablement incitat per gent desaprensiva. I finalment, al mes de juliol de 1901, i davant evidents manifestacions del seu caràcter poc assenyat, en Josep Palau va ser reclus per un cert temps al manicomi de Salt.

De retorn a la nostra ciutat, continuà vivint com ho havia fet fins aleshores, amb modèstia, poca comunicació i suportant de la millor manera les mofes i la incomprensió de molts dels seus conciutadans. Morí la nit del 27 de desembre de 1926 quan comptava 59 anys d'edat, i fou enterrat –irònicament– per la diada dels Sants Innocents.

Les despulles d'en Pepet Boig, que en vida havia tingut la dèria d'anar a tots els funerals i enterraments de la població –convidat o no–, serien conduïdes al cementiri sense cap seguici fúnebre que li donés el seu darrer comiat.

1

2

1. Josep Palau Xullastres, un personatge típic local
2. Palau, conegut com *en Pepet Boig*, a punt d'encendre's un cigar

PALLÍ BUXÓ, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1942*)

253

Vicerector de la Universitat de Girona, ha publicat diversos llibres sobre geologia i mapes geològics de les comarques gironines, com també articles en revistes especialitzades.

Geòleg. Fill del matrimoni guixolenc format per Josep Pallí i Rovira i Dolors Buxó i Guitart, amb domicili al carrer de la Rutlla, en Lluís va fer els seus primers estudis al col·legi dels germans de La Salle de la nostra població, fins a obtenir el batxiller elemental. Més tard va anar intern a La Salle de Figueres, on va cursar estudis de cicle superior, per fer després el PREU (estudis preuniversitaris) a l'institut Ramon Muntaner d'aquella ciutat.

Matriculat a la Universitat de Barcelona, es llicencià en Ciències, secció Geologia, el 1965, amb distinció de premi extraordinari. Nomenat professor de la Universitat de Barcelona (1965-1967), va compaginar aquest destí amb la incorporació, primer a la plantilla del nou col·legi lliure d'ensenyament mitjà Liceu Abat Sunyer, inaugurat a la muntanya de Sant Elm a l'octubre de 1965, i més tard a la Secció Delegada de l'Institut de Batxillerat Vicens Vives de Girona.

Professor de la Universitat Autònoma de Barcelona (1970-1991) i de la Universitat de Girona (de 1992 fins a l'actualitat), es doctorà en Ciències, branca Geologia, el 1972, amb la tesi "La estratigrafia del Paleògeno del Ampurdán", que va rebre un excel·lent *cum laude*. Per oposició, obtingué la càtedra d'universitat de Geodinàmica amb el número u de la promoció, i fou més tard investigador principal i director d'investigació de diversos projectes universitaris nacionals i internacionals. Becari del Govern francès i del CSIC, va rebre el Premi al Millor Expedient Acadèmic (1966), Premi Extraordinari de Doctorat (1973) i Premi Estatal d'Investigació (1974).

Vicepresident de la comissió gestora i també vicerector d'Investigació de la Universitat de Girona (UdG), ha estat membre del Consell d'Avaluació Científica i Tècnica del Pla de Recerca de Catalunya, com també de la Real Sociedad Española de Historia Natural, la Sociedad Geológica de España, la Sociedad Española de Geomorfología i de la Asociación Española para el Estudio del Cuaternario.

2

1

Com a investigador, ha publicat més d'una trentena de llibres sobre geologia, vuitanta-cinc mapes geològics de les comarques i municipis gironins, i més de 160 articles de geologia en revistes especialitzades. President de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà (1994-2009) en substitució de Lluís Esteva i Cruaïas →, va publicar conjuntament amb ell els llibres *El termenal de Sant Feliu de Guíxols, 1534-1980* (1991) i *Els llocs de la Vall d'Aro, Gissalis i el monestir guixolenc, 881-1199* (1995), de gran interès per a entendre la conformació territorial de la nostra població i viles i veïnats propers.

Ha estat també president i fundador de l'Associació de Pares d'Alumnes i Amics dels Col·legis Nacionals, i més tard dels centres oficials d'ensenyament de Sant Feliu, entre els anys 1974 i 1985.

1. El catedràtic de Geodinàmica Lluís Pallí Buxó
2. Pallí, amb professors del cursat organitzat per l'Institut de Ciències de l'Educació (Sant Elm, 1989)

* Centre hospitalari de Girona

PALLÍ ROVIRA, Robert

(Sant Feliu de Guíxols 1899 – 1986)

Durant la seva presidència es creà l'Escola Municipal de Música i el Festival de Música de la Porta Ferrada, i fou ell qui gestionà la construcció dels primers habitatges socials.

Industrial de la construcció. Alcalde. Constructor d'obres, fill de Miquel Pallí i Batlle, natural de Calonge, i de la guixolenc Rosa Rovira i Estrada, fou l'impulsor dels primers xalets de la muntanya de Sant Elm (1927-1930) i del nou casino El Guixolense (1931), entre moltes altres construccions. A la dècada dels anys trenta, formà part de la secció local de la Lliga Catalana, per la qual fou nomenat regidor l'any 1935, sota la presidència de l'alcalde Josep Saura i Carreras.

Formà part també del Grup Germanor, de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, alhora que va ésser membre d'Acció Catòlica i de l'Adoració Nocturna Espanyola, i esdevingué tinent d'alcalde de la primera comissió gestora municipal (1939-1946), sota la gerència de Vicenç Gandol i Jordà →. Nomenat alcalde president (càrrec que exercí de març de 1946 a octubre de 1960), durant el seu mandat va fer aturar el projecte d'expropiació ideat per l'alcalde Gandol d'una franja d'habitatges del carrer Hospital per tal de fer-hi una gran avinguda fins al monestir (idea proposada al Pla Guitart de l'any 1896), però també reedificà el nou ajuntament (1950), reformà l'edifici de la casa Llagustera, seu del Centre Parroquial Catequístic, i féu fer diverses reformes a l'església parroquial, precisament en un dels períodes més difícils per a l'economia municipal.

Gestionà també obres d'infraestructura urbana, entre les quals podem destacar les pavimentacions de les principals vies de la ciutat (passeigs del Mar i del Generalísimo –avui, dels Guíxols–, com també de l'avinguda Calvo Sotelo –ara, de Juli Garreta–) el 1954. Així mateix, instal·laria el nou enllumenat de la rambla Vidal amb làmpades de vapor de mercuri, tal com es feia a les modernes avingudes de les grans ciutats.

En el vessant cultural, Pallí seria l'alcalde que, a proposta del professor cassanenc de música Pere Mercader i Terradas →, crearia l'Escola Municipal de Música de Sant Feliu (1949). També instauraria els premis Liberación de la Ciudad (1954), la processó de la Verge del Bon Viatge, i lliuraria a l'assemblea local de la Creu Roja –per subscripció popular– la seva primera ambulància (1955). El 1958 va organitzar el Festival de Música de la Porta Ferrada, mentre gestionava la construcció dels primers edificis i habitatges socials (Miquel Mateu, el 1960, i grups Sants Boada i Sant Fèlix). Durant el seu mandat rehabilitaria l'antic edifici de la Divina Pastora, al carrer Sant Fèlix Màrtir, per tal de situar-hi provisionalment el centre d'ensenyament Liceu Abat Sunyer (1952).

1. L'alcalde Pallí (primer per l'esquerra) durant la inauguració de la piscina de Port Salvi (1959)
2. Retrat de Robert Pallí Rovira

PALLÍ SALA, Robert

(Sant Feliu de Guíxols 1931)

L'any 1992 el Ple del Consell Superior de les Cambres de Comerç d'Espanya li va atorgar la medalla d'or en reconeixement a la seva labor com a president d'aquesta entitat.

Industrial de la construcció. President de la Cambra de Comerç. Fill del constructor i alcalde guixolenc Robert Pallí i Rovira → i de la cristinenca Anna Sala i Padrés. Va fer els seus primers estudis amb el mestre Julià Bohigas i Canadell → a les aules del monestir (antic museu municipal), per passar poc després al col·legi dels "Hermanos" del carrer de la Penitència. Matriculat més tard a la Universitat Central de Barcelona, va cursar la carrera d'aparellador (avui, d'arquitecte tècnic) i es va diplomar l'any 1952.

Constructor i promotor urbanístic a Sant Feliu, fou nomenat regidor municipal pel terç familiar durant els mandats dels alcaldes Joan Puig i Admetller → i Manel Vicens i Moner →. L'any 1974 va passar a formar part de la junta de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de la nostra ciutat, de la qual fou escollit, dos anys després, el president.

Durant el seu mandat (1976-1991), Pallí –que havia substituït Joan Albertí i Salip →– va aconseguir per primera vegada en la història de la cambra guixolencs tenir, en el seu plenari, la representativitat de totes les demarcacions que agrupa l'entitat. Així mateix, durant aquells anys va procurar que la Cambra de Comerç s'integrés cada cop més en els esdeveniments generals de la ciutat i, des d'aquesta nova perspectiva, organitzà la important Fira de Sant Feliu (1983 - 1995), amb el suport de l'Ajuntament i l'Associació Turística Guixolencs, a més de diverses legacions comercials a l'estranger. També impulsaria, amb gran encert, el canvi d'emplaçament de la seu de la institució, aleshores ubicada a l'inici de la carretera de Palamós, amb l'adquisició de l'emblemàtic edifici de la Casa Patxot, situat al passeig del Mar fent cantonada amb la rambla del Portalet (1986).

Nomenat sisè president del Rotary Club Costa Brava Centre (1986) –en substitució de Josep Vígas i Massoni– en una presa de possessió en què hi hagué presents membres dels Rotarys de França, Bèlgica, Noruega i Dinamarca, l'any 1992 el Ple del Consell Superior de les Cambres de Comerç d'Espanya li atorgaria la medalla al Mèrit de les Cambres, en la seva categoria d'or, en reconeixement a la labor realitzada com a president d'aquesta entitat local, i també de les cambres de comerç de Catalunya, en l'apartat de les comissions de turisme.

President de la Mútua Comarcal de la Construcció amb seu a Palafrugell, darrerament ha estat nomenat patró de la Fundació Vilagran-Maristany (Vimar), una entitat d'iniciativa social, sense ànim de lucre, dedicada a millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat de la comarca del Baix Empordà.

1. L'industrial guixolenc Robert Pallí Sala

PALMADA AMETLLER, Salvador

(Sant Feliu de Guíxols 1919 – Ventalló 1987)

Pioner del turisme i de la restauració nacional, exercí diversos càrrecs de rellevància i responsabilitat en grans hotels de luxe nacionals i europeus.

1

2

Hostaleria. Director d'hotel i un dels pioners del turisme i de la restauració nacional a la dècada dels anys cinquanta, era fill de Mariano Palmada i Fors, natural de Riudarenes, i d'Emília Ametller i Calvet, d'Aiguaviva, domiciliats a la carretera de Girona d'ençà de l'any 1890. Iniciat de molt jove en el sector hotelier local, arribaria amb esforç i dedicació a dominar les particularitats d'aquesta professió i a conèixer-ne tots els secrets. Home meticulós, d'exquisit tracte i do de gents, tant amb la clientela com amb el personal laboral al seu càrrec, desenvolupà diversos càrrecs de rellevància i responsabilitat en grans hotels de luxe europeus, entre ells el Savoy de Londres, el George V de París o l'Hostal de la Gavina de S'Agaró, com també de l'Hotel Minzar de Tànger, al Marroc.

Entre la dècada dels anys seixanta i setanta, Salvador Palmada fou un dinàmic director dels hotels Parque (Las Palmas de Gran Canaria), Miramar (Màlaga), La Gavina (S'Agaró), Palace (Madrid) i Son Vida (Mallorca). Amb el temps, combinaria l'activitat de director d'hotel amb la de titular i gestor de l'explotació dels hotels Las Palmas Palace, a Canàries; Al-Andalus, de Torremolinos; Ritz, de Barcelona; María Luisa Park, de Sevilla, i Son Vida, de Mallorca, entre molts altres. Durant aquesta època va fer coneixences amb distingides personalitats, tant de la cultura com de l'art i la política, com el doctor Josep Trueta, el torero Luis Miguel Dominguín, el ballarí Antonio Gades, l'actriu Elisabeth Taylor o el ministre d'Informació i Turisme Manuel Fraga Iribarne. I, a Mallorca, essent director de l'Hotel Son Vida, esdevindria el correcte cicerone de la princesa Gràcia de Mònaco, en la seva visita oficial a aquella ciutat balear l'any 1961.

Membre de Les Relais de Campagne i de l'Association International d'Hôtels (AIT), a Palmada –que ja estava en possessió de la medalla de bronze al Mèrit Turístic– se li atorgaria l'any 1964 la medalla al Mèrit en el Treball. Dos anys després, *monsieur Jean Valby, conseiller magistral*, el nomenaria Cofrade de la Chaîne de Rôtisseurs, en la categoria de Maître Rôtisseur, durant les jornades celebrades a Peralada (1966), dins el III Gran Capítol Internacional de la Cadena de Asadores.

Esposat amb María del Rosario Sánchez-Ramade Morente, Salvador Palmada –que es presentava com un empordanès de Sant Feliu– seria un gran enamorat de la nostra ciutat, on residiria en el temps de lleure i quan les seves obligacions professionals li ho permetien.

1. Salvador Palmada en l'acte de nomenament de Cofrade de la Chaîne de Rôtisseurs (1966)

2. Palmada (dret) darrere mateix de la princesa Gràcia de Mònaco (1961)

3. Retrat de Salvador Palmada Ametller

Va fer oposicions per formar part del Cuerpo Técnico de Señales Marítimas, i va ser enviat a diversos fars de la Península abans de fer-se càrrec del far de Sant Feliu.

1

Bermeo, i també del de Lekeitio, on va conèixer l'ajudant de Marina de Sant Feliu Julián Zugadi Arrinda →.

Responsable més endavant dels fars del cap de Creus (1943-1945) i del Port de la Selva (1945-1947), guanyà la plaça en propietat de faroner del port de Sant Feliu de Guíxols al mes de febrer de 1948.

Durant els trenta-tres anys que David París tingué cura del far del nostre port (1948-1981), es dedicà a mantenir els seus aparells en perfectes condicions (lents, rails de moviment, sistema elèctric i mecànic, etc.) i va estar en contacte permanent –una relació que a la llarga es traduí en veritable amistat– amb el pràctic del port, Joan Albó i Frigola →. Combinà la seva professió amb la d'administrador de l'Hostal de la Gavina, al costat de Salvador Palmada i Ametller → (més tard, societat HUSA), i també formà part, amb Arcadi Viñas i Cargol →, de la societat Panificadora Guixolense, situada al carrer Pecher (més tard, adsorbida per la companyia líder en brioixeria i pa de motlle Panrico).

Faroner del port de Sant Feliu.

Fill de Pere París, un petit industrial fuster, i de Dolors Brugués, en David va realitzar els primers estudis en règim lliure al Port de la Selva, i anà a examinar-se a final de curs a centres oficials de la ciutat de Figueres. Més tard féu el batxillerat al seminari gironí del Col·lell (1935-1936), combinant estudis i tasques de treball per al Bisbat per tal de poder pagar-se les classes. Allà estudiaria el primer curs amb el professor Vall-llosera, però en esclatar la Guerra Civil espanyola l'any 1936, retornà a la seva població, on restà fins al seu acabament.

L'any 1939 va començar a estudiar –també per lliure– la professió de torrer de far, assessorat per l'encarregat del far del Port de la Selva, que depenia directament de l'Estat. L'any següent, va fer oposicions a Madrid per formar part del Cuerpo Técnico de Señales Marítimas, que depenia directament del Departament d'Obres Públiques i Ports (1940). En aprovar-les, va ésser destinat al far de Formentor, a Pollença (Mallorca), el 1941, prèvia incoació d'un expedient de responsabilitats polítiques per tal de determinar la conducta políticossocial del nou funcionari –i, si hagués estat el cas, apartar-lo del càrrec–. En concloure l'expedient per la inexistència d'afers polítics de l'interessat durant el Govern de la República, prengué possessió de la seva plaça, malgrat que, poc després, les dures condicions d'aquell indret per a un jove de només dinou anys, sol i aïllat del món, el feren demanar l'excedència voluntària uns mesos després.

Reingressat novament al servei, fou enviat al far de Punta Galea (1943), a l'entrada d'una ria de Bilbao. Durant aquell temps fou faroner suplent de diversos fars de Biscaia, com el situat al cap de Matxitxako, a

2

1. El faroner David París Brugués
2. Casa del faroner, situada al promontori dels Guíxols o Salvament

PARÍS CERVERA, Anna
(Sant Feliu de Guíxols 1952 – 1997*)

Persona jovial i dinàmica, durant molts anys va saber instruir sobre els beneficis de l'esport i transmetre l'amor per la seva pràctica a diverses generacions de guixolenques.

1

Mestra. Filla del faroner David París i Brugués →, realitzà els seus estudis primaris i secundaris a la nostra població (col·legi Cor de Maria i Liceu Abat Sunyer). En acabar, va passar a exercir en caràcter d'internitat d'auxiliar de mestra al Col·legi Francès de Lloret de Mar durant el curs 1970-1971. Matriculada més tard a la Corunya, els anys 1971-1972, a l'Escuela de Educación Física de Sada (un centre que depenia de la Delegación Nacional de la Sección Femenina), es va diplomar com a instructora nacional, i començà a exercir de professora d'Educació Física el curs escolar 1973-1974 al Liceu Abat Sunyer, el mateix institut on havia estudiat d'adolescent, aleshores ja secció delegada de l'Institut Vicens Vives de Girona.

Durant més de dues dècades (d'ençà de l'any 1974 el centre ja rebria el nom d'Institut Nacional de Batxillerat Sant Elm), l'Anna es convertiria

2

1. Anna París Cervera (1978)
2. La jove guixolencina fent exercicis de barra a Sada, la Corunya (1971)

3

en tota una institució –especialment per a l'alumnat femení– que tenia al seu càrrec. En exercici de la seva professió, doncs, duria a terme des de les obligades programacions d'activitat física al gimnàs del centre, fins a les sortides a l'aire lliure, amb jocs, experiències i pràctica esportiva, l'amor pels quals va saber transmetre a diverses generacions d'alumnes guixolencs.

Persona jovial i dinàmica, a mitjan dècada dels anys vuitanta va començar a col·laborar directament amb l'Ajuntament de Sant Feliu en la preparació de les trobades de *jumelage* i dels Jocs Sense Fronteres, activitats que agrupaven les diverses poblacions estrangeres agermanades amb la ciutat de Sant Feliu. Primer, i durant l'alcaldia de Josep Vicente i Romà →, ho faria com a monitora a la població d'Schwaz (Àustria), el 1986, i més tard, amb l'alcalde Antoni Juanals i Román →, esdevindria representant i ambaixadora guixolenc (1993) a les ciutats de Verbania (Itàlia) el 1991 i 1996, Bourg de Péage (França) el 1993 i 1994, East Grinstead (Anglaterra) el 1995, i Mindelheim (Alemanya) el 1996.

A petició dels seus companys de l'IES Sant Elm, i conjuntament amb l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, a títol pòstum, es batejaria amb el nom d'*Anna París i Cervera* la pineda annexa de què disposa l'institut guixolenc per a esbarjo dels seus alumnes, en reconeixement a la tasca educadora realitzada al llarg dels anys en benefici de la pràctica de l'esport i pel desenvolupament físic de l'alumnat d'aquell centre.

3. Equip de Sant Feliu en uns Jocs Sense Fronteres a Schwaz (1986)
4. Retrat d'Anna París (1973)

* Centre hospitalari de Girona

PASCUAL BAGUER, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1848 – 1926)

Moltes de les edificacions que projectà Pascual –a banda dels planejaments urbanístics locals– són de gran categoria arquitectònica, i manifestaria un període de veritable maduresa creativa.

1

2

Mestre d'obres i urbanista. El seu pare, Josep Pascual i Molins, natural de la població i constructor d'obres, es va casar l'any 1844 amb la jove palamosina Maria Baguer i Geli, amb qui anà a residir al carrer de Sant Llorenç. Amb una família de posició social força folgada, el jove Pere Pascual va anar a estudiar la carrera tècnica a Barcelona i obtingué la titulació el 1868, acreditació que li fou lliurada pel Ministeri de Foment. Aquell mateix any, i a l'edat de vint anys, seria designat per la corporació local per a mestre d'obres municipal, càrrec que desenvolupà fins el 1870. Al llarg de la seva vida professional, Pascual projectà prop de sis-cents edificis a tot el municipi, tant habitatges unifamiliars com construccions industrials, de caràcter social, cultural o d'espectacles.

Així mateix, com a tècnic municipal va fer servir el seu càrrec sense gaire mirament per tal de dominar el mercat de nova construcció a la població i, quan el veié perillar, s'entestà en una inacabable picabaralla entre l'administració local i qui gosés atemptar contra els seus interessos particulars. En canvi, la seva vàlua professional al capdavant de l'oficina tècnica municipal va resultar de gran benefici i profit per al conjunt urbanístic i arquitectònic de Sant Feliu, i el seu exercici en aquest càrrec només fou estroncat per la Llei de regulació d'atribucions tècniques de l'any 1870, que va prohibir als mestres d'obres exercir com a tècnics municipals.

Pere Pascual va realitzar com a pèrit urbanista la urbanització de la plaça del Nord i els carrers de Sant Bonaventura, Adén i Huguet l'any 1882; el projecte d'urbanització del sector est de la carretera provincial (1886), com també la rectificació del carrer dels Guíxols –actual Passeig– i carrers adjacents, amb noves alineacions i rasants, o la rectificació i eixample del carrer del Mall (1889), entre la rambla Vidal i el carrer dels Garrofers.

Moltes de les edificacions que projectà Pascual són de gran categoria arquitectònica i distinció, en particular les bastides en el període comprès entre el 1892 i el 1910, durant el qual manifestà una veritable maduresa creativa en les seves construccions: cases Rou-ra (1868) i Daltabuit (1868), a la rambla Vidal (avui, Museu de la Joguina); Mauri (1872),

1. Dibuix d'un tram de façanes del passeig dels Guíxols, en el qual Pere Pascual projectaria distingides cases

2. El mestre d'obres i urbanista Pere Pascual i Baguer

3

4

també a la rambla Vidal; Perdrieux (1892), al passeig del Mar, cantonada amb el carrer de Sant Pere, més tard coneguda com *Casa Sibils*; Calvet (1894), al passeig del Mar; Pecher (1898), al carrer de Capmany; Viader (1902), a la rambla Vidal; Ribot (1904), al passeig del Mar, cantonada amb Sant Pere; Brugada (1910), al passeig dels Guixols, o l'establiment comercial Ararà (1926), als carrers Rutlla, Sant Domènec, Verdaguer i Creu.

Opostat frontalment a la gestió urbanística de l'arquitecte General Guitart i Lostaló → –amb qui s'enemistà personalment per motius professionals–, redactà les al·legacions en contra del Pla de Reformes i Millores de la Ciutat d'aquest arquitecte, que determinaren, al cap d'uns anys, l'anul·lació d'aquest projecte (1907).

Antic catalanista, fundador del Centre Català i col·laborador del setmanari local *Llevar*, fou també jutge de pau municipal i impulsor de la Compañía de Electricidad de San Feliu, al costat de Tomàs Brugada i Rifà →, Diego Roura i Masmitjà → i Josep Vilaret i Xatart →.

Segons el periodista local Enric Bosch i Viola →, director del setmanari *L'Avi Muné*, “Pere Pascual va militar –de sempre– en les files d'extrema dreta amb rigidesa calviana”. Dotat d'una sòlida cultura i enamorat de la seva professió, el seu caràcter eixut i intransigent i les seves idees antiliberals el portaren a ésser combatut acarnissadament per molts dels seus ciutadans.

Pere Pascual es va casar l'any 1874 amb la guixolenc resident a Girona Jacinta Pascual i Carbó. Fruit d'aquest matrimoni, van néixer un nen (1876), mort dos dies després d'haver-lo infantat, la Rosa → (1881), la Josepa (1883), la Teresa (1884), en Pere (1888), la Jacinta (1890) i en Josep (1891).

5

3. Ajuntament de Sant Feliu: Pere Pascual esdevindria tècnic municipal entre 1868 i 1870

4. Edifici del cinema Cineorama, projectat per Pascual l'any 1907

5. Casa Perdrieux –després Sibils– del passeig del Mar, dissenyada per Pere Pascual (1892)

PASCUAL BATALLA, Generós

(Sant Feliu de Guíxols 1850 – 1936)

Propietari d'una horta al barri del Puig, la vengué a l'administració local perquè s'hi construïssin els safareigs públics.

Industrial surer. Fabricant i exportador de taps de suro i propietari de l'empresa Pascual y Cía., situada a l'extrem oest del carrer de la Lluna, al cim del barri del Puig. Fill d'un altre Generós Pascual, d'ofici taper, i de Teresa Batalla, s'inicià de jove a l'obrador del seu pare tot aprenent l'art i els secrets d'aquesta feina. Amb el temps i els coneixements adquirits, va ampliar el negoci familiar i arribà a exportar regularment cap a l'estranger els seus productes manufacturats.

Propietari d'una extensa horta situada entre els carrers de la Lluna, Metges i Baixada del Puig, l'any 1908 va cedir en venda a l'administració local un solar de 15.000 m² pel preu de 7.954 pessetes d'aquella època per tal de situar-hi els safareigs públics de la nostra ciutat. Amb aquest acord, es va poder edificar aquest servei tan important per a la població, que, des d'aleshores, va deixar de rentar la roba a les rieres del Monestir, de Sant Amanç i de Tueda per passar a fer-ho, amb més bones condicions higièniques, als safareigs del Puig.

Generós Pascual, que estava casat amb la també guixolencina Anna Camps i Puiggermanal, esdevingué un comerciant molt conegut dins el sector surotaper comarcal. Així, encara avui hom recorda l'anècdota entre aquest industrial i un obrer conegut com *es Lleuger*, a qui, en haver-lo enviat a comprar el diari i tardar més de tres quarts d'hora a tornar a la feina després d'haver-se passejat per mig Sant Feliu, l'amo –o sia, en Generós Pascual– li reprovà la tardança, tot dient-li que, per conèixer-lo la gent com *es Lleuger*, era molt parsimoniós. El treballador, sembla que tot ofès, se'l mirà de dalt a baix i li respongué immediatament: "I vós, per dir-vos Generós, no doneu gens de coll a ningú, tampoc..., eh?"

1. L'industrial surer Generós Pascual Batalla

PASCUAL BUXÓ, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1931)

Considerat com un dels grans humanistes del nostre temps, les seves aportacions han estat essencials dins el camp de la teoria literària i la literatura *novohispana*.

Lingüista i poeta.

Fill de l'obrer cenetista Ricard Pascual i Montells –domiciliat al carrer de Salmerón (avui, de Santa Magdalena), regidor de Defensa a l'Ajuntament guixolenc (1938) durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939)– i d'Àngela Buxó i Calzada, triadora de taps a la fàbrica d'en Joan Sanjaume al carrer d'Hugueta. En Josep, quan comptava vuit anys d'edat, va haver d'exiliar-se amb els seus pares a França durant la retirada republicana del mes de gener de 1939. Emigrà més tard a Mèxic amb la seva família (1939), on s'instal·là definitivament, es nacionalitzà mexicà i reinicià allà els seus estudis primaris.

Brillant universitari i becari d'Alfonso Reyes en el Colegio de México, es graduà en *maestría de lenguas* (Llengua i Literatura Espanyola) a la Universidad Autónoma de México (UNAM), el 1959, féu la llicenciatura de Lletres a la Universidad de Zúlia, de Veneçuela (1966), i, l'any següent, el doctorat a la Università degli Studi di Urbino, a Itàlia (1967).

Considerat com un dels grans humanistes del nostre temps, les seves aportacions han estat essencials dins el camp de la teoria literària i la literatura *novohispana*. Així mateix, Pascual ha establert diverses línies de treball (lingüística, iconologia, creació, crítica, etc.), que han obert noves línies d'investigació inèdites. Com a docent, ha fundat càtedres, seminaris i grups de recerca de treball autònoms, que continuen aportant nous coneixements a la literatura des del vessant de la influència positiva de la lingüística i les tendències de la semiòtica general sobre els estudis literaris.

Professor de la facultat de Filosofia i Lletres de les universitats de Guanajuato, Veracruzana i de la UNAM, ha estat també professor d'Humanitats i Educació de la Universitat de Zulia, i investigador de la Università degli Studi di Firenze. Cap de la Comissió de la Divisió d'Estudis de Postgrau de la UNAM, és president de la Comissió Dictaminadora d'Idees de Mèxic i membre de l'Academia Mexicana de la Lengua del 1984 ençà.

Josep Pascual, que ha estat Premi Universitat Nacional a la Investigació en Humanitats (1995) i doctor honoris causa de la Benemérita Universidad Autónoma de Puebla, ha publicat nombrosos llibres de poesia i assaig, com també incomp- tables articles i col·laboracions en premsa especialitzada, entre els quals podem destacar els articles d'antologia: "La generación del 98" (1956), "Apuntes para una biografía crítica de la literatura hispanoamericana" (1973) o "Obras de Luis de Sandoval y Zapata" (1986); les obres d'assaig: *Arco y certamen de la poesía mexicana colonial* (1959), *Góngora en la poesía novohispana* (1960), *Muerte y desengaño en la poesía novohispana* (1975), *Ungaretti, traductor de Góngora* (1978) o *Sor Juana Inés de la Cruz en el conocimiento de su sueño* (1984); i els reculls de poesia: *Tiempo de soledad* (1954), *Elegía*, (1955), *Memoria y deseo* (1961), *Boca del solitario* (1964) o *Materia de la muerte* (1966), entre molts altres títols.

1. Revista del Consejo Universitario de México: Josep Pascual fotografiat a l'extrem dret de la pàgina

PASCUAL CRUAÑAS, Casimir

(Sant Feliu de Guíxols 1927 – 2003)

La Colla Gegantera de Sant Feliu va estrenar l'any 1995 la reproducció d'un capgròs anomenat Barbacoa.

Personatge popular. Conegut com *Barbacoa*, *Barbachei* o *l'Home foca* per realitzar malabarismes amb diversos estris a la barba i el nas. Fill de Casimiro Pascual Castaño, peó, natural de Madrid, arribat a Sant Feliu l'any 1910 amb els seus pares, Casimiro Pascual Guerra i Isabel Castaño Bordel, ambdós de Valladolid i domiciliats a la Baixada de les Eres.

El nostre Casimir –l'Home foca– de jove va haver d'anar a fer de pagès per guanyar-se la vida. Eren temps durs i la família necessitava l'ajut de tots els seus membres, inclòs el del seu oncle Josep, germà del seu pare, que havia nascut a Calonge, i que només li portava disset anys. Segui com fos, i amb un delit i ànsies de recórrer món, el 1957 es traslladà a Barcelona per treballar en el món del circ, i sembla ser que –segons ell mateix manifestà en una entrevista al butlletí local *Reflex* (maig del 2000)– va fer pràctiques d'artista de circ al Teatre Apolo, fins a aconseguir el títol de *profesional del circo* emès pel Sindicato del Espectáculo situat a Via Laietana.

Seguint aquesta versió, doncs, actuà durant cinc anys als circs Americano, Moderno, Roma i Hungría, per a la qual cosa abandonà la modalitat laboral, i es dedicà a recórrer per lliure els indrets on se celebraven festes majors. Retornà a Sant Feliu l'any 1981, on es féu ràpidament molt popular. El seu espectacle, mancat de carpa i música festívola, el realitzava a l'aire lliure i als indrets més cèntrics de la ciutat. Al crit de "*Otro número...*", cadires, taules de bar, tanques de ferro i carretons d'obra feien veritables equilibris al damunt de la seva barbata, de manera que la mainada i més d'un de gran quedaven bocabadats.

1. Casimir Pascual, *l'Home foca*, al costat d'un capgròs que el reproduceix (1999)

262

L'any 1995, la Colla Gegantera de Sant Feliu va estrenar per la Festa Major un capgròs anomenat Barbacoa que reproduïa fidelment la seva imatge. Era, de fet, el reconeixement a un personatge d'època recent que, per bé o per mal, la ciutadania havia inclòs a l'inventari dels personatges populars de la nostra ciutat, una categoria en què havien excel·lit, al llarg d'aquell segle, altres conciutadans tan singulars com ell.

Casimir Pascual i Cruañas, tal com a ell li agradava que l'anomenessin, amb el nom i els dos cognoms tot seguit, va passar els darrers temps de la seva vida com a inquilí de l'hospital municipal, entre els anys 1991 i 2003, amb règim obert d'entrada i sortida lliure. Cada dia se'l podia veure, amb un diari esportiu sota el braç, tot trempat, passejant per la rambla Vidal.

PASCUAL DE ZULUETA ADÁN, Javier

(Barcelona 1909 – 1978)

263

Durant anys realitzà aportacions econòmiques a establiments benèfics locals, i, per decisió personal, a la seva plaça, hi torejarien primeres figures de la tauromàquia.

Empresari taurí. De família noble, el seu pare, José Luis Pascual de Zulueta, era cavaller del Reial Cos de la Noblesa catalana, comanador de l'orde de Sant Gregori, i gentilhome de Cambra de Sa Majestat, entre altres títols. De jove, en Javier va gestionar la direcció de la fàbrica de filatures que posseïa la família a Cornellà, conjuntament amb els seus germans. Amant de la festa taurina, a la dècada dels anys quaranta es va convertir en empresari i promotor de curses de braus. Temps després, preveient l'interès del turisme estranger cap a les *corridas de toros*, féu bastir amb el seu soci Joan Balañà les places de braus de Lloret de Mar i Sant Feliu. A la nostra ciutat, a la plaça España Brava, inaugurada el 25 de juliol de 1956 per decisió personal de Zulueta, i amb una capacitat per a sis mil espectadors, hi torejarien figures de primera línia nacional, com Chamaco, Ordóñez, Bienvenida, Aparicio, Murillo, Bernadó, Dominguín, els germans Peralta o el mateix Cordobés.

Domiciliat a l'Hostal de la Gavina, congenià amb molts guixolencs –especialment amb Salvador Palmada i Ametller →, el seu director–, es relacionà amb les seves institucions locals i va esdevenir un gran enamorat i defensor de Sant Feliu. Durant anys realitzà regularment importants aportacions econòmiques –de l'ordre de 30.000 a 100.000 pessetes de l'època– a benefici de l'Hospital Municipal, l'Asil Surís, la Creu Roja i Càritas.

L'any 1960, Zulueta –que estava esposat amb Adelina Marés– va resultar greument ferit per un brau, de nom *Luminario*, que havia estat indultat pel seu temperament a la plaça guixolencsa. En acabar la *corrida*, Zulueta, que havia passat a les quadres amb el veterinari i el majoral per tal de treure-li les banderilles i curar-lo, fou envestit i ferit de gravetat a l'engonal. La ràpida intervenció dels doctors Martí Casals i Echegaray →, Martínez Bordiu, el marquès de Villaverde, que es trobava allà, com també Jordi Olsina, Pere Ordís i el doctor Mascaró, evitaren la tragèdia després d'hores de lluita a la infermeria de la plaça. Traslladat més tard a Barcelona, fou ingressat a la clínica del doctor Olivé Millet, especialista en aquest tipus de ferides.

Recuperat d'aquest incident, Pascual de Zulueta continuà venint a Sant Feliu regularment. Aquí, hi tenia força amics, i, d'altra banda, tornà a gestionar personalment la plaça de braus. El reconeixement a la seva tasca taurina vindria poc abans de morir, quan l'any 1977 va rebre de la Federación Nacional de Peñas Taurinas la medalla d'argent, una distinció molt preuada dins el món taurí per la poca freqüència amb què s'havia atorgat aquesta insígnia fins aleshores, i tenint en compte que la medalla d'or només estava en possessió del recentment desaparegut cap de l'Estat d'aleshores, Francisco Franco.

1. Pascual de Zulueta amb la seva esposa, Adelina Marés

2. Zulueta (d'esquenes) rep la felicitació d'un grup de guixolencs per la seva recuperació (1961)

PASCUAL PASCUAL, Rosa

(Sant Feliu de Guíxols 1881 – Richmond, Virginia, Estats Units d'Amèrica (?), amb posterioritat a 1973)

Va crear unes beques per a estudiants d'alta especialització i postgraduats d'electrònica, amb una dotació econòmica de deu milions de pessetes.

Mestra i benefactora.

Filla del mestre d'obres i urbanista Pere Pascual i Baguer →, rebé una sòlida educació dins els cànons socials més estrictes de l'època, supervisada de prop pel seu propi pare, de manera que arribà a posseir una cultura gairebé enciclopèdica. Traslladada de jove a París, estudià la carrera de Filosofia i Lletres a la Universitat de la Sorbona, i aprofità aquesta estada per aprendre diversos idiomes, de manera que poc després es graduà en anglès, francès, italià i alemany. Pels volts dels anys 1917-1918, va marxar als Estats Units d'Amèrica, on es domicilià a Richmond, a l'estat de Virgínia. Allí va treballar inicialment com a professora d'idiomes, ocupació que compaginà amb la gerència d'una fàbrica de tabac, departament de correspondència estrangera, d'aquella important ciutat.

Molts anys després, en les tres estades que Rosa Pascual va fer a Sant Feliu i Barcelona els anys 1947, 1952 i 1964, va prendre la decisió de crear i dotar econòmicament unes beques per a estudiants d'electrònica, directament relacionades amb les Diputacions de Barcelona i Girona. Per aquest motiu, es constituí una fundació amb el nom de Rosa Pascual, amb un capital de 10.000.000 de pessetes, a repartir entre ambdues institucions, i amb la condició que el 25% de les places fossin reservades per a joves estudiants nascuts a Sant Feliu o amb pares de la ciutat.

Al mes d'agost de 1964 es va fer efectiva la seva donació i el 18 de juny de l'any següent Rosa Pascual va rebre del president de la Diputació de Barcelona, marquès de Castell-Florite, la medalla al Mèrit Cultural per tan valuosa aportació, en generar a partir d'aleshores les beques per a estudis d'electrònica Llegat Rosa Pascual.

De fet, la guixolencia havia previst que fos per a la creació d'una secció d'electrònica, i en aquest sentit va fer la seva deixa, però en realitat es tractà d'una ampliació de la secció d'electrònica de l'Escola Industrial de Barcelona per a estudis d'alta especialització per a postgraduats, que ja feia anys que existia. Pascual es va sentir en certa manera enganyada, i així ho va fer saber a l'alcalde de Sant Feliu, Manel Vicens i Moner →, per tal que l'ajudés a reconduir aquesta situació. Finalment, i després d'haver amenaçat de retirar la beca a les dues diputacions, s'arribà a un acord per tal de continuar amb el llegat.

Aquell mateix any (15-6-1965), sembla ser que com a agraïment a les autoritats municipals, va donar al nostre hospital un total de 150.000 pessetes per tal que adquirissin una cambra frigorífica i renovessin la totalitat de la seva cuina. Rosa Pascual –que llavors ja comptava 84 anys– no va tornar més a Catalunya. Sabem, però, que l'any 1973 la Diputació de Girona encara li feia propostes sobre les beques per tal que hi donés el seu consentiment; aleshores tenia 94 anys.

Les beques Rosa Pascual actualment encara són vigents. La Diputació gironina va convocar per al curs 2005-2006 disset beques per a alumnes de la branca d'electrònica a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona, i també per als de cicle formatiu de grau mitjà o superior d'electricitat, electrònica o de manteniment. La seva dotació s'establí en un total de 6.700 euros anuals.

1. Rosa Pascual rebent la medalla al Mèrit Cultural (1965)
2. Pascual, envoltada de membres de la Diputació de Barcelona (1965)

PATXOT CROSAS, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1880 – 1956)

Pel seu pensament i integració social amb la població, fou sempre molt ben considerat per la ciutadania en general, que el tenia per un més del poble.

Prevere. Estudià de jove al seminari de Girona i rebé el presbiterat el 24 de setembre de 1904, després d'haver cantat la seva primera missa a l'abadia de Montserrat. Fill del matrimoni guixolenc format per Josep Patxot i Rabell i Josepa Crosas i Patxot, entre els anys 1904 i 1908 seria destinat com a coadjutor a les parròquies de Vilopriu (el Baix Empordà), Llanars (el Ripollès) i Tordera (el Maresme). De família benestant i rendista, d'ençà de l'any 1909 i durant més de quatre dècades exerciria el càrrec de capellà beneficiat de l'Hospital Municipal. Enfrontat a l'administrador de l'hospital, Salvador Roca (1910-1932), pel control de la gestió de la seva capella i deures de capellà, mantingueren continuades i agres discussions que varen provocar la intervenció tant de l'Ajuntament de Sant Feliu com del Bisbat de Girona.

Roca l'acusava de no atendre espiritualment els malalts ni interessar-se per promoure donacions a l'hospital, i li recriminà que hagués parlat en un acte públic i davant el mateix bisbe sobre democràcia moderna i autonomia. Substituí Roca en la gerència per Miquel Massós (1932-1938), les tensions finalitzaren immediatament.

El cert és que Patxot, pel seu pensament i integració social amb la població, fou molt ben considerat per la ciutadania en general. Ell era del poble –segons deien els treballadors– i sovint es trobava amb una munió d'homes a la barberia de cal Fusteret del carrer de l'Hospital, cantonada amb el d'Especiers, on la feien petar. A la seva manera, sembla ser que la gent no el veia com un religiós tradicional, un d'aquells que en deien *de tota la vida*.

Pel que fa al seu domicili, a mitjan dècada dels anys vint, mossèn Lluís vivia al carrer de Sant Joan amb la seva tia Isabel Croses i Patxot, vídua, i amb el seu cosí Manel Font i Croses. Més tard, però, es domiciliaria a la placeta de Sant Joan, just davant per davant de l'església del mateix nom.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) no va patir cap tipus de persecució per part dels republicans, sinó que fou integrat per la corporació local com un més del personal municipal al servei dels pous de captació d'aigua del riu Ridaura. Al mas Beuloli del veïnat de Bufaganyes, on residia la família Tauler-Darder, Patxot hi guardaria temporalment les vestimentes litúrgiques, com també roba de l'altar i algun petit objecte de la capella de l'hospital.

Fou a partir de la dècada dels anys quaranta que Lluís Patxot faria diverses donacions a l'hospital de gran valor artístic, entre les quals hi havia l'harmònim del cor de la capella (1942) o diversos objectes de culte religiós (1950), la major part relacionats amb la deixa que li féu Emília Llagustera i Suris el 1911. Creà també amb molta il·lusió la Fundació Pou de Perdrieux (1952) amb un capital de 56.000 pessetes per a ajut als malalts de l'hospital.

A Sant Feliu hom recorda encara una dita que deia mossèn Lluís a algun conegut: "Passa-t'ho bé en aquest món, sense fer mal als nostres semblants, que, de l'altre, no n'ha tornat mai ningú per a explicar-ho".

1. Mossèn Lluís Patxot (centre), al camp de l'Ateneu Sportiu (c. 1914)

PATXOT JUBERT, Rafael

(Sant Feliu de Guíxols 1872 – Ginebra, Suïssa 1964)

Inicià per primera vegada a Espanya els treballs micromètrics d'estels múltiples, i esdevingué el primer meteoròleg català que mesurà la velocitat de la tramuntana.

1

gironina, que després va ampliar fins arreu de Catalunya, les Balears i el Rosselló. Establert més tard definitivament a Barcelona, va fer desmuntar l'observatori guixolenc el 1911, i en distribuï el material entre el monestir de Montserrat i la Societat Astronòmica de la Ciutat Comtal.

Bibliòfil, home de ciència i també escriptor, fou marmessor de la important herència deixada per la seva cunyada Concepció Rabell i Civils, vídua Romaguera, raó per la qual creà la fundació amb aquest nom per a treballs d'investigació en l'àmbit de les ciències, les arts i les lletres. Dins aquesta institució establí l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, els premis musicals Concepció Rabell, i també els Eusebi Patxot, en recordança al seu pare (1919), la Fundació per a l'Estudi de la Masia Catalana i la medalla d'or del Centre Excursionista de Catalunya (1923), com també les beques d'estudi per a noies gestionades per l'Institut de Cultura de la Dona (1925).

Rafael Patxot publicà diversos treballs capdavaners, com *Meteorologia Catalana. Observacions de Sant Feliu de Guíxols, 1896-1905*; *Pluviometria Catalana. Resultats del quinquenni 1906-1910* (1912); *Segon estudi de la pluja a Sant Feliu, 1895-1923. Contribució a l'estudi dels cometes atmosfèrics mitgers* (1923), alhora que s'encarregà d'editar l'*Atles internacional dels núvols* (1929-35), imprès en quatre llengües (català, francès, anglès i alemany) pel Comitè Meteorològic Internacional.

Industrial surer, astrònom i meteoròleg. Mecenes de la cultura catalana. Descendent d'una antiga nissaga d'industrials surers guixolencs, fill d'Eusebi Patxot i Llagustera, enginyer, músic i poliglòt, i de Clara Jubert, era nét de Rafael Patxot i Ferrer, un tenaç alcalde vuitcentista de la població, "gairebé vitalici", tal com el definiria anys més tard, per la seva llarga i continuada presidència, el mateix Patxot Jubert a les seves *Recordances guixolenques* (1952).

De jove estudià a les Escoles Pies de Barcelona, per passar més tard a ampliar la seva formació a París, i també a Londres. Allà realitzà estudis d'astronomia que va haver d'interrompre, quan comptava només disset anys, per la mort de la seva mare, fet que el va fer retornar cap a Sant Feliu. Quatre anys després, i amb el traspàs del pare, s'hagué de fer càrrec irremeiablement del negoci familiar, que va haver de gestionar molt a contracor, atès que sempre havia volgut ser un veritable científic.

Tot i així, Patxot no deixà mai d'interessar-se pels descobriments que es feien en l'astrofísica. A l'abril de 1896 inaugurava l'observatori a la seva casa pairal del passeig del Mar, i d'aquesta manera iniciava, per primera vegada a Espanya, els treballs micromètrics d'estels múltiples. Equipat amb un dels instrumentals científics més moderns de l'època, esdevindria el primer meteoròleg català que mesurà amb precisió la velocitat de la tramuntana, amb un anemocinemògraf d'intensitats. I, d'altra banda, va crear la Xarxa Patxot per a l'estudi de la pluviometria

2

1. Retrat de Rafael Patxot Jubert

2. Ex-libris de Rafael Patxot, amb la figura d'Urània estudiant

3

4

5

En esclatar la Guerra Civil espanyola el 1936, la família Patxot va ser perseguida per alguns milicians anarquistes. Refugiat inicialment al Montseny amb la seva esposa Lluïsa Rabell i Cibils, fou ajudat a sortir de Catalunya pel conseller de Cultura de la Generalitat, Ventura Gassol, que se'ls emportà, de nit, al port de Barcelona, on embarcaren al torpediner de la Marina Francesa *Brestois*, fins a exiliar-se a Suïssa. Des d'allí mantingué una actitud de forta oposició al règim franquista, que es convertí en rebuig quan el 1942 la direcció de la Sociedad Meteorológica Española li oferí reprendre els seus estudis científics a Espanya.

A la dècada dels anys quaranta Rafael Patxot publicaria, a Friburg (Suïssa) el llibre *Lettre aux membres de l'Organisation Météorologique Internationale et aux météorologues en général* (1948), i a Ginebra (Suïssa), *Adéu a Catalunya; guaitant enrera* (1952), una obra de records i de caire privat i testimonial, a tall de cloenda a la seva existència.

3. Operaris desmuntant l'Observatori Patxot de Sant Feliu (1911)

4. Patxot (esquerra) a Lausana, amb els germans Casas (1940)

5. Interior de l'observatori astronòmic de Patxot: cúpula i telescopi

PAYTUÍ CASANOVAS, Ramon

(Sant Celoni 1898 – Sant Feliu de Guíxols 1971)

267

En les estones lliures, diumenges inclosos, s'iniciaria en la fabricació artesanal de caramels que, amb el temps, donarien gran renom al seu producte.

Fabricant artesanal de caramels. De jove es traslladà a Badalona, on aprengué l'ofici de fuster ebenista, i s'esposà temps després, en aquella mateixa ciutat, amb Soledat Artau i Pujades. L'any 1930, encoratjat per un seu parent que es dedicava a la venda de caramels a Badalona, va arribar en companyia dels seus fills Francesc, Jordi i Montserrat, a Sant Feliu, on passà a residir al carrer de la Llibertat. A la nostra ciutat va començar fent de fuster al taller d'en Ginjaume, del carrer de l'Hospital, i, més tard, treballaria com a operari a la fàbrica de laminats de suro lleco del sector de Mascanada.

En aquest domicili –on naixerien la Teresa i en Ramon–, en les estones lliures, diumenges inclosos, s'iniciaria en la fabricació artesanal de caramels, ajudat per la seva muller. A l'empara d'un petit fogó de llenya i un perol de coure, gairebé roent, formalitzava la base d'aquestes laminadures amb sucre, aigua i mel. Un cop tenia la massa completament amassada i barrejada, la refredava sobre un taulell i procedia immediatament a tallar-la amb la forma dels caramels, per tot seguit embolicar-los manualment.

La venda d'aquests dolços a diferents indrets de la població, especialment als cinemes Llevantí, Catalunya i Vidal, o a la sala de ball del Casino dels Nois, donaria gran renom al seu producte, i Paytuí es convertiria des d'aleshores en un industrial molt popular.

Malgrat que Ramon Paytuí venia els seus dolços directament a Sant Feliu, també en subministrava a diversos establiments de la ciutat de Girona, on eren molt apreciats els seus productes. Tot i així, sempre va compaginar aquesta activitat amb el treball a la fusteria o a la fàbrica. Com a fuster i ebenista, Paytuí seria molt ben considerat pel constructor Felip Masó i Ferragut →, que a la dècada dels anys quaranta i cinquanta li encarregava les feines més compromeses i de responsabilitat dels xalets de nova construcció a la urbanització de S'Agaró.

1. Retrat de Ramon Paytuí i Soledat Artau
2. Paytuí, al Casino dels Nois, amb Rutllan (esquerra) i Moliné (dreta), l'any 1960

PELLÓ BASART, Ricard

(Sant Feliu de Guíxols 1934)

Impulsor, conjuntament amb la seva muller Roser Descayre, de la secció teatral del Centre Excursionista Montclar, el 1986 fundaria la cèlebre Agrupació Teatral Benet Escriba.

Actor i director teatral.

Malgrat que va néixer al carrer de Girona de la nostra ciutat, la seva primera infantesa la passà a Cullera (la Ribera Baixa, València), població on era nat el seu pare, Ricard Pelló i Pérez, i a la qual s'havien traslladat amb la seva mare, la guixolenc Dolors Basart i Canet, poc temps després del seu naixement. En quedar orfe quan el seu pare fou víctima de la repressió franquista l'any 1939, retornà amb la seva mare a Sant Feliu i s'allotjà a casa dels avis materns, Jaume Basart i Caterina Canet.

A la nostra ciutat, va iniciar els seus estudis amb el mestre Josep Mas i Dalmau →, i, en edat escolar, va representar al col·legi l'obra *L'aritmètica en solfa* (1945). L'any següent ho faria a l'escenari del Centre Parroquial Catequístic amb *El príncipe heredero* (1946), i aleshores s'adonà que el teatre era una de les seves preferències.

Finalitzats els estudis, va passar a treballar a la Cooperativa de Consumos Reverendo Santos Boada, moment que aprofità per formar part de l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica, en què debutà el 1953 amb l'obra *Julieta filla única* sota la direcció de Benet Escriba i Romaguera →. Durant vuit anys hi estrenaria 21 obres amb un total de 72 representacions, entre les quals hi havia també l'espectacularització dels *Pastorets*, tot plegat dirigit pel mestre Mas. Alhora, en aquest període també faria dues representacions amb l'Agrupació Romea, que dirigiria el mateix Escriba.

Impulsor i director, conjuntament amb la seva muller Roser Descayre i Murlà →, de la secció teatral del Centre Excursionista Montclar en dues etapes diferenciades (1973-1977 i 1982-1986), realitzaria diverses representacions teatrals amb les seccions infantils i juvenils del centre. El 1986, Pelló i Descayre fundarien l'Agrupació Teatral Benet Escriba, que, fins l'any 2006, havia realitzat prop de 340 representacions arreu dels escenaris de tot Catalunya.

Ricard Pelló, que va estar lligat professionalment quaranta-cinc anys a la sucursal del Banco Central de Sant Feliu, ha escrit diverses obres teatrals: *El triomf del bé* (1956), estrenada a la Catequística Parroquial sota la direcció de Josep Mas, com també l'obra inèdita *Reviure per comprensió*. És autor també d'*El redemptor* (*Pastorets* de 1975) i *L'alegria de Nadal* (*Pastorets* de 1982).

L'any 1995, l'Associació Turística Guixolenc (ATG) va atorgar al matrimoni Pelló-Descayre la V Porta Ferrada d'Or per la seva dedicació en pro del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols.

1. L'actor i director Ricard Pelló Basart
2. Ricard Pelló interpretant Galileu en l'obra *La terra es belluga* (1990)

PERDRIEUX CATEURA, Ildefons

(Sant Feliu de Guíxols 1865 – 1923)

Durant el seu mandat continuà gestionant la confecció del Pla General de l'arquitecte Guitart, de gran transcendència urbanística per a la població.

Industrial surer i alcalde. Nét i fill d'industrials surers d'origen francès, el seu avi Louis Perdrieux Detable, natural de Dives, al departament de Calvados, s'havia establert a la dècada dels anys vint del segle XIX a la nostra població, on va muntar un dels negocis surotapers més pròspers de la comarca.

Ildefons Perdrieux seguiria la tradició familiar en l'àmbit comercial surer. Amb els anys esdevindria, juntament amb el seu pare, Josep Perdrieux i Jofre, i el seu germà Lluís, un dels fabricants més importants de la zona, i seria cofundador de les empreses sureres Perdrieux & Kamp i Hijos de J. Perdrieux. Més tard, fundaria la companyia Ildefonso Perdrieux al carrer de Tueda, i acabaria compaginant l'activitat industrial amb la dedicació a la política municipal.

Escollit alcalde per Reial Ordre (juliol 1895 – juliol 1897), durant el seu mandat es continuà gestionant la confecció del Pla General de l'arquitecte Guitart, de gran transcendència per a la població. Substituit en el càrrec per Salvador Dalmau i Beya →, Perdrieux es presentaria a les eleccions de l'any 1905 com a cap del Partit Rourista, en companyia del mestre Baldomer Rasós i Muig →.

Novament en el càrrec d'alcalde per Reial Ordre (gener de 1906), aquest nomenament provocà un agre debat entre les forces polítiques locals (Centre Català i federals), no tan sols per considerar-ho com una imposició barroera del Govern central –de fet Perdrieux era l'únic rourista dels 17 regidors que composaven el nou Ajuntament–, sinó també per un afer encara més fosc que va desfermar moltes passions: feia anys que la ciutat de Sant Feliu tenia interposat un recurs contra una sèrie de propietaris que intentaven possessionar-se d'una franja de terreny a la platja de Sant Pol.

En el plet, la corporació municipal va requerir la valuosa col·laboració dels exalcaldes, a qui va demanar que subscriessin un document d'interès local; una signatura que, a diferència d'altres antigues autoritats, no va voler signar Perdrieux, qui, en canvi, sí ho féu a favor dels interessos dels particulars. Aquest fet va portar Ildefons Perdrieux, qüestionat per tota la societat civil, a presentar la dimissió aquell mateix mes de gener. Des d'aleshores i fins a la seva jubilació, es dedicaria exclusivament als seus negocis industrials, com també a participar com a vocal de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació, sota la presidència de Josep Soler i Parera →.

Ildefons Perdrieux es va casar l'any 1890 amb la guixolencina Florentina Morell i Lloveras, i el polític local i diputat a Corts Pere Puig i Calzada → fou padrí de noces.

1. Ildefons Perdrieux (primer per la dreta) amb la seva família

PEY BUSTINS, Enric

(Amer 1876 – Granollers 1943)

Dins el món sardanístic comarcal, se'l coneixeria com *l'Enric del tible*, aleshores un instrument rudimentari que hom considerava dur de fer sonar i poc lluit d'interpretar.

1

Guixolense, coneguda popularment com *La Punyalada*, entre els anys 1910 (?) i 1922, al costat d'eminents músics com Arseni Roig i Ponsjoan →, Antoni Carbonell i Cosp → o Josep Pascual, entre molts altres.

D'aquesta manera, en formació d'ordre de cobla, en Pey realitzava duet de tibles amb el músic Lluís Bustins, mentre que en la de concert ho feia al costat de Jaume Irla i Sardó →, que actuava com a clarinet. L'any 1922, per motius professionals, la família Pey va marxar cap a Granollers, un fet en què sens dubte va influir molt la contractació futbolística del seu fill Joan Pey i Castelló →, jugador de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, que havia estat fitxat pel club esportiu d'aquella ciutat, capital de la comarca del Vallès Oriental.

L'Enric Pey va passar, doncs, a residir definitivament en aquella població i, fins a la seva jubilació, encara formaria part de la cobla orquestra La Principal de Granollers. Amb tot, no oblidaria mai Sant Feliu, la vila que —segons ell va confessar— li havia “robat el cor”. No hi ha millor elogi per a un músic instrumentista que el que va dir públicament Juli Garreta i Arboix → sobre l'Enric Pey i Bustins. Després d'assistir a una audició de sardanes assegut davant el Bar Sport, digué: «Si quan l'Enric té el tible a les seves mans, obrissiu bé les orelles i us tanquéssiu d'ulls, més que un tible en una cobla de sardanes, escoltaríeu un oboè en una orquestra simfònica».

Músic instrumentista. Fill de família nombrosa, s'inicià en la música des de molt jove a la seva vila natal, al costat d'altres germans com en Joan, que formaria part de diverses cobles de la comarca de la Selva; en Lluís, que arribaria a tocar gairebé tots els instruments que componen la cobla sardanística; la seva germana Rosa, destacada professora de piano, o en Narcís, que seria considerat com un dels millors balladors de sardanes d'aquella comarca.

L'Enric Pey va estudiar clarinet, flauta i tible. Els dos primers instruments els arribaria a tocar prou bé, especialment el clarinet, però el que va arribar a dominar d'una manera poc comuna dins l'ambient musical de l'època va ser el tible, aleshores un instrument força rudimentari que es considerava “força dur de fer sonar” i no gaire lluit d'interpretar-hi melodies.

Domiciliat i mullerat a Sant Feliu a la darrerria del segle XIX, en Pey —que va treballar com a taper a la fàbrica d'H.A. Bender— seria conegut en el món sardanístic provincial i comarcal com *l'Enric del tible*. Així, a la nostra ciutat, va formar part de l'orquestra La Unió

1. Enric Pey (segon assegut per l'esquerra), amb la cobla Unió Guixolense
2. Enric Pey Bustins, fotografiat amb el tible

2

PEY CASTELLÓ, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – Granollers 1965)

Fou un dels primers jugadors guixolencs que fitxaria per un equip de categoria superior, després de la consecució del Campionat de Futbol de Catalunya de Segona Categoria.

Esportista. Fill del músic Enric Pey i Bustins → i d'Engràcia Castelló, originària de Llagostera però domiciliada a Sant Feliu, de jove va formar part com a davanter d'aquell equip tetracampió de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, que aconseguí quatre títols consecutius provincials entre les temporades de 1918 i 1922. Amb un estil de joc ràpid i amb gran domini de la pilota, Joan Pey seria considerat un dels millors jugadors de la lliga provincial. Així, al costat dels seus companys Llàtzer Florenza i Rifà →, Conrad Portas i Burcet →, Daniel Canal i Puigdevall →, Josep Casagran i Batlle →, Francesc Carreró i Mascort →, Eduard Lluhi i Prat →/Josep Lluhi Llinàs →, Lluís Feliu i Dulsat →, Pere Buxó i Rourich → i els germans Martí → i Joan Palahí i Condom →, obtindria el títol més valuós de la història de l'Ateneu Deportiu, quan el 9 de juliol de 1922 es proclamaren vencedors en el Campionat de Futbol de Catalunya de la Segona Categoria, davant l'Atlètic de Sabadell, al camp del FC Barcelona. Ell va ser l'autor del gol de l'empat –a la mitja part, s'hi havia arribat amb un gol a zero al marcador a favor del Sabadell–, resultat que es va ampliar amb un altre gol, a tres minuts del final, d'en Lluhi.

Joan Pey fou un dels primers jugadors guixolencs que fitxaria per un equip de categoria superior, després de la consecució d'aquell important títol. El CF Granollers s'interessà ben aviat pels seus serveis, i li oferí un important contracte, de manera que s'hi traslladà a mitjan mes de juliol d'aquell any. Un cop establert, i ja com a resident estable en aquella població, va fer cridar el seu pare i germans, que deixaren poc després Sant Feliu per anar a domiciliar-se definitivament a Granollers. Allà, en Joan jugaria diverses temporades com a davanter titular del club vallesà, i hi va esdevenir un jugador molt conegut i ben considerat.

En aquesta ciutat, en Pey hi faria les seves arrels definitives. L'any 1926 es va casar amb Rosa Rimundi i Font, i va passar a treballar a la coneguda empresa Botey Germans, dedicada al ram de la siderúrgia, on estaria empleat fins a la seva jubilació. No obstant això, Joan Pey sempre es va identificar com un guixolenc de Granollers pel seu amor a la seva ciutat natal.

1. Retrat de Joan Pey Castelló
2. Joan Pey disputant una pilota en un partit amb el CF Granollers
3. Pey lluint els colors blaugranes de l'Ateneu Deportiu (1920)

PI MATAS, Ernest

(Sant Pere de Premià 1880 – Sant Feliu de Guíxols 1936)

Com a bon professional del sector, invertiria en la millora de les seves instal·lacions, i el seu hotel arribaria a ser considerat un dels establiments referent de la nostra ciutat.

1

2

Hoteler. Empresari encarregat de fondes per tradició, arribà a Sant Feliu a començament del segle XX, i s'hi associà amb Miquel Murlà i Bosch → per regentar l'Hotel Restaurant La Marina de la rambla del Portalet (1906). Ajudats per les seves respectives esposes, l'Ernest –que s'havia mullerat amb la guixolencs Àngela Rabell i Calzada– s'encarregà de gestionar la recepció i el menjador, mentre que Murlà ho féu de la cuina, i l'Àngela Rabell i la Dolors Riera ho feren del servei de les dues úniques habitacions de l'hotel.

L'any 1910 hom decidí traslladar el negoci al passeig del Mar, obrint al públic el nou i prestigiós Hotel Marina. Tres anys després, Ernest Pi es va quedar com a únic propietari d'aquell nou establiment hoteler per licitació pactada amb Murlà. Com a bon professional del sector, invertiria continuadament en la millora de les seves instal·lacions (electricitat a cada habitació, timbre avisador, telèfon, banys, garatge, menjador d'hivern i d'estiu, etc.), i el seu hotel arribà a ser considerat un dels establiments referent de la nostra ciutat.

Tot i la forta recessió econòmica que comportà per al turisme l'inici de la Primera Guerra Mundial (1914-1918), la dècada dels anys vint esdevindria clau per tirar endavant el negoci. La urbanització de la muntanya de Sant Elm (1920-1928), promoguda per l'hisendat Pere Rius i Calvet →, i la inauguració dels Banys de Sant Pol (després, de S'Agaró) propiciaren una activitat suplementària dins el sector turístic, encapçalat majoritàriament per industrials del suro i els seus derivats, com també per famílies residents a Barcelona. I, poc temps després, s'incrementaria l'activitat econòmica d'aquest sector amb l'arribada, als inicis dels anys trenta, dels primers turistes estrangers de nacionalitat anglesa, francesa i alemanya, que omplirien els tres hotels guixolencs (Marina, Murlà i Les Noies).

Ernest Pi i Matas moriria de malaltia tot just començada la Guerra Civil espanyola (1936). Poc després, a començament de la dècada dels anys quaranta, la seva vídua traspassaria el negoci a l'antic *maître* de l'hotel, Manuel Torres i Brugat, després d'un temps terriblement durs per a aquell establiment hoteler.

1. Ernest Pi (assegut a l'esquerra), en el menjador de l'Hotel Marina

2. L'Hotel Marina del passeig del Mar (c. 1920)

PIÑOL MAIMÍ, Rafael

(Barcelona 1866 – Sant Feliu de Guíxols 1932)

273

Regidor municipal, formà part dels cooperativistes que redactarien les bases per a la constitució de la Federació de Cooperatives de la província de Girona.

Pedagog, periodista i cooperativista.

Jove lliurepensador i federal, arribat a Sant Feliu pels volts de 1885-1886 per fundar, amb Narcís Duran i Juera → i Bartomeu Gabarró, el col·legi La Verdad. Foment de la Enseñanza Laica, situat al capdamunt del carrer de l'Algavira, i que dirigiria d'ençà de l'any 1892. Quatre anys més tard, aquest establiment docent en què l'ensenyament de les matèries anava acompanyat principalment d'una important tasca sobre educació dels valors morals, socials i de llibertat, ja comptava amb 86 alumnes de la classe de pàrvuls i 60 d'escola elemental d'ambdós sexes. Rafael Piñol s'havia referit sempre al seu centre –qüestionat i calumniat pels sectors més retrògrads de la població– com “l'indret d'on havien de sortir els homes que compreguessin i estimessin la llibertat com calia”. Membre de la lògia maçònica Gesòria, que depenia directament de la Gran Lògia Simbòlica Regional Catalana Balear, fou també, un cop va deixar l'ensenyament per motius de salut, un actiu cooperativista i el màxim dirigent de la Cooperativa La Guixolense (1898-1932), de caire republicà i enfrontada per tant a l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada i Calzada →.

Conreà el periodisme al costat del seu amic Narcís Duran com a redactor del setmanari local lliurepensador *El Racionalismo* (1889-1891)(?), i també juntament amb Duran féu de redactor d'*El Siglo XX* (1891-1894) i *La comarca federal* (1894). Denunciat per delictes d'imprensa per un article aparegut en un full solt amb data 9 d'agost de 1891 titulat “Duda a *El Siglo XX*” –i no, com s'havia dit fins ara, “a *El Racionalismo*”– sobre la dubtosa virginitat de la Mare de Déu, fou jutjat a l'Audiència Criminal els dies 13 de juny i 17 de novembre de 1892 “por escarnio a los dogmas católicos”. Els dos judicis van ser incoats i encapçalats per l'intransigent mestre d'obres, i aleshores jutge municipal, Pere Pascual i Bager →, i els seus advocats defensors foren Josep M. Vallés i Ribot, en el primer, i Miquel Laporta i Mercader, en el segon. Rafael Piñol –que seria absolt d'aquell delictes– es declarà sempre no-autor d'aquell escrit que s'havia publicat sota el pseudònim de *Satirillas*. Aquest procés judicial, recollit per la premsa provincial de l'època, va crear una gran expectació entre la ciutadania guixolensa.

Anys després, Piñol formaria part dels cooperativistes que redactarien les bases per a la constitució de la Federació de Cooperatives de la província de Girona (1908), impulsada per La Equitativa de Palamós, per tal de fomentar els interessos morals i econòmics de les cooperatives gironines. Nomenat regidor municipal pel Partit Federal (juliol de 1909 - setembre de 1910), seria designat primer tinent d'alcalde i responsable de Cultura i Ensenyament de l'Ajuntament guixolenc durant les presidències dels alcaldes Josep Irla i Bosch → i Jaume Carreró i Arxer.

Esposat amb Anna Cruz i Juera, visqué primerament al carrer de Caimó (avui, de Sant Domènec), i més tard al passeig dels Guíxols. Fruit d'aquest matrimoni, naixerien els seus dos fills: Aurora (1895) i Albert (1907).

En morir l'any 1932, el setmanari *La Costa Brava* va donar així la notícia: «Ha mort a nostra ciutat el director de la Cooperativa “Guixolense” Sr. Rafael Piñol. L'enterrament fou laic, però per desig del finat hi havia la imatge del Crist al taüt i la creu al cotxe mortuori». Enric Bosch i Viola → escrigué contrariat tot seguit a *L'Avi Muné*: «Qui hagi volgut treure partit de la seva mort i enterrament humil, traient punta insidiosament a una conversió (?) que mai no ha existit, ni coneixia al mestre Piñol ni sap res de la seva exemplaritat cívica i ideològica. Piñol ha tingut fins als últims moments la lucidesa de la seva exemplaritat d'home just i de cavaller d'un ideal».

Com a reconeixement a la seva activitat pedagògica i cooperativista, l'Ajuntament de Sant Feliu va batejar amb el nom de Rafael Piñol i Maimí un carrer de la ciutat, prop del grup Sot dels Canyons, entre els carrers de Logronyo i Lugo.

1. Passeig dels Guíxols: Rafael Piñol estava domiciliat en aquest indret
2. Diversa simbologia de la lògia maçònica

PLA PLA, Ramon

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1999)

Músic de la Cobla Barcelona, la seva excel·lent interpretació el portà a formar part de l'Orquestra de Ràdio Televisió Espanyola i de la Simfònica de Brussel·les.

Músic instrumentista. De molt petit va quedar orfe de pare, i la seva mare, Rosa Pla i March (natural de Boadella d'Empordà, prop de Figueres, que portava residint a Sant Feliu d'ençà de l'any 1897) es va haver de fer càrrec de la seva educació i de la dels seus dos germans, Consol i Ricard.

En Ramon va estudiar solfeig, clarinet i tenora amb el músic guixolenc Agustí Figueras i Bolívar →, i debutà l'any 1927 amb la cobla Joventut Artística, que dirigia el seu propi mestre. Tres anys després, aquesta agrupació es convertiria en la cobla orquestra La Principal de Sant Feliu de Guíxols (1930), però, en dissoldre's, Pla va passar a formar part de l'orquestrina Guíxols (1931-1934). Finalment, l'any 1936, després de finalitzar el servei militar a Maó, s'incorporà al professorat de la també orquestrina local Catalonia Jazz.

Després de la Guerra Civil, Pla esdevindria un actiu músic –a la tenora i el saxofon– de la cobla orquestra guixolenc VÍCTORS entre els anys 1939 i 1949. D'aquesta manera, al costat de coneguts músics locals com Arseni Roig i Ponsjoan →, Valentí Rourich i Nadal →, Arcadi Berga i Viladevall →, Miquel Jacomet i Taulet → o Josep Isern i Valls →, entre altres, realitzaria nombroses actuacions que portarien els VÍCTORS a ser considerats com una de les formacions musicals més prestigioses de les nostres comarques.

A la darreria de 1949, va ingressar com a segona tenora a la cèlebre Cobla Barcelona. La seva sòlida formació musical i l'excel·lent interpretació de les peces musicals que feia, el portaren a entrar en aquella agrupació, de què també formava part el músic guixolenc Santiago Irla i Sardó →. De la Cobla Barcelona, n'arribaria a ser el primer tenor i solista entre els anys 1960 i 1976, i durant aquest període, concretament el 1967, intervingué, conjuntament amb l'Orquestra de Ràdio Televisió Espanyola, en el festival dedicat a Enric Granados. Més endavant, acompanyat dels músics barcelonins Josep Coll i Josep Colomer, col·laboraria amb l'Orquestra Simfònica de Brussel·les en la gravació d'una suite sobre Granados, Albéniz, Falla i Pau Casals. A aquestes col·laboracions, Pla hi afegiria també la que féu per a l'Orquestra Simfònica de Barcelona, amb la qual, sota la direcció del mestre Antoni Ros Marbà, gravaria la *Suite en sol* del compositor guixolenc Juli Garreta i Arboix →.

Ramon Pla va estar en actiu fins a mitjan dècada dels anys vuitanta formant part de la cobla Baix Empordà (1977-1984). L'any 1997, l'agrupació local Amics de la Sardana li va retre un homenatge per la seva excel·lent trajectòria i dedicació professional en pro de la música de casa nostra.

1

2

1. Ramon Pla (segon assegut per la dreta) amb la orquestra La Principal de Sant Feliu de Guíxols (1930)
2. Pla, tocant el saxofon a l'orquestra Catalonia Jazz (1936)

PLANELLAS ARXER, Benet

(Sant Feliu de Guíxols 1871 – 1964)

275

Vicepresident de la secció local de la Unió Federal Nacionalista Republicana, presidí també la comissió d'Acció Política del Consell Directiu del Centre Republicà Federal Català de Sant Feliu.

1

2

Industrial surer.

Destacat comerciant surotaper guixolenc, propietari de l'empresa Benito Planellas y Cia., situada entre els carrers de la Processó (actual Joan Maragall) i Nou de Sant Ramon (avui d'Àngel Guimerà), amb antecedents familiars en el ram del suro amb anterioritat a l'any 1835. Amic i coreligionari de Josep Irla i Bosch → –que anys després presidiria la Generalitat de Catalunya a l'exili–, ho seria també de Ramon Bonet i Coll →, alcalde de la ciutat entre els anys 1930-1931 i 1934-1935.

Federalista convençut, fill del matrimoni guixolenc format per Benet Planellas i Gruart i Concepció Arxer i Mestres, l'any 1913 seria nomenat vicepresident de la secció local de la Unió Federal Nacionalista Republicana (UFNR), i també proclamat alhora, entre altres companys federals, candidat a regidor a l'Ajuntament de Sant Feliu per als biennis de 1914-1916 i 1917-1919. D'aquesta manera, al costat de l'alcalde Narcís Duran i Juera → i dels tinent d'alcalde Delfi Gruart i Marià Vinyas i Vinyas →, s'encarregaria de la Junta Local d'Ensenyament i també de la Comissió de Foment Municipal. Nomenat tinent d'alcalde al mes d'abril de 1915, s'encarregà fins l'any 1918 dels afers de la corporació local però amb llargues excedències per tal de realitzar les tasques d'extracció de suro de les diverses propietats que posseïa a Andalusia i el seu posterior trasllat cap a la nostra ciutat.

Presidí la comissió d'Acció Política del Consell Directiu del Centre Republicà Federal Català de Sant Feliu (1931) al costat de Joan Sanjaume i Maimí →, i fou nomenat vicepresident d'aquesta entitat entre els anys 1936-1939. Acabada la Guerra Civil espanyola, i malgrat haver estat empresonat durant un temps com a represàlia política per la seva militància republicana, Benet Planellas va poder redreçar el seu negoci surotaper i dirigir-lo fins a la seva jubilació.

Esposat en primeres núpcies amb la calongina Rosa Moner i Vilar, i més tard amb Maria Font i Pentinat, a mitjan dècada dels anys vint visqué al passeig dels Guíxols amb la seva filla Teresa, la seva germana Àngela, el seu cunyat Josep Basart i el seu nebot Vicenç.

1. Retrat de Benet Planellas Arxer

2. Planellas (assegut al centre), amb el president Francesc Macià (1931)

PONS MARTÍ, Jaume

(Gràcia, Barcelona 1855 – Girona 1931)

Realitzà una considerable producció pictòrica, deixant constància gràfica d'un important testimoni sobre el medi natural i urbà de la vila d'aquella època.

1

2

Pintor. Deixeble del pintor Ramon Martí Alsina, un seu oncle matern, i fill d'un teixidor de veles menorquí, es convertí ben aviat en un magnífic dibuixant, pintor de paisatges i retratista, i ja als quinze anys inaugurà una acadèmia i taller de pintura a Gràcia (1870). Vuit anys després, i quan tot just comptava vint-i-tres anys, es traslladà amb la seva mare a Sant Feliu, on obrí una escola de pintura, primerament al carrer dels Especiers (1878), i més tard, en una casa del carrer de Sant Antoni (1880?).

Pons Martí realitzà una considerable producció pictòrica durant els anys de residència a Sant Feliu (de 1878 a 1897, llevat d'algunes estades intermitents a Olot, Figueres o Girona); d'aquesta manera, deixà constància gràfica en les seves teles del medi natural i urbà de la vila d'aquella època, dels quals la seva pintura constitueix un important testimoni. Hom destaca de la seva producció, pel que tenen de representatius de Sant Feliu, els quadres en què apareix la cucanya, el racó de Llevant, el racó de Ponent, la platja, el camí de Sant Amanç, el passeig del Mar, la cala Sants, el mas Rabell, la muntanya i l'ermita de Sant Elm i la platja de Sant Pol. D'altra banda, coneixem també la seva selecta clientela, farcida d'industrials surotapers que no tan sols li encarregaven treballs artístics per decorar les seves fastuoses cases –com feren els Bender, Perdrieux, Estrada, Batet, Rifà, Falgueras i altres–, sinó també que els pintés a l'oli, com a retratista consumat que era.

Malgrat haver-se domiciliat a Girona a partir de l'any 1897, Pons Martí continuà tenint sempre relació amb la nostra ciutat. No oblidà mai que, al nostre cementiri, hi descansava la seva estimada mare, Joaquina Martí i Alsina. Per això, regularment solia venir a Sant Feliu, on, després de fer una visita al seu panteó, tenia disteses converses amb diferents guixolencs sobre els seus projectes pictòrics.

A Sant Feliu, Pons Martí hi té dedicat un carrer, concretament a la zona alta de la ciutat, entre els carrers d'Almeria i de Múrcia. Així ho va decidir el Ple municipal l'1 de febrer de 1980 en reconeixement a la seva estreta vinculació professional amb la nostra ciutat.

1. Fotografia del pintor Jaume Pons Martí

2. Oli de Pons Martí: la badia de Sant Feliu des de Santa Rosària i Sang i Fetge

3. Pons Martí, de gran, amb la seva paleta de pintures

PONSJOAN DELÒS, Ferran

(Sant Feliu de Guíxols 1916 – Puerto de la Cruz, Tenerife 1993)

277

Considerat un pintor postimpressionista, però paisatgista per damunt de tot, els seus quadres recrearien el mar, el cel, els pins i les roques de les més belles contrades locals.

Pintor. Fill del taper guixolenc Joan Ponsjoan i de Pilar Delòs, nascuda a la Jonquera, de menut es traslladà amb la seva família cap al nord de França, a Massin-Massiges, un poble del departament de Marne, per raons laborals del seu pare. Allà va anar a l'escola pública francesa durant gairebé tres anys, però retornà més endavant novament a Sant Feliu per enyorament de la mare.

A la nostra ciutat, estudià dibuix i pintura amb el mestre Jaume Perpinyà i, més tard, amb Gertrudis Romaguera i Valls →, a l'Escola d'Arts i Oficis del carrer de Capmany. En l'adolescència, Ferran –que va començar a treballar de pintor de parets– descobrí la bellesa del mar, les cales i els penya-segats de la Costa Brava. Per la seva traça artística, després de pintar les parets de l'Hostal de la Gavina de S'Agaró, li encarregaren diverses decoracions particulars d'algunes de les seves estances.

En esclatar la Guerra Civil espanyola l'any 1936, fou mobilitzat pel Govern de la República i destinat a Cartagena, i després a Granada, per acabar al front de l'Ebre, on patronejà una barca de rem que travessava carregada de material i soldats d'una riba a l'altra. Empresonat durant dos anys a Reus en un camp de recuperació, i més tard a Barcelona, on seria integrat en un batalló de treballadors a Montjuïc, va arribar alliberat a Sant Feliu a començament de la dècada dels anys quaranta.

Esposat amb Maria Ramon i Esterit, començà a treballar en un taller d'artesanía de suro al costat del pintor Josep Albertí i Corominas →, i es convertí poc després en un excel·lent pintor de marines de la Costa Brava. Realitzà la seva primera exposició l'any 1945 a Barcelona, a la qual en seguirien d'altres, ja com a pintor professional, a la mateixa Ciutat Comtal (1956 i 1982), Madrid (1961 i 1977), Las Palmas de Gran Canaria (1973), Bilbao (1975) o Caracas (1976), per esmentar-ne algunes. Considerat pintor postimpressionista, però paisatgista per damunt de tot, els seus quadres recrearien el mar, el cel, els pins i les roques de les més belles contrades locals.

L'any 1963, Ferran Ponsjoan es traslladà per motius familiars a Puerto de la Cruz (Tenerife), on obria una galeria especialitzada en l'art pictòric. L'any 1997, l'Ajuntament de Sant Feliu li va retre un homenatge pòstum a la seva trajectòria, amb una exposició retrospectiva al centre cultural del Monestir.

1. Ferran Ponsjoan, comentant una seva exposició, als anys setanta
2. Platja de la Conca; oli sobre tela de l'artista Ponsjoan

PORTAS BURCET, Conrad

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – Barcelona 1987)

Company del llegendari Ricardo Zamora i jugador internacional amb la selecció d'Espanya, formaria part de la millor defensa del futbol del moment amb el RCD Espanyol.

Esportista. Futbolista internacional format a la secció esportiva de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu de Guíxols d'ençà de l'any 1914. Durant la seva militància esportiva en el club guixolenc (1914-1925) va guanyar la Copa Maura (1917), quatre lligues provincials consecutives (1918-1922) i el Campionat de Catalunya de Segona Categoria al camp del FC Barcelona, davant l'Atlètic de Sabadell, el 9 de juliol de 1922.

Conrad Portas esdevindria un cas força excepcional. Dotat d'unes condicions físiques i tècniques envejables per al futbol –a Sant Feliu practicaria també la natació, el waterpolo i salts de trampolí, i a Barcelona, el tennis i el bàsquet–, s'inicià primerament com a davanter centre, més tard fou jugador de mig camp, i finalment es consolidà com un dels millors defenses provincials. L'any 1922 seria seleccionat com a únic defensa esquerre regional per a representar la selecció provincial de Girona, en un partit que l'enfrontava a la delegació de Barcelona.

En enviduar poc després la seva mare, Alegria Burcet i Carreras, la família Portas –que residia al carrer Nou del Garrofer– es traslladà a Barcelona, on va regentar una pensió situada entre la rambla de Catalunya i el carrer de Provença.

L'any 1924 fou cridat a files i enviat a un aquarterament de Melilla, i més tard al de Dar Quebdani, a l'Àfrica, on es retrobà amb els companys de l'Ateneu Eduard Lluhi i Prat →/Josep Lluhi i Llinàs →, Pere Buxó i Raurich → i Venanci Soler, àlies *Nanci*, i fou cedit com a jugador al CF Melilla. De retorn a Sant Feliu (gener de 1925), s'incorporà a les files de l'Ateneu, tot i que aleshores ja s'havia situat a l'elit del futbol nacional. Festejat pel FC Barcelona, amb qui entre-

1

2

1. Conrad Portas, fotografiat a Sant Feliu als anys vuitanta
2. Portas (segon per la dreta) al costat del porter Zamora, al RCD Espanyol (1929)
3. El jugador guixolenc lluint la samarreta de l'Ateneu Deportivo (1922)

3

naria durant un cert temps, es decidí finalment pel Reial Club Deportiu Espanyol, en el qual demostraria la seva excepcional vàlua. Company del llegendari Ricardo Zamora, en Portas es convertiria en internacional amb la selecció absoluta d'Espanya, amb la qual s'enfrontà com a titular a la selecció de Suïssa a Santander (17-IV-1927), i contra la d'Itàlia a Gijón, l'any següent (22-IV-1928). Ara bé, fou convocat pel seleccionador nacional Manuel de Castro en dues ocasions més: davant França, a París (22-5-1927), i contra Itàlia, a Bolonya (29-V-1927), tot i que en ambdós partits fou jugador suplent.

Segons la premsa de l'època, Conrad Portas formaria part de la millor defensa del moment del futbol espanyol, conjuntament amb el lateral dret Ricard Saprissa, jugador nascut a El Salvador però d'origen català, i el mateix porter Ricardo Zamora.

A l'estiu de 1926 realitzà amb el seu equip de primera divisió una gira per Sud-amèrica, amb enfrontaments esportius tant amb clubs de primera línia de l'Argentina com del Brasil. I a les darreries d'aquell mateix any guanyà el Campionat de Catalunya davant el FC Barcelona (12-XII-1926). Conrad Portas, que no va poder jugar per sanció la final de Mestalla en què l'Espanyol va guanyar la Copa d'Espanya davant el Real Madrid (3 de febrer de 1929), estigué en actiu fins a començament de la dècada dels anys trenta. La greu lesió soferta per causa d'una topada fortuïta amb el jugador blaugrana Josep Samitier que, malgrat operar-se d'urgència en un hospital especialitzat de la ciutat francesa de Lió, li va produir el trencament dels dos meniscs, el va obligar a abandonar la seva carrera esportiva, que tants èxits li havia reportat (1931). Encara, però, entrenà al CF Sant Cugat l'any 1934, i alhora figurà també com a jugador d'aquell club, per si es necessitaven els seus serveis en caràcter d'urgència.

A Barcelona va treballar al Departament de la Generalitat, molt a prop del també guixolenc Josep Irla i Bosch →. Acabada la Guerra Civil espanyola, passà a la Diputació Provincial, on fou cap de Negociat d'Actes fins a la seva jubilació. Esposat amb Joana Pedrola, solien passar els estius amb els seus fills a la casa del carrer Josep Calzada i Carbó →, de Sant Feliu, al costat del grup Sants Boada. Durant aquestes estades, a en Conrad li agradava netejar i acondicionar el camí de la cala Vigatà, després d'haver esmorzat i en acabat de pescar un cistellet de serrans i jurioles.

4. Fotografia de Conrad Portas i la seva esposa Joana Pedrola
5. Portas, cedint la pilota a Zamora, en un partit contra el FC Barcelona (1926)
6. Conrad Portas rebent un trofeu del diari esportiu *Mundo Deportivo*

POU BOSCH, Maria

(Sant Feliu de Guíxols 1906 – 1981)

Premi de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi (1922), obtingué menció honorífica pel quadre *Via Laietana* a l'exposició «Barcelona vista pels seus artistes» (1930).

1

2

1. Maria Pou, amb l'alcalde Josep Vicente i el conseller de cultura de la Generalitat Max Cahner (1981)
2. Quadre titulat *Solius*, obra de l'artista Maria Pou

Pintora. Professora de l'Escola d'Arts i Oficis. Filla de Benet Pou i Lloveras i de Josepa Bosch i Jordà, estudià a l'Acadèmia Baixas i, amb el professor Vicenç Borràs i Abella, a l'Escola de Belles Arts de la Llotja de Barcelona, centre en què obtingué la titulació i el certificat d'aptitud en l'especialitat de pintura. Participà en diversos certàmens artístics i hi aconseguí importants premis: medalla de plata de l'Escola d'Arts i Oficis Artístics de l'Acadèmia Provincial (1922); premi de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi (1922); premi Comte de Lavern (1923 i 1927); diploma d'honor a l'Exposició Internacional de Barcelona amb l'obra *Contra-luz* (1929) i menció honorífica pel quadre *Via Laietana* a l'exposició "Barcelona vista pels seus artistes" (1930).

A la dècada dels anys trenta, viatjà per la Península amb una borsa d'estudis de la Diputació de Barcelona i, poc després, ho faria per Europa amb una beca de la Generalitat de Catalunya (1934). A Roma, estudiaria els clàssics renaixentistes italians i, a París i Brussel·les, els pintors impressionistes. Quan es trobava residint a Roma esclatà la Guerra Civil espanyola (1936), de manera que retornà immediatament a Sant Feliu. Durant aquest conflicte passà a residir a França, però en retornar més tard a Catalunya se li obriria un expedient de responsabilitats civils que afectà greument la seva carrera artística.

Inhabilitada per a ocupar càrrecs públics, no seria fins al mes d'octubre de 1959 que va poder obtenir plaça interina de professora de dibuix a l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Feliu; una labor que desenvolupà entre els anys 1959 i 1973, quan va demanar la seva jubilació.

Al mes de juliol de 1981, pocs mesos abans de morir, Maria Pou fou homenatjada pel nostre Ajuntament, amb la presència a l'acte de l'alcalde de la ciutat, Josep Vicente i Romà →, i de l'aleshores conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya Max Cahner.

PRIM CODINA, Joan

(Sant Quirze de Besora 1882 – Sant Feliu de Guíxols 1964)

Metge titular de Sant Feliu, de l'Hospital Municipal i també del sector portuari, obrí consulta particular el 1923 a la torre Villa Rita, a l'actual plaça Abadia.

Metge.

Fill de Jaume Prim i Desomvila, veterinari, i de Concepció Codina i Espadalé, estudià medicina a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona, per fer-ho més tard, un cop traslladada la facultat, a l'Hospital Clínic d'aquella ciutat. Acabada la llicenciatura (1907), el seu pare l'obligà a cursar la carrera de Veterinària a Saragossa –tal com havia fet el seu avi, un carlista convençut que va haver d'exiliar-se a França per haver format part de l'estat major del general Savalls–.

Després de titular-se en Veterinària, Joan Prim es traslladà a Ripoll, on residia el seu pare, per passar a exercir la carrera de Medicina. Allà va detectar l'inici d'una epidèmia de còlera que va obligar a aïllar la ciutat a la darrerria de l'any 1911. També a Ripoll va conèixer la seva futura esposa, la guixolenc Assumpció Poujarniscle i Boussarenys, filla de l'industrial surer Francesc Poujarniscle i Gispert, que estuejava amb la seva família en aquella població. L'any 1917 es varen casar a l'església de la Mercè de Barcelona i fixaren la seva residència a la Ciutat Comtal. Poc temps després, Joan Prim va contraure febre de Malta, i el matrimoni es traslladà a Sant Feliu per tal de passar-hi el període de convalescència. Set mesos més tard, i ja completament restablert, el doctor Prim va decidir establir-se professionalment a la nostra població.

Metge titular de Sant Feliu, de l'Hospital Municipal, de Beneficència i també del sector portuari, obrí consulta particular el 1923 a la torre Villa Rita, a l'actual plaça Abadia. Per la seva efectiva labor en els reconeixements sanitaris efectuats als transports marítims ancorats a la nostra badia, l'any 1926 el Departament de Sanitat Marítima li atorgà la creu militar de primera classe amb distintiu blanc. Es doctorà amb la tesi "La epidemia de cólera en el valle del Freser durante el año 1911" (1930), que fou publicada a la *Revista de Medicina de los Países Cálidos*, i li valgué el premi de l'Acadèmia de Medicina i la medalla d'or d'aquesta entitat, al mes de febrer de 1933.

Amic íntim de Josep Irla i Bosch →, de Ramon Bonet i Coll → i de Joan Sanjaume i Maimí →, a la dècada dels anys trenta milità a les files del Centre Republicà Federal Català de Sant Feliu. Durant la Guerra Civil espanyola, va continuar exercint com a metge de beneficència i, en acabar la contesa, va haver de passar per un expedient de depuració professional que va causar-li la pèrdua de la seva plaça de facultatiu. Traslladat poc temps després a Barcelona (1940) i retirat ja de la medicina, retornà definitivament a Sant Feliu l'any 1947, on passà els darrers anys de la seva vida.

1. Retrat del metge Joan Prim Codina
2. Codina (quart per la dreta), a la plaça de braus de Ripoll (c. 1915)

PROVENSAL BAUS, Jaume

(Santa Cristina d'Aro 1916 – Sant Feliu de Guíxols 2001*)

Formà part de la plantilla d'Editorial Bruguera, dins la qual s'encarregà durant anys de les portades a color de les novel·les de moda, la més coneguda de les quals fou la d'*El pirata negro*.

Il·lustrador.

Nascut al mas Provençal del veïnat de Bufaganyes, s'interessà ben aviat pels llibres d'aventures d'Emilio Salgari que li deixava llegir el mestre del poble. La visita que va fer amb els seus pares a l'Exposició Universal de Barcelona (1928), li va fer decidir que de més gran aniria a viure i treballar a la Ciutat Comtal. Abans, però, va haver de fer d'ajudant de confiter a Olot, ofici que no li va agradar, raó per la qual va tornar a Santa Cristina. Aleshores, es buscà feina d'aprenent de barber a Sant Feliu, on faria les seves primeres arrels i moltes amistats.

Entrat de ple en l'adolescència, Provensal es traslladà a Barcelona, on va treballar a la perruqueria Alfaro, i aprofità per dibuixar diversos pentinats publicitaris per a aquell establiment. Casualment, el prestigiós artista pintor Eveli Palà, client habitual d'aquell comerç, el convidà al seu estudi per ajudar-lo a millorar la tècnica i composició del dibuix. Dissortadament, l'inici de la Guerra Civil espanyola (1936) va fer tancar aquell estudi, i Jaume Provensal fou mobilitzat pel Govern de la República cap al front de Madrid. Enquadrat en la plana major d'un regiment, a estones lliures féu diversos retrats per a oficials de l'Exèrcit, treballs que l'ajudaren a suportar econòmicament millor aquells moments.

En acabar la guerra, i acomplerts els corresponents tres anys de servei obligatori a l'Àfrica, Provensal entrà a treballar al taller artístic MCP (Martí, Claver i Picó) de Barcelona, on il·lustraria nombrosos cartells de cinema, molts d'ells destinats a la publicitat de les façanes dels salons cinematogràfics. Poc després, i de la mà del dibuixant Riera Rojas, va passar a formar part de la plantilla de l'Editorial Bruguera, dins la qual s'encarregaria de les portades a color de les novel·les de moda de l'època: *Búfalo*, *Bisonte*, *Colorado* –ambientades totes tres al Far West– o les del *Servicio Secreto*, *Audax*, *El halcón*, *El cruzado* o *El pirata negro*.

A les darreries de la dècada dels anys seixanta, Provensal –que durant anys havia confeccionat setmanalment quatre portades a tot color– va anar deixant els pinzells per dedicar-se al comerç. Amb la seva esposa, Luisa Herrero, obrien a Sant Feliu una botiga de marroquineria i bosses de pell al carrer de la Rutlla, anomenada Siroko, que ampliarien poc després amb una altra a Platja d'Aro.

L'any 1998, la ciutat de Sant Feliu li va dedicar una exposició retrospectiva de les seves il·lustracions al Centre Cultural Monestir. Així mateix, la seva vila natal, Santa Cristina d'Aro, li va dedicar un dels seus moderns carrers del centre de la població (2005), en reconeixement a la seva remarcable contribució cultural al camp de la il·lustració artística catalana.

1. L'il·lustrador Jaume Provensal Baus (1998)

2. Provensal pintant pels volts d'Olot (1983)

3. Portada de la revista *Bisonte*, il·lustrada per Jaume Provensal (1959)

* Centre hospitalari de Palamós

PUIG ADMETLLER, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1986)

Delegat de Premsa i Propaganda, com també d'Informació i Turisme, es distingiria per la seva sensibilitat cultural, que el portà a ser l'ànima i organitzador del I Festival Amateur de la Costa Brava.

1

2

Alcalde. Industrial electricista amb comerç propi al carrer de la Rutlla per a la venda d'aparells electrodomèstics, ràdios, televisors i objectes de regal. Fill del lampista guixolenc Josep Puig i Coll, amb domicili al carrer de Capmany, i de Neus Admetller i Dubé, de l'Escala, en Joan seria nomenat tinent d'alcalde a la dècada dels anys quaranta, durant el mandat de Robert Pallí i Rovira → (1946-1960), i més tard assoliria el càrrec de delegat de Premsa i Propaganda, com també d'Informació i Turisme, fins ben entrats els anys seixanta.

Substitut de Pallí al capdavant de l'alcaldia per nomenament del governador civil (octubre de 1960 – juliol de 1964), inicià diverses reformes urbanístiques a la ciutat –algunes més polèmiques que altres–, com la remodelació de la rambla Vidal (pavimentació, mobiliari, instal·lacions, il·luminació, substitució del pas que la creuava a l'alçada dels carrers Major i Clavé), amb el canvi de l'arbrat dels plàtans per pins, molt qüestionat per una part de la ciutadania.

Realitzà també obres d'embelliment de la zona del Fortim o Salvament, aleshores un espai molt degradat, amb la construcció de rocalles, jardineria, escales i mirador. Així mateix, Puig esdevindria l'artífex de la urbanització de la plaça de Ferran Agulló i Vidal → (antiga plaça del Raig), amb estany i escultura inclosa (1963), com també del monòlit a la miranda de l'ermita de Sant Elm.

Dins el seu mandat, precisament en un temps d'un millor horitzó econòmic, prosseguí amb la línia iniciada pel seu predecessor Robert Pallí, amb la construcció de diversos habitatges socials a la ciutat. Aquell mateix any col·locaria la primera pedra del Liceu Abat Sunyer (1963) –actual IES Sant Elm–, alhora que autoritzava diverses actuacions urbanístiques situades als sectors del Molí de les Forques i de Sant Elm.

Ànima i organitzador del I Festival Amateur de la Costa Brava en companyia d'Enric Descayre i Salgas →, es distingiria per la seva sensibilitat cultural i artística. Cofundador amb el mateix Descayre del setmanari local *Chut* (1947-1949) –després *Ancora* (1949)–, com també del Casal Guixolenc a Barcelona (1959), seria promotor de la primera emissora de ràdio a Sant Feliu (Radio Juventud), instal·lada a l'edifici del monestir.

Joan Puig, que estava esposat amb Pepita Roig i Sagrera, fou un gran aficionat al futbol. L'amor pels colors locals el portà a ésser, durant molts anys, vicepresident de l'Ateneu Deportiu Guíxols.

1. Joan Puig Admetller, en un acte institucional
2. Puig, prenent possessió de l'alcaldia de Sant Feliu (1960)

PUIG CALZADA, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1856 – Madrid 1925)

Nomenat governador civil de la província de Bataan, féu construir el fort Girona per a la seva defensa i esdevingué molt popular entre les forces militars i civils que governava.

Polític. Governador de la província de Bataan, a Filipines. Nebot per part materna del mariner, capità, armador i pilot d'altura Cosme Calzada i Pons, milità des de jove a les files del Partit Republicà Federal, apadrinat pel seu propi oncle Cosme i pel cap dels republicans del Baix Empordà i diputat a Corts constituents, el també guixolenc Pere Caimó i Bascós.

Home d'àmplia cultura, esdevingué membre de nombroses acadèmies científiques, i fou elegit diverses vegades diputat provincial pel districte de la Bisbal d'Empordà (1887-1891). Ocupà també la vicepresidència de la Diputació Provincial entre el mes de gener de 1891 i l'abril de 1892. Escollit diputat a Corts com a candidat federal en el bienni 1891-1893, la seva política personal va fer un gir inesperat cap el conservadorisme, la qual cosa aixecà molta polseguera dins el seu propi partit.

Festejat pel grup conservador, sembla ser que renuncià al seu escó de diputat per anar destinat com a alt funcionari a l'illa de Filipines (1893). Anys després, i en uns moments de màxima dificultat política, seria nomenat governador civil de la província de Bataan. En poc més d'un any que durà la seva administració (octubre del 1896 – febrer de 1898, tot i que la seva possessió efectiva no ho seria fins a partir del mes de febrer del 1897), va saber imposar l'ordre i la calma en aquell sector. Féu construir el fort Girona per a defensa de Balanga, la capital de Bataan, i va organitzar, amb més de 300 homes armats, la vigilància de la costa entre les poblacions d'Hermosa i Cabcabén, un veïnat proper a Mariveles. Així mateix, la seva participació sobre el terreny a la recerca de partides d'insurgents el va fer molt popular entre les forces militars i civils que governava.

De retorn a la Península (maig del 1898), i després de residir a Barcelona un cert temps –període que aprofità per fer diverses estades a Sant Feliu, on visità la família Calzada i les seves nebodes Josefina i Rosita Perdrieux i Puig–, es traslladà a Madrid, ciutat on es domicilià definitivament. Allà va continuar mantenint contacte amb senadors i diputats de l'ala conservadora, sempre des d'una posició d'exdiputat retirat de la política activa. Això, però, no el privaria de participar i aconsellar directament els membres del partit conservador sobre la política que calia fer, des del seu punt de vista, en aquelles difícils dècades plenes d'esdeveniments de tanta importància com la Setmana Tràgica (1909), la constitució de la Mancomunitat de Catalunya (1914), la Primera Guerra Mundial (1914-1918), la dictadura de Primo de Rivera (1923), etc.

Pere Puig va morir el dia 13 de febrer de 1925. El respons per la seva ànima es va celebrar solemnement, el dia següent, a la capella del Santíssim Sacrament de l'església de la Puríssima Concepció de Madrid, amb una nodrida representació de l'estament polític i militar de l'època.

1

1. Retrat del polític guixolenc Pere Puig Calzada

Impulsor de l'Escola de Formació Professional de Perruqueria, com a president de la Cambra de Comerç treballà pel desenvolupament de les infraestructures bàsiques de comunicació comarcals.

1

2

Industrial perruquer. President de la Cambra de Comerç. Fill d'un petit industrial surotaper reconvertit en barber per la pèrdua de la seva fàbrica en un incendi, aprengué de jove aquest ofici al costat del seu pare. Temps després ampliaria coneixements professionals a Manresa, i més tard es traslladà a Sant Feliu, on treballaria al costat del seu cosí Faustí Valls i Ballester →.

A l'inici dels anys seixanta va anar a Anglaterra per completar la seva formació. A Londres, hi treballaria per espai de cinc anys, precisament en un període molt intens de la seva vida personal i professional. L'any 1966, i de retorn de la ciutat del Tàmesi, s'instal·là a Girona, on va inaugurar un modern establiment de perruqueria al carrer Mercaders.

La seva activitat empresarial, però, no finiria aquí. Dinàmic i emprenedor, obriria nous centres amb la identificació comercial de Perruqueries Faustí a Girona (1971), a Llagostera (1975) i a altres poblacions del Baix Empordà i del Gironès, com també a la mateixa capital britànica, amb el seu cosí Faustí (1980). Així mateix, durant aquells anys, Joan Puig participaria a les fires de perruqueria més importants d'Europa: París, Londres, Frankfurt, Bolonya o Milà.

A Sant Feliu impulsà, conjuntament amb Faustí Valls, l'Escola de Formació Professional de Perruqueria –la que fou la primera acadèmia d'aquestes característiques a la província–, dirigida per Maria Buscarons amb l'objectiu de millorar la formació dels professionals. Promotor de diverses iniciatives comercials, esdevindria president de l'Associació Turística Guixolenc (ATG) entre els anys 1986-1995. Durant aquest anys, Puig va donar un nou impuls a l'entitat amb la creació de diversos certàmens i activitats, com l'elecció de Miss i Mister Internacional de Sant Feliu de Guixols, la Mostra Gastronòmica o la desfilada de moda, dins el marc de la fira comercial, i que posteriorment es traslladaria a l'espai de la Porta Ferrada. Així mateix, també crearia el guardó Porta Ferrada d'Or, l'any 1990.

Nomenat president del Rotary Club Costa Brava Centre (1997) i president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de la nostra ciutat (de 1998 fins a l'actualitat) durant la seva gerència va treballar pel desenvolupament de les infraestructures bàsiques de comunicació comarcals –molt especialment de la subcomarca de la Vall d'Aro i Sant Feliu– i es va ocupar del seu sòl industrial i comercial, a més de dotar l'entitat d'un nou esperit de treball i d'una nova imatge.

1. Joan Puig Valls, president del Rotary Club Costa Brava Centre (1997)
2. Puig, durant una demostració en una fira de perruqueria (anys seixanta)

PUIGBERT FONTFREDA, Carles

(Girona 1919 – Sant Feliu de Guíxols 1986)

Home d'amplis coneixements i d'exquisit tracte, va treballar incansablement per tal que Sant Feliu assolís una representació religiosa més d'acord amb la seva importància territorial.

Prevere.

Va cursar la carrera eclesiàstica al Seminari de Girona i a la Universitat Pontifícia de Comillas (Santander) entre els anys 1930 i 1945. Ordenat sacerdot el 22 de juliol de 1945, es faria càrrec com a coadjutor de les parròquies de Torroella de Montgrí, Calella de la Costa i Sant Esteve d'Olot. Exercí més tard d'ecònom a Portbou i, després de les oposicions, va prendre possessió del càrrec de rector al mes de setembre de 1956. Doctorat en Teologia, fou destinat com a regent a l'església parroquial de Sant Feliu de Guíxols d'ençà del 31 d'octubre de 1960.

Home d'amplis coneixements, estudiós i també un xic solitari, fou una persona d'exquisit tracte i delicadesa. Puigbert, d'altra banda, arribaria a la nostra ciutat en uns moments de certs canvis socials, urbanístics i culturals, especialment determinats pel fort augment de la immigració d'aquells anys.

Durant la seva regència, se suprimiria la processó del dia de Corpus, una festa molt arrelada entre la gent de la nostra població, que fruïa amb la confecció de les seves tradicionals catifes de flors als carrers. Puigbert sempre va considerar que aquell acte –fet en aquella època– havia perdut el caire religiós que li corresponia, i havia esdevingut, aleshores, tan sols un mer reclam turístic i festiu.

En canvi, va treballar incansablement davant les autoritats eclesiàstiques, governatives i locals, per tal que Sant Feliu assolís una representació religiosa més d'acord amb la seva importància territorial. D'aquesta manera, va descentralitzar la parròquia de Nostra Senyora dels Àngels (monestir), i va fer construir –operació no exempta de dificultats econòmiques– les feligresies de Santa Maria, al sector de Tueda-Can Xarampeina (actual plaça de Gaziel), a començament de la dècada dels anys setanta, i més tard la parròquia de Sant Joan, al carrer de Lleida, del barri de Vilartagues. Poc temps abans de morir, el Bisbat de Girona el nomenaria rector de la parròquia guixolenc (15 de maig de 1985), d'acord amb el nou codi eclesiàstic.

1. El rector mossèn Carles Puigbert Fontfeda

PUJOL BRUNSÓ, Isabel

(Argelaguer 1913 – Sant Feliu de Guíxols 1999)

Tal vegada la Isabel Pujol hagi estat, dins el context local de la nostra hostaleria, la cuinera que més bé va saber interpretar l'art dels fogons culinaris.

Hostaleria.

Coneguda popularment a Sant Feliu com *la Isabel de Can Toni*, de joveneta va residir a la seva població de naixença amb el seu pare, Josep Pujol i Vidal, natural de Sant Joan les Fonts, la seva mare, Rita Brunsó i Bosch, filla d'Argelaguer, i els altres quatre germans fruit del matrimoni: Francesc, Benet, Consol i Magdalena.

L'any 1929, i quan l'Isabel comptava 15 anys d'edat, els seus pares varen decidir de traslladar-se a la nostra ciutat per tal de regentar l'antiga taverna de can Toni, al barri del Puig. Dissortadament, la mort prematura de la seva mare set anys després (1936), va fer que la Isabel s'hagués de fer càrrec de la cuina de la taverna –aleshores un petit celler amb quatre taules per a comensals– i comencés a cuinar amb tan sols 22 anys de la manera que ho havia vist fer a la mare.

Malgrat la seva juvenesa, la Isabel va tirar endavant amb esperit de superació aquell petit establiment casolà. Foren, sens dubte, uns anys difícils que es veurién agreujats per l'inici de la Guerra Civil espanyola (1936-1939). El seu posterior casament amb el guixolenc Alfons Budó i Dalmau (1941) –*maître* de l'Hostal de La Gavina que s'havia iniciat, però, a l'Hotel Marina de Sant Feliu– va fer que es decidís a reformar i ampliar aquell vell local.

Ajudats al servei de menjador pel seu cunyat Toni Budó i l'esposa d'aquest últim, Catalina Hermida, l'establiment començà a gaudir, a partir de mitjan dècada dels anys quaranta, d'un renom per l'acurada confecció dels seus plats: suquet de peix, platillo, rostit, peix al forn, marisc, etc. Sembla ser, doncs, que la Isabel va saber donar el toc màgic als seus cuinats, just en el punt de cocció que li pertocava. Tal vegada –i a sentir dir dels entesos–, la Isabel Pujol hagi estat, dins el context local de la nostra hostaleria, la cuinera que més bé va saber interpretar l'art dels fogons culinàries. I, d'aquesta afirmació, en serien bons coneixedors nombroses generacions de guixolencs que gaudiren dels seus cuinats, primer a la taverna del carrer Nou del Garrofer, i més tard al petit restaurant del carrer Sant Martírià, que tanta anomenada tingué.

Així mateix, diversos personatges de la vida social i cultural del país i de l'estranger tingueren la sort de poder-s'hi entaular per tastar les seves delícies culinàries, com fou el cas dels famosos Xavier Cugat, Abbe Lane, Ava Gardner, Mario Cabré, Joan Manuel Serrat, Mary Sampere, Ana Belén, Víctor Manuel o Demis Roussos, entre molts altres.

1. La cuinera Isabel Pujol Brunsó
2. Isabel Pujol a la cuina de Can Toni, amb una cassolada de marisc
3. Isabel (primera per l'esquerra), amb diversos familiars, a la cuina del restaurant

PUJOL JORDANA, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1909 – 2004*)

Regidor del Consell Municipal de Guíxols pel PSUC (1938), retornaria a la política activa en les primeres eleccions municipals democràtiques i s'hi mantindria entre els anys 1979 i 1987.

1

2

Polític. D'ofici carreter –el seu pare, Ferriol Pujol i Ribas, regentava un negoci de transports abans d'administrar la taverna de can Peric amb la seva esposa, Maria Jordana i Munt–, va fer també de camàlic amb la colla del seu oncle matern entre els anys 1934 i 1936. D'inquietuds polítiques d'esquerres, l'any 1934 fou nomenat president del Centre Cultural Obrer, una plataforma proletària formada per treballadors de Sant Feliu. Afiliat a la CNT, ingressà amb el seu germà, Bonaventura, tres anys més jove que ell, a la secció local del Partit Comunista, a les darreries de 1935; un partit que, amb l'inici de la Guerra Civil espanyola, i per la fusió amb tres partits més, esdevindria el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

En aquests anys formà part del Comitè Antifeixista local, adscrit a la secció de proveïments, alhora que fou nomenat regidor del Consell Municipal de Guíxols (gener - agost de 1938). Realitzà també per al partit tasques de propaganda per a la captació d'afiliats, tot desplaçant-se per diverses poblacions de la província per tal d'explicar la línia política del PSUC i la seva organització i objectius.

Durant la retirada de l'Exèrcit republicà passà a França pel coll d'Ares, amb les restes de la 123a Brigada d'Infanteria, a la qual pertanyia, i fou internat al camp de Barcarès. Allà intentà reorganitzar un nucli comunista, cosa que li valgué l'empresonament al fort de Cotlliure, i més tard el seu trasllat al camp de Vernet d'Arieja. Expulsat pel Govern francès a Mèxic (1940), passà a residir a l'estat de Chiapas, i poc després a Mèxic capital, on va treballar en tasques polítiques dins els òrgans del partit.

Designat per a responsable d'una missió clandestina a la Península, després de recórrer i entrevistar-se amb delegacions d'exiliats de diversos països sud-americans (Equador, Perú, Xile i l'Argentina), arribà a Barcelona, via Lisboa, a la darrereria de l'any 1944. A la Ciutat Comtal començà a reactivar el partit, però la seva detenció –causada per una delació– el portà directament a la presó (abril de 1945 - març de 1946). De retorn a Sant Feliu, intentà reorganitzar el PSUC, però les difícils circumstàncies del moment no li foren gens favorables.

3

1. Retrat de Pere Pujol Jordana (2003)
2. Pujol, amb la seva mare i es Burot, davant la taverna de can Perich
3. Pere Pujol, a la dècada dels anys trenta

Dedicat des d'aleshores a regentar la taverna de can Peric, al carrer de Sant Joan, retornà a la política en les primeres eleccions municipals democràtiques com a cap de llista del PSUC (1979). Pujol esdevindria regidor municipal durant dues legislatures consecutives: 1979-1983 (en què seria nomenat primer tinent d'alcalde durant els mandats dels alcaldes Manel Monfort i Anglès → i Josep Vicente i Romà →) i 1983-1987.

L'any 2001, el Ple municipal de l'Ajuntament de Sant Feliu el distingiria, en reconeixement a la seva llarga activitat en pro de la democràcia, amb la segona medalla d'or de la ciutat.

* Centre hospitalari de Palamós

PUJOL PALET, Rogeli

(Sant Feliu de Guíxols 1923 – 1953)

288

Pel seu caràcter senzill i la seva ingenuïtat i tendresa, no mancada d'alguna entremaliadura, la ciutadania –per lliure voluntat popular– l'alçà a la designació de personatge propi de la ciutat.

1

2

Personatge popular. Conegut afectuosament a Sant Feliu com *en Teni*, en Rogeli Pujol va ser una persona molt estimada pels guixolencs, especialment pel seu caràcter senzill, amb un toc d'ingenuïtat i alhora de tendresa, no mancada de vegades d'alguna innocent entremaliadura. Per aquest motiu, la ciutadania –per lliure voluntat popular– l'alçà a la designació de personatge propi de la ciutat, tal com havien fet anteriorment amb *l'Esteve de la Treballada* (Esteve Andreu i Sallés →), *en Salmerón* (Albert Llansó i Puig →) o *en Pepet Luro* (Josep Palau i Xullastres →). D'aquest fet, en serien testimonis diverses generacions de postguerra que, amb el temps, transmeteren a les posteriors aquesta estima per aquest singular personatge.

En Rogeli Pujol havia nascut en una família humil però molt honrada de la població. El seu pare, Jeroni Pujol i Casanovas, natural de Monells (que en establir-se a Sant Feliu havia treballat de mecànic a la fàbrica dels germans Castelló del carrer de Sant Isidre) s'havia esposat amb Pilar Palet i Rifà, natural de Sant Antoni de Calonge, i tots dos havien arribat l'any

1914 a la nostra ciutat, on es van domiciliar al carrer de l'Algavira. De petit, però, en Rogeli –que tenia dos germans, Arseni i Filomena– ja va mostrar algunes particularitats que el feien un xic diferent de la resta de companys del veïnat: ingenuïtat, abstracció, tendresa i, a voltes, també solitud davant la incomprensió que despertava algun dels seus aprenentatges.

Tot i així, malgrat el seu caràcter peculiar, en Rogeli fou una persona honesta i molt treballadora. Diàriament, carretó en mà, anava a l'estació del tren de Sant Feliu per transportar les maletes d'algun viatger que llogava els seus serveis. També traginava per a alguns comerciants de la ciutat –especialment de l'establiment de La Barraca, al carrer de Sant Domènec– comandes que arribaven amb el ferrocarril, i que ell lliurava a peu d'establiment, tot guanyant-se algun que altre ral.

La seva mort, al mes de març de 1953, quan comptava 29 anys d'edat, fou molt sentida a la ciutat. El setmanari local *Àncora* li va fer una breu però sentida ressenya: "*Rogelio Pujol Palet se durmió en la paz del Señor, tras una vida que, aunque corta en edad, fue crisol de honradez y laboriosidad, que fácilmente se granjeó las mejores simpatías*".

1. Rogeli Pujol Palet, àlies Teni

2. En Rogeli, menjant un plat de macarrons davant la botiga de la Barraca

[apunts biogràfics]

RASÓS MUIG, Baldomer

(Sant Feliu de Guíxols 1851 – 1912*)

Persona d'àmplia cultura, exercí de mestre al col·legi Vidal, formà part com a regidor de l'Ajuntament i fou vocal de la junta directiva de la Caixa Municipal d'Estalvis.

1

2

Mestre. Fill de Josep Rasós i Illa, natural de la Bisbal d'Empordà, i de Fe Muig i Suris, de Sant Feliu, Baldomer Rasós es convertiria en una persona d'àmplia cultura que exerciria com a mestre de primera ensenyança al col·legi Vidal durant l'etapa més brillant i profitosa d'aquell centre, que dirigia aleshores el professor Pere Garriga i Puig. Amb els anys, Rasós abandonaria la docència per passar a l'empresa privada, àmbit en què desenvolupà, d'ençà del 1892, el càrrec d'apoderat de la casa comercial per a les manufactures del suro Hijos de J. Rovira.

Esposat amb Francesca Dausà i Solés (1881), oriünda de Castell d'Aro, es presentà a les eleccions municipals de l'any 1905 formant part de la candidatura del Partit Rourista, que encapçalava l'industrial surotaper Ildefons Perdrieux i Cateura →. Malgrat la bona acollida d'aquesta agrupació política entre la classe benestant de la població, Baldomer Rasós no aconseguiria sortir escollit regidor de l'Ajuntament. En canvi, Perdrieux seria nomenat alcalde per Reial Ordre (gener de 1906), un nomenament que provocà un acalorat debat entre les forces polítiques locals (Centre Català i federals), en considerar-ho com una imposició barroera del Govern central, que enquibia en el càrrec l'únic regidor rourista dels disset regidors que composaven la nova corporació. Tot i que Rasós donà suport incondicional a Perdrieux, aquest industrial –davant el rebombori polític-social que s'havia desfermat a la població– va dimitir pocs dies després.

L'any 1909, allunyat ja de la vida política municipal, Rasós va cedir a la secció local de la Creu Roja, amb l'autorització del Ministerio de la Guerra, una finca d'esbarjo que posseïa al sector de Mascanada per tal que servís com a residència de convalescència per als malalts i ferits de la campanya d'Àfrica. Fou un bon gest que li reportà, de retruc, cert reconeixement social entre els estaments provincials i governatius de l'època.

L'any 1911, en fundar-se la Caixa Municipal d'Estalvis de Sant Feliu en virtut del llegat fet a la nostra ciutat per Ferran Romaguera a benefici de la classe treballadora, va passar a formar part com a vocal de la seva junta directiva, i també com a tesorero. Malgrat això, no tindria massa temps per a treballar en aquest projecte ja que morí, un any després, en un hospital de Barcelona, quan comptava 61 anys d'edat.

1. Fotografia de Baldomer Rasós Muig
2. Rasós i la seva esposa a la seva finca del paratge de Mascanada

* Centre hospitalari de Barcelona

RECOLONS MONTALAT, Joan

(Llagostera 1922 – Sant Feliu de Guíxols 1984*)

Gràcies al seu afany de superació i dedicació, Sant Feliu va comptar amb estrenes cinematogràfiques en el mateix moment que es projectaven a diverses capitals del país.

1

2

Empresari de sales de cinema. Continuador, juntament amb els seus germans Dionís, Esteve i Maria Teresa, de la tasca iniciada pel seu pare, Josep Recolons i Morell, que, a començament del segle XX, es dedicà a l'explotació de sales de cinema a Llagostera i Palafrugell.

Si bé fou el seu germà Dionís qui es féu càrrec del negoci familiar a partir de l'any 1928, en Joan prendria part activa a l'empresa familiar un cop conclosa la nostra guerra civil. Així, a la dècada dels anys quaranta els dos germans regentarien el cinema Carmen de Palamós i formarien alhora companyia amb l'empresari Balmaña de Calonge per a l'explotació del Cinema Catalunya de Sant Feliu –rebatejat aleshores com *Victoria*– durant les temporades de 1944 a 1946. A partir d'aquells anys el públic percebia un augment de la qualitat de les pel·lícules que es projectaven a la ciutat. La generació de postguerra i les que la seguien agraïrien profundament a Joan Recolons i els seus germans no tan sols aquelles estrenes cinematogràfiques –que, de vegades, pel seu afany de superació i dedicació es representaven en el mateix moment que ho feien a les grans sales cinematogràfiques de les capitals del país–, sinó també les funcions líriques que es representaven a la sala per part de distingides companyies teatrals.

A la dècada dels anys seixanta, la família Recolons regentaria diverses sales de cinema a diverses poblacions de la província: Platja d'Aro, Calonge, Palamós, Cassà de la Selva, Llagostera o Figueres, a més de Sant Feliu. Allà hom podria gaudir de les pel·lícules rodades en tecnicolor, sistema que va suposar la modernització de l'arcaica maquinària de cinema que encara s'emprava, i pel qual Recolons va apostar –tècnicament i econòmic–, malgrat la dificultat de l'època, per tal que l'espectador pogués gaudir d'una imatge molt més definida i acolorida. En aquella època, doncs, s'hi projectarien cintes de l'èxit de *Cleopatra*, *Ben-Hur* –la qual va aixecar tanta expectació que hi hagué cues de gent per entrar durant algunes hores al carrer Sant Antoni i carrer Major–, *Psicosis*, *El apartamento*, *West Side Story*, *Dr. Zhivago* o *Los pájaros*.

L'any 1963 s'inaugurà a la nostra ciutat la moderna sala d'espectacles i cinema Las Vegas, que tingué l'honor d'hostatjar durant molts anys el Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava. Mercès a la seva dedicació professional i esperit de superació, en Joan Recolons portaria a Sant Feliu acreditades figures musicals de primer ordre –quan el cinema es convertia en sala de festes a l'estiu–, com Charles Aznavour, Adamo, Julià Iglesias, Al Bano, Joan Manuel Serrat, Rita Pavone, Patxi Andión o Maria del Mar Bonet, entre molts altres.

1. Retrat de Joan Recolons Montalat

2. Dinar del personal de l'empresa de cinemes Recolons (anys cinquanta)

3. Salconduit de Joan Recolons (1949)

* Centre hospitalari de Barcelona

3

REMUS BRUGAT, Robert

(Sant Feliu de Guíxols 1900 – 1950)

La minuciositat del seu treball, perfeccionista i de detall, fa que encara avui se'l consideri l'artista més destacat de l'artesanía surera catalana.

Artesà del suro.

S'inicià a l'edat de set anys en la confecció de treballs artístics sobre suro natural al costat del seu pare, Narcís Remus i Expósito, un petit industrial surotaper de la població amb taller i casa al carrer Nou del Garrofer. Amb certa resistència paterna, Robert Remus va poder dedicar-se ben aviat, amb cos i ànima –i després de l'horari laboral habitual–, a treballar i depurar artísticament el seu estil inconfusible, de gran precisió i detall, en totes les obres que acabaria confeccionant al llarg de la seva prolífica vida artística.

Amb les mans i unes quantes eines per a modelar (gúbies, cisells, moles, ganivetes, raspalls, etc.), començaria a produir veritables obres d'art en una habitació de la seva casa taller: capsos, arquetes, àmfores, escultures o quadres de gran qualitat i mèrit artístic. Invitat poc després a la Fira Internacional de París (1926), se'l distingiria amb una menció honorífica i diploma pels seus treballs en suro.

L'any 1929, en finalitzar l'Exposició Internacional de Barcelona, confeccionaria una de les seves peces artístiques més distingides per a una important empresa de la Ciutat Comtal. Es tractava d'una arqueta, bellament adornada, a l'interior de la qual es reproduïa –segons un plànol editat l'any 1816– la configuració urbanística dels carrers, passeigs i jardins de Barcelona. La minuciositat del seu treball, amb la representació del port, el monument a Colom i l'estació marítima, va entusiasmar els crítics d'art d'aquella ciutat. Això li va permetre participar com a artesà de prestigi a la Fira de Mostres de Barcelona de l'any 1935, en què presentà diverses composicions que serien molt elogiades.

Ara bé, la seva obra cabdal, de gran precisió i mestria –de la qual no hi ha rastre, malauradament, a cap museu ni col·lecció oficial actual–, seria un quadre d'unes dimensions importants, en què es reflecteix tot el procés de la indústria surotapera. Considerada la seva obra més completa, de factura perfeccionista i de detall, el quadre se subdividí en quinze apartats que anaven des de l'inicial extracció del suro de l'arbre, passant pel complex procés de fabricació (bullir, rentar, assecar, carrar, fabricar el tap, calibrar, barrejar, ensacar, etc.), fins a l'embarcament i el posterior procés d'embotellament i col·locació del tap.

Adquirir per l'Ajuntament de Palamós l'any 1939, sembla ser que fou ofert com a obsequi al general Franco i la seva esposa durant la visita que varen realitzar a la nostra comarca l'any 1947.

Encara avui hom considera Robert Remus com l'artista més dotat tècnicament, i alhora destacat, de l'artesanía surera catalana.

1. Robert Remus Brugat i la seva esposa, Mercè Junqué
2. Quadre on es representa el procés d'extracció de l'escorça del suro
3. Artístiques capsos de suro confeccionades per Robert Remus

RIBAS PALLÍ, Alfons

(Sant Feliu de Guíxols 1907 – 1921)

Als catorze anys d'edat, ja havia destacat en diversos certàmens literaris celebrats a nombroses poblacions de Catalunya, amb una trajectòria truncada només per la seva prematura mort.

Poeta. Quan Alfons Ribas va morir el divendres 29 d'abril de 1921 per un atac d'urèmia, vuit dies després d'haver complert els catorze anys d'edat, ja havia destacat en diversos certàmens literaris celebrats a nombroses poblacions de Catalunya. Els premis i accèssits aconseguits als Jocs Florals Infants, en els quals havia lliurat els seus primers poemes, l'havien empès cap a una prometedora carrera de jove poeta. Així ho havia entès i l'hi havia dit, sense embuts, el gran dramaturg i poeta català Àngel Guimerà quan el guixolenc va ésser guardonat amb el segon accèssit als Jocs Florals de Manresa pel seu poema "Mediterrà".

Fill de Miquel Ribas i Duran, d'ofici fuster, natural de Sant Miquel de Fluvià, i domiciliat al carrer de Boera de la nostra població d'ençà de l'any 1898, i de Carme Pallí i Verdaguer, de Sant Feliu, l'Alfons va ser el segon fill dels tres que va tenir el matrimoni: en Lluís, l'Alfons i la Josefina. Estudià al col·legi dels Hermanos de La Salle, del carrer de la Penitència, on fou un brillant alumne en totes les matèries que s'hi impartien, especialment destacat en matemàtiques, àlgebra, comptabilitat mercantil i idiomes (francès i anglès).

Animat pel claustre de professors, familiars i companys, Alfons començà a escriure i envià les seves composicions als certàmens literaris que s'organitzaven al nostre país per tal de poder participar-hi. A Llagostera va guanyar el Premi de Lectura Catalana, a Girona li fou premiat el poema "Després de la tempesta" i a l'Escala obtingué el Premi D.R. Blasi per "Plany". A Manresa, a més d'endur-se el segon accèssit a l'englantina dels seus Jocs Florals Infants, guanyà també el premi especial de l'alcalde de la ciutat pel seu conte titulat "El miracle". Així mateix, la prestigiosa revista *El Patufet* li va publicar el poema "Dolç record" en el seu número 859, del mes de setembre de 1920.

1

Alfons Ribas encara tindria temps d'organitzar i d'ésser ànima i president de l'associació local Pomells de Joventut Gesòria (gener de 1921), que sota l'ideari cristià i catalanista havia creat a Catalunya Josep Maria Folch i Torres. Malauradament, la seva prematura mort ens deixà sense una de les promeses més fermes de la poesia catalana jove.

2

1. El jove poeta Alfons Ribas Pallí
2. Pomells de Joventut davant la font de Sant Elm (1923)

RIBERA MILÁN, Josep

(Sant Julià de Ramis 1937)

La seva professionalització musical li ha reportat importants guardons internacionals, i és actualment membre honorari de la Reial Acadèmia de les Arts de Suècia.

Músic concertista. Resident a Sant Feliu des dels tres anys d'edat, la seva innata vocació musical tingué l'inqüestionable esperonament del seu pare, músic de cobla i sabater d'ofici. Així, a l'edat de sis anys inicià estudis de solfeig i piano amb Victòria Burcet, i posteriorment ho féu amb Pere Mercader i Terradas →, director de l'Escola Municipal de Música de Sant Feliu. Tres anys després, amb els avenços musicals fets per Ribera, ingressà al conservatori de música del Liceu de Barcelona, on restà fins a concloure els seus estudis (1953).

Més tard amplia coneixements musicals a Anglaterra (1953), on va haver de treballar durament en l'hostaleria per tal de costejar-se els estudis. En el temps lliure, generalment al vespre, solia tocar assíduament als pubs londinencs davant d'una nombrosa concurrència. L'any 1954 va debutar com a professional al Royal College of Music de Londres, per poc després retornar a Catalunya, on donà una sèrie de concerts de música clàssica. Sis anys després (1960) emigrà a Suècia, on iniciaria diversos estudis musicals amb el director de l'Escola de Música de Perfeccionament de Ràdio Suècia, Hans Leygraf, a qui substituiria quan es jubilà l'any 1970.

Durant aquells anys, Ribera va actuar als auditoris més prestigiosos de Noruega, Dinamarca, Finlàndia, Suïssa, França o Gran Bretanya, i alhora va esdevenir un músic que tenia al seu càrrec una *master class*, amb un reduït nombre d'alumnes. La seva professionalització musical li ha reportat importants guardons internacionals: fou membre honorari de la Reial Acadèmia de les Arts de Suècia, i el 1976 la ciutat israeliana de Tel Aviv li dedicà el seu nom a una nova avinguda de la metròpoli, en reconeixement a la difusió de la música d'aquell país. Així mateix, com a bon guixolenc, en els seus concerts internacionals Ribera ha interpretat sovint peces del nostre enyorat Juli Garreta i Arboix →, com la *Sonata en do menor* per a piano, i la *Sonata en fa* per a violoncel i piano. També ha enregistrat més d'una dotzena de discs, la majoria d'ells amb un repertori convencional, dos dels quals estan dedicats a la música catalana.

1. Josep Ribera tocant el piano

RIBOT CAMÓS, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1861 – 1952)

L'any 1913 posaria en funcionament la línia d'òmnibus Palafrugell–Sant Feliu–Caldes, que seria el precedent immediat de l'empresa Ribot, Font i Artigas S.A. (actual SARFA).

Industrial transportista. Fill de Vicenç Ribot i Dalmau –originari de Solius, tartaner i concessionari associat de la línia de transports de viatgers a Caldes de Malavella Toledo y Vicens (1862)– i de Maria Camós i Busquets, de Sant Feliu, va substituir el seu pare en el negoci familiar en constituir l'empresa Ribot y Cia. (1883), i un any després Ribot y Duran (1884), amb destinació a Girona en cotxe diari, galerí o tartana.

Malgrat rivalitzar amb altres empreses locals de transport a començament del nou segle XX, Narcís Ribot –que estava esposat amb Constança Vilà i Vila, natural de Llagostera, i domiciliat al carrer de Sant Joan– comptava amb la companyia de viatgers i mercaderies més important de la vila. A més, també era el concessionari oficial del servei de conducció de cotxes fúnebres cap al cementiri municipal.

Amb l'augment de la producció de la indústria surera, amplià el servei regular cap a Calonge, Palamós, Palafrugell, la Bisbal i també Vidreres. A l'estació de Caldes de Malavella va conèixer els empresaris cotxers Josep Artigas, de Palafrugell, i Antoni Font, de Llagostera. Si bé en el seu inici varen representar una seriosa competència per als interessos de l'empresa del guixolenc, ben aviat decidiren unificar esforços per fusionar-se en una sola companyia, i fundaren a Palafrugell Artigas y Cía. (1913). D'aquesta manera, a partir d'aquell any, es posaria en funcionament la línia d'òmnibus Palafrugell-Sant Feliu de Guíxols-Caldes de Malavella, que seria el precedent immediat de la important empresa de viatgers Ribot, Font i Artigas S.A. (l'actual SARFA), constituïda vuit anys després (1921).

Amb 15 cotxes, l'empresa cobria el recorregut des de Sant Feliu a Caldes, Palafrugell, Figueres i, els divendres, la Bisbal. Tot i el bon funcionament de l'empresa, Narcís Ribot i els seus socis es vendrien la seva participació a començament dels anys trenta a la companyia Colònia Puig.

1. El tartaner Narcís Ribot Camós
2. Galerí conduït per quatre cavalls de l'empresa Ribot y Cía. (c. 1900)

RIBOT MAURI, Manel

(Sant Feliu de Guíxols 1903 – 1977)

295

Creà una assegurança per a aquells jugadors que, en lesionar-se en un partit, no podien tornar al seu lloc de treball, i retornà també els colors blaugrana a la samarreta del club.

Pioner del Club de Futbol Guíxols. D'ofici corredor de comerç a la nostra ciutat, i gran aficionat al futbol, hom pot considerar-lo l'ànima del futbol local, als anys quaranta, en començar la postguerra. Fill primogènit del matrimoni guixolenc domiciliat a la rambla d'Antoni Vidal format per Joan Ribot i Martí, taper de professió, i Maria dels Àngels Mauri i Giberta, en Manel es convertiria en un home afable i senzill i molt entusiasta de l'esport local.

De jove es va traslladar a l'Havana (Cuba), on va treballar de representant de vins d'importació, al costat d'un seu oncle patern establert a l'illa antillana força temps abans. Allà es va esposar amb Herminia López Martínez, d'origen gallec i, a la capital cubana, hi naixerien els seus dos primers fills, en Joan i l'Elvira. L'any 1934, el matrimoni va decidir retornar cap a la Península, a causa de la crisi social i política que imperava aleshores al país, que desembocà en l'anomenada Revolució del Treinta. D'aquesta manera, i després de passar primerament per Guimaras (Lugo), a Galícia, el poble dels seus sogres, arribaren a Sant Feliu i s'hi domiciliaren al carrer de la Penitència, i més tard al de la Creu. Aquí els naixeria el tercer fill, Josep, l'any 1936.

1. Retrat de Manel Ribot Mauri

En Manel, que de molt jovenet havia seguit amb delit els campionats de futbol de l'Ateneu Deportivo de mossèn Sants Boada, es convertí ràpidament en el coordinador d'algunes penyes de futbol local que jugaven al camp de Vista Alegre. Aquest fet seria determinant perquè Ribot, un cop acabada la Guerra Civil espanyola (1939), amb el coneixement i l'experiència necessària dins el futbol amateur local, reorganitzés el primer equip de la ciutat.

Fou així, doncs, que organitzà els primers partits de futbol a l'allunyat camp de Vista Alegre, prop de l'ermita de Sant Elm, mentre participava activament en la concreció de la federació de futbol local. Creà també una assegurança esportiva per garantir a aquells jugadors que es lesionessin en un partit i no poguessin tornar al seu lloc de treball habitual, un abonament d'un total de 9 pessetes diàries fins a la seva total recuperació.

D'ençà de l'any 1943, Ribot gestionaria el club Deportivo Fénix, amb la celebració de nombrosos partits al camp de Vista Alegre contra altres equips guixolencs com l'Hércules CF o el JACE (Acció Catòlica). Sortosament, aquell any, Manel Ribot va tenir la idea de retornar els colors blaugrana a la samarreta d'aquest club –fins aleshores blanca i verda–, que eren els colors originals que havia portat el club degà guixolenc de l'Ateneu Deportivo. Així, al mes de setembre d'aquell any s'oficialitzaria el canvi de nom d'aquell club esportiu pel de Club de Futbol Guixols, i des d'aleshores participaria en les competicions oficials de les lligues regionals. Sens dubte, el treball abnegat i ben fet de Ribot retornà la il·lusió a molts joves guixolencs que passaren a formar part, des d'aleshores, del nou club oficial de la ciutat.

2. Ribot (a la dreta), amb jugadors d'una penya de futbol local
3. Manel Ribot passejant amb la seva inseparable bicicleta

RIBOT VILÀ, Narcís

(Sant Feliu de Guixols 1892 – 1964)

Apassionat dels escacs, la xerxola i el bon viure, en època carnavalesca solia presidir les comparses que recorrien els carrers de Sant Feliu amb gran gatzara i animació.

Taxista i actor. Conegut popularment a Sant Feliu com es *Ninyo* i fill de l'industrial transportista Narcís Ribot i Camós →, de jove va compaginar l'activitat laboral del transport familiar, especialment pel que feia a la conducció de taxis, amb la seva gran passió pel teatre. Així, l'any 1912 s'inicià en una companyia local d'aficionats a les ordres de Josep Dausà per passar pocs anys després a ser un dels fundadors, en la seva segona etapa artística, de l'Agrupació Romea (1915). Al costat, doncs, d'actors d'experiència escènica com Benet Escriba i Romaguera →, Miquel Ros i Massa →, Narcís Soler i Grau → o

296

Francesc Masferrer i Albertí →, entre altres, en Ribot es convertiria per les seves acurades interpretacions en un dels primers actors de la companyia. Així ho avalaven les seves actuacions en obres com *Don Gonçalo o l'orgull del gec* o *L'escudellòmetro*. Malgrat abandonar l'agrupació l'any 1924, Ribot encara hi tornaria a col·laborar a la dècada dels anys quaranta-cinquanta, interpretant papers secundaris o de suport a les obres.

1

2

Mullerat amb Engràcia Vicens i Sàgrera, fou un gran apassionat dels escacs, la xerinxola i el bon viure. Durant l'època carnavalesca solia presidir les comparses que recorrien els carrers de Sant Feliu amb gran gatzara i animació. I també eren famoses les seves airoses polèmiques i discussions a les tertúlies dels cafès, en què feia congregar una munió de parroquians desitjosos d'enriallar-se per les seves incomputables facècies. Encara avui la gent gran el recorda formant part de la famosa colla d'en Novi (Enric Novi i Poujarniscle →), es Gruixut (Antoni Calzada) o en Salmerón (Albert Llansó i Puig →), organitzant comparses carnavalesques o assistint als aplecs i festes majors de la rodalia, en un ambient feliç i de gaubança propi d'una època ja passada.

És famosa la fotografia que publicà Gaziel (Agustí Calvet i Pascual →) en el seu llibre *Sant Feliu de la Costa Brava*, on es veu una colla d'actors amateurs disfressats de Napoleó, entre els quals destaca en Narcís Ribot –el més alt de tots–, al costat del petit "lliampiabotes" conegut com *Salmerón*, assajant un fragment d'una obra humorística al Teatre Goula.

1. Narcís Ribot Vilà, àlies es Ninyo
2. Ribot (primer per l'esquerra, dret), amb membres del setmanari Àncora

RIBOT XATART, Maties

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – 1952)

297

Nomenat regidor municipal sota la presidència de l'alcalde Janer, el 1924 va dimitir per no haver pogut ingressar a la Unió Patriòtica i no voler ser considerat element separatista.

Industrial surer. D'ascendència familiar per part materna oriünda de Prats de Molló, heretà per una banda el negoci surotaper i els béns immobles del seu acabalat oncle Joan Xatart i Llorens (industrial guixolenc amb negocis surers a Épernay) i, per l'altra, l'empresa familiar que havia engegat el seu pare, Feliu Ribot i Lladó, per a la compra i venda de suro en panna a Andalusia, on posseïa extenses finques poblades d'alzines sureres.

Als vint-i-sis anys d'edat es va haver de fer càrrec dels negocis familiars per la defunció del seu pare, i així continuà, a gran escala, la producció de suro a les finques de Màlaga i Cadis. S'associà alhora amb el seu cosí germà Francesc Lladó-Farrell, domiciliat als Estats Units, per a la venda tant dels seus productes manufacturats com de la matèria primera que extreia de les seves finques andaluses.

Casat amb Matilde Pujol i Viader, filla de pares guixolencs però nascuda a l'illa de Cuba, i domiciliat al bell estatge del passeig del Mar fent cantonada amb

el carrer Sant Joan, l'any 1924 seria nomenat regidor municipal sota la presidència de l'alcalde Salvador Janer i Quintà → (abril - novembre), en un dels primers períodes de la dictadura de Primo de Rivera. El 25 de novembre de 1924 va dimitir, conjuntament amb Sixt Ruscalleda i Cruzet →, Rufi Romà i Roca →, Enecó Girbau i Valls →, Albert Batet i Camps i Lluís Nadal, per no haver pogut –sembla ser– ingressar a la Unió Patriòtica i no voler ser considerat element separatista.

Allunyat de la política local, el 1929 va fer edificar una fàbrica al barri del Puig i passà a enviar la seva exportació manufacturada cap a Cuba, on la família Pi-Lladó, que alhora estava emparentada amb Maties Ribot, representava oficialment aquesta casa comercial.

Maties Ribot i Xatart va estar en actiu fins pocs anys abans de la seva defunció. L'any 1944, aquesta empresa figurava al registre d'exportadors de taps de suro de la ciutat, amb domicili al carrer de les Eres.

1. Retrat de Maties Ribot Xatart
2. Ribot, dalt de cavall, amb peladors de suro en una finca andalusa

298

RIERA PUJOL, Benet

(Paganini, Argentina 1914 – Sant Feliu de Guíxols 1983)

Home jove, de caràcter alegre i esportiu, i dotat d'una sensibilitat excepcional per a la música, ben aviat organitzaria les primeres caramelles durant la dura postguerra.

Prevere. Fill d'emigrants catalans establerts a la localitat argentina de Paganini, a Rosario de Santa Fe, va retornar a Catalunya amb la seva família quan comptava només sis anys d'edat. De jove inicià estudis eclesiàstics al seminari conciliar de Girona (1924-1936). Poc abans d'esclatar la Guerra Civil espanyola, va marxar a Itàlia, on realitzà la llicenciatura de Dret Canònic a la Pontificia Universitat Gregoriana de Roma. Domiciliat al Col·legi Espanyol (actual Palazzo Altams), seria ordenat sacerdot l'11 d'agost de 1938.

Acabada la guerra, va retornar a Catalunya, i aquí fou destinat com a vicari coadjutor a Pineda de Mar (20 de juliol de 1939), fins que, més endavant, al mes de gener de 1942, mossèn Benet Riera fou traslladat a Sant Feliu de Guíxols com a vicari de la nostra parròquia. Home jove, de caràcter alegre i esportiu i dotat d'una sensibilitat excepcional per a la música, ben aviat organitzaria les primeres caramelles durant la postguerra i prendria la direcció musical del cor parroquial de la nostra ciutat. Format, doncs, aquest cor per un estol d'entusiastes joves guixolencs, d'ençà d'aquells moments i sota el seu mestratge aquella agrupació assoliria un nivell coral força remarcable.

1. Mossèn Benet, fotografiat amb una de les primeres caramelles de postguerra

L'any 1944, mossèn Benet va ser enviat com a regent al poble de Castanyet, prop de Santa Coloma de Farners (1944-1946), i més tard a Cabanelles i Sant Martí Sasserra (1946-1955). Onze anys després de la seva partença, retornà definitivament a Sant Feliu, al mes d'octubre de 1955, on continuà el seu servei pastoral fins als darrers moments de la seva vida.

Mossèn Benet Riera i Pujol també administraria durant un cert temps Càritas Parroquial, i alhora esdevindria durant tota una sèrie d'anys ininterromputs capellà del convent i col·legi Cor de Maria de la nostra ciutat.

RIGAU ROCH, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – 1999)

299

La seva important producció fotogràfica és de consulta obligada per a entendre els canvis urbans i mediambientals que va experimentar la nostra població al llarg del segle XX.

1

2

Fotògraf. Aficionat des de molt jove a la fotografia, Pere Rigau començaria a realitzar reportatges fotogràfics sobre la nostra ciutat a la dècada dels anys vint. Aquesta afecció la compaginaria inicialment amb l'ofici de sabater al costat del seu avi matern, Enric Roch i Tort, a la casa taller del carrer Major, primerament, i després a la sabateria de la rambla Vidal que regentaven els seus pares Pere Rigau Garriga i Pepita Roch Sagra. Esposat més tard amb Maria Sala i Ribas, l'any 1934 es va presentar al concurs organitzat per l'Ajuntament de Sant Feliu per tal de recollir fotogràficament les transformacions

urbanístiques de la ciutat, i en especial les obres de cobriment de la riera del Monestir. Les tres fotografies presentades per Rigau, considerades pel jurat com d'un alt valor artístic i de tècnica depurada, li varen merèixer una menció honorífica, amb la mateixa gratificació econòmica que l'atorgada al tercer premi d'aquell concurs.

Reconvertida la seva professió en la d'administratiu o escriptor a la fàbrica Manufacturas del Corcho Armstrong, durant els primers anys de la postguerra esdevindria delegat d'Auxilio Social, encarregat de distribuir el menjar als tres menjadors socials que hi havia a la ciutat. L'any 1946, Rigau va passar a treballar a les dependències municipals com a segon oficial de secretaria, i fou nomenat temps després inspector d'arbitris i exaccions municipals (1962).

De la seva llarga i important producció fotogràfica, en féu donació al setmanari local *Àncora*, del qual havia estat un habitual col·laborador. Aquest fons d'imatges s'inicia amb fotografies en blanc i negre i arriba fins a les de color, i és de consulta obligada per a entendre els canvis urbans i mediambientals que va experimentar la nostra població, gairebé al llarg de tot el segle XX.

1. El fotògraf Pere Rigau Roch
2. Fotografia de la platja de Sant Feliu, feta per Pere Rigau

RIMBAU CLOS, Artur

(Sant Feliu de Guíxols 1898 – Girona 1978)

Com a homenatge a la vila que el veié néixer, algunes de les seves composicions sardanístiques reben denominacions ben guixolenques: *Aires de Ganxònia* o *La font de Monticalvari*, entre altres.

Músic. Compositor de sardanes, música religiosa i de diverses obres líriques, va néixer al carrer de Gorgoll, on residien els seus pares, Emili Rimbau i Casademont, natural de la Jonquera, i Concepció Clos i Pagès, d'Agullana, ambdós treballadors de fàbrica de suro. L'any 1907, però, i per motius laborals dels seus pares, l'Artur es va traslladar a la població d'Agullana, on tenia els avis materns, quan comptava només nou anys d'edat. Allà va rebre les primeres nocions de solfeig de la mà de mossèn Josep Cardona per, poc després, en fundar-se la cobla La Juvenil Agullanense (1912), incorporar-s'hi com a fiscornaire fins ben entrat l'any 1916. A partir d'aquell any, Artur Rimbau va haver de marxar a treballar a Barcelona i deixà, per circumstàncies ineludibles, tot contacte amb el món de la música.

La seva primera sardana, composada a la Ciutat Comtal i titulada *L'aplec de la joventut*, la va presentar a l'aplec de la muntanya del Carmel, on obtingué immillorables judicis per part de la crítica i la concurrència. A partir d'aquí, el mestre Rimbau inicià tot un seguit de composicions sardanístiques, algunes de les quals, i com a petit homenatge a la vila que el veié néixer, les titularia amb denominacions ben guixolenques, com *Aires de Ganxònia*, *Noies guixolenques*, *La font de Monticalvari*, *Garbinada*, etc. De fet, Rimbau no va deixar mai de sentir la justa debilitat per tot allò que feia referència a Sant Feliu.

L'any 1948, la nostra ciutat li va tributar un merescut homenatge per la seva tasca en favor de les composicions musicals del nostre país. Altres poblacions també homenatjarien el nostre conciudadà: a Montjuïc, durant la festa del Primer de Maig (1960), i a Verdú, en terres lleidatanes, durant la Festa Major de l'any 1974.

1. Artur Rimbau (segon per la dreta), amb Josep Gravalosa (primer per l'esquerra)

RITZ BARTOLOMÉ, Joan

(Mont-ros, municipi de la Torre de Cabdella, el Pallars Jussà 1931 – Sant Feliu de Guíxols 2006*)

Conegut popularment com l'«hermano» Joan, esdevindria un mestre autèntic i incansable que inculcaria als seus deixebles l'interès per l'estudi i els coneixements en general.

Mestre. Fill del perit elèctric Fritz Ritz (Eiger, Alps suïssos), establert a la colònia de Molinos per la construcció de la primera central hidroelèctrica a la vall Fosca (1914), i de la catalana Carme Bartolomé i Madico, en Joan –que era el quart fill d'aquell matrimoni després de la Natàlia, l'Albert i l'Òscar– va estudiar a l'escola de Molinos, però l'inici de la Guerra Civil espanyola (1936) va fer que la família patís una dispersió dels seus membres.

1

2

Alertada, doncs, la comunitat suïssa d'aquell indret pel seu consolat a Barcelona, la família rebé l'ordre de retornar cap al país. Els pares varen enviar la seva filla Natàlia cap a Berna, on ingressà interna en una escola religiosa, al cantó de Solothum. Malauradament, dos anys després, Natàlia –que tenia aleshores 20 anys– va morir a resultes d'una greu infecció intestinal. Aquest luctuós fet va produir una profunda depressió en la seva mare, que va marxar cap al seu poble natal de Garcia (la Ribera d'Ebre), i hi passà amb el petit Joan un parell d'anys. Acabada la guerra, Joan Ritz fou internat en un col·legi de salesians, prop del Monestir d'Avellanès (la Noguera). En traslladar-se, però, aquesta comunitat cap a Cambrils, en Joan continuaria els seus estudis als germans de La Salle d'aquella població.

De jove exerciria el seu magisteri com a germà de les escoles cristianes, primer a Cambrils i més tard a es Pont d'Inca (Mallorca). També ho faria a La Salle de la Bonanova de Barcelona i a Sant Celoni. L'any 1959 arribà a Sant Feliu, on s'integrà a la comunitat escolar del col·legi La Salle Sant Josep, i es convertí des d'aleshores –per la seva senzillesa i bon fer– en un dels professors més representatius i més estimats pels alumnes que varen passar per aquell centre escolar.

Conegut com l'"hermano" Joan –i també com l'"hermano" Poroto, per fer servir una mena d'estri manual que xisclava com si es fessin petar els dits de la mà–, esdevindria un mestre autèntic i incansable que inculcaria als seus deixebles l'interès per l'estudi en general. El seu amor per Sant Feliu el va fer decidir, a l'inici de la dècada dels anys setanta, a deixar l'hàbit quan la congregació religiosa donà per finalitzada la seva tasca educativa a la ciutat. Des de llavors, i ja com a seglar, en el mateix col·legi Sant Josep, aleshores amb aules mixtes de nens i nenes, es convertiria en *el professor Joan*, i continuaria la seva tasca amb tenacitat i il·lusió fins a la seva jubilació.

Joan Ritz es va casar l'any 1972 amb Maria Maynou i Gensana, germana de la seva cunyada, vídua i amb quatre fills del seu anterior matrimoni. Dos anys després, i fruit de la seva unió, naixeria la seva darrera filla, Maria (1974).

1. Joan Ritz, assegut, amb un grup d'"hermanos" de La Salle (1966)
2. L'"hermano" Joan, a la dreta, amb alumnes d'una seva classe (1965)
3. Joan Ritz Bartolomé, reconvertit en *el professor Joan*

* Residència de gent gran de Calonge

RIUS CALVET, Pere

(Barcelona 1865 – Cerdanyola 1937)

L'interès amb què tractà els seus afers comercials a la nostra ciutat li féu cercar la utilitat i el benefici general de la comunitat, abans que el seu guany personal.

1

2

3

Industrial. Promotor dels banys i la urbanització de Sant Elm. Fabricant i propietari –conjuntament amb els seus germans Joan i Maria– d'una fàbrica d'estampats de teixits situada al carrer Núria del barri de Sant Martí de Barcelona, era cunyat de l'artesà jardiner guixolenc Joan Arxer i Ferrer →. Precisament l'any 1918 Rius i Calvet va comprar el xalet de can Malonis i els antics Banys d'en Baldomero, esperonat per la visió urbanística del seu cunyat Arxer.

Amb la compra posterior de diverses finques per urbanitzar la muntanya de Sant Elm, va reformar i transformar en uns sumptuosos banys el Balneari de Sant Elm (1922), una veritable fita comercial i turística per a la ciutat guixolenc. D'aquesta manera, entre els anys 1922 i 1931, Rius va promoure l'anomenada ciutat jardí de la urbanització Sant Elm, i per a fer-ho, va adjudicar la gestió constructiva per a l'edificació d'una sèrie de moderns xalets al comerciant de Sant Feliu Joaquim Rodríguez i Barrera →.

Home obert i enraonador, Rius fou sempre considerat un guixolenc més, pel gran afecte que sentia cap a la nostra ciutat. Encara que es pugui pensar que aquest hisendat promogué aquella urbanització com un negoci més, el cert és que Rius no arribà a treure mai grans beneficis del projecte. L'interès amb què tractà els seus afers comercials a la nostra ciutat (Banys de Sant Elm, urbanització, ermita de Sant Elm, masia de Vista Alegre, etc.) li féu cercar la utilitat i el benefici general de la comunitat, abans que el seu guany personal.

La vida familiar de Pere Rius va estar marcada per la tragèdia, en morir els seus dos fills: Martí, als quinze anys d'edat, i Pere, amb només deu. Malgrat això, amb l'ajut de la seva esposa Mercè Coll –traspassada l'any 1925– i amb l'estimació de la seva filla Rosa –que moriria de malaltia a Sant Feliu l'any 1937–, tingué ànims encara per a veure la seva aportació al desenvolupament urbanístic i residencial d'un sector de la població.

En esclatar la Guerra Civil (juliol de 1936), fou pres per un grup de milicians guixolencs que l'anaren a buscar a la seva residència de can Malonis. Retingut unes quantes hores per una capciosa denúncia d'un llogater, fou deixat en llibertat i marxà ràpidament a Barcelona. Dissortadament, però, al mes de febrer de 1937 fou novament pres a Barcelona i executat poc després prop de l'església de Cerdanyola, per ésser considerat un ric hisendat a favor del moviment *nacional*.

1. Inauguració dels Banys de Sant Elm (1922)
2. Taula presidencial durant la inauguració dels Banys de Sant Elm (1922)
3. L'industrial i promotor Pere Rius Calvet

ROBERT SURÍS, Robert de

(Barcelona 1851 – Torroella de Montgrí 1929)

Diputat a Corts i senador electe per la província de Girona, no dubtà mai a oferir-se a la corporació local per resoldre o tramitar interessos d'àmbit municipal.

1

2

Polític. Advocat i emparentat amb diverses branques d'origen guixolenc, com les de les famílies Gorgoll i Baster, era alhora propietari d'extenses finques i habitatges a Sant Feliu de Guíxols. Robert de Robert estava en possessió de la gran creu de la Reial Orde d'Isabel la Catòlica (1887); i els títols de marquès de Robert (1888), comte de Torroella de Montgrí (1907) i de Serra i Sant Iscle –substituït pel de marquès de Serralavega el 1928–; la gran creu de Carles III, com també de la gran creu al Mèrit Militar. També era comanador de nombre i placa de l'Íncit i Militar Orde del Sant Sepulcre de Jerusalem.

Casat amb Dolors Carles i Ferrer, fou diputat a Corts i senador electe per la província de Girona d'ençà de l'any 1885, en les legislatures de 1893-1894, 1896-1898, i senador *por derecho propio* entre 1907 i 1908. Enamorat de Sant Feliu, no dubtà mai a oferir-se a la corporació local per resoldre o tramitar interessos municipals, fora de la jurisdicció catalana. Així, l'any 1894 gestionaria la reposició oficial de la capitalitat marítima del nostre port. També proposà diverses actuacions urbanístiques a Sant Feliu per millorar la seva imatge, des de la rectificació del carrer del Mar i la seva reordenació per convertir-lo en un passeig fins a l'eixamplament del carrer del Mall o l'ampliació de les cases consistorials.

Membre del consell d'administració del ferrocarril Tarragona-Barcelona-França, participà activament en el projecte per a la construcció d'un tren a Sant Feliu conegut com *Xauradó-Merly*, al costat d'importants hisendats locals com Pere Pascual i Bagué →, Ferran Romaguera i Patxot, Salvador Vidal i Larga-cha, Martí Vilar i Juera o Salvador Rabassa, en contraposició al presentat –i més tard realitzat– per Joan Casas i Arxer → i Enric Heriz i Campaneria (1892).

Nomenat president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona l'any 1913, sempre va tenir bona disposició per afavorir els interessos generals de la nostra comarca, i de Sant Feliu de Guíxols en particular, actitud que es traduí en la construcció de noves infraestructures bàsiques de primera necessitat: carreteres, camins, ponts, etc.

Malgrat morir al seu palauet de Torroella de Montgrí al mes de juliol de 1929, Robert de Robert i Surís va deixar escrit que les seves despulles reposessin al panteó familiar del cementiri guixolenc; i així es va fer.

1. Retrat de Robert de Robert Surís

2. El marquès de Robert en un acte institucional

RODAS VALLS, Lluís

(Llagostera 1874 – Sant Feliu de Guíxols 1953)

Al llarg dels anys formà part de diversos col·lectius i associacions de la població, com l'Ateneu Social de mossèn Sants o la Cambra de la Propietat Urbana de la nostra ciutat.

1

2

Farmacèutic. De família de tradició farmacèutica, el seu pare, Casimir Rodas i Cullerell, es va casar l'any 1872 amb Maria Valls i Vicens, germana del banquer guixolenc Ramon Valls, i posà farmàcia a l'antic carrer de la Processó de Sant Feliu. El seu fill Lluís va cursar estudis a l'Institut Provincial de Segon Ensenyament de Girona (1891-1893) i fou un dels alumnes més avantatjats del centre, especialment en els apartats de física, història i ciències naturals.

Estudià la carrera de Farmàcia a la Universitat de Barcelona (1899-1900) i es llicencià el 24 de març de 1900. Aquell mateix any s'incorporà a l'establiment apotecari del seu pare, que dirigiria fins a la seva jubilació. Així, entre preparació de fórmules magistrals i dispensació de productes farmacèutics, Lluís Rodas formaria part de diversos col·lectius i associacions de la població. D'aquesta manera, seria designat delegat empordanès per al sector de Sant Feliu i la Vall d'Aro de la peregrinació a Lourdes (1908), i formaria part també

3

de les primeres juntes de l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada i Calzada →, al costat d'altres distingits guixolencs com Rafael Patxot i Jubert →, Genís Vidal i Compta, Josep Gassiot i Joan Massós i Duran →.

L'any 1931, en inaugurar-se la delegació provincial de la Cambra de la Propietat Urbana a la nostra ciutat, Rodas n'esdevindria un dels vocals, al costat de Jesús Vilaret, Pere Albertí, Lluís Llor, i de l'advocat i escriptor barceloní domiciliat a Sant Feliu Josep Llampayas i Lloveras →, que n'era el secretari.

Farmacèutic molt apreciat i reconegut, el 1950 el Col·legi de Farmacèutics de Girona li va retre un homenatge, en haver complert les noces d'or com a professional farmacèutic col·legiat al capdavant de la seva farmàcia.

1. El farmacèutic Lluís Rodas Valls
2. Fotografia de la farmàcia Rodas al carrer de la Processó (avui, Maragall)
3. Sobre farmacèutic a l'interior del qual s'introdueixen les receptes mèdiques

RODRÍGUEZ BARRERA, Joaquim

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – Barcelona 1965)

Fundador de la Unión de Agricultores de Guinea, publicà diversos llibres sobre la metodologia que calia seguir per a l'aprofitament del cultiu en aquelles possessions tropicals.

Comerciant i president de la Unión de Agricultores de Guinea. D'origen força humil, el seu pare, Francesc Rodríguez i Farrés, natural de Cassà de la Selva, taper de professió, i la seva mare, Josepa Barrera i Barbató, de Barcelona, s'havien establert a la nostra població pels volts del segon terç del segle XIX i s'hi havien domiciliat al camí vell de la Vall d'Aro (actual carrer de Castell d'Aro). Les dificultats econòmiques de l'època varen fer que Joaquim, als dinou anys d'edat, es traslladés a Fernando Poo, concretament al municipi de Rebola, a l'antiga Guinea Espanyola, per tal d'obrir-se un camí en l'àmbit laboral. Amb treball i molta il·lusió, estudià i experimentà amb l'agricultura tropical d'aquella colònia, tot dedicant-se a l'explotació del cacau, el cafè i la banana, activitats que en poc temps el convertiren en un dels selectes i joves empresaris catalans que varen fer fortuna en aquelles llunyanes terres.

Fundador i president de la Unión de Agricultores de Guinea, predecessora de la que seria més tard la Comisión Sindical del Cacao, treballà incansablement per a la comercialització i la prosperitat dels productes autòctons d'aquella illa. A la dècada dels anys vint, publicà diversos llibres sobre la metodologia de treball que calia emprar per a l'aprofitament del cultiu en aquelles possessions tropicals (1924-1931), com *El cacao*, *El cafeto* i *El banano*, uns veritables manuals per als nous conreadors disposats a establir-se en aquells inhòspits indrets. D'altra banda, escrigué també *Mobbe. Un negro de Fernando Poo* (1931), que malgrat ésser un llibre de viatges en forma de novel·la, narra la colonització, els costums i els càstigs infligits als natius, que ell mateix havia vist i que tant havia lamentat, colpit per tan deplorable i inhumana actitud.

A la darrerria dels anys vint, en cedir-li l'hisenda Pere Rius i Calvet → la promoció privada per a la construcció de xalets a la urbanització de Sant Elm, Rodríguez retornà a Sant Feliu. En combinació amb el seu fill, l'arquitecte Josep Maria Rodríguez i Lloveras →, projectarien les primeres edificacions emblemàtiques d'aquell sector.

Malgrat les estades a la nostra ciutat o a Barcelona, Joaquim Rodríguez retornà a Rebola, on estigué domiciliat per espai de seixanta-dos anys. Nomenat més tard comanador de l'Orde d'Àfrica (1955), també col·laboraria amb els seus articles i treballs de recerca agrària en la famosa revista novaïorquesa de parla hispana *La Hacienda*.

Tot i produir-se la seva defunció a Barcelona, per decisió del finat les seves despulles foren traslladades al cementiri guixolenc, on reberen sepultura.

1

2

1. El comerciant Joaquim Rodríguez Barrera
2. Rodríguez Barrera, fotografiat amb el seu fill Josep Maria

RODRÍGUEZ LLOVERAS, Josep M.

(Sant Celoni 1902 – Barcelona 1984)

Dissenyà amb molta cura la urbanització del sector de Sant Elm,
i alhora fou coautor amb l'arquitecte Joan Bordàs del Casino El Guixolense del passeig del Mar.

1

2

Arquitecte. Fill del comerciant guixolenc i promotor urbanístic Joaquim Rodríguez i Barrera →, domiciliat a Fernando Poo, Josep Maria estudià la carrera d'Arquitectura a Barcelona i, en llicenciar-se, realitzaria diverses actuacions urbanístiques i constructives, entre les quals cal destacar la urbanització de l'antiga plaça de Calvo Sotelo (1928), avui de Francesc Macià. Especialitzat en la branca del disseny arquitectònic escènic de teatres i cinemes, fou autor dels coliseus Calderón, Comedia i Candilejas, com també de les sales cinematogràfiques Regio Palace, Mistral, Iris i Montserrat de Barcelona.

Resident a Sant Feliu durant l'època estival, Rodríguez Lloveras va projectar la urbanització del sector de Sant Elm (1926-1928), propietat de l'hisendat Pere Rius i Calvet →. Amb molta cura, dissenyà una vitalitat per als seus futurs carrers adaptada a l'accidentada topografia

d'aquell sector que, de no haver-se fet amb prou seny, podia haver espatllat la muntanya de Sant Elm. Precisament aquest arquitecte projectaria i dirigiria les obres de diversos xalets a la zona, entre els anys 1926 i 1931, entre els quals destaquen el Xalet Rosselló (1927), davant l'actual passeig President Irla, fent xamfrà amb l'avinguda de Sant Elm, i la casa de Mercè Barraquer (1930), a més d'altres edificacions –conegudes com *ciudad jardín*– d'aquest elitista paratge.

Josep M. Rodríguez i Lloveras seria també autor, el 1931, conjuntament amb l'arquitecte Joan Bordàs i Salellas →, de l'edifici del Casino El Guixolense, emplaçat al passeig del Mar fent cantonada amb els carrers de Sant Antoni i de la Creu.

Aficionat a la pesca, en Josep Maria solia recórrer amb el seu bot el litoral guixolenc, i solia aturar-se a pescar pels volts de la cala del Vigatà i fins a la punta d'en Bosc. En alguna ocasió, el seu pare, Joaquim Rodríguez, l'acompanyava en aquestes plaents excursions marítimes.

1. L'arquitecte Josep Maria Rodríguez Lloveras

2. Xalet Rosselló, projectat per l'arquitecte Rodríguez Lloveras l'any 1927

ROIG PALAU, Ferran

(Sant Feliu de Guíxols 1833 – Canet de Mar 1918)

Membre fundador del col·legi Sant Narcís de Girona, féu bastir –amb recursos econòmics propis–
l'important Col·legi Pensionat de Canet de Mar.

Prevere. De família benestant, el seus pares, Jeroni Roig i Xifre, comerciant, i Magdalena Palau i Agustí, varen procurar que el seu fill adquirís una sòlida cultura. Inicià els seus primers estudis a la nostra població, tot i que no sabem del cert si ho va fer a l'escola pública municipal que dirigia aleshores el

mestre Llorenç Tranqué o a les acadèmies privades de Pere Fèlix i Gili (ensenyament elemental) o de Ramon Pi (ensenyament superior).

Amb la corresponent titulació de batxiller, ingressà al Seminari Diocesà de Girona, i realitzà simultàniament estudis de Magisteri a l'Escola Normal de Girona. Ordenat sacerdot, inicià la llicenciatura de Ciències a la Universitat de Barcelona per passar, més tard, a fer el doctorat a Madrid. A mitjan dècada dels anys cinquanta, Ferran Roig exerciria com a catedràtic numerari de la Universitat de Barcelona, i fou nomenat temps després catedràtic del Seminari de Girona (1859-1869).

Membre fundador del col·legi Sant Narcís de Girona i, amb els anys, de l'anomenat Sant Vicenç de Paül de Barcelona, va fundar i també féu bastir –amb els seus propis recursos econòmics– el Col·legi Pensionat de Canet de Mar. Considerat en aquesta població com un gran pedagog amant de l'educació, l'Ajuntament li dedicà el seu nom a un carrer de la vila.

Segons conta mossèn Josep M. Cervera i Berta → al seu *Florilegi sacerdotal guixolenc*, al Col·legi Pensionat de Canet de Mar, hi estudiarien el futur periodista i escriptor Agustí Calvet i Pascual → (Gaziel) i Justí Guitart, que amb el temps fou bisbe de la Seu d'Urgell.

1. El prevere i pedagog guixolenc Ferran Roig Palau

ROIG PONSJOAN, Arseni

(Sant Feliu de Guíxols 1900 – 1972)

308

Membre fundador i director conductor de la popular i sempre recordada cobla orquestra Víctors, fou també el seu representant artístic durant molts anys.

1

2

Músic instrumentista.

Pianista per excel·lència, primer violista en concert, i tible o tenora quan era menester en formació de cobla, aprengué les primeres lliçons musicals de la mà del seu pare, el també músic guixolenc Josep Roig i Roquer, contrabaix i flabiol de la popular cobla orquestra La Unión Guixolense (1909-1927), coneguda popularment com *La Punyalada*.

De jove va compaginar l'activitat laboral a la fàbrica de teixits de ca l'Estrada i Girbau –molt abans que entrés a la Companyia d'Electricitat de Sant Feliu de Guíxols, on treballà fins a la seva jubilació– amb els estudis de piano amb mossèn Narcís Musqueras i Font, organista que fou de la parròquia de Sant Feliu. Més tard, rebria lliçons de violí amb Francesc Figueras, di-

1. Retrat del músic Arseni Roig Ponsjoan
2. La cobla orquestra Víctors, amb el seu director Arseni Roig, al centre (c. 1945)

rector de La Unión Guixolense, a més de nocions d'instruments de cobla amb el mestre Bachs. En canvi, els estudis d'harmonia, en els quals Arseni Roig fou molt entès, els realitzaria amb l'eminent mestre Cuadros del conservatori de Girona.

Als catorze anys d'edat va debutar com a músic de cobla i orquestra (primer violí) amb La Unión Guixolense, al costat del seu pare i d'altres músics com Enric Pey i Bustins →, Antoni Carbonell i Cosp →, Jaume Irla i Sardó → o Enric Viladevall, i formà part del seu personal artístic entre els anys 1914 i 1928. A la dècada dels anys trenta s'integraria a les orquestres locals Sextet Jazz-Band Guíxols (1928-1931), cobla orquestrina Guíxols (1931-1936) i Catalonia Jazz (1936).

Finalitzada la Guerra Civil espanyola, Roig esdevindria un dels membres fundadors de la popular i sempre recordada cobla orquestra Víctors (30-V-1939), conjuntament amb els músics guixolencs Valentí Rourich i Nadal →, Miquel Jacomet i Taulet → i Joan Dispès, àlies *en Dispès del cafè Debray*. Durant aquests anys en actiu de la formació musical guixolenc (1939-1957), Arseni Roig esdevindria el seu director conductor, com també el representant artístic de l'agrupació.

Arseni Roig, que estava mullerat amb la també guixolenc Lúcia Rigau i Ribas, visqué primerament al carrer de Ferran Romaguera –l'habitatge familiar dels seus pares– i més tard es traslladà al carrer de la Creu, on restà domiciliat fins el final dels seus dies.

ROIG PRATS, Celestí

(Sant Feliu de Guíxols 1855 – Anglès 1921)

309

Va fundar amb altres facultatius, i amb el nom de Sindicato, un dels primers col·legis de metges de l'estat, i també fou president de l'Agrupació Catalanista d'Anglès i Comarca.

Metge. De pares guixolencs –Frederic Roig i Palau, i Balbina Prats i Lla-gostera–, realitzà els estudis d'ensenyament elemental a Sant Feliu, per continuar tot seguit la seva instrucció a Figueres, on va titular-se en batxillerat l'any 1870. Matriculat a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, va poder ingressar més tard com a alumne intern a l'Hospital de la Santa Creu de la Ciutat Comtal, on va rebre classes del cèlebre doctor Josep de Letamendi.

Llicenciat en Medicina en data 12 de desembre de 1881, i havent complert prèviament amb els deures militars en diversos hospitals de l'Exèrcit, Celestí Roig va traslladar-se a la població d'Albesa, a les terres de Lleida, on va obrir consulta. L'any següent, però, va tornar a Girona, concretament al municipi d'Anglès, per exercir-hi la medicina (1882). En data 16 d'octubre de 1894, després de superar una greu pneumònia que el va tenir gairebé a les portes de la mort, Celestí Roig va fundar amb altres facultatius, i amb el nom de Sindicato, un dels primers col·legis de metges de l'estat, si no el primer de tots.

A la població d'Anglès, el doctor Roig esdevindria, a més de metge titular, una personalitat local rellevant i integrada al teixit associatiu, cultural i polític de la vila. Membre actiu del sometent i de la secció local de la Creu Roja d'aquella població, ho seria també de la junta de pares de família d'Instrucció Pública, com també president i màxim representant de l'Agrupació Catalanista d'Anglès i de la seva Comarca.

1. La platja de Sant Feliu, vista des dels primitius Banys de Tetuan (1882-1889)

ROIG SIMÓN, Anna Maria

(Sant Feliu de Guíxols 1952 – 1994*)

Malgrat la seva curta estada com a directora de l'ens municipal, va saber transmetre als seus alumnes l'interès i l'estimació per l'art musical en general.

Directora de l'Escola Municipal de Música de Sant Feliu. Besnéta, néta i filla de músics guixolencs (Josep Roig i Roquer, Arseni Roig i Ponsjoan → i Josep Roig i Rigau, respectivament), a l'edat de set anys inicià estudis de piano amb la professora Isabel Callol, per passar poc després a estudiar a l'Escola Municipal de Música sota la supervisió del mestre Pere Mercader i Tarradas → i de la professora Maria Serra i Matas. Alhora, participà en diversos cursets com el de Petit pianista, dirigit per Montserrat Figuera; Interpretació Bach, amb Ludovica Mosca, o Música del segle XX per a piano, conduït per Lilianna Maffiote.

Amant de la cultura i les tradicions populars catalanes, als catorze anys va formar part de l'Esbart Dansaire de Sant Feliu, una agrupació juvenil constituïda per joves guixolencs (Maria Teresa Dalmau, Francesc Navarro, Joan Esteve, Maria Àngela Carré o Jaume García, entre altres) i que, sota la direcció d'antics membres de l'Esbart Dansaire del Centre Excursionista Montclar, com Josep Cumí, Paquita Esteve i Sebastià Llusent, va realitzar diverses actuacions a la nostra ciutat entre els anys 1966-1968.

Anna Maria Roig compaginaria l'educació escolar (batxillerat elemental, superior i COU) amb els estudis superiors de música al conservatori del Liceu de Barcelona, on realitzaria cursos educatius amb la professora Maria Canela (1968-1972). Amb la titulació de professional de piano (1971-1972), començà a fer classes a l'Escola de Música de Sant Feliu (1972), tot i que durant anys realitzaria estudis de perfeccionament al Liceu que li reportarien les titulacions de solfeig i teoria de la música (1975-1976), elemental de piano (1978-1979), superior de solfeig, teoria de la música, transposició i acompanyament (1983) i, finalment, el certificat d'aptitud pedagògica (CAP).

L'any 1992 va substituir Maria Serra com a directora de l'Escola de Música de Sant Feliu, precisament quan l'ensenyament musical es va haver d'ajustar al nou pla pedagògic de la LODSE. Malgrat la seva curta estada com a directora de l'ens municipal (1992-1994) –ampliada la seva activitat pedagògica durant un cert temps a l'Escola de Música de Platja d'Aro–, l'Anna Maria va saber transmetre als seus alumnes, com a professora i com a directora, l'interès i l'amor per l'art musical.

Domiciliada al carrer Maragall, entre la *pujada de can Xargay* (davant del carrer de les Eres) i la plaça Empordà, s'esposà amb el guixolenc Francesc Navarro, que havia estat company de colla de l'Esbart Dansaire de Sant Feliu.

1. Esbart Dansaire de Sant Feliu: l'Anna Maria és la segona per l'esquerra, asseguda (1968)

2. Fotografia d'Anna Maria Roig Simón (c. 1990)

* Centre hospitalari de Girona

ROLDÓS CALZADA, Agustí

(Sant Feliu de Guíxols 1881 – 1956)

Primer oficial de la Marina Mercant, l'any 1917, després de creuar diversos mars i oceans, esdevindria pràctic del nostre port, càrrec que mantindria fins a la seva jubilació el 1944.

1

2

Pràctic del port de Sant Feliu.

Nét per part materna del capità, pilot d'altura i armador guixolenc Cosme Calzada i Pons, i fill de Pau Roldós, també marí i capità de la Marina Mercant, oriünd de Vilassar de Mar, i d'Agustina Calzada, de Sant Feliu, de jove va ésser enviat a estudiar a l'Escola de Pilots d'Arenys de Mar, tal com havia fet el seu avi Cosme a mitjan segle XIX. Allà assoliria la titulació de pilot d'altura, amb el grau de segon oficial timoner, categoria que li permetria dedicar-se a comandar vaixells per diversos mars i oceans.

Als 21 anys, i ja com a primer oficial de la Marina Mercant, va creuar l'Atlàntic en una corbeta de tres pals. Des d'aleshores, la seva professió el portà a bord de diversos vaixells per les rutes més exòtiques del planeta. En les seves llargues travesies ancorà a ports de Xile, l'Argentina, Cuba, Estats Units d'Amèrica, Regne Unit, Rússia, Xipre, Grècia o Egipte.

Esposat amb Francesca Ferran i Estabanell, filla de Jaume Ferran i Marí, maquinista de la companyia del tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona, i germà de la modista Maria Ferran i Estabanell →, l'Agustí Roldós navegaria per aquells mars fins que va néixer la seva primera filla. Des d'aleshores, i molt condicionat per l'entorn familiar de la seva dona, va abandonar la navegació d'altura per fixar la seva residència definitiva a Sant Feliu.

Nomenat provisionalment pràctic del nostre port l'any 1917, esdevindria el seu titular dos anys després, en guanyar per oposició pública aquesta plaça. A les darreries dels anys vint, i a causa de la important activitat portuària que es generava a Sant Feliu, hom reforçaria el seu personal amb un segon pràctic –Joan Mallol i Casanovas → entre 1927 i 1943, l'any de la seva jubilació.

Roldós compaginaria la seva tasca de pràctic del port guixolenc amb el treball a la fàbrica d'aglomerats del seu pare, situada a la carretera de Palamós. Alhora, seria nomenat regidor municipal a la dècada dels anys trenta, com també president de la Societat de Salvament de Naufragis i president de la Unió de Fabricants (1918-1919).

1. Retrat d'Agustí Roldós Calzada

2. Oficials de la Marina Mercant: Roldós és el primer per l'esquerra, assegut

3. Carnet de marina i pesca d'Agustí Roldós (1941)

3

ROMÀ ROCA, Rufí

(Sant Feliu de Guíxols 1897 – 1936)

312

Guixolenc de fortes conviccions catòliques, en esclatar la Guerra Civil fou afusellat al cementiri de Sant Feliu, víctima de la repressió republicana.

1

2

Industrial tèxtil. De família de teixidors originaris de Pineda de Mar i establerts a Sant Feliu de Guíxols pels volts del primer terç del segle XIX, en Rufí Romà s'iniciaria de molt jove en la producció tèxtil –principalment dedicada a la fabricació de saques per a la indústria surera– de la mà del seu pare, Rufí Romà i Busquets.

Malgrat les dures condicions en què es trobava la indústria surera en aquells temps (recessió econòmica, vagues de treballadors i, més tard, el 1914, l'inici de la Primera Guerra Mundial), l'empresa va ampliar el negoci durant els anys 1917 i 1922, amb la implantació de 22 telers a la nova fàbrica del carrer Jofre. Sens dubte, l'empenta del jove i distingit Rufí seria la clau per a l'ampliació d'aquell negoci.

En l'aspecte politicosocial, Rufí, que tenia unes fortes conviccions catòliques, va formar part del consistori municipal presidit per l'alcalde Salvador Janer i Quintà →, gairebé als inicis de la dictadura del general Primo de Rivera, com a regidor a la comissió de Foment i a la junta del Llogat Jofre i Paradís, entre els mesos d'abril i novembre de l'any 1924. En la sessió municipal del 25 de novembre d'aquell any, es faria efectiva la renúncia col·lectiva dels regidors Sixt Rusalleda i Cruzet →, Enecó Girbau i Valls →, Maties Ribot i Xatart →, Albert Batet i Camps, Joan Rigau i Riera, Joan Cateura i Simón i Lluís Nadal per no haver estat admesos –segons ells– a la Unió Patriòtica i no voler ser considerats com uns separatistes per la causa *nacional*.

Romà seria també durant un temps president de l'Asociación de Propietarios de Agua de la Mina del Ridaura (1926). Amb l'esclat de la Guerra Civil espanyola deu anys després, fou empresonat a la Casa de la Marquesa del carrer de Joan Goula per les milícies populars antifeixistes. Malgrat la intervenció de l'alcalde Francesc Campà i Viarnés →, que li aconseguí un passí diari per a pernotar a casa seva pel fet de tenir els seus pares molt malalts, Rufí Romà seria afusellat al cementiri el 31 d'octubre de 1936 al costat d'altres guixolencs víctimes de la repressió republicana.

1. L'industrial tèxtil Rufí Romà Roca
2. Fotografia de Rufí Romà

ROMAGUERA NOALLAS, Antoni

(l'Havana, Cuba 1848 – Sant Feliu de Guíxols 1931)

La greu crisi econòmica dels anys vint provocaria la fallida tècnica de la Banca Romaguera i, consegüentment, el descrèdit personal cap al seu propietari per part dels guixolencs.

1

2

3

Banquer. Fill del comerciant guixolenc establert a l'Havana Joan Romaguera i Cosp, i de Maria Noallas i Pascual, emigrats a Cuba a la dècada dels anys trenta del segle XIX, va passar la seva infància en aquella capital fins que, a l'edat de 13 anys, la seva família va decidir retornar definitivament a Sant Feliu. Esposat més tard amb Agustina Valls (1877) –una de les set germanes del jove i dinàmic banquer Ramon Valls i Vicens–, l'Antoni Romaguera havia obtingut, un any abans, la concessió de ports per a instal·lar unes casetes de bany al sector de la Pedrera, precisament on el 1893 s'establirien els populars Banys d'en Baldomero i, amb el temps, els Banys de Sant Elm propietat de Pere Rius i Calvet → (1922).

Nomenat jutge municipal en suplència del seu titular Josep Llorens (1880), quatre anys després va fundar amb el seu cunyat Narcís Girbau i Serra → la prestigiosa Banca Romaguera y Girbau (1884), concretament el mateix any en què el seu cunyat Ramon Valls moria a Barcelona als 38 anys d'edat.

Malgrat que en els seus inicis aquest establiment bancari treballaria com una companyia associada amb un dels capitals socials més importants a les nostres comarques, el cert és que, amb el temps, ambdós cunyats –de forta personalitat i caràcter– finirien la societat de mutu acord, però amb serioses diferències econòmiques i familiars. Des d'aleshores, cadascú s'establí independentment en els seus respectius negocis i mantingué la seva clientela: per

1. Antoni Romaguera Noallas (1877)

2. Edifici de la Banca Valls, origen de la Banca Romaguera y Girbau

3. El banquer Antoni Romaguera Noallas (c. 1925)

una banda la Banca Antonio Romaguera, amb seu social i entrada principal al carrer de Sant Llorenç i, per l'altra, la Banca Girbau & Cía., més tard Banco del Ampurdán, amb les oficines al carrer de l'Hospital.

Vicepresident segon del consell d'administració de la Compañía del Ferrocarril de San Feliu de Guíxols a Gerona (1894-1902) i vocal de la mateixa entitat entre els anys 1903 i 1922, Antoni Romaguera seria nomenat també secretari de la junta local del sometent.

Amb la greu crisi econòmica dels anys vint, la Banca Romaguera va fer fallida tècnica el 1922, talment com s'havia esdevingut amb altres entitats com el Banco del Ampurdán, arrossegats tots per la bancarrota que havia fet un any abans el totpoderós Banco de Barcelona. Gairebé totes les germandats de socors mutus i força famílies guixolenques que hi tenien dipositats els seus estalvis els varen perdre, malgrat crear-se una associació de creditors representada per Ròmul Sureda i Castelló →.

Des d'aquell moments, Antoni Romaguera –que s'havia vist obligat a abandonar definitivament els negocis bancaris– seria qüestionat públicament per una part important dels seus conciutadans, que el culparien directament –amb raó o no– dels mals financers que patia la població.

4. Antoni Romaguera, envoltat de la seva família (c. 1930)

ROMAGUERA PLA, Madrona

(Sant Feliu de Guíxols 1856 – 1942)

Titulada com a llevadora a la Facultat de Medicina de Barcelona (1886), sembla ser que podia haver assistit més del 80% dels parts de la nostra població.

1

2

constantment. La fe i confiança que les parteres dipositaven en aquesta llevadora guixolencs queden ben palesos en les informacions dels setmanaris guixolencs. Sembla ser que aquesta dona, a més de saber portar al món els nadons, comptava també amb una gran dosi de capacitat psicològica per a reconfortar les futures mares en el dolorós tràngol del part.

Madrona Romaguera va estar en actiu fins a finals de la dècada dels anys vint del segle XX. De fet, el darrer part que va assistir fou el de la seva besnéta, Natàlia Vicens i Massanés (filla de la mestra guixolencsa Maria Assumpció Massanés i Tarinas →), l'any 1929, quan comptava 73 anys d'edat. Retirada des d'aleshores com a llevadora titular, visqué amb les seves filles –la Rosita, soltera, i la Siseta– i el marit de la segona, Ramon Massanés, a l'edifici estanc de la rambla Vidal, número 15.

Llevadora. Malgrat que a Sant Feliu hi havia quatre llevadores titulades en aquella llunyana època de finals del segle XIX i inicis del XX, la més destacada i sol·licitada pels guixolencs fou sens dubte Madrona Romaguera, que tenia el seu domicili a l'antiga plaça del Raig (actual plaça de Ferran Agulló).

Dona de caràcter senzill i alegre, però, segons informacions de la premsa de l'època, molt enèrgica i decidida en l'assistència als parts, era filla de Narcís Romaguera i Pruneda, natural de Castell d'Aro, i de Maria Concepció Pla i Bas, de Sant Feliu. Durant l'exercici de la seva professió, sembla ser que Madrona podia haver assistit més del 80% dels parts de la nostra població. El seu bagatge i coneixements, tanmateix, mancada com estava inicialment d'una titulació oficial o d'uns estudis específics, els havia adquirit al llarg dels anys, ajudant de jove les velles comares de la vila a assistir els infantaments.

Amb la reforma de la legislació realitzada en l'àmbit de la medicina, i molt concretament en el camp de la maternitat, a començament de la dècada dels anys vuitanta del segle XIX s'estipulà que tot el personal que es dedicava a aquests menesters havia de comptar amb una titulació oficial. Madrona Romaguera, que no feia gaire que s'havia esposat amb el també guixolenc Pere Tarinas, va haver de fer els quatre cursos de què constava la carrera de llevadora. D'aquesta manera, als vint-i-nou anys, després d'examinar-se de la corresponent revàlida a la Facultat de Medicina de Barcelona, es va titular com a llevadora al mes de març de 1886.

Amb aquesta titulació i la seva experiència, els seus serveis professionals eren requerits

1. Família Tarinas-Romaguera. Madrona és la primera per la dreta (1915)

2. Noies rentant la roba a la platja. Al fons, la barriada del Raig

3. L'activa llevadora Madrona Romaguera Pla

ROMAGUERA VALLS, Gertrudis

(Sant Feliu de Guíxols 1879 – 1965)

L'any 1925 obtingué la plaça de professora de dibuix de l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Feliu, i desenvolupà aquesta tasca docent fins a la seva jubilació, el 1958.

1

2

Professora de l'Escola d'Arts i Oficis. Filla del banquer Antoni Romaguera i Noallas → i d'Agustina Valls i Vicens, de jove va tenir una educació ajustada a l'estatus social d'una de les famílies guixolencs més benestants de l'època. Instruïda en l'art de la música –dominava correctament el piano i el violí–, fou també deixeble del pintor Josep Berga i Boada →, professor de dibuix de l'Escola d'Arts i Oficis de la nostra ciutat.

A començament del segle XX, Gertrudis Romaguera publicaria diverses composicions literàries en revistes locals i de la resta de Catalunya, com *El Faro*, *Lo Geronès* o *Feminal*, de la Ciutat Comtal. Nomenada secretària de la junta local de Damas (1909), entitat presidida per Concepció Gispert i Sabater → encarregada de recaptar fons per als soldats guixolencs ferits o morts a la guerra d'Àfrica, a la dècada dels anys vint es va veure obligada a posar fi a aquell estat de benestar familiar, i es va posar a treballar a causa de la fallida del negoci bancari que dirigia el seu pare, la Banca Romaguera (1922).

D'aquesta manera, començà a fer classes particulars de piano al seu domicili de la placeta de Sant Joan, i alhora en el seu temps de lleure s'inicià en la faceta de dibuixant i pintora amateur. L'1 d'octubre de 1925 Gertrudis Romaguera obtindria amb caràcter interí la plaça de professora de dibuix de l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Feliu. I catorze mesos després, la Diputació Provincial de Girona la nomenaria professora auxiliar de la classe especial de dibuix per a senyoretes (gener de 1927). Allà coincidiria amb destacats professors de dibuix i pintura, com Benet Albertí i Bosch → i Joan Bordàs i Salellas →.

Donya Tula –nom amb què seria coneguda afectuosament Gertrudis Romaguera pel seu alumnat– desenvoluparia la seva tasca docent fins a la seva jubilació, al mes de juliol de 1958.

1. Retrat de Gertrudis Romaguera Valls (1945)
2. Quadre a l'oli obra de Gertrudis Romaguera

ROMANÍ CAROL, Fèlix

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – Barcelona 1970)

La seva obra gràfica fou especialment significativa dins un període molt concret (1930-1936), en què els actes socials i culturals no els va fotografiar gairebé ningú.

1

2

Fotògraf. Director artístic i traspunt de l'Agrupació Teatral Romea. Considerat un dels fotògrafs locals més representatius del decenni dels anys trenta, de jove va tenir tres grans aficions: la fotografia, el teatre i el futbol. A l'inici de la dècada dels anys vint, Romaní va formar part com a porter de l'equip de futbol de l'Ateneu Deportiu de Sant Feliu, al costat dels llegendaris jugadors Conrad Portas i Burcet, Daniel Canal i Puigdevall, Eduard Lluhi i Prat, etc. L'entrada en joc de Llätzer Florenza i Rifà →, primer, i Soler després, defensant la porteria ganxona, va relegar-lo aviat a la banqueta.

No obstant això, Fèlix Romaní –que aleshores feia de dependent a la cooperativa del carrer de la Rutlla– va començar a practicar la seva afeció, que no era altra que fotografiar el que li semblava important de la seva ciutat. Tot i que anys més tard es convertiria en fotògraf professional, la seva obra fotogràfica fou especialment significativa dins un període molt concret (1930-1936), en què els actes socials i culturals no els va fotografiar gairebé ningú, a excepció d'ell. L'any 1934, realitzà un reportatge fotogràfic de gran mèrit sobre el cobriment de la riera del Monestir, que li va valer el segon premi del concurs que havia organitzat l'Ajuntament per recollir en imatges els treballs a la riera. Així mateix, va saber plasmar esplèndidament la rua de Carnaval (1935), la festa de les flors i regates a S'Agaró, el ball de disfresses al Teatre Vidal (1936), com també el concurs de vestits de paper.

Acabada la Guerra Civil, però, i amb la impossibilitat d'aconseguir el material adequat, Romaní es dedicà més a les fotos d'estudi (comunions, casaments i bateigs, sobretot), realitzades al seu estudi particular del carrer de Sant Domènec, cantonada amb Sant Fèlix Màrtir, que no pas als reportatges que havia fet amb anterioritat sobre Sant Feliu.

Fundador amb altres aficionats al teatre de la companyia amateur Foc Nou (1935-1936), col·laboraria als anys cinquanta amb els grups de teatre Esbart Artístic, Grup Escènic del Centre Excursionista Montclar, i també amb l'Agrupació Romea.

Esposat amb Clara Marquès i Carbó, l'any 1956 va passar a residir definitivament a Barcelona. Allà formaria part de l'Institut d'Estudis Guixolencs, i alhora col·laboraria en la fundació del Casal Guixolenc.

1. El fotògraf Fèlix Romaní Carol

2. Fotografia de Romaní de la riera del Monestir abans del seu cobriment (1934)

ROS MASSA, Miquel

(Girona 1877 – Sant Feliu de Guíxols 1953)

Probablement hagi estat, juntament amb Antoni Cofán, un dels actors i directors aficionats –a més de bon escenògraf– de més prestigi de la nostra ciutat.

Actor i director de teatre.

D'ofici taper i domiciliat a Sant Feliu de Guíxols a la darrera del segle XIX, era fill de Josep Ros i Maria Massa, ambdós naturals i residents a Vidreres. Mullerat a la nostra població l'any 1899 amb Narcisa Laporta i Collgròs, oriünda de la Jonquera, passà a residir tot seguit al domicili del carrer Cúbias. Membre fundador i destacat primer actor de la primitiva Agrupació Romea (1901-1903), formà part també de la companyia d'aficionats Valero (1903-1905). Contractat per la companyia de teatre semiprofessional de Miquel Rojas, conjuntament amb l'actor local Antoni Cofán i Grabulosa →, per a representar diverses obres teatrals als escenaris de la província, l'any 1907 va passar a la secció dramàtica de l'Orfeó Gesòria, amb la qual actuaria fins el 1909.

Durant aquella època, la tasca d'actor, director teatral i d'escenògraf ocupà la totalitat del temps lliure de Miquel Ros: secció teatral de l'Ateneu Social (1913-1915), nova constitució de l'antiga Agrupació Romea, en la qual participaria com a primer actor i director en dos períodes d'anys (1915-1919 i 1924-1928), com també la refundació de la secció dramàtica de l'Orfeó Gesòria (1919).

Enfrontat a diversos actors de pes de la Romea, va passar a dirigir el Quadre Escènic del Patronat d'Obreres de l'Ateneu Social (1928-1936), i d'aleshores ençà finalitzà la seva tasca artística, llevat d'un muntatge escènic fet per al Grupo Artístico de la Delegación Local de Educación Popular l'any 1950.

Probablement, si fem cas de la premsa de l'època, Miquel Ros hagi estat, amb Antoni Cofán, un dels actors i directors aficionats –a més de bon escenògraf– de més prestigi a la nostra ciutat, exceptuant òbviament l'actor professional Ermengol Goula i Catarineu →.

1

2

1. L'actor i director teatral Miquel Ros Massa
2. Agrupació Teatral Romea (c. 1918)

ROURA CABANES, Jaume

(Castellfollit de la Roca, la Garrotxa 1868 – Sant Feliu de Guíxols 1949)

Company del també maquinista Felip Sanjaume, conduiria tant les primeres màquines originals de la firma Lokomotivfabrik Krauss de Munic com les dels models posteriors dels anys vint.

Ferrovieri. Quan Jaume Roura va arribar a Sant Feliu l'any 1898 amb la seva primera esposa Maria Martorell i Torroella, natural de Cervià de Ter, la societat Compañía del Ferrocarril de San Feliu de Guíxols a Girona feia sis anys que havia iniciat els viatges ferroviaris entre la nostra població i la ciutat de Girona. Roura, doncs, va arribar a la companyia en temps de la gerència de Salvador Rabassa i Vilaret, quan hi havia una mitjana anual de 140.000 viatgers i 17.000 tones mètriques de mercaderies transportades aquell any. Tot i això, no sabem si quan va entrar a la companyia ja havia estat maquinista en alguna altra explotació ferroviària o bé va aprendre el seu ofici a Sant Feliu.

En canvi, sí coneixem que Jaume Roura era fill dels propietaris d'una masia de Castellfollit de la Roca, amb diverses hectàrees de terreny conreable i també que hom els coneixia amb el motiu dels *Malitrau*. El seu germà gran, l'hereu, va rebre totes les propietats familiars –més tard perdudes i malvenudes en marxar cap a França–, i en Jaume va rebre la part de la legítima i se les va haver de compondre com va poder fins que va entrar a la companyia del tren de Sant Feliu.

Company del també maquinista Felip Sanjaume i Dalmau →, conduiria tant les primeres màquines originals de la firma Lokomotivfabrik Krauss & Cie. de Munic (números 1-4, de 1891-1892, i números 5-6 de 1893-1905) com les dels models posteriors dels anys vint, molt semblants a les primeres però d'una força motriu més important i aspecte més robust (números 11-12, de 1925). Al costat del seu fogoner, els maquinistes solien revisar durant els seus trajectes, regularment a les estacions intermèdies, els eixos, les rodes i el bisell posterior de la màquina. Era molt curiós veure'ls baixar del tren, amb martell a la mà, setrill d'oli, lubricant i un pot amb greix, i repassar els baixos de la màquina fins a donar el seu vistiplau per a reiniciar la marxa.

Jaume Roura, que, en quedar viudo i amb tres fills es tornà a mullerar amb la guixolenc Lluïsa Bussot i Oller, es jubilaria a mitjan dècada dels anys trenta, després de trenta-cinc anys de servei a la companyia del tren de Sant Feliu a Girona.

1

2

1. Jaume Roura Cabanes, amb la seva família
2. Personal de la companyia del tren de Sant Feliu

ROURA MASMITJÀ, Diego

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – 1927)

319

Màxim accionista de la Compañía de Electricidad de San Feliu de Guíxols S.A., també en seria el vicepresident (1907) i, més tard, el president gerent.

1

2

Industrial. President de la companyia d'electricitat de Sant Feliu. De família benestant, el seu pare, Pere Roura i Boada, comerciant llagosterenc domiciliat a Sant Feliu, es va mullerar amb la guixolenc Maria Ignàcia Masmitjà i Morera, i el seu germà Miquel, dotze anys més gran que ell, es llicencià en Medicina i fou metge titular de la població durant molts anys. En Diego, però, es dedicà al comerç en general i, més concretament, a l'emballatge i fabricació de jute i pasta de paper a la seva fàbrica del carrer de la Mercè, com a indústria auxiliar del suro.

A començament del segle XX, Diego Roura esdevindria l'ànima de la constitució de la futura companyia d'electricitat de la ciutat. Així, gestionaria amb els prohoms guixolencs de l'època, com el mestre d'obres Pere Pascual i Baguer →, l'industrial surotaper Tomàs Brugada i Rifà → i els hisendats Emili Cúbias i Ribas i Josep Vilaret i Xatart →, la creació de la Compañía de Electricidad de San Feliu de Guíxols S.A. A Alemanya, adquiriria a la companyia AEG Unternehmung und Maschinerie les turbines i calderes especials per a fer funcionar la central guixolenc, que arribaren a l'estació de Caldes de Malavella al mes de febrer de 1907. Per les seves característiques tècniques, aquest material tècnic s'hagué de traslladar fins a la nostra ciutat amb diversos carros tirats per bous d'arrossegament. El diumenge 3 de novembre de 1907 s'inauguraria oficialment l'enllumenat elèctric a Sant Feliu, i esdevingué un dels avenços més esperats i de més transcendència d'aquella època a la nostra ciutat.

Diego Roura, que vivia amb els seus germans Miquel i Maria, d'estat civil solters, a la plaça de la Constitució (avui del Mercat), arribaria a ser el màxim accionista de la societat elèctrica i també el seu vicepresident (1907) i, més tard, president gerent (1915-1927).

El 2 d'abril de 1927, a l'edat de 53 anys, va contraure matrimoni amb Concepció Ribas i Turon al santuari de Nostra Senyora dels Àngels. Dissortadament, Diego Roura moriria pocs mesos després de ràpida malaltia al seu domicili de Sant Feliu.

3

1. L'industrial Diego Roura Masmitjà
2. Interior de la fàbrica d'electricitat de Sant Feliu (1915)
3. Anagrama comercial de la companyia d'electricitat de Sant Feliu

ROURICH NADAL, Valentí

(Sant Feliu de Guíxols 1917 – Barcelona 1994)

Formà part de diverses orquestrines locals i, amb els anys, i com a concertista, actuaria amb l'Orquestra de Barcelona i Nacional de Catalunya, i també amb la del Liceu.

Músic instrumentista. Fill de l'industrial surotaper Vicenç Rourich i Sala → i de Maria Nadal i Sallés, va fer els seus primers estudis al col·legi dels "Hermanos", i ben aviat s'interessà per la música. Rebé nocions de violí, malgrat la ferma oposició del seu pare, de mans de diversos músics locals, activitat que compaginà amb el teatre d'aficionats al costat del seu amic Narcís Masferrer i Buixó →. A l'inici dels anys trenta amplia els seus estudis musicals a Barcelona, d'amagatotis del pare, i assumint la totalitat de la despesa econòmica la seva mare. Dos o tres cops per setmana, Valentí agafava la Sarfa fins a Caldes, pujava al tren amb destinació a Barcelona, i, després de diverses hores d'assaig, tornava a Sant Feliu al capvespre. Allà coneixeria i faria veritable amistat amb el mestre Eduard Toldrà, que, anys després, el contractaria com a segon violí de l'Orquestra Municipal de Barcelona.

Pocs mesos abans d'esclatar la Guerra Civil espanyola, va debutar –al violí i banjo– amb l'orquestrina local Catalònia Jazz (1936) al costat de músics experimentats com Ramon Pla i Pla →, Antoni Carbonell i Cosp → o Arseni Roig i Ponsjoan →. Cridat a files l'any següent, fou enviat a Manzaneres i, d'allí, al front de Terol, on formà part d'una secció de metralladores. A Madrid, durant un permís, aprofità per comprar un violí que l'acompanyaria tota la seva vida professional. Acabada

la contesa, i de retorn a Sant Feliu (1939) –després d'haver estat molt malalt en un hospital de campanya a Gárgoles de Arriba, a La Alcarria–, fundà amb els músics Miquel Jacomet i Taulet →, Joan Dispès, àlies *en Dispès del café Debray*, i Arseni Roig i Ponsjoan →, la cobla orquestra Vectors (1939). Tres anys després, Rourich es traslladaria definitivament a Barcelona, on formaria part de l'Orquestra Municipal de Barcelona, rebatejada més tard com *Orquestra de Barcelona i Nacional de Catalunya*, i també de la del Liceu. Com a concertista, el 1943 actuaria al Palau de la Música Catalana acompanyat per l'Orquestra Simfònica, dirigida pel mestre Pich Santasusana.

Esposat amb Enriqueta Angelergués, la seva relació amb la nostra ciutat i la seva gent seria constant, en passar les vacances d'estiu a Sant Feliu. Jubilat com a músic professional el 1982, per voluntat pròpia volgué que, en morir, les seves cendres les dipositessin al paratge de Sant Amanç, a prop de la vall de les Comes.

1. Valentí Rourich Nadal (1936)
2. El músic Valentí Rourich, a final de la dècada dels anys quaranta
3. Rourich (al mig i a dalt) amb l'orquestrina Guíxols (1936)

ROURICH SALA, Vicenç

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – 1951)

President de la germandat La Previsión Guixolense, fou un entusiasta de l'esperanto, la llengua universal inventada pel Dr. Zamenhof, a qui conegué personalment.

Industrial surer.

Administrador de consums i esperantista. De jove s'inicià d'aprenent de taper a la fàbrica que el seu oncle Joan Sala i Gros tenia al carrer dels Metges. Als setze anys d'edat es va fer soci del Casino La Constància, on va passar llargues jornades llegint amb fruïció els llibres de la biblioteca d'aquella entitat. Dos anys després, començà a estudiar francès i anglès amb el mestre del col·legi Vidal i futur secretari de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de la nostra ciutat Salvador Albert i Pey →, per marxar el 1897 a treballar a Épernay, a França, a la fàbrica de suro de l'industrial Charles Pansin, que pocs anys després n'obriria una a Sant Feliu.

Durant aquells anys visitaria diversos països, com Bèlgica, Alemanya, Suïssa o Anglaterra, i va concórrer, amb el seu germà Domènec, a l'Exposició Internacional de París.

L'any 1900, Vicenç Rourich es va traslladar a Puerto Rico per tal de vendre unes propietats que havia heretat la seva mare, Caterina Sala i Roca, d'un seu oncle matern originari de Santa Cristina d'Aro. Les dificultats de venda d'aquells moments motivaren que decidís d'anar-se'n a Nova York mentre es resol·lia l'assumpte financer. Allà, hi va passar vint mesos tot treballant de taper en fàbriques amb capital català (Tomàs Sardó & Co. i Joaquim Torres & Co.).

El 1902, un cop resolta la venda dels terrenys de Puerto Rico, retornà a Sant Feliu, on fou designat per a administrador de consums municipal (1902-1905). Associat des d'aleshores amb els germans de la seva primera esposa, Fermina Canadell, formalitzarien la companyia surotapera O. Canadell & Cía. Tres anys després, dissolta aquesta societat, s'establí amb el seu germà Domènec (1908-1926) per dedicar-se la fabricació de taps de suro, i ho féu més tard, el 1932, amb l'industrial guixolenc Lluís Nadal.

Esposat amb segones núpcies amb Maria Nadal i Sallés, esdevindria regidor municipal pel partit federal (1909), i seria un entusiasta devot de l'esperanto, la llengua universal inventada pel Dr. Zamenhof, al qual conegué personalment en el Congrés Internacional celebrat a Barcelona el 1909. President de la germandat La Previsión Guixolense, també formaria part, l'any 1935, de la junta del Sindicat d'Iniciatives per al Foment del Turisme de la Costa Brava.

1. Retrat de Vicenç Rourich Sala (1913)

2. Rourich (segon per l'esquerra) amb membres del V Congrés Esperantista (1913)

ROVIRA CARRERÓ, Jaume

(Magúncia (Mainz), Alemanya 1877 – Sant Feliu de Guíxols 1927)

Aficionat al piano i l'harmònim i gran amic de Juli Garreta, organitzaria una agrupació musical que hom coneixeria popularment com l'*orquestra de Can Pey*.

Industrial surer.

Heretà a la mort del seu pare, el ric industrial Jaume Rovira i Suris (1887), domiciliat a Magúncia (Alemanya) amb la seva esposa, Celestina Carreró i Taulet, la important empresa surotapera J. Rovira y Cía., amb fàbriques a Sant Feliu de Guíxols, Épernay (França) i Mainz, i constituí tres anys després la companyia per a les manufactures del suro Hijos de J. Rovira (1890). Esposat amb l'alemanya Rosa Hamm Houldelka, en Jaume (o *Jacques*, nom amb què era conegut el senyor Rovira), passava llargues temporades a l'estranger gestionant directament les seves empreses. Fins i tot la seva germana Isabel, casada amb l'alemany Albert Metzke, gerent al seu torn de la casa comercial dels Rovira, residia també a Mainz.

Aficionat al piano i l'harmònim, i gran amic de Juli Garreta i Arboix →, organitzaria a casa seva (camí de Sant Amanç) unes vetllades musicals particulars i per a melòmans, en què s'interpretaven peces simfòniques de Mozart, Beethoven o Grieg, amb els músics guixolencs Marià Vinyas i Vinyas →, Salvador Vidal i Vicens →, Josep Gravalosa i Geronès →, Arseni Menció i Calzada → i, com a bona liederista alemanya, la mateixa senyora Rovira a la veu, un conjunt que hom coneixeria popularment com l'*orquestra reduïda de saló de Can Pey*.

En els darrers anys de la seva vida, Jacques Rovira va formar part com a vocal de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu, i fou escollit regidor municipal pel governador civil, en plena dictadura del general Primo de Rivera (1925), perquè ocupés un dels càrrecs vacants per renúncia dels regidors Sixt Ruscaldeda i Cruzet →, Rufi Romà i Roca → i Enecó Girbau i Valls →, entre altres dimissionaris. Val a dir que en ambdues institucions locals estaria sota la presidència de l'industrial surotaper i polític guixolenc Salvador Janer i Quintà →.

1. Jaume Rovira (segon per la dreta), amb l'orquestra de saló de Can Pey

ROVIRA MARINÉ, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1908 – 1996*)

Va feinejar durant molts anys en diverses embarcacions del nostre port, i esdevingué un dels pescadors més populars i estimats de Sant Feliu.

Pescador.

De pares naturals de l'Estartit però domiciliats a Sant Feliu, en Francesc –que tothom coneixeria com *el Nen*, igual que el seu pare, o també com *en Panxito de cal Nen*– va començar a anar a la barca a l'edat de tretze anys. L'any següent va ser inscrit al departament de Marina de Cartagena, zona de Sant Feliu (1922), i cinc anys després fou nomenat segon mecànic naval per part del director local de navegació de Barcelona (1927).

1

2

Rovira va feinejar durant molts anys al costat del pare, Francesc Rovira i Parri, per bé que més tard s'enrolà en diverses embarcacions del nostre port i també de Palamós, i fou personal fix de la tripulació dels Pinyoners (família Frigola-Esponellà), com també de la de l'armador i industrial surotaper Alfred Mont i Carles →.

En esclatar la Guerra Civil espanyola l'any 1936, fou cridat a files pel Govern de la República i enviat al front de Lleida. Allà va romandre amb la seva divisió d'Infanteria fins al final de la guerra (1939), en què fou capturat per les forces franquistes i enviat a un camp de presoners a Burgo de Osma, a la província de Sòria. De retorn a Sant Feliu, i després de diverses dificultats laborals per poder arranjar la barca i els aparells desballestats durant aquells anys, Francesc Rovira decidí tornar a pescar per compte propi, a la darrera dels anys quaranta.

D'aquesta manera, amb el seu bot *Isabel*, va anar a la pesca del tresmall, és a dir: sortia *de prima*, pels volts de les cinc de la tarda a calar boleros, per tornar al vespre a port. L'endemà partia a *fer l'alba* (de bon matí) per llevar les xarxes. Poques hores després, el peix acabat de pescar el venia a la subhasta, i fins i tot durant un cert temps ho faria ell mateix al mercat.

Francesc Rovira i Mariné, que estava esposat amb Isabel Cros i Camarillo i vivia al carrer de Sant Elm, esdevindria un dels pescadors més reconeguts i estimats de Sant Feliu. En el seus darrers quefers diaris a la mar, l'acompanyaria a bord del seu bot el fidel i inseparable gos Dog.

1. El Nen, dalt del bot anomenat Isabel, amb el seu fidel gos Dog
2. El popular pescador guixolenc desembarcant a la platja de Sant Feliu
3. Retrat de Francesc Rovira Mariné

* Centre hospitalari de Girona

ROVIRA PASCUAL, Eudald

(Sant Feliu de Guíxols 1893 – Girona 1933)

El 1931 va aconseguir el campionat mundial a Reims (França), en fer deu mil caramboles en 50 hores, 25 minuts i una mitjana de 8,50 caramboles i 245 tacades sense marcar.

1

Esportista. Campió mundial de billar. De pare de Blanes i mare de Sant Feliu, l'Eudald va destacar de jove per la seva extraordinària condició física. Jugador d'un dels primers equips de futbol de l'Ateneu Deportivo de Sant Feliu, de vegades va actuar com a porter, tot i que el seu lloc natural, i en el qual es desenvolupà més bé, era formant part de la defensa. L'any 1917 aconseguiria proclamar-se campió de la Copa Maura, al costat de jugadors com Conrad Portas i Burcet →, Josep Rosic –el porter guixolenc que fitxaria l'any 1925 pel CF Murcia–, Daniel Canal i Puigdevall → o Adolf García i Domínguez →.

A la dècada dels anys vint va començar a practicar el billar, i destacà immediatament per l'encert que demostrava a l'hora de fer caramboles. Encarregat d'una fàbrica de suro de Sant Feliu, s'esposà l'any 1923 amb Maria Máurez i García, natural de Torre del Mar (Màlaga), germana d'un seu company de l'Ateneu, i passà a residir en un habitatge del carrer de la Concepció. Les necessitats laborals de l'empresa, però, varen fer-lo traslladar a Reims (França), on fixà la seva residència. Allà es consolidaria com un dels més grans billaristes d'aquella regió, després de participar i guanyar en nombrosos certàmens esportius.

2

Fou a l'inici de la dècada dels anys trenta quan Rovira aspiraria a batre el rècord mundial de deu mil caramboles que defensava el jugador holandès Petersson, amb 55 hores 40 minuts, i amb una mitjana general de 5,60 caramboles i 550 tacades sense marcar. Així, al mes de desembre de 1931, el guixolenc es va ficar a la butxaca el campionat mundial quan, a la sala de billars de la Brasserie Moderne de Reims, aconseguí fer les deu mil caramboles en 50 hores 25 minuts i amb una mitjana de 8,50 caramboles i 245 tacades sense marcar.

Entre els mesos d'abril i novembre de l'any següent, Rovira va venir diverses vegades a Sant Feliu. Al Casino La Constància, hi realitzaria interessantíssimes exhibicions en presència de nombrosos aficionats locals, que quedarien embadalits davant la seva destresa de billarista. Precisament, a la nostra ciutat establiria un nou rècord mundial durant el mes d'octubre de 1932, en deixar-lo reduït a la seva meitat: 25 hores 35 minuts, amb una mitjana de 12,8 caramboles per tirada i una tacada màxima de 102 caramboles.

Un mes després, Rovira va marxar a Reims per fer-se càrrec de l'acadèmia de billar d'aquella ciutat. Dissortadament, en retornar a Sant Feliu al mes de maig de 1933, va patir una greu indisposició que es complicà en una ràpida malaltia. Traslladat en estat greu a Girona, morí el diumenge 21 de maig, quan comptava només trenta-nou anys d'edat.

1. El billarista Rovira realitzant una demostració a Sant Feliu (1932)
2. Eudald Rovira (segon per l'esquerra), vestit de porter de l'Ateneu Deportivo (1915)

ROVIRA PASCUAL, Margarida

(Sant Feliu de Guíxols 1902 – 1979)

Nomenada sòcia d'honor de l'Ateneu Deportiú, els seus seixanta-cinc anys d'excel·lència fidelitat als colors blaugrana l'avalaven com la seguidora més fidel del club.

germà Eudald amb l'Ateneu Deportiú. Quan aquest va marxar cap a França, va continuar anant als partits que jugava l'equip, i més tard es féu sòcia del club. D'aquesta manera, amb moderació i optimisme, seguia les vicissituds de la marxa esportiva de l'equip, i quan les coses no anaven gaire bé, sabia encoratjar i donar el suport de l'aficionat més proper.

Nomenada sòcia d'honor de l'Ateneu Deportiú Guíxols, amb homenatge inclòs al camp de futbol de la carretera de Palamós per la seva excepcional fidelitat als colors blaugrana –en morir portava una trajectòria de seixanta-cinc anys seguint l'equip–, també seria distingida l'any 1978 com el personatge més popular de la ciutat, en una votació pública organitzada per l'Agrupació Fotogràfica local i publicada al setmanari *Àncora*.

Amb motiu del seu traspàs, la junta directiva de l'Ateneu Deportiú Guíxols va prendre l'acord de fer constar en acta i públicament el seu condol, tant en l'aspecte corporatiu de la junta com dels seus membres, que se sentien honorats amb la seva amistat.

Personatge popular. Germana del billarista guixolenc Eudald Rovira i Pascual → i filla de Josep Rovira i Ribot (natural de Blanes però domiciliat a la nostra població d'ençà de l'any 1879, de professió peó de fàbrica) i d'Antònia Pascual i Ribas, de Sant Feliu, la Margarida viuria la seva infantesa i part de la joventut amb els seus pares i els seus germans Francesca, Josepa, Eudald i Josep, en una casa dels afores de la ciutat.

Durant molts anys, es distingiria per ésser la seguidora més fidel i entusiasta de l'Ateneu Deportiú. Persona de molta bonhomia i humilitat, comptava amb nombroses i veritables simpaties per part dels guixolencs en fer diàriament diversos encàrrecs per a gent impossibilitada (anar a comprar al mercat per a ells, fer-los les preceptives receptes mèdiques, visitar els malalts de l'hospital municipal, etc.).

De joveneta s'havia engrescat amb el futbol tot veient jugar el seu

1. Margarita Rovira rebent l'homenatge de l'Ateneu Deportiú
2. Carnet de jugador de l'Ateneu Deportiú Sant Feliu (1922)

RUBIÓ GIFRE, Jordi

(Castell d'Aro 1931 – Sant Feliu de Guíxols 2003*)

Jove i dinàmic, amb bon coneixement i criteri sobre què calia fer i com calia fer-ho per a guarir i donar suport als malalts, es convertiria en un dels metges més ben considerats pels guixolencs.

Metge. Fill del metge Josep M. Rubió i Pagès → i de Sabelina Gifre, es va matricular a la Facultat de Medicina de la Universitat de Saragossa, i ho féu condicionat familiarment, per haver-hi en aquella ciutat un seu cosí germà, Ernest Noguereda, que hi estudiava Veterinària. Allà cursaria el primer curs de Medicina, però en no quedar prou satisfet del seu ensenyament, va decidir passar a la Universitat de Barcelona, on féu la resta de la carrera i es llicencià l'any 1956.

Metge de capçalera vocacional, amb diversos cursos realitzats sobre cardiologia i l'aparell digestiu, Rubió esdevindria un facultatiu pont entre la medicina de pocs recursos sanitaris –heretada dels anys de la postguerra, en què el suport moral del metge, al més humanitzat possible, es convertia en una part important de l'entorn del malalt– i l'inici de les noves disposicions sanitàries engegades pel Ministerio de Sanidad de l'època.

Jove i dinàmic, amb bon coneixement i criteri sobre què calia fer i com calia fer-ho a l'hora de guarir i donar suport als malalts, ben aviat es convertiria en un dels metges més ben considerats pels guixolencs. Combinà l'exercici de la seva professió amb les substitucions i guàrdies mèdiques de facultatius locals del Seguro Obligatorio de Enfermedades, com Antoni Miralles i Ribot →, Robert Viladesau i Vilajoana → o Joan Sala i Camats →, i també amb la pràctica de la medicina privada al seu domicili del carrer de la Mercè, on el seu pare atenia els pacients als matins i en Jordi ho feia a les tardes. Allà realitzaria tot tipus de medicina, cirurgia menor, RX, anàltiques i, fins i tot, portaria al món, amb caràcter d'urgència, més d'un nadó guixolenc.

L'any 1964, Rubió substituïa el facultatiu Bernardino Casaponsa com a metge del Seguro, alhora que formaria part del primer servei mèdic d'urgències provincial (1965). Metge titular de l'Hospital Municipal i de la Creu Roja, a la dècada dels anys setanta impartiria diversos cursos organitzats pel Ministeri de Treball sobre seguretat i prevenció d'accidents adreçats especialment als obrers portuaris de la població. El 1977 obtindria la plaça de facultatiu de medicina general, servei d'urgències i especialitats mèdiques i quirúrgiques de Sant Feliu, de l'escala nacional, que l'Instituto Nacional de Previsión havia tret a concurs.

Jordi Rubió, que estava casat des de l'any 1959 amb la guixolenc Fina Planellas i Regí, desenvolupà tota la seva activitat mèdica a Sant Feliu, des d'aquells llunyans locals del Seguro del carrer de Sant Llorenç, cantonada amb el carrer Major, i més tard de l'hospital, fins a jubilar-se a la moderna àrea bàsica de salut del carrer de Luchana.

1. Retrat del metge Jordi Rubió Gifre
2. Jordi Rubió (dreta), estudiant durant la carrera de Medicina (c. 1955)

* Centre hospitalari de Barcelona

RUBIÓ PAGÈS, Josep M.

(Olot 1895 – Sant Feliu de Guíxols 1987)

Durant la Guerra Civil, mancada la nostra ciutat de facultatius, Rubió seria un dels pocs metges que atendria la població en circumstàncies extremes i de força penúries.

Metge. El seu pare, sastre de professió, i molt aficionat a la música, havia estat director d'una cobla orquestra d'Olot, i autor alhora de la música tradicional dels *Pastorets* que durant anys es varen representar en aquella ciutat. El jove Josep Maria, després de fer els estudis elementals, es va matricular a la Universitat de Barcelona, on va cursar la carrera de Medicina i on l'any 1918 aconseguí la seva titulació. Exercí inicialment la seva professió a la població barcelonesa del Papiol i s'esposà poc després amb Sabelina Gifre, oriünda de Garriguella, a la comarca de l'Alt Empordà, on la seva família disposava d'un celler anomenat Cal Trobat.

L'any 1920 Rubió es va traslladar a Castell d'Aro, on naixerien els seus tres fills: Adela, Jordi → i Cànida. Metge rural de la Vall d'Aro, en l'ampli sentit del territori, que aleshores comprenia el servei sanitari dels nuclis de Castell d'Aro i Fenals, d'una banda, i Santa Cristina d'Aro, Bell-lloc, Solius i Romanyà, de l'altra, realitzaria la seva tasca en unes condicions mèdiques força precàries, tan sols superades pel seus coneixements professionals i l'interès que demostrava envers els pacients de la vall.

El 1934 es va instal·lar a Sant Feliu, concretament en una casa de la placeta de Sant Joan, i deixà la seva plaça vacant de Castell d'Aro al metge Martí Casals i Echegaray →. En el període de la Guerra Civil espanyola (1936-1939), mancada la nostra ciutat de facultatius, Josep M. Rubió seria un dels pocs metges que atendria la població en circumstàncies extremes i de força penúries (bombardeigs, desmoralització, desnutrició, malalties, etc.).

Nomenat delegat comarcal de Sanitat poc després d'acabar la guerra (maig de 1939) i president de l'Assemblea de la Creu Roja el 1940, esdevindria també metge de l'Hospital Municipal. Designat per al càrrec de regidor pel terç corporatiu durant la presidència de l'alcalde Robert Pallí i Rovira →, formaria part de la comissió de Foment, Educació i Sanitat local entre els anys 1949 i 1952.

Josep M. Rubió, que visitava a la seva consulta mèdica del carrer de la Mercè, es jubilaria l'any 1970, havent exercit la medicina ininterrompudament un total de 52 anys.

1

2

1. Fotografia del doctor Josep M. Rubió Pagès
2. El metge Rubió a la seva consulta del carrer de la Mercè

RUSCALLEDA CRUZET, Sixt

(Cassà de la Selva 1884 – Sant Feliu de Guíxols 1968)

Farmacèutic titular de la ciutat, fou vocal de l'Associació Catalana Autonomista i alcalde de la ciutat, just a l'inici de la dictadura del general Primo de Rivera.

1

2

Farmacèutic i alcalde. De família estretament relacionada amb la medicina –el seu pare, Salvi Rusalleda i Puigvert, i el seu germà Narcís exerciren de metges a Cassà de la Selva–, en Sixt realitzaria els estudis de batxillerat a l'Institut Provincial de Girona (1896). Matriculat més tard a la Universitat Central de Barcelona, es doctorà en Farmàcia a la darrera de 1907 i s'establí aquell mateix any a Sant Feliu de Guíxols.

Esposat amb la guixolensa Rosa Sabater i Casanovas, germana del comerciant Joan Sabater i Casanovas →, l'any 1909 la seva sogra va fer construir un modern edifici al carrer Major, on més endavant s'establiria la futura farmàcia Rusalleda (1910). Allà mateix, Sixt començaria la seva etapa professional entre fórmules magistrals i pocions medicinals, tot conjuminat amb un creixent interès pels assumptes socioculturals, com també pels afers derivats de la política local. D'aquesta manera, el 1917 formaria part com a vocal de l'Associació Catalana Autonomista de Sant Feliu, sota la presidència de Marià Vinyas i Vinyas →, i al costat de Jaume Marill i Forns → i Feliu Arxer. Alhora, seria escollit vicepresident de la nova junta del Casino El Guixolense que presidiria durant un temps Guillem Tell i Gurí → (1923).

Nomenat alcalde de la ciutat entre el 3 d'octubre de 1923 i el 30 de març de 1924, just a l'inici de la dictadura del general Primo de Rivera, en què es destituï l'Ajuntament en bloc, retornaria a la política com a regidor i tinent d'alcalde fins al mes de novembre de 1924. Dimití del seu càrrec municipal, conjuntament amb altres companys de grup (Rufi Romà i Roca →, Enecó Girbau i Valls →, Maties Ribot i Xatart →, Albert Batet i Camps, Joan Rigau i Riera, Joan Cateura i Simón i Lluís Nadal) per serioses divergències en el si de la corporació que presidia aleshores Salvador Janer i Quintà →. Sembla ser que el quid de la qüestió de la renúncia rau en la negativa de l'alcalde Janer a admetre'ls a l'associació Unión Patriótica, i per tal que no se'ls considerés com uns separatistes a la causa *nacional*, presentaren la dimissió dels seus càrrecs.

Malgrat això, Sixt Rusalleda seria nomenat l'any 1925 farmacèutic titular de la ciutat, de manera que passà a formar part de la nova Junta de Sanitat, que presidia el mateix Salvador Janer al costat de l'arquitecte Joan Bordàs i Salellas → i dels metges Vicenç de Pau i Corominas i Muxach → i Joaquim Falgueras i Dalmau →.

1. El farmacèutic i alcalde Sixt Rusalleda Cruzet
2. Rusalleda, fotografiat al seu laboratori del carrer Major-Creu

RUSCALLEDA SABATER, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1996)

Reconegut esportista local en salts de palanca, trampolí, natació, piragüisme i waterpolo, seria distingit com a farmacèutic d'honor pels seus cinquanta anys d'inscripció facultativa ininterrompuda.

Farmacèutic. Fill del doctor en Farmàcia Sixt Ruscalleda i Cruzet → i de Rosa Sabater i Casanovas, inicià els estudis de Farmàcia a la Universitat Central de Barcelona, per passar posteriorment a la Universitat de Santiago de Compostel·la (la Corunya), on realitzaria el seu darrer curs de carrera. En la seva joventut, en Narcís esdevindria un popular esportista local, conjuntament amb el seu germà gran Josep –que amb el temps exerciria de metge titular de Cassà de la Selva–, i militarien ambdós en el Club Natació Guíxols que presidia Jaume Lladó i Vidal →. Aquesta afició li va venir després de presenciar, l'any 1923, la I Festa de Natació celebrada als Banys de Sant Elm, amb representants del club local i un *equipier* format per esportistes de Barcelona. Narcís s'especialitzaria en salts de palanca, trampolí, natació (estil lliure, esquena i braça), piragüisme i waterpolo.

Al mes de febrer de 1935, Ruscalleda fou nomenat professor ajudant interí de la secció de Física de l'Institut de Segon Ensenyament de Sant Feliu, que gestionava aleshores com a secretària del centre Margarita Wirsing i Bordas →. Malgrat l'interès que tenia per la docència, va haver de renunciar a la seva plaça de professor en col·legiar-se com a farmacèutic a començament de l'any 1936.

Membre de la Comissió Gestora Municipal en acabar la Guerra Civil (del 27-VI-1939 al 28-I-1947), seria nomenat també en aquella època farmacèutic titular de la nostra ciutat. Mullerat l'any 1942 amb la també farmacèutica i professora Glòria Miranda i Vidal →, col·laboraria junt amb ella un cert temps en les tasques del laboratori i farmàcia familiar al costat del seu pare, Sixt.

Anys després, Narcís Ruscalleda retornaria a la política municipal com a regidor del Tercio de Representación Corporativa, sota la presidència dels alcaldes Joan Puig i Admetller → d'una banda, i Manel Vicens i Moner → de l'altra, entre els mesos de maig de 1964 i febrer de 1971. Jubilat de farmacèutic titular el 1983 –però no com a col·legiat–, seria distingit tres anys després pel Col·legi de Farmacèutics de Catalunya com a farmacèutic d'honor pels seus cinquanta anys d'inscripció facultativa ininterrompuda entre el 1936 i 1986.

1. Retrat de Narcís Ruscalleda Sabater
2. Narcís Ruscalleda treballant al seu laboratori farmacèutic

S

[apunts biogràfics]

SABATER CASANOVAS, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1880 – 1962)

Gran aficionat a la fotografia i editor de targetes postal de la nostra ciutat, va muntar una important fàbrica de xocolata sota la denominació de *Xocolata Regina*.

Industrial xocolater i fotògraf. Comerciant guixolenc fill de Joan Sabater i Oliver, natural de Sant Feliu, i de Mercè Casanovas i Campdorà, de Lloret de Mar, fou copropietari de l'empresa Vinter –juntament amb el seu cunyat Marià Vinyas i Vinyas →, que es dedicava a la comercialització de cafè procedent de Puerto Rico–, com també un dels membres fundadors de la companyia surera La Suberina S.A., creada per a la fabricació d'aglomerat negre l'any 1917, conjuntament amb Marià Vinyas i els germans Benet i Francesc Ribas i Rametlla.

Sabater va tenir el primer contacte amb el món de la xocolata amb anterioritat a l'esclat de la Primera Guerra Mundial (1914), quan es va traslladar amb Vinyas a Fernando Poo per estudiar la comercialització del cacau i efectuar-ne la compra. Diverses circumstàncies, però, el feren abandonar momentàniament aquesta idea i dedicar-se, primerament, a la fundació de La Suberina S.A. i, més tard, a la seva codirecció. Malauradament, les divergències sorgides entre ell i Marià Vinyas, esposat amb la seva germana Carne, tant en l'àmbit laboral com en el familiar, el varen fer decidir a dimitir del seu càrrec. Aleshores, cap a la darrerïa dels anys

vint, i assessorat per l'hisendat guixolenc resident a Guinea Joaquim Rodríguez i Barrera →, va muntar una important fàbrica de xocolata al carrer del Mall. D'aquesta manera, amb la compra de maquinària especialitzada a la casa Ballart de Barcelona, i sota la denominació de *Xocolata Regina*, inicià amb molta empena aquesta nova activitat, que estaria en actiu fins l'any 1936.

Casat amb Mercè Janer i Rabassa, Sabater seria, d'altra banda, un gran aficionat a la fotografia, la qual cosa el portà a adquirir la galeria del fotògraf Ricard Mur i Dargallo → el 1941. Des d'aleshores, es dedicaria preferentment als retrats d'estudi, i seria també editor i autor de targetes postal de la nostra ciutat.

1. L'industrial Joan Sabater Casanovas
2. Propaganda comercial de la xocolata Regina (1930)

SAIS SENDRA, Ramon

(Sant Feliu de Guíxols 1885 – 1967)

L'1 de febrer de 1939, Sais tindria la valentia d'acceptar el càrrec d'alcalde del nou consistori, dos dies abans que les tropes franquistes entressin a la ciutat.

1

Cooperativista i alcalde. Taper de professió per compte propi, fill de Martí Sais i Niell, oriünd de Palafrugell, i de Dolors Sendra i Garriga, d'Arenys de Mar, es va esposar amb Júlia Ferrer i Platja, natural de Sant Sadurn de l'Heura –germana de la dona del també sindicalista i futur secretari general de la CNT a Girona Dimes Bussot i Rou-rich →, i anaren a residir a la població de Palafrugell. L'any 1913, però, retornaren a Sant Feliu amb la seva filla Pilar i passaren a residir al carrer de l'Algavira. Actiu cooperativista local, company del mestre racionalista, periodista i alcalde Narcís Duran i Juera → i del pedagog i periodista Rafael Piñol i Maimí →, l'any 1919 seria nomenat president de la junta de la cooperativa local La Guixolense.

A l'inici de la dècada dels anys trenta formà part de l'Agrupación Librepensadora de Sant Feliu, entitat que passà a dirigir interinament al mes d'octubre de 1933, per defunció del seu president Francesc Llopart i Pairó. En la reunió general d'aquella agrupació celebrada al febrer de l'any següent, Ramon Sais seria escollit president de la seva junta directiva (1934).

Nomenat regidor municipal per Esquerra Republicana de Catalunya l'any 1937, en plena Guerra Civil, Sais patiria la pèrdua del seu fill Pere al front, concretament al sector de Balaguer, al mes d'agost de 1938. Mesos després, l'1 de febrer de 1939, Ramon Sais tindria la valentia d'acceptar el càrrec d'alcalde del nou consistori –tal com diu l'historiador Àngel Jiménez en el seu llibre *Memòria de la postguerra*– dos dies abans que les tropes franquistes entressin a la ciutat.

Empresonat a la presó provincial de Girona, se li va obrir un expedient de responsabilitats polítiques que fou sobresegit l'any 1947. De retorn a Sant Feliu, reinicià l'activitat laboral a la fàbrica del carrer Sant Domènec, pràcticament fins el dia de la seva defunció.

2

3

1. Ramon Sais Sendra, alcalde i cooperativista
2. Tropes franquistes arribant al carrer Major de Sant Feliu (febrer 1939)
3. Ramon Sais amb la seva esposa, Júlia Ferrer, i els seus dos fills

SALA BOADA, Manel

(Sant Feliu de Guíxols 1868 – 1936)

Les seves *Ganxoneries* perviuen en el temps com una manera de fer i entendre la vida dels nostres avantpassats en una Ganxònia llunyana, senzilla i, tal vegada, enyorada.

Barber. Autor dels contes humorístics dits *Ganxoneries*. Originari de la casa pairal del Molí d'en Blanch, situada al sector de Sant Amanç, i cosí germà de l'estenògraf Jaume Boada i Calsada → i de mossèn Sants Boada i Calsada →, a l'edat de quinze anys va ser enviat a París pels seus pares, Joaquim Sala i Sitjà, fill de Calonge, i Anna Boada i Iglésias, de Sant Feliu, per tal que aprengués l'ofici de perruquer. Allà, hi va romandre uns quants anys durant els quals, a més d'instruir-se en la professió de barber i en la llengua francesa, s'especialitzà en la confecció de perruques postisses i maquillatge per a funcions de teatre.

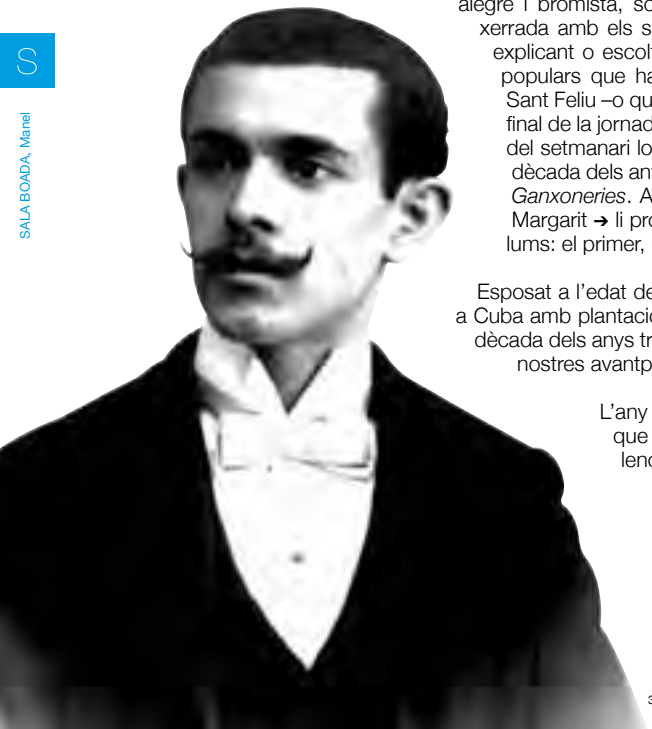
De retorn a Sant Feliu, va obrir una barberia al carrer Estret fent cantonada amb el de Sant Pere. Allà mateix, a la rebotiga, i a estones lliures, Manel Sala confeccionava perruques que li encarregaven diverses companyies teatrals de la província. Fins i tot, i segons havien sentit a dir els seus descendents, sembla ser que també subministrava habitualment les seves confeccions al Teatre del Liceu de Barcelona.

Persona molt observadora i de caràcter alegre i bromista, solia fer petar la xerrada amb els seus clients, tot explicant o escoltant anècdotes populars que havien succeït a

Sant Feliu —o que s'hi havien sentit a dir—. Així, el que li feia gràcia o li interessava d'aquells antics acudits, ho anotava al final de la jornada en una llibreta en la qual, amb el temps, s'hi aplegaria un reguitzell d'anècdotes ganxones. El director del setmanari local *L'Avi Muné*, Enric Bosch i Viola →, seria el primer d'interessar-se a publicar, a començament de la dècada dels anys vint, una sèrie de contes escrits per *Manel de l'Horta* —tal com Sala era conegut a la vila—, que intitulà *Ganxoneries*. Aquests articles varen tenir tant de ressò que, temps després, el seu amic i impressor Octavi Viader i Margarit → li proposà fer una recopilació d'aquelles narracions, de manera que finalment foren publicades en dos volums: el primer, l'any 1925 i el segon, el 1930.

Esposat a l'edat de trenta-tres anys amb Rosa Figueras i Martí, una guixolenc de vint-i-vuit anys filla d'un indià resident a Cuba amb plantacions pròpies de canya de sucre, en Manel Sala tancaria la barberia per jubilació a començament de la dècada dels anys trenta. Les seves *Ganxoneries*, però, perviuen en el temps com una manera de fer i entendre la vida dels nostres avantpassats en una Ganxònia llunyana, senzilla i, tal vegada, enyorada.

L'any 1990, el Ple de l'Ajuntament va batejar amb el nom de Manel Sala i Boada un petit tram de via pública que va des del carrer de Josep M. Vilà fins al d'Antoni Ferrer, com a homenatge a uns dels ciutadans guixolencs que més ha contribuït al coneixement d'actes populars i tradicions de la nostra vila-ciutat.

1. Edició original del primer volum de les *Ganxoneries* (1925)

2. Retrat de Manel Sala Boada

3. El jove Manel Sala, fotografiat a París (c. 1890)

SALA CAMATS, Joan

(Queralbs 1910 – Sant Feliu de Guíxols 1991)

Va haver de pagar-se la carrera de Medicina tot treballant d'ajudant de farmàcia o, fins i tot, tocant el piano en establiments nocturns de la Ciutat Comtal.

1

2

3

Metge. Malgrat néixer a Queralbs, a la comarca del Ripollès, la seva família es va traslladar molt aviat cap a terres de Lleida, on el seu pare Anton "Ton" Sala –excombatent de les guerres de Cuba i Filipines– es dedicaria a muntar bars per vendre'ls més tard i fer el corresponent traspàs del negoci.

En Joan, doncs, va patir en certa manera aquesta mena de vida nòmada d'un municipi a l'altre, sense poder fer arrels d'identitat territorial enlloc. Tan sols al poble d'Aransís (el Pallars Jussà), on va tenir l'oportunitat d'estudiar música i piano, la seva família hi romandria un cert temps, que acabaria quan el seu germà gran, en Pepito –que posteriorment esdevindria metge a la ciutat de Tàrraga–, va marxar a estudiar la carrera de Medicina a Barcelona. Anys després, a la Ciutat Comtal, Joan Sala iniciaria també els estudis de Medicina, que s'afegien als que feia la seva germana Enriqueta de Magisteri. De fet, dels quatre fills del matrimoni Sala-Camats, només la seva filla menor, Núria, no realitzaria cap tipus de carrera universitària.

Durant els primers cursos de Medicina, Sala va haver de pagar-se la carrera tot treballant d'ajudant de farmàcia o tocant el piano en establiments nocturns de la ciutat. Interessat, però, a conèixer altres llocs de la Península, es va matricular a la Universitat de Salamanca per tal de fer els darrers cursos de la carrera, de la qual va obtenir la llicenciatura l'any 1941.

Inicialment, va exercir la seva professió a Llimiana, un petit poble de la conca de Tremp, mentre preparava oposicions per a metge del Seguro Obligatorio de Enfermedades. Allà va conèixer Maria Almà i s'hi va esposar, i l'any 1945 es traslladaren tots dos a Castell d'Aro. En aquesta localitat, s'hi establiria i –tot fent també visites i suplències a Sant Feliu– hi practicaria la seva activitat mèdica, fins que el 1954 es va domiciliar definitivament a la nostra ciutat, concretament al carrer de Sant Ramon, on exerciria com a metge de medicina general i de pediatria fins a la seva jubilació.

El doctor Sala seria considerat per molts guixolencs un excel·lent facultatiu. Nomenat metge forense policial, fou també metge pediatre de l'Hospital de Palamós durant molts anys.

1. Fotografia del doctor Joan Sala Camats

2. El metge Sala dins del seu vehicle model Seat 600

3. Sala exerciria la medicina a Sant Feliu d'ençà de l'any 1954

SALA JUHÉ, Rogeli

(Sant Feliu de Guíxols 1933)

Consumat esportista en diverses especialitats (ping-pong –dues vegades campió provincial–, bàsquet, futbol i natació), ha estat un dels màxims exponents de l'esport local.

1

2

3

Esportista. Fill de Pere Sala i Pagès (natural d'Agullana, domiciliat a Sant Feliu, mecànic de professió –primerament als tallers de can Castelló i després de la fàbrica de taps de can Greiner–) i de la guixolenc Rosalia Juhé i Figueras, en Rogeli va fer els seus estudis primaris al col·legi dels Hermanos de La Salle. Allà, a l'edat de dotze anys, s'inicià en el ping-pong, o tennis de taula, on arribaria a ésser el campió de l'escola. Integrat poc després en un equip local, en el qual destacaven joves jugadors com Ramon Gruartmoner i Illa, participà en una lliga provincial en què aconseguiria ser el seu campió absolut.

Als seus catorze anys les necessitats econòmiques familiars varen fer que en Rogeli anés a treballar d'aprenent de mecànic amb el seu pare. Tot i així, practicà l'esport i els estudis en hores lliures. D'aquesta manera, formà part de l'equip de bàsquet OAR (Organización Atlética Recreativa), dirigit per Enric Figueras i Ribas. I també en aquella època es presentà i guanyà les oposicions d'auxiliar de banca realitzades pel Banco Hispanoamericano amb seu a Sant Feliu.

Amb l'OAR, jugaria diversos campionats provincials a la pista coberta del primer pis del garatge Metropol de Josep Donatiu, i arribaren a quedar sotscampions de Girona de la seva categoria. Seleccionat per la Federació de Bàsquet de Girona, participà amb la selecció provincial en els campionats d'Espanya de bàsquet realitzats a Osca. Consumat esportista en diverses especialitats, participà com a nedador d'estil crol a les eliminatòries dels campionats nacionals de natació que es realitzaren a la Corunya.

A la mort del seu pare (1951), en Rogeli deixà la natació i el bàsquet i es dedicà al futbol. Equips com el CF Llagostera, de primera regional, o el Caldes de Malavella, el Palamós, el Cassà de la Selva i l'AD Guíxols –de tercera divisió, en temps del president Guillermo Heller, en què esdevingué el màxim goleador– varen comptar amb ell en les seves formacions esportives. L'any 1958, però, deixaria la pràctica activa del futbol.

Tot i així, encara formaria part durant més de catorze anys de la junta de l'AD Guíxols durant les presidències de Roberto de Robert i de Josep Suñer i Arxer →, a qui substituï provisionalment a la seva defunció (1994), fins a l'acabament d'aquella temporada. Vicepresident de la Penya Sport, i més tard tresorer de l'Escola de Futbol de Sant Feliu, va ser també delegat del CF Girona, equip en què jugaven els seus fills Pere i Francesc Sala i Vilanova.

Esposat amb Concepció Vilanova i Barceló, i posseïdor de la XXI Medalla de l'Esport de les Comarques Gironines, atorgada pel Consell Català de l'Esport de la Generalitat de Catalunya (juny 2001), arribaria a ésser apoderat i director del Banco Hispanoamericano de Platja d'Aro.

1. L'esportista ganxó Rogeli Sala Juhé
2. Sala participaria també als campionats nacionals de natació a la Corunya
3. Sala (dret, segon per la dreta) amb l'equip OAR, l'any 1954

SALA OLIU, Ignasi

(Sant Feliu de Guíxols 1870 – 1940)

Com a alcalde, va treballar gairebé exclusivament per a l'organització dels actes de col·locació de la primera pedra del moll, que va portar el monarca Alfons XIII a Sant Feliu (9-IV-1904).

1

Industrial surer i alcalde.

D'antiga nissaga originària de Santa Cristina d'Aro, els seus pares, Joan Sala i Gros i Maria Oliu i Sala, varen emigrar l'any 1848 a l'Uruguai, concretament a la població de Salto Oriental, ubicada en una regió eminentment dedicada a la producció de cítrics, on obririen una botiga d'ultramarins. Allà, hi varen néixer tots els seus fills a excepció d'Ignasi, que ho va fer dos anys després que el matrimoni Sala-Oliu es domiciliés a Sant Feliu (1868).

De jove, l'Ignasi va aprendre l'ofici de taper a la fàbrica que el seu pare tenia al carrer dels Metges, tot feinejant al costat del seu cosí germà, Vicenç Rourich i Sala →, que també estava en període d'aprenentatge. Amb el temps, però, i en obrir també una fàbrica de suro el seu germà Roc al sector de Mascanada (1899) –la futura fàbrica Greiner–, passà a ocupar el càrrec d'administrador gerent, que combinaria amb l'interès pels assumptes de la política local.

Nomenat regidor municipal al mes de juliol de 1903, Ignasi Sala seria designat per a alcalde per Reial Ordre, en substitució de Salvador Janer i Quintà →, que feia més d'un any que havia sol·licitat la dimissió del seu càrrec. President de la corporació municipal entre els mesos de juliol de 1903 i gener de 1904, treballà gairebé exclusivament per a

l'organització dels actes de col·locació de la primera pedra del moll, esdeveniment que va portar fins a Sant Feliu el monarca Alfons XIII (9-IV-1904). Substituit a l'alcaldia pel federalista Manuel Vilas, deixà definitivament la política i els afers municipals i es dedicà des d'aleshores als negocis particulars de la fabricació de suro.

Mullerat amb Rosa Pascual i Oliu, una seva cosina amb qui tenia un parentesc de segon grau, visqué al carrer de Girona, cantonada amb el del Sol, amb ella i els seus tres fills: Ignasi, Melcior i Josep.

2

1. L'industrial surer Ignasi Sala Oliu
2. Fotografia de casament d'Ignasi Sala i Rosa Pascual

SALA SABRIÀ, Joaquina

(Torroella de Montgrí 1926 – Sant Feliu de Guíxols 2000*)

D'aspecte gràcil i modern, fou una de les primeres dones que, per l'àmbit sanitari territorial pel qual l'obligava a moure's la seva feina, es desplaçava amb una potent motocicleta.

1

2

3

Llevadora. De família dedicada a les tasques de la pagesia, de ben jove va destacar per les seves ganes d'aprendre i conèixer món. Ho faria ja entrada en l'adolescència quan, després d'enllestir els estudis d'ensenyament secundari a la seva població, es va matricular en la diplomatura sanitària per cursar a la Universitat de Barcelona l'especialitat de llevadora, de la qual va obtenir la titulació el 8 de juliol de 1950.

Dos anys després, prengué possessió de la plaça de llevadora d'Assistència Pública Domiciliària –en propietat a partir del mes de gener de 1955–, i s'integrà des d'aleshores al servei sanitari de la nostra ciutat. D'aspecte gràcil i modern, la Joaquina fou una de les primeres dones que, per la seva feina i l'àmbit sanitari territorial que comprenia –des de Sant Feliu fins a Santa Cristina d'Aro i Castell d'Aro–, es desplaçava en els seus serveis amb una potent motocicleta.

Així mateix, els seus serveis esdevindrien de gran ajut en les tasques auxiliars dels metges de l'ambulatori guixolenc, especialment els doctors Joan Sala i Camats → i Jordi Rubió i Gifre →.

Considerada pels seus companys de feina com una excel·lent professional, amb més de quaranta anys de servei continuats, la Joaquina ajudaria nombrosos guixolencs i guixolenques a venir al món, precisament en una època en què encara una bona majoria de dones donaven a llum els infants als seus domicilis.

Casada amb Albert Martí i Solanich i domiciliada al carrer Josep Calzada i Carbó, a partir de l'any 1979 i fins a mitjan dècada dels anys vuitanta combinaria la seva tasca de llevadora titular de Sant Feliu amb la feina d'ATS (auxiliar tècnic sanitari) i llevadora contractada pel consistori de Santa Cristina d'Aro.

Joaquina Sala es jubilaria de les seves tasques sanitàries un cop assolida l'edat reglamentària, a l'estiu de l'any 1991.

1. Joaquina Sala a la dècada dels anys quaranta
2. La llevadora Sala, al cim de la seva motocicleta (anys seixanta)
3. La Joaquina realitzant el primer bany d'un nou-nat
4. Retrat de Joaquina Sala Sabrià (c. 1995)

* Centre hospitalari de Girona

4

SALA SANJAUME, Maria

(Sant Feliu de Guíxols 1935)

Ha desenvolupat diversos càrrecs i responsabilitats en comitès i institucions com la European Society for Soil Conservation, de la qual va ser la vicepresidenta (1988-1992).

Geògrafa. A l'edat de dotze anys va anar interna al col·legi Jesús Maria de Barcelona, on realitzà els estudis de batxillerat i comerç. El 1954 retornà a Sant Feliu i anà a treballar al despatx de la fàbrica surera de can Generi, al carrer d'Huguet, propietat del seu avi matern, Joan Sanjaume i Maymí →. Quatre anys després, però, es traslladà a Barcelona, on es va casar i va fixar la seva residència.

Temps després, i en llegir el llibre *La dona a Catalunya*, de Maria Aurèlia Capmany, va decidir encaminar la seva vida professional cap a l'ensenyament. Matriculada a l'Escola de Magisteri de la Normal de Barcelona (1966), amb trenta-un anys fets i dos fills petits a l'esquena, la Maria Sala va fer-hi tres llargs cursos en horaris nocturns per tal de no desatendre els fills i el seu marit. Acabada la diplomatura, va passar a treballar en una escola de primària. Allà va conèixer uns companys que li recomanaren presentar-se a un test educatiu per accedir a llicenciatura (Pla Maluquer). En aprovar-lo, realitzà en cinc anys els estudis de Filosofia i Lletres (1969-1974), que aleshores incloïa Geografia, i va fer la tesi de llicenciatura el 1974. Professora adjunta del departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, va fer el doctorat l'any 1978 i fou nomenada catedràtica aquell mateix any.

A la darrereria dels anys setanta i començament dels vuitanta treballaria amb diferents universitats estrangeres dedicant-se a la recerca i la docència. Alhora, combinaria la publicació de nombrosos treballs científics amb la formació d'estudiants en el prestigiós programa internacional Erasmus per a la mobilitat acadèmica d'estudiants i professors universitaris dins els estats membres de la Unió Europea.

Especialitzada en els canvis morfològics dels llits dels rius i el transport de sediments, la dinàmica hidrològica i la qualitat de l'aigua, com també els efectes dels incendis forestals, ha dirigit 8 tesis doctorals, alhora que ha desenvolupat diversos càrrecs i responsabilitats en comitès i institucions com la Unió Geogràfica Internacional (1992-2004), la Institució Catalana d'Història Natural (1994-1998) o la European Society for Soil Conservation, de la qual va ser la vicepresidenta entre els anys 1988 i 1992.

1

2

3

1. Maria Sala Sanjaume (1991)
2. La geògrafa guixolencina fent recerca a Austràlia (1988)
3. Sala amb professors de la Universitat St. Andrews (Anglaterra, 1981)

SALA SOLÉ, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1951 – Santa Cristina d'Aro 1994)

Ànima i director de l'emissora Ràdio Platja d'Aro, l'any 1991 seria designat candidat a l'alcaldia per Convergència i Unió a la població de Santa Cristina d'Aro.

Director de l'Institut de Formació Professional. Fundador de Ràdio Platja d'Aro. Fill de Pere Sala i Rustey i de Margarita Solé, en Josep va cursar estudis de formació i especialització a la Universitat de Tarragona i, més tard, a la d'Alcalá de Henares, en què s'afeccionà al món de les telecomunicacions i la seva aplicació al camp de l'ensenyament. De retorn a la nostra ciutat, i amb l'ebullició del turisme de començament dels anys setanta, treballà com a tècnic autònom i muntador de so en diverses sales de ball i discoteques de la Costa Brava, però molt especialment a les situades al cor de Platja d'Aro. D'aquesta manera, el 1977 fundaria amb altres companys l'emissora Ràdio Platja d'Aro, de la qual seria l'ànima i el director durant molts anys.

Reorientada la seva vida professional cap al camp de l'ensenyament, Josep Sala seria nomenat el 1979 professor de pràctiques d'electricitat i electrònica a l'Institut de formació professional de Sant Feliu de Guíxols, aleshores emplaçat a l'antic convent de les Vetlladores del carrer del Mall. Amb el temps, també n'esdevindria el cap d'estudis (1986), com també el director durant els cursos formatius dels anys 1987-1993.

Domiciliat a començament dels anys vuitanta a Santa Cristina d'Aro, on havien anat a residir un temps abans els seus pares, ben aviat es va introduir en el teixit social d'aquesta població, i passà a presidir l'associació de pares i mares d'alumnes del col·legi públic

Pedralta. Interessat des d'aleshores en la política local de la vila cristinenca, al mes de març de 1991 seria designat candidat a l'alcaldia per la coalició Convergència i Unió (CiU). Nomenat regidor municipal i portaveu de l'oposició a l'Ajuntament durant la presidència de l'alcalde Josep Llensa i Rocosa → del Partit dels Socialistes de Catalunya (1991-1994), formaria part també del Consell Comarcal del Baix Empordà.

Josep Sala, que estava casat amb la guixolenca Teresa Muñoz i Dengra, es va manifestar com un polític local de consens, dialogant i amb esperit de treball en benefici de la comunitat cristinenca en general.

1. Retrat de Josep Sala Solé
2. Sala (dreta) rebent un guardó per a Ràdio Platja d'Aro

SÁNCHEZ LLISTOSELLA, Miquel

(Girona 1887 – Barcelona 1937)

A Sant Feliu promouria la cirurgia hospitalària a l'Hospital Municipal, oferint els seus serveis gairebé altruistes al costat d'altres metges especialistes de quiròfan.

1

2

Metge. Descendent d'una família dedicada a la medicina –el seu pare, Felip Sánchez i García, fou un metge liberal establert a Girona d'ençà del 1875–, va fer els seus estudis de batxillerat a l'Institut General i Tècnic de Girona, i rebé diverses distincions escolars pel seu alt nivell formatiu. Matriculat més tard a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, on també estudiarien els seus germans Josep, especialitzat en otorinolaringologia, i Felip, en medicina general, en Miquel es va llicenciar al mes de juny de l'any 1909.

Ajudant del cirurgià i ginecòleg barceloní Miquel Àngel Fargas i metge de guàrdia de l'Hospital Clínic, seria contractat també per la Casa de Salut de Nostra Senyora del Pilar, a Sant Gervasi, el 1910. L'any següent, Miquel Sánchez es doctorà en Cirurgia i Ginecologia per la Universitat Central de Madrid i passà a compaginar la seva activitat professional a Barcelona com a agregat honorari de la càtedra d'operacions de la pròpia facultat amb la direcció de la seva clínica particular, situada al carrer de València.

Esposat amb la guixolenc Rosita Batet (1917), filla de l'important industrial surer Josep Batet i Camps →, en esclatar la Primera Guerra Mundial (1914-1918) es traslladà a París, on va treballar com a cirurgià per al Ministeri de Sanitat Francès. Per aquesta tasca en temps bèl·lics i la que dispensaria desinteressadament durant anys a la Maison d'Assistance Française de Barcelona, rebria per part del Govern francès la *légion d'honneur*, la més coneguda i important de les condecoracions franceses, al mes d'abril de 1930.

1. El matrimoni Sánchez-Batet, amb la seva filla Rosa (c. 1930)
2. Miquel Sánchez i la seva filla Rosa, davant el seu *rolls-royce* (1934)

3

4

A Sant Feliu, promouria, amb gran encert, la cirurgia hospitalària per tal de poder fer les operacions a l'Hospital Municipal (1921-1924), oferint els seus serveis gairebé altruistes al costat d'altres metges especialistes de quiròfan. D'aquest fet, se'n beneficiarien directament els socis de la Sociedad Obrera de Socorros Mutuos La Previsión Guixolense, que, d'aquesta manera, i amb les garanties d'un servei mèdic de primer ordre, pogueren resoldre els seus problemes de salut sense desplaçar-se a altres poblacions.

Val a dir que el doctor Sánchez era una persona de molt bona posició econòmica –solia desplaçar-se en un imponent Rolls-Royce conduït per un xofer particular–, i era també aficionat a la cacera i participava amb colles de caçadors de Sant Feliu i de la Vall d'Aro en batudes que solien acabar en succulents àpats en franca companyonia.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), oferí generosament i desinteressada els seus serveis al Govern de la República, de manera que esdevingué cirurgia dels exèrcits del poble, i més concretament, de la primera i segona companyia de les milícies basques establertes a Barcelona. Així, al mes de febrer de 1937, dos mesos abans de morir, va formar part de la Delegació General d'Euskadi a Catalunya, dins el seu consell de cultura, al costat de Pau Casals, Telesforo de Aranzadi i Lamotte de Grignon.

Miquel Sánchez morí sobtadament per una perforació intestinal d'úlcera d'estómac a l'edat de cinquanta anys a la clínica del Pilar de la Ciutat Comtal. Curiosament, el seu enterrament, en plena Guerra Civil –i per petició del Govern basc, representat pel seu delegat a Catalunya Sr. Altaba–, fou religiós i va estar acompanyat en formació per la primera i segona companyia de les milícies basques que comandava el capità Antonio García.

- 3. El doctor Sánchez en un moment d'una operació
- 4. Sala quirúrgica de l'Hospital Municipal
- 5. Retrat del doctor Miquel Sánchez Llistosella

5

SANCHIZ GUERRERO, Néstor

(Sant Feliu de Guíxols 1937)

340

Medalla d'or a l'Exposició de Modelisme Naval del Campionat d'Espanya, ha realitzat diverses investigacions sobre la indústria del paleolític de les nostres comarques.

Mestre artesà.

Artista polifacètic autodidacte (artesà del suro i de confecció de vaixells en miniatura dins d'ampolles, dibuixant, pintor i restaurador de peces de museu). Fill de Joan Sanchiz i Ibáñez, de Sant Feliu, picapedrer, encarregat de les obres del moll –mort a l'hospital de Pamiers (França) l'any 1940, procedent del camp de presoners de Vernet d'Arieja–, i de Rosa Guerrero Navarro, natural de Cúllar de Baza (Granada), però domiciliada de petita a la nostra ciutat, en Néstor va fer els seus estudis primaris als Hermanos de La Salle, i més tard als Estudis Nous (actual CEIP Gaziel), on tingué per mestre Jaume Lloveras i Albertí →.

De jove s'inicià treballant de repartidor de diaris per a la llibreria Pascal del carrer de la Rutlla, de telegrams per a l'oficina de telègrafs i de recader amb Alfons Hereu, malgrat que la seva habilitat manual el portà a l'empresa de Ramon Regencós, que es convertiria no tan sols en el seu cap a l'empresa, sinó que esdevindria un amic i gairebé un pare. Amb la confecció d'un *Quixot* de suro i la incursió en el modelisme naval, entrà de ple en el camp de l'artesanía, la qual cosa compaginà amb l'inici de la pintura a l'oli al costat d'Alexandre Matas i Conchillo →.

Així, arribà un moment en què deixà l'artesanía del suro i es dedicà a la pintura, com també a la confecció de vaixells en miniatura dins d'ampolles. De retorn del servei militar de Ferrol, participà a col·lectives d'artistes locals al costat d'Olegari Casellas i Castells →, Joan Bordàs i Salellas →, Josep Albertí i Corominas →, Josep Torrent i Buch → i Ferran Ponsjoan i Delós →, entre molts altres.

La seva depurada tècnica pictòrica i la bona acollida de les seves obres per part de la crítica especialitzada el portaren a dedicar-se professionalment a la pintura (1960-1990). Tot i així, continuà realitzant miniatures navals, i obtingué la Carta de Mestre Artesà l'any 1991. Dos anys després aconseguí la medalla d'or a l'Exposició Memorial Jaume Puig-agut, en l'apartat de vaixells dins ampolles. Així mateix, el 1998 tornaria a aconseguir una nova medalla d'or i diploma d'honor a l'Exposició de Modelisme Naval del Campionat d'Espanya, celebrat al Saló Nàutic de Barcelona.

Membre del Museu Municipal, amb Lluís Esteva i Cruaños → localitzà el jaciment magdalení de Sant Benet, de gran importància per a l'entorn paleolític de la zona. Des d'aleshores, realitzà diverses investigacions i publicà articles sobre la indústria del paleolític de les comarques del Baix Empordà i de la Selva, i participà alhora en excavacions d'arqueologia –de manera sempre autodidacta–, com les dels dòlmens de la Mota (el Pla de l'Estany), d'en Pericot (les Gavarres) o les cistes megalítiques de Romanyà de la Selva, Turó de l'Àliga i Costa d'en Cirera, a Sant Feliu de Guíxols, que li valgueren un merescut reconeixement dins el món universitari català.

Nomenat auxiliar tècnic en conservació i restauració del Museu d'Història de la ciutat (1990-2002), va ser l'encarregat de restaurar el bot de salvament *Miquel Boera*, com també diverses peces emblemàtiques del patrimoni guixolenc, com la coneguda escultura del drac de can Canals.

Per exprés desig de l'arqueòleg català Eudald Carbonell, codirector de les excavacions arqueològiques d'Atapuerca-Ibeas de Juarros (Burgos), en Néstor fou cridat per realitzar dibuixos tècnics sobre el material obtingut de les esmentades excavacions. Un d'ells, un còdol de pedra tallada expressament per l'home fa 80.000 anys, va ser publicat en una crònica sobre aquests treballs arqueològics per la revista nord-americana *National Geographic*.

1. Néstor Sanchiz treballant al taller del carrer de l'Algavira
2. Néstor, amb l'arqueòleg Eudald Carbonell a Atapuerca

SANJAUME DALMAU, Felip

(Sant Feliu de Guíxols 1874 – 1951)

Havent conduït les primeres màquines originals de la firma Lokomotivfabrik Krauss & Cie. de Munic, esdevindria un dels maquinistes amb més experiència de l'empresa.

1

de maquinista, no gaire ben retribuïda, amb la venda puntual de petites partides de tabac provinents del contraban; un fet que li va comportar més d'un maldecap amb la justícia i amb la companyia, com succeí el 1910, quan li fou enxampada i decomissada una remesa fraudulenta.

No obstant això, continuà conduint els combois ferroviaris cap a Girona, i d'allí cap a la nostra població. Company de feina del també maquinista Jaume Roura i Cabanas →, l'any 1912 donaria suport a la vaga solidària dels empleats locals a favor dels treballadors de la companyia ferroviària d'àmbit nacional MZA (Madrid-Zaragoza-Alicante), i el 1922 fou víctima d'accident laboral en esclatar-li un tub de la màquina del tren mentre realitzava el trajecte Sant Feliu-Girona, circumstància a causa de la qual va estar hospitalitzat uns dies.

Mullerat amb la també guixolenc Ramona Ferrer i Torrent, l'any 1943 rebria la medalla al Mèrit en el Treball, en la seva categoria de bronze, per haver treballat ininterrompudament més de cinquanta anys a l'empresa ferroviària local.

Ferroviani. Els seus pares, Bartomeu Sanjaume i Daunis, natural de la Vajol, i Cecília Dalmau i Viñas, de Maçanet de Cabrenys, s'havien establert a Sant Feliu pels volts del segon terç del segle XIX. En Felip, que tenia un germà bessó anomenat Ramon, esdevindria, malgrat la seva joventut i l'aprenentatge que havia fet de manyà, un dels primers ajudants de maquinista del tren de la Compañía del Ferrocarril de San Feliu de Guíxols a Girona d'ençà de l'any 1892. Amb poc temps, arribaria a ésser un dels maquinistes amb més experiència de l'empresa, que havia conduït tant les primeres màquines originals de la firma Lokomotivfabrik Krauss & Cie. de Munic (les números 1-4, de 1891-1892, i les números 5-6, de 1893-1905) com els models posteriors dels anys vint identificats amb els números 11-12 de 1925.

Per circumstàncies d'imperiosa supervivència que eren fidel reflex dels temps polítics, socials i laborals en què la companyia ferroviària va realitzar la seva explotació, compaginà la seva feina

2

1. Personal del tren de Sant Feliu (inici del segle XX)
2. Retrat de Felip Sanjaume Dalmau

SANJAUME MAYMÍ, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1885 – 1958)

Membre del Centre Republicà Federal Català de Sant Feliu, acabada la Guerra Civil se li obria un expedient de responsabilitats polítiques per ésser considerat *desafecto al régimen*.

1

2

Industrial surer. Fill i nét de tapers, i nebot del maquinista de la companyia del tren de Sant Feliu a Girona Felip Sanjaume i Dalmau →, en Joan seria conegut com *en Generi*, sobrenom que li venia del seu avi patern, Bartomeu, nascut a la Vajol, i del seu pare, Joan, nat a Darnius, ambdós traslladats a Sant Feliu a la dècada dels anys seixanta del segle XIX. De molt jove, va treballar d'escrivent a la companyia d'aigües potables propietat de Pere Coll i Rigau → (1907) per, poc després, i en casar-se amb Adela Cruañas i Masferrer, filla d'un petit industrial taper amb obrador al carrer de Sant Domènec, iniciar-se comercialment en el sector surotaper.

Instal·lat a l'antiga fàbrica de Sebastià Cateura, al carrer d'Huguet, fabricaria tota mena de taps i especialitats del suro, i arribaria a comptar amb prop de vuitanta treballadors assalariats. Sanjaume, que seria considerat un important industrial surer amb exportacions cap a l'estranger (França, Anglaterra, Estats Units i Canadà), compaginaria aquesta activitat fabril amb la del comerç marítim. Així, per a efectuar diverses transaccions comercials, noliejava el llagut *Maria*, de matrícula local.

Vocal de la junta del partit Unió Federal Nacionalista Republicana (UFNR) de Sant Feliu (1917) i gran amic de Narcís Duran i Juera →, Benet Planellas i Boada → i Ramon Bonet i Coll →, a la dècada dels anys trenta formaria part de la comissió de beneficència d'Acció Política del Consell Directiu del Centre Republicà Federal Català de Sant Feliu (1931).

Acabada la Guerra Civil espanyola (1939), a Sanjaume, que s'havia exiliat a França (1936-1946), se li obria un expedient de responsabilitats polítiques per ésser considerat catalanista republicà i *desafecto al régimen*. Se'n sortí amb la imposició d'una sanció de 150.000 pessetes i la inhabilitació especial de quinze anys per a exercir qualsevol càrrec públic.

L'activitat industrial de la important fàbrica Sanjaume finalitzaria a mitjan dècada dels anys cinquanta, molt especialment per la manca de continuïtat familiar.

1. L'industrial surer Joan Sanjaume Maymí
2. Sanjaume (esquerra) i Martí Vilallonga (dreta), amb una estiba de suro (1937)

SANTANA PUJOL, Margarita

(Sant Feliu de Guíxols 1911 – 1998*)

A la dècada dels anys setanta desplegaria tota la seva tasca social a la població, i fundà anys més tard l'associació Amics dels Malalts i la Gent Gran.

Fundadora dels Amics dels Malalts i la Gent Gran.

Filla del mariner d'altura Francisco Santana Sosa, natural de Las Palmas de Gran Canaria, i de la guixolenc Victoria Pujol i Fàbregas, de jove va formar part del Patronat d'Obreres de mossèn Sants Boada i Calsada →, i més tard, a la dècada dels anys trenta, va treballar a la fàbrica de manipulació de paper Industrial Bolsera S.A., del carrer de Capmany. Domiciliada amb els seus pares i els seus tres germans –Joan, Fina i Lluïsa– al carrer del Raig, durant la Guerra Civil (1936-1939) varen refugiar-se a la masia de Can Toni, molt a la vora de la carretera de Tossa. Allà viuria un dels darrers episodis d'enfrontaments entre tropes republicanes en retirada i forces de l'Exèrcit de Franco, que arribaven a la nostra ciutat. La nit del 4 al 5 de febrer de 1939, Margarita es presentà a l'hospital de sang instal·lat al local de la Creu Roja de Sant Feliu per ajudar els cirurgians de la División Legionaria de Flechas Azules que atendien els ferits, majoritàriament soldats italians, del xoc parany que els havien preparat els milicians a les Gavarres, entre Fenals i Calonge, en el qual moriren 34 militars franquistes. A l'hospital es trobaria amb Margarida Wirsing i Bordas → i una de les filles Girbau (Mercè?), que també atendien els més de 150 soldats ferits.

Durant els anys de postguerra, la Margarita exerciria un temps d'encarregada de l'Auxilio Social, un servei que depenia directament de Falange i que s'encarregava de distribuir menjar als menjadors socials de la ciutat. També treballaria de mainadera a casa de la família Sibils-Enseda a S'Agaró, i en època del turisme dels anys seixanta, a l'Hotel Gasela de Sant Feliu. No seria, però, fins a la dècada dels anys setanta que desplegaria tota la seva tasca social a la població. Vocal de la primera junta de veïns del grup d'habitatges Francisco Franco (després rebatejats com *Sot dels Canyons*), n'esdevindria tresorera i en seria la presidenta el 1979. Membre de l'Associació de Veïns de Vilartagues, del casal de Tueda (aules culturals) i del col·lectiu Dones de Sant Feliu, s'extremà en l'ajut als necessitats dins Càritas i l'entitat de

caire religiós Fraternitat Franciscana. Activa col·laboradora de l'Hospital Municipal i de l'Asil Suris, l'any 1990 fundaria l'associació Amics dels Malalts i la Gent Gran, un organisme local d'àmbit inter-parroquial de gran ajut moral i espiritual per a persones de la tercera edat.

1

2

3

1. Margarita Santana (a la dreta), a la dècada dels anys quaranta
2. Santana (cinquena per la dreta i a la fila de davant) amb Mn. Sants Boada
3. Retrat de Margarita Santana Pujol

SAURA VILÀ, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1909 – 1988*)

344

Tricampió del Campionat d'Escacs de les comarques gironines, formà part de la selecció espanyola al Torneig Internacional de Solucions d'Escacs Dotze Nacions.

1

2

Sastre. Campió de Catalunya d'escacs. El seu pare, Josep Saura i Macià, sastre d'ofici i natural de Torrevella (Alacant), es va establir a Sant Feliu l'any 1899 i s'esposà amb Rosa Vilà i Iglésias, filla de tapers, nascuda a la ciutat de Reims (França) i domiciliada a la nostra població cinc anys abans que el seu marit (1894). El seu fill Josep va seguir de jove l'ofici del pare, treballant al seu costat al taller del carrer de Sant Domènec. Ben aviat, però, se li manifestaria una disminució de la visió que el privaria, amb els anys, de convertir-se en un bon professional del tall a mida per a la confecció de vestits.

Malgrat aquest contratemps, en les estones de lleure s'interessà pels escacs, joc de què arribà a ésser un jugador consumat. De les partides que jugava amb tanta afició al costat d'amics i familiars, va passar en pocs mesos a convertir-se en un notable jugador que aconseguiria importants càrrecs i distincions dins el món oficial dels escacs, i, a nivell local, el 1932 va fundar el Club Guixolenc d'Escacs, societat de la qual va ésser president fins el 1935.

Tricampió del Campionat d'Escacs de les comarques gironines durant les temporades 1933-1934 i 1934-1935, fou doble subcampió per països formant part de la selecció espanyola al Torneig Internacional de Solucions d'Escacs Dotze Nacions (1933 i 1936), a més de campió absolut de Catalunya de la tercera categoria, i també de primera de les provincials, a excepció de la demarcació de Barcelona ciutat, l'any 1935. Així mateix, aquest darrer any, a més de realitzar diverses demostracions amb simultànies a la Bisbal, Palamós, Figueres, Banyoles i Olot, presidiria el Comitè Comarcal d'Escacs, alhora que seria designat àrbitre oficial del Col·legi d'Àrbitres d'Escacs de Barcelona.

Membre fundador i també director (1942-1945) de la revista local *Símbol*, butlletí informatiu de la Juventud de Acción Católica Española, en pocs anys en *Pepe Saura* –nom amb què se'l coneixia afectuosament– va perdre pràcticament la totalitat de la vista i l'oïda, un fet que el privà de continuar amb la seva professió i la pràctica dels escacs.

Persona de bon humor i de saber dir-ne sempre una, fou un dels personatges més coneguts i estimats de la nostra ciutat.

3

4

1. Josep Saura, amb bastó, al pati de l'hospital municipal

2. Retrat de Josep Saura Vilà

3. Josep Saura, al fons, en un àpat de casament dels joves guixolencs De Blas-Lorenzo

4. Anunci comercial de la sastreria Saura (1930)

* Centre hospitalari de Girona

SAURÍ DE PINTO, Nieves

(Figueres 1881 – Sant Feliu de Guíxols 1951)

Durant la Guerra Civil i, més tard, la llarga i crua postguerra, la Nieves esdevindria una dona que ajudaria desinteressadament molts guixolencs necessitats.

1

2

3

Propietària d'una casa de meretrius. Establerta a Sant Feliu d'ençà de l'any 1902, amb la corresponent autorització governativa, la Nieves –que aleshores comptava tan sols vint-i-dos anys d'edat– obriria el seu primer prostíbul al carrer de Girona fent cantonada amb el de Santa Magdalena. De fet, però, aquest local venia a ésser la continuació de l'antic bordell anomenat El Gurugú, que havia regentat Carme Güertos l'any 1895 i que s'havia convertit en un establiment molt conflictiu pels diversos altercats que es produïen al seu interior.

Amb tot, ben aviat el veïns es tornaren a queixar pels escàndols que ocasionava aquell nou local, i –traslladada més endavant la casa de cites un xic més amunt del mateix carrer de Girona– sembla ser que durant la llarga trajectòria professional de la Nieves hi hauria hagut un continuat reguitzell de denúncies pels excessos de la seva clientela.

Amb un personal de cinc noies a la casa d'una mitjana de vint-i-cinc anys d'edat, renovades cada tres o quatre anys (segons els padrons municipals consultats), ca la Nieves es convertiria en un dels bordells més populars i selectes de la comarca. Així, mentre les seves treballadores es dedicaven a la feina concertada, la seva mestressa solia participar en diverses partides de cartes amb els clients de més confiança.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) i, més tard, la llarga i crua postguerra, la Nieves esdevindria una dona que ajudaria desinteressadament molts guixolencs necessitats. Proveïda de vegades de sacs de farina, llegums o arròs per mariners estrangers arribats amb els seus vaixells a port, repartia generosament entre els seus conciutadans aquests aliments que tanta falta feien. I, fins i tot, més d'un cop, donaria allotjament sota el seu sostre a persones que no tenien cap lloc on aixoplugar-se i estaven abocades a la penúria.

Màxima contribuïdora econòmica de l'Auxilio Social a la dècada dels anys quaranta, el seu establiment estigué en actiu amb posterioritat a l'any 1946, darrer padró municipal en què consten encara quatre noies empadronades provinents de Canàries, Galícia, València i Catalunya.

1. Nieves Saurí de Pinto
 2. La Nieves (assegada), amb diversos familiars
 3. Nieves Saurí (amb vestit fosc) al casament d'Alfons Xargay (1931)

SEGURA BUXADÉ, Pere

(Bocairent, la Vall d'Albaida, València 1921 – Sant Feliu de Guíxols 2002*)

Cambrer en diversos establiments de la nostra ciutat, l'any 1960 regentaria –juntament amb la seva esposa, Cinta Sayols– el popular snack-bar Pensió Segura.

Hostaleria. Fill de José Segura Domínguez, guàrdia civil natural de Zorbes (Almeria) destinat a Sant Feliu de Guíxols quan en Pere comptava un any i mig d'edat, i de Pilar Buxadé, de Barcelona, la seva infància va transcórrer a la nostra població anant a estudi al col·legi dels Hermanos de La Salle, al carrer de la Penitència, i més tard a l'Escola Nacional de nois, al costat de l'ajuntament, que hom coneixia popularment com *Estudi-Plaça*.

Traslladada més tard la família a Puigcerdà, Figueres, i després a Portbou, en esclatar la Guerra Civil espanyola (1936) s'allistà com a voluntari al cos de carrabiners de la República comptant tan sols disset anys d'edat. Estigué durant tres anys al front i, durant la retirada de l'Exèrcit Popular, passà a França, on fou internat en un camp de concentració prop de Bourg de Péage, al mes de febrer de 1939. Allà, hi romangué un temps passant les penúries pròpies d'un extrem captiveri –o d'un *camp de reagrupament*, com els agradava dir-ne a les autoritats franceses–, fins que al cap de sis mesos s'escapà i decidí retornar a Sant Feliu, amb tot els inconvenients que això suposava.

Domiciliat aleshores a la nostra ciutat, i amb el seu pare reclòs en un camp de presoners a Reus, en Pere va anar a treballar a la fàbrica de taps de can Burgell, i més tard també ho faria a can Cantó confeccionant soles de suro per a la indústria del calçat. Mentrestant, en dies festius i durant la temporada estiuenca, aprofitava per fer de cambrer a diversos establiments de la ciutat (can Canyet, can Rius, Casino El Guixolense, Restaurant Bahía, Chic Bar, Hotel Cruaños, Hotel Gesoria, etc.).

A la dècada dels anys seixanta, en Pere i la seva esposa Cinta Sayols començaren a regentar el Bar La Masia del carrer de Sant Pere, propietat de Pere Forcada; això s'esqueia pels volts del 18 de desembre de l'any 1960, primer regentant el seu snack-bar i després, les habitacions. Amb molt bona acollida per part de la clientela, l'any 1968 batejarien aquell mateix establiment amb el nom de *Pensió Segura* i passarien des d'aleshores a ésser-ne els únics propietaris.

Com a professional destacat de l'hostaleria de la nostra ciutat, en Pere Segura seria homenatjat per part de l'Associació Turística Guixolensa l'any 1985, i també en la 6a Mostra de Cuina i Pastisseria celebrada el 1991.

1. Fotografia de Pere Segura Buxadé

2. Pere Segura, fent de cambrer a l'Hotel Bahía (1957)

* Centre hospitalari de Palamós

SERRA ALMÀ, Magdalena

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 2002)

Integrada al grup de docència en qualitat d'auxiliar de mestra, seria víctima de la corresponent depuració dels funcionaris de l'Administració local en no simpatitzar amb el nou règim.

Mestra auxiliar. Filla de Josep Serra i Garganta, natural de Siurana, i d'Anna Almà i Costa, de Vilafant, matrimoni altempordanès establert a la nostra ciutat d'ençà de l'any 1912, la Magdalena –o Magda, tal com tothom la coneixia– va ésser nomenada mestra auxiliar per l'Ajuntament el 24 d'abril de 1933 per tal que donés l'adequat suport als mestres nacionals de carrera. D'aquesta manera va passar a treballar a l'escola de pàrvuls municipal coneguda com *Estudi-Plaça*, situada al passeig del Mar, quan encara no havia complert els vint anys d'edat.

Més tard, l'any 1937, en inaugurar-se els Estudis Nous a l'Horta d'en Bernich, en plena Guerra Civil espanyola, es va integrar al grup de docència en qualitat d'auxiliar de mestra. En finalitzar la guerra, però, va

ser víctima de la corresponent depuració dels funcionaris de

l'Administració local que no havien simpatitzat amb el futur nou règim. Qualificada, doncs, com una persona d'esquerres i *desafecta a la Causa Nacional*, se la va suspendre de sou i feina fins el 31 de desembre de 1940. Reincorporada novament a la seva plaça dels Estudis Nous (1941), exerciria com a auxiliar de pàrvuls en haver estat cessada la seva titular, Maria Lluïsa Pérez. Allà coincidiria, temps després (1944), amb una altra mestra víctima de depuració per les seves idees liberals: Antònia Aguilar Gómez →, Magda Serra treballaria en l'ensenyament fins a la seva jubilació, i ho faria al costat d'altres mestres que varen deixar forta empremta en l'educació dels joves guixolencs en el període que va dels anys quaranta fins als seixanta, com Rosa Vidal i Guasch →, Cecília Cateura i Caseres →, Àngels Vinyas i Berta →, Benet Brugué i Riera →, Jaume Lloveras i Albertí →, Lluís Esteva i Cruañas → o Narcís Masferrer i Buixó →.

L'any 2005, l'Ajuntament guixolenc va decidir batejar una plaça al sector del carrer de Santa Magdalena amb el nom de Magdalena Serra, en atenció a la seva llarga trajectòria docent, i en certa manera també per compensar la desigualtat històrica que ha patit i segueix patint el nomenclàtor de la nostra ciutat pel que fa a noms de personatges femenins.

1

2

1. Magda Serra (esquerra), amb un grup d'alumnes de les Escoles Nacionals (1935)
2. L'auxiliar de mestra Magdalena Serra Almà (1952)

SIBILS GROS, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1845 – 1944)

348

Distingit amb el nomenament de vicecònsol dels Estat Units i de la Gran Bretanya, el Govern noruec li atorgaria també la gran creu del Reial Orde de Sant Olaf.

1

2

Industrial de la fusta i del carbó.

D'origen humil, el seu pare, Josep Sibils i Domingo, era ferrer d'ofici, i la seva mare, Margarida Gros i Macià, natural de Lloret de Mar, es dedicava a les feines de la llar. Aquesta circumstància va condicionar força la situació laboral del seu fill Josep, que va haver de lluitar molt per situar-se al capdamunt del comerç de la comarca. Primerament, en l'adolescència va aprendre l'ofici de fuster al costat del seu avi matern, Vicenç Gros, però en complir els dinou anys d'edat va començar a comerciar amb sacs de llavors, cereals i caixes de begudes (1864).

D'esperit emprenedor, aviat va sentir predisposició pel camp dels negocis i de seguida va mostrar una empena comercial poc usual en un jove de la seva edat. Així, l'any 1869 va comprar el seu primer carregament de carbó de forja a una empresa gal·lesa de Newport, que el portà amb una goleta fins al port de Sant Feliu, i a aquesta transacció la seguiria la importació de taulons de fusta des de Söderhamn (Suècia), Sönnäs (Finlàndia), Savannah (Geòrgia, Estats Units), o fins i tot des de Rússia. Fundador amb el seu pare i altres socis de la societat Boada, Sibils y Cia. (1881), dedicada a serrar fustes i moldre cereals, el 1886 es convertiria en consignatari oficial de mercaderies marítimes del port guixolenc.

Esposat en primeres núpcies amb Magdalena Ribas i Oliva, onze anys més jove que ell i nascuda a San Juan Martínez (Cuba), i en segones amb Anna Janer i Quintà, Josep Sibils seria considerat un dels comerciants més rics de la comarca, i se'l distingiria amb el nomenament de vicecònsol a la nostra població dels Estats Units d'Amèrica, el 1890, i també de la Gran Bretanya, el 1901.

En iniciar-se el nou segle XX, Sibils reestructuraria –des d'una renovada mentalitat comercial– la companyia especialitzada en la importació de fusta i carbó mineral, mentre que, de l'empresa dedicada a serrar fustes i premsar deixalles de suro, n'esdevindria el màxim accionista fins a la seva dissolució el 1924. A mitjan primer decenni del segle XX, Sibils comptaria també amb la col·laboració valuososa del seu fill Lluís, que passaria a dirigir-les definitivament a partir de l'any 1917.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), Josep Sibils es trobava casualment de vacances a l'Hotel Nus, a Vevey (Suïssa). Aquell mateix any li seria atorgada la gran creu del Reial Orde de Sant Olaf per part del Govern noruec com a reconeixement a la important activitat comercial que va establir amb aquell país. A Suïssa, hi romandria domiciliat fins a l'acabament de la contesa, i retornaria a Sant Feliu de Guíxols poc temps després.

3

1. Retrat de Josep Sibils Gros, a Vevey, Suïssa (1936)

2. Descàrrega a la platja del racó de Llevant (c. 1900)

3. Primer coneixement d'embarcament marítim de carbó fet per Sibils (1869)

SIBILS RIBAS, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1888 – 1974)

Exercí de president de la Cambra de Comerç durant trenta-vuit anys, època en què s'inicià com a promotor turístic amb la seva empresa Inmuebles Guixolenses S.A.

1

Industrial de la fusta i del carbó. President de la Cambra de Comerç. Fill de Josep Sibils i Gros → i de la seva primera esposa, Magdalena Ribas i Oliva, morta cinc mesos després de donar a llum el seu únic fill (31-1-1889). En Lluís realitzà els seus estudis a Barcelona i, en acabar-los, fou enviat a Ginebra, per més tard anar a Londres a estudiar comerç aplicat a les relacions internacionals. Allí adquiriria indispensables coneixements que, aplicats als negocis del seu pare, li reportarien importants beneficis a curt i llarg termini.

A partir de l'any 1917, Sibils es faria càrrec de les empreses familiars. La seva encertada activitat comercial amb companyies de prestigi del Regne Unit –com la Ronfeldt & Co. Ltd. de Cardiff, la Bryant & Co. de Newcastle o l'Alexander Jacob & Co. de Londres, i altres de Suècia i, en menor mesura, de Finlàndia– faria incrementar ràpidament el volum de facturació i comandes, especialment en el sector de la importació i manipulació de fusta.

3

Lluís Sibils i Ribas exerciria durant trenta-vuit anys el càrrec de president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu. Ho faria en els períodes de 1927 a 1936, substituint Narcís García i Bernís →, i de 1939 a 1968, quan fou rellevat del seu càrrec per Joan Albertí i Salip →. Per la seva encertada activitat empresarial, a la dècada dels anys quaranta seria nomenat vicecònsol de la Gran Bretanya i de Noruega a la nostra ciutat.

Iniciat també com a promotor turístic amb la seva empresa de serveis Inmuebles Guixolenses S.A. (1930), diversos contratemps econòmics, socials i familiars varen fer ajornar la seva activitat fins que, a mitjan anys cinquanta, amb l'inici del nou turisme de masses, construïria l'Hotel Reina Elisenda al passeig dels Guíxols, precisament on hi havia hagut l'antic Casino El Guixolense (1956).

2

1. L'industrial Lluís Sibils Ribas.
2. El vaixell de càrrega Bàrbara, ancorat al moll guixolenc (1928)
3. Acció nominal d'Inmuebles Guixolenses S.A. (1930)

SOLER BRUGUERA, Jaume

(Sant Feliu de Guíxols 1883 – 1968)

Conegut popularment com *en Conet*, va aprendre l'art i les tècniques de pesca, com també les senyes de la mar, de la mà de vells pescadors guixolencs.

Pescador.

President de la Confraria de Pescadors de Sant Feliu. Nascut al carrer de la Notaria, i de pare calafat de professió, en Jaume Soler, conegut popularment com *en Conet*, va treballar de jove de carrador a la indústria surera local. D'idees republicanofederals i bon amic de Ramon Bonet i Coll → i de Josep Irla i Bosch →, la greu crisi surotapera soferta amb l'esclat de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) va fer-lo decidir a anar a guanyar-se la vida a mar. Durant aquells difícils anys, va aprendre l'art i les tècniques de pesca, com també les senyes de la mar, –triangulació de punts de referència per a identificar llocs per a pescar– de la mà de vells pescadors com en Blanch, un pescador especialista a anar a palangre, o l'anomenat *Llorencito*, expert a calar les nanses (aquest darrer, oncle de l'esposa d'en Ramon Bonet). Poc temps després, assessorat pels consignataris de vaixells Jaume i Pere Albertí i Miró →, es comprà una xaica que batejà amb el nom de *Conxita* (1927). D'aquesta manera, amb el seu cunyat Feliu Albertí (àlies es *Xenc*) i en Pere Comas (*Perico Palangrer*), es faria a la mar per compte propi. Així, ben a la vora de la primavera, per Sant Josep, en Soler calava nanses i agafava llevantasses (xucla blava o gerla tornada mascle); a l'estiu, llagostes, molles, gallines, canteres; a la tardor, xucla blanca (gerla), serrans, capellans, etc. Mentre que, a l'hivern, es dedicava al palangró.

Anys després, canviaria la primitiva barca *Conxita* per dues altres xaïques de 28 pams, a motor (4 CV) i vela, fetes a Roses i l'Estartit, que va batejar amb els noms de *Caimó*, la primera (1934?), en honor al capitost federal guixolenc Pere Caimó i Bascós, i *Isabel*, la segona –patronejada pel seu fill petit Jaume i el mariner Morató–, en consideració a la seva esposa Isabel Albertí i Mitjans.

L'any 1932, tanmateix, Soler va fer un gir polític radical en deixar el Partit Republicà Federal i passar a militar a la CEDA (Confederación Española de Derechas Autónomas) fins a l'esclat de la Guerra Civil. Acabada aquesta, seria escollit regidor de la Comissió Gestora del municipi, entre els mesos de febrer i juny de l'any 1939.

A mitjan dècada dels anys quaranta, Jaume Soler –que feinejaria a la mar fins poc abans de la seva defunció– seria nomenat patró major i president del Pòsit de Pescadors (1946-1948?), l'entitat local que actualment s'anomena Confraria de Pescadors de Sant Feliu de Guíxols.

1

2

1. Jaume Soler Bruguera, conegut com *Conet*
2. El pescador *Conet*, amb Carme Bonet (c. 1930)

SOLER CAZEAUX, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1895 – 1964)

Escrigué a la premsa local nombrosos articles de caràcter popular i costumista sobre fets i gent antiga de Sant Feliu, que foren molt ben rebuts per la ciutadania.

Comerciant d'art i antiguitats. De família modesta, el seus pares, Pere Soler i Pascual, natural de Sant Feliu, i Joana Cazeaux Discazaux, de Vieux-Boucau, al departament de Landes, a França, s'havien esposat al mes de febrer de 1895, i el seu fill Joan havia nascut el darrer dia del mes de desembre d'aquell mateix any.

De ben jove, en Joan ja va mostrar una capacitat per a aprendre i copsar coneixements, especialment en els àmbits de llengües i comerç, que van fer decidir els seus pares, quan comptava només tretze anys d'edat, a portar-lo a Barcelona, on entrà de meritori a la delegació comercial de la companyia francesa Transports Bertrand. Allà, en les estones lliures, freqüentaria un munt d'activitats culturals: museus, teatres, exposicions d'art, conferències, etc., que li aportaren una cultura i educació notable, en bona mesura autodidactes.

A nivell professional, amb el temps –i després de casar-se amb Joaquina Cruz i Pujals, el 1920– es convertiria en l'apoderat i persona de confiança de la companyia de transports Bertrand, i assoliria des d'aleshores una posició econòmica folgada, la qual cosa li va permetre comptar amb casa pròpia a Barcelona i dues més a Sant Feliu, on estiujava amb la seva família. Propietari d'una botiga d'art i d'antiguitats al barri gòtic de Barcelona, activitat que el duia a recórrer una vegada a l'any les contrades més remotes de la Península a la recerca d'objectes antics, a l'inici de la dècada dels anys seixanta n'obriria una altra al carrer Maragall de la nostra ciutat amb el nom de Larymar.

Amic íntim d'Agustí Calvet i Pascual → (Gaziel), Santiago Marill i Forns →, Enric Descayre i Salgas → i Josep Girona i Ferrer →, esdevindria un dels fundadors del Casal Guixolenc a Barcelona (1959). Vocal de la junta dels Amics dels Museus de la Ciutat Comtal, col·laboraria activament amb el setmanari local *Àncora*, en el qual escriuria nombrosos articles de caràcter popular i costumista sobre fets i gent de Sant Feliu.

1. Retrat de Joan Soler Cazeaux
2. Soler Cazeaux (centre) en la inauguració del Casal Guixolenc (1959)

SOLER COLOMER, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1912 – 1996*)

Va participar com a nedador en competicions internacionals a Perpinyà i Marsella, i fou seleccionat per la federació espanyola per a participar en les olimpíades de Berlín 1936.

1

2

3

4

Esportista. Els seus pares, Salvador Soler i Gatus, llauner de professió i natural de Girona, i Glòria Colomer i Esparraguera, de Navata, s'establiren l'any 1899 a Sant Feliu, i passaren a residir al carrer dels Especiers, on naixerien els seus tres fills: la Raimonda, la Maria i en Joan.

En Joan, des de ben petit, va ésser un amant de la natació. Amb unes aptituds físiques envejables, als setze anys d'edat va passar a formar part del Club Natació Guíxols que presidia l'enginyer del ferrocarril Jaume Lladó i Vidal →, i des d'aleshores s'afegí a l'estol de bons nedadors i waterpolistes d'aquella entitat, com Valentí Valls, els germans Joan i Bartomeu Auladell, Josep i Narcís Ruscalleda i Sabater →, Joan Brugada, Jaume Albertí o Enric Casademont, entre molts altres. En qualsevol cas, Joan Soler va començar a despuntar ben aviat com un nedador complet. Tant practicava els salts de palanca i de trampolí des de les roques de Sang i Fetge i de la Galera, davant mateix dels Banys de Sant Elm, com competia amb força èxit nedant a l'estil de braça i també com a jugador de waterpolo.

D'aquesta manera, dos anys després de federar-se com a nedador, va passar a formar part del club GEiEG (Grup Excursionista i Esportiu Gironí), amb el qual va participar en competicions internacionals a Perpinyà i Marsella, i va aconseguir el primer lloc en les proves en què participà, tant de 200 metres com de 400 metres estils. Campió de braça de la província de Girona i subcampió de la categoria absoluta en els campionats de Catalunya celebrats a la piscina de Montjuïc l'any 1930, fou seleccionat per la federació espanyola per a participar en les olimpíades de Berlín (1936).

Malauradament, tot i entrenar a les piscines de l'Espanya Industrial de Barcelona, el boicot fet pel Govern de la República a aquells jocs de l'Alemanya de Hitler, i l'organització posterior de l'Olimpíada Popular a Barcelona, frustrada per l'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936-1939), van privar el guixolenc de participar en un esdeveniment esportiu d'alta competició mundial. Mobilitzat poc després al front de Lleida, retornà a Sant Feliu un cop finalitzada la guerra. Joan Soler estava casat amb Concepció Batllori i Oller, i durant tota la seva vida professional va treballar, fins a la seva jubilació, en el ram de la lampisteria.

1. Joan Soler fent el salt de l'àngel des de Sang i Fetge (c. 1930)

2. Partit de waterpolo jugat davant dels Banys de Sant Elm

3. Soler (al mig) en un festival celebrat a la piscina del GEiEG de Girona (1934)

4. Retrat de Joan Soler Colomer (anys seixanta)

* Centre hospitalari de Palamós

SOLER GRAU, Narcís

(Sant Feliu de Guíxols 1890 – 1971)

Conegut popularment com *en Soler carter*, es convertiria en un dels millors actors i directors de teatre amateur que ha tingut la nostra ciutat al llarg del temps.

1

2

Carter i actor de teatre. Funcionari de l'administració de correus i coetani dels populars carters de la població Moles, Millet i Joan Pagès i Basart →, en Narcís Soler era fill de Joaquim Soler i Torruella, natural de Garriguella, i de Magdalena Grau i Gubau, de Santa Coloma de Farners, domiciliats a Sant Feliu d'ençà de l'any 1874. En Narcís destacaria ben aviat per la seva gran afició al teatre d'aficionats, la cultura en general i la passió per la pesca esportiva amb canya.

Conegut popularment com *en Soler carter*, l'any 1909 es convertiria en actor i president de la Secció Dramàtica de l'Ateneu Social de mossèn Sants Boada i Calsada →. Considerat un dels millors actors que ha tingut la nostra ciutat, al costat de llegendes del teatre d'aficionats com Antoni Cofán i Grabulosa →, Laureà Cardoner i Molinas →, Benet Escriba i Romaguera → o Esteve Joan i Trias →, en Soler formaria part d'aquella llegendària Agrupació Romea entre els anys 1915 i 1928, de la qual fou actor i director. D'aquesta època, destaquen les obres en què participà o que dirigí, com *Aquí i a Tossa*, *La mare*, *L'escudellòmetro*, *La resclosa*, *Don Juan Tenorio*, *Cura de moro*, *El ferrer del tall*, *Els hipòcrites*, *Don Gonçalo o l'orgull del gec*, *La Tosca*, *Els minaires* o *Déu hi fa més que nosaltres*.

En aquells primers anys també compaginaria la seva feina i l'afició teatral amb el càrrec de responsable cultural de la biblioteca del Casino La Constància (1919). Casat l'any 1921 amb Josepa Claramunt Marquès i domiciliat a la carretera de Girona, la seva carrera teatral finiria pràcticament quan, en companyia de Miquel Ros i Massa →, abandonaria l'Agrupació Romea per fortes divergències amb la nova cúpula emergent d'aquella entitat, encapçalada per Benet Escriba i Francesc Masferrer i Albertí →.

Des d'aleshores, en les seves estones lliures es dedicaria a la pesca amb canya, una de les seves grans passions, i arribaria a ésser un entès pescador d'aquesta modalitat esportiva. L'any 1965, l'Associació Esportiva de Pesca Marítima de Sant Feliu el va homenatjar com a veterà pescador de l'entitat.

1. Fotografia del popular carter Narcís Soler Grau
2. Narcís Soler, amb la seva família, a la casa del carrer Rafael Aixada

SOLER PARERA, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1856 – Barcelona 1932)

Primer president de la Cambra de Comerç, realitzà una encomiable labor en defensa dels interessos generals del sector surer i fou representant a la Comisión Nacional Corcho Taponera, a Madrid.

Industrial surer.

President de la Cambra de Comerç. Fundador de la casa comercial Badosa y Soler (1889), conjuntament amb el seu cosí Josep Badosa i Soler, per a la manufacturació, exportació i importació de suro, ben aviat es convertiria en un expert industrial surotaper, amb fàbrica pròpia de grans proporcions al carrer de Santa Magdalena, que donaria feina a desenes de treballadors especialitzats de la població.

Fill del matrimoni guixolenc format per Josep Soler i Codolar i Francesca Parera i Recasens, esdevindria un actiu impulsor i negociador per a la creació de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols, assessorat pel futur secretari de l'entitat Salvador Albert i Pey →. L'any 1905 arribaria a un consens amb la delegació de la Cambra de Comerç de Palamós –de la qual la nostra ciutat depenia directament–, representada per Martí Roger i Joan Ferrer i Quintana, per tal de procedir a la definició territorial i jurisdiccional d'ambdues entitats, des d'aleshores autònomes i amb règim jurídic i comercial propi.

Jospe Soler, que es convertiria en el seu primer president, realitzaria una labor encomiable en defensa dels interessos generals del sector surer durant els anys en què va gestionar l'entitat (1905-1908). Tenaç defensor d'un tractat de comerç amb França, Itàlia i Portugal, països productors de suro, promogué davant el Govern de la nació –conjuntament amb la Cambra de Comerç Espanyola de París i les de Palamós i Sant Feliu, i desplaçant-se a Madrid amb Salvador Albert, Ildefons Perdrieux i Cateura → i Salvador Villà i Estrada → la constitució d'una lliga duanera encaminada a defensar l'anul·lació dels drets d'exportació i importació manufacturada, amb l'objectiu de posar remei a la difícil situació de la indústria surera (1906).

Nomenat poc després representant oficial de la regió surera catalana a la Comisión Nacional Corcho Taponera a Madrid (1907), Soler, que estava esposat amb Concepció Sentí i Pallí i residia al carrer de la Penitència, estigué comercialment en actiu amb la nova casa comercial Bombí y Soler, successora de Badosa y Soler, fins ben entrat l'any 1924.

1

2

SOLER RISTOL, Maria

(Palafrugell 1903 – Sant Feliu de Guíxols 1996)

La seva gran virtut, a part d'ésser una excel·lent psicòloga natural en l'ensenyament, era la de saber escoltar els seus deixebles i aconsellar-los en el seu menester.

Mestra auxiliar.

Considerada com una guixolenc a "com poques n'hi ha hagut", malgrat néixer fora de la nostra ciutat, la Maria arribaria a fer-se estimar pels centenars de nens i nenes que la tingueren com a mestra auxiliar de l'escola de pàrvuls del carrer Capmany per la seva senzillesa, bon tracte i amor als infants.

Filla d'una família treballadora arribada a la nostra ciutat quan la Maria comptava només 4 anys d'edat (1907), el seu pare, Emili Soler, obrer d'una fàbrica de suro; la seva mare, Victòria Ristol i Sagrera, nascuda a Palafrugell; l'àvia materna, Maria Sagrera i Regincós, oriünda del poblet d'Esclanyà, al terme de Begur; la tia Emilia, germana de la seva mare, i en Juli, l'altre fill del matrimoni, que més tard seria rellotger d'ofici, varen passar a residir en una casa del carrer de Sant Ramon. A Sant Feliu, la Maria hi realitzaria tots els seus estudis bàsics i, a l'edat de vint-i-quatre anys, l'Ajuntament guixolenc la va nomenar –per concurs oposició– auxiliar de l'Escola Nacional de Nenes número 2 (4 de març de 1927).

D'aquesta manera esdevindria ajudanta de la mestra titular Maria Bosch, i amb els anys també faria classes particulars a casa seva, al carrer dels Especiers. Segons antics alumnes consultats, la seva gran virtut, a part d'ésser una excel·lent psicòloga natural en l'ensenyament, era la de saber escoltar els seus deixebles i aconsellar-los en el seu menester.

L'any 1960 Maria Ristol es va casar, ja de gran, amb Valentí Labrús i Muxach, un antic constructor d'obres local. En enviuar deu anys després, i ja jubilada de la seva feina docent, amb unes dificultats físiques insuperables, va ingressar a l'Hospital Municipal, on passaria els darrers anys de la seva existència.

1. Maria Soler (esquerra) amb alumnes de l'Escola Nacional (c. 1935)
2. Soler, durant una processó als anys quaranta
3. Retrat de Maria Soler Ristol (1945)

Durant la seva presidència sanejà econòmicament el club, alhora que fomentà el futbol de base per tal de nodrir de jugadors locals l'entitat esportiva.

Comercial. President de l'Ateneu Deportiu Guíxols. Si Manel Ribot i Mauri → es pot considerar l'ànima del futbol local a la dècada dels anys quaranta del segle XX, sense la figura de Josep Suñer –un actiu comercial del ram de les begudes refrescants de la nostra ciutat– al capdavant de l'Ateneu Deportivo Guíxols (1976-1981 i 1993-1994), probablement la seva singladura com a entitat esportiva no hauria estat la mateixa, si més no pel que va significar per al club degà el seu abnegat esperit de sacrifici, lluita i dedicació.

De jove, en *Pitu*, com tothom el coneixia –més tard en els quefers comercials se'l coneixeria afectuosament com *Pitu Coca-Cola*–, va jugar en diverses penyes locals fins a arribar a formar part del segon equip del CF Guíxols. Amb els anys, i ja retirat de l'esport actiu, canvià la seva tasca per la de cap de material, massatgista i, més tard, vocal de l'entitat (1966-1967). La seva passió pel club ganxó i els coneixements que tenia d'aquesta institució esportiva el portaren a assolir-ne la presidència l'any 1976, en substitució de Juan Roberto de Robert.

La seva primera feina l'encaminà a sanejar econòmicament el club i a fomentar el futbol de base per tal que, amb els anys, donés els seus fruits i nodrís de jugadors locals les formacions esportives de l'entitat. Procurà també donar l'empenta necessària al primer equip de primera regional, tot i que la negativa a pujar de categoria, decidida en una assemblea davant la massa social, per problemes econòmics, durant la temporada 1979-1980, motivà alguna que altra discrepància entre els socis de l'entitat esportiva.

A Suñer, li va tocar viure el canvi traumàtic d'emplaçament del camp de futbol de la carretera de Palamós a les noves instal·lacions fetes a corre-cuita de la Corxera (1980), precisament on havia jugat el primer equip de l'Ateneu de mossèn Sants Boada. Substituit poc després per Esteve Serra i Juanola l'any 1981, tornaria a presidir l'entitat el 1993, en quedar un buit de poder a la junta directiva de l'Ateneu Deportivo Guíxols.

Lluità perquè el cobriment de la tribuna al nou camp de Mascanada fos una realitat (1995), estructura que malauradament no arribaria a veure instal·lada. Posteriorment, l'Ajuntament guixolenc va batejar amb el seu nom les instal·lacions del nou camp de futbol, després que la junta de l'Ateneu sol·licités aquest reconeixement públic, per la tasca desenvolupada al llarg de la seva vida en favor del futbol de la ciutat.

1. El conegudíssim comercial Josep Suñer Arxer
2. Suñer (esquerra), amb membres de la junta del CF Guíxols (Descayre, Clarà, etc.)
3. Suñer, en un homenatge a l'exjugador del Guíxols Cisco García (1993)

SUREDA CASTELLÓ, Ròmul

(Llagostera 1873 – Sant Feliu de Guíxols 1940*)

President de la Juventud Republicana Federalista i també de la Creu Roja local, es distingiria per la seva honestat en favor dels més desvalguts.

President de la Creu Roja Local.

D'ofici taper, i més endavant agent d'assegurances i comissionista, en Ròmul Sureda –persona d'esquerres, anticlerical i lliurepensador– s'havia establert a Sant Feliu quan comptava deu anys d'edat amb els seus pares, Tomàs i Dolors, fills de Llagostera. Esposat amb la cassanenca Joaquina Suñer i Cassà l'any 1897 i domiciliat al carrer de Santa Magdalena, iniciaria tot un seguit de col·laboracions amb diversos setmanaris locals d'àmbit republicà i defensors de la causa obrera, com *El Programa* (1903-1923), *Acción Social Obrera* (1919-1932) o *Palmarium* (1922-1926), en els quals solia realitzar alguns escrits defensant aferrissadament els interessos dels treballadors en general.

Amic i company de Josep Irla i Bosch → i també de Ramon Bonet i Coll →, l'any 1907 seria nomenat secretari comptador de la primera Assemblea Local de la Creu Roja. L'any següent, Ròmul fou elegit president de la Juventud Republicana Federalista de Sant Feliu, i assistí tot seguit a les assemblees generals de les joventuts republicanes que es varen celebrar a Barcelona al mes d'abril de l'any 1908. President de la Creu Roja local (1909), promouria aquell mateix any l'ajut econòmic als accidentats laborals, com també la recaptació de joguines en època nadalenca per als nens i nenes més desfavorits de la població.

Durant la fallida tècnica de la Banca Romaguera (1922), propietat del banquer guixolenc Antoni Romaguera i Noallas →, que afectà econòmicament la majoria de germadats locals de socors mutus, Sureda va engregar una associació de creditors per tal de recuperar els dipòsits i estalvis de famílies guixolenques.

A la dècada dels anys trenta, formà part com a secretari de la recentment constituïda Agrupación Libre-pensadora, que presidí Francesc Campà i Viarnés → (1930), i en plena Guerra Civil espanyola tornaria a presidir la junta de govern de la Creu Roja (1936-1939). Acabada la guerra, Ròmul Sureda seria empresonat pels seus contactes amb la Conselleria de Sanitat de la Generalitat de Catalunya. jutjat en consell de guerra per antireligió, lliurepensador i *no afecto al régimen* –malgrat comptar amb diversos testimonis al seu favor que certificaven l'honestat dels seus actes i l'interès pels més desvalguts–, Sureda va morir a la presó de Girona el dia 1 de gener de l'any 1940.

1. Ròmul Sureda (assegut), davant de Ramon Bonet i Jaume Soler "Conet"
2. Assemblea local de la Creu Roja a Sant Feliu (1915)

* Centre penitenciari de Girona

SURÍS ESTRADA, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1913 – 1974)

Arquitecte i urbanista local a la dècada dels anys seixanta, projectà també el nou edifici del Liceu Abat Sunyer (1961), com també el de l'ermita del paratge de Pedralta.

1

2

Arquitecte. Fill de l'hisendat Josep Surís i Morera i de Dolors Estrada i Barri, i nét per part materna de l'industrial surer i alcalde de la població Pere Màrtir Estrada i Cama, va estudiar la carrera d'Arquitectura a la Universitat de Barcelona, en la qual es llicencià pels volts de l'any 1936. Tanmateix, l'esclat de la Guerra Civil espanyola no li va permetre exercir la carrera fins a l'estiu de l'any 1939, en què s'associà amb el també arquitecte Sebastià Bonet i Ayet per obrir despatx a Barcelona i a Girona.

Els primers anys d'aquella dècada serien de força treball per a Surís i Bonet, que s'oferien com a redactors de projectes per a noves edificacions, com també per a les de rehabilitació forçosa. L'any 1947 es va esposar amb Aurora Mas i Balmàs, i cinc anys més tard sol·licità el càrrec d'arquitecte adjunt del municipi guixolenc (1952), de manera que passà, des d'aleshores, a treballar al costat de l'arquitecte Joan Bordàs i Salellas →, que era aleshores el cap de l'oficina tècnica municipal.

Francesc Estrada seria l'autor del projecte de la nova font de Sant Elm, inclosa dins la promoció de l'empresa Turispania S.A. (1952), i esdevindria arquitecte assessor municipal al mes d'abril de 1956, mentre que la seva plaça d'adjunt l'ocuparia l'arquitecte guixolenc Valentí Valls i Serra.

La dècada dels anys seixanta seria molt profitosa a nivell professional per a Francesc Surís. Projectà el nou edifici del Liceu Abat Sunyer al sector de Sant Elm (1961) –actual IES Sant Elm–, i alhora aquell mateix any dissenyà l'ermita de Pedralta. També ordenà urbanísticament, conjuntament amb l'enginyer belga Anton Van de Walle, al municipi de Santa Cristina d'Aro, una de les primeres urbanitzacions de la Costa Brava, que havia promogut l'empresa European Sites and Development per a zona residencial i camp de golf (1961).

A Sant Feliu, redactaria els plans parcials municipals de Tueda de Dalt i Vilartagues (1962), de gran importància per a la connexió urbanística de la població –amb el condicionament del sector del Poble Nou–, com també els dels paratges de Cala Sants i Volta de l'Ametller (1964) i el de la Creu de Sant Pol (1965).

Francesc Surís formaria part com a membre del jurat de diversos certàmens culturals celebrats a Sant Feliu, com per exemple del concurs anual de plantes i flors, del de fotografia –tant de professionals com amateurs– o del de dibuix i pintura.

1. Francesc Surís Estrada fotografiat al Fortim (c. 1935)

2. L'arquitecte Surís, autor de diversos planejaments urbanístics a Sant Feliu

[apunts biogràfics]

TAULER VALLS, Ramon

(Sant Feliu de Guíxols 1917 – 2005*)

En la seva joventut es distingiria com a esportista local, i seria pilot d'aviació durant la Guerra Civil, comandant un avió soviètic tipus Polikarpov I-15, model conegut com *Xato*.

Industrial surer.

Membre de la Taula Democràtica de Catalunya. Fill de Josep Tauler i Perals, un petit industrial surotaper amic de Francesc Macià que pertanyia a Estat Català, afusellat el 1939 pel Govern franquista, i de Josepa Valls i Ferrer, en Ramon es distingiria en la seva joventut com a esportista local, jugant a waterpolo i a futbol en diferents equips de la ciutat (Club Natació Guíxols, Casal d'Esports, CF Guíxols, etc.).

En esclatar la Guerra Civil espanyola l'any 1936, Tauler treballava com a oficinista a la fàbrica de suro que tenia el seu oncle matern, Ponç Valls i Ferrer →, al carrer de Girona. A l'octubre de 1937 s'allistà al XXI Cos d'Exèrcit, i passà poc després a integrar-se a l'Escola de Comissaris Polítics de Sant Cugat del Vallès. En convocar-se places per a pilots d'aviació del Govern de la República, realitzà estudis de navegació aèria i pràctiques de combat i vol nocturn a València, i sortí de l'acadèmia amb la graduació de sergent (agost de 1938). Integrat aleshores a la Segona Unitat de Protecció de la Zona Aèria de Llevant, amb base a l'aeròdrom de Rabassa, a Alacant, pilotà els famosos avions soviètics Polikarpov I-15, coneguts com *Xatos*, enfrontant-se sobre el cel de la capital alacantina a avions bombarders italians al servei de Franco (gener de 1939).

Presoner de guerra, fou jutjat i condemnat en consell sumaríssim, després de la qual cosa s'incorporà al batalló de treballadors de Getxo, a Bilbao (1939-1940). Evadit del camp, fou reclutat pel servei d'intel·ligència britànic que comandava l'agregat comercial de l'ambaixada a Madrid. Destinat a tasques d'informació militar a la Península, en ser detingut per la policia a la ciutat de Huelva el 1943 seria torturat i vexat sense cap tipus de mirament.

Temps després, l'any 1945, un cop acomplertes les penes de presó, retornà a Sant Feliu. Dedicat al negoci familiar surotaper, formaria part com a jugador del CF Guíxols i, més tard, en seria un dels directius. Amb els anys, formaria part també de l'Assemblea de Catalunya de la Taula Democràtica, dels Nacionalistes d'Esquerra i de la Comissió d'Homenatge i trasllat de les despulles del president de la Generalitat a l'exili Josep Irla i Bosch → (1981).

Membre de la junta de l'Hospital Municipal i també de la Junta Tècnica del Museu (1993), realitzaria desinteressadament una ingent tasca a l'Arxiu Municipal d'ençà de l'any 1987 en la catalogació de documentació històrica i contemporània, una labor que ha servit de base a l'hora d'oferir aquest servei als usuaris.

1. Ramon Tauler amb l'uniforme de pilot d'aviació de la República (1938)

2. Tauler (agenollat, primer per la dreta) amb el CF Palafrugell (1946)

3. Ramon Tauler (dreta), Joan Jordà (centre) i Pere Pujol (esquerra) en l'acte de reconeixement a les víctimes del franquisme (2002)

* Centre hospitalari de Palamós

TELL GURÍ, Guillem

(Palafrugell 1891 – Sant Feliu de Guíxols 1973)

Lerrouxista convençut i cap del Partit Republicà Radical a Sant Feliu, també seria president de la Junta Local de Sanitat i president del Casino Guixolenc.

1

2

Cirurgià dentista i alcalde. El seu pare, Jaume Tell i Grau, cirurgià dentista, es va establir a Sant Feliu l'any 1894, quan ell comptava només tres anys d'edat. Guillem Tell cursà estudis de Medicina a la Universitat de Barcelona, i passà més tard al Colegio Dental de Madrid, en què obtindria la titulació d'odontòleg (1913). L'any següent realitzà cursos de perfeccionament a Brussel·les, i retornà el 1915 a la nostra població, lloc on exerciria la seva professió.

Lerrouxista convençut i cap del Partit Republicà Radical a Sant Feliu, fou elegit alcalde per al bienni 1920-1922. La seva gestió es veuria enterbolida per la crisi econòmica general, agreujada per la suspensió de pagaments del Banc de Barcelona (1921) i la fallida tècnica de les entitats locals Banco del Ampurdán, propietat de la família Girbau, i Banca Romaguera (1922).

A la darrera de l'any 1921, Guillem Tell acceptaria el llegat de la guixolenc Lluïsa Civils, domiciliada a Gènova (Itàlia), vídua de Remus i Rufi, amb què deixà a la ciutat dues cases al carrer Capmany i 50.000 pessetes per a instal·lar-hi l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Feliu.

President de la Junta Local de Sanitat (1921), formada pels metges Joaquim Falgueras i Dalmau →, Joan Prim i Codina → i Robert Viladesau i Vilajoana →, fou substituït a l'alcaldia pel federalista Salvador Gruart (abril de 1922), malgrat que tornaria a ésser nomenat alcalde per Reial Ordre (31-I-1923 al 8-VI-1923), en ser destituït l'Ajuntament per part del poder central (26-I-1923).

Nomenat president del Casino Guixolenc (desembre de 1923), seria un dels fundadors del setmanari local *L'ideal* (1920-1923), alhora que corresponsal de premsa del *Dia Gráfico*. Malgrat retornar a la política com a regidor després de la Guerra Civil, període en què es convertí novament en alcalde, aquesta vegada amb caràcter accidental per malaltia del titular, la seva vida va girar a l'entorn de la seva feina i la seva família.

L'any 1973, el Col·legi Provincial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Girona, conjuntament amb l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, li va retre un homenatge pels seus seixanta anys de dedicació ininterrompuda en el camp de l'odontologia.

1. Retrat del dentista i alcalde Guillem Tell Gurí
2. Homenatge de l'Ajuntament de Sant Feliu a Guillem Tell (centre) el 1973

TERRADES PLA, Francesc

(Sant Feliu de Guíxols 1873 – Barcelona 1963)

Considerat pel món acadèmic com el primer patòleg ginecòleg d'Espanya, es casaria amb la jove actriu de moda del cinema mut espanyol Carmen Villasán, dinou anys més jove que ell.

1

2

Metge.

D'antiga nissaga de metges, el seu pare, Jaume Terrades i Vallmanya, natural d'Anglès, exercia des de feia molts anys la medicina a la nostra ciutat. A l'edat d'onze anys, en Francesc va anar a estudiar a l'Institut de Barcelona (districte universitari), centre en el qual féu l'ensenyament oficial i el batxillerat (1884-1889). Cursà més tard els estudis de Medicina a la Universitat de Barcelona, i es llicencià l'any 1896.

Metge ajudant supernumerari suplent de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1897-1899), es doctorà com a metge cirurgià a la Universitat de Madrid el 1903. De la mà del doctor Miquel Fargas i Roca –que havia creat la primera escola de ginecologia al país–, entrà de ple en l'especialitat de la ginecologia (1910), i fou designat sis anys després i amb caràcter interí per a ocupar la càtedra de Ginecologia de la facultat barcelonina (1916-1919). Mullerat i anys després enviduat (1920) de la seva primera esposa Joana Cornill i Mataró, Terrades ingressaria l'any següent a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona (1921).

Al mes de desembre de 1922, Terrades es casaria, en segones nupcies, amb la jove actriu de moda del cinema mut espanyol Carmen Villasán Moreno, dinou anys més jove que ell. Considerat pel món acadèmic com el primer patòleg ginecòleg d'Espanya, fou cap dels laboratoris de la clínica del Dr. Fargas, i esdevingué temps després director del Servei de Ginecologia de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1932), i, un any després, s'encarregaria de la càtedra de Ginecologia de la facultat.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), posà els seus coneixements mèdics al servei del Comitè del Poble de la Ciutat Comtal, malgrat no considerar-se un home especialment republicà, més aviat al contrari. Signà i aplicà, amb mesura i a contracor, la primera llei d'avortament promulgada per la Generalitat de Catalunya (1936), amb totes les conseqüències científiques, morals i religioses que això li significà, tot i haver-la polit, retardat i en certa manera limitat quant a normes (mesos de gestació, estat de l'embarassada, etc.).

Acabada la guerra (1939) i considerat sospitós pels vencedors, el Ministerio de Sanidad l'apar-

1. Imatge nupcial de Francesc Terrades i Carmen Villasán (1922)

2. El doctor Terrades al seu despatx de la Ciutat Comtal

3. Terrades en el moment de donar una classe a la Facultat de Medicina

3

tà dels seus càrrecs universitaris i de l'exercici de la medicina, en haver estat durant aquells anys cap dels serveis sanitaris dins l'*Espanya Roja*. Rehabilitat professionalment l'any 1947, participà activament en les tasques de l'Acadèmia de Medicina, i pronuncià aquell mateix any el discurs per a la inauguració del curs acadèmic 1946-1947.

President de la Societat de Ginecologia i Obstetrícia de Barcelona, seria autor –conjuntament amb el doctor Josep M. Mascaró– del manual de medicina *Ginecologia diària del mèdic pràctic* (1948). Terrades també col·laboraria assiduament amb articles de premsa sobre medicina i reflexions filosòfiques tant a *La Vanguardia* com al *Diario de Barcelona* i la revista *Anales de Medicina*, entre molts altres.

4. Carnet del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (1949)
5. Francesc Terrades cargolant una cigarreta a la platja de Lloret de Mar
6. Terrades assegut amb la seva primera esposa i una neboda (c. 1915)

TERRADES PLA, Ricard

(Sant Feliu de Guíxols 1872 – Huelva 1972)

Important polític de finals de la Restauració, va fundar i finançà el Patronat de la Cantina Escolar de Girona, de gran importància per als alumnes de primària.

1

Polític, físic, meteoròleg i advocat.

Primogènit de la família Terrades-Pla, fill del doctor en Medicina Jaume Terrades i Vallmanya, natural d'Anglès, domiciliat al carrer de Sant Pere de Sant Feliu de Guíxols, i de la guixolenc Beneta Pla i Bascós, era el germà gran del ginecòleg Francesc Terrades i Pla → (1873), de Joan (1876), metge de medicina general, i de Josep (1880), professor d'institut. Ricard va cursar estudis –presumiblement– a l'Institut de Barcelona (districte universitari), en el qual féu l'ensenyament oficial i el corresponent batxillerat. Malgrat no trobar les dades acadèmiques, per diversa documentació familiar i notarial sabem que es va llicenciar en Física i Química, Matemàtiques, i més tard va realitzar la carrera de Dret, per finalment col·legiar-se com a advocat.

Traslladat a Huelva, on exerciria primerament com a professor de Física i Química, amb el temps seria nomenat director de l'Instituto de Segunda Enseñanza Provincial (avui, Instituto La Rábida). Esposat amb una distingida andalusa anomenada Fernanda Burgos de Orellana, es va col·legiar també com a advocat provincial, i va esdevenir catedràtic pels volts de l'any 1913, de manera que conjunció ambdues activitats laborals en aquella ciutat *onubense*.

Dedicat més tard a la política, Terrades es convertiria en un important polític de finals de la Restauració (1918-1923). Regidor delegat de l'Ajuntament de Huelva (1919), seria nomenat governador civil de Girona (11-VIII-1919 a 23-X-1920), precisament en uns moments de forta depressió econòmica i social, i realitzaria una bona tasca al capdavant de governació, malgrat alguna que altra errada –segons la premsa de l'època– a causa d'un excés de zel polític.

A Girona, Ricard Terrades va fundar i finançà particularment el Patronat de la Cantina Escolar de Girona (12-IV-1920), per als alumnes de l'Escola Nacional de Primària, de gran importància per a la ciutat. Aquell mateix any, seria traslladat aquell mateix any a Castelló de la Plana, on assoliria també el càrrec de governador civil (1920-1921). Fins el 13 de setembre de 1923, data del cop d'estat del general Primo de Rivera, Terrades presidiria els governs civils de Càceres (maig de 1921) Conca, i Lleó (setembre de 1922).

President de la Cambra de la Propietat Urbana de Huelva (1930), militaria a mitjan dècada dels anys trenta en el Comité Radical d'aquella província. Retirat després de la Guerra Civil de la política activa, exerciria novament la càtedra de Física i Química a l'Institut de Segon Ensenyament de Huelva. D'altra banda, realitzà treballs sobre meteorologia de la província, compaginant-ho amb l'advocacia fins a la seva jubilació.

2

3

1. Ricard Terrades en l'acte de donar el seu nom a una plaça de Huelva (anys seixanta)

2. Retrat de Ricard Terrades Pla, governador civil de Girona (1919)

3. Terrades, nomenat doctor honoris causa per la Universitat de Huelva

TORNABELLS ARXER, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1882 – Londres 1959)

A Londres va obrir un magatzem de distribució de suro, i més tard s'esposà amb una ciutadana britànica, amb qui anà a residir al veïnat de Herne Hill.

1

Industrial surer.

Vicepresident de la Cambra de Comerç a Londres. Nascut en una família de tradició surotaquera (el seu pare, Miquel Tornabells i Jordà, nascut a Sant Feliu però amb fermes arrels familiars a Sarrià de Ter, s'havia establert com a fabricant de taps al carrer de Santa Magdalena l'any 1888, i la seva mare, Rosa Arxer i Rabell, provenia d'una antiga nissaga guixolenc), en Joan s'iniciaria de ben jove en la professió familiar al costat del seu germà gran, Francesc.

A començament del nou segle XX, l'empresa Tornabells va decidir engegar una nova política comercial, per a la qual cosa creà una central a l'estranger que canalitzés l'exportació dels taps manufacturats elaborats a Sant Feliu. Hom disposà, doncs, de fer-ho a Anglaterra amb la corresponent distribució del seu producte, especialment cap al mercat britànic en general, com també l'australià. Per aquest motiu, Joan Tornabells, quan va complir els divuit anys d'edat, i acompanyat del seu germà Francesc, va marxar cap a Londres, on obriren un magatzem de distribució de suro pels volts dels anys 1900-1901.

Aquest negoci estava inicialment dedicat a gestionar els productes manufacturats de la seva fàbrica, però va ampliar-se, de manera que els Tornabells van passar a gestionar com a majoristes la distribució de suro a altres empreses de la Península.

Malgrat que el seu germà Francesc retor-

naria a Sant Feliu uns anys després, en Joan se situaria com a gerent únic de l'empresa, i més tard, l'any 1922, s'esposà amb una ciutadana britànica, amb qui anà a domiciliar-se al veïnat londinenc de Herne Hill. Durant aquells anys, Tornabells formaria part de la Cambra de Comerç Espanyola a Londres, primer com a vocal, i més tard com a vicepresident.

L'any 1958, el Ministeri d'Assumptes Exteriors, a proposta del canceller de les Ordres, va atorgar-li la medalla de l'Orde del Mèrit Civil, en grau de comanador, pels seus continuats i excepcionals serveis en pro del comerç de la nació.

2

1. L'industrial surer Miquel Tornabells Arxer
2. Tornabells, fotografiat al jardí de casa seva a Londres

TORRENT BUCH, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1915 – 1999)

Anomenat *el pintor de la Costa Brava*, els seus quadres –eminentment marines i paisatges– són un fidel reflex de l'evolució paisatgística que ha sofert la Costa Brava.

1

2

3

Pintor. Interessat de petit pel dibuix i la pintura, estudià a l'Escola d'Arts i Oficis de Sant Feliu, i fou alumne dels professors Joan Bordàs i Salellas → i Gertrudis Romaguera i Valls →. A l'edat de dinou anys es va matricular a l'Escola Llotja de belles arts, a Barcelona, on realitzà cursos i tècniques d'especialització entre 1934-1936, combinant els estudis amb el treball de pintor de parets per tal de costejar-se les classes.

En iniciar-se la Guerra Civil espanyola (1936), fou mobilitzat pel Govern de la República i enviat al front d'Aragó. Enquadrat dins del Servei Cartogràfic del seu regiment, va aprofitar per il·lustrar escenes bèl·liques, algunes de les quals aparegueren a la premsa de l'època. El 1937 participà en una macroexposició de cartells i dibuixos bèl·lics a l'estació de metro de la plaça de Catalunya de Barcelona, i, com tants altres, a la darrera de la guerra va passar a França, on seria internat en un camp de refugiats a Agde-Hérault (1939).

A finals d'aquell any retornà a Sant Feliu, on, a més de conèixer els pintors locals Josep Albertí i Corominas → i Jaume Provencal i Baus →, realitzaria la seva primera exposició pictòrica sobre temes bèl·lics, en un local del carrer Major. A partir d'aquell moment, i després d'un parèntesi obligat de dos anys de servei militar en què fou destinat a les posicions d'Àfrica, concretament a Villa Sanjurjo, al Marroc (1942-1943), iniciaria una carrera artística professional basada principalment en temes pictòrics de la Costa Brava. Els seus quadres –eminentment marines i paisatges (cala Ametller, cala Vigatà, Canyet, Tossa, etc.), amb uns colors i transparències molt característics del pintor guixolenc, a més d'alguns retrats– foren elogiats entusiàsticament per la crítica especialitzada, que el batejà des d'aleshores com *el pintor de la Costa Brava* (1950).

Al llarg dels anys (1942-1994), Torrent exposaria a nombroses galeries del país, entre les quals hi hagué Girona, Barcelona, València, Palma de Mallorca, Sevilla o Madrid, fins a realitzar més de 130 exposicions. La seva obra va ésser un fidel reflex de l'evolució paisatgística de la Costa Brava, abans i durant el boom turístic que caracteritza les dècades dels anys cinquanta als setanta.

Aficionat a la pesca amb canya, també esdevindria un simpàtic animador de les nits estiuenques guixolenques de la dècada dels anys cinquanta i seixanta, cantant cançons típiques o havaneres als establiments de can Seis (després Casa Pedro) o cal Canari, conjuntament amb Josep Albertí i Corominas →, Frederic Charles i Jou →, Arnald Maimí i Regí → o Pere Albó i Cassà →.

L'any 1994 Torrent Buch seria guardonat per l'Associació Turística Guixolenc amb la IV Porta Ferrada d'Or pels seus seixanta anys continuats de dedicació a l'art i la seva implicació en el món de la pintura. Ell mateix definiria el seu art com una "mena d'impressionisme expressat des de les seves particulars vivències".

1. Torrent Buch preparant la seva paleta de colors envoltat de criatures
2. El pintor Torrent Buch vist pel dibuixant Narmas (Narcís Masferrer)
3. Josep Torrent davant d'un dels seus quadres

TORRENT FÀBREGAS, Joan

(Regla, Cuba 1901 – Barcelona 1996)

365

Especialitzat en les investigacions sobre obres verdaguerianes, en les quals arribaria a ésser tota una autoritat, escrigué també nombrosos articles sobre la nostra història local.

1

2

3

Historiador. De pares guixolencs amb negoci de carbons vegetals al municipi de Regla, partit judicial de Guanabacoa, a la província de l'Havana, quan comptava dos anys d'edat retornà amb la seva família a Sant Feliu. A la nostra ciutat inicià els estudis elementals al col·legi de La Salle del carrer de la Penitència, per passar més tard al col·legi Vidal, on estudià comerç i comptabilitat amb el mestre guixolenc Joan Esteva i Vilallonga →.

L'any 1918, i al disset anys d'edat, va marxar cap a Cuba per treballar en l'antic negoci familiar, tot i que, en trobar serioses dificultats per a ocupar un lloc d'administratiu a l'empresa, va retornar cap a Sant Feliu, on es preparà per a entrar al seminari de Girona. Allà, hi cursà set anys de carrera, però finalment deixà els estudis eclesiàstics per anar a treballar en tasques administratives a la ciutat de Girona, i més tard a Barcelona, on ocuparia fins a la seva jubilació un càrrec de direcció a l'empresa Pirelli.

Devot de les lletres, l'any 1943 publicà la seva primera obra, intitulada *Julio Verne o la pasión científico geográfica*, a la qual seguiria un rigorós estudi biogràfic –que va escriure esperonat per Josep M. Casacoberta, estudiós verdaguerià i director de l'Editorial Barcino– sobre el poeta Jacint Verdaguer (1952). Malgrat realitzar també un estudi sobre sant Antoni Maria Claret (1953) i escriure el llibre *La Costa Brava vista pels escriptors catalans* (1958), Torrent s'especialitzaria en les investigacions sobre obres verdaguerianes, en les quals arribaria a ésser tota una autoritat.

Enamorat de Sant Feliu –Torrent no es va deslligar mai de la nostra ciutat–, solia passar amb la seva família els estius a la casa del carrer de Joan Goula, i era gran amic i contertulià de Lluís Esteva i Cruañas → i Agustí Calvet i Pascual (Gaziel) →. Precisament durant aquella època em-

prendria diversos estudis monogràfics d'història local de gran erudició, que publicaria al setmanari *Àncora*, a la col·lecció de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà o a la revista *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, concretats entre els anys 1957 i 1995.

Distingit per la Generalitat de Catalunya amb la creu de Sant Jordi en complir els noranta anys (1992), la ciutat de Sant Feliu li va tributar un sentit i emotiu homenatge en reconeixement a la seva tasca divulgadora en favor de la nostra història local.

1. Joan Torrent amb Agustí Calvet "Gaziel", al passeig de Sant Feliu (1961)
2. Joan Torrent Fàbregas (centre) conversant amb altres historiadors
3. Torrent, Gaziel i Lluís Esteva als jardins del passeig (agost de 1961)

t

TORRENT FÀBREGAS, Joan

TORRENT RUAX, Antoni

(L'Havana?, Cuba 1913 – Miami, Florida, Estats Units d'Amèrica 1979)

Destinat pel seu coneixement d'idiomes al Quarter General d'Eisenhower, a Anglaterra, participà en la preparació del desembarcament de Normandia, el 6 de juny de 1944.

1

2

1944). Acabada la guerra (1945), i amb el grau de capità de l'Exèrcit, va venir a Sant Feliu durant un permís reduït de 48 hores. Aquí va poder visitar la seva família i els seus amics, després de la qual cosa va retornar cap a Alemanya, la seva seu provisional, amb gran nostàlgia i emoció.

Destinat posteriorment al servei d'informació militar de l'Estat Major de les Forces Aèries, fou enviat al Japó amb l'Exèrcit de McArthur durant la guerra de Corea (1950-1953), i més tard a Pusan, a prop del paral·lel 38°, que separa el nord i el sud d'aquell país.

Llicenciat com a oficial de l'Exèrcit dels Estats Units, *Anthony* Torrent es va domiciliar a Miami (Florida) amb la seva esposa i els seus cinc fills: Paula, Anthony, John-Richard, Marguerite-Mary i Isabel-Therese. Allà obriria una empresa d'importació anomenada Lago & Torrent Inc., que representaria la casa de vins Miquel Torres de Vilafranca del Penedès.

1. El capità Antoni Torrent (esquerra) en algun lloc del front de guerra
2. Torrent, amb la seva esposa Antoinette i la seva filla Isabel-Therese, a Miami
3. Targeta comercial de representant de vins d'Antoni Torrent Ruax, a Miami

Militar. Fill dels guixolencs establerts a Cuba Josep Torrent i Romaguera i Josepa Ruax i Violà, i cosí de Joan Torrent i Fàbregas →, de molt petit va retornar amb la seva família a Sant Feliu, on naixerien els seus germans Margarita (1915) i Joan (1917).

A la nostra població, hi va fer els seus estudis, a més d'una infinitat d'amics, entre els quals es comptaven Jaume Lloveras i Albertí → i Víctor Rourich i Nadal, germà del músic local Valentí Rourich i Nadal →. A l'edat de quinze anys, però, Torrent va haver de marxar per imperioses necessitats familiars cap als Estats Units d'Amèrica, on immediatament es posà a treballar.

Adquirida més tard la nacionalitat nord-americana, es va casar l'any 1942 amb Antoinette Sevier, una professora nadiua amb orígens francesos. Mobilitzat durant la Segona Guerra Mundial pel seu coneixement d'idiomes, seria destinat al Quarter General d'Eisenhower a Anglaterra, on participà en la preparació del desembarcament de Normandia (6 de juny de

3

TORRES ALBERTÍ, Pere

(Sant Feliu de Guíxols 1878 – 1942)

La seva gestió s'encaminà a gestionar la construcció del mercat cobert municipal, el nou grup escolar a l'Horta d'en Bernich, com també el cobriment de la riera del Monestir.

1

2

Industrial surer i alcalde. Fill de Joan Torres i Guinart, natural de Sant Feliu de Boada, i de Maria Albertí i Albertí, de Castell d'Aro, domiciliats a Sant Feliu, en Pere es dedicà al negoci del suro, per a la qual cosa llogà una petita fàbrica al carrer del Mall, on tindria en plantilla un total de vuit treballadors.

S'interessà per la política local ben entrats els quaranta anys d'edat, i fou escollit regidor d'Hisenda, càrrec que exercí entre els anys 1924 i 1927, en plena dictadura del general Primo de Rivera. Al mes de març de 1927 substituï a l'alcaldia Salvador Janer i Quintà → –en haver assolit aquest l'acta de diputat provincial–, i ocupà el càrrec entre el 20-III-1927 i el 15-I-1930. La seva gestió va anar encaminada a fer la tramitació administrativa i d'emprestit de tres obres importants per a la ciutat: la construcció del futur mercat cobert municipal de la plaça de la Constitució (actualment, del Mercat), la del nou grup escolar a l'Horta d'en Bernich (actual CEIP Gaziell) –qüestionada des de diversos sectors de la població per la lentitud de la gestió municipal–, com també el cobriment de la riera del Monestir, malgrat que no veuria realitzada cap d'aquestes obres estant al capdavant de l'alcaldia.

Distingit pel rei Alfons XIII com comanador de l'Orde del Mèrit Civil (1930), es conta l'anècdota que en donar l'Ajuntament el nom del capità general Emilio Barrera al passeig del Mar, a les acaballes de la dictadura (12-VI-1929), i en el consegüent banquet al Restaurant de Sant Elm, el general homenatjat es dirigí a l'alcalde tot dinant, dient-li: “*Señor alcalde, esto se acaba!*” –al·ludint a la situació política de la dictadura. A la qual cosa li contestà Pere Torres, suposadament pensant en la vianda del plat de l'important comensal: “*No sufra, mi general, que en la cocina hay más!*”.

Esposat amb la guixolencra Concepció Lloveras i Carbó, amb qui estava domiciliat al carrer de Sant Domènec juntament amb els seus fills Concepció, Maria i Lluís, poc després s'allunyà de la política municipal i continuà amb el negoci de la seva petita fàbrica de suro fins a la jubilació.

1. Retrat de l'alcalde Pere Torres Albertí
2. Barques a la platja; al fons, els Banys de Sant Elm

TRESENÉ CACÀS, Jacint

(Sant Feliu de Guíxols 1910 – 1998)

Considerat un dels porters de futbol més carismàtics de la nostra ciutat, també jugaria amb l'Arsenal de Cartagena i l'Agrupación Deportiva Ferroviaria de Madrid.

Esportista. Considerat un dels porters de futbol més carismàtics que hi ha hagut a la nostra ciutat –salvant les distàncies esportives amb el mític Llàtzer Florenza i Rifà →, en Cinto Tresené era fill de José Tresené Galino, fuster de professió, natural de Poleñino, a la província d'Osca, però domiciliat a Sant Feliu d'ençà de l'any 1907, i de la guixolenc Josepa Cacàs i Fors, germana del conegut conserge del cementiri Rossend Cacàs i Fors →.

En Cinto va començar a jugar a futbol en equips escolars, per passar més tard als infantils i reserva de l'Ateneu Deporti (1925-1927). Desaparegut aquest club, i en ésser cridat a fer el servei militar per la Marina a Cartagena (1930), va jugar aleshores amb l'equip de l'Arsenal, amb el qual quedà campió d'una lligueta militar amb altres equips de la Marina. Destinat al Ministeri de Marina a Madrid, fou fitxat pel club Agrupación Deportiva Ferroviaria, i després pel Nacional, que esdevindria més tard l'Atlético de Aviación, precursor de l'actual Atlético de Madrid.

De retorn del servei militar, formà part del Casal dels Esports (1932-1933), al costat de jugadors de la qualitat de Miró, Romaguera, Gimbernà, Coll o Pujol. Fitxat posteriorment pel Palafrugell, va jugar de titular durant dues temporades (1934-1935), i es classificà en el tercer lloc del Campionat de Catalunya, per darrere del FC Barcelona i del Sabadell. Més tard s'incorporaria a l'Olot Futbol Club, la porteria del qual defensaria fins a l'inici de la Guerra Civil espanyola (1936).

Acabada la guerra (1939), Tresené, que treballava d'operari a la companyia del tren de Sant Feliu, fou víctima de depuració, juntament amb dinou empleats més, per no ésser afecte al règim. Tot i així, continuà jugant a futbol, primerament amb el leccalis FC (1939), i després amb el CF Guíxols, fins a la darrereria dels anys quaranta, en què passà a ésser col·laborador del club, i més tard entrenador de l'equip juvenil (1955-1959), en el qual destacaven els joves Busquets, Palahí, Albertí, Hilari, Franquesa i Posas.

Casat amb Leonor Payró i Mas l'any 1940, quan era treballador de la fàbrica d'aglomerats de can Nyagues, visqué tota la seva vida al carrer de les Eres. Ja de més gran, era normal veure en Cinto passejar per aquells carrers de la zona anant a fer-la petar al Bar La Pansa. I, d'allà, caminant amb força parsimònia per l'edat, s'arribava fins a l'antiga estació de tren, on s'emplaça el col·legi de l'Estació, per veure jugar a futbol, a l'altra banda del reixat, els alumnes d'aquest centre.

1. Jacint Tresené, fotografiat a la dècada dels anys setanta
2. Tresené, amb la copa a la mà, amb l'equip de l'Arsenal (1930)
3. Retrat de Jacint Tresené Cacàs als divuit anys d'edat (1928)

[apunts biogràfics]

VALLS BALLESTER, Faustí

(Santa Cristina d'Aro 1925)

Participà a les fires i certàmens de perruqueria més importants d'Europa, i impulsà l'Escola de Formació Professional de Perruqueria a Sant Feliu.

1

2

3

Perruquer. Fill de Lluís Valls i Triadú, pagès, natural de Llagostera, i d'Antònia Ballester i Dausà, de Santa Cristina, féu els seus primers estudis amb el mestre Bonaventura Mir, però, en anar el seu pare a treballar de jardiner a S'Agaró, es domiciliaren a Sant Feliu l'any 1929. Aquí reprendria els seus estudis a l'Escola Horaciana amb el mestre Galo Mallol; tanmateix, en esclatar la Guerra Civil espanyola (1936-1939), passà als Estudis Nous (actual CEIP Gaziel), on va tenir per mestres la Maria Lluïsa Llorens i Llorens → i l'Àngels Vinyas i Berta →.

Amb la mort del seu pare al front, al municipi d'Aristot, a la comarca de l'Alt Urgell, en Faustí va haver de posar-se a treballar. S'inicià d'aprenent a la barberia de can Viñals, al carrer de Sant Domènec, i passà més tard a la d'en Ramon Vila, del carrer Verdaguer. Allà acabaria de fer l'aprenentatge de l'ofici i, de passada, com que la filla del barber, Annita Vila, tenia al costat una perruqueria de senyores, en Faustí la solia ajudar quan hi havia feina.

L'any 1944, es matriculà a les classes de perruqueria que impartia la prestigiosa Acadèmia Sunyer, a Barcelona. En acabar el curs, va treballar durant anys en diversos centres perruquers de la Ciutat Comtal, fins que decidí retornar a Sant Feliu. Instal·lat en un pis del carrer Nou del Garrofer, compaginà el servei militar a Barcelona amb la feina els caps de setmana a la nostra ciutat. Deslliurat dels deures militars, obrí la seva primera perruqueria oficial al mateix carrer, davant la botiga de vetesifils de la Maria Rovira. Amb els seus moderns pentinats, revolucionà la perruqueria a la nostra població, on va gaudir des d'aleshores d'una nodrida clientela.

El 1949 inaugurà la perruqueria del carrer Major al mateix lloc on hi havia hagut la barberia d'en Baldomero Guasch. En aquest establiment, en Faustí hi treballaria ininterrompudament cinquanta-quatre anys. Fou en aquella època que participaria en les fires i certàmens de perruqueria més importants d'Europa, és a dir, París, Londres, Frankfurt, Bolonya o Milà. A la capital britànica obriria, conjuntament amb el seu cosí Joan Puig i Valls →, una perruqueria al mateix centre de la City (1980). Així mateix, ambdós perruquers impulsarien més tard l'Escola de Formació Professional de Perruqueria a Sant Feliu, de la qual seria mestra l'esposa d'en Faustí, Dolors Juanals i Mariano. President del gremi de Perruquers de Girona (1975-2004), l'any 1978 actuaria en un certamen espectacle al Royal Albert Hall de Londres titulat *Fanfare for Faustí*, amb models, ballet i vestuari de Paco Rabanne, esdeveniment que el situaria com un dels perruquers més destacats d'aquells moments.

1. Faustí Valls pentinant una núvia (1964)
2. Interior del saló de perruqueria de Faustí Valls a Londres (1980)
3. Retrat del perruquer Faustí Valls Ballester (2007)

VALLS FERRER, Ponç

(Sant Feliu de Guíxols 1895 – Perpinyà, Catalunya nord 1984)

Antic membre d'Unió Federal Republicana, més tard encapçalaria un front liberal cap a l'alcaldia que, poc després, es transformaria en Esquerra Republicana de Catalunya.

1

Industrial surer i alcalde.

Polític local d'idees republicanes i catalanistes, amic personal de Josep Irla i Bosch →, president de la Generalitat de Catalunya a l'exili, en Ponç Valls tindria una notable presència en els assumptes de la política municipal guixolenc a la dècada dels anys trenta. Fill de Josep Valls i Teixidor, oriünd de Cruilles, i de Maria Ferrer i Lafora, de Sant Feliu, es va casar amb la jove llagosterenca Victòria Breig i Clara, i més tard va esdevenir l'oncle matern de Ramon Tauler i Valls →.

Industrial surer amb fàbrica pròpia al carrer de Girona i amb una vintena de treballadors especialitzats, en Ponç exportava els seus productes manufacturats a diversos països d'Europa. Antic membre del partit Unió Federal Nacionalista Republicana (UFNR), posteriorment fusionat en el Partit Republicà Català (PRC). En aquest darrer partit, en companyia de Josep Irla i Bosch →, Joan Sanjaume i Maïmí →, Jaume Marill i Forns →, Francesc Campà i Viarnés →, Benet Planellas i Arxer →, Lluís Martí i Ramon Vilossa, encapçalaria un front únic liberal cap a l'alcaldia que, poc després, es transformaria en Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), amb la unió de diversos partits en la Conferència d'Esquerres de l'any 1931.

El 1933 va rellevar Paulí Margou i Oliveras de l'alcaldia, en haver estat substituït l'Ajuntament guixolenc per una comissió gestora. Fou aleshores quan Ponç Valls exerciria el càrrec de president entre el 25-V-1933 i el 15-X-1934, fins que, com a conseqüència dels fets del Sis d'Octubre de 1934, els regidors d'Esquerra foren destituïts per la Guàrdia Civil, de manera que es constituï una gestora nova sota la presidència de Ramon Bonet i Coll →.

2

Exiliat a França l'any 1939, es traslladà poc després amb la seva família a la població algeriana de Djidjelli, capital de la província de Jijel, al nord-est del país, on romandria fins a començament de la dècada dels anys cinquanta. Allà regentà una fàbrica de suro on confeccionava, a més dels taps, tot tipus de flotadors, boies i salacots.

De retorn a Perpinyà, continuà la seva activitat surotapera, motiu pel qual cap als anys setanta realitzà diverses estades a Sant Feliu. A la nostra ciutat va poder saludar familiars i amics i confraternitzar amb molts d'ells –majoritàriament d'idees d'esquerres–, malgrat la fèrria dictadura de Franco.

Ponç Valls esdevindria un gran tertulià en les trobades estivals que feia amb els antics companys de partit, al local social del Nou Casino La Constància (dels Nois), tot recordant fets i temps passats.

1. L'alcalde i industrial surer Ponç Valls Ferrer

2. Ponç Valls, assegut, segon per la dreta, en la visita que féu a Sant Feliu el president Lluís Companys (1931)

VALLVERDÚ AIXALÀ, Josep

(Lleida 1923)

Introduït ràpidament en la societat civil i cultural de la ciutat, conreà el teatre, l'excursionisme i el periodisme local.

1

Escriptor. Poeta, narrador, dramaturg i lingüista, arribat a Sant Feliu a la tardor de 1949 per fer-se càrrec d'una nova acadèmia a la ciutat. De petit va anar al col·legi dels Maristes de Lleida, tot i que als estius va residir a casa dels avis paterns, a Sant Martí de Maldà. Als dotze anys va escriure el seu primer poema i, l'any següent, escrigué uns *Pastorets*, que també il·lustrà.

Acabada la Guerra Civil, la família es traslladà a Barcelona, on Josep faria el setè curs de batxillerat a l'institut Menéndez Pelayo (1940). Poc després, es matriculà a la universitat, on cursà Filosofia i Lletres i es llicencià en Filologia Clàssica (1945). Becat per la mateixa universitat (1948-1949), treballà d'ajudant amb el doctor Jordi Rubió i Balaguer, una de les personalitats més prestigioses de la cultura i les lletres catalanes.

L'any 1949 se li oferí la direcció d'una nova acadèmia establerta a Sant Feliu que depenia d'una empresa d'assegurances d'ensenyament (EDESa). A la nostra ciutat, va conèixer tota una sèrie de persones que el varen colpir fortament. Era gent de classe mitjana –artesans, botiguers, tapers, comerciants, obrers, etc.–, i ben aviat es féu amic d'ells: Martí Girona, Jaume Escortell, Josep Murlà, Josep Vicente, Narcís Masferrer, Claudi Iserrn; i també fills de la burgesia, com Marià Vinyas, Enric Descayre, Margarita Wirsing i Gaziol. Vallverdú s'introduí ràpidament en la societat civil i cultural guixolenc: oferí diversos cicles de conferències i participà en tertúlies literàries –les més recordades, a l'antic Hotel Murlà–, i en aquesta època esdevingué també vocal i secretari de la junta de l'Institut d'Estudis Guixolencs.

Amb el Centre Excursionista Montclar, a més de ser-ne el delegat de cultura, hi féu excursions, presentacions de les seves sessions, teatre, etc. També s'incorporà a la redacció del setmanari *Àncora*, rotatiu en què es responsabilitzà dels apartats “Ficción y realidad” i “Ecos y razones”.

En mullerar-se amb Isabel Arqué el 1952, deixà la direcció de l'acadèmia per passar a treballar al despatx de la fàbrica de taps de suro de can Burgell. Poc després, conjuntament amb Margarida Wirsing i Enric Descayre, i amb el suport de l'Ajuntament guixolenc, engegaria el centre d'ensenyament secundari conegut com *Liceu Abat Sunyer*, situat al carrer Sant Felíx Màrtir, i en el qual Vallverdú faria classes d'anglès.

2

Mentre s'estava a la nostra ciutat, decidí presentar-se al concurs de novel·la juvenil Mossèn Chusep amb l'obra *Las cinco vidas del Nereo*, i el guanyà. La mort, però, del seu pare i, pocs mesos després, la de l'avi (1956), els va obligar a fer-se càrrec de la hisenda familiar de Sant Martí, de manera que van marxar de Sant Feliu després d'haver-hi residit set anys.

Malgrat la distància, Josep Vallverdú i la seva esposa s'han considerat sempre guixolencs d'adopció, i realitzen periòdicament visites a la ciutat que els va acollir. La seva carrera literària –compaginada amb la docència– ha estat ben profitosa i curulla de premis literaris: Joaquim Ruyra (1964), Josep M. Folch i Torres (1968 i 1970), Serra d'Or (1980), de la Generalitat (1981), llista d'honor del premi internacional Andersen (1980), etc. Tot i això, no ha deixat mai de publicar regularment articles al setmanari *Àncora* de Sant Feliu. La seva novel·la *Rovelló* (1969), il·lustrada pel dibuixant guixolenc Narmas (Narcís Masferrer), fou traduïda a diverses llengües, a més de fer-se'n una sèrie de televisió.

3

Vallverdú ha estat membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, se l'ha distingit amb la creu de Sant Jordi (1989) i el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (2000), i ha estat nomenat doctor honoris causa per la Universitat de Lleida (2004), entre altres condecoracions. L'any 1997, l'Associació Turística Guixolenc (ATG) va imposar al matrimoni Vallverdú-Arché la VI Porta Ferrada d'Or per la seva vinculació a la nostra ciutat.

1. Josep Vallverdú, fotografiat a Sant Feliu als anys cinquanta
2. Vallverdú en un acte institucional amb l'alcalde Antoni Juanals
3. Fotografia de l'escriptor Josep Vallverdú Aixalà

VENTURA CALZADA, Pilar

(Sant Sebastià, Guipúscoa 1894 – Sant Feliu de Guíxols 1969)

Dedicada a l'educació de nombroses noies que no havien acabat els seus estudis, també finançaria l'escolarització de nenes guixolenques en centres d'educació religiosa.

1

2

Presidenta d'Acció Catòlica. Filla de Jaume Ventura i Ferrer, mariner natural de Barcelona, i de la guixolenca Empar Calzada i Puig, era néta del pilot naval Cosme Calzada i Pons i neboda del capità de la Marina Mercant Joan Calzada i Puig →. A començament dels anys noranta del segle XIX, el matrimoni Ventura-Calzada es va traslladar amb el seu fill primogènit Carles al País Basc, concretament a la ciutat de Sant Sebastià, on naixeria la petita Pilar. Anys després retornaren a Sant Feliu per motius laborals, i hi fixaren la residència al carrer de Sant Domènec (1897).

La jove Pilar va ésser educada tal com era menester en una família de la seva posició, de manera que se la instruí en: cultura general, art, música, labors i religió. Viatjà sovint per la Península i s'establí un temps a la seva ciutat natal de Sant Sebastià, fins que l'any 1920 fixà definitivament el seu domicili a Sant Feliu. Esposada més tard amb l'industrial alemany Gottfried Renz Huonner (1923), que s'havia associat amb la companyia surera local La Suberina S.A., la Pilar es dedicaria des d'aquells moments a les tasques d'ensenyament i ajut als necessitats, mentre el seu marit es dedicava al negoci d'aglomerats en general.

En enviduar l'any 1929, Pilar Ventura s'abocà amb molta fe i dedicació envers els seus semblants. La *vídua Renz* –tal com se la coneixeria des d'aleshores– va haver d'abandonar a corre-cuita Sant Feliu, pocs mesos després d'esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), per por de patir represàlies. Es refugiaria a Sant Sebastià, ciutat on passaria tota la contesa. De retorn a la nostra ciutat, presidiria durant molts anys la junta local femenina d'Acció Catòlica. D'aquesta manera, als locals del Patronat, a l'antiga casa Llagustera, es dedicaria en cos i ànima a l'educació de nombroses noies que per diversos motius no havien acabat els seus estudis. Allà, i després de sortir de la feina, la Pilar i altres coreligionàries els ensenyaven a llegir, escriure, a cosir, i també a resar, per així estendre l'evangelització. D'altra banda, també finançaria personalment l'escolarització de nombroses nenes guixolenques en centres d'ensenyament amb educació religiosa, com els col·legis del Cor de Maria i Sagrat Cor de Jesús, en no poder assumir llurs famílies la seva educació.

Poc abans de morir, Pilar Ventura faria diverses deixes a l'Hospital Municipal, amb el lliurament a aquest establiment benèfic de tota una sèrie de béns i immobles de la seva propietat.

1. Pilar Ventura fotografiada a l'Hospital Municipal amb Joan Massó i una religiosa
2. Excursió a Montserrat amb membres d'Acció Catòlica

VERGELI BOSCH, Llibori

(Sant Feliu de Guíxols 1870 – 1931)

Convertit en un heroi local en rescatar la tripulació del vapor *Trentino*, el Govern italià li concedí la creu d'argent del Mèrit Naval, pensionada amb set pessetes i mitja.

1

2

Pescador. El seu pare, Pere Vergeli i Cruañas, natural de Castell d'Aro, s'havia establert a Sant Feliu després de mullerar-se amb la guixolenc Josepa Bosch i Creus, l'any 1862. De jove, en Llibori Vergeli –cognom també escrit de vegades com *Bargeli*–, s'inicià en el feineig de la mar, formant part de diverses tripulacions de barques de pesca local. Casat amb Brígida Fontanillas i Vidal, filla de Calella de Palafrugell, amb domicili al carrer de Santa Margarida, hom el recorda encara com una persona senzilla dedicada al seu ofici i a la família.

L'any 1915, però, la seva valentia el convertiria en un heroi local, al costat de dos companys més, Jeroni Ayats i Fina → i el mariner oriünd de Blanes –domiciliat a Sant Feliu– Josep Augé, en rescatar la tripulació del vapor italià *Trentino*, amb matrícula de Gènova, naufragat a la platja de Sant Pol, el migdia del dilluns 29 de novembre.

Els tres pescadors es trobaven aquell dia davant la taverna d'en Vidreres, ben a la vora de la platja de Sant Pol. Els crits d'auxili i desesperació del capità i la tripulació d'aquell vaixell carregat de blat a punt d'enfonsar-se, els varen posar ràpidament en acció. Sense gaires contemplacions, arplegaren la barca d'en Vidreres i, amb perill de les seves pròpies vides, s'endinsaren dins la mar embravida per tal de salvar aquella gent. Ho feren en tres difícils viatges enmig d'un fort temporal que feia alçar el seu bot de proa fins a cabussar-lo enmig de les onades. L'esforç titànic que hagueren de suportar deixà exhausts tant la tripulació com els seus salvadors.

Arrezerats la vintena de mariners del vapor italià a la granja d'Isidre Pijoan, on varen rebre les primeres atencions, es donà part d'aquella situació al comandant de Marina i autoritats corresponents, que es desplaçaren al lloc dels fets.

Per aquesta gesta humanitària, el Govern italià els concediria la creu d'argent del Mèrit Naval amb distintiu blanc (1916), pensonada amb set pessetes i mitja d'aleshores per a tota la vida. Aquesta distinció, però, no va fer canviar la vida d'aquells tres valents pescadors; de fet, continuaren feinejant a la mar de la mateixa manera que ho havien fet fins aleshores –això sí, amb un xic més de “plata” a la seva armilla–.

3

1. Llibori Vergeli fotografiat amb la seva esposa Brígida Fontanillas
2. El vaixell italià *Trentino* anant a la deriva a la platja de Sant Pol (1915)
3. Llibori Vergeli Bosch durant el seu servei militar per Marina (c. 1891)

VERRIÉ FAGET, Jordi

(Barcelona 1923 – Santa Cristina d'Aro 2001)

Apassionat dels llibres, rescatà de l'oblit el segon volum de les *Instruccions per l'ensenyança de minyons*, del pedagog cristinenc mossèn Baldiri Reixac i Carbó.

1

Pedagog i bibliòfil.

Fill de Frederic Verrié i Sala, carter guixolenc destinat a Barcelona amb orígens francesos (els seus avis, Frédéric Verrié i Françoise Boyes, eren naturals de Tolosa de Llenguadoc i s'establiren a Barcelona cap a mitjan segle XIX), i de Pilar Faget i Oliver, de Sant Feliu de Guíxols. A la nostra ciutat, la família Verrié disposava d'una casa al carrer Nou del Garrofer, entre els carrers de Santa Magdalena i Santa Llúcia. Sembla ser que l'avi d'en Jordi, guixaire estucador, i domiciliat a Sant Feliu, l'havia comprada a la darrerria del segle XIX. Allà, doncs, solien passar-hi els estius amb els seus fills, en Frederic-Pau i en Jordi, el nostre personatge biografiat.

Jordi Verrié va estudiar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona fins el 1948. Durant l'etapa universitària –en l'època del pur i dur franquisme–, esdevindria un membre destacat en la clandestinitat del Front Universitari de Catalunya (FUC). En deixar, però, la universitat, va passar a treballar a les ordres de l'hotelier i promotor turístic Josep Ensesa a S'Agaró. Inquiet i emprenedor, en Jordi es convertiria en l'ànima dels actes culturals organitzats en aquell selectiu indret, com també en editor de la prestigiosa *Revista de S'Agaró*.

Traslladat a la llunyana Austràlia, concretament a Queensland, on tenia parents per part de la branca materna, en Jordi romandria allà treballant-hi un cert temps. Fruit d'aquesta estada seria la publicació del llibre titulat *Bumerang*. De retorn al nostre país, s'instal·là a Sant Feliu, tot i que la seva feina de comercial el portà a organitzar diversos certàmens i fires arreu de Catalunya. Durant aquest temps escrigué i fou autor, alhora, de les fotografies de dos volums de la col·lecció Catalunya Visió, que donà peu a l'inici d'una sèrie de viatges i reportatges fotogràfics sobre la transformació dels espais urbans i rurals catalans, i molt concretament de la Costa Brava.

Apassionat dels llibres, i en especial dels que feien referència a l'educació infantil, arribà a aplegar un munt d'edicions literàries i documents de gran valor per a la pedagogia catalana que, més tard, serien tutelats pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Afortunadament, rescatà de l'oblit i de la seva possible pèrdua el segon volum de les *Instruccions per l'ensenyança de minyons*, del pedagog cristinenc nascut al veïnat de Bell-lloc d'Aro mossèn Baldiri Reixac i Carbó.

Autor del llibre *Continuïtat pedagògica durant els segles XVIII i XIX* (1981), es domicilià definitivament a Santa Cristina d'Aro, on va crear a la seva llar del carrer Dr. Josep Trueta una biblioteca particular per a consulta de professionals i públic interessat. A la seva mort, deixà un important llegat bibliogràfic i documental a la Universitat de Girona, com també als ajuntaments de Sant Feliu de Guíxols i de Santa Cristina d'Aro.

2

1. Jordi Verrié Faget, fotografiat durant la seva estada a Austràlia
2. Verrié al costat del seu Seat 600, emprat per a les seves excursions

VIADER CANALS, Josep M.

(Sant Feliu de Guíxols 1907 – 1980*)

El 1955 produiria la tercera edició, en fulls de suro, d'*El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha*, alguns exemplars del qual es lliurarien a diversos caps d'Estat, com Eisenhower, Perón, Kruschev o el Papa Joan XXIII.

Impressor i editor. Continuador de la tradició impressora iniciada pel seu pare Octavi Viader i Margarit →, de jove va estudiar Arts Gràfiques a l'escola d'oficis dels Salesians de Barcelona, per passar més tard a ampliar coneixements de tècniques tipogràfiques a les ciutats de Frankfurt i Dresden, a Alemanya. De retorn a Sant Feliu, va treballar al taller del seu pare, i alhora col·laborà estretament en la confecció de diverses edicions editorials de gran importància. Mobilitzat durant la Guerra Civil espanyola (1936), fou enviat poc després al monestir de Montserrat, la impremta del qual va dirigir durant un temps. En acabar la guerra i domiciliat novament a Sant Feliu, fou nomenat gestor de treball de la primera comissió gestora de la ciutat, que va passar a dirigir l'alcalde Vicenç Gandol i Jordà →.

L'activitat editorial de la casa Viader, en aquells anys, es va centrar en el treball amb diverses institucions culturals i editores de la Ciutat Comtal (Consell Superior d'Investigacions Científiques, Edicions Balmesiana i Marín, entre altres). Així mateix, Viader, que havia heretat la sensibilitat del seu pare per a confeccionar peces úniques per a la bibliografia del nostre país, realitzà la seva primera edició important amb

paper de fil amb l'obra *Gestes de la Marina catalana, segles IX al XVI* (1943-1944), que contenia episodis extrets de les cròniques medievals de Catalunya i que fou decorat per Germà Viader.

Poc després, editaria *El Cantar de los cantares* (1946), amb làmines a vuit tintes en or i plata sobre fulls de suro i també en paper de fil. Coincidint amb el cinquantè aniversari de la primera edició del Quixot d'Octavi Viader, Josep Maria produiria la tercera edició, en fulls de suro, d'*El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha* (1955), que va ésser dedicat als països iberoamericans, i en què comptaria també amb la col·laboració de Germà Viader, que s'encarregaria de les orles i de les policromies en or. Dels dos-cents cinquanta exemplars editats per a bibliòfils, uns quants serien lliurats, via ambaixada, a diversos caps d'Estat, com Eisenhower, Perón, Kruschev o el mateix Papa Joan XXIII.

Josep Maria Viader, que estava casat amb la guixolencina Maria Serra i Dispès, va ésser membre de la Societat de Bibliòfils de Barcelona, com també un destacat vicepresident de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols.

1. Josep M. Viader fent lliurament del Quixot (edició de 1955) a l'alcalde Manel Vicens (1955)
2. Josep Maria Viader (a l'esquerra), en una fira d'arts gràfiques a Leipzig (Alemanya), pels volts de l'any 1930
3. Pàgines impreses del Quixot de 1905, a la dreta, i del de 1955, les dues de l'esquerra

* Centre hospitalari de Barcelona

VIADER MARGARIT, Octavi

(Sant Feliu de Guíxols 1864 – 1938)

El seu Quixot, imprès en paper de suro, no ha estat mai superat per les posteriors edicions que se n'han fet, i en el seu moment li valgué –entre altres treballs– ser nomenat pel rei Alfons XIII cavaller d'Isabel la Catòlica.

Impressor i editor. Fill de Pere Viader i Salvatella, carter d'ofici, i de Clara Margarit i Dausà, de jove es va traslladar a Barcelona, on va aprendre l'ofici d'impressor als tallers més importats de la ciutat. De retorn a Sant Feliu, i després d'haver copsat les inquietuds artístiques del modernisme aplicat a les arts gràfiques, inicià l'activitat d'impressor en un local del carrer Major (1885). L'any 1892 es va instal·lar en un antic edifici de la rambla d'Antoni Vidal –on s'emplaçà durant molts anys la llibreria–, i deu anys després faria enderrocar aquell estatge per tal de bastir-hi una botiga taller (1902), on realitzaria la seva important activitat artesanal.

Entre els anys 1905 i 1906, Viader imprimiria, sobre fulls de paper de suro i en dos volums, l'obra de Cervantes *El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha*. Aquesta edició assoliria tant de renom que li van ser concedides sengles medalles d'or en les exposicions de Saragossa (1908) i Leipzig (1914).

Amb el mateix sistema d'impressió, Octavi Viader estampà per a bibliòfils altres llibres: *Les dues germanes* (1907), *Bernardo del Carpio* (1914) i *Ti-*

1. Fotografia de la rambla Vidal, amb la casa Viader a la dreta (c. 1910)

2. La rambla d'Antoni Vidal a la dècada dels anys noranta

3. Edició del Quixot imprès en làmines de suro pels Viader (1905, dreta, i 1955, esquerra)

4. Façana de la casa Viader (2000)

5

rant lo Blanc (1920). Per aquests treballs tan acurats, el rei Alfons XIII el nomenà cavaller d'Isabel la Catòlica, i la seva fama d'estampador impressor fou coneguda a tot arreu. També imprimiria llibres d'autors locals, com els de Salvador Albert i Pey →, Francesc Masferrer i Albertí →, Joan Compte, Agustí Casas i Viñas →, entre altres, a més de bona part dels setmanaris guixolencs de l'època, com *La Lealtad*, *El Noticiero*, *Lo Trapecer*, *La Información*, *Llevor*, *Ciutat Nova*, etc.

Viader s'esposà dues vegades i tingué quatre fills. Els dos primers –Germà, que esdevindria un bon il·lustrador i guarniria amb ornaments decoratius diversos llibres impresos a la casa Viader, i Assumpció– eren fruit del primer matrimoni, amb Josefina Llor i Isern. Del seu segon matrimoni, amb Adela Canals i Sibils, en naixerien Josep Maria, que aprendria les tècniques tipogràfiques i els secrets de les arts gràfiques sota l'ensinistrament del seu pare, i la petita Josefina.

S'ha considerat Octavi Viader com un editor notable, que va sentir al llarg de la seva vida laboral una forta passió per l'art i dignitat del seu ofici. El seu *Quixot*, imprès en paper de suro, no ha estat mai superat per les posteriors edicions que s'han fet del llibre de Cervantes. I el nom de Sant Feliu de Guixols anirà sempre associat al de l'impressor, que mostrà tota la vida un gran amor per la seva ciutat natal.

La ciutat de Sant Feliu, mitjançant el Ple del seu Ajuntament (7-II-1990), va prendre l'acord de dedicar una via de la ciutat a Octavi Viader i Margarit, i alhora va batejar també amb el seu nom la nova biblioteca situada entre la carretera de Girona i els carrers de Surís i de Francesc Jofre i Paradís.

5. L'impressor guixolenc Octavi Viader Margarit

VICENS BAQUÉ, Narcís

(Llagostera 1883 – Sant Feliu de Guíxols 1965)

Conegut com *en Sireno*, esdevingué l'ànima dels festivals als cinemes Catalunya i Vidal, on els aficionats recitaven poesia i interpretaven cant i música per a esplai dels guixolencs.

1

2

Industrial taper i regent d'una fonda. Conegut com *en Sireno* –el seu germà se'n deia de debò, però ell també es va endur aquesta rara identificació onomàstica–, es va traslladar de jove a Sant Feliu després de regentar amb la seva família una fonda al poble de Llagostera. A la nostra ciutat, col·laboraria en la confecció del setmanari guixolenc de caire anarquista *El Proletario* (1905-1906) –que dirigí junt amb el seu germà–, mentre es dedicava professionalment a la fabricació de taps de suro.

L'any 1914 va llogar la Fonda de Sant Elm del carrer Maragall, que havien regentat durant molts anys Dolors Franquesa i el seu marit Joan Fontrodona. Aquest establiment el dirigiria conjuntament amb la seva dona, Maria Prats i Bruguera, i la seva filla gran, Pepita, que els ajudava en les tasques de neteja de les habitacions i alhora tenia cura dels seus germans petits, Sireno i Anna. A la cuina, però, hi havia el jove cuiner Jaume Sala, que s'encarregava de fer els àpats diaris. La Fonda Sant Elm estaria regentada per la família Vicens fins a començament de l'any 1928.

Establert des d'aleshores com a fabricant surer, adquirí en règim de lloguer dues fàbriques amb magatzem, una d'elles situada a la plaça de l'Asil, i l'altra, al carrer del Sol, que donarien feina a un total de vint-i-quatre treballadors.

Amant del teatre i de l'excursionisme, a la dècada dels anys trenta va viatjar per Alemanya per tal de comercialitzar els seus productes manufacturats. Acabada la Guerra Civil espanyola (1939), fou tancat a la presó de Girona per suposada col·laboració amb la CNT-FAI, malgrat que seria alliberat tres mesos després sense càrrecs.

Narcís Vicens esdevindria l'ànima dels festivals que s'organitzarien durant la dècada dels anys cinquanta als cinemes Victoria (Catalunya) i Novedades (Vidal), on diversos aficionats recitaven poesia o interpretaven cant i música variada per a esplai dels guixolencs.

1. Retrat de Narcís Vicens Baqué

2. Narcís Vicens, al centre, amb ulleres, al bar del Teatre Vidal (c. 1960)

VICENS MONER, Manel

(Sant Feliu de Guíxols 1907 – 2003)

Durant el seu llarg mandat, va adquirir, amb molta previsió, diversos solars que serviren per a ubicar-hi futurs equipaments municipals, com els terrenys de La Corchera.

Alcalde. Fill de l'estanquer i músic de cobla local Artur Vicens i Maruny, i de Joana Moner i Blanc, domiciliats al carrer de Girona, de jove va treballar de meritori amb el procurador Jaume Corominola i Jutglar →. Més tard, faria de comptable de la casa Ararà Germans, dedicada a la venda d'articles d'espert, tot compaginant aquesta feina amb la seva gran passió per la filatèlia. Així mateix, també ajudaria a portar l'estanc que el seu pare tenia al carrer Maragall, davant per davant de la merceria La Gran Moda, just entremig de les anomenades *seis esquinas* (Maragall, Creu i Algavira).

Dos anys després d'acabar la Guerra Civil, en Manel ocuparia el càrrec en la direcció de l'empresa Aguas Potables de San Feliu de Guíxols S.A. (1941) que Salvador Oliveras havia deixat per defunció. Durant la seva prolongada gerència, la companyia va millorar el servei d'abastament d'aigua, especialment a Sant Feliu i la Vall d'Aro, on s'amplià i reformà la central d'elevació d'aigües del Ridaura, com també els seus pous d'abastament. Alhora, aconseguiria noves concessions en altres municipis de la província, que reforçarien en importància comarcal el subministrament de l'empresa d'aigües guixolenca.

Nomenat alcalde de la ciutat pel governador civil de la província (del 3-VII-1964 al 21-VIII-1973), durant el seu llarg mandat i, entre les moltes millores urbanes i de serveis que realitzà per a la població, va adquirir amb molta previsió diversos solars que serviren per a ubicar-hi futurs equipaments municipals, com els terrenys del col·legi Baldri Reixac, el camp de futbol de Vilartagues, el teatre, pavelló i piscina municipal als terrenys de l'antiga Corchera, la comissaria de Policia, la Casa del Mar i el Casal de Tueda, o per a edificar-hi habitatges de protecció oficial, com les dues-centes cases del grup Francisco Franco, pisos més tard rebatejats com *Sot dels Canyers*.

Cofundador de l'Associació Filatèlica i de Col·leccionisme de Sant Feliu i administrador de l'Hospital Municipal –en què habilitaria un servei d'urgències nocturnes per a la ciutat–, Vicens esdevindria l'ànima de l'agermanament o *jumelage* entre Sant Feliu de Guíxols i la població francesa de Bourg de Péage (1968).

Esposat amb Anna Pujol, visqué molts anys al carrer de Girona, fins que finalment es reformà un habitatge al carrer Nou de l'Algavira. L'any 1992, l'Associació Turística Guixolenca (ATG) va atorgar a Manel Vicens la II Porta Ferrada d'Or per la seva trajectòria pública i el continuat treball en benefici de la promoció de la nostra ciutat.

1. Manel Vicens, fotografiat a la central d'elevació d'aigües del Ridaura
2. L'alcalde Vicens a l'acte de *jumelage* amb la ciutat de Bourg de Péage (1968)
3. Manel Vicens fent el seu parlament en rebre el guardó de la II Porta Ferrada d'Or (1992)

VICENTE ROMÀ, Josep

(L'Armentera 1923)

Diputat provincial, el seu pas per l'alcaldia va deixar diverses obres emblemàtiques per a la ciutat, com el pavelló municipal, el teatre auditori i el Casal de Tueda.

1

2

3

4

Escriptor i alcalde. El seu pare, Demetrio Vicente Santos, natural de Zarza la Mayor (Càceres), i carrabiner per tradició familiar destinat a la vigilància del port guixolenc, es va esposar amb la guixolencina Teresa Romà i Rigau, filla del guàrdia municipal Josep Romà, oriünd de Flix. Poc temps després, va ser traslladat a l'Armentera, on naixeria el seu fill Josep. Foren anys de continuats trasllats: Puigcerdà, on en Josep aprendria les primeres lletres als Hermanos de La Salle –on, enmig d'aquests desplaçaments, nasqué la seva germana Catalina–, i més tard a Tossa de Mar, quan comptava sis anys d'edat (1929).

Amb el mestre Josep Bladé i Piñol reemprengué els seus estudis de primària a l'escola nacional. En temps de lleure, però, i amb una mirada encuriosida, Vicente aniria descobrint la feixuga vida d'homes i dones d'aquell poble mig oblidat i dedicat a la mar.

A l'edat de deu anys, i obeint el desig del seu pare, fou enviat a estudiar a Salamanca, ciutat on s'allotjà a casa de la seva tia Jacoba. Allà realitzaria dos cursos de batxillerat a l'Instituto de Bachillerato de Segunda Enseñanza, situat a l'edifici del Noviciado dels jesuïtes, que havia requisat –en el seu moment– el Govern de la República. En retornar, però, de vacances a Tossa a l'estiu de l'any 1936, l'esclat de la Guerra Civil trasbalsà la seva vida d'estudiant aplicat. El pare, aleshores sergent de carrabiners, fou mobilitzat, primerament cap a Figueres, i poc després a Bellver de Cerdanya, amb responsabilitats de rereguarda a la frontera. La família el seguí, però el seu pas per França i posterior retorn per Hendaia, amb l'empresonament corresponent i dos anys de captiveri, feren decidir a la família el retorn a Sant Feliu, on s'allotjaren a casa d'en Panxo de la Patronal, que era germà de la seva mare. A la nostra ciutat aprofitaria per fer un curs de batxillerat inacabat a la Casa Patxot, amb els professors Álvarez i Margarita Wirsing i Bordas →.

L'any 1939, Vicente començà a treballar al moll descarregant vaixells de carbó. També ho faria d'ajudant del bus Moisés Goitia, que depenia de la Comisión de la Armada para el Salvamento de buques, per a la recuperació de

1. Retrat de Josep Vicente als divuit anys d'edat (1941)

2. Josep Vicente, fotografiat al despatx de l'alcaldia (c. 1985)

3. Vicente rep Jordi Budó i Joan Repollés durant l'agitada tramitació del Pla General (1984)

4. Josep Vicente, fotografiat pel pintor local Carles Piqueras (2010)

naus enfonsades, i amb el qual es traslladaria fins i tot a Sant Carles de la Ràpita. Després de realitzar el servei militar per Infanteria de Marina, a San Fernando i Cadis, entrà a treballar a La Suberina, per poc després passar al despatx de la fàbrica de can Planellas.

Durant el franquisme, va ensenyar català i anglès –après, aquest darrer idioma, a Algesires durant el seu servei militar, i més tard polit amb el guixolenc Pepe Algans–, alhora que entrà en política, un xic de puntetes, amb el Partit Socialista de Catalunya, al costat dels companys Jaume Barneda i Joan Ribas i Subirós. L'any 1979 es presentà a les eleccions municipals formant part de la candidatura del PSC que encapçalava Manel Monfort i Anglès →. En dimitir Monfort, Vicente va ser nomenat alcalde de la població, i en fou la màxima autoritat entre els anys 1980 i 1990. Diputat provincial durant quatre anys, el seu pas per l'alcaldia va deixar diverses obres emblemàtiques per a la ciutat, com el col·legi de L'Estació (1981), l'escola bressol (1985), el projecte de rehabilitació de l'edifici del monestir (1986), la restauració de l'edifici del Salvament (1986), la primera fase del cobriment de la riera de Tueda (1988), el trasllat i ampliació del centre d'atenció primària (1988), el pavelló d'esports (1989), el Casal de Tueda (1990) i el teatre municipal (1990).

Actiu articulista dels diaris *La Vanguardia*, *El Punt* i del setmanari local *Àncora*, l'any 2006 la Generalitat de Catalunya –i de la mà dels seu president Pasqual Maragall– li va atorgar la creu de Sant Jordi per la seva compromesa activitat cultural i política i serveis prestats a Catalunya.

VIDAL BOU, Josepa

(Cassà de la Selva 1881 – Sant Feliu de Guíxols 1931)

380

Proveïda de diversos mocadors de farcell, la Pepeta recollia tot tipus d'encàrrecs de la població cap a Barcelona, on s'havien de gestionar.

Recadera. Filla de Martirià Vidal i Buscà, natural de Llambilles, i de Josepa Bou i Oliver, de Blanes, domiciliats a Sant Feliu d'ençà de l'any 1898, la *Pepeta Vidal* –tal com se la coneixia– es va esposar l'any 1900 amb el comerciant guixolenc Josep Hereu i Maruny, amb arrels paternes a Montfullà i Regencós, que disposava d'una botiga de comestibles anomenada La Palma, i també d'un expenedor de benzina davant mateix de l'església de Sant Joan. La poca activitat comercial d'aquest establiment de queviures –precisament en uns anys en què les cases Bonet, de Fermí Calzada i de can Plàcido dominaven comercialment el mercat d'alimentació local– va fer decidir la Pepeta –una dona de forta empena i caràcter– a engegar el negoci de missatgeria l'any 1918.

D'aquesta manera, i proveïda de diversos mocadors de farcell, la Pepeta recollia tot tipus d'encàrrecs de la població i se'ls enduia cap a Barcelona on s'havien de gestionar. Bàsicament es tractava de comandes relacionades amb comerços de Sant Feliu, com les merceries que sol·licitaven vetes i fils, o roba i patronatges per a les modistes; però també comptava amb gestions per tal de recollir productes farmacèutics o d'àmbit estrictament comercial, com la tramitació d'affers oficials o administratius.

Inicialment, portava els seus embolcalls tot carregant-los en els òmnibus d'Artigas y Cía. –gestionada pels empresaris Ribot, Font i Artigas, que més tard esdevindria la companyia SARFA– que cobrien el trajecte de Palafrugell a Sant Feliu de Guíxols i Caldes de Malavella. A l'estació de Caldes, i un cop els mossos havien pujat els paquets al tren, la Pepeta se n'anava fins a l'estació de França de Barcelona, davant mateix de la qual, al carrer del Rec, hi havia la central de recaders. Des d'allí, es repartien i es gestionaven per mitjà de dependents els encàrrecs per la ciutat, mentre que ella mateixa es responsabilitzava dels assumptes oficials i cartes personals.

1. L'emprenedora recadera Pepeta Vidal

2

3

Això, ho va fer durant molts anys, de dos a tres dies per setmana, fins que el 1928 l'empresa de transports J. Vidal Recadera va comprar el primer camió marca Chevrolet per fer els encàrrecs directament des de Sant Feliu fins a Barcelona.

Aquest fet va provocar que Josepa Vidal deixés de realitzar el trajecte setmanal amb tren fins a la Ciutat Comtal, i des d'aleshores se n'encarregà el seu fill gran, Josep Hereu i Vidal. Des d'aleshores, doncs, tant ella com el seu marit varen gestionar l'administració de l'empresa fins que, dissortadament, la Pepeta va morir a l'edat de cinquanta anys.

La seva empenta comercial va servir perquè l'empresa –amb els seus fills Josep, al capdavant, el petit Alfons, i, en menys mesura, en Pere, que per qüestions de salut no va poder integrar-se plenament a la companyia familiar– continués amb la seva activitat de missatgeria, aleshores diària cap a Barcelona, ampliant el seu parc automobilístic amb els camions Dodge (1930), Mercedes Benz (1934) i un nou Chevrolet i un GMC (1936).

Aquesta empresa guixolenc, els vehicles de la qual van ser col·lectivitzats durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), tornaria a estar en funcionament amb la reconversió i rectificació de l'antic Chevrolet del 1936. A la dècada dels anys quaranta, ampliaria les seves tasques de transport amb el lliurament de paques de suro o de peix provinent de Barcelona, aquest últim carregat enmig del gel, a les banquetes laterals inferiors del camió anglès marca Bedford (1950).

2. Camió Dodge propietat de l'empresa de missatgeria J. Vidal (1930)

3. Josepa Vidal (assegada, de blanc), amb familiars i treballadors de l'empresa (c. 1925)

V

VIDAL BOU, Josepa

VIDAL GUASCH, Rosa

(Tarragona 1887 – Sant Feliu de Guíxols 1959)

Compromesa amb l'educació i el benestar dels infants, estigué en actiu quaranta-sis anys consecutius dedicada a l'ensenyament a Sant Feliu.

1

2

Mestra. De jove va estudiar Magisteri a l'Escola Normal de Barcelona, centre en què va obtenir la titulació de mestra de Primera Ensenyança Superior l'any 1906, quan comptava només dinou anys d'edat. El seu primer destí seria com a mestra interina de l'escola nacional de Mont-roig del Camp, a la comarca tarragonina del Baix Camp (1908-1909), molt a prop d'on residien els seus pares, Joan Vidal i Mont, empleat, i Miquela Guasch. Dos anys després, seria destinada a Sant Feliu de Guíxols com a auxiliar de l'escola pública de pàrvuls que dirigia aleshores la mestra Rosalía Moreno, amb un sou anual de 825 pessetes (gener de 1911).

Compromesa amb l'educació i el benestar dels infants, l'any 1918 iniciaria –conjuntament amb la directora Moreno– el recaptament de joguines, vestits i objectes diversos per lliurar-los als nens i nenes de l'escola fills de famílies mancades de recursos econòmics, i fer-los gaudir així de la festivitat màgica de Reis. Aquesta actuació, aplaudida per la premsa local de l'època, i assumida més tard per altres centres educatius de la ciutat, tindria una llarga continuïtat entre la comunitat educativa de la ciutat.

Esposada amb el tortosí Simó Miranda i Franch, advocat i director de la Caixa de Pensions de Sant Feliu, i mare de la farmacèutica i professora Glòria Miranda i Vidal →, passaria els darrers anys de la seva professió a les aules dels Estudis Nous (actual CEIP Gaziel), al costat d'altres mestres com Àngela Vinyas i Berta → o Antònia Aguilar i Gómez →.

Rosa Vidal, que era cosina per part de pare amb el cardenal Francesc Vidal i Barraquer, estigué en actiu quaranta-sis anys consecutius dedicada a l'ensenyament a Sant Feliu, i es jubilà al mes de març de 1957, a l'edat de setanta anys.

1. Rosa Vidal acompanyant un grup d'escolars per la carretera de Girona (1955)
2. Vidal (centre) amb el seu marit, filla (Glòria Miranda) i néts (1957)
3. Retrat de la mestra Rosa Vidal Guasch (c. 1945)

3

VIDAL ROURE, Genís

(Sant Feliu de Guíxols 1851 – 1925)

Home d'idees progressistes, formà part de la lògia maçònica Gesòria i, amb el temps, s'establí com a industrial surer i exportador de taps de suro.

Taper, cooperativista i industrial surer. De família humil, Genís Vidal era fill de Joaquim Vidal i Jordà, d'ofici taper, nascut a la nostra població però amb orígens familiars al municipi d'Orriols, a l'Alt Empordà, i de Teresa Roure i Patxot, de Sant Feliu, i s'inicià com a obrer de fàbrica ja com un gran defensor dels drets i deures dels treballadors del ram del suro.

Actiu taper cooperativista en la seva joventut, fou nomenat secretari de la Sociedad Fraternal del Arte Taponero el 1872. Oposat fermament al lliurecanvis-me, treballà per tal que els industrials i comerciants invertissin en la implantació i, més tard, en la modernització de la maquinària surotapera, i d'aquesta manera caljà alhora els recels dels obrers locals envers l'innovador ús de les màquines surotaperes.

L'any 1875 es va casar, prèvia dispensa eclesiàstica, amb la seva cosina Rosa Rabell i Roure, i naixeren d'aquesta unió els seus tres fills: Victòria, Teresa, i Joaquim. Malgrat que en un principi estigué allunyat del republicanisme federal, la seva amistat amb el polític Josep Maria Vallés i Ribot el féu acabar militant dins del partit Unió Federal Nacionalista Republicana (UFNR), al costat de Josep Irla i Bosch →, Benet Planellas i Arxer →, Joan Sanjaume i Maymí → i Francesc Mas i Lleonsí →.

Home d'idees progressistes, formà part de la lògia maçònica local Gesòria i, amb el temps, s'establí pel seu compte com a industrial surer i exportador de taps de suro, amb fàbrica situada al carrer dels Metges. Col·laborà assíduament en el setmanari *L'Avi Muné*, d'Enric Bosch i Viola →, amb cròniques costumistes sota el pseudònim de *Perllongat*.

Nomenat vicecònsol de la República de l'Uruguai a Sant Feliu, la prematura mort del seu fill Joaquim Vidal i Rabell a Arenys de Mar el 1922 marcava els darrers anys de la seva vida. Retirat de l'entorn públic i social local, encara exerciria el càrrec de fiscal del jutjat municipal, entre el mesos de desembre de 1924 i abril de l'any següent, data de la seva defunció.

1

2

1. Personal d'una fàbrica de taps de Sant Feliu
2. Vista de la badia guixolencsa des de la cala de Tetuan (racó de les Planetes), 1909

VIDAL VICENS, Salvador

(Sant Feliu de Guíxols 1872 – Barcelona 1954)

Notable violoncel·lista amateur, comprà l'antic Saló Torrent per reconvertir-lo en un important teatre que hom coneixeria com *Teatre Vidal*.

Empresari de teatre i cinema. Hisendat guixolenc que l'any 1898 comprà l'antic Saló Torrent de la carretera de Girona per reconvertir-lo en un important teatre. Inaugurat el 1901 i conegut com *Teatre Vidal*, i més tard *Novedades*, durant anys acolliria els millors espectacles d'aquesta rodalia, de manera que es representaren al seu escenari –el segon més gran de la província– obres de teatre amb actors professionals i també d'aficionats, balls populars, mítings electorals i, finalment, cinema.

Fill de Fèlix Vidal i Basó, i de Concepció Vicens i Quintana, en Salvador seria íntim amic del músic i compositor Juli Garreta i Arboix → (la primera sardana que compongué l'eminent músic guixolenc titulada *La pubilla*, la dedicà a la filla de Vidal), esdevingué un notable violoncel·lista amateur, que de jove havia estat deixeble de Pau Casals. Conegut pels seus amics com *Salvi*, formà part d'aquell estol de melòmans (el mateix Garreta, Jaume Rovira i Carreró →, Arseni Menció i Calzada →, Marià Vinyas i Vinyas →, Josep Gravalosa i Geronès →, etc.), que sota la denominació d'*Associació de Música de Can Pey*, primerament a casa seva, i més tard a la finca de Jaume "Jacques" Rovira, al veïnat de Sant Amanç, celebrarien perllongades sessions de música de saló amb l'objecte de fer i descobrir música.

Vocal primer del consell d'administració de la Compañía de Ferrocarril de San Feliu a Gerona (1905-1919), formaria part també del Centro Instructivo Obrero de la nostra ciutat (1905). Fundador amb Juli Garreta de l'Associació de Música de Sant Feliu (1924), de la qual seria el secretari i més tard el president, a l'inici de la Guerra Civil espanyola va haver de marxar cap a Sant Sebastià (Guipúscoa) per por de patir alguna represàlia. L'any 1940 retornà a la ciutat i continuà amb el negoci del cinema.

Casat amb Isabel Batet, germana de l'important industrial surer Josep Batet i Camps →, i amb domicili a la rambla d'Antoni Vidal, el seu fill Salvador Vidal i Batet (1901-1975) el substituïria al capdavant del negoci familiar i acabaria fundant la distribuïdora cinematogràfica d'àmbit nacional C.B. Films.

1. Salvador Vicens (esquerra), amb Gravalosa, Garreta, Rovira i Vinyas

VILÀ CRUAÑAS, Joan

(Sant Feliu de Guíxols 1916 – 1986)

Hom considera Vilà el polític local d'esquerres més ben preparat –per formació i ideologia– que ha donat la ciutat fins a dia d'avui.

Polític. Tal vegada Joan Vilà hagi estat, segons declaracions de vells companys de militància, conjuntament amb el seu germà Benet, el polític local d'esquerres més ben preparat –per formació i ideologia– que ens hagi donat la ciutat. Fill del matrimoni guixolenc format per Benet Vilà i Bofill, taper de professió, i de Narcisa “Siseta” Cruañas i Rourich, amb domicili al carrer de la Creu, en Joan de jove fou un estudiant força notable, molt interessat en els processos històrics, socials i revolucionaris de l'Europa d'aleshores.

Empleat com a comptable a l'empresa de transports Mitjavila, pels volts de l'any 1935 esdevindria un dels fundadors i directius del Partit Comunista de Catalunya a Sant Feliu, i poc després, amb la fusió de tres partits més, del PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya).

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), formà part, com a secretari d'Agitació i Propaganda, d'aquell partit, i també del Comitè del Radi de Sant Feliu, adscrit a les entitats locals, sindicals i polítiques locals. Teòric comunista, s'hagué d'exiliar a França a finals del mes de gener de 1939, i s'establí a la ciutat d'Arles, al departament de Bouches-du-Rhône. Allà va confraternitzar amb antics companys comunistes, amb els quals teoritzà sobre la seva ideologia, i també allà retrobà el seu germà Benet, refugiat com ell.

Interessat per l'idioma i la cultura francesa, i especialment pel període que feia referència a la revolució de final del segle XVIII, no retornaria a Sant Feliu fins a començament de la dècada dels anys seixanta. A la nostra ciutat, va intentar reorganitzar clandestinament la secció local del PSUC, mentre treballava al costat del seu company de partit Pere Pujol i Jordana → als magatzems Vall de Platja d'Aro.

L'any 1979, als seixanta-quatre anys, i amb una important minusvalidesa visual, Vilà es presentà a les primeres eleccions democràtiques municipals com a segon de llista del PSUC, grup que encapçalava Pere Pujol. Nomenat regidor delegat per a Relacions amb Organismes Oficials i de Sanitat, i també regidor adscrit a la Junta del Patronat de l'Hospital Municipal, va haver d'abandonar el seu càrrec públic per malaltia a començament de l'any 1982.

1. Joan Vilà (segon per la dreta) en un miting del PSUC (1977-1978)
2. Vilà (primer per la dreta) en un ple municipal (1979-1982)

VILÀ GANDOL, Josep M.

(Sant Feliu de Guíxols 1904 – 1937*)

Autor de nombroses peces religioses i de sardanes, musicaria també diversos poemes dramàtics, entre els quals destaca *La cançó del vell Cabrés*, de Ventura Gassol.

Músic. Fill de Josep Vilà i Andreu, natural de Vidreres, i de Plàcida Gandol i Martí, de Llagostera, ambdós domiciliats a Sant Feliu abans de l'any 1899, en Josep Maria inicià les seves primeres lliçons de solfeig amb els professors locals Agustí Figueras i Bolívar → i Ramon Novi i Inglada →, i estudià més tard amb l'eminent músic Juli Garreta i Arboix →. L'any 1914 va ingressar a l'escolania i capella de Montserrat, en les quals romandria set anys que li donarien una sòlida formació musical. De retorn a Sant Feliu (1921), començà a fer classes particulars de música i amenitzà projeccions de cinema mut al Teatre Vidal amb el Quintet Garreta.

Substituí de mossèn Narcís Mosqueres com a organista de la capella de música parroquial, escriví a partir d'aleshores nombroses peces religioses –tedèums i música sacra–, com també gran quantitat de sardanes, sovint supervisades pel mateix Juli Garreta, les quals foren estrenades en la seva majoria per la cobla local Unió Guixolenc (1924-1927), amb una interpretació que revelà que, malgrat la seva juvenesa, Vilà tenia predisposició i clares aptituds per a la composició sardanística. Entre les seves moltes composicions, podem citar *Vol de gavines*, *Boira*, *Confidències*, *Flor de maig*, *Esclat d'amor*, *Pastor i pubilla*, *Poncellina*, *La gata i en Balitre*, *S'Agaró*, *L'aplec de l'amor*, etc.

Col·laborà també amb diversos autors teatrals per musicar algunes de les seves obres. És el cas de l'arranjament musical del sainet líric *L'arribada del ministre*, de J. Manubents, *Traïdoria no venç l'amor*, de l'autor local Francesc Masferrer, o l'episodi simfònic descriptiu per a tres cibles *El timbaler del Bruc*, amb gran èxit de crítica i públic, totes tres dins el mateix any de 1928.

1. Josep M. Vilà vist pel dibuixant Narmas (Narcís Masferrer)

2. El mestre Vilà, davant el piano, llegint una partitura de Juli Garreta

3. Fotografia de la cobla orquestrina Guixols; Vilà és el primer, a l'esquerra, assegut (1931)

4

5

Així, a la dècada dels anys trenta, l'afany d'exploració musical de Vilà no s'aturà. Musicà l'obertura de l'obra de Pous i Pagès *L'endemà de bodes* (1932) i el poema dramàtic de Ventura Gassol *La cançó del vell Cabrés* (1932), escenificada per l'Agrupació Romea de Sant Feliu.

Josep Maria Vilà compaginaria la seva producció musical amb la participació en diferents orquestrines i cobles locals, com Joventut Artística, dirigida pel mestre Agustí Figueras i Bolívar → (1929), orquestrina Guixols, d'Arseni Roig i Ponsjoan → (1931), o el Dazzling Jazz (1934), de la qual seria el director i responsable.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), Vilà –que havia començat a treballar en la transformació en òpera del poema dramàtic *Guillem de Cabestany*, de Jaume Rorquelles– va ser col·lectivitzat com a músic pel comitè local de la CNT-FAI, i passà a formar part de l'Orquestra Col·lectivitzada del Cinema, amb seu al Teatre Vidal. Afectat, però, d'una malaltia pulmonar hereditària, que s'agreujà pels terribles successos d'aquells temps, se l'hagué d'ingressar a l'hospital de Girona, on morí la vigília del seu sant, el 18 de març de 1937, quan comptava tan sols trenta-dos anys d'edat.

- 4. L'orquestrina Dazzling Jazz, amb Josep M. Vilà de director (centre)
- 5. Bust de Josep M. Vilà situat a la pujada del Salvament
- 6. Retrat del músic guixolenc Josep M. Vilà Gandol (c. 1933)

* Centre hospitalari de Girona

6

VILADESAU VILAJOANA, Robert

(Calonge 1889 – Sant Feliu de Guíxols 1965)

Formà part com a facultatiu del Seguro Obligatorio de Enfermedad (SOE) d'ençà de l'any 1942, i n'arribaria a ser doctor inspector el 1959.

1

2

Metge. De família originària de Calonge, els seus pares, Baldiri Viladesau i Dorotea Vilajoana, l'enviaren a estudiar la carrera de Medicina a Barcelona, i, un cop llicenciat, s'establí a Sant Feliu de Guíxols al mes de gener de l'any 1915. Ben aviat, la seva consulta mèdica, situada al carrer de Verdaguer i amb un servei matinal de dues hores de visita i una altra hora al capvespre, es veuria força freqüentada pels ciutadans guixolencs.

Metge titular de la Creu Roja i també de l'hospital municipal, a mitjan dècada dels anys vint s'esposà amb la guixolenc Benita Romà i Oliveras, filla del rellotger Benito Romà i Terradas, que aleshores regentava l'establiment familiar del carrer d'Anselm Clavé.

L'any 1925, en temps de l'alcalde Salvador Janer i Quintà →, i en plena dictadura del general Primo de Rivera, Viladesau seria un dels ciutadans que el governador civil nomenà *concejales electivos* per substituir dels seus càrrecs municipals, per renúncia, els regidors Sixt Rusalleda i Cruzet →, Enecó Girbau i Valls →, Maties Ribot i Xatart →, Rufí Romà i Roca →, Albert Batet i Camps, Joan Rigau i Riera, Joan Cateura i Simón i Lluís Nadal.

Amb el temps, traslladat el seu domicili i consulta al carrer de la Penitència i passada la Guerra Civil espanyola, Robert Viladesau formaria part com a facultatiu del Seguro Obligatorio de Enfermedad (SOE) d'ençà de l'any 1942, i n'arribaria a ser doctor inspector el 1959. Tres anys després, concretament al mes de gener de 1961, Viladesau cessaria com a metge del SOE, com també de l'assistència pública domiciliària, i seria substituït pel doctor Bernardino Casaponsa Alegre, que havia arribat procedent del poble de Sant Climent Sescebes.

Malgrat la seva jubilació, encara faria cursets de socorrisme a la nostra ciutat a benefici de la Creu Roja (1962), al costat dels metges locals Joan Sala i Camats →, Antoni Miralles i Ribot →, Josep Maria Rubió i Pagès → i Jordi Rubió i Gifre →.

1. Retrat de Robert Viladesau, uniformat de metge de la Creu Roja
2. El doctor Viladesau al seu consultori del carrer de la Penitència

VILARET XATART, Josep

(Sant Feliu de Guíxols 1869 – 1952)

Artífex de la creació de la Companyia d'Electricitat,
també esdevindria durant anys vocal del consell d'administració del tren de Sant Feliu.

1

Industrial surer. Gerent de la Companyia d'Electricitat de Sant Feliu. Industrial que es dedicà principalment a la compra i venda de suro en planxa procedent d'Andalusia i Extremadura. Fill del ric industrial Miquel Vilaret i Feliu i de Caterina Xatart i Llorens, de petit va ser enviat a estudiar als Escolapis de Barcelona, i més tard al Lycée de Tours, al departament francès d'Indre-et-Loire, on aprengué comerç i l'idioma. Traslladat després a Londres, hi romandria dos anys més per aprendre l'anglès.

Esposat amb Àngela Vergés i Barris (1894), filla d'una important família dedicada a la indústria surotapera de Palafrugell, heretà el negoci patern a la mort del seu pare (1901). L'any 1907 esdevindria un dels artífexs de la creació de la Compañía de Electricidad de San Feliu de Guíxols S.A., al costat de Diego Roura i Masmitjà →, Tomàs Brugada i Rifà → i Pere Pascual i Baguer →.

Vocal del consell d'administració del ferrocarril de Sant Feliu (1907-1909 i 1923-1934), solia fer llargues estades a la ciutat de Reims (França), on disposava d'una fàbrica d'importació de manufactures del suro. Nomenat regidor durant la presidència de l'alcalde Salvador Janer i Quintà → (1924-1927), fou designat més tard per a gerent de la Compañía de Electricidad (octubre de 1927- juliol de 1936), en la qual gestionaria l'ampliació i millora de la xarxa elèctrica a la perifèria de la ciutat.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) va romandre un cert temps a Sant Feliu, fins que va poder embarcar en un vaixell al port de Barcelona, al mes de maig de 1937. Es valgué d'un salconduit signat per Josep Irla i Bosch →, aleshores conseller provisional de Sanitat i Assistència Social, que el portà a Marsella i, d'allí, a Suïssa, on residia la seva família. De retorn a Sant Feliu via Cadis (setembre de 1939), deixà la direcció de la Compañía de Electricidad a Josep Ribas (1943), i més tard passà a mans del seu fill Miquel Vilaret i Vergés, que la dirigiria fins a la seva fusió amb el grup FEC-SA (1943-1963).

És famosa aquella anècdota sobre el senyor Vilaret, escrita per Josep Pla en el seu llibre *El meu poble*, en el qual, dins el capítol dedicat a "Tartanes, carros, ordinari i autobusos", conta que El Loro –no Lloro, sinó Loro– tenia una tartana per a transportar des de Sant Feliu persones importants de la indústria surera i del comerç. Quan el senyor Vilaret va començar a festejar amb la senyoreta Vergés de Palafrugell, es va comprar un cotxe de cavalls per poder anar a veure-la. Un dia es trobà en la impossibilitat de fer servir el seu cotxe i decidí llogar els serveis d'en Loro, però la tartana se li escapà. Aleshores, tot contrariat, envià un telegrama a la seva promesa dient-li: "*Escapado Loro. Mañana lo cogeré. Saludos*".

2

1. L'important industrial Josep Vilaret Xatart
2. Carreta lleugera de transport, en un paratge proper a Sant Feliu

VILLÀ ESTRADA, Salvador

(Sant Feliu de Guíxols 1851 – 1921*)

Sembla ser que Villà conegué els mecanismes de comercialització de la indústria surera a l'Havana, durant la seva estada a l'Amèrica del Nord.

1

2

3

Industrial surer. De molt petit va marxar amb els seus pares, Salvador Villà i Gros i Teresa Estrada i Reig, cap a Cuba, on va passar a residir a l'Havana, a casa d'uns seus familiars. Sembla ser que aquests parents –així ho he sentit a dir als seus descendents– comptaven amb una fàbrica de destil·lació de licors i, molt probablement, en Salvador hi va treballar durant un cert temps. Esposat més tard amb Josefina Ollas i Serrat, una jove benestant d'origen valencià nascuda a San Cristóbal de La Habana, va tenir quatre fills: Salvador, Teresa, Josep i Humbert.

Val a dir, d'altra banda, que Villà va conèixer a l'illa caribenya els mecanismes de comercialització de la indústria surera, en ser la seva capital un port marítim d'importància cabdal en la distribució comercial en ruta cap a l'Amèrica del Nord. Això explicaria que, tan bon punt Villà retornà amb la seva família a Sant Feliu, a començament de la dècada dels anys noranta del segle XIX, s'iniciés amb força èxit com a fabricant i exportador surotaper. Així, Salvador Villà va fer bastir una moderna fàbrica a la carretera de Palamós, que ampliaria en successives etapes constructives –anys 1898 i 1900–, davant la important demanda (amb exportacions a l'estranger) que tenien els seus productes manufacturats.

Considerat un dels propietaris industrials més importants del Sant Feliu de començament del nou segle XX, Villà formaria part, com a comissionat de les obres del port, de la comitiva que rebé el rei Alfons XIII durant la seva visita per a la col·locació de la primera pedra del moll, l'any 1904. Així mateix, formaria part de la junta de l'Hospital Municipal entre els anys 1906 i 1921, i alhora seria nomenat jutge de pau municipal (1907), amb el guixolenc Joan Bartra i Romà → de suplent.

Afectat d'una greu malaltia, va decidir fer-se operar en una clínica privada de Barcelona, on va morir pocs dies després de la intervenció quirúrgica. Les seves despulls serien traslladades al panteó familiar del cementiri guixolenc cinc anys després, concretament al mes de març de l'any 1926.

1. Salvador Villà, fotografiat de jove a l'Havana
2. Retrat de l'industrial surer Salvador Villà (c. 1920)
3. Salvador Villà amb la seva esposa Josefina Ollas i un dels seus fills

* Centre hospitalari de Barcelona

VILOSSA ROLDÓS, Ramon

(Sant Feliu de Guíxols 1931 – 1997*)

389

Distingit amb el títol de Cofrade de la Chaîne de Rôtisseurs,
formà part de l'Assemblea de Catalunya de la Taula Democràtica, en favor de les llibertats dels pobles.

Hoteler i polític local. Fill de l'industrial surotaper Ramon Vilossa i Serret, amb fàbrica al carrer del Sol, i de Dolors Roldós i Bas, inicià de jove estudis de Medicina a la Universitat de Barcelona, tot i que els va haver d'abandonar per dedicar-se al negoci familiar. Esposat més tard amb Lolita Mallol i Dispès, filla de l'hoteler guixolenc Pere Mallol i Guitart →, a la dècada dels anys seixanta regentaria l'Hotel Les Noies de la rambla del Portalet.

Membre permanent de l'Associació d'Empresaris Hotelers de la Costa Brava Centre, l'any 1966 seria distingit amb el títol de Cofrade de la Chaîne de Rôtisseurs, en la categoria de *maître rôtisseur*, en les jornades celebrades a Peralada, i dins del III Gran Capítol Internacional de la Cadena de Asadores, conjuntament amb els també hotelers guixolencs Josep Murlà i Blanch → i Salvador Palmada i Ametller →.

Vicepresident de la Comissió Municipal de Turisme (1966), en època de l'alcalde Manel Vicens i Moner → va encaminar els seus esforços a la promoció turística de la ciutat, que dirigí especialment a tour operadors especialitzats del Regne Unit, Àustria, França i Alemanya, com també a altres de Tel Aviv (Israel) de nova creació en el mercat. Nomenat tresorer de la junta directiva del Club Nàutic de Sant Feliu, va promoure el projecte d'una nova dàrsena per a la hivernada d'embarcacions esportives fora de l'època estival (1973).

Amb els primers anys de democràcia, Vilossa formà part de l'Assemblea de Catalunya de la Taula Democràtica, en favor de les llibertats dels pobles, i fou també militant d'Esquerra Democràtica de Catalunya, partit que gestionaven Ramon Trias i Fargas i Macià Alavedra.

Fundador de l'Associació Turística Guixolencs (1982), una entitat vinculada al sector turístic i econòmic de la població, es presentà a les eleccions municipals de l'any 1983 com a independent per la candidatura de Convergència i Unió (CIU), que encapçalava Joan Josep Gironella i Cosp, i fou escollit regidor a l'oposició.

Dos anys després, però, prendria la decisió de separar-se de CIU i actuar amb caràcter de regidor independent fins a l'acabament de la legislatura (1987). Allunyat de la política local, es dedicà els darrers anys de la seva vida a regentar el seu negoci hotelier.

1. Vilossa (amb ulleres fosques) a la manifestació en contra de la instal·lació dels s/ios a Sant Feliu (1974)
2. Ramon Vilossa (dreta), regidor municipal en un ple a l'ajuntament

* Centre hospitalari de Palamós

VINYAS BERTA, Àngela

(Sant Feliu de Guíxols 1901 – 1976)

Amb un sòlid prestigi com a educadora, formà part del cos docent dels Estudis Nous, i fou la directora de l'Escola Nacional de nenes fins a la seva jubilació.

1

2

Mestra. Cursà estudis de Magisteri a l'Escola Normal de Mestres de Barcelona i fou nomenada mestra de primer ensenyament el 14 de juliol de 1923, quan comptava vint-i-un anys d'edat. El seu primer destí, com a mestra interina, seria l'escola de Canet d'Adri (juliol de 1925 - gener de 1926), però passà tot seguit a l'Escola Normal de Nenes de Sant Joan, a l'illa de Mallorca, aleshores ja amb plaça en propietat, durant els cursos escolars del període 1925-1930.

Per concurs d'oposició va accedir a l'escola de Llançà, primerament com a mestra interina (febrer de 1930 - agost de 1931), i més tard com a directora del centre fins al mes de setembre de 1934. En produir-se una vacant de docent a la nostra ciutat, hi cursà una sol·licitud de trasllat i passà a integrar-se al claustre de professors de l'Escola Nacional de nenes amb seu a l'ajuntament (20 de setembre de 1934).

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), i després d'haver estat bombardejat l'antic edifici de les escoles del Passeig, va passar a donar classes en el nou centre escolar conegut com *els Estudis Nous* (1938) –l'actual CEIP Gaziel–. En acabar la guerra, les autoritats del nou règim li van instruir un expedient de depuració per haver exercit la docència en època republicana, que més tard fou sobresegit, de manera que va ser confirmada en el seu càrrec pel Ministeri de Educació y Ciència l'any 1940.

D'aquesta manera, i al costat d'altres mestres com Antònia Aguilar i Gómez → o Rosa Vidal i Guasch →, l'Àngela Vinyas –que gaudia d'un sòlid prestigi com a educadora– formaria part del cos docent d'aquell centre, i seria la directora de l'Escola Nacional de Nenes (1950) fins a la seva jubilació el 8 de novembre 1963.

1. Àngela Vinyas (tercera per la dreta) amb un grup de mestres (1957)
2. La mestra Vinyas (esquerra) amb una classe de l'Escola Nacional de Nenes (c. 1935)
3. Retrat d'Àngela Vinyas Berta (1952)

VINYAS BERTA, Lluís

(Sant Feliu de Guíxols 1910 – 1977)

Apassionat de la fotografia i la natura, i expert excursionista, fou també un entusiasta sardanista i fundador de l'Esbart Dansaire guixolenc.

1

Excursionista. Fundador i director de l'Esbart Dansaire del Centre Excursionista Montclar. Germà d'Àngels Vinyas i Berta → i fill dels guixolencs Agustí Vinyas i Martí, jornaler, i Lúdia Berta i Vilà, domiciliats al carrer de les Eres, de ben jove va sentir la passió per la fotografia i la natura, unes afeccions que conrearia tota la seva vida, en especial retratant els indrets durant les sortides que feia com a expert excursionista.

Soci fundador del Centre Excursionista Montclar (1950), juntament amb Jaume Escortell i Ribes →, Martí Girona i Barceló → i Enric Heller i Vila →, entre altres, en Lluís realitzà nombroses excursions amb aquell centre a mitjan dècada dels anys cinquanta (Guillerries, Riells, Pedraforca, Puigsacalm, Rocacorba, etc.), després de les quals projectava els seus reportatges en sessions periòdiques al local del centre.

Entusiasta i entès sardanista –en la seva joventut havia format part com a membre actiu d'una colla de la ciutat de Girona–, esdevindria també el fundador i director de l'Esbart Dansaire del Centre Excursionista Montclar, associació que va conduir amb empena i decisió des del seu debut al mes de juliol de 1951. Així doncs, l'Esbart del Montclar, conformat per més de trenta joves dansaires, al costat de l'orquestra local Víctors o, si era el cas, de les pianistes Maria

Ramon o Pilar Fortó, o bé del mestre Arseni Roig i Ponsjoan →, actuaria amb gran èxit a Sant Feliu i a diverses poblacions de la rodalia.

Així mateix, i a l'època en què Lluís Esteva i Cruaños → dirigia el Museu i Arxiu Municipal, Lluís Vinyas seria l'encarregat de reproduir diverses fotos originals cedides per ciutadans guixolencs per tal de crear el primer fons d'imatges municipal.

2

1. El fundador de l'Esbart Dansaire del Montclar Lluís Vinyas Berta
2. Lluís Vinyas, fotografiat amb la seva dona i el seu cotxe Seat 600

VINYAS VINYAS, Marià

(Sant Feliu de Guíxols 1877 – 1958*)

Considerat un virtuós del piano, fou membre del Centre Català guixolenc, i alhora presidí la secció surera de l'Asociación de Industriales Corcheros de España.

1

2

Industrial i músic concertista. Nascut en el bressol d'una família burgesa, el seu pare, Pau Vinyas i Vilar, natural de Figueres, i la seva mare, Angelina Vinyas i Borrell, de Sant Feliu però d'ascendència familiar d'Agullana, estaven domiciliats a la Jonquera i disposaven d'extenses finques a la comarca de l'Alt Empordà. En *Mariano* –com tothom el coneixia–, de ben jove se sentí atret per la música, i rebé les seves primeres lliçons de solfeig de la mà del professor Esteve Garreta i Roig →.

A Barcelona inicià estudis de Dret, que abandonaria pocs anys després, en alternar els cercles artístics, culturals i musicals d'aquella ciutat. Freqüentà també l'Orfeó Català i fou amic de Lluís Millet, alhora que aprofundí i estudià la metodologia pianística de Chopin. Considerat ben aviat com un virtuós del piano –ho faria sempre per plaer i, de fet, poques vegades actuaria públicament–, participà en aquelles trobades de melòmans locals (amb Juli Garreta i Arboix →, Jaume Rovira i Carreró →, Arseni Menció i Calzada →, Salvador Vidal i Vicens →, Josep Gravalosa i Geronès →, entre molts altres) que, amb la denominació d'*Associació de Música de Can Pey*, realitzaven perllongades sessions de música de saló a casa del senyor Rovira, al paratge de Sant Amanç.

L'any 1905, amb el triomf dels catalanistes en les eleccions municipals, es realitzaren diverses manifestacions anti-patriòtiques a Barcelona, en què es cridà a favor d'una Catalunya lliure i en contra d'Espanya. Aquest fets abocarien el país cap a uns successos que provocarien la intervenció dels militars aquell mateix mes de novembre. El suport

1. Marià Vinyas tocant el piano a la casa de la placeta de Sant Joan (1939)

2. Eduard Toldrà, Agustí Calvet "Gaziel", Marià Vinyas i Josep Pla (c.1955)

3. Retrat de Marià Vinyas Vinyas (c. 1950)

4

donat a la causa antiespanyola pels catalanistes locals –al capdavant dels quals hi havia Josep Palahí i Auter →, Agustí Casas i Vinyas → i Marià Vinyas, entre altres– mitjançant un telegrama que va ser interceptat i segrestat per l'oficina de telègrafs de Sant Feliu, els costà un rigorós consell de guerra per delictes d'imprensa (agost de 1906). Exiliats tots ells a Perpinyà, retornarien a la nostra ciutat a començament de l'any 1907, amb la llei d'amnistia general dictada pel Govern.

Membre actiu del Centre Català de Sant Feliu, donà suport a Francesc Cambó quan el 1910 s'enfrontà a Salvador Albert i Pey → per l'escó de diputat a Corts pel districte de la Bisbal. Així mateix, durant el bienni 1912-1914, Vinyas seria escollit regidor municipal pel grup catalanista, en època de la presidència de l'alcalde federal Narcís Duran i Juera →.

Dedicat als negocis familiars, fou copropietari de l'empresa Vinter, juntament amb el seu cunyat Joan Sabater i Casanovas →, dedicada a la comercialització de cafè procedent de Puerto Rico, com també de l'empresa surera especialitzada en aglomerat La Suberina S.A. D'altra banda, ostentaria els càrrecs de president de la secció surera de l'Asociación de Industriales Corcheros de España (1922-1928) i de gerent de la companyia del tren de Sant Feliu a Girona (1914-1939).

Vinyas, a més d'ésser un gran concertista de piano, idolatrà la música. L'escriptor Josep Pla, en el seu llibre titulat *Retrats de passaport*, en digué, entre altres coses: "Vinyas –que tocava el piano admirablement– arribà a ser un pianista únic, d'una sensibilitat directíssima". I el nostre Gaziell es lamentà de quin pianista hauria pogut esdevenir si no hagués tingut més remei que guanyar-se la vida!

5

6

4. Placeta de Sant Joan, amb la casa Vinyas a l'esquerra de la imatge

5. Marià Vinyas (esquerra), amb les famílies Sabater i Bartra (anys vint)

6. Grup de músics locals: Salvador Vidal, Arseni Menció, Marià Vinyas (centre,) Juli Garreta i Ramon Novi (c. 1900)

* Centre hospitalari de Barcelona

VIÑALS MIQUEL, Julià

(Sant Feliu de Guíxols 1875 – Palafrugell 1972)

L'any 1904 conduiria el carruatge del rei Alfons XIII pels carrers de Sant Feliu, i fou l'home que obtingué el primer carnet provincial de xofer professional.

1

2

3

4

Xofer. Fill del calongí Isidre Viñals i Dispès i de la cristinenca Rosa Miquel i Oliu, domiciliats a Sant Feliu, en Julià nasqué a l'ermita de Sant Elm perquè el seu pare feia les funcions d'ermità i la seva mare de guarda d'aquell indret. Considerat amb els anys com un dels millors conductors locals de carruatges de l'època, esdevindria també un dels pioners de l'automobilisme de Catalunya, que treballaria en diferents companyies de transport local i provincial, tant de mercaderies com de passatgers.

Iniciat de jove en la cura del bestiar vaquí en una casa granja situada al carrer de Sant Joan, en Julià va haver de fer el servei militar a ultramar, de manera que romangué durant quatre llargs anys a la milícia i en tornà amb el grau de sergent. En retornar a Sant Feliu va continuar fent de vaquer en aquella granja que tenia, davant per davant de la seu de la companyia de transport de Narcís Ribot i Camós →. Aquest fet, unit a l'interès de Ribot perquè li donés un cop de mà amb els carruatges, el portà a iniciar-se en aquell ofici de conductor.

L'any 1904 Viñals conduiria el carruatge del rei Alfons XIII pels carrers de Sant Feliu, en col·locar-se la primera pedra del moll comercial guixolenc. La calessa de Viñals, que encapçalava el reial seguici, transportava el distingit monarca, el president del Consell de Ministres, Antonio Maura, i l'alcalde de Sant Feliu, Manel Vilas.

Amb els anys, i en haver-se modernitzat el transport públic amb cotxes a motor, Viñals –que es traslladaria definitivament a Palafrugell amb la seva esposa Francesca Salellas l'any 1914 i aprendria mecànica i conducció a Barcelona– es convertiria en el primer xofer autoritzat amb el número 1 de carnet professional provincial. Durant la seva etapa de xofer portaria en el seu Hispano Suiza de 24 CV –que podia agafar una velocitat punta de 70 quilòmetres per hora– il·lustres personatges del món de la música, la cultura i la política, com Pau Casals, Maria Barrientos, Francesc Cambó o el ministre d'Hisenda Miguel Villanueva.

Durant la seva llarga trajectòria professional, Julià Viñals conduiria diversos i bells automòbils, com els famosos Delage, francesos, els cotxes nord-americans Buick, o el luxós Packard 626, fabricat a Detroit i considerat el millor cotxe nord-americà de l'època.

1. Julià Viñals, a punt de conduir el carruatge d'Alfons XIII (1904)

2. Viñals (dreta), amb dos companys xofers (anys vint)

3. Julià Viñals, amb gorra, a Vernet, al departament dels Pirineus Orientals (1933)

4. Carnet de conduir de Julià Viñals Miquel (1926)

VIÑAS CARGOL, Arcadi

(Palamós 1902 – Sant Feliu de Guíxols 1995*)

Propietari de la pastisseria La Vienesa –inicialment situada al carrer Capmany i més tard a la rambla Vidal–, obtingué una merescuda anomenada pels seus productes elaborats artesanalment.

Artesà pastisser.

De jove es va traslladar a Barcelona per treballar d'aprenent a la prestigiosa pastisseria Pagaus del Raval, que rivalitzava com a antic establiment forner amb les pastisseries històriques La Colmena, La Campana, Pujol o Mauri. Ben aviat, però, l'Arcadi mostrà bones aptituds professionals i, amb cura i dedicació, perfeccionà receptes i dolços d'elaboració estrictament artesana.

Adquirida l'experiència necessària, durant els mesos d'estiu aprofitava per fer temporada a obradors de Palma de Mallorca, Eivissa o Maó. Allà acabaria de perfeccionar-se com a mestre artesà pastisser al forn de llenya i pastisseria d'Ignasi Capeta. L'any 1927, i després d'esposar-se amb Pilar Bosch, va muntar el seu primer negoci a la plaça d'Espanya de la Ciutat Comtal, anomenat El Mosto. La ubicació en aquell indret de l'Exposició Universal de Barcelona (1928) va provocar que se li expropiés el local, un fet que fou determinant a l'hora de fer-los decidir, a ell i la seva muller, a canviar d'aires i venir a Sant Feliu de Guíxols.

D'aquesta manera, emplaçada inicialment al carrer de Capmany, la pastisseria La Vienesa –batejada així pel panet de Viena, nou article que havien introduït a Espanya els pastissers barcelonins Escrivà durant aquell esdeveniment mundial– li donaria molta anomenada gràcies a la seva àmplia oferta de productes elaborats artesanalment (dolços, bombons, *biscuits glacé*, etc.). La clau de tot –segons contà l'Arcadi– era el seu forn de llenya i l'acurada cocció dels productes que s'hi feia.

Amb el temps, la pastisseria La Vienesa es traslladaria al rovell de l'ou de la ciutat: la rambla d'Antoni Vidal. Allà continuaria oferint noves creacions i exquisits dolços per als seus clients. Arcadi Viñas es retiraria del negoci l'any 1972, deixant al capdavant de l'establiment el seu fill Albert.

1

2

3

1. Arcadi Viñas (esquerra) amb el seu fill Albert, mostrant un pastís de noces
2. Pastisseria i furgó de repartiment de La Vienesa a la rambla Vidal (1962)
3. Viñas (al fons), amb diversos treballadors darrere el mostrador (1952)

* Centre hospitalari de Girona

VIVES PUIG, Jaume

(El Quer Foradat, municipi de Cava, l'Alt Urgell 1858 – Sant Feliu de Guíxols 1936)

La botiga de can Mapa es convertiria en un dels comerços més concorreguts de Sant Feliu per la seva gran varietat de productes i estris industrials.

1

2

Comerciant. Nascut dins una família humil de pagesos, de jove es va traslladar a la nostra ciutat, on aprengué l'ofici de confiter a la botiga de can Canals del carrer Major. Amb un ràpid i acurat aprenentatge dins aquell obrador, afegit a una visió poc usual, el jove Vives va ser nomenat pel propietari de can Canals, Josep Canals i Malla, encarregat responsable de l'establiment.

Ben aviat, Canals s'adonà que Jaume Vives anhelava començar una nova vida que li permetés dirigir el seu propi negoci. Per tot això, l'any 1883 s'associà amb ell i formalitzaren l'empresa Vives y Cia, que s'emplaçà al carrer Clavé (1887), on hi havia hagut precisament l'antiga Casa Mapa. En dissoldre's la societat deu anys més tard (1893), Vives donaria un impuls comercial al seu establiment, que es convertiria en un dels comerços més concorreguts de Sant Feliu. Proveït de nombrosos productes colonials, adobs, ferreteria, drogueria, efectes d'escriptori, olis i benzines, i tot tipus d'estrís per a la llar i les fàbriques de suro, arribaria a comptar, fins i tot, amb un departament d'òptica.

Esposat amb Clara Vidal i Ricard, natural de Cassà de la Selva, tindria quatre fills: Jaume, Montserrat, Josep Maria i Lluís. L'any 1916 ampliaria el seu establiment amb un nou local situat a la cantonada de la rambla d'Antoni Vidal amb el carrer Clavé (llavors, Major Antic), que va unir a la botiga original. Així mateix, va ampliar l'oferta comercial amb la inauguració del departament de merceria i cuines de ferro colat.

El 1925, en *Mapa* –nom amb què tothom coneixia i anomenava Jaume Vives– va fer instal·lar davant del seu local un dipòsit manual per a expendre benzina per a vehicles a motor. Deu anys després, però, deixaria la direcció del seu popular negoci en mans del seu fill Josep Maria Vives i Vidal →.

1. Interior de la botiga de can Mapa, propietat de Jaume Vives Puig
2. Comerç de Jaume Vives situat a la rambla d'Antoni Vidal

VIVES VIDAL, Josep Maria

(Sant Feliu de Guíxols 1895 – 1947)

Convertit en un *bon vivant* de pomposa vida social –el seu pare gestionava de molt a prop el negoci– viatjà amb la seva esposa per nombroses capitals europees.

Comerciant. Fill de Jaume Vives i Puig → i de la cassanenca Clara Vidal i Ricard, va treballar en la direcció d'aquell important establiment que regentava el seu pare, conegut com *Antiga Casa Mapa*, situat a la rambla d'Antoni Vidal fent cantonada amb el carrer Major Antic (després, de Clavé).

D'ençà de l'any 1919, en què els seus dos germans, Montserrat, de 16 anys, i Jaume, de 22, moriren amb tres mesos de diferència com a conseqüència de l'epidèmia de grip iniciada al mes d'octubre de l'any anterior (1918), en Josep Maria es convertiria en l'hereu natural per a dirigir aquell negoci. Malgrat això, i atès que el seu pare gestionava de molt a prop la botiga –oficialment el seu fill, conegut popularment com *el noi Mapa*, no se'n faria càrrec de la direcció fins ben entrat l'any 1935–, en Josep Maria es convertiria en un *bon vivant* de pomposa vida social, que viatjaria amb la seva esposa, Assumpció Pascual i Ros, també guixolenc, per diverses capitals europees: París, Roma, Londres o Viena, entre moltes altres.

A la darrerria de l'any 1934, Vives formaria part d'una ponència local creada per redactar un pla d'actuació per a reactivar el comerç guixolenc, al costat de l'hotelier Pere Mallol i Guitart → i de l'industrial del gas Josep Palahí i Auter →. De fet, però, era un encàrrec que els havia fet la comissió municipal de comerç de l'Ajuntament, al capdavant de la qual hi havia l'alcalde Ponç Valls i Ferrer →. Tot i la feina que va fer aquesta comissió, l'inici de la Guerra Civil espanyola, un any i mig després, frustrà qualsevol intent de millora del comerç local, que entrà en una recessió social i econòmica que no remuntaria fins al decenni dels anys cinquanta.

En l'anecdota popular de la ciutat, hi ha un fet còmic que ha quedat en la memòria de la nostra gent gran. Fa referència a un viatge de negocis que uns industrials surotapers locals varen fer a París. En registrar-se en un hotel d'aquella capital, el recepcionista els informà que també s'hi allotjava una personalitat important de Sant Feliu, identificada com *baró de Vives*. Encuriosits com estaven per no saber de qui es tractava, donà la casualitat que el suposat *baró* es disposà a baixar l'escala principal que conduïa a la recepció de l'hotel. En adonar-se de la presència de l'hoste, l'empleat els indicà que es tractava d'aquella persona, a la qual cosa contestaren els industrials, tots a la vegada, sorpresos i enmig de rialles: "Però si és el noi Mapa!!!".

1

2

1. Mercè Parleris, Assumpció Pascual, Josep Maria Vives i Josep Pascual, al Tower Bridge de Londres (1925)
2. Vives (de cara), amb la seva dona Assumpció (esquerra) i el matrimoni Pascual Parleris, a Londres (1925)

[apunts biogràfics]

WIRSING BORDAS, Margarita

(Sant Feliu de Guíxols 1911 – Barcelona 1995)

Conferenciant de prestigi i articulista, la seva vitalitat i el seu bon fer en l'àmbit de l'educació van permetre la creació del nou centre d'ensenyament mitjà Liceu Abat Sunyer.

1

Professora i escriptora. El seu pare, Frederick Wirsing, d'origen alemany, nascut a Frankfurt am Main, es va domiciliar a Sant Feliu l'any 1906 per assumptes relacionats amb la indústria surera. Amb el temps, es va casar amb la guixolenc Rosaia Bordas i Vicens, nascuda a Portimão (Portugal), on els seus pares, Emili Bordas i Marimon i Modesta Vicens i Mauri, havien anat a residir un cert temps també per negocis relacionats amb el comerç del suro (1887-1893).

La Margarita realitzà els seus primers estudis al col·legi de les monges de Sant Feliu. Més tard, es va matricular a l'Institut General Tècnic de Girona, situat al carrer de la Força, on faria el batxillerat (1922-1928), al costat de futures eminències professionals com Lluís Antoni Santaló, Pigem i Serra, Font i Pagès, Tarrús, Salvatella i molts altres.

Entre els anys 1928 i 1933 va cursar la carrera de Física i Química a la Universitat de Barcelona, en la qual destacà com una brillant universitària, amb diverses matrícules d'honor. D'aquesta manera, amb la llicenciatura acabada, fou designada per a regentar interinament el càrrec de professora de matemàtiques del Col·legi Subvencionat de Segon Ensenyament de Sant Feliu, situat a l'actual plaça del Mercat, quan comptava només vint-i-dos anys d'edat (febrer de 1934). Allà, sota la direcció de Josep Maria López Aguilar, iniciaria la seva valuosa tasca docent, i, tres mesos després, seria nomenada secretària del centre pel Ministeri d'Instrucció Pública.

En esclatar la Guerra Civil espanyola (1936), Margarita Wirsing fou escollida comissaria directora de l'institut guixolenc de Segon Ensenyament (agost de 1936). En aquells anys, a banda de dirigir el

2

3

1. Margarita Wirsing fent un parlament en un acte literari
2. La professora guixolenc fotografiada amb les seves filles (anys cinquanta)
3. La jove Margarita Wirsing (a la dreta), amb uns amics a la platja de la Conca (1926)
4. Retrat de Margarita Wirsing Bordas a l'edat de quinze anys (1926)

4

5

6

centre (1936-1939), la Margarita organitzà actes d'homenatge a l'Exèrcit Popular, i va fer igualment diversos parlaments en defensa de les llibertats dels pobles (1938). Acabada la contesa, va patir la depuració del personal docent, per la qual fou inhabilitada durant dos anys per a l'exercici de l'ensenyament, com també per a qualsevol càrrec directiu, tant de caràcter públic com privat.

Aquella dècada esdevindria la més difícil per a una persona que, pedagògicament, s'havia demostrat l'ànima de l'educació secundària a la nostra ciutat. Haurien de passar, però, encara uns quants anys per tal que remuntés els efectes d'aquella ignominiosa depuració. Impulsora de l'Institut d'Estudis Guixolencs i del Liceu Abat Sunyer a l'inici dels anys cinquanta, esdevindria redactora en cap d'*Àncora* (1956), setmanari del qual més tard seria directora (1961-1972). La seva vitalitat i el seu bon fer en l'àmbit de l'educació van permetre la creació del nou centre d'ensenyament mitjà Liceu Abat Sunyer, al sector de Sant Elm (1965), del qual seria també la directora (1965-1967) i la cap d'estudis un temps (1967-1968).

Esposada amb l'industrial surotaper Joan Albertí i Salip →, l'any 1965 seria distingida amb el premi Colegiado de Mérito pel Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia, Lletres i Ciències del Districte Universitari de Catalunya i Balears per la seva important tasca docent. Conferenciant de prestigi i articulista (sota el pseudònim de *L. d'Andraitx*) del *Diari de Barcelona* i de la *Revista de S'Agaró*, a la dècada dels anys setanta es traslladà a la Ciutat Comtal, on va fer classes als col·legis Lleó XIII, Infanta Isabel d'Aragó i Narcís Monturiol. L'any 1993, l'Associació Turística Guixolencs (ATG) li atorgà la III Porta Ferrada d'Or, en reconeixement a la seva continuada dedicació en pro de la cultura i el turisme de la ciutat de Sant Feliu. Pocs dies abans de morir, Margarita Wirsing veuria publicat el seu llibre *Volves. Crònica d'un any*.

5. Margarita Wirsing (centre). Entre 1928 i 1933 cursaria la carrera de Física i Química

6. Wirsing conversant en una aula d'un curs universitari d'estiu (anys seixanta)

7. Fotografia de Margarita Wirsing quan encara era estudiant (c. 1931)

7

[apunts biogràfics]

XARGAY VIDAL, Alfons

(Sant Feliu de Guíxols 1904 – 1972)

De jove va practicar la boxa i el ciclisme, i fou col·laborador d'*Àncora*, setmanari en què redactà, amb molta professionalitat, les cròniques sobre el ciclisme provincial.

Esportista. Fill d'Enric Xargay i Mundet, natural de Llagostera, forner de professió, i de Francesca Vidal i Turon, de Riudellots de la Selva, amb domicili al carrer Maragall de la nostra ciutat, l'Alfons –que també faria de forner– començà a practicar l'esport de ben jove i s'afeccionà ràpidament a la boxa i el ciclisme. En iniciar-se la dècada dels anys vint, i en fundar-se a la nostra ciutat la societat Guíxols Sport (1923), Xargay participaria en nombroses curses ciclistes. Amb la seva bicicleta amb pneumàtics Hutchinson i marca Gros, més tard substituïda per una flamant Royal Fabria, es convertiria en un dels ciclistes més llorejats que competiria en les curses de les nostres comarques.

L'any 1924 formà part de l'entitat esportiva local Boxing Atlètic Club Ganxó, de la qual seria el vicepresident i dins la qual participaria en combats amateurs celebrats al Saló Goula, situat a la carretera de Girona. El 1926 esdevindria cofundador, amb Rafael Portas, del grup ciclista

local Velocitas Club i, un any després, es federaria a la Unión Velocipédica Española (UVE), l'equivalent a l'actual Federació Espanyola de Ciclisme.

A la dècada dels anys trenta (1936), Xargay seria el comissari de curses de l'Sport Ciclista Guíxols, que presidia Joan Bosch i Cornell →. En iniciar-se, però, la Guerra Civil espanyola (1936) fou cridat a files i enviat al front, on va ser fet presoner i posteriorment internat al camp de concentració de Miranda de Ebro, a la província de Burgos. Evadit més tard d'aquell centre, retornà a Sant Feliu a les darreries de 1938, on residí clandestinament fins a l'acabament de la guerra.

Després de l'obligat parèntesi de la dura postguerra, Alfons aconseguiria reconduir esportivament aquella entitat esportiva, ja a la dècada dels anys cinquanta, amb unes perspectives més favorables. Col·laborador del setmanari *Àncora*, realitzaria durant molts anys les cròniques sobre el ciclisme local i provincial sota el pseudònim de *Manillar*.

Al mes de gener de 1970, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, presidit per l'alcalde Manel Vicens i Moner →, el va distingir com millor esportista guixolenc –conjuntament amb el seu company Josep Forn i Tomàs → en l'apartat de gestió de ciclisme de l'any 1969.

1. Xargay, vestit de ciclista, mostrant la seva flamant bicicleta marca Gros (c. 1923)

2. Retrat d'Alfons Xargay Vidal (anys seixanta)

3. Alfons Xargay (dreta), boxejador del Boxing Atlètic Club Ganxó (1924)

XIFRÓ GIRBAL, Maria

(Sant Feliu de Guíxols 1918)

399

L'any 1974 faria donació d'una important col·lecció de llibres relacionats amb la nostra ciutat i província, compilació que hom coneix com *Bibliografia monogràfica gironina*.

1

2

Mestra. Quan comptava dos anys d'edat, els seus pares –Lluís Xifró i Crosas i Mercè Girbal i Rourich–, melangiosos per haver perdut la seva filla Victòria de vuit anys durant la terrible grip de l'any 1918, decidiren traslladar-se a Barcelona per iniciar d'aquesta manera una nova vida. A la Ciutat Comtal, la Maria estudià a l'Institut per a la Dona per, més tard, matricular-se en batxillerat a l'Institut Balmes quan tot just havia complert els 16 anys d'edat.

L'inici de la Guerra Civil espanyola dos anys després (1936) estroncà momentàniament els seus estudis. Finalitzada la contesa, continuà el batxillerat i posteriorment féu l'examen d'Estat (1941), prova que li va permetre accedir als estudis a l'Escola Normal de Barcelona fins a obtenir el títol de mestra de Primer Ensenyament (1942). En aquells primers anys, va fer classes a dues escoles rurals situades a Vilalleons, municipi de Sant Julià de Vilatorrada, a la comarca d'Osona, prop de Vic, i a Llofríu, dins el terme municipal de Palafrugell.

L'any 1947 ingressà a les Escoles Comercials Montserrat, que sostenia l'empresa FC Metropolità de Barcelona, i on s'atenia la formació dels fills i filles dels seus empleats. Xifró arribaria a ésser, després d'un període de més de trenta anys de docència, inspectora escolar del centre (1950-1951), secretària escolar adjunta (1951-1961), sotsdirectora (1961-1970) i, finalment, la seva directora (1970-1978).

Arribada la seva jubilació, i a cavall entre Barcelona, Benidorm i Madrid –en aquesta darrera ciutat, el seu marit, Pedro Hernández Muñoz, veterinari de la Casa Reial, hi estava destinat–, la Maria solia visitar Sant Feliu durant les vacances d'estiu. Enamorada de la nostra ciutat, l'any 1974 va fer donació a la biblioteca de la Caixa de Pensions de Sant Feliu d'una important col·lecció de llibres relacionats amb la nostra ciutat i província. Actualment, d'ençà de l'any 1994, aquest valuós fons bibliogràfic, conegut com *Bibliografia monogràfica gironina*, amb prop de 1.500 volums, revistes i documents antics, resta vinculat a l'Arxiu Municipal com a biblioteca auxiliar.

1. Maria Xifró, al seu despatx de les Escoles Comercials Montserrat
2. La directora escolar Maria Xifró amb dues alumnes de l'escola Montserrat

[apunts biogràfics]

ZERBST LEMKE, Heinrich

(Stettin, Alemanya 1895 – Sant Feliu de Guíxols 1966)

Establert a Sant Feliu d'ençà del 1916, ingressà a la Guàrdia Municipal, va ser nomenat caporal el 1954 i cap superior de la Guàrdia Urbana el 1962.

1

2

Cap de la Guàrdia Urbana municipal. Nascut en el bressol d'una família camperola alemanya, el matrimoni format per Frederik Zerbst i Augusta Lemke, d'Stettin, al comtat de Zerbst. Amb només catorze anys d'edat i desitjant conèixer món, Heinrich va enrolar-se a la Marina Mercant alemanya i navegà pel mar del Nord, on va naufragar en un paquebot carregat de fusta.

En esclatar la Primera Guerra Mundial (1914), el vaixell de càrrega de bandera alemanya on anava embarcat, que es trobava aleshores fondejat a Gibraltar, va ser detingut i requisat per les autoritats militars britàniques, i el seu personal, internat en un camp de presoners. Evadit més tard amb dos companys més –Hans Haut Gerhing → i Karl Voeltz–, després de deambular pels suburbis portuaris de Màlaga, arribà a Barcelona el 1915, on el consolat alemany els recomanà que anessin a Sant Feliu de Guíxols, localitat on residia una important colònia d'industrials alemanys.

Establert a Sant Feliu d'ençà del 1916, Zerbst trobà feina a la casa surotapera de can Bender, en la qual treballaria uns quants anys. El 1920, per diverses circumstàncies personals, s'allistà en el Tercio de Extranjeros, preludi de la Legión Española, i fou enviat com a soldat de primera línia a les possessions d'Àfrica. Visqué i lluità a Villa Sanjurjo, Villa Nador i Melilla, i patí els estralls de la guerra, que el deixaren malferit per sempre. Amb el grau d'alferes, es casà l'any 1930 amb María Rebollo Díaz, natural de La Línea de la Concepción i filla del propietari del bar del penyal d'Alhucemas.

L'any 1946, Heinrich Zerbst –aleshores capità retirat– retornà a la nostra ciutat després de vint-i-vuit anys d'absència. Durant els primers anys de residència, Zerbst, que aleshores s'estava al carrer de la Notaria, va haver de treballar interinament com a descarregador del moll. El primer de febrer de 1951, però, ingressà a la plantilla de la Guàrdia Municipal, fou nomenat caporal responsable el 1954 i cap superior de la Guàrdia Urbana el 1962.

3

1. Retrat d'Heinrich Zerbst amb uniforme de la Guàrdia Urbana (1951)
2. Vaixell carregat amb paques de suro. Zerbst faria uns anys de camàlic al moll
3. El cap de la Guàrdia Urbana Heinrich Zerbst (esquerra) amb Joan Dardé, l'any 1964

ZUGADI ARRINDA, Julián

(Lekeitio, Biscaia 1911 – 1971)

Durant els seus primers anys a la nostra ciutat va provocar força controvèrsia, tant en les actuacions relacionades amb l'àmbit pesquer com en les que afectaven la vida quotidiana dels guixolencs.

1

2

Militar. Ajudant de Marina de la zona. Oficial de carrera de l'Armada, fill d'Ambrosio Zugadi Egaña i de Feliciano Arrinda Tallería, en finalitzar la Guerra Civil espanyola fou destinat al districte naval de Sant Feliu com a ajudant militar de Marina i capità del port, amb la graduació de tinent de navili, l'equivalent a capità de l'Exèrcit de Terra.

Zugadi, que l'any 1940 comptava vint-i-nou anys i a qui tothom coneixia com *Don Julián* –o simplement l'*ajudant de Marina*–, va ésser un personatge que durant els seus primers anys d'estada a la nostra ciutat va provocar força controvèrsia en les seves decisions, tant en les estrictament relacionades amb l'àmbit pesquer o de la zona portuària com en les que afectaven directament la vida quotidiana dels guixolencs. És prou conegut el ban que va fer publicar al mes de juliol de 1940 en què prohibia a les platges "*el uso de «Slip» y todo traje excesivamente abierto o escotado que, por su agudeza de su confección, falte a las reglas de nuestra moral*".

Considerat força intransigent i poc col·laborador amb les autoritats municipals, el consistori el va denunciar al Departament Marítim de Barcelona per la seva actitud fatxenda envers la població (juliol de 1943). Malgrat l'intent realitzat per la seva esposa, la guixolenc Conxita Cantó i Lloveras (el seu pare, natural d'Alcoi, disposava d'una sabateria al carrer Maragall i també d'una fàbrica al carrer de la Mercè on es feien soles de suro per a la indústria del calçat) per tal que hom signés un manifest de suport a favor del seu marit, Zugadi acabaria essent traslladat temporalment al Port de la Selva, entre els anys 1946 i 1948.

De retorn novament a Sant Feliu, sembla ser que la seva polèmica actuació pública s'apaivagà amb el temps. Arrelat, doncs, a la nostra població, i domiciliat al carrer de Capmany, aleshores ja com a capità de corbeta, el 1957 seria promogut a soci d'honor de la secció local del CRIS (Centro de Recuperación e Investigación Subacuática), i també nomenat president honorari de l'Associació Esportiva de Pesca de Sant Feliu, el 1964.

En passar a la reserva, a mitjan dècada dels anys seixanta, Julián Zugadi abandonà amb la seva muller Sant Feliu per anar a retirar-se definitivament a la seva població nadiua de Lekeitio.

1. Fotografia de l'ajudant de Marina Julián Zugadi Arrinda (1940)

2. Don Julián (de blanc i al centre), amb l'alcalde Palli, en un acte oficial a la rambla del Portalet

FONTS D'ARXIU I BIBLIOGRAFIA

a

001. AGUILAR GÓMEZ, Antònia. Arxiu Històric de Girona. Secció Educació. Expedients personals de mestres, núm. 38. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 23-1-1975.

002. AGULLÓ VIDAL, Ferran. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. E. Corral i Coll del Ram. «Ferran Agulló "Pol" de la Costa Brava» (1983). G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

003. ALBERT PEY, Salvador. Arxiu Municipal: Hemeroteca: Revista *CEIDA*. Festa Major 1924. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica* (1997).

004. ALBERTÍ BOSCH, Benet. Arxiu familiar Iolanda i Assumpció Albertí. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Històric Municipal. Hemeroteca: setmanari *El Programa*. 1909-1910.

005. ALBERTÍ BOSCH, Narcís. Arxiu familiar Iolanda i Assumpció Albertí. G. Atils Bido. *Narciso Albertí Bosch, Pionero de la arqueología y los estudios del arte rupestre dominicano*. J. Lloveras. Setmanari *Àncora*, Nadal 1979-1980.

006. ALBERTÍ CALZADA, Pere. Arxiu familiar Albertí-Serra. Revista *Es Corcó*, 16 de maig 1982. *Àncora* 1995.

007. ALBERTÍ COROMINAS, Josep. DDAA. *Josep Albertí 1913-1993*. Museu d'Art de Girona, 2001.

008. ALBERTÍ SALIP, Joan. Arxiu familiar Albertí-Wirsing. Arxiu Històric Municipal. Manual d'Açords. Hemeroteca: *Los Sitios*: 6-12-1968, 16-2-1972, 29-3-1974. Setmanari *Àncora*, 28-2-1980.

009. ALBÓ ALBERTÍ, Joan Alfons. Arxiu familiar del biografiat.

010. ALBÓ CASSÀ, Pere. Arxiu familiar Albó-Casals. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 18-5-1989.

011. ALBÓ FRIGOLA, Joan. Arxiu familiar Albó-Albertí. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 13-5-1976. J. Vicente. "L'home de la badia", dins *El Carrilet*, núm. 20 (1990).

012. ALMAR PUJOL, Josep. Arxiu del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 15-1-1998.

013. ALZINA CAMPS, Margarida. Arxiu de M. Rosa Rosell. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 15-6-2000, 14-3-2002.

014. AMAT PAGÈS, Josep. Arxiu familiar Amat-Girbau. Pàgina web de la Fundació Amat.

015. ANDREU SALLÉS, Esteve. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu Històric Municipal. Padró de veïns 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*. 1-2-1951.

017. ANGLADA COSTA, Josep. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu Municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, Nadal 1968 i 10-11-1966. A. Jiménez. *La Guerra Civil a Sant Feliu de Guíxols* (1994). A Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).

018. ARXER FERRER, Joan. Arxiu familiar Naspleda-Arxiu. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

019. AUDET VIÑAS, Francesca. Arxiu Municipal: Registre d'identitats (IU-132). Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. A. Jiménez. *L'ensenyament a Sant Feliu de Guíxols* (1988). J. Torrent. *El col·legi Vidal*. Institut d'Estudis del Baix Empordà, número 2 (1983).

020. AVIÑÓ ROMEU, Joan. Arxiu familiar Aviñó-Coll. Arxiu Històric Municipal. Registre d'identitats 1924. (IU-132). Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 13-5-1976.

021. AYATS FINA, Jeroni. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Històric Municipal. Padrons de veïns 1224, 1930, 1936 i 1940. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

022. AZÚA DE PASTORS, Fèlix de. Arxiu familiar Azúa-Bassols. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

b

023. BADOSA PADROSA, Lluís. Arxiu familiar Badosa-Pedro. Arxiu Municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Palmarium* 1925-1926. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris: *Diari de Girona*: 21-9-1922, 19-10-1924, 26-10-1928; *L'Autonomista*: 2-10-1936; *La Vanguardia*: 13-3-1936.

024. BADOSA PEDRO, Enric. Arxiu personal del biografiat.

025. BALMAÑA CANET, Joan. Arxiu familiar Sabater-Mallol. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanari *L'Autonomista*, 14-7-1936.

026. BALMAÑA CANET, Joaquim. Arxiu familiar Sabater-Mallol. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

027. BARDERA COLOMEDA, Joan. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 14-11-1974 i 9-4-1998.

028. BARTRA ROMÀ, Joan. Arxiu familiar Bartra-Sabater. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris *La Lucha*, 6-9-1903 i 11-6-1905; *Diari de Girona* 8-5-1918. Arxiu Històric Municipal. Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné* 12-9-1925.

029. BARTUMEU BATLLORI, Pau. Arxiu familiar Bartumeu-Sanllehí. G. Bussot. "Els darrers esdeveniments de Cuba i la seva incidència a Sant Feliu", dins *Àncora*, Nadal 1996.

030. BATET CAMPS, Josep. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris: *La Lucha*: 25-11-1907, 23-3-1909. *Diari de Girona*: 13-8-1914, 25-8-1914, 18-1-1916, 20-7-1921. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

031. BENDER, Carl August. Arxiu familiar Gressel-Bender. G. Bussot. *Indústries, Comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002). G. Bussot. *La indústria surera a S FG. i el seu capital estranger (humà i financer) en els segles XIX-XX.* Institut d'Estudis del Baix Empordà, número 26 (2007).

032. BERGA BOADA, Josep. Arxiu Municipal: Hemeroteca: *L'Avi Muné*, 21-7-1923. L. Esteve. *Quaderns d'Informació Municipal*, núm. 10. A. Jiménez. *Plaó* (2004).

033. BERGA VILADEVALL, Arcadi. Arxiu familiar Berga-Pujolar. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

034. BLAS VILÀ, Ignasi de. Arxiu familiar Llandrich-De Blas. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanari *Los Sitios*: 14-11-1947, 24-1-1950, 19-9-1951, 6-12-1961, 10-2-1962, 6-4-1966, 5-4-1967, 2-6-1971, 28-4-1978. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 18-11-1976.

035. BOADA CALSADA, Jaume. Arxiu familiar Mercè Rubió i Boada. Arxiu Municipal: llistat de padrons (1878). Hemeroteca: setmanaris: *El Noticiero*, 9-11-1893; *La Vanguardia*: 20-9-1893, 6-5-1898, 7-8-1900, 3-11-1905, 21-2-1947.

036. BOADA CALSADA, Sants. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols*, 1997. A. Jiménez. *Sants Boada i Calsada* (2006). G. Bussot. "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques: Ateneu Social", dins DDAA. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995).

037. BOADELLA SANÀBRIA, Ricard. Hemeroteca: Revista *Es Corcó*, núm. 3 (1981) i núm. 9 (1981); setmanari *Àncora* 6 i 10-11-1977.

038. BOHIGAS CANADELL, Julià. M. D. Gabernet. Setmanari *Àncora*, Festa Major 1967. J. Torrent. *El col·legi Vidal*. Institut d'Estudis del Baix Empordà, número 2 (1983).

039. BONET COLL, Ramon. Arxiu familiar Pi-Bonet. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002). A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols*. Quaderns Revista de Girona (1986).

040. BORDÀS SALELLAS, Joan. A. Jiménez. Revista *L'Arjau*, núm. 41. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

041. BOSCH CAÑET, Jaume. Arxiu familiar Bosch-Sala. Arxiu de l'Associació Ardenya, Patrimoni i Natura. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 29-3-2007.

042. BOSCH CORNELL, Joan. Arxiu familiar Bosch-Racolta. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 8-1-1976.

043. BOSCH MARQUÈS, Ceferí. Arxiu familiar Bosch-Jubero.

044. BOSCH VIOLA, Enric. Arxiu familiar Bosch-Cañet. A. Jiménez: llibres guixolencs i ex-libris. 1991.

045. BOYERO CRUZ, Àngels. Arxiu personal de la biografiada. Hemeroteca: *Es Corcó*, núm. 5. (1981), *Diari de Girona* i *El Punt*.

046. BRUGADA RIFÀ, Tomàs. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis* (2002).

047. BRUGADA SARQUELLA, Jaume. Arxiu familiar Glòria Brugada. Arxiu Municipal: padrons de veïns 1924 i 1930. A. Roldós. *Sant Feliu de Guíxols. Pinzellades, fantasies i membrances* (2006).

048. BRUGUÉ RIERA, Benet. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanari: *Diari de Girona*: 11-4-1910, 17-5-1918, 18-11-1922. J. Lloveras. Setmanari *Àncora*, Nadal 1971.

049. BURGELL MOTGER, Josep. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis*. 2002.

050. BUSSOT ROURICH, Dimes. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris *Front*, 14-10-1937; *Gerona CNT*: 28-11-1937, 2-12-1937. G. Bussot: "Dimes Bussot, anarcosindicalista de la CNT (1894-1981)", dins *Àncora*, Nadal 1992.

051. BUXÓ RAURICH, Pere. Arxiu familiar Buxó-Marull. Font oral: Pere Ibáñez i Llorca. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 19-5-1983, 20-1-1994. J. M. Muñoz. *El futbol a Sant Feliu de Guíxols* (1987). G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

C

052. CACÀS FORS, Rossend. Arxiu Municipal: Registre d'Identitats IU-132. Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné*, 24-10-1926.

053. CACÀS NOALLAS, Angelita. Arxiu familiar Benet Figueras - Pili Guirado. Arxiu Municipal: padrons de veïns 1930 i 1950.

054. CALVET COSTA, Felip. A. Jiménez. Revista *L'Arjau*, núm. 39 (2001).

- 055. CALVET PASCUAL, Agustí.** Arxiu parroquial: llibre de baptismes. A. Jiménez: llibres guixolencs i ex-libris. (1991). Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 6-12-1986. *Revista de Girona*, 123 (1987).
- 056. CALVET PASCUAL, Enric.** Arxiu parroquial: llibre de baptismes. Hemeroteca: *La Vanguardia*: 12-12-1976. DDAA. *Homes de ciència empordanesos* (1985). A. Jiménez: llibres guixolencs i ex-libris. (1991). *Revista de Girona*, 1987.
- 057. CALZADA CARBÓ, Josep.** Arxiu familiar Maria Casademont. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. T. de la V.H. *Calzada Carbó* (1912). J. Slocker. *J. Calzada Carbó* (1958?). Arxiu Municipal: Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné*: 17-9-1921, 4-10-1924. setmanari *Àncora*, 26-5-1953 i 15-9-1960. G. Ríos. *elperiodic.com*.
- 058. CALZADA OLIVERAS, Josep.** Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona* 27-3-1990. *Punt Diari*: 19-7-1986, 31-12-1989. Setmanari *Àncora*, 26-4-1990.
- 059. CALZADA PUIG, Joan.** Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. J. Lloveras. Setmanari *Àncora*, 27-1-1977.
- 060. CALZADA RIFÀ, Fermí.** G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis*, 2002.
- 061. CAMPÀ VIARNÉS, Francesc.** Arxiu municipal: padró de veïns anys 1924 i 1930. Hemeroteca: setmanari *La Costa Brava*, 28-3-1936. A. Jiménez. *L'Arjau*, núm. 51. (2005). DDAA. *Franquisme i repressió* (2007).
- 062. CANAL PUIGDEVALL, Daniel.** Arxiu familiar Rocosa-Canal. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Hemeroteca: *Llibre d'or del futbol català* (1928). G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu" dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).
- 063. CANALS CIBILS, Josep.** G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).
- 064. CANET AUGER, Emili.** A. Roldós. "Emili Canet i Auger (1876-1919), llibreter, editor i empresari", dins *Àncora*, Festa Major 2008. Arxiu Municipal de Girona: Hemeroteca: setmanari *La Lucha*: 12-3-1909.
- 065. CARBONELL BOSCH, Eduard.** Arxiu familiar Carbonell-Cadenet (font oral). Arxiu parroquial: llibres de baptismes. DDAA. *Centenari del port de Sant Feliu de Guíxols* (2004).
- 066. CARBONELL COSP, Antoni.** Arxiu familiar Carbonell-Fornós. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix)* (1992).
- 067. CARBONELL GARCÍA, Sílvia.** Arxiu familiar Bussot-Carbonell.
- 068. CARDONER MOLINAS, Laureà.** Arxiu familiar Cardoner-Blanch. Arxiu Municipal: llibres de padrons de veïns 1924 i 1930. Secció de programes teatrals. Hemeroteca: setmanari *La Informació*, 4-4-1914; *Ciutat Nova*, 4-4-1914; *Àncora*: 22-1-1959. A Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).
- 069. CARGOL PÉREZ, Joan.** Arxiu Municipal: Hemeroteca: setmanari *Àncora*. 20-5-1971; 11-5-1972; 21-11-1974; 13-3-1978; 25-3-1999, A. Roldós. 26-5-2005. Hemeroteca: *La Vanguardia*: 15-9-1962, 19-9-1967, 14-1-1969, 4-7-1970, 16-3-1971.
- 070. CARLES MAIMÍ, Joan.** G. Bussot. «Associació "Primero de Mayo": Els camàlics guixolencs», dins *L'Arjau*, núm. 39 (2001).
- 071. CARMONA LÓPEZ, José.** Arxiu Confraria de Pescadors. J. Serrats. Entrevista a Josep Carmona al setmanari *Àncora*: 16-12-1976.
- 072. CARRÉ PUIGNAU, Francesc.** Arxiu familiar Conrad Carré Puignau. Arxiu Municipal: llibre avarador de Sant Feliu de Guíxols. Hemeroteca: *BOE*, núm. 303, de 19-12-1960; setmanari *Àncora*, Nadal 1975. A. Jiménez. *La guerra civil a Sant Feliu de Guíxols* (1995). J. Gaitx. *L'exili del Baix Empordà al 1939* (2007).
- 073. CARRERÓ MASCORT, Francesc.** Arxiu familiar Maria i M. Teresa Carre-ró Boix. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Palmarium* (1922), suplement núm. 30. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).
- 074. CARRERÓ MASCORT, Santiago.** Arxiu familiar Maria i M. Teresa Carre-ró. Arxiu Municipal: Manuals d'Acords 1934-1939. Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné* (1932). DDAA. *Franquisme i repressió* (2007).
- 075. CASADEMONT MONTANER, Artur.** Arxiu familiar Maria Casademont Calzada. G. Bussot. *Indústries, Comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).
- 076. CASAGRAN BATLLE, Josep.** Arxiu familiar Casagran Corominas. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).
- 077. CASALS EXEGARAY, Martí.** DDAA. *El metge rural a la postguerra. Sant Feliu de Guíxols i la Vall d'Aro* (2003).
- 078. CASANOVA MIRÓ, Pilar.** Arxiu Municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 15-12-1974, extraordinari de la Festa Major 1995, 20-11-1997. Arxiu Toni Ferrer i Gallego. A Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).
- 079. CASAS ARXER, Joan.** G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes* (2000). G. Bussot. *Indústries, Comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* 2002.
- 080. CASAS VINYAS, Agustí.** Hemeroteca: setmanari *Àncora*, extraordinari de Nadal 1969. F. Aicart. *Agustí Casas i l'arqueologia de les Gavarres* (2006). G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes* (2000). G. Bussot. *Indústries, Comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).
- 081. CASELLAS CASTELLS, Olegari.** Arxiu familiar Casellas-Romà. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 17-5-1962.
- 082. CASTELLÓ BADIA, Ricard.** Arxiu Municipal: Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné* 8-5-1920; 29-11-1930. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*: 6-5-1920, 24-4-1921, 3-12-1921, 26-6-1926, 28-3-1930. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).
- 083. CATEURA CASERAS, Cecília.** Arxiu Parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* 2002.

084. CERVERA BERTA, Josep M. Arxiu Parroquial: *Butlletí de l'Església de Girona* (1998). Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 3-9-1976, 13-10-1994 i 21-11-1996. G. Bussot. Entrevista inèdita a mossèn Cervera (1995).

085. CHARLES JOU, Frederic. Arxiu parroquial: llibre de baptismes i defuncions. Arxiu Municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné* 15-8-1925; 6-9-1925. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

086. CLARÀ RISSECH, Joan. Arxiu familiar Clarà-Estañol. Arxiu Parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 19-3-1998; 9-12-1999.

087. CLOS DOMPER, Francesc. Arxiu familiar Vinyas-Clos. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 25-11-1976; 20-1-1977, 26-5-1988.

088. COFÁN GRABULOSA, Antoni. Arxiu familiar Josep Cofán i Nicolau. Registre Civil. llibres de defuncions. Arxiu Municipal: Hemeroteca: setmanari *El Programa* 4-5-1912; 29-3-1914. *L'Avi Muné*, 16-9-1923. A Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).

089. COLL RIGAU, Pere. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

090. COLOMER FORS, Pere. Arxiu parroquial: llibre de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari: *El Puerto* 6-5-1899; *Llevor* 10-6-1905; 4-11-1905; 9-12-1905. *Àncora* 20-10-1966. Hemeroteca: *La Vanguardia* 9-1-1930.

091. COROMINAS MUXACH, Vicenç de Paül. Arxiu familiar Torres-Palacín. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios* 19-1-1916. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols* (1865-1965, i Apèndix). (1992).

092. COROMINAS PRATS, Concepció. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix)* (1992).

093. COROMINOLA JUTGLAR, Jaume. Arxiu familiar Jaume Corominola.

094. COSTA CORDONEDA, Josep. Arxiu parroquial: llibres de defuncions. A. Roldós. "Can Manetes", dins *L'Arjau*, núm. 52. (2005). G. Bussot. "Fèlix Romani. (Re) descobrint un fotògraf", dins *L'Arjau*, núm. 48 (2004)

095. COSTAL MARINEL-LO, Cassià. Arxiu municipal de Girona: Hemeroteca: *Los Sitios*: 22-8-1912, 24-7-1913, 15-5-1914, 6-12-1917, 1-5-1921, 4-9-1933, 20-1-1937. L. Pallí Buxó. Setmanari *Àncora* 20-5-1982.

096. CROS ROJAS, Eduard. Arxiu familiar Manel Cros i Trujillo.

097. CRUAÑAS SERRA, Lluís. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: *La Vanguardia*: 1-5-1980, 25-1-1981, 10-3-1980, 9-8-1982, 27-10-1982, 25-11-1984.

098. CRUZ COLOMER, Joan. Arxiu familiar Cruz-Garcia. Arxiu municipal: Hemeroteca: *El Programa* 29-10-1933. Setmanari *Àncora*: 28-5-1988, 24-10-1991.

d

099. DALMAU BEYA, Salvador. Arxiu familiar Dalmau-Torres.

100. DARDÉ CABALLÉ, Joan. Arxiu familiar Darder-Villanueva. Arxiu municipal: Registre d'Identitats IU-132. Manuals d'Acords: 16-7-1970; 6-10-1970; 5-1-1971.

101. DEMAZEL, Lucien. Arxiu municipal: setmanari *El Programa* 15-11-1913; 22-11-1913. Manuals d'Acords 18-11-1913. *French aeroplanes biford the great war. Liste des arxives des membres de la Légion d'Honneur.* Association Les Vieilles (Paris). Port Aviation. Villeavery-Chatillon.fr. Forum Auto: *Grand Prix de Bordeaux (1932)*. *Directory of Airplanes* (Smithsonian Institution Research Information System, and Smithsonian National Air and Space Museum –Archives Center.

102. DESCAYRE MURLÀ, Roser. Arxiu personal de la biografiada.

103. DESCAYRE SALGAS, Enric. Arxiu familiar Pelló-Descayre. Fons documental Lluís Lloansí Marill. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 30-3-1989. J. M. Muñoz. *El futbol a Sant Feliu de Guíxols* (1987). DDAA. *Franquisme i repressió* (2007).

104. DEUSEDES JUYÀ, Bonaventura. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 8-4-1976, 6-7-1978. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

105. DOMÈNECH VIÑAS, Joan. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 8-3-1962, 21-4-1962, Festa Major 1964. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios*, 22-10-1960, 31-5-1961, 21-6-1961. Hemeroteca: *La Vanguardia*: 5-4-1952, 22-10-1952, 18-6-1961, 8-4-1962.

106. DONATIU JUNQUÉ, Josep. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios*, 12-12-1982, 3-5-1986. *El Punt*, 25-5-1982, 4-6-1982, 29-1-1984, 14-11-1985. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 27-5-1982; 11-4-1991.

107. DURAN ARPA, Maria. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Avi Muné* 12-7-1924. Revista *Es Corcó*, núm. 9. A. Jiménez. *Aproximació a la història de l'ensenyament a Sant Feliu de Guíxols* (1988).

108. DURAN CAMA, Aurora. Arxiu familiar Rodríguez-Duran i arxiu familiar de Narcís Duran (Perpinyà). Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1936. Manuals d'Acords 1963. Hemeroteca: Manuals d'Acords 1963. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 12-12-1963; 25-9-1977. *La Vanguardia*: 10-12-1963.

109. DURAN JUERA, Narcís. Arxiu familiar Rodríguez-Duran, i Narcís Duran (Perpinyà). Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari *El programa* 8-3-1919, 23-3-1919. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols*. (1988). Arxiu *La Vanguardia*. 1-5-1897, 9-2-1898, 22-11-1898, 21-5-1902, 1-4-1914, 4-3-1919.

e

110. ESCORTELL RIBAS, Jaume. Arxiu familiar Escortell-Cerqueda. Arxiu municipal: padrons municipals 1930, 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 20-

2-1975; 13-1-2000. DDAA. *Cinquanta anys. (1950-2000). Centre Excursionista Montclar* (2000).

111. ESCRIBA ROMAGUERA, Benet. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 16-9-1976; 23-9-1976. A. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).

112. ESPARRAGUERA FERRER, Andreu. Arxiu familiar Rosa Esparraguera i Rufet. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Hemeroteca: *Diario Marca* 4-8-1960. Revista *Boxeo*, núm. 32, setembre 1961.

113. ESTEVA BUSQUETS, Josep. Arxiu familiar Esteva-Paytuví. Arxiu parroquial: llibre de defuncions. Hemeroteca: J. Serrats. "Josep Esteva Busquets: Degà dels barbers de Sant Feliu", dins *Àncora*, 25-11-1976.

114. ESTEVA CRUAÑAS, Lluís. Arxiu familiar Esteva-Massaguer. Homenatge a Lluís Esteva (1986). *Lluís Esteva: dades per a una recopilació*. IEBE, núm. 14 (1995). Hemeroteca: setmanari *Àncora* 22-9-1994. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

115. ESTEVA VILALLONGA, Joan. Arxiu familiar Esteva-Massaguer. J. Torrent. *El col·legi Vidal i el mestre Joan Esteva i Vilallonga*. IEBE, núm. 2 (1983).

116. ESTRACH FRADERA, Ramona. Arxiu família Sabater-Estrach. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Àncora*. 24-4-1975. G. Fabregat. "Ha mort la Ramona de les Sardanès". dins *Àncora*: 10-1-1980.

117. ESTRADA GIRBAU, Manel. Arxiu familiar Estrada-Planella. Revista *CEIDA* (1928) G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

f

118. FÀBREGAS BUICEL, Salvador. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924. Hemeroteca: setmanaris: *El Eco Guixolense*, 2-7-1882. *El Bajo Ampurdán*, 11-1-1885, 8-8-1886, 10-4-1887. *El Puerto* 20-5-1899, 21-10-1899, 21-4-1900, 5-5-1900. *El Programa*, 30-1-1915, 12-2-1916, 14-12-1918. *Ciutat Nova*, 19-2-1916, 14-12-1918, 25-12-1918. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: setmanari *La Lucha*, 27-10-1897, 2-7-1899, 2-5-1900, 3-4-1903. Suplement literari *El Autonomista*, 1-7-1903.

119. FALGUERAS DALMAU, Joaquim. Arxiu familiar Falgueras-Ruscaleda. Font oral Enric Cardoner i Soler. Arxiu municipal: Registre d'identitats IU-132. Padrons de veïns 1924 i 1930. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis.

120. FALGUERAS FALGUERAS, Joaquim. Arxiu familiar Falgueras-Ruscaleda. Font oral Enric Cardoner i Soler. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924 i 1930. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis.

121. FELIU DULSAT, Lluís. Arxiu familiar Feliu-Sureda. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

122. FERNÁNDEZ REPULLO, Josep. Arxiu familiar Fernández-Guillén. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 21-12-1995. G. Bussot: *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix)* (1992).

123. FERRAN ESTABANELL, Maria. Arxiu familiar Roldós-Soler. Arxiu municipal: padrons de veïns 1921, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 13-12-1979. E. Bussot: "Evolució de la moda femenina: Segle XX" (Treball de recerca de batxillerat) (2004).

124. FERRER MESTRES, Fèlix. Arxiu familiar Bargalló-Ferrer. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 28-8-1964; 10-8-1967; 17-7-1969; 6-11-1969; 1-8-1977. Hemeroteca de *La Vanguardia*. 27-3-1960, 11-7-1969, 14-7-1977.

124. FIGUERAS ALEGRÍ, Esteve. Arxiu familiar Granado-Figueras. Font oral: Benet Julià i Figueras. Arxiu municipal: padrons municipals 1924, 1930, 1950.

126. FIGUERAS AULADELL, Rafael. E. Cros. "L'ofici de sabater", dins *Es Corcó*, núm. 5 (1981). G. Fabregat: "Homenatge a R. Figueras", dins *Àncora* 10-7-1986. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

127. FIGUERAS BOLÍVAR, Agustí. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, Festa Major 1976. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

128. FLORENZA RIFÀ, Llàtzer. Arxiu familiar Florenza-Serra. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Hemeroteca: setmanari *Palmarium*: 17-9-1922 i 24-9-1922. Revista *CEIDA*, agost 1928. *El Mundo Deportivo* 13-6-1968. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins *L'Arjau* núm. 55. (2006). Félix Martialay. *Todo sobre la selección española*, pàgina 548 (2006).

129. FONT GRATACÓS, Lambert. Hemeroteca: setmanari *La Costa Brava* (1930-1936); llibret *Ermita de Sant Elm* (1929). Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios*, 19-12-1920, 6-4-1944, 26-10-1947, 21-4-1956, 10-10-1963, 23-9-1965, 20-6-1971, 20-4-1980. *El Pirineo*, 18-9-1939. L.B.V. "Defunció de Mn. Llambert", dins *Àncora* 24-4-1980. E. Zaragoza, *Àncora* 13-6-2002.

130. FOREST COLL, Joaquima. Arxiu familiar Magda García Boada. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Hemeroteca: setmanari *El Noticiero*, 19-5-1892. Anuario de San Feliu de Guíxols (1905).

131. FORN TOMÀS, Josep. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Palmarium* 16-9-1923; 28-10-1923. *Mundo Deportivo* 19-12-1926. setmanari *Àncora* 23-1-1975; 25-10-1990. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: *Diario de Gerona*, 16-12-1927. *El Autonomista*, 25-4-1933, 6-5-1933. *Los Sitios*, 11-10-1966, 26-6-1969, 5-9-1969, 14-2-1970, 2-6-1970, 1-10-1971, 7-12-1971, 31-12-1971.

132. FORTÓ GÁLGERAN, Joan. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

133. FORTÓ JORDÀ, Emili. Arxiu parroquial: llibre de baptismes. Arxiu municipal. Hemeroteca: setmanari *Ciutat Nova* 5-7-1913. Gene B. Preuss. *Fortó, Emilio Fortó: Polítician and businessman*. Biography-Center. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

134. FRIGOLA ESPONELLÀ, Llorenç. Arxiu familiar Frigola-Rovira. Font oral

de Miquel Frigola i Esponella. Arxiu Confraria de Pescadors. Hemeroteca: J. Andújar. setmanari *Àncora*: 20-2-1997, 21-6-2001, 30-5-2002.

135. FRIGOLA RIPOLL, Arias. Arxiu familiar Frigola-Fabra, i Mont-Frigola. Font oral d'Albert Frigola i Ripoll. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1950. Arxiu Confraria de Pescadors.

g

136. GALOFRE OLLER, Francesc. Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari *El Noticiero* 7-3-1892, 11-8-1892, 6-4-1893; *Llevor*. 1907. *Diari de Girona* 14-8-1919, *L'Autonomista* 17-9-1931. *Àncora* 14-11-1968. Gaziol. *Sant Feliu de la Costa Brava*. 1963.

137. GANDOL JORDÀ, Vicenç. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols (1939-1975)*. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)*. (2002). DDAA. *Franquisme i repressió a SFG* (2006).

138. GARCÍA BERNÍS, Narcís. Arxiu familiar García-Boada. Arxiu parroquial: llibre de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: Llistat de contribucions industrials. Hemeroteca: setmanari: *Palmarium*: 30-7-1922; 6-8-1922; 9-9-1923. Padró de veïns 1924 i 1930.

139. GARCÍA DOMÍNGUEZ, Adolf. Arxiu familiar García-Llach. Arxiu Parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. J. Muñoz. *El futbol a Sant Feliu* (1987).

140. GARRETA ARBOIX, Juli. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

141. GARRETA ROIG, Esteve. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

142. GASCONS LLOVERAS, Eduard. Arxiu municipal: Lligall d'obres particulars 1956. IU-6027. Llibres de padrons 1940-1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 18-5-1989.

143. GAY CODINA, Josep. Arxiu familiar Ramon Gay i Esperança Gay. G. Bussot. "Les drassanes Mallo", dins *L'Arjau*, núm. 32. (1998). Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 3-4-1975.

144. GAY FÀBREGAS, Ramon. Arxiu particular del particular.

145. GELI FOREST, Josep. Arxiu familiar Geli-Perich. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Hemeroteca: M. Massallé. Josep Geli. *Revista Es Corcó*, núm. 15, abril 1982. J. Torrent. *El col·legi Vidal i el mestre Joan Esteve i Vilallonga*. IEBE, núm. 2 (1983).

146. GELPÍ JOFRE, Joan. Arxiu familiar Gelpí-Viltró. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Hemeroteca: DDAA. *Homes de ciència empordanesos* (1985). G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

147. GIMBERNAT BUADAS, Joaquim. Arxiu familiar Gimbernà-Barnet. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné*, 6-9-1925. setmanari *Costa Brava* 1933 i 1935. A. Jiménez. "Dades sobre el procés penal contra J. Gimbernà".

148. GIRBAU ESTRADA, Lluís. Arxiu familiar Girbau-Serramitja. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari *Los Sitios* 27-2-1945, 3-4-1951, 31-3-1963, 13-4-1963, 10-10-1963. setmanari *Àncora* 18-5-1989. *La Vanguardia*, 3-4-1930.

149. GIRBAU SERRA, Narcís. Arxius familiars Amat-Girbau i Girbau-Serramitja. Arxiu J. Maruny Gispert. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diario de Gerona*, 14-10-1908, 19-7-1919. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

150. GIRBAU VALLS, Enecó. Arxiu familiar Girbau-Serramitja. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: Manuals d'Acords 1923-1926. Hemeroteca: setmanari *Ciutat Nova*: 12-10-1918. *Palmarium* 19-10-1924. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *La Lucha* 22-4-1905. *Diario de Gerona* 26-4-05.

151. GIRONA BARCELÓ, Martí. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1950. DDAA. *Cinquanta anys del Centre Excursionista Montclar* (2000).

152. GIRONA FERRER, Josep. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992). Font oral: Lluís Lloansí i Marill (2006).

153. GIRONELLA POUS, Josep M. Arxiu municipal: padró de veïns 1930 i 1936. Hemeroteca: *Revista de Girona*, núm. 133. Setmanari *Àncora* 17-5-1990. GEC.

154. GIRONÈS COSTA, Albert. Arxiu personal del biografat. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 15-4-1976; 22-6-1989. A. Roldós. "Albert Gironès: Pastisser i fotògraf", dins *Àncora* 1-5-2008 i 8-5-2008.

155. GISPERT ROMAGUERA, Ferran. Arxiu familiar Gispert-Estrada. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Hemeroteca: *Revista Labor Omnia Vincit: Catalunya y sus hombres*. G. Bussot. "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques", dins DDAA. *El cinema a Sant Feliu* (1995).

156. GISPERT SABATER, Concepció. Arxiu familiar Bartumeu Llorens. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1930. Hemeroteca: setmanari *Ciutat Nova* 19-7-1913 i *La Costa Brava* 25-3-1933.

157. GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo. J. Torrent. «Notes biogràfiques en el "Bosquejo histórico de la Villa de San Feliu de Guíxols"», dins *Àncora* (1963). L. Esteve. *E. González Hurtebise*. IEBE, núm. 6 (1987).

158. GOULA CATARINEU, Ermengol. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal. Hemeroteca: setmanari *Avi Muné* 17-12-1921. *La Vanguardia* 10-12-1921 i 13-12-1921. T. Ferrer. "Ermengol Goula", dins *Àncora*, Festa Major 2001, 20-2-2003. GEC.

159. GOULA SOLEY, Joan. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

160. GRAVALOSA GERONÈS, Josep. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

161. GREINER HEINZELMAN, Adolf. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

162. GUERRERO PACHECO, Josep. Arxiu familiar Guerrero-Sepúlveda. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, núm. de Festa Major 1965; 19-8-1965. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios*. 29-7-1965 i 18-8-1965. G. Bussot. «"Primero de Mayo": els camàlics guixolencs», dins *L'Arjàu*, núm. 39 (2001).

163. GUICH MARTÍ, Eloi. Arxiu familiar Guich-Debesa i Noguellón-Guich. G. Bussot. "Els tallers Guich. (Breu comentari sobre els tallers de carruatges de Josep i Eloi Guich)", dins *Àncora*, Festa Major 1994.

164. GUITART LOSTALÓ, General. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

165. GÜITÓ PALÉ, Santiago. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 8-2-1962; 19-10-1967; 20-2-1969; 25-9-1975. Arxiu municipal de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios*, 10-5-1965, 10-9-1965, 1-2-1968.

h

166. HAUT GERHING, Hans. G. Bussot. "Voletz, Gerhing i Zerbts: tres mariners alemanys a Sant Feliu (1916-68)", dins *L'Arjàu*, núm. 36 (2000).

167. HELLER VILA, Enric. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930, 1936, 1950. Font oral: entrevista de l'autor a Enric Heller Vila (10 d'abril de 1996). G. Bussot. *Indústries, Comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

168. HEREU MARUNY, Anna. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 23-9-1982.

169. HEREU RUAX, Alfons. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padró de veïns 1950 i 1955. Arxiu particular del biografiat. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992). Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 7-3-1974 i 25-6-1977. El festival de cinema a A. Hereu. "El festival Internacional de Cinema Amateur de la Costa Brava, de Sant Feliu de Guíxols", dins DDAA. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995). J. Romaguera i Ramió. *Diccionari del cinema a Catalunya* (2005).

i

170. IGLESIAS EXPÓSITO, Mauricio. Arxiu municipal: Registre d'Identitats IU-132. Padró de veïns 1924 i 1930. G. Bussot. "Guàrdies i serenos (Creació de vigilància i seguretat. 1889)", dins *L'Arjàu*, núm. 42 (2002). G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1939 i Apèndix)* (1992). Font oral: entrevista de l'autor a Francesc Molinas i Oliu (1 d'octubre de 2005).

171. IRLA BOSCH, Francesc. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Avi Muné* 12-7-1924. Revista *Es Corcó*, núm. 9. A. Jiménez. *La Guerra Civil a Sant Feliu de Guíxols 1936-1939* (1995). *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica* (1997). A. Jiménez. *Memòria d'un temps. Josep Irla i Bosch (1876-*

1958). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

172. IRLA BOSCH, Josep. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1936. F. Calvet i J.M. Roig. *Josep Irla i Bosch, president de la Generalitat de Catalunya a l'exili* (1981). A. Jiménez. *La Guerra Civil a Sant Feliu de Guíxols 1936-1939* (1995). *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica* (1997). A. Jiménez. *Memòria d'un temps. Josep Irla i Bosch (1876-1958)* (1998). G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes, Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

173. IRLA SARDÓ, Santiago. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Registre d'Identitats IU-132. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)*. (1992). Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 19-6-1980.

174. ISERN LLORENS, Claudi. Arxiu familiar Isern.-Puig. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 10-3-1994, 19-3-1992.

175. ISERN VALLS, Josep. Font oral: Montserrat Sabater i Isern. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1936 i 1955. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

176. ISGLEAS ALSINA, Flora. Arxiu familiar Joëlle Lemmens-Radresa Isgleas. Arxiu municipal: padró de veïns 1930 i 1936. Arxiu Nacional de Catalunya. Codi 288. Famílies Isgleas-Alsina i Adroher-Isgleas. Hemeroteca: *La Vanguardia*, 9-6-1984, 10-1-1985, 31-5-1982, 25-2-1988 i 24-12-1988. *El Punt*, 7-11-1979, 25-9-1984, 27-3-1985,

177. ISGLEAS PIARNAU, Francesc. Arxiu familiar Joëlle Lemmens-Radresa Isgleas. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Arxiu Nacional de Catalunya. Codi 288. Famílies Isgleas-Alsina i Adroher-Isgleas. *Diccionari de Sindicats i sindicalistes. Biografies*. Fundació de estudios libertarios Anselmo Lorenzo (FAL) de Madrid. Hemeroteca: *La Vanguardia*, 4-3-1937, 14-3-1937, 18-3-1937.

j

178. JACOMET TAULET, Miquel. Arxiu familiar Fina Giné, vídua Jacomet. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1955. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992). Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 21-11-1974.

179. JANER ESTAFANELL, Maria. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

180. JANER QUINTÀ, Salvador. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1930. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

181. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel. Arxiu personal del biografiat.

182. JOAN TRIAS, Esteve. Arxiu familiar Rosa Maria Rosell i Joan. Arxiu par-

roquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1940. A Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).

183. JUANALS ROMÁN, Antoni. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora* (anys 1990-1999).

184. JULIÀ FIGUERAS, Benet. Arxiu personal del biografiat. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padró de veïns 1924.

185. LANGDON-DAVIES, John. Arxiu municipal: Fons familiar Langdon-Davies. M. Berga. *John Langdon-Davies (1897-1971). Una biografia anglo-catalana.* Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 8-10-1987 i 3-4-1997.

186. LLADÓ VIDAL, Antoni. Arxiu familiar Rosa Nuri Lladó i Bonet. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 26-6-1975. Arxiu Històric de Girona: Hemeroteca: revista *Pirineo*, 12-12-1940.

187. LLADÓ VIDAL, Jaume. Arxiu familiar Carme Casadevall, vídua Lladó. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 13-2-1958 i 7-9-1978.

188. LLAGUSTERA SURIS, Emília. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. G. Bussot. "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques: La Catequística", dins DDAA. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995).

189. LLAMPAYAS LLOVERAS, Josep. Arxiu familiar Carles Llampayas i Corrons. Arxiu municipal: padró de veïns 1930, 1950 i 1955. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 4-7-1957.

190. LLANSÓ PUIG, Albert. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. Registre Civil. Partida de defunció. Font oral: Francesc Molinas i Oliu.

191. LLENSA ROCOSA, Josep. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: *Quaderns d'informació municipal de Santa Cristina d'Aro (1985-1995).*

192. LLINÀS BAS, Enric. Arxiu municipal: padró de veïns 1955. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 8-5-1975, 21-5-1987 i 28-5-1987.

193. LLOANSÍ MARILL, Lluís. Arxiu personal del biografiat. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix)* (1992).

194. LLORENS GISPERT, Pau. Arxiu familiar Pau Llorens i Reñaga. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Hemeroteca: setmanari *El Programa* 3-6-1916. Revista *Stadium* (1916). Revista *Ràdio Barcelona* (1925-30). Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona.

195. LLORENS LLORENS, Maria Lluïsa. Arxiu familiar Roser Bartumeu i Llorens. Arxiu Històric de Girona. Expedient Liceu Abat Sunyer, núm. 136/73. A. Jiménez. *Aproximació a l'Ensenyament a Sant Feliu* (1988).

196. LLORET GARRIGOSA, Josep. Arxiu familiar Mias - Curto. Arxiu parroquial: llibre de defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924. Hemeroteca: setmanari *Avi Muné* 26-9-1925.

197. LLOVERAS ALBERTÍ, Jaume. Arxiu familiar Maria Carme Lloveras. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930, 1936 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 26-11-1981, 3-12-1981, 14-1-1982.

198. LLOVERAS BASART, Anna. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930, 1936 i 1940. G. Bussot. "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques", dins *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995).

199-a. LLUHÍ LLINÀS, Josep. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padró de veïns 1924. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportivo", dins *L'Arjàu*, núm. 55 (2006). Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari: *Ciutat Nova*, 20-10-1917. *Avi Muné*, 5-3-1925, 16-4-1927, 8-10-1927 i 24-1-1931. *Espalmatorium*, 15-12-1923. *Palmarium*, 16-8-1925. Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*, 8-5-1923 i 16-1-1924. *www.Family Search USA*. *www.equipos cubanos*: Fortuna Sports Club.

199-b. LLUHÍ PRAT, Eduard. Arxiu familiar Dolors Lluhi i Garriga. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1936. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportivo", dins *L'Arjàu*, núm. 55 (2006). Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanari *Avi Muné*, 24-1-1931. Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*, 24-8-1926 i 15-11-1932. *El Autonomista*, 6-3-1933.

200. LÓPEZ DE LERMA LÓPEZ, Josep. Arxiu personal del biografiat. *www.Congreso.es/diputados*. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 31-1-1980, 8-7-1993, 18-11-1993, 23-10-2003, 22-1-2004, 29-4-2004. *Diari de Girona* 26-4-2004.

201. LOUBAT DIBUSSÍ, Francesc. Arxiu familiar Loubat-Barón. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930, 1936 i 1940. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix)* (1992). Hemeroteca: setmanari *Ciutat Nova* 1-9-1917.

m

202. MALLOL ALTARRIBA, Miquel. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

203. MALLOL CASANOVAS, Joan. Arxiu familiar Mallol-Pibernat.

204. MALLOL DEIXEUS, Carles. Arxiu familiar Mallol-Pibernat. Hemeroteca: *La Vanguardia*: 5-4-1903, 16-12-1910, 18-5-1911, 18-6-1919, 23-6-1935. G. Bussot. "Les drassanes Mallol", dins *L'Arjàu*, núm. 32 (1998). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

205. MALLOL GUITART, Pere. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Històric Municipal. Padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *El Autonomista*, 7-2-1934. G. Bussot. *Indústries, Comerços i Serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

206. MARCET JUNCOSA, Àlícia. Arxiu personal de la biografiada. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Hemeroteca: *Gran Enciclopèdia Catalana*.

207. MARILL FORNS, Jaume. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Històric Municipal. Padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 8-12-1877; L. Esteve. Setmanari *Àncora* 15-12-1977; 16-7-1981. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix)* (1992). G. Bussot. «Una làpida “políticament incorrecta” (1918-1922)», dins *L'Arjau*, núm. 40 (2001).

208. MARTÍ AMBEL, Fèlix. Arxiu personal del biografiat. F. Martí. Diplomàtics sense estat (Edicions Proa, 2006). Hemeroteca: Setmanari *Àncora*, 29-11-1979, 15-3-2001 i 22-3-2001. *Viquipèdia*.

209. MARTINELL CALLICÓ, Jordi. Arxiu personal del biografiat. J. Martinell. *Introducció a los fòsiles* (1996). Hemeroteca: Revista *Es Corcó*, núm. 6 (1981). Setmanari *Àncora*, 28-5-1981, 18-8-1983, 26-3-1986 i 18-9-2008.

210. MARTORELL PORTAS, Vicenç. Arxiu familiar Albert Martorell i Otzet. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Hemeroteca: *Gran Enciclopèdia Catalana*.

211. MARUNY PUIGMIQUEL, Josep. Arxiu familiar Maruny-Estrada. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924.

212. MAS BOSCH, Martí. Arxiu familiar Fina Mas Bou. G. Bussot. “Fets i gent de mar”, dins *L'Arjau*, núm. 46 (2003).

213. MAS DALMAU, Josep. Arxiu familiar Maria Roma, vídua Mas. A. Jiménez. *Aproximació a la història de l'ensenyament a Sant Feliu de Guíxols* (1988). Hemeroteca: *Àncora* 20-8-1981. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 20-8-1981.

214. MAS LLEONSÍ, Francesc. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Palmarium*, 5-11-1922. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols*. Quaderns Revista de Girona (1986). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

215. MASFERRER ALBERTÍ, Francesc. Arxiu familiar Masferrer-Buixó. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. A. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'afeccionats a Sant Feliu* (2005). Hemeroteca: setmanari *Àncora* 20-9-1973.

216. MASFERRER BUIXÓ, Narcís. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 26-9-1980; 3-4-2003. J. Vicente. “El penúltim mestre”, dins *El Carillet*, núm. 19 (1990). J. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'afeccionats a Sant Feliu* (2005).

217. MASÓ FERRAGUT, Felip. Arxiu familiar Masó-Ribas. *Àncora*: Nadal 1980; 6-2-1992; 7-7-1999. A. Jiménez. *Guia històrica de Castell d'Aro i S'Agaró* (1996).

218. MASÓ LLUNES, Ricard. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: Setmanari *Àncora*, 17-5-1984. *Diari de Girona*. Dominical. 28-10-2001. www.parlamentdecatalunya.cat.

219. MASSAGUER DOMINGO, Assumpció. Arxiu parroquial: llibres de defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930, 1936, 1946 i 1950. Correspondència oficial de l'any 1902.

220. MASSANÉS TARINAS, M. Assumpció. Arxiu familiar Natàlia Vicens Massanés. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930, 1936. Hemeroteca: *La Costa Brava*, 30-6-1934 i 18-8-1935. S. Marqués. *Mestres del Baix Empordà a l'exili*. IEBE, núm. 14 (1995).

221. MASSEGOSA PERXÉS, Rosa Maria. Arxiu familiar Massegosa-Perxés. Hemeroteca: *Punt Diari*: 22-4-1999 i 7-4-2006. *La Proa*, 27-11-1998. *Informatiu CiU* ciutat, maig de 1999. Setmanari *Àncora*, 18-5-1995 i 13-1-2005.

222. MASSÓS DURAN, Joan. Arxiu familiar Massós-Naval. M. Borrell. *L'Hospital de Sant Feliu de Guíxols* (2005). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

223. MATAMALA CASTANYER, Pere. Arxiu familiar Josep Matamala i Castañer. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 1986 i 9-6-2005.

224. MATAS CONCHILLO, Alexandre. A. Roldós. Setmanari *Àncora*, 22-5-2008. J. Vicens. *El Punt*, 14-5-2008. DDAA. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995).

225. MAYMÍ REGÍ, Arnald. Arxiu Robert Maymí i Buxó Arxiu municipal: padrons de veïns 1936, 1940 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 24-3-1977, 28-1-1981. Gertrude Johnson. *Count Ercole Filippin's troupe, in 1919. Toured to Melbourne, Sidney, Adelaide and New Zealand*. Paul M. Kelly. *Italians in South Australia*.

226. MAYNEGRE JUANALS, Maria del Carme. Arxiu municipal: Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública (1903-1915). Manuals d'acords 22-05-1902. Hemeroteca: setmanaris: *El Noticiero*, 4-2-1892, 16-3-1892, 7-4-1892, 2-7-1892 i 20-7-1893. *La Lealtad*, 24-11-1894, 1-12-1894 i 5-1-1895. *Ciutat Nova*, 11-10-1913. *Palmarium*, 3-12-1922. Registre civil de Sant Feliu de Guíxols: inscripció de defunció núm. 330, tom 48. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *La Lucha*, 22-11-1906, 13-12-1906, 19-12-1906, 20-12-1906, 30-12-1906, 5-1-1907 i 9-2-1907. *Diario de Girona*, 24-1-1917.

227. MENCIO CALZADA, Arseni. Arxiu familiar Victòria Menció Lleonar. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i apèndix)* (1992).

228. MERCADER TERRADAS, Pere. Arxiu familiar Maria Eugènia Mercader Bosch. Llibret: *En el cinquantè aniversari de l'Escola Municipal de Música 1949-1999*.

229. MIRALLES AVIÑÓ, Dolors. Arxiu familiar Rosa Peyró i Miralles. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. A. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'afeccionats a Sant Feliu* (2005). Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 16-9-1976.

230. MIRALLES RIBOT, Antoni. Arxiu familiar Toni Miralles i Jiménez. Arxiu municipal: padrons de veïns 1950 i 1955.

231. MIRANDA VIDAL, Glòria. Arxiu familiar Ruscaldeda-Miranda. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: *El Programa*, 4-2-1934.

232. MOLAS BATLLORI, Joaquim. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: Setmanari *Àncora*, 25-1-1990, 18-6-1998. *Viquipèdia*.

233. MONFORT ANGLÈS, Manuel. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: Revista *Es Corcó*, (octubre 1980), núm. 2 (1981).

234. MONT CARLES, Alfred. Arxiu familiar Mont-Rojas. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930, 1936, 1940 i 1950. Font oral: Jaume Soler Albertí "Conet". Hemeroteca: *El Pirineo*, 14-10-1941. *Los Sitios*, 15-1-1949 i 16-9-1950.

235. MORERA MANCIÓN, Benet. Arxiu familiar Benet Morera i Moliner. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 28-5-1987. José Luis Mayo. "Sr. Morera, in memoriam". Revista *L'Arjau*, núm. 41 (2001).

236. MÜLLER MÜLLER, Willy. Arxiu familiar Rainer Müller Alken. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930, 1936 i 1950. Hemeroteca: *Ciutat Nova*, 12-11-1918.

237. MUR DARGALLO, Ricard. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. A. Roldós. "Fotògrafs guixolencs. Ricard Mur i Dargallo". Revista *L'Arjau*, núm. 51 (2005).

238. MURLÀ BLANCH, Josep. Arxiu familiar Murlà-Janó. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

239. MURLÀ BOSCH, Miquel. Arxiu familiar Murlà-Janó. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

240. MURLÀ JANÓ, Miquel. Arxiu familiar Murlà-Janó. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 14-4-1977, 16-2-1978 i 21-1-1993.

n

241. NADAL BONET, Santiago. Arxiu familiar Maria Casademont. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanaris: *Llevor*, 19-5-1906; *Àncora*, 11-10-1956. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris: *Diari de Girona*, 21-6-1902, 10-1-1906, 2-1-1934 i 21-12-1943; *El Autonomista*, 30-5-1931.

242. NADAL COSP, Carles. Arxiu familiar Nadal-Saguer. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1950 i 1955. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 8-9-2005.

243. NOVI INGLADA, Ramon. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

244. NOVI POIJARNISCLE, Enric. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1950. G. Bussot. "Anecdotari guixolenc" (inèdit). Hemeroteca: setmanari *Àncora* 18-8-1977.

p

245. PADROSA BAUS, Joan. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

246. PAGÈS BASART, Joan. Arxiu familiar Pere Pagès i Cisterna. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Registre d'identitats (IU-132).

247. PAGÈS VICENS, Josep M. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i Apèndix)* (1992).

248. PALAHÍ AUTER, Josep. Arxiu parroquial: llibres de defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 7-5-1998. J. del Mas. *Pla i Sant Feliu*. L. Palahí. "Palahí i Auter". Revista *L'Arjau* núm. 36 (2000). Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*: 25-1-1903, 10-1-1906, 22-8-1906, 16-1-1907, 9-4-191023-12-1914, 5-7-1927, 28-3-1930 Hemeroteca de *La Vanguardia* 23-11-1905, 1-12-1905. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

249. PALAHÍ CONDOM, Joan. Arxiu familiar Carme Palahí i Fuertes. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. A. Aullón Illán. *Historia del Real Murcia* (1986). G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu". Revista *L'Arjau* núm. 55 (2006).

250. PALAHÍ CONDOM, Martí. Arxiu familiar Conchillo-Palahí. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Manuals d'acords 1934-1939. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu", dins Revista *L'Arjau* núm. 55 (2006).

251. PALAHÍ XARGAY, Lluís. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 2-5-2002, 6-6-2002, 13-6-2002. J. Roldós *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu* (2005).

252. PALAU XULLASTRES, Josep. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924. Hemeroteca: setmanari *Avi Muné*, 1-1-1927. J. Soler Cazeaux. *Àncora*, 24-1-1952.

253. PALLÍ BUXÓ, Lluís. Arxiu personal del biografiat.

254. PALLÍ ROVIRA, Robert. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora* Festa Major 1982 i 4-9-1986. A. Roldós. "Història del cinema a Sant Feliu", dins *Àncora* 17-2-2005. DD.AA. Franquisme i repressió (2007).

255. PALLÍ SALA, Robert. Arxiu personal del biografiat. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 17-7-86, 8-1-1987, 28-3-1991 i 6-2-1992.

256. PALMADA AMETLLER, Salvador. Arxiu familiar Palmada-Sánchez. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: Revista *Hotel Son Vida* (1982). Setmanari *Àncora*: 8-4-1964, 23-4-1987 i 22-10-1992.

257. PARÍS BRUGUÉS, David. Arxiu personal del biografiat.

258. PARÍS CERVERA, Anna. Arxiu familiar Fernández-París. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 24-4-1997.

259. PASCUAL BAGUER, Pere. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes, Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

260. PASCUAL BATALLA, Generós. Arxiu familiar Pont-Parleris. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes, Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000). G. Bussot. "Anecdòtari guixolenc". (Inèdit).

261. PASCUAL BUXÓ, Josep. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padrons de veïns 1936. J. Gaitx. *L'exili del Baix Empordà al 1939*. (2007). "Personajes de la Academia Mexicana de la Lengua". *Gran Enciclopèdia Catalana*.

262. PASCUAL CRUAÑAS, Casimir. Arxiu parroquial: llibres de baptismes S. Garcés. "Els cracs de Sant Feliu". *Rejafix* (maig 2000). J. Andújar "Mor Casimiro Pascual Cruañas, l'home-foca". *Àncora* 10-07-2003.

263. PASCUAL DE ZULUETA ADÁN, Javier. Arxiu familiar Maria Victòria Pascual de Zulueta. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 8-3-1956; 28-9-1960; 3-11-1960; Nadal 1960; 16-3-1961; 1-11-1962; 26-9-1968 i 12-1-1978. *Los Sitios* 3-1-1977, 13-8-1977.

264. PASCUAL PASCUAL, Rosa. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: Lligall Hospital municipal. Patrimoni, deixes i escriptures. Diputació de Girona. Beques Rosa Pascual. (Diputació de Girona).

265. PATXOT CROSAS, Lluís. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. *Butlletí Oficial Eclesiàstic 1956-57*. Arxiu municipal: Fons Hospital Municipal: Patrimoni, deixes i escriptures. M. Borrell. *L'Hospital de SFG (S.XIV al S.XX)*. Hemeroteca: Setmanari *Àncora*: 15-3-1956. Font oral: família Valls-Tauler, i Miquel Frigola i Espon.

266. PATXOT JUBERT, Rafael. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. A. Jiménez: "La casa Patxot". *Revista de Girona* 174 (1996). *Recordances guixolenques*. (2002). Pàgina web del Centre de Meteorologia Catalana. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: "Biografia Rafael Patxot", 29-9-1994.

267. PAYTUVÍ CASANOVAS, Ramon. Arxiu familiar Paytuví-Artau. Arxiu Municipal: Llibre de Padrons 1930 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 15-7-1971.

268. PELLÓ DESCAYRE, Ricard. Arxiu personal del biografiat. A. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'afecionats a Sant Feliu* (2005). Hemeroteca: setmanari *Àncora*: Nadal 1975, 11-5-1995.

269. PERDRIEUX CATEURA, Ildefons. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002). Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *La Lucha*, 4-3-1905, 30-12-1905, 5-1-1906.

270. PEY BUSTINS, Enric. Arxiu familiar Olga Pey Rufí. L. Pey i Castelló. *Remembrança*. Edició privada (1964). G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i apèndix)* (1992).

271. PEY CASTELLÓ, Joan. Arxiu familiar Olga Pey Rufí. L. Pey i Castelló. *Remembrança*. Edició privada (1964). G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportivo", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

272. PI MATAS, Ernest. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

273. PIÑOL MAIMÍ, Rafael. Arxiu municipal: lligall d'instrucció pública 1801-1903. Padrons de veïns 1924 i 1930. Hemeroteca: *La Costa Brava* 16-4-1932. A. Jiménez. "Rafael Piñol", dins *Es Corcó*, núm. 16 (1986). Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*, 13-6-1892, 11-8-1892, 18-11-1892 i 19-11-1892. *La Lucha*, 5-3-1908.

274. PLA PLA, Ramon. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. G. Fabregat. "Homenatge a Ramon Pla", dins *Àncora*, 15-5-1997. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 10-8-1967 i 29-5-1997. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i apèndix)* (1992).

275. PLANELLAS ARXER, Benet. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924. Registres de contribucions industrials. Manuals d'acords 1914-1917. Hemeroteca: *El Programa* 12-4-1913; *Ciutat Nova* 8-11-1913. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona* 6-3-1931 i 27-3-1931.

276. PONS MARTÍ, Jaume. Arxiu familiar Pairó-Pons. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 21-4-1955. L. Esteva. *Jaume Pons Martí*. Quaderns Informació Municipal, núm. 14-15 (1980).

277. PONSJOAN DELÒS, Ferran. Arxiu familiar Ponsjoan-Ramon. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1930 i 1936. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 30-8-1956.

278. PORTAS BURCET, Conrad. Arxiu família Portas-Pedrola. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924 i 1930. Hemeroteca: *La Vanguardia*: 5-2-1929 i 28-9-1934. *www.seleccionespañola*. *www.pericosonline*. G. Bussot. "Les velles glòries de l'Ateneu Deportivo", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

279. POU BOSCH, Maria. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: documents d'Instrucció Pública. Padró de veïns 1924. Hemeroteca: setmanari: *La Costa Brava* 25-3-1933. *Es Corcó*, núm. 8. (setembre 1981). *Àncora* 20-8-1981. *El Punt*: 18-11-1981.

280. PRIM CODINA, Joan. Arxiu familiar Blasco-Prim. Arxiu municipal: padró de veïns 1924 i 1936. Hemeroteca: setmanari: *L'Avi Muné*, 30-6-1923 i *La Costa Brava*, 4-2-1933.

281. PROVENSA BAUS, Jaume. Font oral del biografiat. Arxiu familiar Provensal Herrero. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 12-2-1998.

282. PUIG ADMETLLER, Joan. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 21-8-1986. A. Roldós. "Història del cinema a Sant Feliu de Guíxols", dins *Àncora*, 24-2-2005.

283. PUIG CALZADA, Pere. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanari *La Lucha*, *La Nueva Lucha*, *Diario de Girona*: anys 1887-1925.

284. PUIG VALLS, Joan. Arxiu personal del biografiat. A. Font. *Empresaris de Catalunya*. (2000).

285. PUIGBERT FONTFREDA, Carles. Arxiu parroquial: *Butlletí de l'Església de Girona* (1986). *Full dominical* 19-4-1987. Arxiu municipal: manuals d'acords, 11-8-1970. Font oral: A. Jiménez, i J. Naspleda. J. Collell-Ramis, *Es Corcó*, abril

1982. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 23-4-1987.

286. PUJOL BRUNSÓ, Isabel. Arxiu familiar Budó-Pujol. Arxiu parroquial: llibre de defuncions. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 18-5-1988. J. Canadell. "A la memòria d'una gran cuinera", dins *Àncora* 14-1-1999.

287. PUJOL JORDANA, Pere. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1930, 1936 i 1950. G. Bussot, entrevista inèdita al biografiat (14-12-2000). J. Gaitx. *L'exili del Baix Empordà al 1939* (2007).

288. PUJOL PALET, Rogeli. Arxiu familiar Pujol-Palet i Almar-Pujol. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 19-3-1953.

r

289. RASÓS MUIG, Baldomer. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: Hemeroteca: setmanaris *El Noticiario*, 1-9-1892. *Llevor*, 11-11-1905. *El Programa* 20-12-1912. R. Gironès. "Recança de les coses", dins *Àncora*, Festa Major 1989.

290. RECOLONS MONTALAT, Joan. Arxiu familiar Recolons. *Àncora*. 20-12-1984. A. Roldós. "Història del cinema a Sant Feliu", dins *Àncora*, 16-12-2004. G. Bussot. "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques: Las Vegas", dins DDAA. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols* (1995).

291. REMUS BRUGAT, Robert. Arxiu familiar Remus-López. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*, 4-11-1945. Setmanari *Àncora*: 28-9-1950.

292. RIBAS PALLÍ, Alfons. Arxiu familiar Roura-Ribas. Arxiu municipal: Hemeroteca: *L'Avi Muné*, 30-4-21. N. Masferrer. "Alfons Ribas Pallí", dins *Àncora* 22-4-1971. "In memòria" (1992), edició familiar.

293. RIBERA MILÁN, Josep. G. Bussot: *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i apèndix)* (1992).

294. RIBOT CAMÓS, Narcís. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

295. RIBOT MAURI, Manel. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1936 i 1950. Setmanari *Àncora* 18-8-1977. J. Muñoz. *El futbol a Sant Feliu* (1987).

296. RIBOT VILÀ, Narcís. Arxiu familiar Josep Gispert Vicens. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padró de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 20-8-1964. A. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu de Guíxols (1901-2003)* (2005).

297. RIBOT XATART, Maties. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

298. RIERA PUJOL, Benet. Arxiu de la Secretaria del Bisbat de Girona. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 15-12-1983.

299. RIGAU ROCH, Pere. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: Registre d'Identitats IU-132. Padrons de veïns 1936. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica* (1997). DDAA. *Franquisme i repressió* (2006).

300. RIMBAU CLOS, Artur. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i apèndix)* (1992).

301. RITZ BARTOLOMÉ, Joan. Arxiu familiar Ritz-Maynou i Ayats-Maynou. Arxiu municipal: padrons de veïns, 1955 i 1960.

302. RIUS CALVET, Pere. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes, Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

303. ROBERT SURÍS, Robert de. Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: *La Lucha*: 3-11-1887, 14-7-1888, 29-1-1903. *Diari de Girona* 14-6-1907, 13-2-1913, 22-7-1922. *www.senado*. (Expedient personal). G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes, Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

304. RODAS VALLS, Lluís. Arxiu familiar Josep Rodas Loperena. Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: *Los Sitios*, 12-6-1892, 9-6-1893, 4-1-1908, 12-1-1931.

305. RODRÍGUEZ BARRERA, Joaquim. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: Festa Major 1955, 18-3-1965. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

306. RODRÍGUEZ LLOVERAS, Josep M. G. Bussot. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* (2000).

307. ROIG PALAU, Ferran. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. J. M. Cervera. *Florilegi sacerdotal guixolenc* (1966). A. Jiménez. *Aproximació a la història de l'ensenyament a Sant Feliu* (1988).

308. ROIG PONSJOAN, Arseni. Arxiu familiar Josep Roig Rigau. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns, 1924, 1936 i 1950. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865 -1965 i apèndix)* (1992).

309. ROIG PRATS, Celestí. Arxiu parroquial: llibres de baptismes. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*, 27-4-1894, 14-6-1896, 10-5-1921. X. Carmaniu. *Gironins del segle XIX*, 9-10-2005. Arxiu particular de Benet Julià. Arxiu Col·legi de Metges de Girona.

310. ROIG SIMÓN, Anna Maria. Arxiu familiar Josep Roig Rigau - Angelita Simón. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 24-11-1994.

311. ROLDÓS CALZADA, Agustí. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns, 1924, 1936 i 1940. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 22-11-1956. A. Roldós. *Pinzellades, fantasies i remembrances* (2006).

312. ROMÀ ROCA, Rufí. Arxiu familiar Pujol-Romà. Arxiu municipal: Manuals d'acords 1923-1925. Padrons de veïns, 1924 i 1936. Hemeroteca: setmanari *L'Avi Muné*, 15-1-1926. A. Jiménez. *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica*

(1997). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

313. ROMAGUERA NOALLAS, Antoni. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: Registres de contribucions industrials. Padrans de veïns, 1924 i 1930. Hemeroteca: diversos setmanaris: des d'*El Eco Guixolense*, 11-8-1880, a *L'Avi Muné*, 1926. Font oral de Maria Àngels Burgell i Romaguera. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

314. ROMAGUERA PLA, Madrona. Arxiu familiar Natàlia Vicens Massanés. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924 i 1936. Hemeroteca: setmanari *El Bajo Ampurdán*, 28-3-1886.

315. ROMAGUERA VALLS, Gertrudis. Llibres de baptismes i defuncions. Arxiu Municipal: Registre d'Identitats IU-132. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris: *Diari de Girona*, 1906, 1907, 1909, 1925. *L'Autonomista*, 1936. *Los Sitios* 1943. C. Palahí. "Senyoreta Gertrudis Romaguera", dins *Àncora*, Festa Major 1994. M. Rosa Mullor. "Gertrudis Romaguera", dins *L'Arjau*, núm. 53 (2006).

316. ROMANÍ CAROL, Fèlix. Arxiu familiar Fina Romaní i Marquès. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Padrans de veïns 1924, 1930 i 1936. G. Bussot. "Fèlix Romaní: (re)descobrint un fotògraf", dins *L'Arjau*, núm. 48 (2004). A. Roldós. "Fèlix Romaní, fotògraf i editor de postals", dins *L'Arjau*, núm. 54 (2006).

317. ROS MASSA, Miquel. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans 1924 i 1936. Hemeroteca: "El teatre amateur a Sant Feliu", dins setmanari *Àncora* 5-12-1968. A. Roldós. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu* (2005).

318. ROURA CABANES, Jaume. Arxiu familiar Carme Roura i Ribas. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans 1924, 1936 i 1940.

319. ROURA MASMITJÀ, Diego. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans 1924. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

320. ROURICH NADAL, Valentí. Arxiu familiar Rourich-Angelergués. Llibres de baptismes. Arxiu municipal: padrans 1924 i 1936. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i apèndix)* (1992).

321. ROURICH SALA, Vicenç. Arxiu familiar Rosa Rourich i Bordas. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca: setmanari *Ciutat Nova* 28-9-1935. A. Roldós. "Primer centenari de l'Esperanto a Sant Feliu de Guíxols". *IEBE*, núm. 25 (2006).

322. ROVIRA CARRERÓ, Jaume. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i apèndix)* (1992). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002).

323. ROVIRA MARINÉ, Francesc. Arxiu familiar Rovira-Cros. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1936 i 1950. *Libres de Marina*, núm. 2, any 1922, foli 176. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 14-7-1977.

324. ROVIRA PASCUAL, Eudald. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924. Hemeroteca: setmanaris *L'Avi Muné*, 25-12-1931, *La Costa Brava* 30-4-1932, 7-5-1932, *Àncora*: "30 años ha", 26-4-1962, 4-10-1962, 1-11-1962, 22-11-1962.

325. ROVIRA PASCUAL, Margarida. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1940 i 1955. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 23-3-1978, 23-8-1979 i 24-9-1981.

326. RUBIÓ GIFRE, Jordi. Arxiu familiar Rubió-Planellas. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: setmanari *Los Sitios*, 11-7-1965, 19-9-1971, 5-10-1975 i 23-8-1977. Setmanari *Àncora*: 8-11-1956, 11-4-1964 i 3-4-2003.

327. RUBIÓ PAGÈS, Josep M. Arxiu familiar Rubió-Planellas. Arxiu municipal: padrans de veïns 1936, 1940 i 1950. J. Serrats. *Nuestro personaje: Dr. José María Rubió*. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, 13-2-1975. L. Palahí. "Ens ha deixat el Dr. José M. Rubió i Pagès". *Àncora*: 23-4-1987.

328. RUSCALLEDA CRUZET, Sixt. Arxiu familiar Ruscalleda-Miranda. Arxiu parroquial: llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1936 i 1940. Registre d'Identitats IU-132. Arxiu Municipal Girona: Hemeroteca: *Diari de Girona*: 1896, 19-12-1907, 16-1-1917, 18-2-1923 i 15-10-1924.

329. RUSCALLEDA SABATER, Narcís. Arxiu familiar Ruscalleda-Miranda. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1936 i 1950. Manuals d'acords 1964-1971. Hemeroteca: setmanari *Àncora*: 3-7-1986. DDAA. *Franquisme i repressió. Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra* (2006).

S

330. SABATER CASANOVAS, Joan. Arxiu familiar Sabater-Mallol. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)* (2002). A. Roldós. "Fotògrafs guixolencs. La postguerra (1939-1959)", dins *L'Arjau*, núm. 55 (2006).

331. SAIS SENDRA, Ramon. Arxiu familiar Carreras-Sais, i Ayguaviva-Carreras. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1936 i 1950. Manuals d'acords, 14-8-1937. Hemeroteca: setmanari *El Programa*: 15-10-1933 i 11-12-1934. A. Jiménez. *Memòria de la postguerra (1940-1960)*.

332. SALA BOADA, Manel. Arxiu familiar Oliveras-Sala. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924 i 1930. Manuals d'acords, 7-2-1990.

333. SALA CAMATS, Joan. Arxiu familiar Sala-Almà. Arxiu municipal: padrans de veïns 1955. Hemeroteca: setmanari *Àncora*, Nadal 1991.

334. SALA JUHÉ, Rogeli. Arxiu personal del biografiat.

335. SALA OLIU, Ignasi. Arxiu familiar Pilar Sala. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrans de veïns 1924, 1936 i 1940. Manuals d'acords, 1903-1904. DDAA. *El port de Sant Feliu de*

Guixols. Recorregut històric amb motiu del seu centenari (2004).

336. SALA SABRIÀ, Joaquim. Arxiu familiar Martí-Sala.

337. SALA SANJAUME, Maria. Arxiu personal de la biografiada.

338. SALA SOLÉ, Josep. Arxiu familiar Sala-Moreno. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Hemeroteca: revista *La Roca Rovira*, núm. 3, 4 i 5 (1991). Setmanari *Àncora*: 8-11-1987 i 28-3-1991.

339. SÁNCHEZ LLISTOSELLA, Miquel. Arxiu Felip Sánchez-Babot. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: setmanaris: *Diari de Girona* 26-6-1909, 28-6-1909, 7-10-1910, 18-2-1911, 28-5-11, 9-4-1930 i 8-5-1930. *L'Autonomista*, 5-4-1937 i 1-5-1937. G. Bussot. "La cirurgia hospitalària a Sant Feliu de Guixols", dins *L'Arjau*, núm. 54 (2006).

340. SANCHIZ GUERRERO, Néstor. Fons personal del biografiat. Hemeroteca. Setmanari *Àncora*, 21-8-1997.

341. SANJAUME DALMAU, Felip. Arxiu familiar Sala-Sanjaume. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1936 i 1940. Hemeroteca: setmanari *Àncora* 1-3-1951. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*, 8-12-1910 i 13-12-1922.

342. SANJAUME MAYMÍ, Joan. Arxiu familiar Maria Sala Sanjaume. Arxiu parroquial: llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1936 i 1955. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona*: 27-1-1917 i 14-3-1940.

343. SANTANA PUJOL, Margarita. Font oral Agustina Tejero i Santana. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i defuncions. Arxiu municipal: padrons de veïns 1924, 1936 i 1955. Hemeroteca: Setmanari *Àncora* 22-3-1979. L. Blanch. "Margarita Santana mor als 85 anys", dins *Àncora*, 15-10-1998. DDAA. *Franquisme i repressió* (2007).

344. SAURA VILÀ, Josep. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1930 i 1950. Hemeroteca. Setmanari *La Costa Brava*, 14-8-1932, 28-1-1933, 29-1-1933, 1-6-1935, 26-6-1935. Setmanari *Àncora*, 16-8-1962 i 24-11-1988.

345. SAURÍ DE PINTO, Nieves. Arxiu familiar Carles Xargay i Saurí. Arxiu Parroquial. Llibres de defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Correspondència oficial (1902). Instàncies varies (1904). Hemeroteca: *La Lealtad*: 27-4-1895. *El Programa*: 27-5-1911. *Es Corcó*, núm.5 (1981).

346. SEGURA BUXADÉ, Pere. Arxiu familiar Segura-Sayols. Arxiu Parroquial. Llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1936, 1940 i 1950. Hemeroteca: Setmanari *Àncora*: 18-12-1985, 9-1-1986 i 24-10-1991.

347. SERRA ALMÀ, Magdalena. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes i defuncions. Arxiu Municipal. Registre de identitats (IU-132). Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. A. Jiménez. *Aproximació a la història de l'ensenyament a Sant Feliu de Guixols*. (1988). DDAA. *Franquisme i repressió. Sant Feliu de Guixols durant la postguerra* (2007).

348. SIBILS GROS, Josep. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1945. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*. (2002).

349. SIBILS RIBAS, Lluís. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1955. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*. (2002).

350. SOLER BRUGUERA, Jaume. Arxiu familiar Soler-Albertí. Arxiu Municipal. Correspondència oficial (1939). Padrons de veïns 1924, 1930 i 1950. DDAA. *Franquisme i repressió. Sant Feliu de Guixols durant la postguerra* (2007).

351. SOLER CAZEAUX, Joan. Arxiu familiar Agustí Roldós-Soler. Arxiu parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924.

352. SOLER COLOMER, Joan. Arxiu familiar Soler-Batlloir. Arxiu parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1940. Hemeroteca. C. Fuertes. "Joan Soler, campió provincial de braça". Setmanari *Àncora*, 11-10-1990. B. Auladell. "Aquell Club Natació Guixols". Setmanari *Àncora*, 4-4-1996.

353. SOLER GRAU, Narcís. Arxiu familiar Claramunt-Costa. Arxiu parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. *Història de l'Agrupació Romea i del teatre d'aficionats a Sant Feliu*. (2005). Hemeroteca: Setmanari *Àncora*: 9-12-1965.

354. SOLER PARERA, Josep. Arxiu parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924 i 1930. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis*. (2002). Arxiu Històric de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona* 14-4-1905, 29-4-1906 i 10-4-1907.

355. SOLER RISTOL, Maria. Arxiu Parroquial. Llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Manual d'Acords, 19-4-1927. Registre d'Identitats IU-132. Llibres de Padrons 1924, 1930, 1946, 1950. Fons de l'arxiu de Maria Soler Ristol. Hemeroteca. C. Palahí. "Benvolguda Srta. Maria Soler". Setmanari *Àncora*: 25-7-1996, i 17-10-1996.

356. SUÑER ARXER, Josep. Arxiu familiar Suñer-Hermida. Arxiu parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1940 i 1955. Hemeroteca: *Es Corcó*. Núm. 6 (1981). Setmanari *Àncora*: 19-6-1980, 24-4-1993, 18-8-1994, 18-5-1995.

357. SUREDA CASTELLÓ, Ròmul. Arxiu Parroquial. Llibres de matrimonis. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936. Llibres de la Creu Roja, núm. 36-38. Hemeroteca. Setmanari *La Lucha*, 10-1-1908. *Palmarium*, 15-4-1921, 11-7-1926 i 17-10-1926. *L'Avi Muné*, 14-4-1923. *El Autonomista*, 13-9-1933, 31-10-1936 i 4-8-1937.

358. SURÍS ESTRADA, Francesc. Arxiu familiar Surís-Mas. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1955. Hemeroteca. Setmanari *Àncora*, 6-3-1952, 23-6-1956, 16-3-1961, 20-4-1961, 4-5-1961 i 9-11-1961. *Los Sitios*, 19-2-1961.

t

359. TAULER VALLS, Ramon. Fons de l'arxiu municipal de Ramon Tauler Valls. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca. A. Jiménez «"In Memòriam" Ramon Tauler i Valls». Revista *L'Arjau*, núm. 52 (2005). C. J. Sánchez.

The Biography of the pilots of the Polikarpov I-15 in the Spanish Civil War. José Miguel Ruiz. "Pilotos de guerra de la aviación republicana. Hojas de servicio y documentos militares" (Guadalajara 2009. Treball inèdit).

360. TELL GURÍ, Guillem. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1940 i 1955. Hemeroteca. *Ciutat Nova*, 22-11-1913. *El Programa* 7-2-1920, 4-4-1920. *Palmarium*, 16-12-1923. Setmanari *Àncora*, 5-2-1973.

361. TERRADES PLA, Francesc. Arxiu familiar Terrades-Villasan. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes. DD.AA. *Homes de Ciència Empordanesos* (1985).

362. TERRADES PLA, Ricard. Arxiu familiar Terrades-Burgos. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes. Hemeroteca. *Diario de Gerona*, 16-10-1920, 17-7-1920, 13-4-1921. *La Vanguardia*, 15-7-1919, 15-9-1922, 22-5-1921, 22-2-1930, 25-7-1933 i 17-8-1935. web IES La Rábida (Cadix).

363. TORNABELLS ARXER, Joan. Arxiu familiar Rigau-Tornabells. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes. Padrons de veïns 1924.

364. TORRENT BUCH, Josep. Arxiu familiar Carles Torrent Vilà. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca. Setmanari *Àncora*, 28-8-1975, 9-6-1994, 23-6-1994 i 11-2-1999.

365. TORRENT FÀBREGAS, Joan. Hemeroteca. DD.AA. Homenatge a Joan Torrent i Fàbregas (1992). Lupaxa (L. Palahí). "Ha mort un gran guixolenc: Joan Torrent i Fàbregas". Setmanari *Àncora*: 18-7-1996.

366. TORRENT RUAX, Antoni. Arxiu particular de Joan Carreras Torrent. Arxiu particular d'Alfons Hereu Ruax. Fons de Maria Carme Lloveras Vilamanyà. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes. www.myancestrals.com. Hemeroteca. Setmanari *Àncora*, 23-8-1979 i 4-10-1979.

367. TORRES ALBERTÍ, Pere. Arxiu familiar Torres-Palacín. Arxiu parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1930 i 1940. Manuals d'Acords: 1926-1930.

368. TRESENÉ CACÀS, Jacint. Arxiu familiar Leonor Payró Mas, i Busquets Tressené. Arxiu parroquial: Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca. J. Serrats. "Hablan nuestros futbolistas de antaño. Cintu Tressené". Setmanari *Àncora*, 24-3-1983. *La Costa Brava*, 5-1-1935. Setmanari *Àncora*, 31-7-1951, 22-11-1992.

369. VALLS BALLESTER, Faustí. Arxiu personal del biografat. Hemeroteca. Setmanari *Àncora*, 10-7-1975. Revista *Es Corcó*, núm. 6 (1981).

370. VALLS FERRER, Ponç. Arxiu familiar Ramon Tàuler Valls. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes. Arxiu Municipal. Padró de veïns 1924 i 1930. Hemeroteca. L. Esteva. "Autoritats municipals i eclesiàstiques de Sant Feliu de Guíxols". *IEBE*, núm. 3 (1984). Setmanari *Àncora*, 7-6-1984.

371. VALLVERDÚ AIXALÀ, Josep. Arxiu personal del biografat. Hemeroteca.

Setmanari *Àncora*, 3-5-1956, 7-7-1960, 23-4-1981, 1-12-1983, 19-1-1989 i 11-11-1999. DD.AA. *Cinquanta anys. (1950-2000)*. Centre Excursionista Montclar (2000).

372. VENTURA CALZADA, Pilar. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924 i 1936. Fons sobre Deixes a l'Hospital Municipal (Patrimoni, deixes i escriptures). Hemeroteca: Setmanari *Àncora* 20-2-1969. DD.AA. *Franquisme i repressió. Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra* (2007).

373. VERGELI BOSCH, Llibori. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924 i 1940. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)*. (2002).

374. VERRIÉ FAGET, Jordi. Arxiu Municipal de Santa Cristina d'Aro. J. Vicente i Romà. "Jordi Verrié i Faget, o l'amorosa creació d'un patrimoni generosament donat". Revista *L'Arjau* núm. 40 (2001). I. Padrès. Fons Jordi Verrié Faget: educació catalana". Revista de Girona, núm. 239. (2006).

375. VIADER CANALS, Josep M. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Josep M. Torrent Fàbregas. "Els Viader, mestres impressors guixolencs". *XX Assemblea Institut Estudis Guixolencs* (1977). Hemeroteca: Setmanari *Àncora* 22-5-1980. E. Zaragoza. Els Viader guixolencs mestres impressors de fama mundial. Setmanari *Àncora* (1989). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)*. (2002).

376. VIADER MARGARIT, Octavi. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924. J. Subirà. "Octavi Viader i Margarit". Setmanari *Àncora* (1969). J. Torrent Fàbregas. "Els Viader, mestres impressors guixolencs". *XX Assemblea Institut Estudis Guixolencs* (1977). E. Zaragoza. "Els Viader guixolencs mestres impressors de fama mundial". Setmanari *Àncora* (1989). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)*. (2002).

377. VICENS BAQUÉ, Narcís. Arxiu familiar Ferrer-Vicens. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)*. (2002). S. Hernández. "Empreses i treballadors del suro a Sant Feliu de Guíxols". *Estudis sobre temes guixolencs*. Núm. 2 (1980).

378. VICENS MONER, Manel. Arxiu familiar Vicens-Pujol. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1940 i 1955. Hemeroteca. Setmanari *Àncora*, Festa Major 1982, 21-5-1992 i 21-8-2003. L. Esteva. "Autoritats municipals i eclesiàstiques de Sant Feliu de Guíxols". *IEBE*, núm. 3 (1984).

379. VICENTE ROMÀ, Josep. Arxiu personal del biografat. Hemeroteca. Setmanari *Àncora* (anys 1981-1990) i 28-9-2006. Revista de Girona, núm. 221 (novembre-desembre 2003).

380. VIDAL BOU, Josepa. Arxiu familiar Hereu-Llebot. Arxiu Parroquial. Llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924 i 1936.

381. VIDAL GUASCH, Rosa. Arxiu familiar Ruscaldeda-Miranda. Arxiu Parroquial. Llibres de defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Llibre d'actes de la Junta d'Instrucció Pública 1903-1915. Arxiu Històric de Girona. Secció Educació. Expedients personals de mestres. Núm. 33. Hemeroteca. Setmanari: *Ciutat Nova* 5-1-1918. *Àncora* 14-3-1957.

382. VIDAL ROURE, Genís. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924. A. Jiménez. Genís Vidal Roura, taper internacionalista. Revista *L'Arjau* núm. 45 (2003). Hemeroteca. Setmanari: *L'Avi Muné*, 23-12-1922. *Palmarium*: 19-4-1925. Arxiu Municipal de Girona. *Diario de Gerona* 27-12-1924 i 11-6-1925.

383. VIDAL VICENS, Salvador. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes i matrimonis. M. Vinyas. Juli Garreta, l'home i l'artista (1955). G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guixols 1865 -1965 i Apèndix*.(1992). G. Bussot. "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques: Teatre Vidal". Dins el llibre de DD.AA. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guixols*. (1995).

384. VILÀ CRUAÑAS, Joan. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1955. Hemeroteca. *Quaderns d'Informació Municipal*, 10-6-1979, núm. 1. Revista *Es Corcó*, núm. 13 (1982). Setmanari *Àncora*: 9-10-1986. J. Gaitx. *L'exili del Baix Empordà al 1939*. (2007).

385. VILÀ GANDOL, Josep M. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924 i 1936 G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guixols 1865 -1965 i Apèndix*.(1992).

386. VILADESAU VILAJOANA, Robert. Arxiu Parroquial. Llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1940 i 1950. Manuals d'Acords 1923-25. Hemeroteca. Setmanari *Ciutat Nova*: 16-1-1915. Arxiu Municipal de Girona: Hemeroteca. *Diari de Girona* 17-1-1959 i 17-1-1961.

387. VILARET XATART, Josep. Arxiu familiar de Joan i Mercè Vilaret Montfort. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Manuals d'Acords 1923-1925. Padrons de veïns 1924 i 1936. Hemeroteca: Setmanari *L'Avi Muné*: 6-4-1924. Arxiu Municipal de Girona: Hemeroteca. *Diari de Girona*: 20-4-1924.

388. VILLÀ ESTRADA, Salvador. Arxiu familiar Burgell-Romaguera i Villà-Burgell. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Hemeroteca. Setmanari: *El Programa*: 1921. *Llevar*: 7-7-1906. *L'Avi Muné*: 19-2-1921. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*. (2002).

389. VILOSSA ROLDÓS, Ramon. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padró de veïns 1940 i 1950. Hemeroteca. Setmanari *Àncora* 31-5-1979. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca. *El Punt*: 24-4-1980, 4-6-1982. *Los Sitios*: 10-3-1966, 2-4-1966, 3-4-1973, 13-8-1976, 31-3-1983, 13-11-1984 i 27-2-1985.

390. VINYAS BERTA, Àngela. Arxiu familiar Vinyas-Iglesías. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca. Setmanari *Àncora* 5-5-1977 i 20-10-1977. C. Palahí. "Un dolç record". Setmanari *Àncora*, Nadal 1992.

391. VINYAS BERTA, Lluís. Arxiu familiar Vinyas-Iglesías. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1936 i 1950. Hemeroteca. Setmanari *Àncora* 2-12-1976 i 25-3-2005.

392. VINYAS VINYAS, Marià. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, 1940 i 1955. He-

meroteca. *La Vanguardia*, 23-11-1905 i 1-12-1905. Joan del Mas (J. Canadell). Setmanari *Àncora* 29-5-1997. 29-5-1997. G. Bussot. *El fet musical a Sant Feliu de Guixols 1865-1965 i Apèndix*.(1992). G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*. (2002).

393. VIÑALS MIQUEL, Julià. Arxiu familiar Ferrer-Viñals. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes i matrimonis. Hemeroteca. M. Lumati. "El primer xofer de la província de Girona". *Revista de Palafrugell*, núm. 117. (1971). Setmanari *Àncora*: 4-1-1973.

394. VIÑAS CARGOL, Arcadi. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1936 i 1955. Hemeroteca. Setmanari *Àncora* 24-10-1991.

395. VIVES PUIG, Jaume. Arxiu Parroquial. Llibres de matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*. (2002).

396. VIVES VIDAL, Josep Maria. Arxiu familiar: Mercè Parleris de Pont. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924 i 1940. Hemeroteca. *Diari de Girona* 3-10-1934. G. Bussot. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*. (2002).

W

397. WIRSING BORDAS, Margarita. Arxiu parroquial: llibres de baptismes i matrimonis. Arxiu municipal: documentació sobre Segon Ensenyament (1934-1938). Hemeroteca: setmanari *El Programa* 11-2-1934 i setmanari *Àncora*, 12-1-1995. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca: *Diari de Girona* 19-5-1934 i 10-10-1934. *L'Autonomista*, 19-10-1934 10-10-1936. *El Pirineu*, 22-3-1940. *Los Sitios*, 16-12-1956.

X

398. XARGAY VIDAL, Alfons. Arxiu Carles Xargay Saurí. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes, matrimonis i defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1930 i 1950 Hemeroteca. Setmanari *Palmarium* 7-10-1923, 16-9-1923, 28-10-1923, 16-3-1924. *L'Avi Muné*, 23-4-1927.

399. XIFRÓ GIRBAL, Maria. Arxiu de la biografiada. Arxiu Parroquial. Llibres de baptismes. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924. M. Xifró. *Una vida* (2007).

Z

400. ZERBST LEMKE, Heinrich. Font oral Enric Zerbst Rebollo. Arxiu Parroquial. Llibres de defuncions. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1924, G. Bussot. "Voeltz, Gerhing i Zerbst: tres mariners alemanys a Sant Feliu (1916-68)". Revista *L'Arjau* núm. 36 (2000).

401. ZUGADI ARRINDA, Julián. Arxiu Municipal. Padrons de veïns 1940, 1950 i 1955. A. Jiménez. *Memòria de la postguerra, 1940-60* (2005). A. Roldós, *Setmanari Àncora* 20-1-2005. DD.AA. *Franquisme i repressió. Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra* (2007). Font oral: Conxita Piñeiro. Font oral: Consol Garcia Soler.

PROCEDÈNCIA DE LES FOTOGRAFIES

a

001. AGUILAR GÓMEZ, Antonia. Fons familiar Lloveras-Vilamanyà.

002. AGULLÓ VIDAL, Ferran. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

003. ALBERT PEY, Salvador. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

004. ALBERTÍ BOSCH, Benet. Fons familiar Albertí Rosell.

005. ALBERTÍ BOSCH, Narcís. Fons familiar Albertí Rosell.

006. ALBERTÍ CALZADA, Pere. Fons de Quimeta Serra Fornós.

007. ALBERTÍ COROMINAS, Josep. Fotos 1, 2 i 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Enrique Esteban.

008. ALBERTÍ MIRÓ, Pere. Fons de Quimeta Serra Fornós.

009. ALBERTÍ SALIP, Joan. Fons familiar Albertí-Wirsing.

010. ALBÓ ALBERTÍ, Joan Alfons. Fons familiar Albó-Albertí.

011. ALBÓ CASSÀ, Pere. Fons familiar Albó-Casals.

012. ALBÓ FRIGOLA, Joan. Fons familiar Albó-Albertí.

013. ALMAR PUJOL, Josep. Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Bergantí.

014. ALZINA CAMPS, Margarida. Fons de Rosa Maria Rosell Joan.

015. AMAT PAGÈS, Josep. Foto 1: Fons de Quimeta Serra Fornós. Fotos 2 i 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Narcís Sans.

016. ANDREU SALLÉS, Esteve. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

017. ANGLADA COSTA, Josep. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Pere Rigau.

018. ARXER FERRER, Joan. Fons familiar Naspleda-Arser.

019. AUDET VIÑAS, Francesca. Foto 1: Fons familiar Lloveras-Vilamanyà. Fotos 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Jordi Gallego. Fotos 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

020. AVIÑÓ ROMEU, Joan. Fons de Joan Aviño Coll.

021. AYATS FINA, Jeroni. Foto 1: Fons familiar Andreu-Cateura. Foto 2: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

022. AZÚA DE PASTORS, Fèlix de. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Sílvia Alemany.

b

023. BADOSA PADROSA, Lluís. Fons familiar Badosa-Pedro.

024. BADOSA PEDRO, Enric. Fons familiar Badosa-Pedro.

025. BALMAÑA CANET, Joan. Fons familiar Mallol-Balmaña.

026. BALMAÑA CANET, Joaquim. Foto 1: Fons familiar Mallol-Balmaña. Foto 2: Col·lecció autor.

027. BARDERA COLOMEDA, Joan. Fons familiar Bardera-Colomeda.

028. BARTRA ROMÀ, Joan. Fons familiar Bartra-Sabater.

029. BARTUMEU BATLLORI, Pau. Fons familiar Bartumeu-Sanllehi.

030. BATET CAMPS, Josep. Col·lecció autor.

031. BENDER, Carl August. Fons familiar Gressel-Bender.

032. BERGA BOADA, Josep. Fotos 1 i 4: Fons Santiago Plana Berga. Fotos 2 i 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

033. BERGA VILADEVALL, Arcadi. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons familiar Berga-Pujolar.

034. BLAS VILÀ, Ignasi de. Fons familiar Llandrich-De Blas.

035. BOADA CALSADA, Jaume. Fons de Mercè Rubió Boada.

036. BOADA CALSADA, Sants. Fotos 1 i 5: Fons cooperativa. Fotos 2, 3 i 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

037. BOADELLA SANÀBRIA, Ricard. Col·lecció autor.

038. BOHIGAS CANADELL, Julià. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

039. BONET COLL, Ramon. Foto 1: Fons familiar Pi-Bonet. Fotos 2 i 3: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

040. BORDÀS SALELLAS, Joan. Fotos 1 i 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Ricard Mur. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Pere Rigau. Fotos 5 i 6: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Jordi Gallego.

041. BOSCH CAÑET, Jaume. Fons familiar Bosch-Sala.

042. BOSCH CORNELL, Joan. Fons familiar Bosch-Racolta.

043. BOSCH MARQUÈS, Ceferí. Fons familiar Bosch-Jubero.

044. BOSCH VIOLA, Enric. Fons familiar Bosch-Cañet.

045. BOYERO CRUZ, Àngels. Fons familiar Boyero-Cruz.

046. BRUGADA RIFÀ, Tomàs. Col·lecció autor.

047. BRUGADA SARQUELLA, Jaume. Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

048. BRUGUÉ RIERA, Benet. Fons de Maria Carme Lloveras Vilamanyà.

049. BURGELL MOTGER, Josep. Col·lecció autor.

050. BUSSOT ROURICH, Dimes. Col·lecció autor.

051. BUXÓ RAURICH, Pere. Fons familiar Buxó-Marull (portada). Foto 1: Fons familiar Portas-Pedrola. Foto 2: Col·lecció autor.

C

052. CACÀS FORS, Rossend. Fons de Pilar Guirado Figueras.

053. CACÀS NOALLAS, Angelita. Fons de Pilar Guirado Figueras.

054. CALVET COSTA, Felip. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

055. CALVET PASCUAL, Agustí. Foto 1: Fons Narcís Masferrer. Fotos 2 i 4: Biblioteca de Catalunya. Fotos 3 i 5: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

056. CALVET PASCUAL, Enric. Col·lecció autor.

057. CALZADA CARBÓ, Josep. Fotos 1, 2 i 3: Fons Maria Casademont Calzada. Foto 4: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

058. CALZADA OLIVERAS, Josep. Fons familiar Naspleda-Arrex.

059. CALZADA PUIG, Joan. Foto 1: Fons familiar Geli-Perich. Foto 2: Col·lecció autor.

060. CALZADA RIFÀ, Fermí. Foto 1: Fons de Maria Casademont Calzada. Foto 2: Col·lecció autor.

061. CAMPÀ VIARNÉS, Francesc. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Pere Rigau.

062. CANAL PUIGDEVALL, Daniel. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons Carme Palahí Fuertes. Foto 3: Fons familiar Portas-Pedrola.

063. CANALS CIBILS, Josep. Col·lecció autor.

064. CANET AUGER, Emili. Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

065. CARBONELL BOSCH, Eduard. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

066. CARBONELL COSP, Antoni. Fons familiar Carbonell-García.

067. CARBONELL GARCÍA, Silvia. Fons familiar Bussot-Carbonell.

068. CARDONER MOLINAS, Laureà. Fons familiar Cardoner-Blanch.

069. CARGOL PÉREZ, Joan. Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons de Quimeta Serra Fornós.

070. CARLES MAIMÍ, Joan. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós.

071. CARMONA LÓPEZ, José. Foto 1: Fons de la Confraria de Pescadors. Fotos 2 i 3: Fons familiar Carmona-López.

072. CARRÉ PUIGNAU, Francesc. Foto 1 i 2: Conrad Carré Puignau. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

073. CARRERÓ MASCORT, Francesc. Foto 1 i 2: Fons familiar Carreró-Boix. Foto 3: Col·lecció autor.

074. CARRERÓ MASCORT, Santiago. Fons de Teresa Carreró Balmaña.

075. CASADEMONT MONTANER, Artur. Fons de Maria Casademont Calzada.

076. CASAGRAN BATLLE, Josep. Fotos 1 i 3: Fons familiar Casagran-Corominas. Foto 2: Col·lecció autor.

077. CASALS ECHEGARAY, Martí. Fons familiar Casals-Castells.

078. CASANOVA MIRÓ, Pilar. Fotos 1 i 3: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós. Foto 2: Fons familiar Ferrer-Vicens.

079. CASAS ARXER, Joan. Fotos 1 i 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Fotos 3 i 4: Col·lecció autor.

080. CASAS VINYAS, Agustí. Fotos 1 i 2: Fons de Manel M. Bosch Puig. Foto 3: Fons de Lluís Casas Pla.

081. CASELLAS CASTELLS, Olegari. Foto 1: Fons familiar Casellas-Romà. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

082. CASTELLÓ BADIA, Ricard. Col·lecció autor.

083. CATEURA CASERAS, Cecília. Fons familiar Lloveras-Vilamanyà.

084. CERVERA BERTA, Josep M. Foto 1: Fons de Joan Naspleda Arxer. Fotos 2 i 3: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

085. CHARLES JOU, Frederic. Fotos 1 i 4: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de Carme Gimbernat Barnet. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

086. CLARÀ RISSECH, Joan. Fons familiar Clarà-Estañol.

087. CLOS DOMPER, Francesc. Fons familiar Vinyas-Clos.

088. COFÁN GRABULOSA, Antoni. Fons familiar de Josep Cofán i Nicolau.

089. COLL RIGAU, Pere. Col·lecció autor.

090. COLOMER FORS, Pere. Foto 1: Fons familiar Geli-Perich. Foto 2: Àlbum fotogràfic Mur.

091. COROMINAS MUXACH, Vicenç de Paül. Fons familiar Torres-Palacín.

092. COROMINAS PRATS, Concepció. Fotos 1 i 3: Col·lecció autor. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

093. COROMINOLA JUTGLAR, Jaume. Fons familiar de Jaume Corominola.

094. COSTA CORDONEDA, Josep. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

095. COSTAL MARINEL-LO, Cassià. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

096. CROS ROJAS, Eduard. Fons familiar de Manel Cros i Trujillo.

097. CRUAÑAS SERRA, Lluís. Foto 1: Fons de Lluís Cruañas Serra. Foto 2: *La Vanguardia*.

098. CRUZ COLOMER, Joan. Fons familiar Cruz-García.

d

099. DALMAU BEYA, Salvador. Fons familiar Dalmau-Torres.

100. DARDÉ CABALLÉ, Joan. Fons familiar Dardé-Villanueva.

101. DEMAZEL, Lucien. Fotos 1, 2, 5 i 6: Arxiu fotogràfic Agustí Roldós. Fotos 3 i 4: Col·lecció autor.

102. DESCAYRE MURLÀ, Roser. Fons familiar Pelló-Descayre.

103. DESCAYRE SALGAS, Enric. Fons familiar Pelló-Descayre.

104. DEUSEDES JUYÀ, Bonaventura. Fons de Bonaventura Deusedes Juyà.

105. DOMÈNECH VIÑAS, Joan. Col·lecció autor.

106. DONATIU JUNQUÉ, Josep. Fons de Josep Donatiu Junqué.

107. DURAN ARPA, Maria. Foto 1: Revista *Es Corcó*. Fotos 2 i 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

108. DURAN CAMA, Aurora. Foto 1: Fons Arxiu Municipal, autor: Ricard Mur. Foto 4: Fons Arxiu Municipal, autor desconegut. Fotos 2, 3, 5 i 6: Fons familiar Rodríguez-Duran, i fons familiar Narcís Duran (Perpinyà).

109. DURAN JUERA, Narcís. Fotos 1, 2 i 3: Fons familiar Rodríguez-Duran, i Narcís Duran (Perpinyà). Foto 4: Fons familiar Geli-Perich. Foto 5. Col·lecció autor.

e

110. ESCORTELL RIBAS, Jaume. Fons familiar Escortell-Cerqueda.

111. ESCRIBA ROMAGUERA, Benet. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

112. ESPARRAGUERA FERRER, Andreu. Fons de Rosa Esparraguera i Rufet.

113. ESTEVA BUSQUETS, Josep. Fons familiar Esteva-Paytuví.

114. ESTEVA CRUAÑAS, Lluís. Foto 1: Fons familiar Esteva-Massaguer. Foto 2: Fons familiar Lloveras-Vilamanyà. Fotos 3 i 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

115. ESTEVA VILALLONGA, Joan. Fons familiar Esteva-Massaguer.

116. ESTRACH FRADERA, Ramona. Fons familiar Sabater-Estrach.

117. ESTRADA GIRBAU, Manel. Fons familiar Estrada-Planella.

f

118. FÀBREGAS BUICEL, Salvador. Foto 1: Fons de Josefina Pascal Borda. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

119. FALGUERAS DALMAU, Joaquim. Fons familiar Falgueras-Ruscalleda.

120. FALGUERAS FALGUERAS, Joaquim. Fons familiar Falgueras-Ruscalleda.

121. FELIU DULSAT, Lluís. Foto 1: Fons familiar Portas-Pedrola. Foto 2: Fons familiar Feliu-Sureda. Foto 3: Fons familiar Carreró-Boix.

122. FERNÁNDEZ REPULLO, Josep. Fons familiar Fernández-Guillén.

123. FERRAN ESTABANELL, Maria. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

124. FERRER MESTRES, Fèlix. Fons familiar Bargalló-Ferrer.

124. FIGUERAS ALEGRÍ, Esteve. Fons familiar Granado-Figueras

126. FIGUERAS AULADELL, Rafael. Col·lecció autor.

127. FIGUERAS BOLÍVAR, Agustí. Col·lecció autor.

128. FLORENZA RIFÀ, Llàtzer. Fons familiar Florenza-Serra.

129. FONT GRATACÓS, Lambert. Foto 1: Fons familiar Cros-Trujillo. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

130. FOREST COLL, Joaquima. Fotos 1 i 2: Fons de Magda García Boada. Foto 3: Col·lecció autor.

131. FORN TOMÀS, Josep. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de Carles Xargay Saurí.

132. FORTÓ GÁLGERAN, Joan. Fons de Joan Fortó Frontier.

133. FORTÓ JORDÀ, Emili. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

134. FRIGOLA ESPONELLÀ, Llorenç. Fons familiar Frigola-Rovira.

135. FRIGOLA RIPOLL, Arias. Fons familiar Mont-Frigola.

g

136. GALOFRE OLLER, Francesc. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Ricard Mur.

137. GANDOL JORDÀ, Vicenç. Foto 1: Fons de Quimeta Serra Fornós. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Pere Rigau. Foto 3: Col·lecció autor. Foto 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

138. GARCÍA BERNÍS, Narcís. Fons de Magda García Boada.

139. GARCÍA DOMÍNGUEZ, Adolf. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

140. GARRETA ARBOIX, Juli. Fotos 1, 2, 3 i 5: Col·lecció autor. Foto 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

141. GARRETA ROIG, Esteve. Col·lecció autor.

142. GASCONS LLOVERAS, Eduard. Fons familiar Lloveras-Palagós.

143. GAY CODINA, Josep. Foto 1: Fons d'Esperança Gay Fàbregas. Foto 2: Fons de Ramon Gay Fàbregas.

144. GAY FÀBREGAS, Ramon. Fons de Ramon Gay Fàbregas.

145. GELI FOREST, Josep. Fons familiar Geli-Perich.

146. GELPÍ JOFRE, Joan. Fons familiar Gelpí-Viltró.

147. GIMBERNAT BUADAS, Joaquim. Fons familiar Gimbernàt-Barnet.

148. GIRBAU ESTRADA, Lluís. Fons familiar Girbau-Serramitja.

149. GIRBAU SERRA, Narcís. Fotos 1 i 3: Fons familiars Amat-Girbau i Girbau-Serramitja. Foto 2: Fons de J. Maruny.

150. GIRBAU VALLS, Enecó. Fons familiar Girbau-Serramitja.

151. GIRONA BARCELÓ, Martí. Foto 1: Fons familiar Girona-Limberg. Foto 2: Fons familiar Escortell-Cerqueda.

152. GIRONA FERRER, Josep. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

153. GIRONELLA POUS, Josep M. Pàgina web de Josep Maria Gironella.

154. GIRONÈS COSTA, Albert. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

155. GISPERT ROMAGUERA, Ferran. Fons familiar Gispert-Estrada.

156. GISPERT SABATER, Concepció. Fons familiar Bartumeu-Llorens.

157. GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo. Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

158. GOULA CATARINEU, Ermengol. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

159. GOULA SOLEY, Joan. Fotos 1, 4 i 5: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 3: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

160. GRAVALOSA GERONÈS, Josep. Col·lecció autor.

161. GREINER HEINZELMAN, Adolf. Col·lecció autor.

162. GUERRERO PACHECO, Josep. Col·lecció autor.

163. GUICH MARTÍ, Eloi. Foto 1: Fons familiar Guich-Debesa i Noguellón-Guich. Foto 2: Col·lecció autor.

164. GUITART LOSTALÓ, General. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Jordi Gallego. Fotos 2, 3 i 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

165. GÜITÓ PALÉ, Santiago. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

h

166. HAUT GERHING, Hans. Col·lecció autor.

167. HELLER VILA, Enric. Fons familiar Escortell-Cerqueda.

168. HEREU MARUNY, Anna. Fotos 1 i 3: Fons Hereu-Ruax. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

169. HEREU RUAX, Alfons. Fons Hereu-Ruax.

- 170. IGLESIAS EXPÓSITO, Mauricio.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 171. IRLA BOSCH, Francesc.** Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 172. IRLA BOSCH, Josep.** Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 173. IRLA SARDÓ, Santiago.** Col·lecció autor.
- 174. ISERN LLORENS, Claudi.** Fons familiar Isern-Puig.
- 175. ISERN VALLS, Josep.** Fotos 1 i 3: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de Montserrat Sabater i Isern.
- 176. ISGLEAS ALSINA, Flora.** Fons familiar Radresa-Lemmens
- 177. ISGLEAS PIARNAU, Francesc.** Fotos 1, 2, 3, 5 i 6: Fons familiar Radresa-Lemmens. Foto 4: Fons de l'Arxiu Municipal, fons de Salvador Guebara.

- 178. JACOMET TAULET, Miquel.** Fons de Fina Giné, vídua Jacomet.
- 179. JANER ESTAFANELL, Maria.** Col·lecció autor.
- 180. JANER QUINTÀ, Salvador.** Foto 1: Fons familiar Sabater-Mallol. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 181. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel.** Fons d'Àngel Jiménez Navarro.
- 182. JOAN TRIAS, Esteve.** Fons familiar Rosa Maria Rosell i Joan.
- 183. JUANALS ROMÁN, Antoni.** Fons de l'Arxiu Municipal, autor Joaquim Valls.
- 184. JULIÀ FIGUERAS, Benet.** Fons de Benet Julià Figueras.

- 185. LANGDON-DAVIES, John.** Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 186. LLADÓ VIDAL, Antoni.** Fons familiar Rosa Nuri Lladó i Bonet.
- 187. LLADÓ VIDAL, Jaume.** Fons familiar Carme Casadevall, vídua Lladó.
- 188. LLAGUSTERA SURIS, Emília.** Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 189. LLAMPAYAS LLOVERAS, Josep.** Fons del Museu Emili Vilà (Llagostera). Foto feta per Alfons Hereu.

- 190. LLANSÓ PUIG, Albert.** Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 191. LLENSA ROCOSA, Josep.** Fons de Josep Llena Rocosa.
- 192. LLINÀS BAS, Enric.** Foto 1: Fons de Pepita Feliu, vídua Llinàs. Foto 2: Fons familiar Cros-Trujillo.
- 193. LLOANSÍ MARILL, Lluís.** Fons de Lluís Lloansí Marill.
- 194. LLORENS GISPERT, Pau.** Fons familiar Llorens-Reñaga.
- 195. LLORENS LLORENS, Maria Lluïsa.** Fons de Roser Bartumeu i Llorens.
- 196. LLORET GARRIGOSA, Josep.** Foto 1: Fons familiar Mias-Curto. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Jordi Gallego. Foto 3: Col·lecció autor.
- 197. LLOVERAS ALBERTÍ, Jaume.** Fons familiar Lloveras-Vilamanyà.
- 198. LLOVERAS BASART, Anna.** Foto 1: Fons de Jaume Barneda Lluhelles. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 199-a. LLUHÍ LLINÀS, Josep.** Fotos 1 i 2: Fons familiar Portas-Pedrola. Foto 3: Col·lecció autor.
- 199-b. LLUHÍ PRAT, Eduard.** Foto 1: Fons de Dolors Lluhí i Garriga. Foto 2: Fons familiar Portas-Pedrola. Foto 3: Col·lecció autor.
- 200. LÓPEZ DE LERMA LÓPEZ, Josep.** Foto 1: Fons familiar Massegosa-Perxés. Foto 2: Fons de Josep López de Lerma.
- 201. LOUBAT DIBUSSÍ, Francesc.** Foto 1: Fons familiar Loubat-Barón. Foto 2: Col·lecció autor.
- 202. MALLOL ALTARRIBA, Miquel.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 203. MALLOL CASANOVAS, Joan.** Fons familiar Mallol-Pibernat.
- 204. MALLOL DEIXEUS, Carles.** Arxiu familiar Mallol-Pibernat.
- 205. MALLOL GUITART, Pere.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Col·lecció autor.
- 206. MARCET JUNCOSA, Alícia.** Fons d'Alícia Marcet Juncosa.
- 207. MARILL FORNS, Jaume.** Foto 1: Fons familiar Esteva-Massaguer. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 208. MARTÍ AMBEL, Fèlix.** Fons de Fèlix Martí Ambel.
- 209. MARTINELL CALLICÓ, Jordi.** Fons de Jordi Martinell Callicó.
- 210. MARTORELL PORTAS, Vicenç.** Fons familiar Martorell-Otzet.
- 211. MARUNY PUIGMIQUEL, Josep.** Fons familiar Maruny-Estrada.

- 212. MAS BOSCH, Martí.** Fons de Fina Mas Bou.
- 213. MAS DALMAU, Josep.** Fons de Maria Roma, vídua Mas.
- 214. MAS LLEONSÍ, Francesc.** Foto 1: Extreta dels *Quaderns de la Revista de Girona*, núm. 8. Sant Feliu de Guíxols. A. Jiménez. Foto 2: Col·lecció autor.
- 215. MASFERRER ALBERTÍ, Francesc.** Foto 1: Fons familiar Masferrer-Buixó. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 216. MASFERRER BUIXÓ, Narcís.** Fons familiar Masferrer-Buixó.
- 217. MASÓ FERRAGUT, Felip.** Fons familiar Masó-Ribas.
- 218. MASÓ LLUNES, Ricard.** Fons de Ricard Masó Llunes.
- 219. MASSAGUER DOMINGO, Assumpció.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 220. MASSANÉS TARINAS, M. Assumpció.** Fons de Natàlia Vicens Massanés.
- 221. MASSEGOSA PERXÉS, Rosa Maria.** Fons familiar Massegosa-Perxés.
- 222. MASSÓS DURAN, Joan.** Fons familiar Massós-Naval.
- 223. MATAMALA CASTANYER, Pere.** Fons de Josep Matamala i Castanyer.
- 224. MATAS CONCHILLO, Alexandre.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 225. MAYMÍ REGÍ, Arnald.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Fotos 2 i 3: Fons de Robert Maymí i Buxó.
- 226. MAYNEGRE JUANALS, Maria del Carme.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Jordi Gallego. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 227. MENCIO CALZADA, Arseni.** Foto 1: Fons de Victòria Menció Lleonar. Foto 2: Col·lecció autor.
- 228. MERCADER TERRADAS, Pere.** Fons de Maria Eugènia Mercader Bosch.
- 229. MIRALLES AVIÑÓ, Dolors.** Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Fotos 2 i 3: Fons de Rosa Peyró i Miralles.
- 230. MIRALLES RIBOT, Antoni.** Fons de Toni Miralles i Jiménez.
- 231. MIRANDA VIDAL, Glòria.** Fons familiar Ruscaldeda-Miranda.
- 232. MOLAS BATLLORI, Joaquim.** Fons de Joaquim Molas Batllori.
- 233. MONFORT ANGLÈS, Manuel.** Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons de Manuel Monfort Anglès.
- 234. MONT CARLES, Alfred.** Fons familiar Mont-Rojas.
- 235. MORERA MANCIÓN, Benet.** Fons de Benet Morera i Moliner.
- 236. MÜLLER MÜLLER, Willy.** Fons de Rainer Müller Alken.
- 237. MUR DARGALLO, Ricard.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

- 238. MURLÀ BLANCH, Josep.** Fons familiar Murlà-Janó.
- 239. MURLÀ BOSCH, Miquel.** Fons familiar Murlà-Janó.
- 240. MURLÀ JANÓ, Miquel.** Fons familiar Murlà-Janó.

n

- 241. NADAL BONET, Santiago.** Fons de Maria Casademont Calzada.
- 242. NADAL COSP, Carles.** Fons familiar Nadal-Saguer.
- 243. NOVI INGLADA, Ramon.** Col·lecció autor.
- 244. NOVI POUJARNISCLE, Enric.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons familiar Dardé-Villanueva.

p

- 245. PADROSA BAUS, Joan.** Col·lecció autor.
- 246. PAGÈS BASART, Joan.** Fons de Pere Pagès i Cisterna.
- 247. PAGÈS VICENS, Josep M.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 248. PALAHÍ AUTER, Josep.** Fotos 1, 2, 3 i 5: Fons de Lluís Palahí Xargay. Fotos 4 i 6: Col·lecció autor.
- 249. PALAHÍ CONDOM, Joan.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de Carme Palahí i Fuertes. Foto 3: Col·lecció autor.
- 250. PALAHÍ CONDOM, Martí.** Foto 1: Fons familiar Conchillo-Palahí. Foto 2: Fons familiar Portas-Pedrola. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 251. PALAHÍ XARGAY, Lluís.** Fons de Lluís Palahí Xargay.
- 252. PALAU XULLASTRES, Josep.** Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 253. PALLÍ BUXÓ, Lluís.** Fons de Lluís Pallí Buxó.
- 254. PALLÍ ROVIRA, Robert.** Foto 1: Fons de Manel Cros Trujillo. Foto 2: Fons familiar Pallí-Sala.
- 255. PALLÍ SALA, Robert.** Fons de Robert Pallí Sala.
- 256. PALMADA AMETLLER, Salvador.** Fons familiar Palmada-Sánchez.
- 257. PARÍS BRUGUÉS, David.** Fons de David París Brugués.
- 258. PARÍS CERVERA, Anna.** Fons familiar Fernández-París.
- 259. PASCUAL BAGUER, Pere.** Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Extreta de

Gaziel, *Tots els camins duen a Roma* (pàg. 240). Fotos 3 i 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 5: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Jordi Gallego.

260. PASCUAL BATALLA, Generós. Fons familiar Pont-Parleris.

261. PASCUAL BUXÓ, Josep. Extreta de la pàgina web universitària de la Universidad de México.

262. PASCUAL CRUAÑAS, Casimir. Fons de Josep Marull Guich.

263. PASCUAL DE ZULUETA ADÁN, Javier. Foto 1: Fons familiar de Maria Victòria Pascual de Zulueta. Foto 2: Fons de Francesc Molinas Oliu.

264. PASCUAL PASCUAL, Rosa. Arxiu general de la Diputació de Barcelona.

265. PATXOT CROSAS, Lluís. Fons familiar Nasplada-Arrex.

266. PATXOT JUBERT, Rafael. Foto 1: Extreta del llibre *Rafael Patxot i Jubert. Recordances guixolenques*. Foto 2: Col·lecció autor. Fotos 3, 4 i 5: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

267. PAYTUVÍ CASANOVAS, Ramon. Fons familiar Paytuvi-Artau.

268. PELLÓ BASART, Ricard. Fons de Ricard Pelló Basart.

269. PERDRIEUX CATEURA, Ildefons. Col·lecció autor.

270. PEY BUSTINS, Enric. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons d'Olga Pey Rufí.

271. PEY CASTELLÓ, Joan. Fotos 1 i 2: Fons d'Olga Pey Rufí. Foto 3: Col·lecció autor.

272. PI MATAS, Ernest. Foto 1: Fons de Jordi Rabell Rigau. Foto 2: Col·lecció autor.

273. PIÑOL MAIMÍ, Rafael. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: www.símbolosmasones.com.

274. PLA PLA, Ramon. Col·lecció autor.

275. PLANELLAS ARXER, Benet. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

276. PONS MARTÍ, Jaume. Fons de Josep Pairó Pons.

277. PONSJOAN DELÒS, Ferran. Fons familiar Ponsjoan-Ramon.

278. PORTAS BURCET, Conrad. Fotos 1, 2, 4, 5 i 6: Fons familiar Portas-Pedrola. Foto 3: Col·lecció autor.

279. POU BOSCH, Maria. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Reproducció quadre propietat de Lluís Pallí Buxó.

280. PRIM CODINA, Joan. Fons familiar Blasco-Prim.

281. PROVENSA BAUS, Jaume. Fotos 1 i 2: Fons familiar Provensal-Herre-ro. Foto 3: Col·lecció autor.

282. PUIG ADMETLLER, Joan. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

283. PUIG CALZADA, Pere. Col·lecció autor.

284. PUIG VALLS, Joan. Fons de Joan Puig Valls.

285. PUIGBERT FONTFREDA, Carles. Foto extreta de la revista *Es Corcó*, abril 1982.

286. PUJOL BRUNSÓ, Isabel. Foto 1: Fons de Pere Pagès Cisterna. Fotos 2 i 3: Fons familiar Budó-Pujol.

287. PUJOL JORDANA, Pere. Fons familiar Pujol-Passarrius.

288. PUJOL PALET, Rogeli. Foto 1: Fons familiar Pujol-Palet, i Almar-Pujol. Foto 2: Fons de Carme Guinó Roselló.

R

289. RASÓS MUIG, Baldomer. Foto 1: Extreta de l'article de Rosa Gironès "Recança de les coses". Setmanari *Ancora*, Festa Major 1989. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

290. RECOLONS MONTALAT, Joan. Fons familiar Recolons-Figueras.

291. REMUS BRUGAT, Robert. Fons familiar Remus-López.

292. RIBAS PALLÍ, Alfons. Fons familiar Roura-Ribas.

293. RIBERA MILÁN, Josep. Col·lecció autor.

294. RIBOT CAMÓS, Narcís. Foto 1: Fons d'Emili Ribot. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

295. RIBOT MAURI, Manel. Fons familiar Ribot-Virgili.

296. RIBOT VILÀ, Narcís. Foto 1: Fons de Josep Gispert Vicens. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

297. RIBOT XATART, Maties. Fons de Joan Estrada Ribot.

298. RIERA PUJOL, Benet. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

299. RIGAU ROCH, Pere. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Pere Rigau.

300. RIMBAU CLOS, Artur. Col·lecció autor.

301. RITZ BAROLOMÉ, Joan. Fotos 1 i 3: Fons familiar Ritz-Maynou i Ayats-Maynou. Foto 2: Col·lecció autor.

302. RIUS CALVET, Pere. Fotos 1 i 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de Joan Nasplada Arrex.

303. ROBERT SURÍS, Robert de. Fons de Juan Roberto de Robert

304. RODAS VALLS, Lluís. Fotos 1 i 2: Fons de Josep Rodas Loperena. Foto 3: Col·lecció autor.

- 305. RODRÍGUEZ BARRERA, Joaquim.** Fons familiar Rodríguez-Rosselló.
- 306. RODRÍGUEZ LLOVERAS, Josep M.** Foto 1: Fons familiar Rodríguez-Rosselló. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Jordi Gallego.
- 307. ROIG PALAU, Ferran.** Foto extreta del llibre de mossèn Josep Cervera *Florilegi sacerdotal guixolenc*.
- 308. ROIG PONSJOAN, Arseni.** Foto 1: Fons familiar Josep Roig Rigau. Foto 2: Col·lecció autor.
- 309. ROIG PRATS, Celestí.** Col·lecció autor.
- 310. ROIG SIMÓN, Anna Maria.** Foto 1: Fons de Maria Teresa Dalmau. Foto 2: Fons de Josep Roig Rigau.
- 311. ROLDÓS CALZADA, Agustí.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 312. ROMÀ ROCA, Rufí.** Fons familiar Pujol-Romà.
- 313. ROMAGUERA NOALLAS, Antoni.** Fotos 1 i 3: Fons familiar Mont-Rojas. Foto 3: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 4: Fons familiar Villà-Burgell.
- 314. ROMAGUERA PLA, Madrona.** Fotos 1 i 3: Fons familiar Natàlia Vicens Massanés. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 315. ROMAGUERA VALLS, Gertrudis.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons del Museu municipal.
- 316. ROMANÍ CAROL, Fèlix.** Foto 1: Fons de Fina Romaní i Marquès. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Fèlix Romaní.
- 317. ROS MASSA, Miquel.** Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 318. ROURA CABANES, Jaume.** Foto 1: Fons de Carme Roura i Ribas. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 319. ROURA MASMITJÀ, Diego.** Fotos 1 i 3. Col·lecció autor. Foto 2. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 320. ROURICH NADAL, Valentí.** Fotos 1 i 2: Fons familiar Rourich-Angeler-gués. Foto 3. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 321. ROURICH SALA, Vicenç.** Foto 1: Fons de Rosa Rourich i Bordas. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 322. ROVIRA CARRERÓ, Jaume.** Col·lecció autor.
- 323. ROVIRA MARINÉ, Francesc.** Fons familiar Rovira-Cros.
- 324. ROVIRA PASCUAL, Eudald.** Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Ricard Mur. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 325. ROVIRA PASCUAL, Margarida.** Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons d'Albert Estrada Planella.
- 326. RUBIÓ GIFRE, Jordi.** Arxiu familiar Rubió-Planellas.
- 327. RUBIÓ PAGÈS, Josep M.** Fons familiar Rubió-Planellas.

328. RUSCALLEDA CRUZET, Sixt. Fons familiar Ruscalleda-Miranda.

329. RUSCALLEDA SABATER, Narcís. Fons familiar Ruscalleda-Miranda.

S

- 330. SABATER CASANOVAS, Joan.** Foto 1: Fons familiar Sabater-Mallol. Foto 2: Col·lecció autor.
- 331. SAIS SENDRA, Ramon.** Fotos 1 i 3: Fons familiar Ayguaviva-Carreras. Foto 2: Fons Arxiu Municipal, autor: Vicenç Gandol.
- 332. SALA BOADA, Manel.** Foto 1: Col·lecció autor. Fotos 2 i 3: Fons familiar Oliveras-Sala.
- 333. SALA CAMATS, Joan.** Fons familiar Sala-Almà.
- 334. SALA JUHÉ, Rogeli.** Fons de Rogeli Sala Juhé.
- 335. SALA OLIU, Ignasi.** Fons de Pilar Sala Blasco.
- 336. SALA SABRIÀ, Joaquina.** Fons familiar Martí-Sala.
- 337. SALA SANJAUME, Maria.** Fos de Maria Sala Sanjaume.
- 338. SALA SOLÉ, Josep.** Fons familiar Sala-Moreno.
- 339. SÁ NCHEZ LLISTOSELLA, Miquel.** Fotos 1, 2, 3 i 5: Col·lecció autor. Foto 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.
- 340. SANCHIZ GUERRERO, Néstor.** Fos de Néstor Sanchiz Guerrero.
- 341. SANJAUME DALMAU, Felip.** Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons familiar Sala-Sanjaume.
- 342. SANJAUME MAYMÍ, Joan.** Fons de Maria Sala Sanjaume.
- 343. SANTANA PUJOL, Margarita.** Fotos 1 i 3: Fons familiar Tejero-Santana. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.
- 344. SAURA VILÀ, Josep.** Foto 1: Fons familiar Ventura-de Blas. Fotos 2 i 3: Fons familiar De Blas-Lorenzo.
- 345. SAURI DE PINTO, Nieves.** Fons de Carles Xargay Saurí.
- 346. SEGURA BUXADÉ, Pere.** Fons familiar Segura-Sayols.
- 347. SERRA ALMÀ, Magdalena.** Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons familiar Lloveras-Vilamanyà.
- 348. SIBILS GROS, Josep.** Col·lecció autor.
- 349. SIBILS RIBAS, Lluís.** Fotos 1 i 3: Col·lecció autor. Foto 2: Fons familiar Geli-Perich.
- 350. SOLER BRUGUERA, Jaume.** Foto 1: Fons familiar Soler-Albertí. Foto 2:

Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

351. SOLER CAZEAUX, Joan. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

352. SOLER COLOMER, Joan. Fotos 1, 3 i 4: Fons familiar Soler-Batllori. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

353. SOLER GRAU, Narcís. Fons familiar Claramunt-Costa.

354. SOLER PARERA, Josep. Foto 1: Fons familiar Cardoner-Soler. Foto 2: Col·lecció autor.

355. SOLER RISTOL, Maria. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

356. SUÑER ARXER, Josep. Fons familiar Suñer-Hermida.

357. SUREDA CASTELLÓ, Ròmul. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

358. SURÍS ESTRADA, Francesc. Fons familiar Surís-Mas.

t

359. TAULER VALLS, Ramon. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons familiar Tauler-Valls. Foto 3: Fons Arxiu Municipal, Berganti.

360. TELL GURÍ, Guillem. Fons de Montserrat Rocabert de Tell,

361. TERRADES PLA, Francesc. Fons familiar Terrades-Villasán.

362. TERRADES PLA, Ricard. Fons familiar Terrades-Burgos.

363. TORNABELLS ARXER, Joan. Fons familiar Rigau-Tornabells.

364. TORRENT BUCH, Josep. Arxiu familiar Carles Torrent Vila.

365. TORRENT FÀBREGAS, Joan. Fotos 1 i 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Lluís Esteva. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

366. TORRENT RUAX, Antoni. Foto 1: Fons de Joan Carreras Torrent. Fotos 2 i 3: Fons d'Alfons Hereu Ruax.

367. TORRES ALBERTÍ, Pere. Foto 1: Fons familiar Torres-Palacín. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

368. TRESENÉ CACÀS, Jacint. Foto 1: Fons de Leonor Payró Mas. Foto 2: Fons familiar Busquets-Tresené. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

V

369. VALLS BALLESTER, Faustí. Fons de Faustí Valls Ballester.

370. VALLS FERRER, Ponç. Foto 1: Fons familiar Tauler-Valls. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

371. VALLVERDÚ AIXALÀ, Josep. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Lluís Esteva. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Berganti.

372. VENTURA CALZADA, Pilar. Foto 1: Fons familiar Massós-Naval. Foto 2: Fons de Maria Serra Matas.

373. VERGELI BOSCH, Llibori. Fotos 1 i 3: Fons de Joan Torres Pi. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Ricard Mur.

374. VERRIÉ FAGET, Jordi. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

375. VIADER CANALS, Josep M. Foto 1: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Pere Rigau. Foto 2: Fons familiar Viader-Serra. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

376. VIADER MARGARIT, Octavi. Fotos 1 i 5: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Pere Rigau. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Salvador Estibalca. Foto 4: Fons de l'Arxiu Municipal, autor: Jordi Gallego.

377. VICENS BAQUÉ, Narcís. Fons familiar Ferrer-Vicens.

378. VICENS MONER, Manel. Fons familiar Vicens-Pujol

379. VICENTE ROMÀ, Josep. Fotos 1 i 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 3: Fons de l'Arxiu Municipal, Toni Dalmau. Foto 4: Fons de Carles Piqueras.

380. VIDAL BOU, Josepa. Fons de Josep Hereu Llebot i de Francesc Aicart Hereu.

381. VIDAL GUASCH, Rosa. Fons familiar Ruscaldeda-Miranda.

382. VIDAL ROURE, Genís. Foto 1: Col·lecció autor. Foto 2: Fons de Ulrike Gresser-Bender.

383. VIDAL VICENS, Salvador. Col·lecció autor.

384. VILÀ CRUAÑAS, Joan. Foto 1: Fons de Manel Agüera Muñoz i de Pere Pujol Passarrius. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

385. VILÀ GANDOL, Josep M. Fotos 1, 3, 4 i 6: Col·lecció autor. Foto 2: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

386. VILADESAU VILAJOANA, Robert. Foto 1: Fons de l'Assemblea Local de la Creu Roja. Foto 2: Fons familiar Casellas-Romà.

387. VILARET XATART, Josep. Foto 1: Fons familiar Vilaret-Montfort. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

388. VILLÀ ESTRADA, Salvador. Arxiu familiar Burgell-Romaguera.

389. VILOSSA ROLDÓS, Ramon. Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut.

390. VINYAS BERTA, Àngela. Fons familiar Lloveras-Vilamanyà.

391. VINYAS BERTA, Lluís. Fons de Lluís Vinyas Iglésias.

392. VINYAS VINYAS, Marià. Fotos 1, 3, 5 i 6: Fons de Joan Bartra Sabater. Foto 2: Extreta de la *Revista de S'Agaró*. Foto 4. Fons de l'Arxiu municipal, autor: Pere Rigau.

393. VIÑALS MIQUEL, Julià. Fons familiar Ferrer-Viñals.

394. VIÑAS CARGOL, Arcadi. Fons familiar Viñas-Boluda.

395. VIVES PUIG, Jaume. Foto 1: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Foto 2: Col·lecció autor.

396. VIVES VIDAL, Josep Maria. Fons de Mercè Parleris de Pont.

W

397. WIRSING BORDAS, Margarita. Fotos 1, 2, 5 i 7: Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós. Fotos 3 i 4: Fons de Magda García Boada. Foto 6: Fons de l'Arxiu Municipal, autor Lluís Esteva.

X

398. XARGAY VIDAL, Alfons. Fons de Carles Xargay Saurí.

399. XIFRÓ GIRBAL, Maria. Fons de Maria Xífró Girbal.

Z

400. ZERBST LEMKE, Heinrich. Foto 1. Fons de l'Arxiu Municipal, autor desconegut. Foto 2. Fons familiar Mont-Rojas. Foto 3: Fons familiar Dardé-Villanueva (fons Policia Municipal).

401. ZUGADI ARRINDA, Julián. Foto 1. Fons familiar Pugnau-Piñeiro. Foto 2. Arxiu fotogràfic d'Agustí Roldós.

AGRAÏMENTS

Agraïments particulars

Voldria fer constar el meu sincer agraïment a les persones que m'han lliurat informació i documentació per tal de fer possible la realització d'aquest llibre. De fet, aquest treball d'investigació, iniciat al desembre de l'any 2003, m'ha tingut ocupat fins a la seva publicació durant més de set llargs anys. Personalment, creia que no arribaria a superar els sis anys que em va comportar la redacció del llibre *Carrers, cases i arquitectes*, però ha sobrepassat totes les previsions que havia fet des del seu inici.

Així mateix, vull fer extensiva la meua gratitud a les persones que ens varen donar suport moral en les difícils circumstàncies personals en què la nostra família es va trobar, tant a l'inici com al final d'aquest projecte biogràfic. A la meua esposa Sílvia (e.p.r.), que no ha pogut veure finalitzat el llibre, la qual em va animar en tot moment a no defallir i a treballar perquè aquesta publicació arribés al públic; fins i tot, obligant-me a fer-ho en moments personals molt durs en què aquest treball podia haver quedat en l'oblit per sempre. És a ella a qui he d'agrair el suport moral i afectiu durant el llarg període de creació biogràfica. Va per ella, doncs, el meu lloat agraïment per tot el que ha estat, ha fet i continua essent per a mi.

També vull agrair-los-ho d'una manera molt especial als amics que varen estar –en el seu moment– i continuen estant una i altra vegada al meu costat i al de les nostres filles, Eva i Sònia, com: l'Anna Mestres, íntima amiga de la infància de la Sílvia i excepcional infermera, que ens va mostrar en tot moment el seu suport i estima, i també al seu marit Ramon Rojo. O la colla d'amics "amics" de Santa Cristina d'Aro, generosos com no n'hi ha hagut, i veritables exemples d'amistat, comprensió i fidelitat, com: l'Antònia Pujol i en Josep Llensa; la Glòria Peláez i en Juan Peláez; la Marta Massaguer i en Narcís Sureda, o la Pilar Farrerons i en Joan Bernabé.

Voldria destacar igualment l'ajut rebut de l'amic i bon conseller Enric Sala i Vicens, a qui he recorregut tantes vegades en els moments més delicats de la meua actual vida, i de qui he rebut sempre un exquisit tracte i bons consells. I també el del metge Toni Beltrán i Genescà, doctor en medicina i bon amic, del qual vàrem rebre en tot moment un tracte professional i humà immillorable, més enllà del que hom pot desitjar, i a qui sempre la família estarà agraïda. I, per finalitzar, gràcies també a la nostra terapeuta Inma Moreno Bautista, a hores d'ara ja una amiga més de la família, que ens va saber encoratjar i donar-nos ànims per seguir endavant.

A tots ells, un milió de gràcies.

Agraïments relacionats amb el llibre

En aquest punt vull destacar la il·lusió que hi va posar des del seu primer moment l'editor i bon amic Pere Barreda i Masó, director de la revista *Ridaura*, amb qui ja havíem treballat junts en l'edició del llibre *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols 1800-1930* (2002). A ell vaig recórrer quan vaig rebre el primer material dels personatges biografiats, i amb ell també vàrem fer mil i un projectes per portar-lo a terme. Circumstàncies alienes, però, molt lligades a la crisi econòmica de l'època, varen fer-nos decidir a cercar noves vies de finançament que poguessin fer realitat la publicació d'aquest llibre.

A l'Agustí Roldós i Soler, investigador local, col·leccionista, llibreter i especialista en fotografia antiga, que ha estat un exquisit company, al qual vaig comentar des del seu inici aquest projecte editorial. Ell va ésser la primera persona que va saber –amb qui vaig poder comentar– el llistat definitiu dels personatges biografiats que surten al llibre. També agrair-li la franca disposició per a cercar i posar a la meua disposició fotografies de la seva valuosa col·lecció.

A l'arxiver i jove historiador guixolenc Jordi Gaitx i Moltó, company de feina i amic, no tan sols perquè li vaig demanar que em fes el pròleg d'aquest llibre, sinó també perquè m'ha comprovat alguna que altra dada que m'era esquivola.

A les regidores municipals Laura Ayguaviva i Magda Lupiáñez, que varen confiar sempre en aquest projecte i em varen animar a reprendre el treball en una trobada al mes de maig de l'any 2010. La seva il·lusió, energia i determinació se'm varen contagiar i em vaig decidir a completar i acabar el que havia deixat força mesos abans.

I a totes aquelles persones o entitats que m'han facilitat documentació, fotografies o han estat involucrades, per una o altra raó, en aquest treball. A totes elles, gràcies per la seva col·laboració.

Agüera Muñoz, Manel
 Aicart Hereu, Francesc
 Albertí Rosell, Assumpció
 Albertí Rosell, Iolanda
 Alemany Nadal, Sílvia
Àncora, setmanari de la Costa Brava
 Anglada Auger, Lluís
 Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols
 Associació Ardenya. Patrimoni i Natura
 Auladell Agulló, Marc
 Auladell, Josep
 Ayguaviva Carreras, Laura
 Badosa Pedro, Enric
 Bardera Colomeda, Joan
 Bargalló Ferrer, Mireia
 Barneda Lluhelles, Jaume
 Barrera Ramírez, Maria Antònia
 Bartomeu Llorens, Roser
 Bartumeu Sanllehi, Francesc
 Bartra Sabater, Joan
 Biblioteca Municipal
 Bisbe Fàbregas, Josep M.
 Bosch Cañet, Jaume (e.p.r.)
 Bosch Racolta, Joan
 Bosch Sala, Carme
 Botanch Dausà, Joaquim
 Boyero Cruz, Maria Àngels
 Brugada, Glòria
 Budó Pujol, Jordi
 Burgell Romaguera, Maria Àngels (e.p.r.)
 Bussot Carbonell, Eva
 Bussot Carbonell, Sònia
 Buxó Marull, Josep
 Callol, Isabel
 Carbonell Cadenet, Wifredo
 Cardoner Soler, Enric
 Carmona López, Josep (fill)
 Carré Pugnau, Conrad
 Carreras Sais, Martí (e.p.r.)
 Carreras Torrent, Joan
 Casademont Calzada, Maria
 Casadevall, Carme, (vídua Lladó)
 Castelló Janó, Amàlia
 Claramunt Costa, Dolors
 Claramunt Costa, Carlos
 Cofán Amiel, Camil
 Cofán Nicolau, Josep
 Conchillo Roca, Xavi
 Corominola Burcet, Jaume
 Cros Trujillo, Manel
 Cruañas Serra, Lluís
 Curto Brull, Conxita
 Dalmau Bosch, Maria Teresa
 Dardé Villanueva, Joan
 Deusedes Juyà, Bonaventura
 Donatiu Junqué, Josep
 Duran, Narcís
 Escortell Cerqueda, Josep (e.p.r.)
 Esparraguera Rufet, Rosa (e.p.r.)

Esteva Bassets, Mercè
 Esteva Trias, Joan
 Esteve Ayats, Paquita
 Estrada Planella, Albert
 Estrada Ribot, Joan
 Fabra Sala, Catalina
 Família Albertí Serra
 Família Albertí Wirsing
 Família Albó Casals
 Família Almar Pujol
 Família Andreu Cateura
 Família Auladell Agulló
 Família Aviñó Coll
 Família Ayats Maynou
 Família Berga Pujolar
 Família de Blas Lorenzo
 Família Blasco Prim
 Família Bosch Jubero
 Família Budó Hermida
 Família Busquets Tresené
 Família Calzada Masó
 Família Carbonell García
 Família Cardoner Blanch
 Família Carreró Boix
 Família Casagran Corominas
 Família Casals Castells
 Família Casellas Romà
 Família Clarà Estañol
 Família Clos Domper
 Família Colomer Ribot
 Família Conchillo Palahí
 Família Cruz García
 Família Dalmau Torres
 Família Faz Tejero
 Família Feliu Sureda
 Família Falgueras Ruscalleda
 Família Fernández París
 Família Ferrer Vicens
 Família Florenza Serra
 Família Gascons Palagós
 Família Gimbernat Pujadas
 Família Girona Limberg
 Família Gispert Vicens
 Família Llandrich de Blas
 Família Martí Sala
 Família Maruny Estrada
 Família Massegosa Perxés
 Família Mont Rojas
 Família Murlà Janó
 Família Nadal Sagner
 Família Naspleda Arxer
 Família Oliveras Sala
 Família Pallí Vert
 Família Palmada Sánchez
 Família Payró Pons
 Família Paytuvi Artau
 Família Pelló Descayre
 Família Portas Pedrola
 Família Pugnau Piñeiro

Família Pujol Romà
 Família Recolons Figueras
 Família Remus López
 Família Ribot Badosa
 Família Ribot López
 Família Rigau Roch
 Família Rigau Tornabells
 Família Rodríguez Rosselló
 Família Roig Simón
 Família Rubió Planellas
 Família Ruscalleda Miranda
 Família Sabater Estrach
 Família Sala Almà
 Família Segura Sayols
 Família Soler Albertí
 Família Soler Batllori
 Família Suñer Hermida
 Família Suris Mas
 Família Ventura de Blas
 Família Viader Serra
 Família Vilaret Monfort
 Família Villà Estrada
 Família Viñas Boluda
 Faz Tejero, Joan
 Ferrer Gallego, Antoni
 Ferrer Viñals, Maria
 Fitó, Rosa
 Fortó Fronthier, Joan
 Fresquet Costa, Òscar
 Frigola Fabra, Carme
 Frigola Ripoll, Albert
 García Boada, Magda
 García Llach, Francesc
 Gay Fàbregas, Esperança
 Gay Fàbregas, Ramon (e.p.r.)
 Geli Perich, Joan
 Gelpí Viltró, Lluís
 Gentzen Bartomeu, Peter
 Gimbernat Bassets, Carme
 Giner Delforn, Josefina (e.p.r.)
 Girbau Serramitja, Rosa Maria
 Gispert Estrada, Ferran
 Gispert Vicens, Francesc
 Gispert Vicens, Josep
 Granado Figueras, Maria del Pilar
 Gressel Bender, Ulrike
 Gross-Castilla, Amanda
 Guich Debesa, Eloi
 Guillén, Carme. Vídua Fernández
 Guinó Roselló, Carme
 Hereu Llebot, Josep
 Hereu Ruax, Alfons
 Ibáñez Llorca, Pere (e.p.r.)
 Isern Puig, Josep Maria
 Jiménez Navarro, Àngel
 Julià Figueras, Benet (e.p.r.)
 Lemmens, Joëlle
 Lladó Bonet, Rosa Nuri
 Llampayas Corrons, Carles

Llensa Rocosa, Josep
 Lloansi Marill, Lluís (e.p.r.)
 Llorens Reñaga, Pablo
 Lloveras Vilamanyà, Maria Carme
 Lluhí Garriga, Dolors
 López Asensio, Esteban
 Loubat Barón, Lolita
 Lucena Fuentes, Josep Lluís
 Mallol Balmaña, Carles
 Mallol Balmaña, Teresa
 Mallol Pibernat, Fina
 Marcet Juncosa, Alicia
 Martí Ambel, Fèlix
 Martí Vives, Rosa Maria
 Martinell Callicó, Jordi
 Martorell Otzet, Albert
 Marull Guich, Josep
 Maruny Gispert, Jaume
 Mas Bou, Fina
 Masferrer Buixó, Narcís (e.p.r.)
 Masó Lluens, Ricard
 Masó Ribas, Martí
 Masseguer Barnier, Elena
 Massós Naval, Enric
 Matamala Castañer, Pere (e.p.r.)
 Matamala Castañer, Josep
 Maymí Buxó, Robert
 Menció Leonart, Victòria
 Mercader Bosch, Maria Eugènia
 Mestres Saliné, Anna
 Miralles Jiménez, Toni
 Molas Batllori, Joaquim
 Molinas Oliu, Francesc (e.p.r.)
 Mont Ferrer, Montserrat
 Monfort Anglès, Manel
 Moreno Dengra, Teresa
 Morera Moliner, Benet
 Mossèn Jordi Reixach
 Müller Alken, Rayner
 Museu Municipal
 Noguellón Guich, Josep
 Pagès Cisterna, Pere (e.p.r.)
 Pairó Pons, Josep
 Palahí Fuertes, Carme
 Palahí Xargay, Lluís
 Pallí Buxó, Lluís
 París Brugués, David
 Parleris de Pont, Mercè
 Pascal Bordas, Josefina
 Pascual de Zulueta, Maria Victòria
 Payró Mas, Leonor
 Payró Miralles, Maria Rosa
 Perpiñà Català, Pilar
 Pey Rufi, Olga
 Planellas, Agustí
 Ponsjoan Ramon, Maria Teresa
 Pont Pascual, Josep
 Potau d'Oriol, Maria Teresa
 Prim Poujarniscle, Maria Rosa

Provensal Herrero, Valentí
 Puig Valls, Joan
 Pujol Passarrius, Pere
 Rabell Rigau Jordi
 Reyné Palahí, Joan
 Ribas Subirós, Joan
 Ribera Baus, Eusebi
 Riere, Alain i Elianne
 Rocabert de Tell, Montserrat
 Rocosa Canal, Josep
 Rodas Loperena, Josep
 Rodríguez Duran, Eladi (e.p.r.)
 Roig Rigau, Josep
 Roma, Maria, (vídua Mas)
 Romani Marquès, Fina
 Rosell Joan, Rosa Maria
 Roura Ribas, Carme
 Rourich Angelergués, Valentí
 Rourich Bordas, Rosa
 Rovira Cros, Maria
 Rovira Cros, Ricard
 Rubió Boada, Mercè
 Sabater Isern, Montserrat
 Sala Blasco, Pilar
 Sala Juhé, Rogeli
 Sala Sanjaume, Maria
 Sánchez Babot, Felip
 Sanchiz Guerrero, Néstor
 Serra Matas, Maria
 Soler Albertí, Jaume
 Soler Albertí, Joan
 Suquet Fontana, Maria Àngels
 Tauler Darder, Maria Rosa
 Tauler Valls, Ramon (e.p.r.)
 Tejero Santana, Agustina
 Terrades Villasán, Francesc
 Torrent Vila, Carles
 Torres Palacín, Immaculada
 Torres Pi, Josep
 Valls Ballester, Faustí
 Valls Ballester, Martí
 Vallverdú Aixalà, Josep
 Vicens Feliu, Anna
 Vicens Massanés, Natàlia
 Vicens Pujol, Montserrat
 Vicente Romà, Josep
 Vinyas Iglésias, Lluís
 Xargay Saurí, Carles
 Xifró Girbal, Maria
 Zerbst Rebollo, Enric

ÍNDEX ALFABÈTIC DE PERSONATGES

a

AGUILAR GÓMEZ, Antonia.....	14
AGULLÓ VIDAL, Ferran	15
ALBERT PEY, Salvador	16
ALBERTÍ BOSCH, Benet	17
ALBERTÍ BOSCH, Narcís	18
ALBERTÍ CALZADA, Pere	19
ALBERTÍ COROMINAS, Josep	20-21
ALBERTÍ MIRÓ, Pere	22
ALBERTÍ SALIP, Joan	22-23
ALBÓ ALBERTÍ, Joan Alfons	23-24
ALBÓ CASSÀ, Pere	24
ALBÓ FRIGOLA, Joan	25
ALMAR PUJOL, Josep	26
ALZINA CAMPS, Margarida	27
AMAT PAGÈS, Josep	28
ANDREU SALLÉS, Esteve	29
ANGLADA COSTA, Josep	29-30
ARXER FERRER, Joan	30
AUDET VINAS, Francesca	31
AVINÓ ROMEU, Joan	32
AYATS FINA, Jeroni	33
AZÚA DE PASTORS, Fèlix de	34

b

BADOSA PADROSA, Lluís.....	36
BADOSA PEDRO, Enric.....	37
BALMAÑA CANET, Joan.....	38
BALMAÑA CANET, Joaquim.....	38-39
BARDERA COLOMEDA, Joan.....	39
BARTRA ROMÀ, Joan.....	40
BARTUMEU BATLLORI, Pau	41
BATET CAMPS, Josep	42-43
BENDER, Carl August	44
BERGA BOADA, Josep	45
BERGA VILADEVALL, Arcadi	46
BLAS VILÀ, Ignasi de.....	47
BOADA CALZADA, Jaume	48
BOADA CALZADA, Sants.....	49-50
BOADELLA SANÀBRIA, Ricard	51

BOHIGAS CANADELL, Julià.....	51-52
BONET COLL, Ramon.....	52-53
BORDÀS SALELLAS, Joan	53-54
BOSCH CAÑET, Jaume.....	55
BOSCH CORNELL, Joan	55-56
BOSCH MARQUÈS, Ceferí.....	56-57
BOSCH VIOLA, Enric.....	57-58
BOYERO CRUZ, Àngels	58
BRUGADA RIFÀ, Tomàs.....	59
BRUGADA SARQUELLA, Jaume.....	60
BRUGUÉ RIERA, Benet	60-61
BURGELL MOTGER, Josep	61
BUSSOT ROURICH, Dimes.....	62
BUXÓ RAURICH, Pere	63

c

CACÀS FORS, Rossend.....	66
CACÀS NOALLAS, Àngelita	67
CALVET COSTA, Felip	68
CALVET PASCUAL, Agustí	69-70-71
CALVET PASCUAL, Enric	71
CALZADA CARBÓ, Josep	72-73
CALZADA OLIVERAS, Josep.....	73
CALZADA PUIG, Joan.....	74
CALZADA RIFÀ, Fermí.....	75
CAMPÀ VIARNÉS, Francesc	76-77
CANAL PUIGDEVALL, Daniel.....	77-78
CANALS CIBILS, Josep.....	78-79
CANET AUGER, Emili	79
CARBONELL BOSCH, Eduard	80
CARBONELL COSP, Antoni.....	81
CARBONELL GARCÍA, Sílvia	82-83
CARDONER MOLINAS, Laureà	84
CARGOL PÉREZ, Joan	85
CARLES MAIMÍ, Joan.....	86
CARMONA LÓPEZ, José	86-87
CARRÉ PUGNAU, Francesc	88
CARRERO MASCORT, Francesc.....	89
CARRERO MASCORT, Santiago	90
CASADEMONT MONTANER, Artur.....	90-91
CASAGRAN BATLLE, Josep	91-92
CASALS ECHEGARAY, Martí.....	92-93

CASANOVA MIRÓ, Pilar	94
CASAS ARXER, Joan	95-96
CASAS VINYAS, Agustí	97
CASELLAS CASTELLS, Olegari.....	98
CASTELLO BADIA, Ricard.....	99
CATEURA CASERAS, Cecília	100
CERVERA BERTA, Josep M.	101
CHARLES JOU, Frederic	102
CLARA RISSECH, Joan.....	103
CLOS DOMPER, Francesc	104
COFÁN GRABULOSA, Antoni	105
COLL RIGAU, Pere.....	106
COLOMER FORS, Pere.....	107
COROMINAS MUXACH, Vicenç de Paül.....	108
COROMINAS PRATS, Concepció.....	108-109
COROMINOLA JUTGLAR, Jaume	109-110
COSTA CORDONEDA, Josep	110
COSTAL MARINEL·LO, Cassià	111
CROS ROJAS, Eduard	112
CRUANAS SERRA, Lluís	113
CRUZ COLOMER, Joan	114

d

DALMAU BEYA, Salvador.....	116
DARDÉ CABALLÉ, Joan.....	116-117
DEMAZEL, Lucien	117-118-119
DESCAYRE MURLÀ, Roser	120
DESCAYRE SALGAS, Enric	121
DEUSEDES JUYÀ, Bonaventura.....	122
DOMÈNECH VINAS, Joan	123
DONATIU JUNQUÉ, Josep	124
DURAN ARPA, Maria	124-125
DURAN CAMA, Aurora	126-127
DURAN JUERA, Narcís.....	128-129

e

ESCORTELL RIBES, Jaume	132
ESCRIBA ROMAGUERA, Benet	133

ESPARRAGUERA FERRER, Andreu	134-135
ESTEVA BUSQUETS, Josep	135
ESTEVA CRUAÑAS, Lluís	136-137
ESTEVA VILALLONGA, Joan	138
ESTRACH FRADERA, Ramona	139
ESTRADA GIRBAU, Manel	140

f

FÀBREGAS BUICEL, Salvador	142
FALGUERAS DALMAU, Joaquim	143
FALGUERAS FALGUERAS, Joaquim	144
FELIU DULSAT, Lluís	145
FERNÁNDEZ REPULLO, Josep	146
FERRAN ESTABANELL, Maria	147
FERRER MESTRES, Fèlix	148
FIGUERAS ALEGRI, Esteve	149
FIGUERAS AULADELL, Rafael	150
FIGUERAS BOLÍVAR, Agustí	151
FLORENZA RIFÀ, Llàtzer	152-153
FONT GRATACÓS, Lambert	154
FOREST COLL, Joaquima	155
FORN TOMÁS, Josep	156
FORTÓ GALCERAN, Joan	157
FORTÓ JORDÀ, Emili	157-158
FRIGOLA ESPONELLÀ, Llorenç	158-159
FRIGOLA RIPOLL, Arias	160

g

GALOFRE OLLER, Francesc	162
GANDOL JORDÀ, Vicenç	163
GARCÍA BERNIS, Narcís	164
GARCÍA DOMÍNGUEZ, Adolf	165
GARRETA ARBOIX, Juli	166-167
GARRETA ROIG, Esteve	168
GASCONS LLOVERAS, Eduard	168-169
GAY CODINA, Josep	169-170
GAY FÀBREGAS, Ramon	170-171
GELI FOREST, Josep	172-173
GELPÍ JOFRE, Joan	173-174
GIMBERNAT BUADAS, Joaquim	174-175
GIRBAU ESTRADA, Lluís	175-176
GIRBAU SERRA, Narcís	176-177
GIRBAU VALLS, Enecó	177
GIRONA BARCELÓ, Martí	178
GIRONA FERRER, Josep	179
GIRONELLA POUS, Josep Maria	180
GIRONÉS COSTA, Albert	181
GISPERT ROMAGUERA, Ferran	182
GISPERT SABATER, Concepció	182-183
GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo	184
GOULA CATARINEU, Armengol	185

GOULA SOLEY, Joan	186-187
GRAVALOSA GERONÉS, Josep	188
GREINER HEINZELMAN, Adolf	189
GUERRERO PACHECO, Josep	190
GUICH MARTÍ, Eloi	191
GUITART LOSTALÓ, General	192-193
GÚITO PALÉ, Santiago	194

h

HAUT GERHING, Hans	196
HELLER VILA, Enric	197
HEREU MARUNY, Anna	198
HEREU RUAX, Alfons	199

i

IGLESIAS EXPÓSITO, Mauricio	202
IRLA BOSCH, Francesc	203
IRLA BOSCH, Josep	204-205
IRLA SARDÓ, Santiago	206
ISERN LLORENS, Claudi	206-207
ISERN VALLS, Josep	208-209
ISGLEAS ALSINA, Flora	210-211
ISGLEAS PIARNAU, Francesc	212-213

j

JACOMET TAULET, Miquel	216
JANER ESTAFANELL, Maria	217
JANER QUINTÀ, Salvador	217-218
JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel	219
JOAN TRIAS, Esteve	220
JUANALS ROMÁN, Antoni	221
JULIÀ FIGUERAS, Benet	221-222

k

LANGDON-DAVIES, John	224
LLADÓ VIDAL, Antoni	225
LLADÓ VIDAL, Jaume	226
LLAGUSTERA SURIS, Emília	227
LLAMPAYAS LLOVERAS, Josep	228
LLANSÓ PUIG, Albert	229
LLENSA ROCOSA, Josep	230
LLINÀS BAS, Enric	231
LLOANSÍ MARILL, Lluís	232

LLORENS GISPERT, Pau	233
LLORENS LLORENS, Maria Lluïsa	234
LLORET GARRIGOSA, Josep	235
LLOVERAS ALBERTÍ, Jaume	236
LLOVERAS BASART, Anna	237
LLUHÍ LLINÀS, Josep	238
LLUHÍ PRAT, Eduard	239
LÓPEZ DE LERMA LÓPEZ, Josep	240
LOUBAT DIBUSSÍ, Francesc	241

m

MALLOL ALTARRIBA, Miquel	244
MALLOL CASANOVAS, Joan	244-245
MALLOL DEIXEUS, Carles	246
MALLOL GUITART, Pere	247
MARCET JUNCOSA, Àlícia	248
MARILL FORNS, Jaume	249
MARTÍ AMBEL, Fèlix	250
MARTINELL CALLICÓ, Jordi	250-251
MARTORELL PORTAS, Vicenç	252
MARUNY PUIGMIQUEL, Josep	253
MAS BOSCH, Martí	254
MAS DALMAU, Josep	255-256
MAS LLEONSI, Francesc	257
MASFERRER ALBERTÍ, Francesc	258
MASFERRER BUIXÓ, Narcís	259
MASÓ FERRAGUT, Felip	260
MASÓ LLUNES, Ricard	261
MASSAGUER DOMINGO, Assumpció	262
MASSANÉS TARINAS, Maria Assumpció	263
MASSEGOSA PERXÉS, Rosa Maria	264-265
MASSÓS DURAN, Joan	266
MATAMALA CASTANYER, Pere	267
MATAS CONCHILLO, Alexandre	268
MAYMÍ REGÍ, Arnald	269
MAYNEGRE JUANALS, M. del Carme	270-271
MENCIÓ CALZADA, Arseni	271-272
MERCADER TERRADES, Pere	272
MIRALLES AVINÓ, Dolors	273
MIRALLES RIBOT, Antoni	274
MIRANDA VIDAL, Glòria	275
MOLAS BATLLORI, Joaquim	276
MONFORT ANGLÈS, Manuel	277
MONT CARLES, Alfred	278
MORERA MANCIÓN, Benet	279
MÜLLER MÜLLER, Willy	280
MUR DARGALLO, Ricard	281
MURLÀ BLANCH, Josep	281-282
MURLÀ BOSCH, Miquel	282-283
MURLÀ JANÓ, Miquel	283-284

n

NADAL BONET, Santiago	286
NADAL COSP, Carles	287
NOVI INGLADA, Ramon	288
NOVI POUJARNISCLE, Enric	289

p

PADROSA BAUS, Joan	292
PAGÈS BASART, Joan	293
PAGÈS VICENS, Josep M.	294
PALAHÍ AUTER, Josep	294-295-296
PALAHÍ CONDOM, Joan	297
PALAHÍ CONDOM, Martí	298
PALAHÍ XARGAY, Lluís	299
PALAU XULLASTRES, Josep	300
PALLÍ BUXÓ, Lluís	301
PALLÍ ROVIRA, Robert	302
PALLÍ SALA, Robert	303
PALMADA AMETLLER, Salvador	304
PARÍS BRUGUÉS, David	305
PARÍS CERVERA, Anna	306-307
PASCUAL BAGUER, Pere	308-309
PASCUAL BATALLA, Generós	310
PASCUAL BUXÓ, Josep	310-311
PASCUAL CRUANAS, Casimir	311-312
PASCUAL DE ZULUETA ADÁN, Javier	312
PASCUAL PASCUAL, Rosa	313
PATXOT CROSAS, Lluís	314
PATXOT JUBERT, Rafael	315-316
PAYTUÍ CASANOVAS, Ramon	317
PELLÓ BASART, Ricard	318
PERDRIEUX CATEURA, Ildefons	319
PEY BUSTINS, Enric	320
PEY CASTELLÓ, Joan	321
PI MATAS, Ernest	322
PIÑOL MAIMÍ, Rafael	323
PLA PLA, Ramon	324
PLANELLAS ARXER, Benet	325
PONS MARTÍ, Jaume	326
PONSJOAN DELÓS, Ferran	327
PORTAS BURCET, Conrad	328-329
POU BOSCH, Maria	330
PRIM CODINA, Joan	331
PROVENSAL BAUS, Jaume	332
PUIG ADMETLLER, Joan	333
PUIG CALZADA, Pere	334
PUIG VALLS, Joan	335
PUIGBERT FONTFREDA, Carles	336
PUJOL BRUNSO, Isabel	336-337
PUJOL JORDANA, Pere	338-339
PUJOL PALET, Rogell	339

r

RASÓS MUIG, Baldomer	342
RECOLONS MONTALAT, Joan	343
REMUS BRUGAT, Robert	344
RIBAS PALLÍ, Alfons	345
RIBERA MILAN, Josep	346
RIBOT CAMÓS, Narcís	346-347
RIBOT MAURÍ, Manel	347-348
RIBOT VILA, Narcís	348-349
RIBOT XATART, Maties	349-350
RIERA PUJOL, Benet	350-351
RIGAU ROCH, Pere	351
RIMBAU CLOS, Artur	352
RITZ BARTOLOMÉ, Joan	352-353
RIUS CALVET, Pere	354
ROBERT SURÍS, Robert de	355
RODAS VALLS, Lluís	356
RODRÍGUEZ BARRERA, Joaquim	357
RODRÍGUEZ LLOVERAS, Josep M.	358
ROIG PALAU, Ferran	358-359
ROIG PONSJOAN, Arseni	359-360
ROIG PRATS, Celestí	360
ROIG SIMÓN, Anna Maria	361
ROLDÓS CALZADA, Agustí	362
ROMÀ ROCA, Rufi	363
ROMAGUERA NOALLAS, Antoni	364-365
ROMAGUERA PLA, Madrona	366
ROMAGUERA VALLS, Gertrudis	367
ROMANÍ CAROL, Fèlix	368
ROS MASSA, Miquel	369
ROURA CABANES, Jaume	370
ROURA MASMITJÀ, Diego	371
ROURICH NADAL, Valentí	372
ROURICH SALA, Vicenç	373
ROVIRA CARRERÓ, Jaume	374
ROVIRA MARINÉ, Francesc	374-375
ROVIRA PASCUAL, Eudald	376
ROVIRA PASCUAL, Margarita	377
RUBIÓ GIFRE, Jordi	378
RUBIÓ PAGÈS, Josep M.	379
RUSCALLEDA CRUZET, Sixt	380
RUSCALLEDA SABATER, Narcís	381

s

SABATER CASANOVAS, Joan	384
SAIS SENDRA, Ramon	385
SALA BOADA, Manel	386
SALA CAMATS, Joan	387
SALA JUHÉ, Rogell	388
SALA OLIU, Ignasi	389
SALA SABRIÀ, Joaquina	390
SALA SANJAUME, Maria	391
SALA SOLÉ, Josep	392

SÁNCHEZ LLISTOSELLA, Miquel	393-394
SANCHIZ GUERRERO, Néstor	395
SANJAUME DALMAU, Felp	396
SANJAUME MAYMÍ, Joan	397
SANTANA PUJOL, Margarita	398
SAURA VILA, Josep	399
SAURÍ DE PINTO, Nieves	400
SEGURA BUXADÉ, Pere	401
SERRA ALMÀ, Magdalena	402
SIBILS GROS, Josep	403
SIBILS RIBAS, Lluís	404
SOLER BRUGUERA, Jaume	405
SOLER CAZEAUX, Joan	406
SOLER COLOMER, Joan	407
SOLER GRAU, Narcís	408
SOLER PARERA, Josep	409
SOLER RISTOL, Maria	410
SUNER ARXER, Josep	411
SUREDA CASTELLÓ, Ròmul	412
SURIS ESTRADA, Francesc	413

t

TAULER VALLS, Ramon	416
TELL GURÍ, Guillem	417
TERRADES PLA, Francesc	418-419
TERRADES PLA, Ricard	420
TORNABELLS ARXER, Joan	421
TORRENT BUCH, Josep	422
TORRENT FÀBREGAS, Joan	423
TORRENT RUAX, Antoni	424
TORRES ALBERTÍ, Pere	425
TRESENÉ CACÁS, Jacint	426

v

VALLS BALLESTER, Faustí	428
VALLS FERRER, Ponç	429
VALLVERDÚ AIXALA, Josep	430
VENTURA CALZADA, Pilar	431
VERGELI BOSCH, Llibori	432
VERRIÉ FAGET, Jordi	433
VIADER CANALS, Josep M.	434
VIADER MARGARIT, Octavi	435-436
VICENS BAQUÉ, Narcís	437
VICENS MONER, Manel	438
VICENTE ROMÀ, Josep	439-440
VIDAL BOU, Josepa	440-441
VIDAL GUASCH, Rosa	442
VIDAL ROURE, Genís	443
VIDAL VICENS, Salvador	444
VILÀ CRUANAS, Joan	445
VILÀ GANDOL, Josep M.	446-447

VILADESAU VILAJOANA, Robert.....448
VILARET XATART, Josep449
VILLÀ ESTRADA, Salvador450
VILOSSA ROLDÓS, Ramon.....451
VINYAS BERTA, Àngela.....452
VINYAS BERTA, Lluís.....453
VINYAS VINYAS, Marià 454-455
VIÑALS MIQUEL, Julià.....456
VIÑAS CARGOL, Arcadi457
VIVES PUIG, Jaume458
VIVES VIDAL, Josep Maria.....459

W

WIRSING BORDAS, Margarita..... 462-463

X

XARGAY VIDAL, Alfons.....466
XIFRÓ GIRBAL, Maria.....467

Z

ZERBST LEMKE, Heinrich470
ZUGADI ARRINDA, Julián.....471

Urània és la musa inspiradora de la ciència segons la mitologia grega. El modernista Alexandre de Riquer la representà a l'ex-libris del guixolenc Rafel Patxot i Jubert, mecenes i protector de la cultura catalana. Com a mostra de reconeixement, la col·lecció Estudis Guixolencs vol ser fidel a la seva llegenda "Per molt que sàpies, és molt més lo que ignores".

GENT D'UN SEGLE

SANT FELIU DE GUÍXOLS 1900-2000

[401 apunts biogràfics]

Gent d'un segle és un recull que vol ser representatiu dels homes i dones que han nascut o viscut a Sant Feliu de Guíxols durant el segle XX. L'autor hi presenta una selecció de 401 biografies de persones de la nostra ciutat, de les quals ofereix les dades vitals més rellevants. Els textos es complementen amb gairebé un miler de fotografies, la majoria d'elles inèdites.

Un polític, un banquer, un esportista, un escriptor, un músic, una mestra, un empresari, un metge, una actriu, un artista...; tots ells tenen cabuda al present volum per la seva activitat, popularitat o implicació envers el municipi.

Els protagonistes d'aquest llibre no són tan sols personalitats de l'àmbit institucional. La mostra es completa amb l'aparició de camàlics, llevadores, mestresses de cases de meretrius, carters, pescadors, modistes, xofers, conserges de cementiri... un ventall de figures igualment representatiu de la societat guixolenc del segle passat, però que no sempre ha tingut cabuda dins la història oficial.

De lectura agradable i amenitzat amb petites anècdotes ciutadanes, combinant el rigor amb la divulgació, *Gent d'un segle* vol motivar la curiositat dels joves i el record dels més grans pel Sant Feliu d'abans.

GERARD BUSSOT I LIÑÓN

(Sant Feliu de Guíxols, 1957)

Investigador d'història local. Delineant de professió, treballa a l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro d'ençà de l'any 1979. És autor de diversos llibres d'història, a més de nombrosos articles relacionats amb Sant Feliu i la Vall d'Aro: *El capità Narcís Massanas (1786-1811)*; *Heroi guixolenc a la Guerra del Francès (1989)*; *Recull d'imatges i comentaris de Santa Cristina d'Aro (1991)*; *El fet musical a Sant Feliu de Guíxols, 1865-1965 i Apèndix (1992)*; "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques", dins el llibre de diversos autors *Perspectives entorn dels 100 anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols (1995)*; *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931 (2000)*; *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols 1800-1930 (2002)*, i, en col·laboració amb altres autors, *El port de Sant Feliu de Guíxols. Recorregut històric amb motiu del seu centenari (2004)*.

Com a dibuixant i il·lustrador publicitari ha realitzat diversos cartells, entre els quals destaquen els del XVIII Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava (1981), i la sèrie de cartells de Festa Major (1980-1995) i de Carnaval (1987-1995) de Santa Cristina d'Aro.

 **Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols**

 Diputació de Girona
221 municipis

 Arxiu Municipal
Sant Feliu de Guíxols

Cra. de Girona, 45-47
17220 Sant Feliu de Guíxols
Tel. 972 32 25 93
arxiu@guixols.cat
www.guixols.cat

